

Službeni list

Europske unije

Hrvatsko izdanje

Posebno izdanje 2013.

12. Energetika

Cijena: 10 EUR

HR

Svezak 05

Sadržaj

Uvodna napomena	1

Referenca		Stranica		
Godina	SL			
1978.	L 65	16	(78/217/Euratom)	21978A0116(01)
			Izmjena Sporazuma od 6. listopada 1959. između Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i Vlade Kanade o suradnji u mirnodopskoj uporabi atomske energije, u obliku razmjene pisama	3
2009.	L 211	36		32009R0715
			Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 ⁽¹⁾	20
	L 211	94		32009L0073
			Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ ⁽¹⁾	39
	L 265	9		32009L0119
			Direktiva Vijeća 2009/119/EZ od 14. rujna 2009. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata	82
2010.	L 293	67	(2010/685/EU)	32010D0685
			Odluka Komisije od 10. studenoga 2010. o izmjeni Priloga I. poglavlja 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽¹⁾	97
	L 295	1		32010R0994
			Uredba (EU) br. 994/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/67/EZ ⁽¹⁾	102
2011.	C 236	10	(2011/C 236/09)	32011D0812(01)
			Odluka Komisije od 11. kolovoza 2011. o utvrđivanju sastava i operativnih odredaba Koordinacijske skupine za plin i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2006/791/EZ ⁽¹⁾	124
	L 147	15		32011L0063
			Direktiva Komisije 2011/63/EU od 1. lipnja 2011. o izmjeni, s ciljem njezine prilagodbe tehničkom napretku, Direktive 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzina i dizelskih goriva	127
2012.	L 81	18		32012R0244
			Delegirana uredba Komisije (EU) br. 244/2012 od 16. siječnja 2012. o dopuni Direktive 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća o energetskeim svojstvima zgrada utvrđivanjem usporednog metodološkog okvira za izračunavanje troškovno optimalnih razina za minimalne zahtjeve energetskeim svojstava zgrada i dijelova zgrada ⁽¹⁾	129

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

Referenca				
Godina	SL	Stranica		
2012.	L 231	16	(2012/490/EU)	32012D0490
			Odluka Komisije od 24. kolovoza 2012. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽¹⁾	148
	L 299	13		32012D0994
			Odluka br. 994/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi mehanizma razmjene informacija s obzirom na međuvladine sporazume između država članica i trećih zemalja u području energetike ⁽¹⁾	153
2013.	L 4	1	(2013/4/Euratom)	32013D0004
			Odluka Vijeća od 11. prosinca 2012. o odobrenju sklapanja od strane Europske komisije Sporazuma o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, kojim se Švicarska Konfederacija pridružuje Okvirnom programu Europske zajednice za atomsku energiju za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012.–2013.)	158
	L 4	3		22013A0109(01)
			Sporazum o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, kojim se Švicarska Konfederacija pridružuje Okvirnom programu Europske zajednice za atomsku energiju za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012.–2013.) . . .	160
	L 50	1		32013R0147
			Uredba Komisije (EU) br. 147/2013 od 13. veljače 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o energetske statistici s obzirom na provedbu ažuriranja mjesečne i godišnje energetske statistike	170
	L 115	39		32013R0347
			Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 ⁽¹⁾	228
	L 141	28		32013L0012
			Direktiva Vijeća 2013/12/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti zbog pristupanja Republike Hrvatske	265
	L 141	48	(2013/242/EU)	32013D0242
			Provedbena odluka Komisije od 22. svibnja 2013. o utvrđivanju obrasca za nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost u skladu s Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća (priopćena pod brojem dokumenta C(2013) 2882) ⁽¹⁾	267
	L 158	230		32013L0018
			Direktiva Vijeća 2013/18/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora zbog pristupanja Republike Hrvatske	273
	L 163	1		32013R0543
			Uredba Komisije (EU) br. 543/2013 od 14. lipnja 2013. o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾	274

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

<i>Referenca</i>			
Godina	SL	Stranica	
2013.	L 175	13	32013R0617
			Uredba Komisije (EU) br. 617/2013 od 26. lipnja 2013. o provedbi Direktive 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa zahtjevima za ekološki dizajn računala i računalnih poslužitelja ⁽¹⁾ 286
	L 192	1	32013R0665
			Delegirana uredba Komisije (EU) br. 665/2013 od 3. svibnja 2013. o dopuni Direktive 2010/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu označivanja energetske učinkovitosti usisavača ⁽¹⁾ 307

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

Uvodna napomena

U skladu s člankom 52. Akta o uvjetima pristupanja Republike Hrvatske i prilagodbama Ugovora o Europskoj uniji, Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, potpisanog 9. prosinca 2011., tekstovi akata institucija donesenih prije pristupanja koje su te institucije sastavile na hrvatskom jeziku od dana pristupanja vjerodostojni su pod istim uvjetima kao i tekstovi sastavljeni na sadašnjim službenim jezicima. Tim se člankom također predviđa da se tekstovi objavljuju u *Službenom listu Europske unije* ako su tekstovi na sadašnjim jezicima tako objavljeni.

U skladu s tim člankom objavljuje se posebno izdanje *Službenog lista Europske unije* na hrvatskom jeziku, koje sadržava tekstove obvezujućih općih akata. To izdanje obuhvaća akte usvojene u razdoblju od 1952. godine do dana pristupanja.

Objavljeni tekstovi podijeljeni su na 20 poglavlja koja slijede raspored iz Registra važećeg zakonodavstva Europske unije, i to:

- 01 Opća, financijska i institucionalna pitanja
- 02 Carinska unija i slobodno kretanje robe
- 03 Poljoprivreda
- 04 Ribarstvo
- 05 Sloboda kretanja radnika i socijalna politika
- 06 Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga
- 07 Prometna politika
- 08 Politika tržišnog natjecanja
- 09 Porezi
- 10 Ekonomska i monetarna politika i slobodno kretanje kapitala
- 11 Vanjski odnosi
- 12 Energetika
- 13 Industrijska politika i unutarnje tržište
- 14 Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata
- 15 Okoliš, potrošači i zaštita zdravlja
- 16 Znanost, informiranje, obrazovanje i kultura
- 17 Pravo poduzeća
- 18 Zajednička vanjska i sigurnosna politika
- 19 Područje slobode, sigurnosti i pravde
- 20 Europa građana

Spomenuti registar, koji vodi Ured za publikacije, dostupan je na internetu (eur-lex.europa.eu) na službenim jezicima Europske unije. Bibliografskoj bilješci svakog akta može se pristupiti putem registra, gdje se mogu pronaći upućivanja na posebno izdanje i na ostale analitičke metapodatke.

Akti objavljeni u posebnom izdanju, uz određene iznimke, objavljuju se u obliku u kojem su bili objavljeni u *Službenom listu* na izvornim službenim jezicima. Stoga pri uporabi posebnog izdanja treba uzeti u obzir naknadne izmjene, prilagodbe ili odstupanja koje su usvojile institucije, Europska središnja banka ili su predviđene u Aktu o pristupanju.

Iznimno, kad se opsežni tehnički prilozi poslije zamijene novim priložima, navodi se samo upućivanje na posljednji akt koji zamjenjuje prilog. Takav je slučaj u pojedinim aktima koji sadržavaju popise carinskih oznaka (poglavlje 02), aktima o prijevozu opasnih tvari, aktima o pakiranju i označivanju tih tvari (poglavlja 07 i 13) te nekima od protokola i priloga Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru.

Također, Pravilnik o osoblju objavljuje se kao pročišćeni tekst koji obuhvaća sve izmjene do kraja 2012. godine. Daljnje izmjene objavljuju se u izvornom obliku.

Posebno izdanje sadržava dva sustava numeracije stranica:

- i. izvorna numeracija stranica, zajedno s datumom objave francuskog, talijanskog, njemačkog i nizozemskog izdanja Službenog lista, engleskog i danskog izdanja od 1. siječnja 1973., grčkog izdanja od 1. siječnja 1981., španjolskog i portugalskog izdanja od 1. siječnja 1986., finskog i švedskog izdanja od 1. siječnja 1995., češkog, estonskog, latvijskog, litavskog, mađarskog, malteškog, poljskog, slovačkog i slovenskog izdanja od 1. svibnja 2004. te bugarskog i rumunjskog izdanja od 1. siječnja 2007.

U numeraciji stranica postoje praznine jer svi akti objavljeni u to vrijeme nisu objavljeni u posebnom izdanju. Kada se prilikom citiranja akata upućuje na Službeni list, potrebno je navesti stranicu sukladno izvornoj numeraciji;

- ii. numeracija stranica posebnog izdanja neprekinuta je i ne smije se navoditi prilikom citiranja akata.

Do lipnja 1967. numeracija stranica u Službenom listu počinjala je iznova svake godine. Od tada nadalje svaki broj Službenog lista počinje na prvoj stranici.

Od 1. siječnja 1968. Službeni list podijeljen je na dva dijela:

- Zakonodavstvo („L”),
- Informacije i objave („C”).

Od 1. veljače 2003. prijašnje ime „Službeni list Europskih zajednica” promijenjeno je, na temelju Ugovora iz Nice, u „Službeni list Europske unije”.

21978A0116(01)

L 65/16

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

8.3.1978.

Izmjena Sporazuma od 6. listopada 1959. ⁽¹⁾ između Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i Vlade Kanade o suradnji u mirnodopskoj uporabi atomske energije, u obliku razmjene pisama

(78/217/Euratom)

⁽¹⁾ SL br. 60, 24.11.1959., str. 1165/59.

KOMISIJA
EUROPSKIH
ZAJEDNICA

Bruxelles, 16. siječnja 1978.

Poštovani gospodine otpravniče poslova,

Čast mi je potvrditi primitak Vašeg pisma od 16. siječnja 1978., koje glasi:

„Poštovani gospodine Povjereniče,

prema informacijama koje je dobila Komisija, kanadska je Vlada odlučila zahtijevati strože zaštitne mjere u vezi s prodajom kanadskih materijala, opreme i informacija u inozemstvu.

Ta odluka podrazumijeva ažuriranje postojećeg Sporazuma između Vlade Kanade i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) o suradnji u mirnodopskoj uporabi atomske energije od 6. listopada 1959. (dalje u tekstu Sporazum između Kanade i Euratoma iz 1959.), posebno što se tiče zaštitnih mjera.

Kanadska Vlada smatra da je potrebno postići privremeni sporazum putem ove razmjene pisama sve do ažuriranja cjelokupnog Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959. radi ispunjavanja zahtjeva nove kanadske politike o zaštitnim mjerama, izmjenom odgovarajućih odredaba Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959.

Prema tomu, predlažem da se Sporazum između Kanade i Euratoma iz 1959. izmijeni na način da se uključe sljedeće odredbe u vezi sa zaštitnim mjerama:

- (a) Za potrebe Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959. smatra se da izraz „strojevi i postrojenja” iz članka 14. točke (d) Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959. obuhvaća sve stavke na popisu iz Priloga A ovom pismu.
- (b) Oprema koju je neka država članica prijavila Komisiji kao opremu koja je projektirana, izrađena ili kojom se rukuje na temelju informacija ili zahvaljujući informacijama dobivenima iz Kanade, a koja se nalazi pod nadležnošću navedene države članice u trenutku prijavljivanja, smatra se opremom koja podliježe Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959., s izmjenama.

Oprema koju je Kanada označila kao opremu koja je projektirana, izrađena ili kojom se rukuje na temelju informacija ili zahvaljujući informacijama dobivenima od navedene države članice, smatra se opremom koja podliježe Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959., s izmjenama.

- (c) Materijali koji podliježu uvjetima Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959. ne smiju se koristiti za proizvodnju nuklearnog oružja ili biti namijenjeni drugim oblicima korištenja nuklearne energije u vojne svrhe ili za proizvodnju bilo kojih drugih nuklearnih eksplozivnih naprava. Poštovanje navedene obveze u Kanadi provjerava IAEA u skladu sa sporazumom između Kanade i IAEA-e, a u Zajednici ga provjeravaju Zajednica i IAEA u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju i sporazumima sklopljenima između Zajednice, njezinih država članica i IAEA-e ili, ako navedeni postupci provjere u bilo kojem trenutku nisu na snazi, u skladu sa sporazumom između ugovornih strana o primjeni sustava zaštitnih mjera usklađenog s načelima i postupcima IAEA-e u području zaštitnih mjera.

Gospodin P. D. Lee
Otpravnik poslova a.i.
Misija Kanade
pri Europskim zajednicama Rue de Loos
6 (peti kat) 1000 Bruxelles

- (d) Oprema ili materijali koji se prenose između Kanade i Zajednice nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma podliježu Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959. samo ako je ugovorna strana koja dostavlja opremu ili materijale o tome pismeno obavijestila drugu ugovornu stranu prije prijenosa. Kod prijenosa opreme iz Zajednice u Kanadu, obavijest može dati i neka od država članica.
- (e) Materijali navedeni u točki (c) obogaćuju se preko 20 % ili prerađuju, a plutonij ili uranij obogaćen preko 20 % uskladištavaju se, samo u skladu s uvjetima o kojima su se ugovorne strane dogovorile u pisanom obliku. (Vidjeti Prilog C – Privremeni sporazum o obogaćivanju, preradi i naknadnom usklađivanju nuklearnog materijala u Zajednici i Kanadi).
- (f) Ugovorne strane ni u kojem slučaju ne koriste odredbe ovog Sporazuma za potrebe osiguravanja trgovinskih prednosti ili za potrebe uplitanja u trgovinske odnose druge ugovorne strane.
- (g) Zajednica obavješćuje države članice o razinama fizičke zaštite koje su navedene u Prilogu B ovom pismu, a koje bi se trebale primjenjivati kao minimalne vrijednosti za materijale iz gornje točke (c). Kanada primjenjuje te razine fizičke zaštite kao minimalne vrijednosti za materijale iz točke (c).
- (h) Sporovi koji proizlaze iz tumačenja ili primjene ovog Sporazuma, a koji se ne riješe pregovorima ili na drugi način koji dogovore dotične ugovorne strane, na zahtjev bilo koje od ugovornih strana iznose se pred arbitražni sud koji čine tri arbitra. Svaka ugovorna strana određuje jednog arbitra, a dva arbitra određena na taj način izabiru trećeg koji je predsjednik. Ako u roku od 30 dana od zahtjeva za arbitražu jedna od ugovornih strana nije odredila arbitra, druga ugovorna strana u sporu može zatražiti od glavnog tajnika OECD-a da imenuje arbitra. Isti se postupak primjenjuje ako se u roku od 30 dana od određivanja ili imenovanja drugog arbitra ne izabere treći arbitar. Većina članova arbitražnog suda čini kvorum, a sve se odluke donose većinom glasova svih članova arbitražnog suda. Arbitražni postupak utvrđuje sud. Odluke suda, uključujući sve odluke koje se odnose na njegovu uspostavu, postupak, nadležnost i podjelu troškova arbitraže između ugovornih strana, obvezujuće su za obje ugovorne strane te ih one provode u skladu s ustavnim postupcima svake od njih. Naknada za rad arbitara utvrđuje se na istoj osnovi kao i ona za *ad hoc* suce Međunarodnog suda.
- (i) Odredbe gornjih točaka od (a) do, i uključujući, (h), kao i članaka III., IX. i XIV. Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959. (kako su ti članci izmijenjeni prijedlozima iz ovog pisma) ostaju na snazi bez obzira na okolnosti, sve dok postoje oprema ili materijali navedeni u ovom pismu ili u Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959. ili dok se ne dogovori drukčije.

Ako je naprijed navedeno prihvatljivo Europskoj zajednici za atomsku energiju, čast mi je predložiti da ovo pismo, koje je vjerodostojno na engleskom i francuskom jeziku, zajedno s odgovorom Vaše ekscelencije u tom smislu, predstavlja izmjenu Sporazuma između Kanade i Euratoma iz 1959., koja stupa na snagu na dan odgovora Vaše ekscelencije i koja ostaje na snazi sve dok postoje oprema, materijali ili postrojenja navedeni u ovom pismu ili u Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959. ili dok se ne dogovori drukčije.

Primite, gospodine Povjereniče, izraze mog najdubljeg poštovanja.

PRILOG A

1. *Nuklearni reaktori* sposobni za rad tako da omogućuju kontroliranu samoodržavajuću fisijsku lančanu reakciju, isključujući nulto-energetske reaktore; potonji se definiraju kao reaktori projektirani za maksimalnu količinu proizvodnje plutonija koja ne prelazi 100 g godišnje.

Nuklearni reaktor uključuje u osnovi elemente unutar reaktorske posude ili izravno dodane reaktorskoj posudi, opremu koja kontrolira razinu snage u jezgri i komponente koje obično sadrže primarno hladilo reaktorske jezgre ili dolaze u izravan kontakt s njim, ili ga kontroliraju.

Nije namjera isključiti reaktore kod kojih postoji razumna mogućnost preinake tako da proizvode znatno više od 100 g plutonija godišnje. Reaktori projektirani za trajni rad na znatnim razinama snage, neovisno o njihovom kapacitetu za proizvodnju plutonija, ne smatraju se „nulto-energetskim reaktorima“.

2. *Reaktorske posude pod tlakom*: metalne posude, kao cjelovite jedinice ili u tu svrhu pojedinačno proizvedeni glavni dijelovi, koje su posebno projektirane ili izrađene tako da sadrže jezgru nuklearnog reaktora, definiranog u gornjem stavku 1., i koje su u stanju izdržati radni tlak primarnog reaktorskog hladila.

Gornja ploča reaktorske posude pod tlakom posebno je proizvedeni glavni dio tlačne posude.

3. *Unutarnji dijelovi reaktora*: (npr. potporni stupovi i ploče za jezgru te drugi unutarnji elementi posude, cijevi vodilice za kontrolne šipke, toplinski štitovi, pregrade, rešetkaste ploče jezgre, difuzorske ploče itd.).
4. *Uređaji za izmjenu reaktorskoga goriva*: oprema za rukovanje, posebno projektirana ili izrađena za umetanje ili uklanjanje goriva iz nuklearnog reaktora, definiranog u gornjem stavku 1., sposobna za radni postupak punjenja ili primjenu tehnički sofisticiranog pozicioniranja ili centriranja, tako da se omoguće složeni postupci vađenja goriva, poput onih kod kojih obično nije moguć izravan pregled ili pristup gorivu.
5. *Reaktorske kontrolne šipke*: šipke posebno projektirane ili izrađene za kontrolu reakcije u nuklearnom reaktoru, definiranom u gornjem stavku 1.

Ova točka uključuje, uz dio za apsorpciju neutrona, konstrukciju za potporu ili ovješeno, ako su isporučeni odvojeno.

6. *Reaktorske tlačne cijevi*: cijevi koje su posebno projektirane ili izrađene da sadrže gorivne elemente i primarno reaktorsko hladilo u reaktoru, definiranom u gornjem stavku 1., pod radnim tlakom većim od 50 atmosfera.
7. *Cirkonijeve cijevi*: cirkonij, metal i legure, u obliku cijevi ili sklopova cijevi i u količinama koje prelaze 500 kg godišnje, posebno projektirane ili izrađene za korištenje u reaktoru, definiranom u gornjem stavku 1., i u kojima je odnos hafnija prema cirkoniju manji od 1:500 težinskih dijelova.
8. *Postrojenja za preradu ozračenih gorivnih elemenata* i oprema koja je posebno projektirana ili izrađena u tu svrhu.

Postrojenje za preradu ozračenih gorivnih elemenata uključuje opremu i komponente koji obično dolaze u izravan dodir s ozračenim gorivom, glavnim nuklearnim materijalom i fisijskim produktima ili izravno upravljaju tokovima njihove prerade. Prema sadašnjem stanju tehnologije, samo se za dva elementa opreme smatra da su obuhvaćeni značenjem izraza „i oprema koja je posebno projektirana ili izrađena u tu svrhu“. Ti su elementi:

- (a) strojevi za usitnjavanje ozračenih gorivnih elemenata: daljinski upravljana oprema, posebno projektirana ili izrađena za korištenje u gore opisanim postrojenjima za preradu i namijenjena rezanju, sječenju i sjeckanju sklopova, snopova ili šipki ozračenog nuklearnoga goriva; i
- (b) spremnici sigurni od kritičnosti (npr. malog promjera, kružni ili pločasti spremnici) posebno projektirani ili izrađeni za uporabu u gore opisanim postrojenjima za preradu, namijenjeni otapanju ozračenog nuklearnoga goriva, koji su sposobni izdržavati vruću, visoko korozivnu tekućinu i koji se mogu daljinski puniti i održavati.

9. *Postrojenja za proizvodnju gorivnih elemenata:*

Postrojenje za proizvodnju gorivnih elemenata uključuje opremu:

- (a) koja obično dolazi u izravan dodir s nuklearnim materijalom ili ga izravno prerađuje, ili kontrolira tok proizvodnje nuklearnog materijala; ili
- (b) koja hermetički zatvara nuklearni materijal unutar košuljice.

Skup elemenata za gore navedene postupke, kao i pojedinačni elementi namijenjeni za bilo koji od gore navedenih postupaka te za druge postupke proizvodnje goriva, kao što je provjera čvrstoće košuljice ili brtve te završna obrada hermetički zatvorenog goriva.

10. *Oprema, različita od analitičkih instrumenata, posebno projektirana ili izrađena za separaciju izotopa uranija:*

Oprema, različita od analitičkih instrumenata, posebno projektirana ili izrađena za separaciju izotopa uranija, uključuje sve važnije elemente opreme koji su posebno projektirani ili izrađeni za postupak separacije. Ti elementi uključuju:

- plinske difuzijske barijere,
- kućišta difuzora,
- sklopove plinskih centrifuga otporne na korozivno djelovanje UF_6 ,
- velike aksijalne ili centrifugalne kompresore otporne na korozivno djelovanje UF_6 ,
- posebne vakuumske brtve za navedene kompresore.

11. *Postrojenja za proizvodnju teške vode:*

Postrojenje za proizvodnju teške vode obuhvaća postrojenje i opremu koji su posebno projektirani za obogaćivanje deuterija ili deuterijevih spojeva, kao i sve važnije frakcije elemenata koji su ključni za rad postrojenja.

PRILOG B

RAZINE FIZIČKE ZAŠTITE

Razine fizičke zaštite koje odgovarajuća vladina tijela moraju osigurati za korištenje, uskladištavanje i prijevoz materijala iz priložene tablice obuhvaćaju sljedeće značajke zaštite kao minimalni preduvjet:

Kategorija III.

Uporaba i uskladištenje unutar područja s nadziranom pristupom.

Prijevoz s posebnim predostrožnostima, uključujući prethodne dogovore između pošiljatelja, primatelja i prijevoznika te prethodni dogovor između država kod međunarodnog prijevoza, pri čemu se navodi vrijeme, mjesto i postupak prijenosa odgovornosti za prijevoz.

Kategorija II.

Uporaba i uskladištenje unutar zaštićenog područja s nadziranom pristupom, tj. područja koje je pod stalnim nadzorom stražara ili elektroničkih uređaja, okruženog fizičkom barijerom s ograničenim brojem ulaznih točaka pod odgovarajućim nadzorom ili područja s ekvivalentnom razinom fizičke zaštite.

Prijevoz s posebnim predostrožnostima, uključujući prethodni dogovor između pošiljatelja, primatelja i prijevoznika te prethodni dogovor između država kod međunarodnog prijevoza, pri čemu se navodi vrijeme, mjesto i postupak prijenosa odgovornosti za prijevoz.

Kategorija I.

Materijal iz ove kategorije zaštićen je visoko pouzdanim sustavima zaštite od neovlaštenog korištenja, kako slijedi:

Uporaba i uskladištenje unutar visoko zaštićenog područja, tj. zaštićenog područja kako je određeno za gornju kategoriju II., kojem je povrh toga pristup ograničen na osobe čija je pouzdanost utvrđena i koje je pod nadzorom stražara koji su u bliskoj vezi s odgovarajućim interventnim snagama. Posebne mjere koje se poduzimaju u ovom kontekstu trebale bi biti namijenjene pronalaženju i sprečavanju svakog napada, neovlaštenog pristupa ili neovlaštenog uklanjanja materijala.

Prijevoz s posebnim predostrožnostima, kako su gore određene za prijevoz materijala kategorije II. i III., i povrh toga pod stalnim nadzorom pratnje te pod uvjetima koji osiguravaju blisku vezu s odgovarajućim interventnim snagama.

Kategorizacija nuklearnog materijala

Materijal	Oblik	Kategorija		
		I.	II.	III.
1. Plutonij (a)	Neozračen (b)	2 kg ili više	Manje od 2 kg, ali više od 500 g	500 g ili manje (c)
2. Uranij-235	Neozračen (b)	5 kg ili više — —	Manje od 5 kg, ali više od 1 kg	1 kg ili manje
	— uranij obogaćen na razinu od 20 % U-235 ili više		10 kg ili više	Manje od 10 kg (c)
	— uranij obogaćen više od prirodnog, ali manje od 10 % U-235 (d)			10 kg ili više
3. Uranij-233	Neozračen (b)	2 kg ili više	Manje od 2 kg, ali više od 500 g	500 g ili manje
4. Ozračeno gorivo			Osiromašeni ili prirodni uranij, torij ili slabo obogaćeno gorivo (manje od 10 % fisijskog sadržaja) (e) (f)	

(a) Prema definiciji iz Statuta IAEA-e.

(b) Materijal koji nije ozračen u reaktoru ili materijal koji je ozračen u reaktoru, ali s razinom zračenja jednakoj ili manjoj od 100 rad/h na jedan metar bez zaklona.

(c) Trebalo bi uzeti u obzir samo radiološki značajne količine.

(d) Prirodni uranij, osiromašeni uranij i torij i količine uranija obogaćenog na razinu manju od 10 %, koje ne spadaju pod kategoriju III., trebalo bi zaštititi u skladu s praksom opreznog rukovanja.

(e) Premda se preporuča ova razina zaštite, državama je dozvoljeno, nakon ocjene posebnih okolnosti, odrediti drukčiju razinu fizičke zaštite.

(f) Drugo gorivo koje na temelju svojeg izvornog sadržaja fisibilnog materijala spada pod kategoriju I. ili II. prije ozračivanja, može se kategorizirati jednu kategoriju niže, ako razina zračenja goriva prelazi 100 rad/h na jedan metar bez zaklona.

PRILOG C

PRIVREMENI SPORAZUM O OBOGAĆIVANJU, PRERADI I NAKNADNOM USKLADIŠTENJU NUKLEARNOG MATERIJALA U ZAJEDNICI I KANADI

1. Obje strane priznaju da, premda se svijet sve više oslanja na uporabu nuklearne energije u miroljubive svrhe radi zadovoljavanja svojih energetske potrebe, ta uporaba zahtijeva da se poduzmu sve mjere predostrožnosti u vezi s proizvodnjom i širenjem materijala koji se mogu rabiti za nuklearno oružje. Strane su suglasne surađivati na bilateralnoj i međunarodnoj razini radi određivanja mjera koje će doprinosti tom cilju.

Obje su strane suglasne da im je cilj zadovoljiti svoje energetske potrebe, izbjegavajući opasnost širenja takvih materijala i poštujući izbore i odluke svake strane u području uporabe nuklearne energije u miroljubive svrhe.

Strane sa zadovoljstvom primjećuju da je Konferencija o međunarodnoj procjeni gorivnog ciklusa (INFCE), u kojoj su sudjelovale Kanada, Komisija Europskih zajednica i države članice Euratoma, dogovorila provođenje studije koja bi trebala trajati sljedeće dvije godine. INFCE će istražiti najbolje načine za ostvarivanje ciljeva da uporaba nuklearne energije u miroljubive svrhe postane široko dostupna radi zadovoljavanja svjetskih energetske potrebe, uz istodobno minimiziranje opasnosti širenja nuklearnog oružja.

Sudionici studije obvezali su se konstruktivno surađivati u studiji koja će proučiti sve aspekte nuklearnog ciklusa.

Teme koje će proučiti radne skupine INFCE-a uključuju i preradu i obogaćivanje te uskladištenje plutonija i uranija obogaćenog preko 20 %.

Imajući navedeno u vidu, strane su suglasne da se sljedeći privremeni sporazum primjenjuje na preradu i obogaćivanje preko 20 % U-235; te na uskladištenje plutonija i uranija obogaćenog preko 20 %.

2. Što se tiče materijala koji je prenesen između 20. prosinca 1974. i kraja prijelaznog razdoblja, Euratom će prethodno obavijestiti Vladu Kanade o svojoj namjeri da poduzme bilo koju takvu djelatnost prerade, obogaćivanja ili uskladištavanja. U toj će se obavijesti navesti količine materijala koji se namjerava obogaćivati, preraditi ili uskladištiti, objekt u kojem će te djelatnosti biti provedene i predviđeno raspolaganje i uporabu posebnog fisibilnog materijala. Svrha je te prethodne obavijesti omogućiti zajedničko savjetovanje između strana o dostatnosti zaštitnih mjera za razmatrane djelatnosti i izbjegavanju opasnosti širenja nuklearnog oružja. Savjetovanje objema stranama omogućuje da na najbolji mogući način procijene prirodu i ciljeve djelatnosti o kojoj je riječ.

Navedeno savjetovanje ne dovodi u pitanje trgovinsku ili industrijsku politiku strana. Održat će se uvodni sastanak za osmišljavanje odgovarajućeg načina obavješćivanja i savjetovanja.

3. Strane su suglasne da će tijekom razdoblja važenja privremenog sporazuma količine uranija kanadskog porijekla za izvoz u Euratom uvelike biti ograničene na sadašnje potrebe Euratoma, pri čemu izraz „sadašnje potrebe” treba obuhvaćati i obveze iz ugovora o obogaćivanju koje su preuzele države članice Euratoma.

Na zahtjev jedne od strana, ugovorne se strane savjetuju o primjeni ovog dijela privremenog sporazuma, u skladu s člankom XIII. Sporazuma iz 1959.

4. U skladu s navedenim, strane su suglasne da se uranij kanadskog porijekla koji je prenesen u Euratom nakon 20. prosinca 1974. ili bilo koji uranij kanadskog porijekla koji je izvezen u Euratom tijekom razdoblja važenja privremenog sporazuma, smije prerađivati ili obogaćivati preko 20 % U-235, ako dođe do potrebe u postrojenjima koja su sad u funkciji ili je predviđeno da će biti u funkciji u Euratomu. Isto vrijedi i za plutonij i uranij obogaćen preko 20 % U-235 uskladišten u Euratomu. Što se tiče uranija kanadskog porijekla koji je prenesen u Euratom prije 20. prosinca 1974., svaka od ugovornih strana može zatražiti savjetovanje predviđeno u članku IX. stavku 3. i članku XIII. Sporazuma iz 1959.

5. Čim prije nakon 31. prosinca 1979. ili nakon okončanja studije INFCE-a, ovisno o tome što prije nastupi, strane će započeti pregovore s ciljem zamjene ovog dogovora drugima, u kojima će se među ostalim voditi računa o rezultatima studija INFCE-a u vezi s djelatnostima o kojima je riječ. Ako se do kraja 1980. ne postigne ni jedan takav dogovor, strane mogu zajednički dogovoriti da se ovaj privremeni sporazum produži.”

Čast mi je potvrditi da su navedeni prijedlozi prihvatljivi Europskoj zajednici za atomsku energiju.

Primate, gospodine otpravniče poslova, izraze mojeg najdubljeg poštovanja.

KOMISIJA
EUROPSKIH
ZAJEDNICA

Bruxelles, 16. siječnja 1978.

Poštovani gospodine otpravniče poslova,

pozivam se na našu razmjenu pisama od 16. siječnja 1978. o nuklearnim zaštitnim mjerama i čast mi je navesti sljedeće, kao informaciju kanadskim vlastima:

Prilikom razmatranja gore navedene razmjene pisama u Vijeću dogovoreno je da sljedeće predstavlja naše razumijevanje postupka predviđenog u (c):

1. Dostava kanadskog materijala osobama na državnom području sedam država koje ne posjeduju nuklearno oružje i stranke su Sporazuma između Euratoma i IAEA-e o provjeri te prijenos takvog materijala unutar tih država:

Ovaj slučaj ne bi predstavljao problem, s obzirom na to da je sporazum o provjeri stupio na snagu 21. veljače 1977.

2. Dostava kanadskog materijala Ujedinjenoj Kraljevini ili prijenos kanadskog materijala u Ujedinjenu Kraljevinu:

Iako trilateralni sporazum između Ujedinjene Kraljevine, Euratoma i IAEA-e još nije stupio na snagu, Kanada tijekom razumnog vremenskog razdoblja, koje ne smije biti dulje od 18 mjeseci počevši od 23. prosinca 1976., neće zahtijevati privremene sporazume kojima bi bila predviđena provjera takvog materijala u Ujedinjenoj Kraljevini od strane IAEA-e.

3. Dostava kanadskog materijala Francuskoj ili prijenos kanadskog materijala u Francusku:

Kanadski materijal za krajnje korištenje u Francuskoj podliježe provjeri IAEA-e od stupanja na snagu trilateralnog sporazuma između Francuske, Euratoma i IAEA-e, o kojem se trenutačno vode pregovori.

Vijeće je uzelo na znanje izjavu francuskog predstavnika da se materijal koji podliježe Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959., s izmjenama, neće upotrebljavati za krajnje korištenje u Francuskoj prije stupanja na snagu tog trilateralnog sporazuma.

Vijeće je također uzelo na znanje da je kanadska Vlada, s obzirom na primjenu zaštitnih mjera Euratoma i njihovu provjeru na temelju trilateralnog sporazuma između Francuske, Euratoma i IAEA-e o kojem se trenutačno vode pregovori, suglasna da se kanadski materijal može neposredno dostavljati iz Kanade u Francusku ili prenositi u Francusku radi obogaćivanja ili prerade u Francuskoj, pod uvjetom da on napusti Francusku nakon uobičajenog razdoblja koje je potrebno za te djelatnosti.

Primate, gospodine otpravniče poslova, izraze mog najdubljeg poštovanja.

Gospodin P. D. Lee
Otpravnik poslova a.i.
Misija Kanade pri Europskim zajednicama
Rue de Loos 6 (peti kat)
1000 Bruxelles

MISIJA KANADE PRI
EUROPSKIM
ZAJEDNICAMA

Bruxelles, 16. siječnja 1978.

Poštovani gospodine Povjereniče,

Potvrđujem primitak Vašeg pisma od 16. siječnja 1978. koje navodim u nastavku, a čiji su sadržaj kanadske vlasti uzele na znanje i na temelju kojeg će Kanada odobravati prijenose u Euratom:

„Poštovani gospodine otpravniče poslova,

pozivam se na našu razmjenu pisama od 16. siječnja 1978. o nuklearnim zaštitnim mjerama i čast mi je navesti sljedeće, kao informaciju kanadskim vlastima:

Prilikom razmatranja gore navedene razmjene pisama u Vijeću dogovoreno je da sljedeće predstavlja naše razumijevanje postupka predviđenog u (c):

1. Dostava kanadskog materijala osobama na državnom području sedam država koje ne posjeduju nuklearno oružje i stranke su Sporazuma između Euratoma i IAEA-e o provjeri te prijenos takvog materijala unutar tih država:

Ovaj slučaj ne bi predstavljao problem, s obzirom na to da je sporazum o provjeri stupio na snagu 21. veljače 1977.

2. Dostava kanadskog materijala Ujedinjenoj Kraljevini ili prijenos kanadskog materijala u Ujedinjenu Kraljevinu:

Iako trilateralni sporazum između Ujedinjene Kraljevine, Euratoma i IAEA-e još nije stupio na snagu, Kanada tijekom razumnog vremenskog razdoblja, koje ne smije biti dulje od 18 mjeseci počevši od 23. prosinca 1976., neće zahtijevati privremene sporazume kojima bi bila predviđena provjera takvog materijala u Ujedinjenoj Kraljevini od strane IAEA-e.

3. Dostava kanadskog materijala Francuskoj ili prijenos kanadskog materijala u Francusku:

Kanadski materijal za krajnje korištenje u Francuskoj podliježe provjeri IAEA-e od stupanja na snagu trilateralnog sporazuma između Francuske, Euratoma i IAEA-e, o kojem se trenutačno vode pregovori.

Vijeće je uzelo na znanje izjavu francuskog predstavnika da se materijal koji podliježe Sporazumu između Kanade i Euratoma iz 1959., s izmjenama, neće upotrebljavati za krajnje korištenje u Francuskoj prije stupanja na snagu tog trilateralnog sporazuma.

Vijeće je također uzelo na znanje da je kanadska Vlada, s obzirom na primjenu zaštitnih mjera Euratoma i njihovu provjeru na temelju trilateralnog sporazuma između Francuske, Euratoma i IAEA-e o kojem se trenutačno vode pregovori, suglasna da se kanadski materijal može neposredno dostavljati iz Kanade u Francusku ili prenositi u Francusku radi obogaćivanja ili prerade u Francuskoj, pod uvjetom da on napusti Francusku nakon uobičajenog razdoblja koje je potrebno za te djelatnosti. Primite, gospodine otpravniče poslova, izraze mog najdubljeg poštovanja.

Gospodin Guido Brunner
Povjerenik
Komisija Europskih zajednica
Rue de la Loi 200
1049 Bruxelles

Primite, gospodine Povjereniče, izraze mog najdubljeg poštovanja.”

Dana mi je uputa da potvrdim dogovor postignut tijekom pregovora, prema kojem će svaki prijenos unutar Zajednice materijala koji podliježu Sporazumu, koji se ne bude odvijao u skladu s točkom (c) razmjene pisama, predstavljati kršenje Sporazuma od strane Euratoma. U takvim bi okolnostima kanadske vlasti naravno morale preispitati svoje obveze iz Sporazuma.

Otpravnik poslova a.i.

P. D. LEE

KOMISIJA
EUROPSKIH
ZAJEDNICA

Bruxelles, 16. siječnja 1978.

Poštovani gospodine otpravniče poslova,

pozivam se na našu razmjenu pisama od 16. siječnja 1978. o nuklearnim zaštitnim mjerama i čast mi je navesti sljedeće, kao informaciju kanadskim vlastima:

Prilikom razmatranja gore navedene razmjene pisama Vijeće je uzelo na znanje „Izjavu o prijenosu tehnologije” koju je dalo devet država članica i Zajednica te ju je odobrilo u mjeri u kojoj se odnosi na Zajednicu. Tekst te izjave priložen je ovom pismu (Prilog I.).

Vijeće se nadalje složilo sa sljedećim izjavama:

- „Obje su se strane složile da će zatražiti od Zajedničke tehničke radne skupine da istraži pitanje informacija o preradi kanadskog materijala prenesenog u Euratom prije 20. prosinca 1974.”,
- „Strane se obvezuju da se neće pozivati na prava koja proizlaze iz sporazuma koji su sklopile s trećom zemljom radi narušavanja prava ili obveza iz ovog Sporazuma, s izmjenama.”

Vijeće je također odobrilo tehničku bilješku o načelu *pro rata* i tumačenju u vezi s dvostrukim etiketiranjem, dogovorenu tijekom pregovora, te je ona unesena u zapisnik sastanka. Tekst te tehničke bilješke priložen je ovom pismu (Prilog II.).

Naposljetku, Vijeće je primilo na znanje „Bilješku o fizičkoj zaštiti” koju će države članice poslati kanadskim veleposlanicima. Tekst te bilješke priložen je ovom pismu (Prilog III.).

Primate, gospodine otpravniče poslova, izraze mojeg najdubljeg poštovanja.

Gospodin P. D. Lee
Otpravnik poslova a.i.
Misija Kanade
pri Europskim zajednicama
Rue de Loxum 6 (peti kat)
1000 Bruxelles

PRILOG I.

IZJAVA O PRIJENOSU TEHNOLOGIJE

„Države članice i Zajednica spremne su potvrditi kanadskoj Vladi da priznaju legitimnost prijenosa osjetljive tehnologije u smislu Londonskih smjernica i pod uvjetima koji su u njima utvrđeni. One uzimaju na znanje da Kanada također namjerava izvršavati prijenose tehnologije CANDU (tehnologija reaktorskih tlačnih cijevi za tešku vodu i tehnologija za proizvodnju gorivnih elemenata, tehnologija D₂O) i drugih tehnologija specifičnih za njezin gorivni ciklus bilo kojoj državi članici, podložno određenim uvjetima.

One smatraju da je na državama članicama koje žele uvoziti takvu tehnologiju da sklapaju sporazume s Kanadom, koji sadrže obveze koje kanadska Vlada zahtijeva u vezi s tim prijenosima.

Međutim, te države moraju imati pravo na prijenos te tehnologije drugoj državi članici pod uvjetom da je druga država članica primateljica prema kanadskoj Vladi preuzela iste obveze kao i prva država članica.

Prema tomu, Zajednica i države članice potvrđuju da ne postoji zapreka sklapanju takvih sporazuma između Kanade i bilo koje države članice Zajednice koja ih želi sklopiti, pod uvjetom da su ti sporazumi u cijelosti usklađeni s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.”

PRILOG II.

TEHNIČKA BILJEŠKA

1. Načelo *pro rata*

Kada se kanadski materijal proizvodi, prerađuje ili koristi zajedno s materijalom drugog porijekla, proizvedeni materijal i nastali gubici tijekom djelatnosti pripisat će se materijalu koji podliježe Sporazumu između Kanade i Euratoma, razmjerno postotku materijala koji podliježe tom Sporazumu, a koji je u početku bio u mješavini. Riječi „proizveden, prerađen ili korišten” obuhvaćaju preinaku, proizvodnju, obogaćivanje, prerađu i ozračivanje.

2. Tumačenje u vezi s dvostrukim etiketiranjem

U mnogim slučajevima, materijal porijeklom iz jedne od ugovornih strana Sporazuma između Vlade Kanade i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) iz 1959. o suradnji u mirnodopskoj uporabi atomske energije, s izmjenama, šalje se u treću zemlju radi prerade, uključujući preinaku, obogaćivanje i proizvodnju, prije dostave ugovornoj strani primateljici. Tako prerađeni materijal ugovorna strana primateljica dobiva na temelju Sporazuma iz 1959. te on stoga podliježe odredbama tog Sporazuma, s izmjenama.

Priznaje se da postoji legitimna zabrinutost u vezi sa sve većim brojem zaštitnih odredaba o nuklearnom materijalu i povezanim administrativnim problemima. Te se teškoće razmatraju u međunarodnim forumima, a opskrbljivači i primatelji trebali bi nastaviti tražiti obostrano zadovoljavajuća rješenja, na bilateralnoj i multilateralnoj razini.

*PRILOG III.***BILJEŠKA O FIZIČKOJ ZAŠTITI**

Od ministara vanjskih poslova država članica Euratoma kanadskim veleposlanicima.

Vaša Ekscelencijo,

čast mi je pozvati se na Sporazum između Vlade Kanade i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) o suradnji u mirnodopskoj uporabi atomske energije od 6. listopada 1959., s izmjenama (dalje u tekstu Sporazum).

Pored obveza prema Kanadi u okviru Sporazuma, čast mi je izvijestiti Vas da moja Vlada potvrđuje da će elementi navedeni u Sporazumu, koji se nalaze unutar državnog područja, nadležnosti ili nadzora moje Vlade, podlijevati razinama fizičke zaštite koje su opisane u Sporazumu.

Primate, Vaša Ekscelencijo, izraze mojeg najdubljeg poštovanja.

KOMISIJA
EUROPSKIH
ZAJEDNICA

Bruxelles, 16. siječnja 1978.

Poštovani gospodine otpravniče poslova,

pozivam se na naš Sporazum od 16. siječnja 1978. i čast mi je izjaviti da je Vijeće prilikom razmatranja navedenog Sporazuma na sljedeći način protumačilo učinak Sporazuma s obzirom na razdoblje nakon prijelaznog razdoblja:

„U okviru odobravanja razmjene pisama između Kanade i Euratoma, Vijeće priznaje da su uvjeti pod kojima se:

- materijal obuhvaćen Sporazumom između Kanade i Euratoma obogaćuje preko 20 % ili prerađuje,
- uranij obogaćen preko 20 % i plutonij uskladištavaju,

obuhvaćeni Sporazumom za prijelazno razdoblje.

Za materijal dostavljen nakon isteka prijelaznog razdoblja još treba sklopiti sporazum o režimu koji uređuje te osjetljive djelatnosti. Vijeće stoga konstatira da za taj materijal strane nisu preuzele nikakvu obvezu, ni s obzirom na dostavu materijala, ni s obzirom na činjenicu da bi režim, o kojem treba pregovarati i koji bi uređivao te osjetljive djelatnosti, obuhvaćao određene uvjete, niti *a fortiori* s obzirom na narav takvih uvjeta.”

Bio bih Vam zahvalan ako biste potvrdili da se kanadske vlasti slažu s ovim tumačenjem.

Primate, gospodine otpravniče poslova, izraze mog najdubljeg poštovanja.

Gospodin P. D. Lee
Otpravnik poslova a.i.
Misija Kanade pri Europskim zajednicama
Rue de Loxum 6 (peti kat)
1000 Bruxelles

MISIJA KANADE PRI
EUROPSKIM
ZAJEDNICAMA

Bruxelles, 16. siječnja 1978.

Poštovani gospodine Povjereniče,

čast mi je potvrditi primitak Vašeg pisma od 16. siječnja 1978., koje glasi:

„Poštovani gospodine otpravniče poslova,

pozivam se na naš Sporazum od 16. siječnja 1978. i čast mi je izjaviti da je Vijeće prilikom razmatranja navedenog Sporazuma na sljedeći način protumačilo učinak Sporazuma s obzirom na razdoblje nakon prijelaznog razdoblja:

„U okviru odobravanja razmjene pisama između Kanade i Euratoma, Vijeće priznaje da su uvjeti pod kojima se:

— materijal obuhvaćen Sporazumom između Kanade i Euratoma obogaćuje preko 20 % ili prerađuje,

— uranij obogaćen preko 20 % i plutonij uskladištavaju,

obuhvaćeni Sporazumom za prijelazno razdoblje.

Za materijal dostavljen nakon isteka prijelaznog razdoblja još treba sklopiti sporazum o režimu koji uređuje te osjetljive djelatnosti. Vijeće stoga konstatira da za taj materijal strane nisu preuzele nikakvu obvezu, ni s obzirom na dostavu materijala, ni s obzirom na činjenicu da bi režim, o kojem treba pregovarati i koji bi uređivao te osjetljive djelatnosti, obuhvaćao određene uvjete, niti *a fortiori* s obzirom na narav takvih uvjeta.’

Bio bih Vam zahvalan ako biste potvrdili da se kanadske vlasti slažu s ovim tumačenjem.

Primite, gospodine otpravniče poslova, izraze mog najdubljeg poštovanja.”

Čast mi je potvrditi da se kanadske vlasti slažu s ovim tumačenjem.

Primite, gospodine Povjereniče, izraze mog najdubljeg poštovanja.

P. D. LEE

Otpravnik poslova a.i.

Gospodin Guido Brunner
Povjerenik
Komisija Europskih zajednica
Rue de la Loi 200
1049 Bruxelles

32009R0715

L 211/36

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

14.8.2009.

UREDBA (EZ) br. 715/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 13. srpnja 2009.****o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,
budući da:

- (1) Unutarnje tržište prirodnog plina, koje se postupno uvodi od 1999. godine, ima za cilj pružanje stvarnog izbora svim potrošačima u Zajednici, bilo da se radi o građanima ili poduzećima, novih poslovnih mogućnosti i dodatne prekogranične trgovine, radi ostvarivanja veće učinkovitosti, konkurentnih cijena i viših standarda usluga te doprinošenja sigurnosti nabave i održivosti.
- (2) Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina ⁽⁴⁾ i Uredba (EZ) br. 1775/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽⁵⁾ značajno su doprinijele stvaranju takvog unutarnjeg tržišta prirodnog plina.
- (3) Iskustvo stečeno u provedbi i praćenju prvog niza smjernica za dobru praksu, koje je 2002. godine usvojio Europski regulatorni forum o plinu (Madridski forum), dokazuje da je, kako bi se u svim državama članicama osigurala potpuna provedba pravila koja su predviđena u tim smjernicama i kako bi se u praksi pružilo minimalno jamstvo jednakih uvjeta za pristup tržištu, potrebno omogućiti da postanu pravno izvršive.
- (4) Drugi niz zajedničkih pravila pod naslovom „Druge smjernice za dobru praksu” usvojen je na sastanku

Madridskog foruma 24. i 25. rujna 2003., a svrha ove Uredbe je utvrditi, na temelju tih smjernica, osnovna načela i pravila koja se odnose na pristup mreži i usluge za pristup trećih strana, upravljanje zagušenjem, transparentnost, uravnoteživanje i trgovanje pravima na kapacitet.

- (5) Direktivom 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina ⁽⁶⁾ previđena je mogućnost kombiniranog operatora transportnog i distribucijskog sustava. Pravila koja su predviđena u ovoj Uredbi stoga ne iziskuju promjenu organizacije nacionalnih transportnih i distribucijskih sustava koji su sukladni s odgovarajućim odredbama te direktive.
- (6) Visokotlačni plinovodi koji povezuju lokalne distributere na plinsku mrežu, a ne koriste se prvenstveno u kontekstu lokalne distribucije, pripadaju u područje primjene ove Uredbe.
- (7) Potrebno je precizirati kriterije prema kojima se utvrđuju tarife za pristup mreži kako bi se osigurala njihova potpuna usklađenost s načelom nediskriminacije i potrebama unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira te u potpunosti voditi računa o potrebi za cjelovitosti sustava i odražavati stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog mrežnog operatora te su transparentni, a istodobno uključuju primjereni povrat od ulaganja te, prema potrebi, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela.
- (8) Pri izračunu tarifa za pristup mreži važno je voditi računa o stvarno nastalim troškovima u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog mrežnog operatora te su transparentni, kao i o potrebi da se osigura primjereni povrat od ulaganja te poticaji za gradnju nove infrastrukture, uključujući poseban regulatorni tretman za nova ulaganja, kao što je predviđeno Direktivom 2009/73/EZ. U tom pogledu, a posebno ako postoji učinkovito tržišno natjecanje između plinovoda, uspoređivanje tarifa koje provode regulatorna tijela razmatrat će se kao primjereno pitanje.
- (9) Uporaba tržišnih mehanizama, kao što su aukcije, radi utvrđivanja tarifa mora biti uskladiva s odredbama koje su utvrđene u Direktivi 2009/73/EZ.

⁽¹⁾ SL C 211, 19.8.2008., str. 23.⁽²⁾ SL C 172, 5.7.2008., str. 55.⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 9. srpnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 9. siječnja 2009. (SL C 75 E, 31.3.2009., str. 38.) i Stajalište Europskog parlamenta od 22. travnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka Vijeća od 25. lipnja 2009.⁽⁴⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 57.⁽⁵⁾ SL L 289, 3.11.2005., str. 1.⁽⁶⁾ SL L 211, 14.08.2009., str. 94.

- (10) Zajednički minimalni paket usluga za pristup trećih strana potreban je radi osiguravanja zajedničkog minimalnog standarda pristupa u praksi u svakom dijelu Zajednice, kako bi se osigurala dostatna usklađenost usluga za pristup trećih strana i omogućilo iskorištavanje prednosti koje proizlaze iz unutarnjeg tržišta prirodnog plina koje dobro funkcionira.
- (11) U ovom trenutku u Zajednici postoje prepreke za prodaju plina pod jednakim uvjetima, bez diskriminacije ili smetnji. Prije svega još ne postoji nediskriminirajući pristup mreži i jednako djelotvorna razina regulatornog nadzora u svim državama članicama, a i dalje postoje izolirana tržišta.
- (12) Kako bi se dovršilo unutarnje tržište prirodnog plina, trebalo bi ostvariti dostatnu razinu prekograničnih kapaciteta spojnih plinovoda i podržati integraciju tržišta.
- (13) U Komunikaciji Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Energetska politika za Europu” naglašena je važnost dovršenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i stvaranja istih uvjeta za sva poduzeća za prirodni plin u Zajednici. Komunikacije Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Izgledi unutarnjeg tržišta plina i električne energije” i „Analiza europskog sektora plina i električne energije (konačno izvješće) prema članku 17. Uredbe (EZ) br. 1/2003” ukazala su na to da postojeća pravila i mjere niti osiguravaju potreban okvir niti omogućavaju stvaranje kapaciteta spojnih plinovoda za ostvarivanje cilja učinkovitog i otvorenog unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira.
- (14) Uz temeljitu provedbu postojećeg pravnog okvira, trebalo bi i prilagoditi regulatorni okvir za unutarnje tržište prirodnog plina, koji je predviđen u Uredbi (EZ) br. 1775/2005, u skladu s tim komunikacijama.
- (15) Posebno je potrebna veća suradnja i usklađivanje operatora transportnih sustava radi izrade mrežnih kodeksa za pružanje djelotvornog i transparentnog prekograničnog pristupa transportnim mrežama i upravljanje njima te radi osiguravanja usklađenog planiranja koje je dostatno okrenuto budućnosti i solidnog tehničkog razvoja transportnog sustava u Zajednici, uključujući stvaranje kapaciteta spojnih plinovoda, vodeći računa o okolišu. Mrežni kodeksi trebali bi biti sukladni okvirnim smjernicama koje po svojoj prirodi nisu obvezujuće (okvirne smjernice) i koje izrađuje Agencija za suradnju energetske regulatora, osnovana Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora ⁽¹⁾ (Agencija). Agencija bi trebala odigrati ulogu u preispitivanju, na temelju činjenica, nacrti mrežnih kodeksa, uključujući njihovu usklađenost s okvirnim smjernicama, te bi trebala imati mogućnost da ih preporuči za donošenje Komisiji. Agencija bi trebala procijeniti predložene izmjene mrežnih kodeksa i imati mogućnost preporučiti ih za donošenje Komisiji. Operatori transportnih sustava trebali bi upravljati svojim mrežama u skladu s tim mrežnim kodeksima.
- (16) Kako bi se osiguralo optimalno upravljanje plinskom transportnom mrežom u Zajednici, trebalo bi osnovati Europsku mrežu operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin). Zadatke ENTSO-a za plin trebalo bi izvršavati u skladu s pravilima Zajednice o tržišnom natjecanju, koja se i dalje primjenjuju na odluke ENTSO-a za plin. Zadatci ENTSO-a za plin trebali bi biti dobro definirani, a njegova bi metoda rada trebala osigurati učinkovitost, transparentnost i reprezentativnost ENTSO-a za plin. Svrha mrežnih kodeksa koje izradi ENTSO za plin nije zamijeniti potrebne nacionalne mrežne kodekse za pitanja koja nisu prekogranične prirode. S obzirom na to da se pristupom na regionalnoj razini može ostvariti djelotvorniji napredak, operatori transportnih sustava trebali bi uspostaviti regionalne strukture unutar cjelokupne strukture za suradnju te osigurati da su rezultati na regionalnoj razini uskladi s mrežnim kodeksima i neobvezujućim desetogodišnjim planovima razvoja mreže na razini Zajednice. Preduvjet za suradnju unutar takvih regionalnih struktura je djelotvorno razdvajanje mrežnih djelatnosti od djelatnosti proizvodnje i opskrbe. U odsutnosti takvog razdvajanja regionalna suradnja između operatora transportnih sustava stvara rizik protutržišnog djelovanja. Države bi članice trebale promicati suradnju i pratiti djelotvornost mrežnih djelatnosti na regionalnoj razini. Suradnja na regionalnoj razini trebala bi biti uskladiva s razvojem konkurentnog i učinkovitog unutarnjeg tržišta plina.
- (17) Svim je sudionicima na tržištu zajednički interes za rad koji se očekuje od ENTSO-a za plin. Zbog toga je učinkovit postupak savjetovanja od ključne važnosti te bi postojeće strukture koje su uspostavljene radi olakšavanja i racionalizacije postupka savjetovanja, kao što su Europsko udruženje za racionalizaciju razmjene energije, nacionalni regulatori ili Agencija, trebale odigrati važnu ulogu.
- (18) Kako bi se osigurala veća transparentnost u pogledu razvoja plinske transportne mreže u Zajednici, ENTSO za plin trebao bi izraditi, objaviti i redovito ažurirati neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Zajednice (plan razvoja mreže na razini Zajednice). U taj bi plan razvoja mreže trebalo uključiti održive plinske transportne mreže i potrebne regionalne spojne plinovode, relevantne s komercijalnoga gledišta ili s gledišta sigurnosti opskrbe.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.08.2009., str. 1.

- (19) Kako bi se unaprijedilo tržišno natjecanje putem likvidnih veleprodajnih tržišta plina, od ključne je važnosti da se plinom može trgovati neovisno o njegovom položaju u mreži. Jedini način da se to i učini jest dati korisnicima mreže slobodu da neovisno rezerviraju ulazni i izlazni kapacitet, čime se omogućava transport plina kroz zone, umjesto duž ugovornih pravaca. Na 6. Madridskom forumu održanom 30. i 31. listopada 2002. većina zainteresiranih strana već je izrazila sklonost prema ulazno-izlaznom sustavu, kako bi se olakšao razvoj tržišnog natjecanja. Tarife ne bi smjele ovisiti o transportnoj ruti. Zbog toga tarifa koja je utvrđena za jednu ili više ulaznih točaka ne bi smjela biti povezana s tarifom koja je utvrđena za jednu ili više izlaznih točaka i obrnuto.
- (20) Pozivanje na usklađene ugovore o transportu u kontekstu nediskriminirajućeg pristupa mreži operatora transportnih sustava ne znači da uvjeti ugovora o transportu određenog operatora sustava u nekoj od država članica moraju biti isti kao i uvjeti drugog operatora transportnog sustava u toj državi članici ili nekoj drugoj državi članici, osim ako su utvrđeni minimalni zahtjevi koje moraju ispunjavati svi ugovori o transportu.
- (21) U plinskim mrežama postoji značajno ugovorno zagušenje. Načela upravljanja zagušenjem i raspodjele kapaciteta za nove ili tek sklopljene ugovore zbog toga se temelje na oslobađanju neiskorištenog kapaciteta, tako da se korisnicima mreže omogući da daju u zakup ili preprodaju svoj ugovoreni kapacitet, i na obvezi operatora transportnih sustava da neiskorišteni kapacitet ponude na tržištu, najmanje na „day-ahead” osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet. S obzirom na veliki udio postojećih ugovora i potrebu za stvaranjem stvarno jednakih uvjeta za korisnike novih i postojećih kapaciteta, ta bi načela trebala primijeniti na sav ugovoreni kapacitet, uključujući postojeće ugovore.
- (22) Iako fizičko zagušenje mreža u ovom trenutku rijetko predstavlja problem u Zajednici, to bi se moglo promijeniti u budućnosti. Stoga je važno propisati temeljno načelo za raspodjelu zagušenog kapaciteta u takvim okolnostima.
- (23) Praćenje tržišta, koje su posljednjih godina provela nacionalna regulatorna tijela i Komisija, ukazalo je na to da važeći zahtjevi u pogledu transparentnosti i pravila pristupa infrastrukturi nisu dovoljna kako bi se osigurala vjerodostojnost, dobro funkcioniranje, otvorenost i učinkovitost unutarnjeg tržišta plina.
- (24) Jednak pristup informacijama o fizičkom stanju i učinkovitosti sustava potreban je kako bi svi sudionici na tržištu mogli procijeniti cjelokupnu situaciju u pogledu potražnje i ponude te prepoznati razloge oscilacije veleprodajnih cijena. To uključuje preciznije informacije o ponudi i potražnji, kapacitetu mreže, protoku i održavanju, uravnoteživanju i raspoloživosti te korištenju skladišta. S obzirom na značaj tih informacija za funkcioniranje tržišta, potrebno je ublažiti postojeća ograničenja objavljivanja zbog povjerljivosti.
- (25) Međutim, zahtjevi o povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija posebno su značajni kada je riječ o poslovnim podacima strateške prirode za poduzeće, ako postoji samo jedan korisnik po sustavu skladišta plina ili ako se radi o podacima u vezi s izlaznim točkama unutar sustava ili podsustava koji nisu spojeni na drugi transportni ili distribucijski sustav, već samo na jednog industrijskog krajnjeg kupca, kada bi se objavom takvih podataka otkrili povjerljivi podaci o proizvodnom procesu tog kupca.
- (26) Kako bi se ojačalo povjerenje u tržište, sudionici na njemu trebaju imati jamstvo da oni koji sudjeluju u zloupotrebi mogu biti izloženi učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama. Nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena za djelotvornu istragu navoda o zloupotrebi tržišta. U tom je smislu potrebno nadležnim tijelima osigurati pristup podacima koji pružaju uvid u operativne odluke opskrbljivača. Na tržištu se plina sve te odluke priopćuju operatorima sustava u obliku rezervacija kapaciteta, nominacija i ostvarenih protoka. Operatori sustava trebali bi podatke u vezi s tim čuvati tako da određeno vremensko razdoblje budu na raspolaganju i lako dostupni nadležnim tijelima. Nadležna bi tijela osim toga trebala redovito pratiti poštuju li operatori transportnih sustava pravila.
- (27) Pristup sustavima skladišta plina i terminalima za ukapljeni prirodni plin (UPP) u nekim je državama članicama nedostatan te je stoga potrebno poboljšati provedbu postojećih pravila. Praćenje koje je provela Skupina europskih regulatora za električnu energiju i plin ukazalo je na to da se neobvezne smjernice dobre prakse s obzirom na pristup trećih strana za operatore sustava skladišta plina, o kojima su se dogovorile sve zainteresirane strane na Madridskom forumu, nedovoljno primjenjuju te se stoga moraju učiniti obvezujućima.
- (28) Nediskriminirajući i transparentni sustavi uravnoteživanja za plin kojima upravljaju operatori transportnih sustava važni su mehanizmi, posebno za nove sudionike na tržištu, koji bi mogli imati više teškoća s uravnoteživanjem svojeg cjelokupnog prodajnog portfelja od poduzeća koja već funkcioniraju unutar određenog tržišta. Zbog toga je potrebno utvrditi pravila kojima se osigurava da operatori transportnih sustava koriste takve mehanizme na način koji je uskladi s nediskriminirajućim, transparentnim i djelotvornim uvjetima za pristup mreži.
- (29) Trgovanje primarnim pravima na kapacitete važan je dio razvoja konkurentnog tržišta i stvaranja likvidnosti. Ovom bi se Uredbom stoga trebalo utvrditi osnovna pravila u vezi s takvim trgovanjem.

- (30) Nacionalna regulatorna tijela trebala bi osigurati poštovanje pravila sadržanih u ovoj Uredbi i smjernica usvojenih na temelju nje.
- (31) U smjernicama koje su priložene ovoj Uredbi posebno su utvrđena posebna provedbena pravila na temelju Drugih smjernica za dobru praksu. Ako je potrebno, ta će se pravila vremenom razvijati vodeći računa o razlikama nacionalnih plinskih sustava.
- (32) Pri svakom prijedlogu izmjene smjernica koja su priložene ovoj Uredbi, Komisija bi trebala osigurati prethodno savjetovanje sa svim zainteresiranim stranama na koje se odnose smjernice, a koje predstavljaju profesionalne organizacije, te s državama članicama u okviru Madridskog foruma.
- (33) Od država članica i nadležnih nacionalnih tijela trebalo bi se zahtijevati da potrebne podatke dostave Komisiji. S takvim bi podacima Komisija trebala postupati kao s povjerljivim podacima.
- (34) Ova Uredba i smjernice usvojene u skladu s njom ne dovode u pitanje primjenu pravila Zajednice o tržišnom natjecanju.
- (35) Mjere koje su potrebne za provedbu ove Uredbe trebalo bi usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽¹⁾.
- (36) Posebno bi Komisiju trebalo ovlastiti za utvrđivanje ili usvajanje smjernica koje su potrebne za osiguravanje minimalne razine usklađenosti potrebne za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe. Budući da su te mjere sveobuhvatne i namijenjene su izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, između ostalog tako da je dopunjuju novim elementima koji nisu ključni, one se moraju usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom koji je predviđen u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.
- (37) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest utvrđivanje poštenih pravila u vezi s uvjetima za pristup transportnim mrežama prirodnog plina, sustavima skladišta plina i terminalima za UPP, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (38) S obzirom na opseg izmjena koje se ovdje uvode u Uredbu (EZ) br. 1775/2005, zbog jasnoće i jednostavnosti poželjno je da se odredbe o kojima je riječ preinače tako da ih se spoji u jedinstveni tekst u okviru nove Uredbe,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Cilj je ove Uredbe:

- (a) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa transportnim sustavima prirodnog plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta radi osiguravanja ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plina;
- (b) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa terminalima za UPP i sustavima skladišta plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta; i
- (c) olakšati nastajanje transparentnog tržišta na veliko koje dobro funkcionira, s visokim stupnjem sigurnosti opskrbe plinom, i osigurati mehanizme za usklađivanje pravila pristupa mreži za prekograničnu razmjenu plina.

Ciljevi iz prvog podstavka obuhvaćaju postavljanje usklađenih načela za tarife ili metodologije na temelju kojih se one izračunavaju, za pristup mreži, ali ne i sustavima skladišta plina, uspostavljanje usluga za pristup trećih strana i usklađenih načela za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem, utvrđivanje zahtjeva o transparentnosti, pravila uravnoteživanja i naknada za neravnotežu te olakšavanje trgovanja kapacitetima.

Ova se Uredba, uz izuzetak članka 19. stavka 4., primjenjuje samo na sustave skladišta plina koji potpadaju pod članak 33. stavke 3. ili 4. Direktive 2009/73/EZ.

Države članice mogu uspostaviti subjekt ili tijelo koje je osnovano u skladu s Direktivom 2009/73/EZ, za potrebe izvršavanja jedne ili više funkcija koje se obično dodjeljuju operatoru transportnog sustava, i koje podliježe zahtjevima ove Uredbe. Taj subjekt ili tijelo podliježe certificiranju u skladu s člankom 3. ove Uredbe i imenovanju u skladu s člankom 10. Direktive 2009/73/EZ.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „transport” znači prijenos prirodnog plina s ciljem njegove isporuke kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se prvenstveno koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

2. „ugovor o transportu” znači ugovor koji je operator transportnog sustava sklopio s korisnikom mreže radi izvršavanja transporta;
 3. „kapacitet” znači maksimalni protok, izražen u normalnim kubičnim metrima po jedinici vremena ili energetske jedinici po jedinici vremena, na koji korisnik mreže ima pravo u skladu s odredbama ugovora o transportu;
 4. „neiskorišteni kapacitet” znači stalni kapacitet koji je korisnik mreže stekao na temelju ugovora o transportu, ali koji taj korisnik nije nominirao u roku koji je predviđen ugovorom;
 5. „upravljanje zagušenjem” znači upravljanje portfeljem operatora transportnog sustava radi optimalnog i maksimalnog korištenja tehničkog kapaciteta i pravovremenog otkrivanja budućih točaka zagušenja i zasićenja;
 6. „sekundarno tržište” znači tržište na kojem se kapacitetima trguje drukčije od primarnog tržišta;
 7. „nominacija” znači čin pri kojem korisnik mreže prethodno izvješćuje operatora transportnog sustava o stvarnom protoku koji korisnik mreže želi utisnuti u sustav ili povući iz njega;
 8. „renominacija” znači naknadno izvješćivanje o ispravljenoj nominaciji;
 9. „cjelovitost sustava” znači svaka situacija u vezi s određenom transportnom mrežom, uključujući potrebnu transportnu infrastrukturu u kojoj tlak i kakvoća prirodnog plina ostaju unutar minimalnih i maksimalnih granica koje je propisao operator transportnog sustava, tako da je transport prirodnog plina zajamčen s tehničkog gledišta;
 10. „razdoblje uravnoteživanja” znači razdoblje unutar kojeg svaki korisnik mreže povlačenje određene količine prirodnog plina, izraženo u energetske jedinice, mora nadoknaditi tako da utisne istu količinu prirodnog plina u transportnu mrežu u skladu s ugovorom o transportu ili mrežnim kodeksom;
 11. „korisnik mreže” znači kupac ili potencijalni kupac operatora transportnog sustava i sami operatori transportnih sustava, u mjeri u kojoj im je potrebno da izvrše svoje funkcije u vezi s transportom;
 12. „prekidive usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava nudi u vezi s prekidivim kapacitetom;
 13. „prekidivi kapacitet” znači kapacitet transporta plina koji operator transportnog sustava može prekinuti u skladu s uvjetima koji su predviđeni ugovorom o transportu;
 14. „dugoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža godinu dana ili dulje;
 15. „kratkoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža u razdoblju kraćem od godine dana;
 16. „stalni kapacitet” znači transportni kapacitet plina za koji operator transportnog sustava jamči da je neprekidiv u skladu s ugovorom;
 17. „stalne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava pruža u vezi sa stalnim kapacitetom;
 18. „tehnički kapacitet” znači maksimalni stalni kapacitet koji operator transportnog sustava može ponuditi korisnicima mreže, vodeći računa o cjelovitosti sustava i operativnim zahtjevima transportne mreže;
 19. „ugovoreni kapacitet” znači kapacitet koji je operator transportnog sustava dodijelio određenom korisniku mreže na temelju ugovora o transportu;
 20. „raspoloživi kapacitet” znači dio tehničkog kapaciteta koji nije raspodijeljen te je još na raspolaganju sustavu u određenom trenutku;
 21. „ugovorno zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stalnim kapacitetom premašuje tehnički kapacitet;
 22. „primarno tržište” znači tržište kapaciteta kojima operator transportnog sustava trguje izravno;
 23. „fizičko zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stvarnim isporukama premašuje tehnički kapacitet u određenom trenutku;
 24. „kapacitet terminala za UPP” znači kapacitet navedenog terminala za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj, pomoćne usluge, privremeno skladištenje i ponovno uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina;
 25. „radni volumen” znači obujam plina koji korisnik sustava skladišta plina ima pravo rabiti za skladištenje plina;
 26. „kapacitet povlačenja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo povući plin iz sustava skladišta plina;
 27. „kapacitet utiskivanja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo utisnuti plin u sustav skladišta plina;
 28. „skladišni kapacitet” znači kombinacija radnog volumena, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.
2. Ne dovodeći u pitanje definicije iz stavka 1. ovog članka, definicije sadržane u članku 2. Direktive 2009/73/EZ koje imaju veze s primjenom ove Uredbe također se primjenjuju, uz izuzetak definicije transporta iz točke 3. tog članka.
- Definicije iz točaka 3. do 23. stavka 1. ovog članka koje se tiču transporta, analogijom se primjenjuju na sustave skladišta plina i terminale za UPP.

Članak 3.

Certificiranje operatora transportnih sustava

1. Komisija razmatra svaku obavijest u vezi s odlukom o certificiranju operatora transportnog sustava, kako je propisano člankom 10. stavkom 6. Direktive 2009/73/EZ, čim je zaprimi. U roku od dva mjeseca od dana primitka takve obavijesti, Komisija dostavlja svoje mišljenje relevantnom nacionalnom regulatornom tijelu u pogledu njezine usklađenosti s člankom 10. stavkom 2. ili člankom 11. te člankom 9. Direktive 2009/73/EZ.

Pri izradi mišljenja iz prvog podstavka Komisija može zatražiti da Agencija izda svoje mišljenje o odluci nacionalnog regulatornog tijela. U tom se slučaju razdoblje od dva mjeseca iz prvog podstavka produljuje za dodatna dva mjeseca.

U nedostatku mišljenja Komisije u rokovima koji su navedeni u prvom i drugom podstavku smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.

2. U roku od dva mjeseca od primitka mišljenja Komisije nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u pogledu certificiranja operatora transportnog sustava, što je više moguće vodeći računa o tom mišljenju. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju.

3. Regulatorna tijela i/ili Komisija mogu u bilo kojoj fazi postupka zatražiti od operatora transportnog sustava i/ili poduzeća koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su im potrebne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.

4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

5. Komisija može usvojiti smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

6. Ako je Komisija primila obavijest o certificiranju operatora transportnog sustava na temelju članka 9. stavka 10. Direktive 2009/73/EZ, Komisija donosi odluku u vezi s certificiranjem. Regulatorno tijelo poštuje odluku Komisije.

Članak 4.

Europska mreža operatora transportnih sustava za plin

Svi operatori transportnih sustava surađuju na razini Zajednice putem ENTSO-a za plin kako bi podržali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina i prekograničnu trgovinu, te kako bi osigurali optimalno upravljanje, usklađen rad i stabilan tehnički razvoj transportne mreže prirodnog plina.

Članak 5.

Osnivanje ENTSO-a za plin

1. Do 3. ožujka 2011. operatori transportnih sustava za plin Komisiji i Agenciji dostavljaju nacrt statuta, popis članova i nacrt poslovnika, uključujući pravilnik o savjetovanju s drugim zainteresiranim stranama, ENTSO-a za plin koju treba osnovati.

2. U roku od dva mjeseca od dana primitka Agencija, nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve zainteresirane strane, posebno korisnike sustava, uključujući kupce, Komisiji podnosi mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika.

3. Komisija daje mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika, vodeći računa o mišljenju Agencije iz stavka 2., u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Agencije.

4. U roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Komisije operatori transportnih sustava uspostavljaju ENTSO za plin, usvajaju i objavljuju njegov statut i poslovnik.

Članak 6.

Uspostavljanje mrežnih kodeksa

1. Nakon savjetovanja s Agencijom, ENTSO-om za plin i drugim zainteresiranim stranama, Komisija izrađuje godišnji popis prioriteta u kojem navodi područja iz članka 8. stavka 6. koja treba uključiti u izradu mrežnih kodeksa.

2. Komisija traži da joj Agencija u razumnom roku, koji nije dulji od šest mjeseci, dostavi neobvezujuću okvirnu smjernicu (okvirna smjernica) u kojoj su u skladu s člankom 8. stavkom 7. utvrđena jasna i objektivna načela za izradu mrežnih kodeksa koji se odnose na područja navedena na popisu prioriteta. Svaka okvirna smjernica doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta. Komisija može produljiti taj rok na utemeljeni zahtjev Agencije.

3. Agencija se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca formalno savjetuje s ENTSO-om za plin i drugim zainteresiranim stranama u pogledu okvirne smjernice, na otvoren i transparentan način.

4. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta, ona može zatražiti da Agencija u razumnom roku preispita okvirnu smjernicu i ponovno je dostavi Komisiji.

5. Ako Agencija ne dostavi ili ponovno ne dostavi okvirnu smjernicu u roku koji je Komisija utvrdila na temelju stavka 2. ili 4., dotičnu okvirnu smjernicu izrađuje Komisija.

6. Komisija traži da ENTSO za plin u razumnom roku, koji nije dulji od 12 mjeseci, Agenciji dostavi mrežni kodeks koji je u skladu s relevantnom okvirnom smjernicom.

7. Agencija upućuje ENTSO-u za plin obrazloženo mišljenje o mrežnom kodeksu u roku od tri mjeseca od dana njegovog primitka, tijekom kojeg se roka Agencija može formalno savjetovati s odgovarajućim zainteresiranim stranama.

8. ENTSO za plin može izmijeniti mrežni kodeks vodeći računa o mišljenju Agencije i ponovno ga dostaviti Agenciji.

9. Nakon što Agencija utvrdi da je mrežni kodeks usklađen s relevantnom okvirnom smjernicom, ona dostavlja mrežni kodeks Komisiji i može preporučiti njegovo usvajanje u razumnom roku. Ako Komisija ne usvoji taj mrežni kodeks, ona navodi razloge za to.

10. Ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks u roku koji je Komisija odredila na temelju stavka 6., Komisija može zatražiti da Agencija pripremi nacrt mrežnog kodeksa na temelju relevantne okvirne smjernice. Agencija tijekom izrade nacrta mrežnog kodeksa može provesti dodatno savjetovanje na temelju ovog stavka. Agencija Komisiji dostavlja nacrt mrežnog kodeksa koji je izrađen na temelju ovog stavka te može preporučiti njegovo usvajanje.

11. Komisija može, na vlastitu inicijativu ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks ili Agencija ne izradi nacrt mrežnog kodeksa kako je predviđeno u stavku 10. ovog članka, ili na preporuku Agencije na temelju stavka 9. ovog članka, usvojiti jedan ili više mrežnih kodeksa za područja koja su navedena u članku 8. stavku 6.

Ako Komisija predloži usvajanje mrežnog kodeksa na vlastitu inicijativu, ona se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca savjetuje s Agencijom, ENTSO-om za plin i svim zainteresiranim stranama u pogledu nacrta mrežnog kodeksa. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

12. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo Komisije da usvoji te izmijenjene smjernice koje su utvrđene u članku 23.

Članak 7.

Izmjene mrežnih kodeksa

1. Nacrte izmjena bilo kojeg mrežnog kodeksa koji je usvojen na temelju članka 6. Agenciji mogu predložiti osobe koje bi mogle biti zainteresirane za taj mrežni kodeks, uključujući ENTSO za plin, operatore transportnih sustava, korisnike mreže i potrošače. Agencija također može predložiti izmjene na vlastitu inicijativu.

2. Agencija se savjetuje sa svim zainteresiranim stranama u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 713/2009. Nakon tog postupka Agencija može Komisiji uputiti utemeljene prijedloge izmjena, uz objašnjenje kako su takvi prijedlozi usklađeni s ciljevima mrežnih kodeksa iz članka 6. stavka 2. ove Uredbe.

3. Komisija može usvojiti, vodeći računa o prijedlozima Agencije, izmjene mrežnih kodeksa koji su usvojeni na temelju članka 6. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

4. Razmatranje predloženih izmjena u skladu s postupkom iz članka 28. stavka 2. ograničeno je aspekte koji se tiču predložene izmjene. Te predložene izmjene ne dovode u pitanje druge izmjene koje Komisija može predložiti.

Članak 8.

Zadaci ENTSO-a za plin

1. ENTSO za plin izrađuje mrežne kodekse za područja iz stavka 6. ovog članka na zahtjev koji mu je u skladu s člankom 6. stavkom 6. uputila Komisija.

2. ENTSO za plin može izraditi mrežne kodekse za područja iz stavka 6. radi ostvarivanja ciljeva iz članka 4. kada se ti mrežni kodeksi ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji mu je uputila Komisija. Ti se mrežni kodeksi dostavljaju Agenciji radi davanja mišljenja. ENTSO za plin o tom mišljenju vodi računa na odgovarajući način.

3. ENTSO za plin usvaja:

(a) zajedničke instrumente za upravljanje mrežom kako bi osigurao usklađeno funkcioniranje mreže u uobičajenim uvjetima i stanju nužde, uključujući zajedničku ljestvicu za klasifikaciju incidenata i planove istraživanja;

(b) neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Zajednice (plan razvoja mreže na razini Zajednice), uključujući europsku prognozu dostatnosti opskrbe, jednom u dvije godine;

(c) preporuke o usklađivanju tehničke suradnje između operatora transportnih sustava Zajednice i trećih zemalja;

(d) godišnji program rada;

(e) godišnje izvješće;

(f) godišnje ljetne i zimske prognoze opskrbe.

4. Europska prognoza dostatnosti opskrbe iz stavka 3. točke (b) obuhvaća sveukupnu dostatnost plinskog sustava što se tiče postojeće i predviđene potražnje za plinom u sljedećih pet godina, kao i u razdoblju od pet do deset godina od dana te prognoze. Europska prognoza dostatnosti opskrbe temelji se na nacionalnim prognozama dostatnosti opskrbe koje su pripremili pojedinačni operatori transportnih sustava.

5. Godišnji program rada iz stavka 3. točke (d) sadrži popis i opis mrežnih kodeksa koje treba izraditi, plan za usklađivanje funkcioniranja mreže te istraživačke i razvojne aktivnosti koje treba provesti tijekom godine, kao i okvirni vremenski raspored.

6. Mrežni kodeksi iz stavaka 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi vodi računa o regionalnim posebnostima:

- (a) pravila u vezi sa sigurnošću i pouzdanošću mreže;
- (b) pravila priključivanja na mrežu;
- (c) pravila pristupa trećih strana;
- (d) pravila razmjene podataka i naplate;
- (e) pravila u vezi s interoperabilnosti;
- (f) operativni postupci u izvanrednoj situaciji;
- (g) pravila raspodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem;
- (h) pravila trgovanja, u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteživanjem sustava;
- (i) pravila u vezi s transparentnošću;
- (j) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između mreža operatora transportnih sustava;
- (k) pravila u vezi s usklađenim tarifnim strukturama za transport; i
- (l) energetska učinkovitost plinskih mreža.

7. Mrežni se kodeksi izrađuju za pitanja povezana s prekograničnim mrežama i integracijom tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne mrežne kodekse koji ne utječu na prekograničnu trgovinu.

8. ENTSO za plin prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila u skladu s člankom 6. stavkom 11. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta. ENTSO za plin o svojim zaključcima obavještuje Agenciju i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz stavka 3. točke (e) ovog članka.

9. ENTSO za plin Agenciji stavlja na raspolaganje sve podatke koji su joj potrebni kako bi izvršila svoje zadatke na temelju članka 9. stavka 1.

10. Svake dvije godine ENTSO za plin usvaja i objavljuje plan razvoja mreže na razini Zajednice iz stavka 3. točke (b). Plan razvoja mreže na razini Zajednice uključuje modeliranje integrirane mreže, izradu scenarija, europsku prognozu dostatnosti opskrbe i procjenu otpornosti sustava.

Plan razvoja mreže na razini Zajednice posebno:

- (a) se temelji na nacionalnim planovima ulaganja, vodeći računa o regionalnim planovima ulaganja iz članka 12. stavka 1. te, prema potrebi, aspektima planiranja mreže na razini Zajednice, uključujući smjernice za transeuropske energetske mreže, u skladu s Odlukom br. 1364/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (b) što se tiče prekograničnih spojnih plinovoda, temelji se i na razumnim potrebama različitih korisnika mreže i uključuje dugoročne obveze ulagača iz članaka 14. i 22. Direktive 2009/73/EZ; te
- (c) ukazuje na manjak ulaganja, posebno u pogledu prekograničnih kapaciteta.

Što se tiče drugog podstavka točke (c), planu razvoja mreže na razini Zajednice može se priložiti pregled prepreka za povećanje prekograničnih kapaciteta mreže, koje proizlaze iz različitih postupaka ili praksi odobravanja.

11. Agencija preispituje nacionalne desetogodišnje planove razvoja mreže kako bi procijenila jesu li usklađeni s planom razvoja mreže na razini Zajednice. Pronađe li Agencija neusklađenosti između određenog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na razini Zajednice, ona preporuča izmjenu tog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili, ovisno o slučaju, plana razvoja mreže na razini Zajednice. Ako je taj nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže izrađen u skladu s člankom 22. Direktive 2009/73/EZ, Agencija preporuča da nadležno nacionalno regulatorno tijelo izmijeni nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s člankom 22. stavkom 7. te direktive i da o tome obavijesti Komisiju.

12. ENTSO za plin Komisiji na njezin zahtjev priopćuje svoje mišljenje o usvajanju smjernica predviđenih u članku 23.

Članak 9.

Praćenje od strane Agencije

1. Agencija prati izvršavanje zadataka ENTSO-a za plin iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. te podnosi izvješće Komisiji.

⁽¹⁾ SL L 262, 22.9.2006., str. 1.

Agencija prati kako ENTSO za plin provodi mrežne kodekse koji su izrađeni na temelju članka 8. stavka 2. i mrežnih kodeksa koji su izrađeni u skladu s člankom 6. stavcima 1. do 10., a koje Komisija nije usvojila na temelju članka 6. stavka 11. Ako ENTSO za plin nije proveo takve mrežne kodekse, Agencija traži da ENTSO za plin dostavi propisno obrazloženo objašnjenje o razlozima za taj propust. Agencija obavješćuje Komisiju o tom objašnjenju i dostavlja svoje mišljenje o njemu.

Agencija prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila, kako je utvrđeno u članku 6. stavku 11., te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta kao i na nediskriminaciju, djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta, te podnosi izvješće Komisiji.

2. ENTSO za plin Agenciji radi davanja mišljenja dostavlja nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice, nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije o postupku savjetovanja i ostale isprave iz članka 8. stavka 3.

U roku od dva mjeseca od dana primitka Agencija dostavlja ENTSO-u za plin i Komisiji propisno obrazloženo mišljenje i preporuke, ako smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice, koje je dostavio ENTSO za plin, ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju, učinkovitom funkcioniranju tržišta ili dostatnoj količini prekograničnih spojnih plinovoda kojima mogu pristupiti treće strane.

Članak 10.

Savjetovanje

1. Tijekom izrade mrežnih kodeksa, nacrta plana razvoja mreže na razini Zajednice i godišnjeg programa rada iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin provodi sveobuhvatni postupak savjetovanja u ranoj fazi, na otvoren i transparentan način, uključujući sve relevantne sudionike na tržištu, a posebno organizacije koje predstavljaju sve zainteresirane strane, u skladu s poslovníkom iz članka 5. stavka 1. U to su savjetovanje uključena i nacionalna regulatorna tijela te druga nacionalna tijela, poduzeća za opskrbu i proizvodnju, korisnici mreže, uključujući kupce, operatori distribucijskih sustava, uključujući odgovarajuća gospodarska udruženja, tehnička tijela i udruženja zainteresiranih strana. Cilj je savjetovanja prikupiti mišljenja i prijedloge svih zainteresiranih strana tijekom postupka odlučivanja.

2. Sve isprave i zapisnici sa sastanaka koji se odnose na savjetovanje iz stavka 1. objavljuju se.

3. Prije nego što usvoji godišnji program rada i mrežne kodekse iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin

navodi na koji je način uzeo u obzir primjedbe koja su zaprimljene tijekom savjetovanja. Ako primjedbe nije uzeo u obzir, to obrazlaže.

Članak 11.

Troškovi

Troškove koji su povezani s djelatnostima ENTSO-a za plin iz članaka 4. do 12. snose operatori transportnih sustava te se o njima vodi računa pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su razumni i proporcionalni.

Članak 12.

Regionalna suradnja operatora transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava uspostavljaju regionalnu suradnju unutar ENTSO-a za plin kako bi doprinijeli zadacima iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. Oni posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja te mogu donositi odluke o ulaganjima na temelju tog regionalnog plana ulaganja.

2. Operatori transportnih sustava podržavaju praktične dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promiču razvoj trgovanja energijom, koordiniranu raspodjelu prekograničnih kapaciteta uz pomoć nediskriminirajućih tržišnih rješenja, pomno prateći konkretne prednosti implicitnih aukcija za kratkoročnu raspodjelu i integraciju mehanizama uravnoteživanja.

3. Za potrebe ostvarivanja ciljeva koji su navedeni u stavcima 1. i 2. Komisija može definirati zemljopisno područje na koje se odnosi pojedina regionalna struktura za suradnju, vodeći računa o postojećim regionalnim strukturama za suradnju. Svakoj je državi članici dozvoljeno promicati suradnju u više zemljopisnih područja. Mjera iz prve rečenice, namijenjena izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvaja se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.

Članak 13.

Tarife za pristup mrežama

1. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, koje primjenjuju operatori transportnih sustava, a odobravaju regulatorna tijela prema članku 41. stavku 6. Direktive 2009/73/EZ, kao i tarife objavljene prema članku 32. stavku 1. te direktive, transparentne su, vode računa o potrebi za cjelovitošću sustava i njegovom poboljšanju te odražavaju stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora sustava te su transparentne, iako obuhvaćaju primjerenu dobit od ulaganja i, kad je primjereno, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun primjenjuju se na nediskriminirajući način.

Države članice mogu odlučiti da je tarife moguće utvrditi i uz pomoć tržišnih mehanizama kao što su aukcije, pod uvjetom da takve mehanizme i prihode koji proizlaze iz njih odobri regulatorno tijelo.

Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun olakšavaju učinkovito trgovanje plinom i tržišno natjecanje, a istodobno sprečavaju unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže, pružaju poticaje za ulaganja te održavaju ili stvaraju mogućnost uzajamnog djelovanja transportnih mreža.

Tarife za korisnike mreže nediskriminirajuće su i posebno se određuju za svaku ulaznu ili izlaznu točku transportnog sustava. Mehanizme raspodjele troškova i metodologiju utvrđivanja stopa u pogledu ulaznih i izlaznih točaka odobravaju nacionalna regulatorna tijela. Od 3. rujna 2011. države članice osiguravaju da se nakon prijelaznog razdoblja mrežne naknade ne izračunavaju na temelju ugovornih pravaca.

2. Tarife za pristup mreži niti ograničavaju tržišnu likvidnost niti narušavaju prekograničnu trgovinu različitih transportnih sustava. Ako razlike u tarifnim strukturama ili mehanizmima uravnoteživanja ometaju trgovinu između transportnih sustava, neovisno o članku 41. stavku 6. Direktive 2009/73/EZ, operatori transportnih sustava u bliskoj suradnji s nadležnim nacionalnim tijelima aktivno podržavaju zbližavanje tarifnih struktura i načela naplaćivanja, pa i što se tiče uravnoteživanja.

Članak 14.

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava:

- (a) osiguravaju da pružaju usluge svim korisnicima mreže, bez diskriminacije;
- (b) pružaju stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana. Cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
- (c) korisnicima mreže pružaju dugoročne i kratkoročne usluge.

S obzirom na prvi podstavak točku (a), ako operator transportnog sustava pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta, bilo da koristi usklađene ugovore o transportu ili zajednički mrežni kodeks koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41. Direktive 2009/73/EZ.

2. Ugovori o transportu koji su sklopljeni s netipskim datumom početka primjene ili kraćim trajanjem od tipškoga godišnjeg ugovora o transportu nemaju za posljedicu proizvoljno više ili niže tarife koje ne odražavaju tržišnu vrijednost usluge, u skladu s načelima utvrđenima u članku 13. stavku 1.

3. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.

Članak 15.

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na sustave skladišta plina i terminale za UPP

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina:

- (a) svim korisnicima mreže, bez diskriminacije, pružaju usluge koje zadovoljavaju potražnju tržišta; posebno, ako operator terminala za UPP ili sustava skladišta plina pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta;
- (b) pružaju usluge koje su uskladive s uporabom međusobno povezanih sustava za transport plina i olakšavaju pristup putem suradnje s operatorom transportnog sustava; i
- (c) objavljuju relevantne informacije, posebno podatke o uporabi i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji je uskladiv s razumnim trgovinskim potrebama korisnika terminala za UPP ili sustava skladišta plina, pod uvjetom da objavu tih informacija prati nacionalno regulatorno tijelo.

2. Svaki operator sustava skladišta plina:

- (a) pruža stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana; cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
- (b) korisnicima sustava skladišta plina pruža dugoročne i kratkoročne usluge; i
- (c) korisnicima sustava skladišta plina nudi pakete usluga i razdvojene usluge u pogledu radnog volumena skladišta, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.

3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina nemaju za posljedicu proizvoljno više tarife, ako su potpisani:

- (a) izvan plinske godine s netipskim datumom početka primjene; ili
- (b) s kraćim trajanjem od tipškog ugovora o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina, sklopljenog na godišnjoj osnovi.

4. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.

5. Ugovorna ograničenja zahtijevanog minimalnog kapaciteta terminala za UPP i skladišnog kapaciteta opravdavaju se na temelju tehničkih ograničenja i omogućavaju pristup uslugama skladištenja manjim korisnicima sustava skladišta plina.

Članak 16.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Sudionicima na tržištu se na svim odgovarajućim točkama iz članka 18. stavka 3. stavlja na raspolaganje maksimalni kapacitet, vodeći računa o cjelovitosti sustava i učinkovitom funkcioniranju mreže.

2. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

(a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu i prekograničnu trgovinu prirodnim plinom;

(b) su uskladi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i

(c) su uskladi s sustavima država članica za pristup mreži.

3. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne postupke upravljanja zagušenjem koji olakšavaju prekograničnu trgovinu prirodnim plinom na nediskriminirajućoj osnovi i koji se temelje na sljedećim načelima:

(a) u slučaju ugovornog zagušenja operator transportnog sustava nudi neiskorišteni kapacitet na primarnom tržištu, i to najmanje na „day-ahead” osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet; i

(b) korisnici mreže koji žele preprodati ili dati u zakup svoj neiskorišteni ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Što se tiče prvog podstavka točke (b) država članica može zatražiti da korisnici mreže o tome obavijeste operatora transportnog sustava.

4. U slučaju fizičkog zagušenja operator transportnog sustava ili regulatorna tijela, ovisno o slučaju, primjenjuju nediskriminirajuće, transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta.

5. Operatori transportnih sustava redovito procjenjuju potražnju tržišta za novim ulaganjima. Pri planiranju novih ulaganja operatori transportnih sustava procjenjuju potražnju tržišta i vode računa o sigurnosti opskrbe.

Članak 17.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore sustava skladišta plina i terminala za UPP

1. Sudionicima na tržištu se na raspolaganje stavlja maksimalni kapacitet sustava skladišta plina i terminala za UPP, vodeći računa o cjelovitosti i funkcioniranju sustava.

2. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina provode i objavljuju nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

(a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovito i najveće moguće korištenje kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu;

(b) su uskladi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i

(c) su uskladi s priključenim sustavima za pristup mreži.

3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina sadrže mjere radi sprečavanja gomilanja kapaciteta, vodeći računa o sljedećim načelima koja se primjenjuju u slučaju ugovornog zagušenja:

(a) operator sustava mora bez odlaganja ponuditi neiskorišteni kapacitet terminala za UPP i sustava skladišta plina na primarnom tržištu; za sustave skladišta plina to mora biti najmanje na „day-ahead” osnovi i kao prekidivi kapacitet;

(b) korisnici terminala za UPP i sustava skladišta plina koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Članak 18.

Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operator transportnog sustava objavljuje detaljne podatke o uslugama koje pruža i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuje, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici mreže ostvarili djelotvoran pristup mreži.

2. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje plinske mreže, operatori transportnih sustava ili nadležna nacionalna tijela objavljuju, u razumnim okvirima, dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologiji i strukturi tarifa.

3. Svaki operator transportnog sustava za usluge koje pruža objavljuje informacije o tehničkom, ugovorenom i dostupnom kapacitetu u brojčanom obliku, za sve odgovarajuće točke, uključujući ulazne i izlazne točke, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.

4. Odgovarajuće točke transportnog sustava, o kojima treba objaviti informacije, odobravaju nadležna tijela nakon savjetovanja s korisnicima mreže.

5. Operator transportnog sustava uvijek otkriva informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.

6. Operator transportnog sustava objavljuje *ex ante* i *ex post* informacije o ponudi i potražnji, na temelju nominacija, prognoza i ostvarenih protoka u sustav i iz njega. Nacionalno regulatorno tijelo osigurava objavljivanje svih takvih informacija. Stupanj detalja objavljenih informacija ovisi o informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.

Operator transportnog sustava objavljuje poduzete mjere, nastale troškove i ostvarene prihode u okviru uravnoteživanja sustava.

Sudionici na tržištu o kojima je riječ operatoru transportnog sustava dostavljaju podatke iz ovog članka.

Članak 19.

Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na sustave skladišta plina i terminale za UPP

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju detaljne informacije o uslugama koje pružaju i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuju, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici terminala za UPP i sustava skladišta plina ostvarili djelotvoran pristup navedenim terminalima za UPP i sustavima skladišta plina.

2. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina za pružene usluge objavljuju informacije o ugovorenom i dostupnom kapacitetu sustava skladišta i terminala za UPP, u brojčanom obliku, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.

3. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina uvijek otkrivaju informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.

4. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju količinu plina koja se nalazi u svakom sustavu skladišta plina ili terminalu za UPP ili skupini sustava skladišta plina, ako to odgovara načinu na koji se pristup nudi korisnicima sustava, ulaznim i izlaznim tokovima, dostupnom kapacitetu sustava skladišta plina i terminala za UPP, uključujući sustave i terminale koji su izuzeti iz pristupa trećih strana. Te se informacije priopćuju i operatoru transportnog sustava koji ih objavljuje u skupnom obliku, po sustavima ili podsustavima koji se utvrđuju putem odgovarajućih točaka. Informacije se ažuriraju najmanje jednom dnevno.

Ako je korisnik sustava skladišta plina jedini korisnik navedenog sustava, on nacionalnom regulatornom tijelu može dostaviti obrazloženi zahtjev za povjerljiv tretman podataka iz prvog podstavka. Ako nacionalno regulatorno tijelo dođe do zaključka da je takav zahtjev opravdan, posebno vodeći računa o potrebi za pronalaženjem ravnoteže između interesa legitimne zaštite poslovnih tajni, čije bi otkrivanje negativno utjecalo na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sustava skladišta plina, s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta za prirodni plin, ono može dozvoliti operatoru sustava skladišta plina da ne objavi podatke iz prvog podstavka u razdoblju od najviše jedne godine.

Drugi se podstavak primjenjuje ne dovodeći u pitanje obveze operatora transportnog sustava u vezi s priopćivanjem i objavljivanjem iz prvog podstavka, osim ako su skupni podaci identični podacima o pojedinačnom sustavu skladišta plina čije je neobjavljivanje odobrilo nacionalno regulatorno tijelo.

5. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje infrastruktura, operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina ili relevantna regulatorna tijela objavljuju dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologijama i strukturi tarifa za infrastrukturu za koju je predviđen regulirani pristup trećih strana.

Članak 20.

Vođenje evidencije od strane operatora sustava

Operatori transportnih sustava, operatori sustava skladišta plina i operatori terminala za UPP drže sve informacije iz članaka 18. i 19. te iz Priloga I. trećeg dijela na raspolaganju nacionalnim tijelima tijekom razdoblja od pet godina, uključujući nacionalno regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišno natjecanje i Komisiju.

Članak 21.

Pravila uravnoteživanja i naknade za neravnotežu

1. Pravila uravnoteživanja izrađuju se na pošten, nediskriminirajući i transparentan način te se temelje na objektivnim kriterijima. Pravila uravnoteživanja odražavaju stvarne potrebe sustava, vodeći računa o resursima koji su dostupni operatoru transportnog sustava. Pravila uravnoteživanja okrenuta su tržištu.

2. Kako bi korisnicima mreže omogućio pravodobno poduzimanje korektivnih mjera, operator transportnog sustava pruža dostatne, pravodobne i pouzdane *on-line* informacije o statusu uravnoteživanja korisnika mreže.

Pružene informacije odgovaraju informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava i razdoblju naplate za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu.

Pružanje informacija na temelju ovog stavka ne naplaćuje se.

3. Naknade za neravnotežu odražavaju troškove u najvećoj mogućoj mjeri, a istodobno korisnicima mreže pružaju primjerene poticaje kako bi uravnotežili unos i povlačenje plina. Naknadama se izbjegava unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže te se ne ometa ulazak novih sudionika na tržište.

Nadležna tijela ili operator transportnog sustava, ovisno o slučaju, objavljuju metodologije za izračunavanje naknada za neravnotežu, kao i konačne tarife.

4. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava nastoje uskladiti režime uravnoteživanja i pojednostaviti strukture i razine naknada za neravnotežu kako bi se olakšalo trgovanje plinom.

Članak 22.

Trgovanje pravima na kapacitet

Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i terminala za UPP poduzima razumne mjere kako bi omogućio slobodnu trgovinu pravima na kapacitet i unaprijedio takvu trgovinu na transparentan i nediskriminirajući način. Svaki takav operator izrađuje usklađene ugovore o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina i razvija postupke na primarnom tržištu kako bi unaprijedio sekundarno trgovanje kapacitetima i priznae prijenos primarnih prava na kapacitete ako je o tome obaviješten od korisnika sustava.

Regulatorna se tijela obavješćuju o usklađenim ugovorima o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina te o odgovarajućim postupcima.

Članak 23.

Smjernice

1. Ako je potrebno, u smjernicama koje osiguravaju najmanju potrebnu razinu usklađenosti za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe navedeno je sljedeće:

- (a) detalji o uslugama za pristup trećih strana u skladu s člancima 14. i 15., uključujući vrstu, trajanje i druge zahtjeve u vezi s tim uslugama;
- (b) detalji o načelima na kojima počivaju mehanizmi za raspodjelu kapaciteta i primjeni postupaka za upravljanje zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja, u skladu s člancima 16. i 17.;
- (c) detalji o pružanju informacija, definiranju tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu i definiranju svih točaka koje su relevantne za zahtjeve u pogledu transparentnosti, uključujući informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija, u skladu s člancima 18. i 19.;

(d) detalji o metodologiji za izračun tarifa, u vezi s prekograničnom trgovinom prirodnim plinom, u skladu s člankom 13.;

(e) detalji o područjima iz članka 8. stavka 6.

U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.

2. Smjernice o pitanjima iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c), s obzirom na operatore transportnih sustava, utvrđene su u Prilogu I.

Komisija može usvojiti smjernice o pitanjima iz stavka 1. ovog članka te izmijeniti smjernice iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, među ostalim dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.

3. Primjena i izmjena smjernica usvojenih prema ovoj Uredbi odražavaju razlike između nacionalnih plinskih sustava i zbog toga ne iziskuju jedinstvene detaljne odredbe i uvjete za pristup trećih strana na razini Zajednice. Međutim, mogu se postaviti minimalni zahtjevi koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uvjeta za pristup mreži, potrebnih za unutarnje tržište prirodnog plina, koji se zatim mogu primjenjivati s obzirom na razlike koje postoje između nacionalnih plinskih sustava.

Članak 24.

Regulatorna tijela

Pri obnašanju svojih dužnosti na temelju ove Uredbe regulatorna tijela osiguravaju postupanje po ovoj Uredbi i smjernicama koje su usvojene prema članku 23.

Kada je primjereno, ona surađuju međusobno, s Komisijom i s Agencijom, u skladu s poglavljem VIII. Direktive 2009/73/EZ.

Članak 25.

Pružanje informacija

Države članice i regulatorna tijela na zahtjev dostavljaju Komisiji sve informacije potrebne u svrhu članka 23.

Komisija utvrđuje razuman vremenski rok unutar kojeg treba dostaviti informacije, vodeći računa o složenosti i hitnosti traženih informacija.

Članak 26.

Pravo država članica da predvide detaljnije mjere

Ova Uredba ne dovodi u pitanje prava država članica da održe ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih koje su predviđene ovom Uredbom ili smjernicama iz članka 23.

Članak 27.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koja se primjenjuju u slučaju kršenja odredaba ove Uredbe i poduzimaju sve mjere koje su potrebne kako bi se osigurala provedba tih odredaba. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 1. srpnja 2006. Komisiji priopćuju pravila koja odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih. Do 3. ožujka 2011. Komisiji priopćuju pravila koja ne odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih.

2. Sankcije koje su predviđene prema stavku 1. nisu kaznenopravne prirode.

Članak 28.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže odbor koji je osnovan člankom 51. Direktive 2009/73/EZ.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

Članak 29.

Izvješće Komisije

Komisija prati provedbu ove Uredbe. U svojem izvješću na temelju članka 52. stavka 6. Direktive 2009/73/EZ Komisija izvješćuje i o iskustvu stečenom u pogledu primjene ove Uredbe. U izvješću se posebno ispituje u kojoj je mjeri ova Uredba bila uspješna pri osiguravanju nediskriminirajućih uvjeta za pristup, koji odražavaju troškove, za plinske transportne mreže, u svrhu pružanja većeg izbora kupcima na unutarnjem tržištu koje dobro funkcionira i dugoročne sigurnosti opskrbe. Ako je potrebno, izvješću se prilažu odgovarajući prijedlozi i/ili preporuke.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2009.

Za Europski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Članak 30.

Odstupanja i izuzeci

Ova se Uredba ne primjenjuje na:

- (a) transportne sustave prirodnog plina koji se nalaze u državama članicama u trajanju odstupanja odobrenih na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ;
- (b) novu krupnu infrastrukturu, tj. međudržavne spojne plinovode, terminale za UPP i sustave skladišta plina te značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture, koji omogućuju razvoj novih izvora opskrbe plinom iz članka 36. stavka 1. i 2. Direktive 2009/73/EZ, koji su izuzeti iz odredaba članka 9., 14., 32., 33., 34. ili članka 41. stavaka 6., 8. i 10. te direktive, sve dok su izuzeti iz odredaba navedenih u ovom podstavku, isključujući članak 19. stavak 4. ove Uredbe; ili
- (c) transportne sustave prirodnog plina kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 48. Direktive 2009/73/EZ.

Što se tiče prvog podstavka točke (a), države članice kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ od Komisije mogu zatražiti privremeno odstupanje od primjene ove Uredbe za razdoblje od najviše dvije godine od dana na koji istječe odstupanje iz navedene točke.

Članak 31.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EZ) br. 1775/2005 stavlja se izvan snage s učinkom od 3. ožujka 2011. Upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

Članak 32.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 3. ožujka 2011.

Za Vijeće

Predsjednik

E. ERLANDSSON

PRILOG I.

SMJERNICE ZA

1. Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava pružaju stalne i prekidive usluge do minimalnog razdoblja u trajanju od jednog dana.
2. Usklađeni ugovori o transportu i zajednički mrežni kodeksi izrađuju se tako da olakšavaju trgovanje i ponovnu uporabu kapaciteta koje su ugovorili korisnici mreže, a da ne ometaju oslobađanje kapaciteta.
3. Operatori transportnih sustava izrađuju mrežne kodekse i usklađene ugovore nakon primjerenog savjetovanja s korisnicima mreže.
4. Operatori transportnih sustava provode tipizirane postupke nominacije i renominacije. Oni razvijaju informacijske sustave i elektronička komunikacijska sredstva kako bi korisnicima mreže pružili odgovarajuće podatke i pojednostavili transakcije kao što su nominacije, ugovaranje kapaciteta i prijenos prava na kapacitete između korisnika mreže.
5. Operatori transportnih sustava usklađuju formalizirane postupke podnošenja zahtjeva i vrijeme odziva u skladu s najboljom praksom u sektoru, radi svođenja vremena odziva na najmanju mjeru. Nakon savjetovanja s relevantnim korisnicima mreže, a najkasnije 1. srpnja 2006., osiguravaju *on-line* elektroničke sustave za rezervaciju i potvrdu kapaciteta te postupke nominacije i renominacije.
6. Operatori transportnih sustava korisnicima mreže ne naplaćuju posebno zahtjeve za informacije i transakcije u vezi s njihovim ugovorima o transportu, koje se izvršavaju u skladu sa standardnim pravilima i postupcima.
7. Zahtjevi za informacije koji iziskuju izvanredne ili pretjerane troškove kao što su studije o izvodljivosti mogu se naplatiti posebno, pod uvjetom da se osnovanost troškova može dokazati na odgovarajući način.
8. Operatori transportnih sustava surađuju s drugim operatorima transportnih sustava pri usklađivanju održavanja vlastitih mreža kako bi na najmanju mjeru smanjili eventualne prekide transportnih usluga za korisnike mreže i operatore transportnih sustava na drugim područjima te kako bi osigurali jednake koristi u vezi sa sigurnošću opskrbe, uključujući tranzit.
9. Uz primjerenu prethodnu obavijest operatori transportnih sustava, najmanje jednom godišnje i u unaprijed određenom roku, objavljuju sva planirana razdoblja održavanja koja bi mogla utjecati na prava korisnika mreže iz ugovora o transportu i odgovarajuće operativne informacije. To uključuje ažurnu i nediskriminirajuću objavu eventualnih izmjena planiranih razdoblja održavanja i obavijesti o neplaniranom održavanju, čim te informacije postanu dostupne operatoru transportnog sustava. Tijekom razdoblja održavanja operatori transportnih sustava redovito objavljuju ažurirane informacije o detaljima, očekivanom trajanju i učinku održavanja.
10. Operatori transportnih sustava vode dnevnik stvarnog održavanja i prekida protoka do kojih je došlo te ga stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu na zahtjev. Na zahtjev se informacije stavljaju na raspolaganje i onima koje su pogodili prekidi.

2. Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava te njihova primjena u slučaju ugovornog zagušenja

- 2.1. *Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava*
 1. Mehanizmi raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem olakšavaju razvoj tržišnog natjecanja i likvidno trgovanje kapacitetima te su usklađeni s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”). Fleksibilni su i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju.
 2. Ti mehanizmi i postupci vode računa o cjelovitosti dotičnog sustava, kao i o sigurnosti opskrbe.

3. Ti mehanizmi i postupci niti ometaju ulazak novih sudionika na tržište niti stvaraju neopravdane prepreke za ulazak na tržište. Oni ne sprečavaju sudionike na tržištu, uključujući nove sudionike na tržištu i poduzeća s malim tržišnim udjelom, da se djelotvorno natječu.
4. Ti mehanizmi i postupci osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu.
5. Korisnici mreže obavješćuju se o okolnostima koje bi mogle utjecati na raspoloživost ugovorenog kapaciteta. Informacije o prekidima trebale bi odgovarati informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.
6. Ako zbog cjelovitosti sustava dođe do teškoća pri ispunjavanju ugovornih obveza u vezi s isporukom, operatori transportnih sustava trebali bi bez odlaganja o tome obavijestiti korisnike mreže i potražiti nediskriminirajuće rješenje.

Operatori transportnih sustava savjetuju se s korisnicima mreže o postupcima, prije no što ih provedu, i dogovaraju ih s regulatornim tijelom.

2.2. Postupci upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja

1. Ako se ugovoreni kapacitet ne iskoristi, operatori transportnih sustava nude ga na primarnom tržištu kao neprekidivi kapacitet putem ugovora različita trajanja, sve dok odgovarajući korisnik mreže ne ponudi taj kapacitet na sekundarnom tržištu po razumnoj cijeni.
2. Prihodi od oslobođenog prekidivog kapaciteta dijele se u skladu s pravilima koja je predvidjelo ili odobrilo odgovarajuće regulatorno tijelo. Ta su pravila usklađena sa zahtjevom djelotvornog i učinkovitog korištenja sustava.
3. Nadležna regulatorna tijela mogu odrediti razumnu cijenu za oslobođeni prekidivi kapacitet, vodeći računa o posebnim okolnostima koje prevladavaju.
4. Kada je primjereno, operatori transportnih sustava u razumnoj mjeri nastoje ponuditi na tržištu barem dio neiskorištenog kapaciteta kao stalni kapacitet.

3. Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu, utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti, informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija.

3.1. Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu

Operatori transportnih sustava objavljuju najmanje sljedeće informacije o svojim sustavima i uslugama:

- (a) detaljan i iscrpan opis različitih ponuđenih usluga i odgovarajućih naknada;
- (b) različite vrste ugovora o transportu koje su dostupne za te usluge i, prema potrebi, mrežni kodeks i/ili uobičajene uvjete u kojima su iznesena prava i obveze svih korisnika mreže, uključujući usklađene ugovore o transportu i druge relevantne isprave;
- (c) usklađene postupke koji se primjenjuju pri korištenju transportnog sustava, uključujući definiranje ključnih pojmova;
- (d) odredbe o raspodjeli kapaciteta, upravljanju zagušenjem i postupcima protiv gomilanja i za ponovnu uporabu kapaciteta;
- (e) pravila primjenjiva na trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu u pogledu operatora transportnog sustava;
- (f) ako je potrebno, razine fleksibilnosti i tolerancije koje su obuhvaćene transportnim i drugim uslugama bez zasebnog zaračunavanja, kao i eventualnu dodatno ponuđenu fleksibilnost te odgovarajuće naknade;

- (g) detaljan opis plinskog sustava operatora transportnog sustava u kojem su navedene sve odgovarajuće točke koje povezuju njegov sustav sa sustavom drugih operatora transportnih sustava i/ili plinskom infrastrukturom, kao što su terminali za ukapljeni prirodni plin (UPP) i infrastruktura koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, u skladu s definicijom iz članka 2. točke 14. Direktive 2009/73/EZ;
- (h) informacije o kvaliteti plina i zahtjevima u vezi s tlakom;
- (i) pravila priključivanja na sustav kojim upravlja operator transportnog sustava;
- (j) pravodobne informacije o predloženim i/ili stvarnim izmjenama usluga ili uvjeta, uključujući stavke koje su navedene u točkama (a) do (i).

3.2. Utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti

Relevantne točke uključuju najmanje:

- (a) sve ulazne točke mreže kojom upravlja operator transportnog sustava;
- (b) najvažnije izlazne točke i izlazne zone koje predstavljaju najmanje 50 % ukupnog izlaznog kapaciteta mreže određenog operatora transportnog sustava, uključujući sve izlazne točke ili izlazne zone koje obuhvaćaju više od 2 % ukupnog izlaznog kapaciteta mreže;
- (c) sve točke koje povezuju različite mreže operatora transportnih sustava;
- (d) sve točke koje povezuju mrežu operatora transportnog sustava s terminalom za UPP;
- (e) sve bitne točke unutar mreže određenog operatora transportnog sustava, uključujući točke koje su povezane s plinskim čvorištima („gas hubs”). Bitnim se točkama smatraju sve točke u kojima bi na temelju iskustva moglo doći do fizičkog zagušenja;
- (f) sve točke koje mrežu određenog operatora transportnog sustava povezuju s infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, u skladu s definicijom iz članka 2. točke 14. Direktive 2009/73/EZ.

3.3. Informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija

1. Operatori transportnih sustava za sve relevantne točke čak i svakodnevno na internetu objavljuju sljedeće informacije o stanju kapaciteta, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipiziran način:
 - (a) maksimalni tehnički kapacitet za protok u oba smjera;
 - (b) ukupni ugovoreni i prekidivi kapacitet; i
 - (c) raspoloživi kapacitet.
2. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju raspoložive kapacitete za razdoblje od najmanje 18 mjeseci unaprijed i ažuriraju te informacije najmanje jednom mjesečno ili češće, ako postanu dostupne nove informacije.
3. Operatori transportnih sustava dnevno ažuriraju objavljenu dostupnost kratkoročnih usluga (dan i tjedan unaprijed) na temelju, između ostalog, nominacija, prevladavajućih ugovornih obveza i redovitih dugoročnih prognoza raspoloživog kapaciteta, i to na godišnjoj osnovi za razdoblje do deset godina i za sve relevantne točke.
4. Operatori transportnih sustava periodično objavljuju najveće i najmanje mjesečne stope iskorištenosti kapaciteta i prosječne godišnje protoke na svim relevantnim točkama za posljednje tri godine.
5. Operatori transportnih sustava vode dnevnik stvarnih ukupnih protoka za razdoblje od najmanje tri mjeseca.
6. Operatori transportnih sustava vode stvarnu evidenciju svih ugovora o kapacitetima i svih ostalih informacija u vezi s izračunavanjem i pružanjem pristupa raspoloživim kapacitetima, kojima nadležna nacionalna tijela imaju pristup radi ispunjavanja svojih dužnosti.

-
7. Operatori transportnih sustava osiguravaju lako razumljive instrumente za izračunavanje tarifa za raspoložive usluge i *on-line* provjeru raspoloživog kapaciteta.
 8. Ako operatori transportnih sustava nisu u stanju objaviti informacije u skladu s točkama 1., 3. i 7., oni se savjetuju sa svojim nadležnim nacionalnim tijelima i izrađuju akcijski plan za provedbu što je prije moguće, a najkasnije 31. prosinca 2006.
-

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EZ) br. 1775/2005	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
—	Članak 3.
—	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
Članak 3.	Članak 13.
Članak 4.	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 5.	Članak 16.
—	Članak 17.
Članak 6.	Članak 18.
—	Članak 19.
—	Članak 20.
Članak 7.	Članak 21.
Članak 8.	Članak 22.
Članak 9.	Članak 23.
Članak 10.	Članak 24.
Članak 11.	Članak 25.
Članak 12.	Članak 26.
Članak 13.	Članak 27.
Članak 14.	Članak 28.
Članak 15.	Članak 29.
Članak 16.	Članak 30.
—	Članak 31.
Članak 17.	Članak 32.
Prilog	Prilog I.

32009L0073

L 211/94

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

14.8.2009.

DIREKTIVA 2009/73/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 13. srpnja 2009.****o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 47. stavak 2. te članke 55. i 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,
budući da:

- (1) Unutarnje tržište prirodnog plina, koje se u svakom dijelu Zajednice postupno uvodi od 1999. godine, ima za cilj pružanje stvarnog izbora svim potrošačima Europske unije, bilo da se radi o građanima ili poduzećima, novih poslovnih mogućnosti i dodatne prekogranične trgovine, radi ostvarivanja veće učinkovitosti, konkurentnih cijena i viših standarda usluga te doprinošenja sigurnosti opskrbe i održivosti.
- (2) Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina ⁽⁴⁾ značajno je doprinijela stvaranju takvog unutarnjeg tržišta prirodnog plina.
- (3) Slobode koje Ugovor jamči građanima Unije – između ostalog sloboda kretanja robe, sloboda poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga – ostvarive su samo na potpuno otvorenom tržištu koje svim potrošačima omogućava slobodan odabir opskrbljivača i svim opskrbljivačima slobodnu isporuku kupcima.
- (4) Međutim, u Zajednici trenutačno postoje prepreke prodaji plina pod jednakim uvjetima i bez diskriminacije ili smetnji. Pogotovo još ne postoji nediskriminirajući pristup mreži i jednako djelotvorna razina regulatorne kontrole u svim državama članicama.
- (5) U Komunikaciji Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Energetska politika za Europu” naglašena je važnost dovršenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i stvaranja istih uvjeta za sva poduzeća za prirodni plin s poslovnim nastanom u Zajednici. Komunikacije Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Izgledi za unutarnje tržište plina i električne energije” i „Istraživanje europskih sektora plina i električne energije na temelju članka 17. Uredbe (EZ) br. 1/2003 (konačno izvješće)” ukazale su na to da važeća pravila i mjere ne osiguravaju potreban okvir za ostvarivanje cilja unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira.
- (6) Bez djelotvornog odvajanja mreža od djelatnosti proizvodnje i opskrbe (djelotvorno razdvajanje) postoji rizik diskriminacije ne samo s obzirom na djelovanje mreže, već i s obzirom na poticaje vertikalno integriranim poduzećima za odgovarajuća ulaganja u vlastite mreže.
- (7) Međutim, pravila o pravnom i funkcionalnom razdvajanju predviđena Direktivom 2003/55/EZ nisu dovela do djelotvornog razdvajanja operatora transportnih sustava. Stoga je Europsko vijeće na svojem sastanku 8. i 9. ožujka 2007. pozvalo Komisiju da izradi zakonodavne prijedloge za „djelotvorno odvajanje djelatnosti opskrbe i proizvodnje od djelovanja mreže”.
- (8) Djelotvorno razdvajanje može se osigurati samo ukidanjem poticaja za vertikalno integrirana poduzeća da diskriminiraju konkurente u pogledu pristupa mreži i ulaganja. Jasno je da vlasničko razdvajanje, koje podrazumijeva imenovanje vlasnika mreže kao operatora sustava i njegovu neovisnost od eventualnih interesa povezanih s opskrbom i proizvodnjom, predstavlja djelotvoran i stabilan način rješavanja tog inherentnog sukoba interesa i osiguranja sigurnosti opskrbe. Zbog toga je Europski parlament u svojoj rezoluciji od 10. srpnja 2007. o izgledima za unutarnje tržište plina i električne energije ⁽⁵⁾ uputio na vlasničko razdvajanje na razini transporta kao najdjelotvornije sredstvo kojim se promiču ulaganja u infrastrukturu na nediskriminirajući način, pošten pristup mreži za nove sudionike i transparentnost na tržištu. Stoga bi u okviru vlasničkog razdvajanja od država članica trebalo zahtijevati da osiguraju da ista osoba ili osobe ne budu ovlaštene provoditi kontrolu nad određenim poduzećem za proizvodnju ili opskrbu i istodobno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad određenim operatorom transportnog sustava

⁽¹⁾ SL C 211, 19.8.2008., str. 23.⁽²⁾ SL C 172, 5.7.2008., str. 55.⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 9. srpnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 9. siječnja 2009. (SL C 70 E, 24.3.2009., str. 37.) i Stajalište Europskog parlamenta od 22. travnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka Vijeća od 25. lipnja 2009.⁽⁴⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 57.⁽⁵⁾ SL C 175 E, 10.7.2008., str. 206.

ili transportnim sustavom. Obratno, kontrola nad određenim transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava trebala bi isključiti mogućnost provođenja kontrole ili izvršavanja bilo kojeg prava nad određenim poduzećem za proizvodnju ili opskrbu. Unutar tih granica, poduzeću za proizvodnju ili opskrbu trebalo bi omogućiti manjinsko vlasništvo u operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu.

- (9) Svaki bi sustav razdvajanja trebao djelotvorno ukloniti sve sukobe interesa između proizvođača, opskrbljivača i operatora transportnih sustava, kako bi stvorio poticaje za potrebna ulaganja i zajamčio ulaz novih sudionika na tržište u okviru transparentnog i učinkovitog regulatornog režima te ne bi smio stvoriti pregrub regulatorni režim za nacionalna regulatorna tijela.
- (10) Definicija pojma „kontrola” preuzeta je iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ-a o koncentracijama) ⁽¹⁾.
- (11) Budući da je za vlasničko razdvajanje u nekim slučajevima potrebno restrukturiranje poduzeća, državama članicama koje odluče provesti vlasničko razdvajanje trebalo bi odobriti više vremena kako bi primijenile odgovarajuće odredbe. S obzirom na vertikalne veze između sektora električne energije i plina, odredbe o razdvajanju trebalo bi primjenjivati u oba sektora.
- (12) Kako bi se osigurala potpuna neovisnost djelovanja mreže od interesa povezanih s opskrbom i proizvodnjom i kako bi se spriječila razmjena eventualnih povjerljivih informacija, u okviru vlasničkog razdvajanja ista osoba ne bi smjela biti član upravljačkog odbora operatora transportnog sustava ili transportnog sustava i član upravljačkog odbora poduzeća koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe. Iz istog razloga jedna te ista osoba ne bi smjela imati pravo imenovati članove upravljačkog odbora određenog operatora transportnog sustava ili transportnog sustava te provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad određenim poduzećem za proizvodnju ili opskrbu.
- (13) Uspostavljanje operatora sustava ili operatora transportnog sustava koji je neovisan o interesima povezanim s opskrbom ili proizvodnjom trebalo bi omogućiti vertikalno integriranom poduzeću da održi svoje vlasništvo nad sredstvima mreže i pritom osigura djelotvorno odvajanje interesa, pod uvjetom da takav neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog

sustava obavlja sve funkcije operatora sustava te da se uvedu detaljni propisi i sveobuhvatni mehanizmi regulatorne kontrole.

- (14) Ako je 3. rujna 2009. poduzeće koje u vlasništvu ima transportni sustav dio vertikalno integriranog poduzeća, države članice trebale bi imati mogućnost izbora između vlasničkog razdvajanja i uspostavljanja operatora sustava ili operatora transportnog sustava koji je neovisan o interesima povezanim s opskrbom i proizvodnjom.
- (15) Kako bi u potpunosti očuvala interese vlasnika udjela u vertikalno integriranim poduzećima, države članice trebale bi imati mogućnost izbora da provedu vlasničko razdvajanje direktnim izdvajanjem ili diobom udjela u integriranom poduzeću na udjele u mrežnom poduzeću i udjele u preostalom poduzeću za opskrbu i proizvodnju, pod uvjetom da se poštuju zahtjevi koji proizlaze iz vlasničkog razdvajanja.
- (16) Potpunu djelotvornost rješenja koje predstavlja neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava trebalo bi osigurati posebnim dodatnim pravilima. Pravila o neovisnom operatoru transportnog sustava pružaju odgovarajući regulatorni okvir, kako bi se zajamčilo pošteno tržišno natjecanje, dostatna ulaganja, pristup novih sudionika na tržištu i integracija tržišta plina. Djelotvorno razdvajanje na temelju odredaba o neovisnom operatoru transportnog sustava trebalo bi se temeljiti na stupu organizacijskih mjera i mjera povezanih s upravljanjem operatorima transportnih sustava te na stupu mjera povezanih s ulaganjima, koje nove proizvodne kapacitete povezuju s integracijom mreža i tržišta putem regionalne suradnje. Neovisnost operatora transportnog sustava trebalo bi, između ostalog, osigurati i putem određenih razdoblja „hlađenja” tijekom kojih se u vertikalno integriranom poduzeću ne obavljaju rukovođe ili druge odgovarajuće djelatnosti kojima se ostvaruje pristup istim informacijama do kojih bi se bilo moglo doći na rukovodećem položaju. Model djelotvornog razdvajanja neovisnih operatora transportnih sustava u skladu je sa zahtjevima koje je Europsko vijeće utvrdilo na svojem sastanku 8. i 9. ožujka 2007.
- (17) U svrhu razvijanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu plina veliki kupci koji nisu kućanstva trebali bi imati mogućnost da izaberu svoje opskrbljivače i, kako bi zadovoljili svoju potražnju za plinom, sklope ugovore s nekoliko opskrbljivača. Takve bi kupce trebalo zaštititi od klauzula o isključivosti, čiji je učinak isključiti konkurentske ili dodatne ponude.

⁽¹⁾ SL L 24, 29.1.2004., str. 1.

- (18) Svaka se država članica ima pravo odlučiti na potpuno vlasničko razdvajanje na svojem državnom području. Ako je država članica iskoristila to pravo, poduzeće nema pravo uspostaviti neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transportnog sustava. Nadalje, poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe ne smije ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom transportnog sustava iz države članice koja se odlučila za potpuno vlasničko razdvajanje.
- (19) Na temelju ove Direktive na unutarnjem tržištu prirodnog plina postojat će različite vrste organizacije tržišta. Mjere koje bi države članice mogle poduzeti radi osiguravanja podjednakih uvjeta trebale bi se temeljiti na prevladavajućim zahtjevima od općeg interesa. O usklađenosti mjera s Ugovorom i pravom Zajednice trebalo bi se savjetovati s Komisijom.
- (20) Pri provedbi djelotvornog razdvajanja trebalo bi poštovati načelo nediskriminacije između javnog i privatnog sektora. U tu svrhu, ista osoba ne bi smjela imati mogućnost provođenja kontrole niti izvršavanja bilo kojeg prava kojim se krše pravila vlasničkog razdvajanja ili opcije neovisnog operatora sustava, ni samostalno niti zajednički, nad sastavom, glasovanjem ili odlučivanjem tijela operatora transportnih sustava ili transportnih sustava, kao ni poduzeća za proizvodnju ili opskrbu. Što se tiče vlasničkog razdvajanja i rješenja neovisnog operatora sustava, pod uvjetom da predmetna država članica može dokazati da ispunjava taj zahtjev, dva odvojena javna tijela trebala bi imati mogućnost kontrole djelatnosti proizvodnje i opskrbe s jedne strane i kontrole transporta s druge strane.
- (21) Potpuno djelotvorno razdvajanje mrežnih djelatnosti od djelatnosti opskrbe i proizvodnje trebalo bi se primjenjivati u svakom dijelu Zajednice, kako za poduzeća iz Zajednice, tako i ona koji nisu iz Zajednice. Kako bi se osigurala međusobna neovisnost mrežnih djelatnosti i djelatnosti opskrbe i proizvodnje u svakom dijelu Zajednice, regulatorna bi tijela trebala biti ovlaštena odbiti certificiranje operatora transportnih sustava koji ne poštuju pravila razdvajanja. Kako bi osigurala dosljednu primjenu tih pravila u svakom dijelu Zajednice, regulatorna bi tijela pri donošenju odluka o certificiranju što je više moguće trebala voditi računa o mišljenju Komisije. Osim toga, kako bi se osiguralo poštovanje međunarodnih obveza Zajednice te solidarnost i energetska sigurnost unutar Zajednice, Komisija bi trebala imati pravo dati mišljenje o certificiranju u vezi s vlasnikom transportnog sustava ili operatorom transportnog sustava koji je pod kontrolom osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja.
- (22) Sigurnost opskrbe energijom ključni je element javne sigurnosti te je stoga nezaobilazno povezana s učinkovitim funkcioniranjem unutarnjeg tržišta plina i integracijom izoliranih tržišta plina država članica. Plin do građana Unije može doći samo putem mreže. Otvorena tržišta plina koja funkcioniraju, a posebno mreže i ostala sredstva koja su povezana s opskrbom plinom od ključne su važnosti za javnu sigurnost, konkurentnost gospodarstva i dobrobit građana Unije. Stoga bi osobe iz trećih zemalja trebalo ovlastiti za kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava samo ako ispunjavaju zahtjeve stvarnog razdvajanja koji se primjenjuju unutar Zajednice. Ne dovodeći u pitanje međunarodne obveze Zajednice, Zajednica smatra da je sektor transportnog sustava plina jako važan za Zajednicu te da su zbog toga potrebna dodatna jamstva u pogledu očuvanja sigurnosti opskrbe Zajednice energijom, kako bi se izbjegle prijetnje za javni poredak i javnu sigurnost u Zajednici te za dobrobit građana Unije. Za sigurnost opskrbe Zajednice energijom potrebno je osobito procijeniti neovisnost djelovanja mreže, razinu ovisnosti Zajednice i pojedinačnih država članica o opskrbi energijom iz trećih zemalja, kao i odnos koji određena treća zemlja ima prema unutarnjoj i vanjskoj trgovini te ulaganjima u energetske sektor. Sigurnost opskrbe stoga bi trebalo procjenjivati s obzirom na stvarne okolnosti svakog pojedinog slučaja, kao i na prava i obveze koji proizlaze iz međunarodnog prava, posebno međunarodnih sporazuma između Zajednice i dotične treće zemlje. Ako je potrebno, Komisiju se potiče da izda preporuke za pregovore o odgovarajućim sporazumima s trećim zemljama, koji se bave sigurnošću opskrbe Zajednice energijom, ili da uključi potrebna pitanja u druge pregovore s tim trećim zemljama.
- (23) Trebalo bi poduzeti dodatne mjere kako bi se osigurala transparentne i nediskriminirajuće tarife za pristup transportu. Te bi tarife trebale biti primjenjive na sve korisnike, bez diskriminacije. Ako sustav skladišta plina, operativna akumulacija ili pomoćne usluge funkcioniraju na dostatno konkurentnom tržištu, pristup bi se mogao odobriti na temelju transparentnih i nediskriminirajućih tržišno utemeljenih mehanizama.
- (24) Potrebno je osigurati neovisnost operatora sustava skladišta plina kako bi se poboljšao pristup treće strane sustavima skladišta plina koji su iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga potrebni za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca. Stoga je primjereno da sustavima skladišta plina upravljaju pravno odvojeni subjekti koji imaju stvarna prava donošenja odluka u pogledu sredstava koja su potrebna za održavanje, djelovanje i razvoj sustava skladišta plina. Također je potrebno povećati transparentnost u pogledu skladišnog kapaciteta koji se nudi trećim stranama, obvezujući države članice da odrede i objave nediskriminirajući, jasan okvir kojim

se određuje primjereni regulatorni režim, primjenjiv na sustave skladišta plina. Za tu obvezu ne bi smjela biti potrebna nova odluka o režimima pristupa, već bi ona trebala poboljšati transparentnost u pogledu režima pristupa sustavima skladišta. Zahtjevi u vezi s povjerljivošću komercijalno osjetljivih informacija posebno su važni ako se radi o podacima strateške prirode ili ako postoji samo jedan korisnik sustava skladišta plina.

- (25) Nediskriminirajući pristup distribucijskoj mreži određuje naknadni pristup kupcima na razini maloprodaje. Međutim, opseg diskriminacije u pogledu pristupa treće strane i ulaganja manje je značajan na razini distribucije nego na razini transporta, gdje su zagušenje i utjecaj interesa povezanih s proizvodnjom općenito veći nego na razini distribucije. Osim toga, pravno i funkcionalno razdvajanje operatora distribucijskih sustava postalo je obvezno, prema Direktivi 2003/55/EZ, tek od 1. srpnja 2007. i njegovi se učinci na unutarnje tržište prirodnog plina tek trebaju procijeniti. Važeća pravila o pravnom i funkcionalnom razdvajanju mogu dovesti do djelotvornog razdvajanja, pod uvjetom da budu jasnije definirana, ispravno provedena i pažljivo praćena. Radi stvaranja podjednakih uvjeta na razini maloprodaje, djelatnosti operatora distribucijskih sustava iz navedenog bi razloga trebalo pratiti, kako bi ih se spriječilo da iskoriste svoju vertikalnu integraciju u pogledu svojeg konkurentskog položaja na tržištu, posebno u odnosu na kupce iz kategorije kućanstvo i male kupce koji nisu kućanstva.
- (26) Države članice trebale bi poduzeti konkretne mjere kako bi podržale širu uporabu bioplina i plina iz biomase, čijim bi proizvođačima trebalo odobriti nediskriminirajući pristup plinskom sustavu, pod uvjetom da je takav pristup trajno usklađen s odgovarajućim tehničkim pravilima i sigurnosnim normama.
- (27) Kako se malim operatorima distribucijskih sustava ne bi nametnulo nerazmjerno financijsko i administrativno opterećenje, države članice trebale bi imati mogućnost, kada je to potrebno, izuzeti predmetna poduzeća od pravnih zahtjeva za razdvajanjem u području distribucije.
- (28) Ako se zatvoreni distribucijski sustav koristi kako bi se osigurala optimalna učinkovitost integrirane opskrbe energijom za koju su potrebni točno određeni operativni standardi ili se zatvoreni distribucijski sustav održava ponajprije za potrebe vlasnika sustava, trebala bi postojati mogućnost da se operatora distribucijskog sustava izuzme od obveza koje bi predstavljale nepotrebno administrativno opterećenje zbog posebne prirode odnosa

između operatora distribucijskog sustava i korisnika sustava. Industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama, kao što su zgrade željezničkih postaja, zračne luke, bolnice, veliki kampovi s integriranim uređajima ili postrojenja kemijske industrije, mogu obuhvaćati zatvorene distribucijske sustave zbog specijalizirane prirode svojih djelatnosti.

- (29) Direktivom 2003/55/EZ uvedena je obveza da države članice uspostave regulatore sa specifičnim nadležnostima. Iskustvo je međutim pokazalo da je djelotvornost propisa često ograničena nedostatkom neovisnosti regulatora od vlada te nedostatnim ovlastima i slobodom odlučivanja. Zbog toga je na svojem sastanku 8. i 9. ožujka 2007. Europsko vijeće pozvalo Komisiju da izradi zakonodavne prijedloge kojima se propisuje dodatno usklađivanje ovlasti i jačanje neovisnosti nacionalnih energetske regulatora. Ta bi nacionalna regulatorna tijela trebala imati mogućnost obuhvatiti kako sektor električne energije, tako i sektor plina.
- (30) Energetski regulatori trebaju imati mogućnost donošenja odluka povezanih sa svim relevantnim regulatornim pitanjima kako bi unutarnje tržište prirodnog plina funkcioniralo ispravno te biti potpuno neovisni o bilo kojim drugim javnim ili privatnim interesima. Time se ne isključuje niti sudski nadzor, niti parlamentarni nadzor, u skladu s ustavnim pravom država članica. Osim toga, činjenica da nacionalni zakonodavac odobrava proračun regulatora ne predstavlja prepreku za proračunsku autonomiju. Odredbe koje se odnose na neovisnost pri izvršavanju proračuna dodijeljenog regulatornom tijelu trebalo bi provesti unutar okvira koji je utvrđen nacionalnim zakonodavstvom i pravilima o proračunu. Uz doprinos neovisnosti nacionalnog regulatornog tijela od bilo kakvih političkih ili gospodarskih interesa putem odgovarajućeg sustava rotacije, državama članicama trebalo bi biti omogućeno da na primjeren način vode računa o dostupnosti ljudskih resursa i veličini odbora.
- (31) Kako bi se osigurao stvarni pristup tržištu svim njegovim sudionicima, uključujući nove sudionike, potrebni su nediskriminirajući mehanizmi uravnoteženja koji odražavaju troškove. To bi se trebalo ostvariti uspostavljanjem transparentnih tržišnih mehanizama za opskrbu i nabavu plina potrebnih za ispunjavanje zahtjeva za uravnoteživanje. Nacionalna regulatorna tijela trebala bi odigrati aktivnu ulogu, kako bi osigurala da su tarife za uravnoteženje nediskriminirajuće i da odražavaju troškove. Istodobno bi trebalo predvidjeti primjerene poticaje, kako bi se uravnotežio unos i povlačenje plina i kako sustav ne bi bio ugrožen.

- (32) Nacionalna regulatorna tijela trebala bi imati mogućnost utvrditi ili odobriti tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, na temelju prijedloga operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog (distribucijskih) sustava ili operatora terminala za ukapljeni prirodni plin (UPP) ili na temelju prijedloga koji je dogovoren između tog operatora (tih operatora) i korisnikâ mreže. Pri izvršavanju tih zadataka nacionalna regulatorna tijela trebala bi osigurati da su tarife za transport i distribuciju nediskriminirajuće i da odražavaju troškove te bi trebala voditi računa o dugoročnim, graničnim troškovima mreže, izbjegnutima uz pomoć mjera za upravljanje potražnjom.
- (33) Energetski bi regulatori trebali biti ovlašteni za donošenje obvezujućih odluka u vezi s poduzećima za prirodni plin i određivanje učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija poduzećima za prirodni plin koji ne ispunjavaju svoje obveze ili za predlaganje da im nadležni sud izreče takve sankcije. Energetske bi regulatore također trebalo ovlastiti za donošenje odluka, neovisno o primjeni pravila o tržišnom natjecanju, o odgovarajućim mjerama koje osiguravaju prednosti za kupce promicanjem djelotvornog tržišnog natjecanja, potrebnog za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina. Uspostavljanje programa za oslobađanje plina jedna je od mogućih mjera koje se mogu rabiti za promicanje djelotvornog tržišnog natjecanja i osiguravanje ispravnog funkcioniranja tržišta. Energetske bi regulatore također trebalo ovlastiti za doprinos osiguravanju visokih standarda javne usluge u skladu s otvaranjem tržišta, zaštiti ugroženih kupaca i potpunoj djelotvornosti mjera za zaštitu potrošača. Te odredbe ne bi smjele dovoditi u pitanje ovlasti Komisije s obzirom na primjenu pravila o tržišnom natjecanju, uključujući provjeru koncentracija koja su od značaja za Zajednicu, i pravila o unutarnjem tržištu, kao što je slobodno kretanje kapitala. Neovisno tijelo kojem se stranka pogođena odlukom nacionalnog regulatora ima pravo žaliti mogao bi biti sud ili drugo pravosuđno tijelo koje je ovlašteno provesti sudski nadzor.
- (34) Svako usklađivanje ovlasti nacionalnih regulatornih tijela trebalo bi obuhvaćati ovlasti pružanja poticaja poduzećima za prirodni plin i određivanja učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija tim poduzećima ili predlaganja da im nadležni sud izreče takve sankcije. Osim toga, regulatorna bi tijela trebala biti ovlaštena zatražiti odgovarajuće informacije od poduzeća za prirodni plin, provesti primjerene i dostatne provjere i rješavati sporove.
- (35) Trebalo bi snažno poticati ulaganja u novu krupnu infrastrukturu, istodobno osiguravajući ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina. Kako bi se ojačao pozitivni učinak izuzetih infrastrukturnih projekata na tržišno natjecanje i sigurnost opskrbe, trebalo bi testirati interes tržišta za navedene projekte tijekom faze izrade projekta i provesti pravila upravljanja zagušenjem. Ako se infrastruktura nalazi na području više država članica, Agencija za suradnju energetskih regulatora, koja je osnovana Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetskih regulatora ⁽¹⁾ („Agencija”), trebala bi kao zadnja instanca obraditi zahtjev za izuzeće, kako bi se bolje vodilo računa o njegovim prekograničnim posljedicama i olakšalo njegovo administrativno rješavanje. Osim toga, s obzirom na iznimni rizik koji predstavlja gradnja tih velikih infrastrukturnih projekata za koje vrijedi izuzeće, trebala bi postojati mogućnost da se poduzećima čiji su interesi povezani s opskrbom i proizvodnjom privremeno odobre djelomična odstupanja od pravila razdvajanja za dotične projekte. Mogućnost privremenih odstupanja zbog sigurnosti opskrbe posebno bi trebalo primijeniti na nove plinovode u Zajednici, kojima se plin iz trećih zemalja prenosi u Zajednicu. Izuzeća koja su odobrena na temelju Direktive 2003/55/EZ nastavljaju važiti sve do predviđenog dana isteka valjanosti, kako je odlučeno u odluci o odobrenom izuzeću.
- (36) Unutrašnje tržište prirodnog plina izloženo je nedostatku likvidnosti i transparentnosti što ometa učinkovitu raspodjelu sredstava, omeđivanje rizika i ulaz novim sudionicima. Potrebno je povećati povjerenje u tržište, njegovu likvidnost i broj sudionika na tržištu te zbog toga treba ojačati regulatorni nadzor nad poduzećima koja se bave opskrbom plinom. Takvi zahtjevi ne bi smjeli dovoditi u pitanje postojeće pravo Zajednice u vezi s financijskim tržištima te bi trebali biti u skladu s njim. Energetski regulatori i regulatori financijskih tržišta trebaju surađivati, kako bi jedni drugima omogućili pregled dotičnih tržišta.
- (37) Prirodni se plin uglavnom i u sve većoj mjeri uvozi u Zajednicu iz trećih zemalja. U prave Zajednice trebalo bi se voditi računa o značajkama prirodnog plina, kao što su određene strukturne okorjelosti koje proizlaze iz koncentracije opskrbljivača, dugoročnih ugovora ili nedostatka likvidnosti na razini prodaje. Zbog toga je potrebno više transparentnosti, pa i u pogledu oblikovanja cijena.
- (38) Prije no što Komisija usvoji smjernice kojima se dodatno utvrđuju zahtjevi s obzirom na vođenje evidencije, Agencija i Odbor europskih regulatora tržišta vrijednosnih papira (CESR), koji je osnovan Odlukom Komisije

⁽¹⁾ SL L 211, 14.08.2009., str. 1.

2009/77/EZ ⁽¹⁾, trebali bi se međusobno savjetovati o sadržaju smjernica i savjetovati Komisiju u tom pogledu. Agencija i CESR također bi trebali surađivati kako bi dodatno istražili trebaju li transakcije s ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom ispunjavati zahtjeve s obzirom na transparentnost prije i/ili nakon trgovanja i, ako trebaju, što bi ti zahtjevi trebali sadržavati te dati svoje mišljenje u tom pogledu.

- (39) Države članice ili, ako je neka od država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo trebali bi promicati izradu ugovora o upravljanoj potrošnji.
- (40) U interesu sigurnosti opskrbe trebalo bi pratiti ravnotežu između ponude i potražnje u pojedinim državama članicama te bi iz takvog praćenja trebalo proizići izvješće o situaciji na razini Zajednice, vodeći računa o kapacitetu spojnih plinovoda između područja. Takvo bi praćenje trebalo provesti dovoljno rano, kako bi bilo moguće provesti odgovarajuće mjere u slučaju da je sigurnost opskrbe dovedena u pitanje. Izgradnja i održavanje potrebne mrežne infrastrukture, uključujući kapacitet spojnih plinovoda, trebali bi doprinijeti osiguravanju stabilne opskrbe plinom.
- (41) Države članice trebale bi osigurati, vodeći računa o potrebnim zahtjevima s obzirom na kvalitetu, da se bioplinu i plinu iz biomase ili drugim vrstama plina odobri nediskriminirajući pristup plinskom sustavu, pod uvjetom da je takav pristup trajno uskladi s odgovarajućim tehničkim pravilima i sigurnosnim normama. Ta bi pravila i norme trebali osigurati da je te plinove tehnički moguće sigurno utisnuti u sustav prirodnog plina te ih transportirati kroz njega, ali i voditi računa o njihovim kemijskim svojstvima.
- (42) Dugoročni ugovori i dalje će biti važan dio opskrbe država članica plinom te bi ih trebalo zadržati kao opciju za poduzeća za opskrbu, u mjeri u kojoj oni ne dovode u pitanje cilj ove Direktive te su uskladi s Ugovorom, uključujući pravila o tržišnom natjecanju. Zbog toga je pri planiranju opskrbe i transportnih kapaciteta poduzeća za prirodni plin potrebno voditi računa o dugoročnim ugovorima.
- (43) Kako bi se osiguralo održavanje visokih standarda javne usluge u Zajednici, trebalo bi redovito obavješćivati Komisiju o svim mjerama koje države članice poduzimaju radi ostvarivanja ciljeva ove Direktive. Komisija bi redovito trebala objavljivati izvješća u kojima analizira mjere poduzete na nacionalnoj razini radi ostvarivanja ciljeva javne usluge i uspoređuje njihovu djelotvornost kako bi izradila preporuke u pogledu mjera koje na nacionalnoj razini treba poduzeti radi ostvarivanja visokih standarda javne usluge. Države članice trebale bi osigurati da su kupci, kada ih se priključi na plinski

sustav, obaviješteni o svojim pravima na opskrbu prirodnim plinom određene kvalitete po razumnim cijenama. Mjere koje države članice poduzimaju radi zaštite krajnjih kupaca mogu se razlikovati, ovisno o tome jesu li namijenjene kupcima iz kategorije kućanstvo ili malim i srednjim poduzećima.

- (44) Ispunjavanje zahtjeva javne usluge temeljni je preduvjet ove Direktive te je važno da se u ovoj Direktivi navedu zajedničke minimalne norme koje poštuju sve države članice i kojima se vodi računa o ciljevima zajedničke zaštite, sigurnosti opskrbe, zaštite okoliša i istovrijednih razina tržišnog natjecanja u svim državama članicama. Važno je da se zahtjevi javne usluge mogu tumačiti na nacionalnoj osnovi, vodeći računa o nacionalnim okolnostima i u skladu s pravom Zajednice.
- (45) Trebalo bi omogućiti da mjere koje države članice provode radi ostvarivanja ciljeva socijalne i gospodarske kohezije posebno obuhvaćaju primjerene gospodarske poticaje, koristeći, gdje je primjereno, sva postojeća sredstva na nacionalnoj razini i na razini Zajednice. Trebalo bi omogućiti da takva sredstva obuhvaćaju mehanizme odgovornosti, kako bi se zajamčila potrebna ulaganja.
- (46) U mjeri u kojoj mjere koje države članice poduzimaju radi ispunjavanja obveza javne usluge predstavljaju državnu potporu na temelju članka 87. stavka 1. Ugovora, države članice obvezne su o tome obavijestiti Komisiju na temelju članka 88. stavka 3.
- (47) Zahtjeve javne usluge i zajedničke minimalne norme koje iz njih proizlaze potrebno je dodatno ojačati i time osigurati da svi potrošači, a posebno oni ugroženi, mogu iskoristiti prednosti tržišnog natjecanja i poštenih cijena. Zahtjeve javne usluge trebalo bi utvrditi na nacionalnoj razini, vodeći računa o nacionalnim okolnostima; međutim, države članice trebale bi poštovati pravo Zajednice. Građani Unije i, ako države članice smatraju da je to primjereno, mala poduzeća trebali bi imati koristi od obveza javne usluge, posebno s obzirom na sigurnost opskrbe i razumne tarife. Ključni je aspekt pri opskrbi kupaca pristup objektivnim i transparentnim podacima o potrošnji. Stoga bi potrošači trebali imati pristup podacima o svojoj potrošnji i povezanim cijenama te troškovima usluga, kako bi mogli pozvati konkurente da izrade ponudu na temelju tih podataka. Potrošači bi također trebali imati pravo da ih se na primjereni način obavijesti o vlastitoj potrošnji energije. Plaćanje unaprijed trebalo bi odražavati vjerojatnu potrošnju prirodnog plina, a razni bi sustavi plaćanja trebali biti nediskriminirajući. Ako se informacije o troškovima energije pružaju kupcima dovoljno često, potaknut će uštedu energije jer će kupci dobiti izravnu povratnu informaciju o učincima ulaganja u energetske učinkovitost i drukčijeg ponašanja.

⁽¹⁾ SL L 25, 29.1.2009., str. 18.

- (48) Interesi potrošača trebali bi biti u središtu ove Direktive, a kvaliteta usluga trebala bi biti središnja odgovornost poduzeća za prirodni plin. Postojeća prava potrošača trebala bi ojačati i zaštititi te bi ona trebala biti usmjerena ka većoj transparentnosti. Zaštitom potrošača trebalo bi se osigurati da svi kupci u širem kontekstu Zajednice koriste prednosti konkurentnog tržišta. Prava potrošača trebale bi provoditi države članice ili, ako je neka od država članica tako predvidjela, regulatorna tijela.
- (49) Potrošačima bi trebalo staviti na raspolaganje jasne i razumljive informacije o njihovim pravima u vezi s energetske sektorom. Komisija bi, nakon savjetovanja sa zainteresiranim stranama, uključujući države članice, nacionalna regulatorna tijela, organizacije potrošača i poduzeća za prirodni plin, trebala izraditi pristupačan i lako razumljiv kontrolni popis namijenjen potrošačima energije, koji potrošačima pruža praktične informacije o njihovim pravima. Taj bi kontrolni popis namijenjen potrošačima energije trebalo staviti na raspolaganje svim potrošačima i učiniti ga javno dostupnim.
- (50) Nestašica energije rastući je problem u Zajednici. Pogodene države članice koje to još nisu učinile trebale bi stoga izraditi nacionalne akcijske planove ili druge odgovarajuće okvire za sprečavanje nestašice energije, kojima bi cilj bio smanjiti broj ljudi koji podnose takvu situaciju. U svakom bi slučaju države članice trebale osigurati potrebnu opskrbu energijom za ugrožene kupce. Pritom bi se mogao koristiti integrirani pristup, na primjer u okviru socijalne politike, a mjere bi mogle obuhvaćati socijalne politike ili poboljšanja energetske učinkovitosti stambenih objekata. Najmanje što bi ova Direktiva u svakom slučaju trebala omogućiti su nacionalne politike u korist ugroženih kupaca.
- (51) Bolja je zaštita potrošača osigurana ako su svim potrošačima dostupna djelotvorna sredstva za rješavanje sporova. Države članice trebale bi uvesti postupke za brzo i djelotvorno postupanje s pritužbama.
- (52) Trebalo bi omogućiti uvođenje pametnih mjernih sustava na temelju gospodarske procjene. Pokaže li ta procjena da je uvođenje takvih mjernih sustava gospodarski razumno i isplativo samo za potrošače s određenom razinom potrošnje plina, države članice trebale bi imati mogućnost da o tome vode računa pri provedbi pametnih mjernih sustava.
- (53) Tržišne bi cijene trebale pružiti prave poticaje za razvoj mreže.
- (54) Promicanje poštenog tržišnog natjecanja i jednostavnog pristupa za različite opskrbljivače trebalo bi biti iznimno važno za države članice, kako bi potrošači u cijelosti mogli iskoristiti mogućnosti liberaliziranog unutarnjeg tržišta prirodnog plina.
- (55) Radi povećanja sigurnosti opskrbe uz istodobno održavanje duha solidarnosti između država članica, posebno u slučaju krize u području opskrbe energijom, važno je osigurati okvir za regionalnu suradnju u duhu solidarnosti. Takva se suradnja može temeljiti, ako države članice tako odluče, prije svega na tržišnim mehanizmima. Suradnja radi promicanja regionalne i bilateralne solidarnosti ne bi smjela nametnuti nerazmjerni teret sudionicima na tržištu niti praviti razlike između njih.
- (56) Kako bi stvorile unutarnje tržište prirodnog plina, države članice trebale bi podržati integraciju svojih nacionalnih tržišta i suradnju operatora sustava na razini Zajednice i regionalnoj razini, pa i integraciju izoliranih sustava koji čine plinske otoke koji i dalje postoje u Zajednici.
- (57) Jedan od glavnih ciljeva ove Direktive trebao bi biti razvoj stvarnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina putem mreže koja je povezana u svakom dijelu Zajednice, a regulatorna bi pitanja o prekograničnim spojnim plinovodima i regionalnim tržištima stoga trebala predstavljati jedan od glavnih zadataka regulatornih tijela, u tijesnoj suradnji s Agencijom, gdje je to bitno.
- (58) Jedan od glavnih ciljeva ove Direktive trebalo bi biti i osiguravanje zajedničkih pravila za stvarno unutarnje tržište te široka ponuda plina. U tu bi svrhu nenarušene tržišne cijene predstavljale poticaj za prekogranične spojne plinovode, istodobno doprinoseći dugoročnoj konvergenciji cijena.
- (59) Regulatorna tijela također bi trebala pružiti podatke o tržištu, kako bi Komisiji omogućila da izvrši svoju funkciju promatranja i praćenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i njegovog kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog razvoja, uključujući aspekte kao što su ponuda i potražnja, transportna i distribucijska infrastruktura, kvaliteta usluga, prekogranična trgovina, upravljanje zagušenjem, ulaganja, veleprodajne i maloprodajne cijene, likvidnost tržišta i poboljšanja u smislu zaštite okoliša i učinkovitosti. Nacionalna regulatorna tijela trebala bi tijelima za tržišno natjecanje i Komisiji prijaviti države članice u kojima cijene narušavaju tržišno natjecanje i ispravno funkcioniranje tržišta.

(60) Budući da cilj ove Direktive, to jest stvaranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina koje djeluje u potpunosti, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

(61) Na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽¹⁾ Komisija može usvojiti smjernice za ostvarivanje potrebnog stupnja usklađenosti. Takve su smjernice, koje predstavljaju obvezujuće provedbene mjere, i u pogledu određenih odredaba ove Direktive, korisno sredstvo koje se prema potrebi može brzo prilagoditi.

(62) Mjere koje su potrebne za provedbu ove Direktive trebalo bi usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽²⁾.

(63) Komisiju bi posebno trebalo ovlastiti da donosi smjernice koje su potrebne za osiguravanje najmanje potrebne razine usklađenosti za ostvarivanje cilja ove Direktive. Budući da su te mjere općeg područja primjene i namijenjene su izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni tako da je dopunjuju novim elementima koji nisu ključni, moraju se usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom predviđenim u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.

(64) U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva ⁽³⁾ države se članice potiču da za sebe i u interesu Zajednice izrade i objave vlastite tablice u kojima što je više moguće prikazuju korelaciju između ove Direktive i mjera prenošenja.

(65) S obzirom na opseg ovim izvršenih izmjena Direktive 2003/55/EZ, zbog jasnoće i racionalizacije poželjno je da se predmetne odredbe preinače tako da ih se spoji u jedinstveni tekst u okviru nove direktive.

(66) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i načela koja su posebno priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom uspostavljaju zajednička pravila za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje prirodnog plina. Njome se utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje sektora prirodnog plina, pristup tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju na izdavanje odobrenja za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje prirodnog plina i rad sustava.

2. Pravila uspostavljena ovom Direktivom za prirodni plin, uključujući UPP, na nediskriminirajući se način primjenjuju i na bioplin i plin iz biomase ili druge vrste plinova, u mjeri u kojoj je takve plinove tehnički moguće sigurno utisnuti u sustav prirodnog plina te ih kroz njega transportirati.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

(1) „poduzeće za prirodni plin” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, transport, distribuciju, opskrbu, nabavu ili skladištenje prirodnog plina, uključujući UPP, a odgovorna je za komercijalne i tehničke zadatke i/ili zadatke održavanja, koji su povezani s tim funkcijama, isključujući krajnje kupce;

(2) „mreža proizvodnih plinovoda” znači svaki plinovod ili mreža plinovoda koji rade i/ili su izgrađeni kao dio projekta proizvodnje nafte ili plina ili se koriste za dovođenje prirodnog plina iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal ili obalni terminal;

(3) „transport” znači prijenos prirodnog plina s ciljem isporuke istog kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se ponajprije koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;

(4) „operator transportnog sustava” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju transporta plina i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj transportnog sustava na određenom području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim sustavima, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za transportom plina;

⁽¹⁾ SL L 211, 14.08.2009., str. 36.

⁽²⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

⁽³⁾ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

- (5) „distribucija” znači prijenos prirodnog plina kroz lokalne ili regionalne mreže plinovoda radi isporuke plina kupcima, isključujući opskrbu;
- (6) „operator distribucijskog sustava” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju distribucije plina i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj distribucijskog sustava na određenom području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom plina;
- (7) „opskrba” znači prodaja, uključujući daljnju prodaju, prirodnog plina, uključujući UPP, kupcima;
- (8) „poduzeće za opskrbu” znači svaka fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju opskrbe;
- (9) „sustav skladišta plina” znači objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja poduzeće za prirodni plin, koji se koristi za skladištenje prirodnog plina, uključujući dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;
- (10) „operator sustava skladišta plina” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju skladištenja i odgovorna je za rad sustava skladišta plina;
- (11) „terminal za UPP” znači terminal koji se koristi za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, ali isključujući dijelove terminala za UPP koji se koriste za skladištenje;
- (12) „operator terminala za UPP” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju ukapljivanja prirodnog plina ili prihvata, iskrcaja i ponovnog uplinjavanja UPP-a te je odgovorna za rad terminala za UPP;
- (13) „sustav” znači transportne mreže, distribucijske mreže, terminali za UPP i/ili sustavi skladišta plina koji su u vlasništvu i/ili kojima upravlja određeno poduzeće za prirodni plin, uključujući operativnu akumulaciju i njegove objekte za pružanje pomoćnih usluga te objekte koji pripadaju povezanim poduzećima, a koji su potrebni za pružanje pristupa transportu, distribuciji i terminalima za UPP;
- (14) „pomoćne usluge” znači sve usluge koje su potrebne za pristup i rad transportnih mreža, distribucijskih mreža, terminala za UPP i/ili sustava skladišta plina, uključujući uravnoteživanje, umješavanje i utiskivanje inertnih plinova, ali isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;
- (15) „operativna akumulacija” znači skladištenje plina stlačenjem u transportnim i distribucijskim sustavima, ali isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;
- (16) „međusobno povezani sustav” znači nekoliko sustava koji su povezani jedan s drugim;
- (17) „međudržavni spojni plinovod” znači transportni plinovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica isključivo u svrhu povezivanja nacionalnih transportnih sustava tih država članica;
- (18) „izravni plinovod” znači plinovod za prirodni plin koji dopunjava međusobno povezani sustav;
- (19) „integrirano poduzeće za prirodni plin” znači vertikalno ili horizontalno integrirano poduzeće;
- (20) „vertikalno integrirano poduzeće” znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, UPP-a ili skladištenja te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom;
- (21) „horizontalno integrirano poduzeće” znači poduzeće koje obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje, transporta, distribucije, opskrbe ili skladištenja prirodnog plina te koje obavlja i djelatnost izvan sektora plina;
- (22) „povezano poduzeće” znači povezano poduzeće u smislu članka 41. Sedme direktive Vijeća 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. na temelju članka 44. stavka 2. točke (g) (*) Ugovora o konsolidiranim financijskim izvještajima⁽¹⁾ i/ili pridruženo poduzeće, u smislu članka 33. stavka 1. te direktive i/ili poduzeće koje pripada istim vlasnicima udjela;
- (23) „korisnik sustava” znači fizička ili pravna osoba koja opskrbljuje sustav ili se opskrbljuje iz sustava;
- (24) „kupac” znači veleprodajni ili krajnji kupac prirodnog plina ili poduzeće za prirodni plin koje kupuje prirodni plin;
- (25) „kupac iz kategorije kućanstvo” znači kupac koji kupuje prirodni plin za potrošnju u vlastitom kućanstvu;
- (26) „kupac koji nije kućanstvo” znači kupac koji kupuje prirodni plin koji nije namijenjen uporabi u vlastitom kućanstvu;
- (27) „krajnji kupac” znači kupac koji kupuje prirodni plin za vlastitu uporabu;
- (28) „povlašteni kupac” znači kupac koji je slobodan kupiti plin od opskrbljivača po vlastitom izboru, u smislu članka 37.;

(*) Naslov Direktive 83/349/EZ prilagođen je tako da se vodi računa o renumeriranju članaka Ugovora o osnivanju Europske zajednice u skladu s člankom 12. Ugovora iz Amsterdama; izvorno se pozivalo na članak 54. stavak 3. točku (g).

⁽¹⁾ SL L 193, 18.7.1983., str. 1.

- (29) „veleprodajni kupac” znači fizička ili pravna osoba, različita od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava, koja kupuje prirodni plin radi daljnje prodaje unutar ili izvan sustava gdje ima poslovni nastan;
- (30) „dugoročno planiranje” znači planiranje opskrbnih i transportnih kapaciteta poduzeća za prirodni plin na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potražnje sustava za prirodnim plinom, diversifikacije izvora i osiguranja opskrbe kupaca;
- (31) „tržište u nastajanju” znači država članica u kojoj je prva komercijalna isporuka na temelju njezinog prvog dugoročnog ugovora o opskrbi prirodnim plinom izvršena prije najviše 10 godina;
- (32) „sigurnost” znači sigurnost opskrbe prirodnim plinom i tehnička sigurnost;
- (33) „nova infrastruktura” znači infrastrukturu koja nije dovršena do 4. kolovoza 2003.;
- (34) „ugovor o opskrbi plinom” znači ugovor o opskrbi prirodnim plinom, ali ne uključuje derivate za trgovanje plinom;
- (35) „derivat za trgovanje plinom” znači financijski instrument naveden u Prilogu I. odjeljku C točkama 5., 6. ili 7. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata ⁽¹⁾, kada se taj instrument odnosi na prirodni plin;
- (36) „kontrola” znači prava, ugovori ili bilo koja druga sredstva koja, bilo odvojeno ili zajedno i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, pružaju mogućnost provođenja odlučujućeg utjecaja na određeno poduzeće, posebno putem:
- (a) vlasništva ili prava korištenja cjelokupne ili dijela imovine određenog poduzeća;
 - (b) prava ili ugovora koji omogućuju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odluke tijela određenog poduzeća.

POGLAVLJE II.

OPĆA PRAVILA ZA ORGANIZACIJU SEKTORA

Članak 3.

Obveze javne usluge i zaštita kupaca

1. Države članice na temelju svoje institucionalne organizacije i poštujući načelo supsidijarnosti osiguravaju da, ne dovodeći u pitanje stavak 2., poduzeća za prirodni plin rade u skladu s načelima ove Direktive radi postizanja konkurentnog, sigurnog i s aspekta okoliša održivog tržišta prirodnog plina te da se ne pravi razlika između tih poduzeća u pogledu njihovih prava ili obveza.

2. U potpunosti uzimajući u obzir odgovarajuće odredbe Ugovora, a posebno njegov članak 86., države članice mogu poduzećima koja djeluju u sektoru plina, u općem ekonomskom interesu, nametnuti obveze javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, na redovitost, kvalitetu i cijenu isporuka te na zaštitu okoliša, uključujući energetske učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime. Takve obveze moraju biti jasno definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive te moraju poduzećima za prirodni plin Zajednice jamčiti jednakost pristupa nacionalnim potrošačima. U vezi sa sigurnošću opskrbe, energetskom učinkovitošću/upravljanjem potražnjom te za ostvarenje ciljeva u vezi s okolišem i energijom iz obnovljivih izvora, kako je navedeno u ovom stavku, države članice mogu uvesti provedbu dugoročnog planiranja, vodeći računa o mogućnosti da treće strane zatraže pristup sustavu.

3. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca i posebno osiguravaju postojanje prikladnih mjera zaštite radi zaštite ugroženih kupaca. U tom kontekstu svaka država članica definira pojam ugroženih kupaca, koji se može odnositi na energetske siromaštvo i, među ostalim, na zabranu prekida opskrbe plinom takvih kupaca u kritičnim trenucima. Države članice osiguravaju primjenu prava i obveza povezanih s ugroženim kupcima. One posebno poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca u udaljenim područjima koji su priključeni na plinski sustav. Države članice mogu imenovati opskrbljivača zadnjeg izbora za kupce koji su priključeni na plinski sustav. One osiguravaju visoke razine zaštite potrošača, posebno u pogledu transparentnosti općih uvjeta ugovora, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova. Države članice osiguravaju da povlašteni kupac ima stvarnu mogućnost jednostavnog prijelaza na novog opskrbljivača. U pogledu najmanje kupaca iz kategorije kućanstvo te mjere uključuju one koje su navedene u Prilogu I.

4. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kao što je izrada nacionalnih energetske akcijskih planova, osiguravanje povlastica u sustavima socijalne sigurnosti radi osiguranja nužne opskrbe plinom ugroženih kupaca ili pružanje podrške za poboljšanje energetske učinkovitosti radi rješavanja energetske siromaštva tamo gdje je ono utvrđeno, uključujući u širem kontekstu siromaštva. Takve mjere ne smiju sprečavati stvarno otvaranje tržišta iz članka 37. i funkcioniranje tržišta te se Komisiju, ako je potrebno, o njima obavješćuje u skladu sa stavkom 11. ovog članka. Takva obavijest ne uključuje mjere poduzete u okviru općeg sustava socijalne sigurnosti.

5. Države članice osiguravaju da svi kupci koji su priključeni na plinski mrežu imaju pravo da im plin osigurava opskrbljivač, podložno sporazumu s opskrbljivačem, bez obzira na to u kojoj je državi članici taj opskrbljivač registriran, sve dok taj opskrbljivač poštuje primjenjiva pravila trgovanja i uravnoteženja te podložno zahtjevima u vezi sa sigurnošću opskrbe. U tom pogledu države članice poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje da administrativni postupci ne predstavljaju prepreku za poduzeća za opskrbu koja su već registrirana u drugoj državi članici.

⁽¹⁾ SL L 145, 30.4.2004., str. 1.

6. Države članice osiguravaju da:

- (a) kada kupac, uz poštovanje uvjeta ugovora, želi promijeniti opskrbljivača, dotični operator (operatori) izvrši (izvrše) promjenu u roku od tri tjedna; i
- (b) kupci imaju pravo primiti sve odgovarajuće podatke o potrošnji.

Države članice osiguravaju da se prava iz prvog podstavka točaka (a) i (b) dodjeljuju kupcima na nediskriminacijski način u pogledu troškova, napora ili vremena.

7. Države članice provode odgovarajuće mjere za postizanje ciljeva socijalne i ekonomske kohezije te zaštite okoliša, što može uključivati sredstva za borbu protiv klimatskih promjena i sigurnost opskrbe. Takve mjere osobito mogu uključivati osiguravanje prikladnih ekonomskih poticaja, koristeći, ako je potrebno, sve postojeće nacionalne alate i alate Zajednice, za održavanje i izgradnju potrebne mrežne infrastrukture, uključujući kapacitet spojnih plinovoda.

8. Radi promicanja energetske učinkovitosti, države članice ili, kada je država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo snažno preporučuju da poduzeća za prirodni plin optimiziraju uporabu plina, na primjer pružanjem usluga upravljanja energijom, razvijanjem inovativnih formula za određivanje cijena ili uvođenjem inteligentnih sustava mjerenja ili naprednih mreža, ako je potrebno.

9. Države članice osiguravaju jedinstvene kontaktne točke radi pružanja potrošačima svih nužnih informacija koje se tiču njihovih prava, važećeg zakonodavstva i sredstava za rješavanje sporova koja su im dostupna u slučaju spora. Takve kontaktne točke mogu biti dio općih informativnih točaka za potrošače.

Države članice osiguravaju postojanje neovisnog mehanizma, kao što je pravobranitelj za energetske sektor ili tijelo za zaštitu potrošača, radi osiguravanja učinkovite obrade pritužaba i izvansudskog rješavanja sporova.

10. Države članice mogu odlučiti da neće primijeniti odredbe članka 4. u pogledu distribucije, u mjeri u kojoj bi njihova primjena pravno ili stvarno ometala ispunjavanje obveza nametnutih poduzećima za prirodni plin u općem ekonomskom interesu i u mjeri u kojoj učinak na razvoj trgovine ne bi bio toliki da bude protivan interesima Zajednice. Interesi Zajednice među ostalim uključuju tržišno natjecanje u odnosu na povlaštene kupce u skladu s ovom Direktivom i člankom 86. Ugovora.

11. Države članice po provedbi ove Direktive obavješćuju Komisiju o svim mjerama koje su usvojile radi ispunjavanja obveza javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i okoliša, te

njihov mogući učinak na nacionalno i međunarodno tržišno natjecanje, bez obzira na to zahtijevaju li takve mjere odstupanje od odredaba ove Direktive. Nakon toga svake dvije godine obavješćuju Komisiju o svim izmjenama takvih mjera, bez obzira na to zahtijevaju li one odstupanje od ove Direktive.

12. Komisija, uz savjetovanje s odgovarajućim zainteresiranim stranama, uključujući države članice, nacionalna regulatorna tijela, organizacije potrošača i poduzeća za prirodni plin, izrađuje jasan i sažet kontrolni popis za potrošače energije, koji sadrži praktične informacije o pravima potrošača energije. Države članice osiguravaju da opskrbljivači plina ili operatori distribucijskog sustava, u suradnji s regulatornim tijelom, poduzmu potrebne mjere kako bi svojim potrošačima osigurali primjerak kontrolnog popisa za potrošače energije i osigurali da on bude javno dostupan.

Članak 4.

Postupak izdavanja odobrenja

1. Ako je za gradnju ili rad objekata za prirodni plin potrebno odobrenje (na primjer licencija, dozvola, koncesija, pristanak ili suglasnost), države članice ili nadležno tijelo koje one imenuju izdaju odobrenja za gradnju i/ili rad takvih objekata, plinovoda i srodne opreme na svojem državnom području, u skladu sa stavicama 2. do 4. Države članice ili nadležno tijelo koje one imenuju mogu na istoj osnovi izdavati odobrenja za opskrbu prirodnim plinom i za veleprodajne kupce.

2. Države članice koje raspolažu sustavom odobrenja utvrđuju objektivne i nediskriminirajuće kriterije koje mora ispunjavati poduzeće koje podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za gradnju i/ili rad objekata za prirodni plin ili za opskrbu prirodnim plinom. Nediskriminirajući kriteriji i postupci za izdavanje odobrenja objavljuju se. Države članice osiguravaju da se u okviru postupaka izdavanja odobrenja za objekte, plinovode i srodnu opremu, kada je primjereno, vodi računa o važnosti projekta za unutarnje tržište prirodnog plina.

3. Države članice osiguravaju da su razlozi za eventualno odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja objektivni i nediskriminirajući te da se priopćuju podnositelju zahtjeva. Razlozi za takvo odbijanje daju se na znanje Komisiji. Države članice uspostavljaju postupak koji podnositelju zahtjeva omogućuje ulaganje pravnog lijeka protiv takvih odbijanja.

4. Za razvoj područja na kojima je opskrba nedavno započela i općenito za učinkovit rad, ne dovodeći u pitanje članak 38., države članice mogu odbiti izdavanje dodatnih odobrenja za gradnju i rad sustava distribucijskih plinovoda na određenom području, nakon što su takvi sustavi plinovoda izgrađeni ili se predlaže njihova gradnja na tom području i ako postojeći ili predloženi kapacitet nije zasićen.

Članak 5.

Praćenje sigurnosti opskrbe

Države članice osiguravaju praćenje pitanja sigurnosti opskrbe. Kada države članice to smatraju primjerenim, mogu delegirati taj zadatak regulatornim tijelima iz članka 39. stavka 1. Takvo praćenje posebno pokriva ravnotežu između ponude i potražnje na nacionalnom tržištu, razinu očekivane buduće potražnje i raspoloživih zaliha, predviđene dodatne kapacitete koji se planiraju ili su u izgradnji te kvalitetu i razinu održavanja mreža, kao i mjere za pokrivanje vršne potražnje i rješavanje nedostataka jednog ili više opskrbljivača. Nadležna tijela do 31. srpnja svake godine objavljuju izvješće u kojem navode rezultate praćenja tih pitanja, kao i sve mjere poduzete ili predviđene za njihovo rješavanje te odmah proslijeđuju to izvješće Komisiji.

Članak 6.

Regionalna solidarnost

1. Kako bi zajamčile sigurnost opskrbe na unutarnjem tržištu prirodnog plina, države članice surađuju radi promicanja regionalne i bilateralne solidarnosti.

2. Takva suradnja obuhvaća situacije koje za kratkoročnu posljedicu imaju ili bi mogle imati ozbiljni poremećaj opskrbe s posljedicama za određenu državu članicu. Ona uključuje:

(a) usklađivanje nacionalnih mjera u kriznim stanjima iz članka 8. Direktive Vijeća 2004/67/EZ od 26. travnja 2004. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe prirodnim plinom ⁽¹⁾;

(b) utvrđivanje i, prema potrebi, razvoj ili unapređivanje spojnih vodova elektroenergetskog i plinskog sustava; i

(c) uvjete i praktična rješenja za međusobnu podršku.

3. Komisija i druge države članice obavješćuju se o takvoj suradnji.

4. Komisija može usvojiti smjernice za regionalnu suradnju u duhu solidarnosti. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.

Članak 7.

Promicanje regionalne suradnje

1. Države članice i regulatorna tijela međusobno surađuju kako bi svoja nacionalna tržišta integrirali na jednoj ili više regionalnih razina, kao prvi korak prema stvaranju potpuno liberaliziranog unutarnjeg tržišta. Regulatorna tijela, kada su

države članice tako predvidjele, ili države članice posebno promiču i olakšavaju suradnju operatora transportnih sustava na regionalnoj razini, uključujući suradnju na prekograničnim pitanjima, radi stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina, jačaju dosljednost svojeg pravnog, regulatornog i tehničkog okvira te olakšavaju integraciju izoliranih sustava koji čine plinske otoke koji i dalje postoje u Zajednici. Zemljopisna područja obuhvaćena takvom regionalnom suradnjom uključuju suradnju na zemljopisnim područjima definiranim u skladu s člankom 12. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009. Takva suradnja može pokrivati druga zemljopisna područja.

2. Agencija surađuje s nacionalnim regulatornim tijelima i operatorima transportnih sustava na osiguravanju usklađenosti regulatornih okvira između regija s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina. Ako Agencija smatra da su potrebna obvezujuća pravila o takvoj suradnji, ona daje odgovarajuće preporuke.

3. Države članice osiguravaju, kroz provedbu ove Direktive, da operatori transportnih sustava za raspodjelu kapaciteta i provjeru sigurnosti mreže imaju jedan ili više integriranih sustava na regionalnoj razini koji obuhvaćaju dvije ili više država članica.

4. Kada vertikalno integrirani operatori transportnih sustava sudjeluju u zajedničkom poduzeću osnovanom radi provedbe takve suradnje, to zajedničko poduzeće uspostavlja i provodi program usklađivanja koji sadrži mjere koje treba poduzeti da bi se osiguralo da diskriminacijsko ponašanje i ponašanje suprotno tržišnom natjecanju bude isključeno. U tom se programu usklađivanja navode specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili cilj isključivanja diskriminacijskog ponašanja i ponašanja suprotnog tržišnom natjecanju. Program podliježe odobrenju Agencije. Poštovanje programa neovisno prate službenici za praćenje usklađenosti vertikalno integriranih operatora transportnih sustava.

Članak 8.

Tehnička pravila

Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice osiguravaju da se definiraju kriteriji tehničke sigurnosti te da se razrade i objave tehnička pravila kojima se utvrđuju minimalni tehnički zahtjevi u vezi s projektiranjem i funkcioniranjem za priključenje na sustav terminala za UPP, sustave skladišta plina, druge transportne i distribucijske sustave i izravne plinovode. Ta tehnička pravila osiguravaju interoperabilnost sustava te su objektivna i nediskriminirajuća. Ako je potrebno, Agencija može dati odgovarajuće preporuke radi postizanja usklađenosti tih pravila. Ta se pravila priopćuju Komisiji u skladu s člankom 8. Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa te propisa o uslugama informacijskog društva ⁽²⁾.

⁽¹⁾ SL L 127, 29.4.2004., str. 92.

⁽²⁾ SL L 204, 21.7.1998., str. 37.

POGLAVLJE III.

TRANSPORT, SKLADIŠTENJE I UPP

Članak 9.

Razdvajanje transportnih sustava i operatora transportnih sustava

1. Države članice osiguravaju da od 3. ožujka 2012.:

(a) svako poduzeće koje u vlasništvu ima transportni sustav djeluje kao operator transportnog sustava;

(b) ista osoba ili osobe nemaju pravo niti:

i. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom; niti

ii. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe;

(c) ista osoba ili osobe nemaju pravo imenovati članove nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu, te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe; i

(d) ista osoba nema pravo biti članom nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri poduzeću koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe i operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu.

2. Prava iz stavka 1. točaka (b) i (c) posebno uključuju:

(a) ovlast korištenja prava glasovanja;

(b) ovlast imenovanja članova nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće; ili

(c) posjedovanje većinskog udjela.

3. Za potrebe stavka 1. točke (b) pojam „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe” uključuje „poduzeće

koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe” u smislu Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije ⁽¹⁾, a pojmovi „operator transportnog sustava” i „transportni sustav” uključuju pojmove „operator prijenosnog sustava” i „prijenosni sustav” u smislu te direktive.

4. Države članice mogu odobriti odstupanja od stavka 1. točaka (b) i (c) do 3. ožujka 2013., pod uvjetom da operatori transportnih sustava nisu dio vertikalno integriranog poduzeća.

5. Smatra se da je obveza iz stavka 1. točke (a) ovog članka ispunjena ako dva ili više poduzeća koji u vlasništvu imaju transportne sustave stvore zajednički pothvat koji za dotične transportne sustave djeluje kao operator transportnog sustava u dvije ili više država članica. Nijedno drugo poduzeće ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim ako je odobreno na temelju članka 14. kao neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava za potrebe poglavlja IV.

6. Za potrebe provedbe ovog članka, ako je osoba iz stavka 1. točaka (b), (c) i (d) država članica ili drugo javno tijelo, dva odvojena javna tijela koja provode kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom, s jedne strane, te nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe, s druge strane, ne smatraju se istom osobom ili osobama.

7. Države članice osiguravaju da se ni trgovački osjetljive informacije iz članka 16., u posjedu operatora transportnog sustava koji je bio dijelom vertikalno integriranog poduzeća, niti osoblje takvog operatora transportnog sustava ne prenose poduzećima koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe.

8. Ako 3. rujna 2009. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1.

U tom slučaju predmetna država članica:

(a) imenuje neovisnog operatora sustava u skladu s člankom 14.; ili

(b) poštuje odredbe poglavlja IV.

9. Ako 3. rujna 2009. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, a postoje rješenja koja jamče učinkovitiju neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbe poglavlja IV., država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.08.2009., str 55.

10. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava na temelju stavka 9. ovog članka, ono se certificira u skladu s postupcima utvrđenima u članku 10. stavcima 4., 5. i 6. ove Direktive te u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009, na temelju čega Komisija provjerava jamče li jasno postojeća rješenja učinkovitiju neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbe poglavlja IV.

11. Vertikalno integrirana poduzeća koja u vlasništvu imaju transportni sustav ni u kojem slučaju nisu spriječena da poduzmu mjere za usklađivanje sa stavkom 1.

12. Poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe ni u kojem slučaju nemaju mogućnost, ni izravno ni neizravno, preuzeti kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad razdvojenim operatorima transportnih sustava u državama članicama koje primjenjuju stavak 1.

Članak 10.

Imenovanje i certificiranje operatora transportnih sustava

1. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava, ono se certificira u skladu s postupcima utvrđenima u stavcima 4., 5. i 6. ovog članka te u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009.

2. Poduzeća koja u vlasništvu imaju transportni sustav i koja je nacionalno regulatorno tijelo prema postupku certificiranja certificiralo kao poduzeća usklađena sa zahtjevima članka 9. države članice odobravaju i imenuju operatorima transportnih sustava. Imenovanje operatora transportnih sustava priopćuje se Komisiji i objavljuje u *Službenom listu Europske unije*.

3. Operatori transportnih sustava obavješćuju regulatorno tijelo o svim planiranim transakcijama zbog kojih bi mogla biti potrebna ponovna procjena njihove usklađenosti sa zahtjevima članka 9.

4. Regulatorna tijela prate trajnu usklađenost operatora transportnih sustava sa zahtjevima članka 9. Ona pokreću postupak certificiranja kako bi osigurala takvu usklađenost:

- (a) kada zaprime obavijest operatora transportnog sustava prema stavku 3.;
- (b) na vlastitu inicijativu, ako imaju saznanja da bi planirana promjena prava ili utjecaja na vlasnike transportnih sustava ili operatore transportnih sustava mogla rezultirati povredom članka 9. ili ako imaju razloga vjerovati da je moglo doći do takve povrede; ili
- (c) na utemeljeni zahtjev Komisije.

5. Regulatorna tijela donose odluku o certificiranju operatora transportnog sustava u roku od četiri mjeseca od dana obavijesti operatora transportnog sustava ili od dana zahtjeva Komisije. Po isteku tog roka certificiranje se smatra odobrenim. Izričita ili prešutna odluka regulatornog tijela stupa na snagu tek nakon što se zaključi postupak iz stavka 6.

6. Izričitu ili prešutnu odluku o certificiranju operatora transportnog sustava regulatorno tijelo bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu te odluke. Komisija postupa u skladu s postupkom utvrđenim u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009.

7. Regulatorna tijela i Komisija mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava i poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su relevantne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.

8. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Članak 11.

Certificiranje u vezi s trećim zemljama

1. Ako certificiranje zatraži vlasnik transportnog sustava ili operator transportnog sustava koji je pod kontrolom osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja, regulatorno tijelo o tome obavješćuje Komisiju.

Regulatorno tijelo bez odlaganja obavješćuje Komisiju i o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja mogle steći kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava.

2. Operator transportnog sustava obavješćuje regulatorno tijelo o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja mogle steći kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava.

3. Regulatorno tijelo donosi nacrt odluke o certificiranju operatora transportnog sustava u roku od četiri mjeseca od dana obavijesti operatora transportnog sustava. Ono odbija certificiranje ako nije dokazano:

- (a) da je dotični subjekt usklađen sa zahtjevima članka 9.; i
- (b) regulatornom tijelu ili drugom nadležnom tijelu koje je imenovala država članica, da se odobravanjem certificiranja neće ugroziti sigurnost opskrbe energijom država članica i Zajednice. Pri razmatranju tog pitanja regulatorno tijelo ili drugo tako imenovano nadležno tijelo vodi računa:

- i. o pravima i obvezama Zajednice u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Zajednica jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe energijom;
- ii. o pravima i obvezama države članice u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz sporazuma koji su sklopljeni s njom, u mjeri u kojoj su u skladu s pravom Zajednice; i
- iii. o drugim specifičnim činjenicama i okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji.

4. Regulatorno tijelo o odluci bez odlaganja obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu te odluke.

5. Države članice osiguravaju da regulatorno tijelo ili imenovano nadležno tijelo iz stavka 3. točke (b), prije nego što regulatorno tijelo donese odluku o certificiranju, zatraži mišljenje Komisije o tome:

- (a) je li dotični subjekt usklađen sa zahtjevima iz članka 9.; i
- (b) neće li se odobravanjem certificiranja ugroziti sigurnost opskrbe Zajednice energijom.

6. Komisija pregledava zahtjev iz stavka 5. čim ga zaprimi. U roku od dva mjeseca od dana primitka zahtjeva, Komisija dostavlja svoje mišljenje nacionalnom regulatornom tijelu ili imenovanom nadležnom tijelu, ako je ono uputilo zahtjev.

Pri izradi mišljenja Komisija može zatražiti stajalište Agencije, dotičnih država članica i zainteresiranih strana. U slučaju da Komisija podnese takav zahtjev, rok od dva mjeseca produljuje se za dodatna dva mjeseca.

U nedostatku mišljenja Komisije u roku iz prvog i drugog podstavka smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.

7. Pri procjeni hoće li kontrola od strane osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja ugroziti sigurnost opskrbe Zajednice energijom, Komisija vodi računa:

- (a) o specifičnim okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji ili trećim zemljama; i
- (b) o pravima i obvezama Zajednice u odnosu na tu treću zemlju ili treće zemlje, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Zajednica jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe.

8. Nacionalno regulatorno tijelo u roku od dva mjeseca po isteku razdoblja iz stavka 6. donosi svoju konačnu odluku o certificiranju. Pri donošenju svoje konačne odluke nacionalno regulatorno tijelo vodi što je više moguće računa o mišljenju Komisije. Države članice u svakom slučaju imaju pravo odbiti certificiranje ako se njegovim odobravanjem ugrožava sigurnost opskrbe te države članice energijom ili sigurnost opskrbe energijom neke druge države članice. Ako je država članica imenovala drugo nadležno tijelo za procjenu stavka 3. točke (b), ona može zatražiti da nacionalno regulatorno tijelo donese svoju konačnu odluku u skladu s procjenom tog nadležnog tijela. Konačna odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju. Ako je konačna odluka različita od mišljenja Komisije, dotična država članica priprema i objavljuje, zajedno s tom odlukom, razloge za donošenje takve odluke.

9. Ništa u ovom članku ne dovodi u pitanje pravo država članica da, u skladu s pravom Zajednice, provode nacionalni pravni nadzor kako bi zaštitile legitimne interese javne sigurnosti.

10. Komisija može usvojiti smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti za primjenu ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.

11. Ovaj se članak, uz izuzetak stavka 3. točke (a), primjenjuje i na države članice koje podliježu odstupanju na temelju članka 49.

Članak 12.

Imenovanje operatora sustava skladišta plina i terminala za UPP

Države članice imenuju ili od poduzeća za prirodni plin koji u vlasništvu imaju sustave skladišta plina ili terminale za UPP traže da imenuju, za razdoblje koje određuju države članice i uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora sustava skladišta plina i terminala za UPP.

Članak 13.

Zadaci operatora transportnih sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP

1. Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP:

- (a) upravlja, održava i razvija, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurne, pouzdane i učinkovite transportne sustave, sustave skladišta plina i/ili terminale za UPP radi osiguravanja otvorenog tržišta, vodeći pritom računa o okolišu, te osigurava dostatna sredstva za ispunjavanje obveza usluge;

- (b) ne pravi razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća;
- (c) pruža svim drugim operatorima transportnih sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP i/ili distribucijskih sustava dovoljno informacija, kako bi se mogao osigurati transport i skladištenje prirodnog plina na način koji je u skladu sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava; i
- (d) korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu.

2. Svaki operator transportnog sustava gradi dostatni prekogranični kapacitet radi integracije europske transportne infrastrukture, prihvaćajući sve gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za kapacitetom i vodeći računa o sigurnosti opskrbe plinom.

3. Pravila koja operatori transportnih sustava usvoje za uravnoteživanje transportnog sustava plina, uključujući pravila terećenja korisnika sustava za energetske neravnoteže u njihovim mrežama, objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, za pružanje takvih usluga od strane operatora transportnih sustava utvrđuju se prema metodologiji koja je u skladu s člankom 41. stavkom 6. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.

4. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava da se usklade s minimalnim normama za održavanje i razvoj transportnog sustava, uključujući kapacitet spojnih plinovoda.

5. Operatori transportnih sustava energiju koju rabe za obavljanje svojih funkcija nabavljaju u skladu s transparentnim i nediskriminirajućim postupcima koji su utemeljeni na tržištu.

Članak 14.

Neovisni operatori sustava

1. Ako 3. rujna 2009. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, države članice mogu odlučiti ne primijeniti članak 9. stavak 1. i imenovati neovisnog operatora sustava na prijedlog vlasnika transportnog sustava. Takvo imenovanje podliježe suglasnosti Komisije.

2. Država članica može odobriti i imenovati neovisnog operatora sustava samo ako:

- (a) je kandidat za operatora dokazao da je usklađen sa zahtjevima članka 9. stavka 1. točaka (b), (c) i (d);

- (b) je kandidat za operatora dokazao da na raspolaganju ima potrebne financijske, tehničke, fizičke i ljudske resurse za obavljanje svojih dužnosti na temelju članka 13.;

- (c) se kandidat za operatora obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja mreže koji prati regulatorno tijelo;

- (d) je vlasnik transportnog sustava dokazao svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju stavka 5. On u tu svrhu stavlja na raspolaganje sve nacрте ugovornih rješenja dogovorenih s poduzećem kandidatom i bilo kojim drugim odgovarajućim subjektom; i

- (e) je kandidat za operatora dokazao svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009, uključujući suradnju operatora transportnih sustava na europskoj i regionalnoj razini.

3. Poduzeća koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeća koja ispunjavaju zahtjeve iz članka 11. i stavka 2. ovog članka države članice odobravaju i imenuju neovisnim operatorima sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka 10. ove Direktive i članka 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 ili iz članka 11. ove Direktive.

4. Svaki neovisni operator sustava odgovoran je za odobravanje i upravljanje pristupom treće strane, uključujući naplatu naknada za pristup i za zagušenje, za rad, održavanje i razvoj transportnog sustava, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju planiranjem ulaganja. Pri razvoju transportnog sustava neovisni operator sustava odgovoran je za planiranje (uključujući postupak izdavanja odobrenja), gradnju i puštanje u rad nove infrastrukture. U tu svrhu neovisni operator sustava djeluje kao operator transportnog sustava u skladu s ovim poglavljem. Vlasnik transportnog sustava nije odgovoran za odobravanje ni upravljanje pristupom treće strane, ni za planiranje ulaganja.

5. Ako je imenovan neovisni operator sustava, vlasnik transportnog sustava:

- (a) u potrebnoj mjeri surađuje s neovisnim operatorom sustava te mu pruža podršku za izvršavanje njegovih zadataka, uključujući posebno pružanje svih potrebnih informacija;

- (b) financira ulaganja o kojima se odluku donio neovisni operator sustava i koja je odobrilo regulatorno tijelo ili daje suglasnost da ih financira druga zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava. Odgovarajući financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela. Prije takvog odobrenja regulatorno tijelo savjetuje se s vlasnikom transportnog sustava i drugim zainteresiranim stranama;

- (c) osigurava pokrivanje odgovornosti koja se odnosi na sredstva mreže, isključujući odgovornost koja se odnosi na zadatke neovisnog operatora sustava; i
- (d) pruža jamstva za lakše financiranje eventualnog širenja mreže, uz izuzetak ulaganja za koja je prema točki (b) dao suglasnost da ih financira bilo koja zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava.

6. U bliskoj suradnji s regulatornim tijelom, odgovarajućem se nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje dodjeljuju sve odgovarajuće ovlasti za učinkovito praćenje usklađenosti vlasnika transportnog sustava s njegovim obvezama iz stavka 5.

Članak 15.

Razdvajanje vlasnika transportnih sustava i operatora sustava skladišta plina

1. Vlasnik transportnog sustava, kada je imenovan neovisni operator sustava, i operator sustava skladišta plina, koji su dio vertikalno integriranih poduzeća, neovisni su, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje se ne odnose na transport, distribuciju i skladištenje.

Ovaj se članak primjenjuje samo na sustave skladišta plina koji su iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga potrebni za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca prema članku 33.

2. Kako bi se osigurala neovisnost vlasnika transportnog sustava i operatora sustava skladišta plina iz stavka 1., primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

- (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava i operatorom sustava skladišta plina ne sudjeluju u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje i opskrbe prirodnim plinom;
- (b) poduzimaju se odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava i operatorom sustava skladišta plina vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja;
- (c) operator sustava skladišta plina ima stvarna prava donošenja odluka, neovisna o integriranom poduzeću za prirodni plin, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj sustava skladišta plina. To ne isključuje postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava poduzeća majke na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na aktivu u poduzeću kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom 41.

stavkom 6. Time se poduzeću majci posebno omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora sustava skladišta plina i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegovog poduzeća kćeri. Time se poduzeću majci ne daje dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, niti u pogledu pojedinačnih odluka o izgradnji ili unapređenju sustava skladišta plina koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; i

- (d) vlasnik transportnog sustava i operator sustava skladišta plina uvode program usklađivanja u kojem su navedene mjere poduzete za osiguravanje da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno te za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegovog poštovanja. U programu usklađivanja navode se specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti radi ostvarivanja tih ciljeva. Osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja regulatornom tijelu podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje.

3. Komisija može usvojiti smjernice kako bi osigurala potpunu i stvarnu usklađenost vlasnika transportnog sustava i operatora sustava skladišta plina sa stavkom 2. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.

Članak 16.

Zahtjevi povjerljivosti za operatore transportnih sustava i vlasnike transportnih sustava

1. Ne dovodeći u pitanje članak 30. ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP i svaki vlasnik transportnog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. Posebno ne otkriva komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima poduzeća, osim ako je to potrebno za izvršavanje poslovne transakcije. Kako bi osigurale potpuno poštovanje pravila o razdvajanju informacija, države članice osiguravaju da vlasnik transportnog sustava uključujući, u slučaju kombiniranog operatora, operatora distribucijskog sustava, i preostali dio poduzeća ne koriste zajedničke službe kao što je zajednička pravna služba, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.

2. Operatori transportnih sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebljavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

3. Informacije koje su potrebne za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se. Ta obveza ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.

POGLAVLJE IV.

NEOVISNI OPERATOR TRANSPORTNOG SUSTAVA

Članak 17.

Sredstva, oprema, osoblje i identitet

1. Operatori transportnih sustava imaju sve ljudske, tehničke, fizičke i financijske resurse potrebne za ispunjavanje njihovih obveza na temelju ove Direktive i za obavljanje djelatnosti transporta plina, a posebno:

(a) sredstva koja su potrebna za djelatnost transporta plina, uključujući transportni sustav, u vlasništvu su operatora transportnog sustava;

(b) osoblje koje je potrebno za djelatnost transporta plina, uključujući izvršavanje svih zadataka koji se odnose na poduzeće, zaposleno je pri operatoru transportnog sustava;

(c) zabranjuje se davanje u najam osoblja i pružanje usluga za bilo koji drugi odnosno iz bilo kojeg drugog dijela vertikalno integriranog poduzeća. Operator transportnog sustava može, međutim, pružati usluge vertikalno integriranom poduzeću:

i. ako pružanje tih usluga nije diskriminirajuće za korisnike sustava, ako je ono dostupno svim korisnicima sustava pod jednakim uvjetima te ako ne ograničuje, narušava niti sprečava tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe; i

ii. ako je uvjete pružanja tih usluga odobrilo regulatorno tijelo;

(d) ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog tijela na temelju članka 20., vertikalno integrirano poduzeće operatoru transportnog sustava stavlja na raspolaganje odgovarajuće financijske resurse za buduće investicijske projekte i/ili zamjenu postojećih sredstava, pravodobno i na odgovarajući zahtjev operatora transportnog sustava.

2. Djelatnost transporta plina obuhvaća najmanje sljedeće zadatke, pored onih navedenih u članku 13.:

(a) zastupanje operatora transportnog sustava i kontakt s trećim stranama i regulatornim tijelima;

(b) zastupanje operatora transportnog sustava u Europskoj mreži operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin);

(c) odobravanje i upravljanje pristupom treće strane, pri čemu se ne pravi razlika između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava;

(d) naplata svih naknada povezanih s transportnim sustavom, uključujući naknade za pristup, naknade za uravnoteživanje za pomoćne usluge kao što je prerada plina, nabava usluga (troškovi uravnoteživanja, energija za nadoknadu gubitaka);

(e) funkcioniranje, održavanje i razvoj sigurnog, učinkovitog i ekonomičnog transportnog sustava;

(f) planiranje ulaganja kojima se osigurava dugoročna sposobnost sustava da zadovolji razumnu potražnju i zajamči sigurnost opskrbe;

(g) osnivanje odgovarajućih zajedničkih pothvata, uključujući s jednim ili više operatora transportnih sustava, burza plina i drugih povezanih sudionika s ciljem da se potakne stvaranje regionalnih tržišta ili olakša postupak liberalizacije; i

(h) sve usluge koje se odnose na poduzeće, uključujući pravnu službu, računovodstvene i informatičke usluge.

3. Operatori transportnih sustava organizirani su u pravnom obliku iz članka 1. Direktive Vijeća 68/151/EEZ ⁽¹⁾.

4. Operator transportnog sustava u identitetu svojeg poduzeća, komunikaciji, politici marke i poslovnim prostorima ne smije stvarati zbrku u pogledu odvojenog identiteta vertikalno integriranog poduzeća ili bilo kojeg njegovog dijela.

5. Operator transportnog sustava ne smije dijeliti informatičke sustave ili opremu, fizičke prostore i sustave kontrole pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog poduzeća niti rabiti iste konzultante ili vanjske suradnike za informatičke sustave ili opremu te sustave kontrole pristupa.

6. Reviziju računa operatora transportnih sustava provodi revizor koji je različit od onog koji provodi reviziju vertikalno integriranog poduzeća ili bilo kojeg njegovog dijela.

Članak 18.

Neovisnost operatora transportnog sustava

1. Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog tijela na temelju članka 20., operator transportnog sustava ima:

⁽¹⁾ Prva direktiva Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o usklađivanju zaštitnih mjera koje su radi zaštite interesa njihovih članova i drugih predviđene u državama članicama za trgovačka društva u smislu članka 58. drugog stavka Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera širom Zajednice (SL L 65, 14.3.1968., str. 8.).

(a) stvarna prava donošenja odluka, neovisno o vertikalno integriranom poduzeću, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj transportnog sustava; i

(b) ovlast za pribavljanje novca na tržištu kapitala, posebno zaduživanjem i povećanjem kapitala.

2. Operator transportnog sustava u svakom trenutku djeluje tako da osigura raspolaganje resursima koji su mu potrebni za ispravno i učinkovito obavljanje djelatnosti transporta te za razvoj i održavanje učinkovitog, sigurnog i ekonomičnog transportnog sustava.

3. Poduzeća kćeri vertikalno integriranog poduzeća koja obavljaju funkcije proizvodnje ili opskrbe ne smiju biti vlasnici nikakvog izravnog ni neizravnog udjela u operatoru transportnog sustava. Operator transportnog sustava ne smije biti vlasnik nikakvog izravnog ni neizravnog udjela ni u jednom poduzeću kćeri vertikalno integriranog poduzeća koje obavlja funkcije proizvodnje ili opskrbe, niti primati dividende niti bilo koju drugu financijsku korist od tog poduzeća kćeri.

4. Sveukupna upravljačka struktura i statut operatora transportnog sustava osiguravaju stvarnu neovisnost operatora transportnog sustava u skladu s ovim poglavljem. Vertikalno integrirano poduzeće ne smije određivati, ni izravno ni neizravno, konkurentsko ponašanje operatora transportnog sustava u vezi sa svakodnevnim djelatnostima operatora transportnog sustava i upravljanjem mrežom, ni u vezi s djelatnostima nužnim za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja mreže razvijenog na temelju članka 22.

5. Pri izvršavanju svojih zadataka iz članka 13. i članka 17. stavka 2. ove Direktive te u skladu s člankom 13. stavkom 1., člankom 14. stavkom 1. točkom (a), člankom 16. stavcima 2., 3. i 5., člankom 18. stavkom 6. i člankom 21. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 715/2009, operatori transportnog sustava ne smiju diskriminirati različite osobe ili subjekte i ne smiju ograničavati, narušavati ni sprečavati tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe.

6. Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava, uključujući zajmove operatora transportnog sustava vertikalno integriranom poduzeću, u skladu su s tržišnim uvjetima. Operator transportnog sustava vodi detaljnu evidenciju takvih komercijalnih i financijskih odnosa te je na zahtjev stavlja na raspolaganje regulatornom tijelu.

7. Operator transportnog sustava regulatornom tijelu podnosi na odobrenje sve komercijalne i financijske sporazume s vertikalnom integriranim poduzećem.

8. Operator transportnog sustava obavještuje regulatorno tijelo o financijskim resursima iz članka 17. stavka 1. točke (d), dostupnima za buduće investicijske projekte i/ili za zamjenu postojećih sredstava.

9. Vertikalno integrirano poduzeće suzdržava se od bilo kojeg djelovanja kojim se sprečava ili ometa operatora transportnog sustava u ispunjavanju njegovih obveza iz ovog poglavlja i ne smije od operatora transportnog sustava zahtijevati da od vertikalno integriranog poduzeća traži dopuštenje za ispunjavanje tih obveza.

10. Poduzeće koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeće usklađeno sa zahtjevima ovog poglavlja dotična država članica odobrava i imenuje operatorom transportnog sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka 10. ove Direktive i članka 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 ili iz članka 11. ove Direktive.

Članak 19.

Neovisnost osoblja i posloводства operatora transportnog sustava

1. Odluke o imenovanju i ponovnom imenovanju, radnim uvjetima uključujući naknade te prestanku mandata osoba odgovornih za upravljanje i/ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava donosi nadzorno tijelo operatora transportnog sustava imenovano u skladu s člankom 20.

2. O identitetu i uvjetima mandata, trajanja i prestanka mandata osoba koje je nadzorno tijelo nominiralo za imenovanje ili ponovno imenovanje kao osobe odgovorne za izvršno upravljanje i/ili kao članove administrativnih tijela operatora transportnog sustava, te o razlozima za bilo koji prijedlog odluke o prestanku takvog mandata, obavještuje se regulatorno tijelo. Ti uvjeti i odluke iz stavka 1. postaju obvezujući samo ako regulatorno tijelo ne stavi prigovor na njih u roku od tri tjedna od obavijesti.

Regulatorno tijelo može staviti prigovor na odluke iz stavka 1.:

(a) ako se pojave sumnje u profesionalnu neovisnost nominirane osobe odgovorne za upravljanje i/ili člana administrativnih tijela; ili

(b) ako, u slučaju prijevremenog prestanka mandata, postoje sumnje u opravdanost takvog prijevremenog prestanka.

3. U razdoblju od tri godine prije imenovanja osoba odgovornih za upravljanje i/ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji podliježu ovom stavku ne smije se imati nikakav profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos, ni izravan ni neizravan, s vertikalno integriranim poduzećem ni s bilo kojim njegovim dijelom ni njegovim vlasnicima kontrolnog udjela, osim operatora transportnog sustava.

4. Osobe odgovorne za upravljanje i/ili članovi administrativnih tijela te zaposlenici operatora transportnog sustava ne smiju imati nikakav drugi profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos, ni izravan ni neizravan, s bilo kojim drugim dijelom vertikalno integriranog poduzeća ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela.

5. Osobe odgovorne za upravljanje i/ili članovi administrativnih tijela te zaposlenici operatora transportnog sustava ne smiju imati nikakav interes, niti ikakve financijske koristi, izravne ni neizravne, ni od jednog dijela vertikalno integriranog poduzeća osim operatora transportnog sustava. Njihova naknada ne smije ovisiti o djelatnostima ni rezultatima vertikalno integriranog poduzeća, osim onih koji se odnose na operatora transportnog sustava.

6. Osobama odgovornima za upravljanje i/ili članovima administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji osporavaju prijevremeni prestanak svojih mandata jamče se stvarna prava na žalbu regulatornom tijelu.

7. Nakon prestanka njihovog mandata kod operatora transportnog sustava, osobe odgovorne za njegovo upravljanje i/ili članovi njegovih administrativnih tijela ne smiju imati nikakav profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos ni s jednim dijelom vertikalno integriranog poduzeća osim operatora transportnog sustava, ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela, tijekom razdoblja od najmanje četiri godine.

8. Stavak 3. primjenjuje se na većinu osoba odgovornih za upravljanje i/ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava.

Osobe odgovorne za upravljanje i/ili članovi administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji ne podliježu stavku 3. ne smiju se baviti djelatnostima upravljanja ni drugim odgovarajućim djelatnostima u vertikalno integriranom poduzeću tijekom razdoblja od najmanje šest mjeseci prije njihovog imenovanja.

Prvi podstavak ovog stavka i stavci 4. do 7. primjenjuju se na sve osobe koje pripadaju izvršnom upravljanju i one koje su njima izravno odgovorne za pitanja povezana s radom, održavanjem ili razvojem mreže.

Članak 20.

Nadzorno tijelo

1. Operator transportnog sustava ima nadzorno tijelo koje je zaduženo za donošenje odluka koje mogu imati značajan utjecaj na vrijednost imovine vlasnika udjela unutar operatora transportnog sustava, posebno odluka koje se odnose na odobranje godišnjih i dugoročnijih financijskih planova, razinu zaduženosti operatora transportnog sustava i iznos dividendi raspodijeljenih vlasnicima udjela. Odluke koje su u nadležnosti nadzornog tijela ne uključuju one koje su povezane sa svakodnevnim djelatnostima operatora transportnog sustava i upravljanjem mrežom te s djelatnostima nužnima za pripremanje desetogodišnjeg plana razvoja mreže na temelju članka 22.

2. Nadzorno tijelo sastavljeno je od članova koji zastupaju vertikalno integrirano poduzeće, članova koji zastupaju vlasnike udjela treće strane i, kada to predviđa odgovarajuće zakonodavstvo države članice, članova koji zastupaju druge zainteresirane strane, kao što su zaposlenici operatora transportnog sustava.

3. Članak 19. stavak 2. prvi podstavak i članak 19. stavci 3. do 7. primjenjuju se najmanje na polovicu članova nadzornog tijela, umanjenu za jednog člana.

Članak 19. stavak 2. drugi podstavak točka (b) primjenjuje se na sve članove nadzornog tijela.

Članak 21.

Program usklađivanja i službenik za praćenje usklađenosti

1. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava uvedu i provode program usklađivanja koji utvrđuje mjere poduzete da se osigura da diskriminacijsko ponašanje bude isključeno te da se osigura odgovarajuće praćenje usklađenosti s tim programom. Program usklađivanja predviđa specifične obveze zaposlenika da postignu te ciljeve. Podliježe odobrenju regulatornog tijela. Ne dovodeći u pitanje ovlasti nacionalnog regulatora, usklađenost s programom neovisno prati službenik za praćenje usklađenosti.

2. Službenika za praćenje usklađenosti imenuje nadzorno tijelo, podložno odobrenju regulatornog tijela. Regulatorno tijelo može odbiti odobrenje službenika za praćenje usklađenosti samo zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti. Službenik za praćenje usklađenosti može biti fizička ili pravna osoba. Na službenika za praćenje usklađenosti primjenjuje se članak 19. stavci 2. do 8.

3. Službenik za praćenje usklađenosti zadužen je za:

- (a) praćenje provedbe programa usklađivanja;
- (b) razradu godišnjeg izvješća u kojem se navode mjere poduzete radi provedbe programa usklađivanja i njegovo podnošenje regulatornom tijelu;
- (c) izvješćivanje nadzornog tijela i davanje preporuka o programu usklađivanja i njegovoj provedbi;
- (d) obavješćivanje regulatornog tijela o svim značajnim kršenjima koja se odnose na provedbu programa usklađivanja; i
- (e) izvješćivanje regulatornog tijela o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava.

4. Službenik za praćenje usklađenosti podnosi regulatornom tijelu predložene odluke o planu ulaganja ili o pojedinačnim ulaganjima u mrežu. To se događa najkasnije kad ih posloводство i/ili nadležno administrativno tijelo operatora transportnog sustava podnosi nadzornom tijelu.

5. Kada vertikalno integrirano poduzeće, na općoj skupštini ili glasovima članova nadzornog tijela koje je imenovalo, spriječi donošenje odluke čime se sprečavaju ili odgađaju ulaganja koja su se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebala izvršiti tijekom sljedeće tri godine, službenik za praćenje usklađenosti o tome izvješćuje regulatorno tijelo koje zatim postupava u skladu s člankom 22.

6. Uvjeti mandata ili uvjeti radnog odnosa službenika za praćenje usklađenosti, uključujući trajanje njegovog mandata, podliježu odobrenju regulatornog tijela. Ti uvjeti osiguravaju neovisnost službenika za praćenje usklađenosti, uključujući tako da mu se osiguraju svi resursi potrebni za izvršavanje njegovih zadaća. Tijekom svojeg mandata službenik za praćenje usklađenosti ne smije imati nikakav drugi profesionalni položaj, odgovornost ni interes, ni izravan ni neizravan, ni u jednom dijelu vertikalno integriranog poduzeća ni s njim, ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela.

7. Službenik za praćenje usklađenosti redovito, usmenim ili pismenim putem, izvješćuje regulatorno tijelo i ima pravo redovito izvješćivati, usmenim ili pismenim putem, nadzorno tijelo operatora transportnog sustava.

8. Službenik za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima posloводства ili administrativnih tijela operatora transportnog sustava te sastancima nadzornog tijela i generalne skupštine. Službenik za praćenje usklađenosti prisustvuje svim sastancima na kojima se obrađuju sljedeća pitanja:

- (a) uvjeti za pristupanje mreži, kako je definirano u Uredbi (EZ) br. 715/2009, posebno u pogledu tarifa, usluga pristupa trećih strana, dodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem, transparentnosti, uravnoteživanja i sekundarnih tržišta;
- (b) projekti pokrenuti radi funkcioniranja, održavanja i razvoja transportnog sustava, uključujući ulaganja u nove transportne veze, povećanje kapaciteta i optimizaciju postojećih kapaciteta;
- (c) nabava ili prodaja energije potrebne za funkcioniranje transportnog sustava.

9. Službenik za praćenje usklađenosti prati usklađenost operatora transportnog sustava s člankom 16.

10. Službenik za praćenje usklađenosti ima pristup svim odgovarajućim podacima i uredima operatora transportnog sustava te svim informacijama nužnima za izvršavanje njegovog zadatka.

11. Nakon prethodnog odobrenja regulatornog tijela, nadzorno tijelo može razriješiti službenika za praćenje usklađenosti. Službenika za praćenje usklađenosti razriješuje zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti na zahtjev regulatornog tijela.

12. Službenik za praćenje usklađenosti ima pristup uredima operatora transportnog sustava bez prethodne najave.

Članak 22.

Razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima

1. Operatori transportnih sustava svake godine podnose regulatornom tijelu desetogodišnji plan razvoja mreže koji se temelji na postojećoj i predviđenoj ponudi i potražnji, nakon što su se savetovali sa svih odgovarajućim zainteresiranim stranama. Taj plan razvoja mreže sadrži učinkovite mjere radi jamčenja primjerenosti sustava i sigurnosti opskrbe.

2. Desetogodišnji plan razvoja mreže posebno:

- (a) sudionicima na tržištu ukazuje na glavnu transportnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti tijekom sljedećih deset godina;
- (b) sadrži sva ulaganja o kojima je odluka već donesena i identifikira nova ulaganja koja treba izvršiti u sljedeće tri godine; i
- (c) predviđa vremenski okvir za sve investicijske projekte.

3. Pri razradi desetogodišnjeg plana razvoja mreže operator transportnog sustava oblikuje razumne pretpostavke o razvoju proizvodnje, opskrbe, potrošnje i trgovine s drugim zemljama, vodeći računa o investicijskim planovima za regionalne mreže i mreže na razini Zajednice, kao i investicijskim planovima za sustave skladišta plina i terminale za ponovno uplinjavanje UPP-a.

4. Regulatorno tijelo savjetuje se sa svim postojećim ili potencijalnim korisnicima sustava o desetogodišnjem planu razvoja mreže na otvoren i transparentan način. Od osoba ili poduzeća koji tvrde da su potencijalni korisnici sustava može se zatražiti da potkrijepe takve tvrdnje. Regulatorno tijelo objavljuje rezultat postupka savjetovanja, posebno moguće potrebe za ulaganjima.

5. Regulatorno tijelo razmatra pokriva li desetogodišnji plan razvoja mreže sve potrebe za ulaganjima identificirane tijekom postupka savjetovanja te je li usklađen s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja mreže na razini cijele Zajednice (plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice) iz članka 8. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 715/2009. Ako se pojave sumnje u

vezi s usklađenošću s planom razvoja mreže na razini cijele Zajednice, regulatorno tijelo savjetuje se s Agencijom. Regulatorno tijelo može od operatora transportnog sustava zatražiti da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja mreže.

6. Regulatorno tijelo prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja mreže.

7. U okolnostima u kojima operator transportnog sustava, osim zbog prevladavajućih razloga izvan njegove kontrole, ne izvrši ulaganje koje se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebalo izvršiti tijekom sljedeće tri godine, države članice osiguravaju da se od regulatornog tijela zahtijeva da poduzme najmanje jednu od sljedećih mjera za osiguravanje provođenja predmetnog ulaganja, ako je takvo ulaganje još uvijek relevantno na temelju najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja mreže:

- (a) od operatora transportnog sustava zahtijeva izvršenje predmetnih ulaganja;
- (b) organizira natječajni postupak za predmetno ulaganje, otvoreno bilo kojem investitoru; ili
- (c) obveže operatora transportnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih ulaganja i omogućiti neovisnim investitorima sudjelovanje u kapitalu.

Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju prvog podstavka točke (b), ono može obvezati operatora transportnog sustava da pristane na jedno ili više od sljedećeg:

- (a) financiranje od strane bilo koje treće strane;
- (b) izgradnju od strane bilo koje treće strane;
- (c) da sam izgradi predmetna nova sredstva;
- (d) da sam obavlja pogon predmetnih novih sredstava.

Operator transportnog sustava investitorima osigurava sve informacije potrebne za realizaciju ulaganja, priključuje nova sredstva na transportnu mrežu i općenito ulaže sve napore radi olakšavanja provedbe investicijskog projekta.

Odgovarajući financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela.

8. Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju stavka 7. prvog podstavka, odgovarajući tarifni propisi pokrivaju troškove predmetnih ulaganja.

Članak 23.

Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a i industrijskih kupaca na transportni sustav

1. Operator transportnog sustava utvrđuje i objavljuje transparentne i učinkovite postupke i tarife za nediskriminirajuće priključivanje sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a i industrijskih kupaca na transportni sustav. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela.

2. Operator transportnog sustava nema pravo odbiti priključenje novog sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a ili industrijskog kupca na temelju mogućih budućih ograničenja u raspoloživim mrežnim kapacitetima ili dodatnih troškova povezanih s nužnim povećanjem kapaciteta. Operator transportnog sustava osigurava dostatni ulazni i izlazni kapacitet za novo priključenje.

POGLAVLJE V.

DISTRIBUCIJA I OPSKRBA

Članak 24.

Imenovanje operatora distribucijskih sustava

Države članice imenuju ili zahtijevaju od poduzeća, koja imaju u vlasništvu distribucijske sustave ili su za njih odgovorna, da imenuju, na razdoblje koje države članice trebaju utvrditi uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora distribucijskih sustava te osiguravaju da ti operatori djeluju u skladu s člancima 25., 26. i 27.

Članak 25.

Zadaci operatora distribucijskih sustava

1. Svaki operator distribucijskog sustava odgovoran je za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom plina te za rad, održavanje i razvoj, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurnog, pouzdanog i učinkovitog sustava na svojem području, uz dužnu pažnju prema okolišu i energetskej učinkovitosti.

2. U svakom slučaju operator distribucijskog sustava ne smije praviti razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća.

3. Svaki operator distribucijskog sustava drugim operatorima distribucijskih sustava, transportnih sustava, terminala za UPP i/ili sustava skladišta plina pruža dovoljno informacija kako bi se osiguralo da se transport i skladištenje prirodnog plina odvija na način koji je uskladi sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava.

4. Svaki operator distribucijskog sustava korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu, uključujući korištenje sustava.

5. Kada je operator distribucijskog sustava odgovoran za uravnoteživanje distribucijskog sustava, pravila koja je u tu svrhu donio objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući pravila za obračunavanje naknada korisnicima sustava za energetska neravnotežu. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, pružanja takvih usluga od strane operatora distribucijskih sustava utvrđuju se prema metodologiji koja je usklađena s člankom 41. stavkom 6. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.

Članak 26.

Razdvajanje operatora distribucijskih sustava

1. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on je neovisan, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Ta pravila ne stvaraju obvezu odvajanja vlasništva nad sredstvima distribucijskog sustava od vertikalno integriranog poduzeća.

2. Uz zahtjeve na temelju stavka 1., kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on je u smislu svoje organizacije i donošenja odluka neovisan o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

(a) osobe koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje, transporta i opskrbe prirodnim plinom;

(b) moraju se poduzeti odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja;

(c) operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava donošenja odluka, neovisna o integriranom poduzeću za prirodni plin, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj mreže. Radi izvršavanja tih zadataka, operator distribucijskog sustava na raspolaganju ima potrebne resurse, uključujući ljudske, tehničke, financijske i fizičke resurse. Time se ne bi smjelo spriječiti postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava poduzeća majke na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na aktivu u poduzeću kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom 41. stavkom 6. Time se poduzeću majci posebno omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog

jednakovrijednog instrumenta operatora distribucijskog sustava i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegovog poduzeća kćeri. Time se poduzeću majci ne daje dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, niti u pogledu pojedinačnih odluka o gradnji ili unapređenju distribucijskih plinovoda koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; i

(d) operator distribucijskog sustava mora uvesti program usklađivanja u kojem su navedene mjere poduzete za osiguravanje da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno i za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegovog poštovanja. U programu usklađivanja navode se specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili taj cilj. Osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja, službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava, regulatornom tijelu iz članka 39. stavka 1. podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje. Službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava potpuno je neovisan i ima pristup svim informacijama operatora distribucijskog sustava i bilo kojeg povezanog poduzeća, nužnima za izvršavanje svojeg zadatka.

3. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, države članice osiguravaju da regulatorna tijela ili druga nadležna tijela prate djelatnosti operatora distribucijskog sustava tako da ne može iskoristiti svoju vertikalnu integraciju za narušavanje tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operatori distribucijskih sustava u svojoj komunikaciji i politici marke posebno ne smiju stvarati zabunu u pogledu odvojenog identiteta dijela vertikalno integriranog poduzeća koje se bavi opskrbom.

4. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavke 1., 2. i 3. na integrirana poduzeća za prirodni plin koja opskrbljuju manje od 100 000 priključenih kupaca.

Članak 27.

Obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava

1. Ne dovodeći u pitanje članak 30. ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator distribucijskog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom svojeg obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način.

2. Operatori distribucijskih sustava pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebljavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

Članak 28.

Zatvoreni distribucijski sustavi

1. Države članice mogu predvidjeti da nacionalna regulatorna tijela ili druga nadležna tijela klasificiraju sustav koji distribuira plin unutar zemljopisno ograničene industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama i koji, ne dovodeći u pitanje stavak 4., ne opskrbljuje kupce iz kategorije kućanstvo, kao zatvoreni distribucijski sustav:

(a) ako su, iz specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga, djelatnosti ili proizvodni proces korisnika tog sustava integrirani; ili

(b) ako taj sustav ponajprije distribuira plin vlasniku ili operatoru sustava ili njihovim povezanim poduzećima.

2. Države članice mogu predvidjeti da nacionalna regulatorna tijela izuzmu operatora zatvorenog distribucijskog sustava od zahtjeva na temelju članka 32. stavka 1. prema kojem se tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobravaju prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom 41.

3. Kada je izuzeće odobreno na temelju stavka 2., primjenjive tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje ocjenjuju se i odobravaju u skladu s člankom 41. na zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava.

4. Uzgredno korištenje od strane malog broja kućanstava koja su zaposlenjem ili na sličan način u vezi s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja koje opslužuje zatvoreni distribucijski sustav ne sprečava odobrenje izuzeća na temelju stavka 2.

Članak 29.

Kombinirani operator

Člankom 26. stavkom 1. ne sprečava se rad kombiniranog operatora transportnog sustava, terminala za UPP, sustava skladišta plina i distribucijskog sustava, pod uvjetom da je taj operator usklađen s člankom 9. stavkom 1., ili člancima 14. i 15., ili poglavljem IV. ili potpada pod članak 49. stavak 6.

POGLAVLJE VI.

RAZDVAJANJE I TRANSPARENTNOST RAČUNA

Članak 30.

Pravo na pristup računima

1. Države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, uključujući regulatorna tijela iz članka 39. stavka 1. i tijela za rješavanje sporova iz članka 34. stavka 3. imaju, u mjeri

u kojoj je to potrebno za izvršavanje njihovih funkcija, pravo na pristup računima poduzeća za prirodni plin, kako je navedeno u članku 31.

2. Države članice i bilo koje imenovano nadležno tijelo, uključujući regulatorna tijela iz članka 39. stavka 1. i tijela za rješavanje sporova, čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Države članice mogu predvidjeti otkrivanje takvih informacija, kada je to potrebno da nadležna tijela izvršavaju svoje funkcije.

Članak 31.

Razdvajanje računa

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za osiguranje da se računi poduzeća za prirodni plin vode u skladu sa stavcima 2. do 5. ovog članka. Ako poduzeća za prirodni plin iskoriste odstupanje od ove odredbe na temelju članka 49. stavaka 2. i 4., oni u svakom slučaju vode svoje unutarnje račune u skladu s ovim člankom.

2. Poduzeća za prirodni plin, bez obzira na njihov sustav vlasništva ili pravni oblik, sastavljaju, podnose na reviziju i objavljuju svoje godišnje financijske izvještaje u skladu s pravilima nacionalnog zakonodavstva o godišnjim financijskim izvještajima društava s ograničenom odgovornošću, donesenima na temelju Četvrte direktive Vijeća 78/660/EEZ od 25. srpnja 1978. koja se temelji na članku 44. stavku 2. točki (g) (*) Ugovora o godišnjim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava ⁽¹⁾.

Poduzeća koja nemaju zakonsku obvezu objavljivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja drže njihov primjerak na raspolaganju javnosti u svojim sjedištima.

3. Poduzeća za prirodni plin u svojem internom računovodstvu vode odvojene račune za svaku od svojih djelatnosti transporta, distribucije, UPP-a i skladištenja, kao što bi se od njih zahtijevalo kada bi predmetne djelatnosti obavljala odvojena poduzeća, radi izbjegavanja diskriminacije, unakrsnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja. Ona također vode račune, koji mogu biti konsolidirani, za druge djelatnosti u vezi s plinom, koje nisu povezane s transportom, distribucijom, UPP-om i skladištenjem. Do 1. srpnja 2007. vode odvojene račune za djelatnosti opskrbe povlaštenih kupaca i djelatnosti opskrbe nepovlaštenih kupaca. U računu se specificiraju prihodi od vlasništva nad transportnom ili distribucijskom mrežom. Prema potrebi vode konsolidirane račune za druge djelatnosti koje nemaju veze sa sektorom plina. Interni računi uključuju bilancu te račun dobiti i gubitka za svaku od djelatnosti.

4. Pri reviziji iz stavka 2. posebno se provjerava poštovanje obveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnog subvencioniranja iz stavka 3.

(*) Naslov Direktive 78/660/EZ prilagođen je kako bi se uzelo u obzir renumeriranje članaka Ugovora o osnivanju Europske zajednice u skladu s člankom 12. Ugovora iz Amsterdama; izvorno je pozivanje bilo na članak 54. stavak 3. točku (g).

⁽¹⁾ SL L 222, 14.8.1978., str. 11.

5. Poduzeća u svojem internom računovodstvu navode pravila za raspodjelu imovine i obveza, rashoda i prihoda, kao i za amortizaciju, ne dovodeći u pitanje primjenjiva nacionalna računovodstvena pravila, koja slijede pri izradi odvojenih računa iz stavka 3. Ta interna pravila mogu se izmijeniti samo u iznimnim slučajevima. Te se izmjene navode i obrazlažu na odgovarajući način.

6. Godišnji financijski izvještaji u bilješkama sadrže sve transakcije određene važnosti koje su izvršene s povezanim poduzećima.

POGLAVLJE VII.

ORGANIZACIJA PRISTUPA SUSTAVU

Članak 32.

Pristup treće strane

1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa treće strane transportnom i distribucijskom sustavu i terminalima za UPP na temelju objavljenih tarifa, primjenjivih na sve povlaštene kupce, uključujući poduzeća za opskrbu, i primijenjenih objektivno i bez diskriminacije korisnika sustava. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo iz članka 39. stavka 1. prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom 41. te da te tarife i metodologije, kada su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihovog stupanja na snagu.

2. Operatori transportnih sustava, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, uključujući u vezi s prekograničnim transportom, imaju pristup mreži drugih operatora transportnih sustava.

3. Odredbama ove Direktive ne sprečava se sklapanje dugoročnih ugovora u mjeri u kojoj oni poštuju pravila Zajednice o tržišnom natjecanju.

Članak 33.

Pristup sustavima skladišta plina

1. Za organizaciju pristupa sustavima skladišta plina i operativnoj akumulaciji, ako je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu za opskrbu kupaca, kao i za organizaciju pristupa pomoćnim uslugama, države članice mogu odabrati jedan od ili oba postupka iz stavaka 3. i 4. Ti se postupci provode u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice utvrđuju i objavljuju kriterije u skladu s kojima je moguće odrediti režim pristupa koji važi za sustave skladišta plina i operativnu akumulaciju. Oni objavljuju ili obvezuju operatore sustava skladišta plina i transportnih sustava da

objave koji su sustavi skladišta plina ili dijelovi tih sustava te koja operativna akumulacija ponuđeni na temelju različitih postupaka iz stavaka 3. i 4.

Obveza iz druge rečenice drugog podstavka ne dovodi u pitanje pravo izbora dodijeljeno državama članicama u prvom podstavku.

2. Odredbe stavka 1. ne primjenjuju se na pomoćne usluge i privremeno skladištenje koji su povezani s terminalima za UPP te su potrebni za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav.

3. U slučaju ugovorenog pristupa države članice ili, ako države članice tako predvide, regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, mogli pregovarati o pristupu sustavima skladišta plina i operativnoj akumulaciji kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Stranke imaju obvezu pregovarati u dobroj vjeri o pristupu sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama.

Pregovori o ugovorima za pristup sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama vode se s odgovarajućim operatorom sustava skladišta plina ili poduzećima za prirodni plin. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice zahtijevaju da operatori sustava skladišta plina i poduzeća za prirodni plin objave svoje glavne trgovinske uvjete za uporabu sustava skladišta plina, operativne akumulacije i drugih pomoćnih usluga do 1. siječnja 2005., a potom jednom godišnje.

Pri razradi uvjeta iz drugog podstavka operatori sustava skladišta plina i poduzeća za prirodni plin savjetuju se s korisnicima sustava.

4. U slučaju reguliranog pristupa regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, imali pravo pristupa sustavu skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, na temelju objavljenih tarifa i/ili drugih uvjeta i obveza za uporabu tog sustava skladišta plina i operativne akumulacije kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice savjetuju se s korisnicima sustava pri oblikovanju tih tarifa ili metodologija za njihov izračun. Pravo pristupa za povlaštene kupce može se pružiti tako da im se omogući sklapanje ugovora o opskrbi s konkurentskim poduzećima za prirodni plin različitim od vlasnika i/ili operatora sustava ili s povezanim poduzećem.

Članak 34.

Pristup mrežama proizvodnih plinovoda

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, bez obzira na njihov položaj, mogu pristupiti mrežama proizvodnih plinovoda, uključujući postrojenja za pružanje tehničkih usluga koje su povezane s takvim pristupom, u skladu s ovim člankom, osim dijelova takvih mreža i postrojenja koji se koriste za lokalne djelatnosti proizvodnje na polju gdje se pridobiva plin. O mjerama se obavješćuje Komisija u skladu s odredbama članka 54.

2. Pristup iz stavka 1. osigurava se na način koji država članica utvrđuje u skladu s odgovarajućim pravnim instrumentima. Države članice primjenjuju ciljeve poštenog i otvorenog pristupa, pri čemu ostvaruju konkurentno tržište prirodnog plina i izbjegavaju zlorabu vladajućeg položaja, vodeći računa o sigurnosti i redovitosti opskrbe, kapacitetu koji je raspoloživ ili se u razumnoj mjeri može staviti na raspolaganje te zaštititi okoliša. O sljedećim se pitanjima može voditi računa:

- (a) potrebi da se odbije pristup u slučaju nesukladnosti tehničkih specifikacija koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati;
- (b) potrebi da se izbjegnu teškoće koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati i koje bi mogle dovesti u pitanje učinkovitost, postojeću i buduću proizvodnju ugljikovodika, uključujući proizvodnju iz polja marginalne gospodarske održivosti;
- (c) potrebi da se poštuju razumne potrebe vlasnika ili operatora mreže proizvodnih plinovoda, obrazložene na odgovarajući način, za transportom i preradom plina te interesi svih drugih korisnika mreže proizvodnih plinovoda ili odgovarajućih postrojenja za preradu i prekrcaj koji bi mogli osjetiti posljedice; i
- (d) potrebi da se primjenjuju njihova zakonodavstva i administrativni postupci, u skladu s pravom Zajednice, za izdavanje odobrenja za proizvodnju ili razvoj te djelatnosti.

3. Države članice osiguravaju uspostavu mehanizama za rješavanje sporova, uključujući tijelo koje je neovisno o stranakama i ima pristup svim odgovarajućim informacijama, kako bi se omogućilo rješavanje sporova u vezi s pristupom mrežama proizvodnih plinovoda u najbržem roku, vodeći računa o kriterijima iz stavka 2. i broju stranaka koje mogu sudjelovati u pregovorima o pristupu takvim mrežama.

4. U slučaju prekograničnih sporova primjenjuju se mehanizmi za rješavanje sporova države članice koja je nadležna za mrežu proizvodnih plinovoda koja odbija pristup. Ako je u

prekograničnim sporovima više država članica nadležno za dotičnu mrežu, te se države članice međusobno savjetuju kako bi osigurale da se odredbe ove Direktive dosljedno primjenjuju.

Članak 35.

Odbijanje pristupa

1. Poduzeća za prirodni plin mogu odbiti pristup sustavu na temelju nedostatka kapaciteta ili kada bi im pristup sustavu onemogućio izvršavanje obveza javne usluge iz članka 3. stavka 2. koje su im dodijeljene ili na temelju ozbiljnih gospodarskih i financijskih teškoća s ugovorima tipa „uzmi ili plati”, uzimajući u obzir kriterije i postupke navedene u članku 48. i alternativu koju je država članica odabrala u skladu sa stavkom 1. tog članka. Svako takvo odbijanje obrazlaže se na odgovarajući način.

2. Države članice mogu poduzeti mjere koje su potrebne kako bi osigurale da poduzeće za prirodni plin koje odbije pristup sustavu na temelju nedostatka kapaciteta ili nedostatka povezanosti uvede potrebna poboljšanja, u mjeri u kojoj je to ekonomično ili kada je navedena poboljšanja voljan platiti potencijalni kupac. U slučajevima kada primjenjuju članak 4. stavak 4., države članice poduzimaju takve mjere.

Članak 36.

Nova infrastruktura

1. Nova krupna infrastruktura za prirodni plin, tj. međudržavni spojni plinovodi, terminali za UPP i sustavi skladišta plina mogu se na zahtjev tijekom određenog vremenskog razdoblja izuzeti iz odredaba članaka 9., 32., 33. i 34. te članka 41. stavaka 6., 8. i 10., pod sljedećim uvjetima:

- (a) ulaganjem se mora unaprijediti tržišno natjecanje pri opskrbi plinom i poboljšati sigurnost opskrbe;
- (b) razina rizika koja je povezana s ulaganjem mora biti takva da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;
- (c) infrastruktura mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je barem u smislu svojeg pravnog oblika odvojena od operatora sustava u čijim će se sustavima graditi ta infrastruktura;
- (d) korisnicima te infrastrukture moraju se naplaćivati naknade; i
- (e) izuzeće ne smije biti štetno za tržišno natjecanje, djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina ili učinkovito funkcioniranje reguliranog sustava na koji je priključena infrastruktura.

2. Stavak 1. također se primjenjuje na značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture koje omogućavaju razvoj novih izvora opskrbe plinom.

3. Regulatorno tijelo iz poglavlja VIII. može za svaki slučaj posebno donijeti odluku o izuzeću iz stavaka 1. i 2.

4. Ako se dotična infrastruktura nalazi na državnom području više država članica, Agencija može regulatornim tijelima dotičnih država članica dostaviti savjetodavno mišljenje koje se može rabiti kao osnova za njihovu odluku, u roku od dva mjeseca od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće.

Ako se sva dotična regulatorna tijela dogovore o zahtjevu za izuzeće u roku od šest mjeseci od dana na koji ga je zaprimilo posljednje od tih regulatornih tijela, ona o svojoj odluci obavješuju Agenciju.

Agencija obavlja zadatke dodijeljene regulatornim tijelima dotičnih država članica na temelju ovog članka:

(a) ako sva dotična regulatorna tijela nisu uspjela postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće; ili

(b) na zajednički zahtjev dotičnih regulatornih tijela.

Sva dotična regulatorna tijela mogu zajedno zatražiti da se rok iz trećeg podstavka točke (a) produlji za najviše tri mjeseca.

5. Prije nego što donese odluku, Agencija se savjetuje s odgovarajućim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva.

6. Izuzeće se može odnositi na sveukupni kapacitet ili dio kapaciteta nove infrastrukture, odnosno postojeće infrastrukture sa značajno povećanim kapacitetom.

Pri donošenju odluke o odobravanju izuzeća za svaki se slučaj posebno razmatra potreba da se uvedu uvjeti s obzirom na trajanje izuzeća i nediskriminirajući pristup infrastrukturi. Pri donošenju odluke o tim uvjetima posebno se vodi računa o dodatnim kapacitetima koje treba izgraditi ili izmjeni postojećih kapaciteta, vremenskom horizontu projekta i okolnostima u državi.

Prije nego što odobri izuzeće, regulatorno tijelo donosi odluku o pravilima i mehanizmima za upravljanje i raspodjelu kapaciteta. Tim se pravilima zahtijeva da svi potencijalni korisnici infrastrukture budu pozvani da navedu svoj interes za ugovaranje kapaciteta prije nego što dođe do raspodjele kapaciteta u novoj infrastrukturi, uključujući za vlastite potrebe. Regulatorno tijelo zahtijeva da pravila o upravljanju zagušenjem sadrže obvezu da se neiskorišteni kapacitet ponudi na tržištu i zahtijeva da korisnici infrastrukture imaju pravo trgovati svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu. U svojoj procjeni kriterija iz stavka 1., točaka (a), (b) i (e) regulatorno tijelo vodi računa o rezultatima tog postupka raspodjele kapaciteta.

Odluka o izuzeću, uključujući uvjete iz drugog podstavka ovog stavka, obrazlaže se na odgovarajući način i objavljuje.

7. Neovisno o stavku 3. države članice mogu predvidjeti da njihovo regulatorno tijelo ili Agencija, ovisno o slučaju, nadležnom tijelu države članice podnosi svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće za potrebe donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom.

8. Regulatorno tijelo bez odlaganja Komisiji dostavlja primjerak svakog zahtjeva za izuzeće, čim ga zaprimi. Nadležno tijelo odluku bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu navedene odluke. Te se informacije Komisiji mogu dostaviti u skupnom obliku, što joj omogućava donošenje utemeljene odluke. Informacije osobito sadrže sljedeće:

(a) detaljne razloge zbog kojih su regulatorno tijelo ili država članica odobrili ili odbili izuzeće, pozivajući se na stavak 1. i uključujući odgovarajuću točku ili točke tog stavka na kojima se temelji takva odluka, uključujući financijske podatke kojima je opravdana potreba za tim izuzećem;

(b) poduzetu analizu učinka odobravanja izuzeća na tržišno natjecanje i djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina;

(c) obrazloženje trajanja izuzeća i udjela u ukupnom kapacitetu plinske infrastrukture za koju je odobreno izuzeće;

(d) ako se izuzeće odnosi na međudržavni spojni plinovod, rezultat savjetovanja s dotičnim regulatornim tijelima; i

(e) doprinos infrastrukture diversifikaciji opskrbe plinom.

9. U roku od dva mjeseca od dana nakon primitka obavijesti Komisija može donijeti odluku kojom zahtijeva da regulatorno tijelo izmijeni ili povuče odluku o odobravanju izuzeća. To se razdoblje od dva mjeseca može produljiti za dodatna dva mjeseca ako Komisija zatraži dodatne informacije. To dodatno razdoblje teče od dana nakon primitka svih traženih informacija. Početno se razdoblje od dva mjeseca može produljiti i uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela.

Ako se tražene informacije ne dostave u roku koji je naveden u zahtjevu, obavijest se smatra povučenom, osim ako se prije isteka tog razdoblja rok produlji uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela ili ako regulatorno tijelo u propisno obrazloženoj izjavi obavijesti Komisiju da smatra da je obavijest potpuna.

Regulatorno tijelo postupa u skladu s odlukom Komisije o izmjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana i o tome obavješćuje Komisiju.

Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Odobrenje odluke o izuzeću od strane Komisije prestaje važiti dvije godine od usvajanja ako do tada gradnja infrastrukture još nije počela i pet godina od usvajanja ako infrastruktura do tada još nije puštena u pogon, osim ako Komisija odluči da je do zakašnjenja došlo zbog velikih prepreka izvan kontrole osobe kojoj je odobreno izuzeće.

10. Komisija može usvojiti smjernice za primjenu uvjeta utvrđenih u stavku 1. ovog članka i za određivanje postupka koji treba slijediti za primjenu stavaka 3., 6., 8. i 9. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.

Članak 37.

Otvaranje tržišta i uzajamnost

1. Države članice osiguravaju da povlašteni kupci obuhvaćaju:

(a) do 1. srpnja 2004., povlaštene kupce kako je utvrđeno u članku 18. Direktive 98/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina⁽¹⁾. Države članice do 31. siječnja svake godine objavljuju kriterije za definiranje tih povlašćenih kupaca;

(b) od 1. srpnja 2004., sve kupce koji nisu kućanstva;

(c) od 1. srpnja 2007., sve kupce.

2. Da bi se izbjegla neravnoteža pri otvaranju tržišta plina:

(a) ugovori o opskrbi, sklopljeni s povlaštenim kupcem u sustavu druge države članice ne smiju biti zabranjeni ako je taj kupac povlašten u oba sustava koja su u pitanju; i

(b) kada transakcije opisane u točki (a) budu odbijene zbog toga što je taj kupac povlašten samo u jednom od dvaju sustava, Komisija može, uzimajući u obzir situaciju na tržištu i zajednički interes, obvezati stranu koja odbija transakciju da izvrši zatraženu opskrbu na zahtjev jedne od država članica u kojoj se nalaze oba sustava.

Članak 38.

Izravni plinovodi

1. Države članice poduzimaju mjere potrebne da se:

(a) poduzećima za prirodni plin s poslovnim nastanom na njezinom državnom području omogući opskrba povlašćenih kupaca putem izravnog plinovoda; i

(b) svim takvim povlaštenim kupcima na njezinom državnom području omogući da ih poduzeća za prirodni plin opskrbljuju putem izravnog plinovoda.

2. Ako je za gradnju ili rad izravnih plinovoda potrebna dozvola (na primjer licenca, odobrenje, koncesija, pristanak ili suglasnost), države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju utvrđuju kriterije za izdavanje dozvola za gradnju ili rad takvih plinovoda na svojem državnom području. Ti su kriteriji objektivni, transparentni i nediskriminirajući.

3. Države članice mogu uvjetovati izdavanje dozvole za gradnju izravnog plinovoda odbijanjem pristupa sustavu na temelju članka 35. ili pokretanjem postupka za rješavanje sporova na temelju članka 41.

POGLAVLJE VIII.

NACIONALNA REGULATORNA TIJELA

Članak 39.

Imenovanje i neovisnost regulatornih tijela

1. Svaka država članica na nacionalnoj razini imenuje samo jedno nacionalno regulatorno tijelo.

⁽¹⁾ SL L 204, 21.7.1998., str. 1.

2. Stavkom 1. ovog članka ne dovodi se u pitanje imenovanje drugih regulatornih tijela na regionalnoj razini u državama članicama, pod uvjetom da postoji jedan viši predstavnik za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini Zajednice unutar Odbora regulatora Agencije u skladu s člankom 14. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.

3. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, država članica može imenovati regulatorna tijela za male sustave u zemljopisno odvojenoj regiji čija je potrošnja u 2008. godini predstavljala manje od 3 % ukupne potrošnje države članice čiji je dio. Tim se odstupanjem ne dovodi u pitanje imenovanje jednog višeg predstavnika za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini Zajednice unutar Odbora regulatora Agencije u skladu s člankom 14. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.

4. Države članice jamče neovisnost regulatornog tijela i osiguravaju da ono svoje ovlasti izvršava nepristrano i transparentno. U tu svrhu države članice osiguravaju da regulatorno tijelo pri izvršavanju regulatornih zadataka koji su mu povjereni ovom Direktivom i povezanim zakonodavstvom:

(a) bude pravno odvojeno i funkcionalno neovisno o bilo kojem drugom javnom ili privatnom subjektu;

(b) osigurava da njegovo osoblje i osobe odgovorne za njegovo upravljanje:

i. djeluju neovisno o bilo kojim tržišnim interesima; i

ii. pri izvršavanju regulatornih zadataka ne traže niti primaju izravne upute ni od koje vlade ni drugog javnog ni privatnog subjekta. Tim se zahtjevom ne dovodi u pitanje bliska suradnja, prema potrebi, s drugim nadležnim nacionalnim tijelima ni opće smjernice politike koje donosi vlada, a koje nisu povezane s regulatornim ovlastima i dužnostima na temelju članka 41.

5. Kako bi zaštitile neovisnost regulatornog tijela, države članice posebno osiguravaju:

(a) da regulatorno tijelo može donositi autonomne odluke, neovisno o bilo kojem političkom tijelu, da mu se zasebno godišnje dodjeljuju proračunska sredstva, uz autonomiju u izvršavanju dodijeljenih proračunskih sredstava, te da za izvršavanje vlastitih dužnosti raspolaže prikladnim ljudskim i financijskim resursima; i

(b) da se članovi upravljačkog odbora regulatornog tijela ili, u nedostatku takvog odbora, najviše rukovodstvo regulatornog tijela imenuje na utvrđeno razdoblje od pet do sedam godina, uz mogućnost jednog produljenja.

U vezi s prvim podstavkom točkom (b), države članice osiguravaju da za upravljački odbor ili najviše rukovodstvo postoji odgovarajući sustav rotacije. Članovi upravljačkog odbora ili, u nedostatku takvog odbora, članovi najvišeg rukovodstva mogu biti razriješeni dužnosti tijekom mandata samo ako prestanu ispunjavati uvjete iz ovog članka ili ako su počinili propust u radu na temelju nacionalnog prava.

Članak 40.

Opći ciljevi regulatornog tijela

Pri izvršavanju regulatornih zadataka navedenih u ovoj Direktivi regulatorno tijelo poduzima sve razumne mjere za ostvarivanje sljedećih ciljeva u okviru svojih dužnosti i ovlasti kako je utvrđeno člankom 41., uz blisko savjetovanje, prema potrebi, s drugim nadležnim nacionalnim tijelima, uključujući tijela za tržišno natjecanje, i ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti:

(a) promicanje, u bliskoj suradnji s Agencijom, regulatornim tijelima drugih država članica i Komisijom, konkurentnog, sigurnog i ekološki održivog unutarnjeg tržišta prirodnog plina unutar Zajednice i stvarnog otvaranja tržišta za sve kupce i opskrbljivače u Zajednici te osiguravanje odgovarajućih uvjeta za učinkovit i pouzdan rad plinskih mreža, vodeći računa o dugoročnim ciljevima;

(b) razvoj konkurentnih regionalnih tržišta koja ispravno funkcioniraju unutar Zajednice s obzirom na postizanje ciljeva iz točke (a);

(c) uklanjanje ograničenja trgovine prirodnim plinom među državama članicama, uključujući razvoj odgovarajućih prekograničnih transportnih kapaciteta radi zadovoljavanja potražnje i unaprjeđivanje integracije nacionalnih tržišta, što može olakšati protok prirodnog plina u svakom dijelu Zajednice;

(d) doprinosenje postizanju razvoja, na troškovno najučinkovitiji način, sigurnih, pouzdanih i učinkovitih nediskriminirajućih sustava usmjerenih prema potrošaču te promicanje primjerenosti sustava i, u skladu s općim ciljevima energetske politike, energetske učinkovitosti, kao i integriranja proizvodnje plina velikog i malog kapaciteta iz obnovljivih izvora energije i decentralizirane proizvodnje kako u transportnim tako i u distribucijskim mrežama;

(e) olakšavanje pristupa mreži novim proizvodnim kapacitetima, posebno ukidanjem prepreka koje bi mogle spriječiti pristup novim sudionicima na tržištu i plina iz obnovljivih izvora energije;

- (f) osiguravanje dodjeljivanja odgovarajućih poticaja operatorima sustava i korisnicima sustava, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti rada sustava i poticanja integracije tržišta;
- (g) osiguravanje koristi za kupce putem učinkovitog funkcioniranja njihovog nacionalnog tržišta, promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i doprinos osiguravanju zaštite potrošača;
- (h) doprinošenje postizanju visokih standarda javne usluge u sektoru prirodnog plina, doprinošenje zaštiti ugroženih kupaca i doprinošenje usklađenosti potrebnih postupaka razmjene podataka za kupce koji mijenjaju opskrbljivača.
- (h) praćenje poštovanja pravila sigurnosti i pouzdanosti mreže i ocjenjivanje njihovih dosadašnjih rezultata te utvrđivanje ili odobravanje standarda i zahtjeva za kvalitetu usluge i opskrbe ili doprinos tome zajedno s drugim nadležnim tijelima;
- (i) praćenje stupnja transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene, i osiguravanje da usklađenosti poduzeća za prirodni plin s obvezama transparentnosti;
- (j) praćenje stupnja i učinkovitosti otvaranja tržišta i tržišnog natjecanja na razinama veleprodaje i maloprodaje, uključujući burze prirodnog plina, cijene za kupce iz kategorije kućanstvo uključujući sustave predujma, stope promjene opskrbljivača, stope isključivanja, pružanje usluga održavanja i naknade za te usluge te pritužbe kupaca iz kategorije kućanstvo, kao i svaki oblik narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja, uključujući pružanje svih odgovarajućih informacija, te upućivanje relevantnih slučajeva nadležnim tijelima za tržišno natjecanje;

Članak 41.

Dužnosti i ovlasti regulatornog tijela

1. Regulatorno tijelo ima sljedeće dužnosti:

- (a) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za transport ili distribuciju ili njihovih metodologija;
- (b) osiguravanje da operatori transportnih i distribucijskih sustava te, prema potrebi, vlasnici sustava, kao i poduzeća za prirodni plin, ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Direktive i drugog relevantnog zakonodavstva Zajednice, uključujući u pogledu prekograničnih pitanja;
- (c) suradnja na prekograničnim pitanjima s regulatornim tijelom ili tijelima predmetnih država članica i s Agencijom;
- (d) poštovanje i provedba bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke Agencije i Komisije;
- (e) podnošenje godišnjeg izvješća o svojim aktivnostima i izvršavanju svojih dužnosti nadležnim tijelima država članica, Agenciji i Komisiji. Takva izvješća sadrže poduzete mjere i rezultate koji su ostvareni u odnosu na svaki zadatak naveden u ovom članku;
- (f) osiguravanje da između djelatnosti transporta, distribucije, skladištenja, UPP-a i opskrbe ne postoje unakrsne subvencije;
- (g) praćenje investicijskih planova operatora transportnih sustava te uključivanje ocjene investicijskih planova operatora transportnih sustava u godišnje izvješće s obzirom na njihovu dosljednost s planom razvoja mreže na razini Zajednice iz članka 8. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 715/2009; takva ocjena može uključivati preporuke za izmjenu tih investicijskih planova;
- (k) praćenje pojave restriktivne ugovorne prakse, uključujući klauzule o isključivosti koje bi velikim kupcima koji nisu kućanstva mogle onemogućiti istodobno sklapanje ugovora s više opskrbljivača ili ih ograničiti u tom izboru te, prema potrebi, obavješćivanje nacionalnih tijela za tržišno natjecanje o takvoj praksi;
- (l) poštovanje slobode ugovaranja što se tiče ugovora o upravljanju potrošnji i dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su usklađeni s pravom Zajednice i politikama Zajednice;
- (m) praćenje vremena koje je operatorima transportnih i distribucijskih sustava potrebno za priključivanje i popravke;
- (n) praćenje i pregled uvjeta za pristup sustavima skladišta, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, kako je predviđeno u članku 33. Ako je režim pristupa sustavu skladišta plina određen u skladu s člankom 33. stavkom 3., taj zadatak ne uključuje pregled tarifa;
- (o) pomoć pri osiguravanju, zajedno s drugim nadležnim tijelima, učinkovitosti i provedbe mjera za zaštitu potrošača, uključujući onih predviđenih u Prilogu I.;
- (p) objavljivanje preporuka, najmanje na godišnjoj razini, u vezi s usklađenošću cijena opskrbe s člankom 3. i, prema potrebi, njihovo dostavljanje tijelima za tržišno natjecanje;
- (q) osiguravanje pristupa podacima o potrošnji kupaca, osiguravanje, za fakultativnu uporabu, lako razumljivog, usklađenog obrasca na nacionalnoj razini za podatke o potrošnji i brzog pristupa takvim podacima za sve kupce na temelju Priloga I. točke (h);

- (r) praćenje provedbe pravila o ulogama i odgovornostima operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, opskrbljivača i kupaca te drugih sudionika na tržištu na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009;
- (s) praćenje ispravne primjene kriterija na temelju kojih se utvrđuje potpada li određeni sustav skladišta pod članak 33. stavke 3. ili 4.; i
- (t) praćenje provedbe zaštitnih mjera iz članka 46.;
- (u) doprinošenje usklađenosti postupaka razmjene podataka za najvažnije tržišne procese na regionalnoj razini.

2. Ako država članica tako predvidi, dužnosti praćenja iz stavka 1. mogu izvršavati druga tijela, različita od regulatornog tijela. U tom se slučaju informacije dobivene takvim praćenjem čim prije stavljaju na raspolaganje regulatornom tijelu.

Uz očuvanje njihove neovisnosti, ne dovodeći u pitanje njihove vlastite specifične nadležnosti i dosljedno načelima bolje regulacije, regulatorno tijelo pri izvršavanju dužnosti iz stavka 1. prema potrebi se savjetuje s operatorima transportnih sustava i, prema potrebi, blisko surađuje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima.

Sva odobrenja koja na temelju ove Direktive izda određeno regulatorno tijelo ili Agencija ne dovode u pitanje nijednu propisno utemeljenu buduću uporabu ovlasti od strane regulatornog tijela na temelju ovog članka ni bilo koje sankcije koje odrede druga nadležna tijela ili Komisija.

3. Pored dužnosti koje su mu povjerene na temelju stavka 1. ovog članka, ako je neovisni operator sustava imenovan na temelju članka 14., regulatorno tijelo:

- (a) prati ispunjavaju li vlasnik transportnog sustava i neovisni operator sustava svoje obveze na temelju ovog članka i za određuje sankcije za neispunjavanje u skladu sa stavkom 4. točkom (d);
- (b) prati odnose i komunikaciju između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava s ciljem osiguravanje da neovisni operator sustava ispunjava svoje obveze, a posebno odobrava ugovore i djeluje kao tijelo za rješavanje sporova između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava u pogledu pritužaba koje podnese bilo koja strana na temelju stavka 11.;
- (c) ne dovodeći u pitanje postupak na temelju članka 14. stavka 2. točke (c), za prvi desetogodišnji plan razvoja mreže, odobrava investicijsko planiranje i višegodišnji plan razvoja mreže koji godišnje podnosi neovisni operator sustava;

- (d) osigurava da tarife za pristup mreži, koje naplaćuje neovisni operator sustava, uključuju naknadu za vlasnika ili vlasnike mreže, čime se osigurava primjerena naknada za uporabu sredstava mreže i za bilo koja nova ulaganja u nju, pod uvjetom da se provode ekonomično i učinkovito; i
- (e) ovlašteno je za provođenje inspekcija, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vlasnika transportnog sustava i neovisnog operatora sustava.

4. Države članice osiguravaju da regulatorna tijela dobiju ovlasti koje im omogućuju izvršavanje dužnosti iz stavaka 1., 3. i 6. na učinkovit i brz način. U tu svrhu regulatorno tijelo ima najmanje sljedeće ovlasti:

- (a) donosi obvezujuće odluke o poduzećima za prirodni plin;
- (b) provodi istrage o funkcioniranju tržišta plina, odlučuje o bilo kojim nužnim i razmjernim mjerama za promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i osiguravanje pravilnog funkcioniranja tržišta te ih određuje. Ako je potrebno, regulatorno tijelo također je ovlašteno za suradnju s nacionalnim tijelom za tržišno natjecanje i regulatorima financijskih tržišta ili Komisijom pri provođenju istrage koja se odnosi na pravo tržišnog natjecanja;
- (c) od poduzeća za prirodni plin zahtijeva sve informacije relevantne za izvršavanje njegovih zadataka, uključujući razloge za eventualno odbijanje odobravanja pristupa treće strane, i sve informacije o mjerama nužnim za pojačanje mreže;
- (d) izriče učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije poduzećima za prirodni plin koja ne poštuju svoje obveze na temelju ove Direktive ili bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili Agencije, ili predlaže da nadležni sud izrekne takve sankcije. To uključuje ovlast izricanja ili predlaganja sankcija od najviše 10 % godišnjeg prometa operatora transportnog sustava, odnosno od najviše 10 % godišnjeg prometa vertikalno integriranog poduzeća, operatoru transportnog sustava, odnosno vertikalno integriranom poduzeću, ovisno o slučaju, za nepoštovanje njihovih obveza na temelju ove Direktive; i
- (e) odgovarajuća prava istraživanja i odgovarajuće ovlasti davanja uputa za rješavanje sporova na temelju stavaka 11. i 12.

5. Pored dužnosti i ovlasti koje su mu povjerene na temelju stavaka 1. i 4. ovog članka, ako je operator transportnog sustava imenovan u skladu s poglavljem IV., regulatornom tijelu dodjeljuju se najmanje sljedeće dužnosti i ovlasti:

- (a) izricati sankcije u skladu sa stavkom 4. točkom (d) za diskriminirajuće ponašanje u korist vertikalno integriranog poduzeća;
 - (b) pratiti komunikaciju između operatora transportnog sustava i vertikalno integriranog poduzeća radi osiguravanja da operator transportnog sustava ispunjava svoje obveze;
 - (c) djelovati u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava u pogledu bilo kojih pritužaba podnesenih na temelju stavka 11.;
 - (d) pratiti komercijalne i financijske odnose, uključujući zajmove, između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava;
 - (e) odobravati sve komercijalne i financijske sporazume između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava uz uvjet da su usklađeni s tržišnim uvjetima;
 - (f) zahtijevati opravdanje od vertikalno integriranog poduzeća po obavijesti dobivenoj od službenika za praćenje usklađenosti u skladu s člankom 21. stavkom 4. Takvo opravdanje posebno uključuje dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća;
 - (g) provoditi inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava; i
 - (h) dodjeljivati sve ili specifične zadatke operatora transportnog sustava neovisnom operatoru sustava, imenovanom u skladu s člankom 14., u slučaju da operator transportnog sustava stalno krši svoje obveze na temelju ove Direktive, a posebno u slučaju ponovljenog diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća.
6. Regulatorna tijela odgovorna su za određivanje ili odobravanje, dovoljno vremena prije no što stupe na snagu, najmanje metodologija koje se koriste za izračunavanje ili utvrđivanje uvjeta za:
- (a) priključenje i pristup nacionalnim mrežama, uključujući tarife za transport i distribuciju, te uvjeta i tarifa za pristup terminalima za UPP. Te tarife ili metodologije omogućavaju da se potrebna ulaganja u mreže i terminale za UPP izvrše tako da se tim ulaganjima omogućí osiguranje održivosti mreža i terminala za UPP;
 - (b) pružanje usluga uravnoteživanja na najekonomičniji način i davanje odgovarajućih poticaja kako bi korisnici mreže uravnotežili svoj unos i povlačenje. Usluge uravnoteživanja pružaju se na pošten i nediskriminirajući način i temelje se na objektivnim kriterijima; i

- (c) pristup prekograničnim infrastrukturama, uključujući postupke za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem.

7. Metodologije ili uvjeti iz stavka 6. objavljuju se.

8. Pri utvrđivanju ili odobravanju tarifa ili metodologija i usluga uravnoteživanja regulatorna tijela osiguravaju da su operatorima transportnih i distribucijskih sustava pruženi odgovarajući poticaji, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti, poticanja integracije tržišta i sigurnosti opskrbe te podrške povezanim istraživačkim djelatnostima.

9. Regulatorna tijela prate upravljanje zagušenjem nacionalnih transportnih mreža prirodnog plina, uključujući među-državne spojne plinovode, i provedbu pravila upravljanja zagušenjem. U tu svrhu operatori transportnih sustava ili operatori na tržištu svoja pravila upravljanja zagušenjem, uključujući raspodjelu kapaciteta, dostavljaju nacionalnim regulatornim tijelima. Nacionalna regulatorna tijela mogu zahtijevati izmjene tih pravila.

10. Regulatorna tijela ovlaštena su zahtijevati da operatori transportnih sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP i operatori distribucijskih sustava prema potrebi promijene uvjete, uključujući tarife i metodologije iz ovog članka, kako bi se osigurala njihova razmjernost i primjena na nediskriminacijski način. Ako je režim pristupa sustavima skladišta utvrđen u skladu s člankom 33. stavkom 3., taj zadatak ne uključuje promjenu tarifa. U slučaju kašnjenja s određivanjem tarifa za transport i distribuciju, regulatorna su tijela ovlaštena odrediti ili odobriti privremene tarife ili metodologije za transport i distribuciju i odlučiti o odgovarajućim kompenzacijskim mjerama u slučaju da konačne tarife ili metodologije odstupaju od tih privremenih tarifa ili metodologija.

11. Stranka koja ima pritužbu na određenog operatora transportnog sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP ili operatora distribucijskog sustava u vezi s obvezama koje taj operator ima na temelju ove Direktive može svoju pritužbu uputiti regulatornom tijelu koje, djelujući u svojstvu tijela za rješavanje sporova, donosi odluku u roku od dva mjeseca od primitka pritužbe. Taj se rok može produljiti za dva mjeseca ako regulatorna tijela zatraže dodatne informacije. Taj se produženi rok može dodatno produljiti uz pristanak podnositelja pritužbe. Odluka regulatornog tijela obvezujuća je ako i sve dok ne bude ukinuta povodom žalbe.

12. Svaka stranka koja je oštećena i koja ima pravo na pritužbu o odluci o metodologijama donesenoj na temelju ovog članka ili, kada regulatorno tijelo ima dužnost savjetovati se, u vezi s predloženim tarifama ili metodologijama, može najkasnije u roku od dva mjeseca nakon objavljivanja odluke ili prijedloga odluke ili u kraćem roku, ako tako predvide države članice, podnijeti pritužbu na preispitivanje. Takva pritužba nema suspenzivni učinak.

13. Države članice uvode odgovarajuće i učinkovite mehanizme za reguliranje, kontrolu i transparentnost radi izbjegavanja bilo koje zlorabe vladajućeg položaja, posebno na štetu potrošača, i bilo kojeg predatorskog ponašanja. Ti mehanizmi uzimaju u obzir odredbe Ugovora, a posebno njegov članak 82.

14. Države članice osiguravaju poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući upravni ili kazneni postupak u skladu s njihovim nacionalnim pravom, protiv fizičkih ili pravnih osoba odgovornih u slučajevima nepoštovanja pravila povjerljivosti, predviđenih u ovoj Direktivi.

15. Pritužbe iz stavaka 11. i 12. ne dovode u pitanje korištenje prava na žalbu na temelju prava Zajednice ili nacionalnog prava.

16. Odluke koje donose regulatorna tijela u potpunosti su obrazložene i opravdane kako bi se omogućio sudski nadzor. Odluke su dostupne javnosti uz istodobno očuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.

17. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mehanizama na nacionalnoj razini, na temelju kojih stranka oštećena odlukom regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu koje je neovisno o uključenim strankama i o bilo kojoj vladi.

Članak 42.

Regulatorni režim za prekogranična pitanja

1. Regulatorna tijela međusobno se blisko savjetuju i surađuju te jedna drugima i Agenciji pružaju sve informacije potrebne za obavljanje njihovih zadataka na temelju ove Direktive. U pogledu razmijenjenih informacija, tijelo koje ih prima osigurava razinu povjerljivosti jednaku onoj koja se zahtijeva od tijela koje ih pruža.

2. Regulatorna tijela surađuju najmanje na regionalnoj razini radi:

(a) poticanja stvaranja operativnih rješenja radi omogućavanja optimalnog upravljanja mrežom, promicanja zajedničke burze plina i raspodjele prekograničnih kapaciteta te omogućavanja primjerene razine kapaciteta spojnih plinovoda, uključujući putem novih spojnih plinovoda, unutar regije i između regija, kako bi se omogućio razvoj stvarnog tržišnog natjecanja i poboljšanje sigurnosti opskrbe, a da se pritom ne prave razlike između poduzeća za opskrbu u različitim državama članicama;

(b) koordiniranja razvoja svih kodova mreže za odgovarajuće operatore transportnih sustava i druge sudionike na tržištu; i

(c) koordiniranja izrade pravila koja uređuju upravljanje zagušenjem.

3. Nacionalna regulatorna tijela imaju pravo međusobno sklapati sporazume o suradnji kako bi potakla regulatornu suradnju.

4. Djelovanja iz stavka 2. provode se, prema potrebi, uz blisko savjetovanje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima i ne dovodeći u pitanje njihove specifične nadležnosti.

5. Komisija može usvojiti smjernice o opsegu dužnosti regulatornih tijela da surađuju međusobno i s Agencijom. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.

Članak 43.

Usklađenost sa smjernicama

1. Svako regulatorno tijelo i Komisija mogu zatražiti mišljenje Agencije o usklađenosti odluke koju je donijelo regulatorno tijelo sa smjernicama iz ove Direktive ili iz Uredbe (EZ) br. 715/2009.

2. Agencija daje svoje mišljenje regulatornom tijelu koje ga je zatražilo, odnosno Komisiji, i regulatornom tijelu koje je donijelo predmetnu odluku, u roku od tri mjeseca od dana primitka zahtjeva.

3. Ako se regulatorno tijelo koje je donijelo odluku ne uskladi s mišljenjem Agencije u roku od četiri mjeseca od dana primitka tog mišljenja, Agencija o tome obavješćuje Komisiju.

4. Bilo koje regulatorno tijelo može obavijestiti Komisiju ako smatra da određena odluka značajna za prekogranično trgovanje koju je donijelo drugo regulatorno tijelo nije usklađena sa smjernicama iz ove Direktive ili iz Uredbe (EZ) br. 715/2009 u roku od dva mjeseca od dana te odluke.

5. Ako Komisija, u roku od dva mjeseca od obavijesti Agencije u skladu sa stavkom 3. ili regulatornog tijela u skladu sa stavkom 4., ili na vlastitu inicijativu u roku od tri mjeseca od dana odluke, zaključi da postoji ozbiljna sumnja u pogledu usklađenosti odluke određenog regulatornog tijela sa smjernicama iz ove Direktive ili iz Uredbe (EZ) br. 715/2009, Komisija može odlučiti dodatno preispitati taj slučaj. U takvom slučaju poziva regulatorno tijelo i stranke u postupku pred regulatornim tijelom da podnesu primjedbe.

6. Kada Komisija odluči dodatno ispitati slučaj, ona u roku od četiri mjeseca od dana takve odluke donosi konačnu odluku kojom:

(a) se ne protivi odluci regulatornog tijela; ili

(b) od predmetnog regulatornog tijela zahtijeva da povuče svoju odluku na temelju neusklađenosti sa smjernicama.

7. Ako Komisija ne donese odluku o dodatnom ispitivanju slučaja ni konačnu odluku u roku predviđenom u stavku 5., odnosno 6., smatra se da se ne protivi odluci regulatornog tijela.

8. Regulatorno tijelo usklađuje se s odlukom Komisije o povlačenju njegove odluke u roku od dva mjeseca i o tome obavješćuje Komisiju.

9. Komisija može donijeti smjernice kojima se utvrđuju pojedinosti o postupku koji trebaju slijediti regulatorna tijela, Agencija i Komisija u pogledu usklađenosti odluka regulatornih tijela sa smjernicama iz ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.

Članak 44.

Vođenje evidencije

1. Države članice zahtijevaju od poduzeća za opskrbu da nacionalnim tijelima, uključujući regulatorno tijelo, nacionalna tijela za tržišno natjecanje i Komisiju, radi izvršavanja njihovih zadataka, najmanje pet godina drže na raspolaganju relevantne podatke o svim transakcijama u vezi s ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom s veleprodajnim kupcima i operatorima transportnih sustava, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP.

2. Ti podaci uključuju pojedinosti o značajkama relevantnih transakcija kao što su pravila o trajanju, isporukama i namirenju, količini, datumu i vremenu izvršenja, cijenama transakcija te načinu identificiranja predmetnog veleprodajnog kupca, kao i određene pojedinosti o svim nenamirenim ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom.

3. Regulatorno tijelo može odlučiti da neke od tih informacija stavi na raspolaganje sudionicima na tržištu, pod uvjetom da se ne otkriju komercijalno osjetljive informacije o pojedinim sudionicima na tržištu ili pojedinim transakcijama. Ovaj se stavak ne primjenjuje na informacije o financijskim instrumentima koje su obuhvaćene Direktivom 2004/39/EZ.

4. Radi osiguravanja jedinstvene primjene ovog članka, Komisija može donijeti smjernice kojima se definiraju metode i modaliteti vođenja evidencije kao i oblik i sadržaj podataka koji se trebaju čuvati. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.

5. U pogledu transakcija derivatima za trgovanje plinom poduzeća za opskrbu s veleprodajnim kupcima te operatorima transportnih sustava, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP, ovaj se članak primjenjuje tek nakon što Komisija donese smjernice iz stavka 4.

6. Odredbama ovog članka ne stvaraju se dodatne obveze prema tijelima iz stavka 1. za subjekte obuhvaćene Direktivom 2004/39/EZ.

7. Ako je tijelima iz stavka 1. potreban pristup podacima koje vode subjekti obuhvaćeni Direktivom 2004/39/EZ, zahtijevane podatke pružaju im tijela odgovorna na temelju te direktive.

POGLAVLJE IX.

MALOPRODAJNA TRŽIŠTA

Članak 45.

Maloprodajna tržišta

Radi omogućavanja nastajanja transparentnih maloprodajnih tržišta koja dobro funkcioniraju, države članice osiguravaju definiranje uloga i odgovornosti operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, poduzeća za opskrbu i kupaca te, prema potrebi, drugih sudionika na tržištu u pogledu ugovornih rješenja, obveza prema kupcima, pravila o razmjeni podataka i namirenju, vlasništva nad podacima i odgovornosti za mjerenje potrošnje.

Ta se pravila objavljuju, oblikuju se s ciljem da se kupcima i opskrbljivačima olakša pristup mrežama te podliježu ispitivanju regulatornih tijela ili drugih nadležnih nacionalnih tijela.

POGLAVLJE X.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 46.

Zaštitne mjere

1. U slučaju iznenadne krize na energetsom tržištu ili kada su ugroženi fizička sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili integritet sustava, država članica može privremeno poduzeti nužne zaštitne mjere.

2. Te mjere u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne smiju biti opsega šireg od onog što je nužno za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale.

3. Dotična država članica o tim mjerama odmah obavješćuje druge države članice i Komisiju, koja može odlučiti da dotična država članica mora izmijeniti ili ukinuti takve mjere, u onoj mjeri u kojoj one narušavaju tržišno natjecanje i negativno utječu na trgovinu na način koji odstupa od zajedničkog interesa.

Članak 47.

Ravnopravna tržišna pravila

1. Mjere koje države članice mogu poduzeti na temelju ove Direktive radi osiguravanja ravnopravnih tržišnih pravila moraju biti usklađene s Ugovorom, posebno njegovim člankom 30., i sa zakonodavstvom Zajednice.

2. Mjere iz stavka 1. moraju biti proporcionalne, nediskriminirajuće i transparentne. Te se mjere mogu početi provoditi tek nakon što Komisija o njima bude obaviještena i odobri ih.

3. Komisija djeluje na temelju obavijesti iz stavka 2. u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti. To razdoblje počinje na dan nakon primitka potpunih informacija. Ako Komisija nije djelovala unutar tog dvomjesečnog razdoblja, smatra se da se ne protivi mjerama o kojima je obaviještena.

Članak 48.

Odstupanja u vezi s obvezama tipa „uzmi ili plati”

1. Ako poduzeće za prirodni plin naiđe na ili smatra da bi naišlo na ozbiljne gospodarske i financijske poteškoće zbog obveza tipa „uzmi ili plati” koje je preuzeo u jednom ili više ugovora o nabavi plina, ono može podnijeti zahtjev za privremeno odstupanje od članka 32. predmetnoj državi članici ili imenovanom nadležnom tijelu. Zahtjevi se, ovisno o željama država članica, podnose prije ili nakon odbijanja pristupa sustavu, za svaki slučaj posebno. Države članice mogu poduzeću za prirodni plin također dati mogućnost izbora hoće li podnijeti zahtjev prije ili nakon odbijanja pristupa sustavu. Kada poduzeće za prirodni plin odbije pristup, zahtjev se podnosi bez odlaganja. Zahtjevima se prilažu sve odgovarajuće informacije o prirodi i opsegu problema te o nastojanjima poduzeća za prirodni plin da riješi navedeni problem.

Ako u razumnim okvirima nisu dostupna alternativna rješenja i vodeći računa o stavku 3., država članica ili imenovano nadležno tijelo može donijeti odluku o odobravanju odstupanja.

2. Država članica ili imenovano nadležno tijelo bez odlaganja obavješćuje Komisiju o svojoj odluci da odobri odstupanje, zajedno sa svim relevantnim informacijama u pogledu navedenog odstupanja. Te se informacije Komisiji mogu dostaviti u skupnom obliku, što joj omogućava donošenje utemeljene odluke. U roku od osam tjedana od primitka te obavijesti Komisija može zatražiti da država članica ili dotično imenovano nadležno tijelo izmijeni ili povuče odluku kojom se odobrava odstupanje.

Ne ispunili li država članica ili imenovano nadležno tijelo taj zahtjev u roku od četiri tjedna, konačna se odluka brzo donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 51. stavka 2.

Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

3. Pri donošenju odluka o odstupanjima iz stavka 1. država članica ili imenovano nadležno tijelo i Komisija posebno vode računa o sljedećim kriterijima:

- (a) cilju stvaranja konkurentnog tržišta plina;
- (b) potrebi da se ispune obveze javne usluge i da se osigura sigurnost opskrbe;
- (c) položaju poduzeća za prirodni plin na tržištu plina i stvarnom stanju tržišnog natjecanja na tom tržištu;
- (d) ozbiljnosti gospodarskih i financijskih poteškoća na koje su naišla poduzeća za prirodni plin i poduzeća za transport ili povlaštena kupci;
- (e) datumima potpisivanja i uvjetima predmetnog ugovora (predmetnih ugovora), uključujući opseg u kojem ti uvjeti omogućavaju da se vodi računa o promjenama na tržištu;
- (f) naporu koji je uloženo kako bi se pronašlo rješenje problema;
- (g) mjeri u kojoj je poduzeće, kad je prihvatilo predmetne obveze tipa „uzmi ili plati”, uzimajući u obzir odredbe ove Direktive, u razumnim okvirima moglo predvidjeti vjerojatnost ozbiljnih poteškoća;
- (h) stupnju povezanosti sustava s drugim sustavima i kolika je mogućnost uzajamnog djelovanja tih sustava; i
- (i) učincima koje bi odobreno odstupanje imalo na ispravnu primjenu ove Direktive u pogledu neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta prirodnog plina.

Odluka o zahtjevu za odstupanje s obzirom na ugovore tipa „uzmi ili plati” sklopljene prije 4. kolovoza 2003. ne bi smjela dovesti do situacije u kojoj je nemoguće pronaći gospodarski održive alternativne mogućnosti prodaje. U svakom se slučaju smatra da ozbiljne teškoće ne postoje kada prodaja prirodnog plina ne padne ispod razine minimalnih jamstava povlačenja, sadržanih u ugovorima o nabavi plina tipa „uzmi ili plati”, ili u mjeri u kojoj se odgovarajući ugovor o nabavi plina tipa „uzmi ili plati” može prilagoditi ili u kojoj poduzeće za prirodni plin može pronaći alternativne mogućnosti prodaje.

4. Poduzeća za prirodni plin kojima nije odobreno odstupanje iz stavka 1. ovog članka ne smiju odbiti ili više ne smiju odbijati pristup sustavu zbog obveza tipa „uzmi ili plati” preuzetih u okviru ugovora o nabavi plina. Države članice osiguravaju poštovanje odgovarajućih odredaba članaka 32. do 44.

5. Svako odstupanje koje je odobreno na temelju gore navedenih odredaba obrazlaže se na odgovarajući način. Komisija objavljuje odluku u *Službenom listu Europske unije*.

6. Komisija do 4. kolovoza 2008. podnosi izvješće o iskustvima prikupljenima tijekom primjene ovog članka kako bi Europskomu parlamentu i Vijeću omogućila da pravodobno razmotre potrebu za prilagodbom ovog članka.

Članak 49.

Tržišta u nastajanju i izolirana tržišta

1. Države članice koje nisu izravno priključene na međudržavni spojni plinovod bilo koje druge države članice i koje imaju samo jednoga glavnog vanjskog opskrbljivača mogu odstupiti od članaka 4., 9., 37. i/ili 38. Poduzeće za opskrbu s tržišnim udjelom većim od 75 % smatra se glavnim opskrbljivačem. Svako takvo odstupanje automatski prestaje važiti ako najmanje jedan od uvjeta iz ovog podstavka više nije ispunjen. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju.

Cipar može odstupiti od članaka 4., 9., 37. i/ili 38. Takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za izolirano tržište.

Članci 4., 9., 37. i/ili 38. ne primjenjuju se na Estoniju, Latviju i/ili Finsku sve dok se bilo koja od tih država članica izravno ne priključi na međudržavni spojni plinovod bilo koje države članice, različite od Estonije, Latvije, Litve i Finske. Ovim se podstavkom ne dovode u pitanje odstupanja na temelju prvog podstavka ovog stavka.

2. Država članica koja ispunjava uvjete za tržište u nastajanju i koja bi zbog provedbe ove Direktive pretrpjela značajne probleme može odstupiti od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članaka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članaka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. takvo odstupanje automatski prestaje važiti od trenutka kada država članica više ne ispunjava uvjete za tržište u nastajanju. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju.

Cipar može odstupiti od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članaka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članaka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za tržište u nastajanju.

3. Na dan kada prestaje važiti odstupanje iz stavka 2. prvog podstavka definicija povlaštenih kupaca rezultira otvaranjem tržišta u iznosu od najmanje 33 % ukupne godišnje potrošnje plina na nacionalnom tržištu plina. Dvije godine nakon toga primjenjuje se članak 37. stavak 1. točka (b), a tri godine nakon toga članak 37. stavak 1. točka (c). Sve do početka primjene članka 37. stavka 1. točke (b) država članica iz stavka 2. ovog članka može odlučiti ne primjenjivati članak 32. što se tiče pomoćnih usluga i privremenog skladištenja za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav.

4. Ako bi provedba ove Direktive dovela do značajnih problema u zemljopisno ograničenom području određene države članice, posebno što se tiče razvoja transportne infrastrukture i krupne distribucijske infrastrukture, te kako bi potakla ulaganja, država članica može od Komisije zatražiti privremeno odstupanje od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članaka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članaka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. za razvoj na tom području.

5. Komisija može odobriti odstupanje iz stavka 4., posebno vodeći računa o sljedećim kriterijima:

- potrebi za ulaganjima u infrastrukturu koja ne bi bila ekonomična u okruženju konkurentnog tržišta,
- opsegu i izgledima za povrat od potrebnih ulaganja,
- veličini i stupnju razvoja plinske mreže na dotičnom području,
- izgledima dotičnog tržišta plina,
- zemljopisnoj veličini i značajkama dotičnog područja ili regije te društveno-gospodarskim i demografskim čimbenicima.

Za plinsku infrastrukturu, ako se ne radi o distribucijskoj infrastrukturi, odstupanje se može odobriti samo ako u tom području još nema plinske infrastrukture ili ako je ona uspostavljena prije manje od deset godina. Privremeno odstupanje ne smije se odobriti na više od deset godina od prve isporuke plina u tom području.

Za distribucijsku se infrastrukturu odstupanje može odobriti u trajanju od najviše 20 godina od trenutka kada je plin u tom području prvi put isporučen putem navedene infrastrukture.

6. Članak 9. se ne primjenjuje na Cipar, Luksemburg i/ili Maltu.

7. Prije donošenja odluke na temelju stavka 5., vodeći računa o čuvanju povjerljivosti, Komisija obavješćuje države članice o zahtjevima koji su podneseni na temelju stavka 4. Ta se odluka, kao i odstupanja iz stavaka 1. i 2., objavljuju u *Službenom listu Europske unije*.

8. Grčka može odstupiti od članaka 4., 24., 25., 26., 32., 37. i/ili 38. ove Direktive za zemljopisna područja i razdoblja navedena u licencama koje je izdala prije 15. ožujka 2002. i u skladu s Direktivom 98/30/EZ, u pogledu razvoja i isključivog korištenja distribucijskih mreža u određenim zemljopisnim područjima.

Članak 50.

Postupak preispitivanja

Ako u izvješću iz članka 52. stavka 6. Komisija zaključi da, s obzirom na učinkovit način provođenja pristupa mreži ostvaren u određenoj državi članici – koji omogućava potpuno učinkovit, nediskriminirajući i neometan pristup mreži – određene obveze nametnute poduzećima ovom Direktivom (uključujući one u pogledu pravnog razdvajanja za operatore distribucijskih sustava) nisu razmjerne cilju kojem se teži, dotična država članica može od Komisije zatražiti izuzimanje od predmetnog zahtjeva.

O takvom zahtjevu država članica odmah obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim relevantnim informacijama potrebnima za dokazivanje da će se zaključak iz izvješću o osiguranom stvarnom pristupu mreži i dalje održavati.

U roku od tri mjeseca od primitka obavijesti Komisija donosi mišljenje u pogledu zahtjeva dotične države članice i, prema potrebi, podnosi prijedloge Europskomu parlamentu i Vijeću za izmjenu odgovarajućih odredaba ove Direktive. Komisija može u prijedlozima za izmjenu ove Direktive predložiti izuzimanje dotične države članice od specifičnih zahtjeva, pod uvjetom da ta država članica, kako je odgovarajuće, provede jednako djelotvorne mjere.

Članak 51.

Odbor

1. Komisiji pomaže odbor.

2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

Članak 52.

Izvješćivanje

1. Komisija prati i ispituje primjenu ove Direktive te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi opće izvješće o napretku, prvi put najkasnije 31. prosinca 2004., a potom jednom godišnje. Izvješće o napretku sadrži najmanje sljedeće:

- (a) stečeno iskustvo i ostvareni napredak u stvaranju potpunog i u cijelosti operativnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina te prepreke koje su još uvijek prisutne u tom pogledu, uključujući aspekte vladajućeg položaja na tržištu, koncentracije na tržištu, predatorskog ili protutržišnog ponašanja;
- (b) odstupanja odobrena na temelju ove Direktive, uključujući provedbu odstupanja predviđenog u članku 26. stavku 4. radi mogućeg preispitivanja praga;
- (c) mjeru u kojoj su zahtjevi u pogledu razdvajanja i određivanja tarifa sadržani u ovoj Direktivi bili uspješni u osiguravanju poštenog i nediskriminirajućeg pristupa plinskom sustavu Zajednice te istovjetnih razina tržišnog natjecanja, kao i gospodarske, ekološke i društvene posljedice otvaranja tržišta plina za kupce;
- (d) razmatranje pitanja koja se odnose na razine kapaciteta sustava i sigurnost opskrbe prirodnim plinom u Zajednici, a posebno postojeću i predviđenu ravnotežu između ponude i potražnje, vodeći računa o fizičkom kapacitetu za razmjenu među područjima i razvoju skladišta (uključujući pitanje proporcionalnosti reguliranja tržišta u tom području);
- (e) posebna pozornost posvetit će se mjerama poduzetima u državama članicama za pokrivanje vršne potražnje i rješavanja nedostataka jednog ili više opskrbljivača;
- (f) opću procjenu napretka ostvarenog u pogledu bilateralnih odnosa s trećim zemljama koje proizvode i izvoze ili transportiraju prirodni plin, uključujući napredak u pogledu integracije tržišta, trgovanja i pristupa mrežama takvih trećih zemalja;
- (g) potrebu za mogućim zahtjevima s obzirom na usklađivanje koji nisu povezani s odredbama ove Direktive.

Izvješće o napretku prema potrebi može sadržavati preporuke i mjere za suzbijanje negativnih učinaka vladajućeg položaja i koncentracije na tržištu.

Komisija, uz savjetovanje s ENTSO-om za plin, u izvješću također može razmotriti je li izvedivo da operatori transportnih sustava stvore jedinstvenog europskog operatora transportnog sustava.

2. Svake dvije godine izvješće o napretku iz stavka 1. također sadržava analizu različitih mjera poduzetih u državama članicama radi ispunjavanja obveza javne usluge, zajedno s razmatranjem učinkovitosti tih mjera i, posebno, njihovim učincima na tržišno natjecanje na tržištu plina. To izvješće prema potrebi može sadržavati preporuke u pogledu mjera koje na nacionalnoj razini treba poduzeti radi ostvarivanja visokih standarda javne usluge ili mjera koje su namijenjene sprečavanju zatvaranja tržišta.

3. Komisija do 3. ožujka 2013. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi, u sklopu općeg ispitivanja, detaljno posebno izvješće s prikazom u kojoj su mjeri zahtjevi za razdvajanje na temelju poglavlja IV. bili uspješni u osiguravanju potpune i stvarne neovisnosti operatora transportnih sustava, koristeći kao mjerilo stvarno i učinkovito razdvajanje.

4. Za potrebe svoje procjene iz stavka 3. Komisija posebno vodi računa o sljedećim kriterijima: pošten i nediskriminirajući pristup mreži, djelotvorni propisi, razvoj mreže radi zadovoljavanja potreba tržišta, poticaji za ulaganja koji ne narušavaju tržišno natjecanje, razvoj infrastrukture za spajanje plinovoda, stvarno tržišno natjecanje na energetske tržištima Zajednice i stanje sigurnosti opskrbe u Zajednici.

5. Prema potrebi, a posebno kada iz detaljnog posebnog izvješća iz stavka 3. proizlazi da se uvjeti iz stavka 4. ne jamče u praksi, Komisija podnosi prijedloge Europskomu parlamentu i Vijeću kako bi se do 3. ožujka 2014. osigurala potpuna i stvarna neovisnost operatora transportnih sustava.

6. Komisija najkasnije 1. siječnja 2006. Europskom parlamentu i Vijeću upućuje detaljno izvješće s prikazom napretka u stvaranju unutarnjeg tržišta prirodnog plina. U tom se izvješću posebno razmatra:

- postojanje nediskriminirajućeg pristupa mreži,
- djelotvorni propisi,
- razvoj infrastrukture za spajanje plinovoda, uvjeti tranzita i stanje sigurnosti opskrbe u Zajednici,
- u kojoj se mjeri potpuna korist od otvaranja tržišta odražava na mala poduzeća i kupci iz kategorije kućanstvo, posebno u pogledu standarda javne usluge,
- u kojoj su mjeri tržišta u praksi otvorena stvarnom tržišnom natjecanju, uključujući aspekte vladajućeg položaja na tržištu, koncentracije na tržištu i predatorskog ili protutržišnog ponašanja,
- u kojoj mjeri kupci zaista mijenjaju opskrbljivače i ponovno pregovaraju o tarifama,

- razvoj cijena, uključujući cijene opskrbe, u odnosu na stupanj otvorenosti tržišta,
- postoji li stvaran i nediskriminirajući pristup treće strane sustavima skladišta plina kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu,
- iskustvo stečeno u primjeni ove Direktive što se tiče stvarne neovisnosti operatora sustava u vertikalno integriranim poduzećima te jesu li razvijene druge mjere pored funkcionalne neovisnosti i razdvajanja računa, koje imaju učinke istovjetne pravnom razdvajanju.

Komisija prema potrebi Europskom parlamentu i Vijeću podnosi prijedloge kojima je posebno cilj zajamčiti visoke standarde javne usluge.

Komisija prema potrebi Europskom parlamentu i Vijeću podnosi prijedloge kojima je posebno cilj osiguravanje potpune i stvarne neovisnosti operatora distribucijskih sustava prije 1. srpnja 2007. Kada je potrebno, ti se prijedlozi, u skladu s pravom tržišnog natjecanja, također odnose na mjere koje se bave pitanjima vladajućeg položaja na tržištu, koncentracije na tržištu i predatorskog ili protutržišnog ponašanja.

Članak 53.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2003/55/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 3. ožujka 2011., ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prenošenje i primjenu navedene direktive. Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu II.

Članak 54.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 3. ožujka 2011. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

One primjenjuju te odredbe od 3. ožujka 2011., uz izuzetak članka 11. koji primjenjuju od 3. ožujka 2013.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 56.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2009.

Članak 55.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Za Europski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Za Vijeće

Predsjednik

E. ERLANDSSON

PRILOG I.

MJERE ZA ZAŠTITU POTROŠAČA

1. Ne dovodeći u pitanje pravila Zajednice o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora na daljinu ⁽¹⁾ i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim ugovornim odredbama u potrošačkim ugovorima ⁽²⁾, mjere iz članka 3. trebaju osigurati da kupci:

- (a) imaju pravo na ugovor sa svojim pružateljem usluga povezanih s plinom, u kojem se navodi sljedeće:

- identitet i adresa opskrbljivača,
- usluge koje se pružaju, ponuđene razine kvalitete usluga, kao i vrijeme prvog priključenja,
- vrste ponuđenih usluga održavanja,
- način na koji se mogu dobiti ažurirane informacije o svim primjenjivim tarifama i naknadama za održavanje,
- trajanje ugovora, uvjeti produljenja i prestanka usluga i ugovora te je li dopušten raskid ugovora bez naknade,
- bilo koja naknada i povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne i zakašnjele račune,
- metoda pokretanja postupaka za rješavanje sporova u skladu s točkom (f); i
- informacije koje se odnose na prava potrošača, uključujući one o obradi pritužaba i sve informacije iz ove točke, jasno priopćene putem računa ili na internetskim stranicama poduzeća za prirodni plin.

Uvjeti moraju biti poštteni i unaprijed dobro poznati. U svakom bi slučaju te informacije trebale biti pružene prije sklapanja ili potvrđivanja ugovora. Kada se ugovori sklapaju putem posrednika, informacije koje se odnose na pitanja iz ove točke također se pružaju prije sklapanja ugovora;

- (b) pravodobno budu obaviješteni o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta, a pritom i o svojem pravu na raskid ugovora. Pružatelji usluga svoje pretplatnike o svakom povećanju naknada izravno obavješćuju u odgovarajuće vrijeme, a najkasnije prije isteka prvog obračunskog razdoblja nakon što povećanje stupi na snagu, na transparentan i razumljiv način. Države članice osiguravaju da kupci imaju slobodu raskida ugovora ako ne prihvataju nove uvjete o kojima ih je obavijestio njihov pružatelj usluga povezanih s plinom;
- (c) dobiju transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama te o standardnim uvjetima u pogledu pristupa uslugama povezanim s plinom i njihovog korištenja;
- (d) raspolazu širokim izborom načina plaćanja, koji nisu neopravdano diskriminacijski za kupce. Sustavi predumova moraju biti poštteni i na primjeren način odražavati vjerojatnu potrošnju. Svaka razlika u uvjetima mora odražavati troškove opskrbljivača različitih sustava plaćanja. Opći uvjeti moraju biti poštteni i transparentni. Moraju biti predstavljeni jasnim i razumljivim jezikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke za ostvarivanje prava potrošača, na primjer pretjeranu ugovornu dokumentaciju. Kupci moraju biti zaštićeni od nepoštenih ili obmanjujućih metoda prodaje;
- (e) ne plaćaju naknadu za promjenu opskrbljivača;
- (f) imaju korist od transparentnih, jednostavnih i jeftinih postupaka obrade njihovih pritužaba. Svi potrošači posebno imaju pravo na to da im pružatelj usluga povezanih s plinom osigura dobru kvalitetu usluge i obrade pritužaba. Takvi izvansudski postupci rješavanja sporova moraju omogućiti pošteno i brzo rješavanje sporova, po mogućnosti u roku od tri mjeseca, te predvidjeti, kada je to opravdano, sustav povrata sredstava i/ili naknade. Trebali bi, kad god je to moguće, biti u skladu s načelima navedenima u Preporuci Komisije 98/257/EZ od 30. ožujka 1998. o načelima koja se primjenjuju na tijela odgovorna za izvansudsko rješavanje potrošačkih sporova ⁽³⁾;

⁽¹⁾ SL L 144, 4.6.1997., str. 19.

⁽²⁾ SL L 95, 21.4.1993., str. 29.

⁽³⁾ SL L 115, 17.4.1998., str. 31.

- (g) koji su priključeni na plinski sustav budu obaviješteni o svojim pravima na opskrbu prirodnim plinom točno određene kvalitete po razumnim cijenama, na temelju primjenjivog nacionalnog zakonodavstva;
 - (h) na raspolaganju imaju podatke o svojoj potrošnji te da mogu, izričitom suglasnošću i bez naknade, bilo kojem registriranom poduzeću za opskrbu dati pristup svojim mjernim podacima. Strana odgovorna za upravljanje podacima obvezna je dati te podatke poduzeću. Države članice definiraju format za predstavljanje podataka i postupak kojim opskrbljivači i potrošači ostvaruju pristup podacima. Za tu se uslugu potrošaču ne obračunavaju dodatni troškovi;
 - (i) budu ispravno obaviješteni o stvarnoj potrošnji plina i troškovima dovoljno učestalo da bi mogli regulirati vlastitu potrošnju plina. Te se informacije daju u dostatnom vremenskom okviru, koji vodi računa o kapacitetu mjerne opreme kupca. Potrebno je voditi računa u troškovnoj učinkovitosti takvih mjera. Za tu se uslugu potrošaču ne obračunavaju dodatni troškovi;
 - (j) prime konačni obračun nakon svake promjene opskrbljivača prirodnim plinom, najkasnije šest tjedana od promjene opskrbljivača.
2. Države članice osiguravaju provedbu inteligentnih sustava mjerenja koji doprinose aktivnom sudjelovanju potrošača na tržištu opskrbe plinom. Provedba tih sustava mjerenja može biti podložna ekonomskoj procjeni svih dugoročnih troškova i koristi za tržište te pojedinog potrošača, ili tome koji je oblik inteligentnog mjerenja ekonomski razuman i troškovno učinkovit te koji je vremenski okvir ostvariv za njihovu distribuciju.

Takva se procjena provodi do 3. rujna 2012.

Podložno toj procjeni, države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju pripremaju vremenski raspored za provedbu inteligentnih sustava mjerenja.

Države članice, ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, osiguravaju interoperabilnost tih sustava mjerenja koje treba provesti na njihovim državnim područjima i na primjeren način vode računa o uporabi odgovarajućih standarda i najbolje prakse te o važnosti razvoja unutarnjeg tržišta prirodnog plina.

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA

Direktiva 2003/55/EZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
Članak 6.	Članak 8.
Članak 9.	Članak 9.
Članak 7.	Članak 10.
—	Članak 11.
Članak 7.	Članak 12.
Članak 8.	Članak 13.
—	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 10.	Članak 16.
—	Članak 17.
—	Članak 18.
—	Članak 19.
—	Članak 20.
—	Članak 21.
—	Članak 22.
—	Članak 23.
Članak 11.	Članak 24.
Članak 12.	Članak 25.
Članak 13.	Članak 26.
Članak 14.	Članak 27.
Članak 15.	Članak 29.
Članak 16.	Članak 30.
Članak 17.	Članak 31.
Članak 18.	Članak 32.
Članak 19.	Članak 33.
Članak 20.	Članak 34.
Članak 21.	Članak 35.
Članak 22.	Članak 36.
Članak 23.	Članak 37.
Članak 24.	Članak 38.
Članak 25. stavak 1. (prva i druga rečenica)	Članak 39.
—	Članak 40.

Direktiva 2003/55/EZ	Ova Direktiva
Članak 25. (ostatak)	Članak 41.
—	Članak 42.
—	Članak 43.
—	Članak 44.
—	Članak 45.
Članak 26.	Članak 46.
—	Članak 47.
Članak 27.	Članak 48.
Članak 28.	Članak 49.
Članak 29.	Članak 50.
Članak 30.	Članak 51.
Članak 31.	Članak 52.
Članak 32.	Članak 53.
Članak 33.	Članak 54.
Članak 34.	Članak 55.
Članak 35.	Članak 56.
Prilog A	Prilog I.

32009L0119

9.10.2009.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 265/9

DIREKTIVA VIJEĆA 2009/119/EZ**od 14. rujna 2009.****o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 100.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

nakon savjetovanja s Europskog nadzornika za zaštitu podataka ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Opskrba Zajednice sirovom naftom i naftnim derivatima i dalje je vrlo važna, osobito za sektor prometa i kemijsku industriju.
- (2) Povećana koncentracija proizvodnje, postupno smanjenje rezervi nafte i rastuća svjetska potrošnja naftnih derivata povećavaju rizik od poteškoća u opskrbi.
- (3) Europsko vijeće, u svojem Akcijskom planu (2007. — 2009.), pod nazivom „Energetska politika za Europu”, naglasilo je potrebu za poboljšanjem sigurnosti opskrbe za Europsku uniju (EU) u cjelini te za svaku državu članicu, *inter alia*, preispitivanjem mehanizama Unije za osiguravanje zaliha nafte, s posebnim osvrtnom na dostupnost nafte u slučaju krize.

- (4) Taj cilj, među ostalim, zahtijeva veće približavanje sustava Zajednice i sustava koji predviđa Međunarodna agencija za energetiku (dalje u tekstu „IEA”).

- (5) Na temelju Direktive Vijeća 2006/67/EZ od 24. srpnja 2006. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata ⁽⁴⁾, zalihe se izračunavaju na temelju prosječne domaće dnevne potrošnje tijekom prethodne kalendarske godine. S druge strane, obveze držanja zaliha na temelju Sporazuma o međunarodnom energetske programu od 18. studenoga 1974. (dalje u tekstu „Sporazum IEA-e”) izračunavaju se na temelju neto uvoza nafte i naftnih derivata. Iz tog razloga, te zbog ostalih razlika u metodologiji, način na koji se izračunavaju obveze držanja zaliha i zalihe Zajednice za slučaj nužde trebalo bi prilagoditi načinima izračunavanja koji se koriste u okviru Sporazuma IEA-e, bez obzira na činjenicu da bi metodologiju izračunavanja koju koristi IEA možda trebalo ocijeniti u svjetlu tehnoloških poboljšanja tijekom posljednjih desetljeća i da bi države koje nisu članice IEA-e i koje su u potpunosti ovisne o uvozu mogle trebati dulje razdoblje za prilagodbu svojih obveza za držanje zaliha. Moglo bi se pokazati da su daljnje izmjene načina i postupaka za izračunavanje razine zaliha potrebne i korisne za daljnje povećanje usklađenosti s praksom IEA-e, uključujući na primjer promjene koje dovode do toga da se smanji stopa smanjenja postotka od 10 % koja se koristi u izračunavanju zaliha za određene države članice, što bi omogućilo drugačiji obračun zaliha nafte ili bi omogućilo da se uračunavaju i zalihe koje se nalaze u tankerima u teritorijalnim vodama država članica.

- (6) Domaća proizvodnja nafte može sama po sebi doprinijeti sigurnosti opskrbe te stoga dati opravdanje državama članicama koje proizvode naftu da drže manje zaliha od ostalih država članica. Odstupanje takve vrste ipak ne bi smjelo uzrokovati značajne razlike u obvezama držanja zaliha u usporedbi s onima koje se primjenjuju na temelju Direktive 2006/67/EZ. Iz toga slijedi da bi obveza držanja zaliha za neke države članice trebala biti određena na temelju domaće potrošnje nafte, a ne na temelju uvoza.

⁽¹⁾ Mišljenje od 22.4.2009. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ Mišljenje od 13.5.2009. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽³⁾ SL C 128, 6.6.2009., str. 42.

⁽⁴⁾ SL L 217, 8.8.2006., str. 8.

- (7) Zaključci predsjedništva Europskog vijeća u Bruxellesu od 8. i 9. ožujka 2007. pokazuju da za Zajednicu postaje sve važnije i nužnije uspostavljanje integrirane energetske politike kojom bi se spojile aktivnosti na europskoj razini i razini država članica. Stoga je nužno osigurati veće približavanje normi koje osiguravaju mehanizmi za držanje zaliha u različitim državama članicama.
- (8) Dostupnost zaliha nafte te zaštita opskrbe energijom osnovni su elementi javne sigurnosti za države članice i za Zajednicu. Postojanje središnjih tijela za zalihe (CSE-ovi) u Zajednici omogućava približavanje tim ciljevima. Kako bi se predmetnim državama članicama omogućilo optimalno korištenje nacionalnog prava pri utvrđivanju opisa rada njihovih CSE-ova, uz olakšavanje financijskog opterećenja držanja zaliha za krajnje korisnike, dovoljno je zabraniti korištenje zaliha za komercijalne svrhe, istodobno dopuštajući držanje zaliha na bilo kojoj lokaciji u Zajednici te od strane bilo kojeg CSE-a koji je osnovan s tim ciljem.
- (9) S obzirom na ciljeve zakonodavstva Zajednice u vezi sa zaliham a nafte, moguću zabrinutost pojedinih država članica u pogledu sigurnosti te želju za povećanjem strogosti i transparentnosti mehanizma solidarnosti između država članica, potrebno je što je više moguće usredotočiti rad CSE-ova na njihova državna područja.
- (10) Trebalo bi omogućiti držanje zaliha na bilo kojem mjestu u Zajednici, pod uvjetom da se vodi računa o njihovoj fizičkoj dostupnosti. Stoga bi gospodarskim subjektima koji imaju obvezu držanja zaliha trebalo omogućiti da prenesu svoje obveze na druge gospodarske subjekte ili na bilo koji CSE. Nadalje, pod uvjetom da se te obveze mogu prenijeti na slobodno izabrani CSE koji se nalazi unutar Zajednice, uz plaćanje iznosa koji je ograničen na troškove pružene usluge, smanjit će se rizik od diskriminacijske prakse na nacionalnoj razini. Pravo gospodarskog subjekta da prenese obveze ne bi smjelo značiti da bilo koji subjekt mora prihvatiti takve obveze, osim ako je ovom Direktivom predviđeno drukčije. Kada države članice odluče ograničiti prava subjekata da prenese obveze, trebale bi subjektima osigurati pravo da mogu prenijeti određeni minimalni postotak svojih obveza; te države članice stoga bi trebale osigurati da će njihovi CSE-ovi prihvatiti prijenos obveza držanja zaliha s obzirom na količinu koja je potrebna kako bi se jamčio taj minimalni postotak.
- (11) Države članice trebale bi osigurati potpunu dostupnost svih zaliha čije se držanje zahtijeva zakonodavstvom Zajednice. Kako bi jamčile tu dostupnost, ne bi smjelo biti nikakvih ograničenja prava vlasništva nad tim zalihama koja bi mogla spriječiti njihovo korištenje u slučaju poremećaja opskrbe naftom. Ne bi se smjelo uzeti u obzir naftne derivate u vlasništvu poduzeća koja su izložene značajnom riziku ovrhe nad imovinom. Početak stečajnog postupka ili postupka nagodbe nad gospodarskim subjektima koji imaju obvezu držanja zaliha može se smatrati postojanjem takvog rizika.
- (12) Kako bi se državama članicama omogućilo brzo reagiranje u slučajevima osobite hitnosti ili lokalnih kriza, moglo bi biti prikladno da im se u takvim situacijama omogući korištenje dijela njihovih zaliha. Takvi hitni slučajevi ili lokalne krize ne bi uključivali situacije uzrokovane promjenom cijene sirove nafte ili naftnih derivata, ali mogu uključivati poremećaje u opskrbi prirodnim plinom koji zahtijevaju promjenu goriva, tj. korištenje sirove nafte ili naftnih derivata kao goriva za proizvodnju energije.
- (13) S obzirom na zahtjeve u vezi s uspostavljanjem politika za izvanredne situacije, približavanje normi koje osiguravaju nacionalni mehanizmi za držanje zaliha i osiguravanje boljeg pregleda razine zaliha, osobito u slučajevima kriza, države članice i Zajednica trebale bi imati sredstva za pojačanu kontrolu tih zaliha. Zalihe koje se drže u okviru bilateralnih sporazuma ili ugovorna prava na kupovinu određenih količina zaliha (kuponi) koji ispunjavaju sve obveze iz trenutačne direktive trebali bi tvoriti korisne instrumente, usklađene s ovim ciljem većeg približavanja.
- (14) Vlasništvo država članica ili CSE-ova koje su osnovala različita državna tijela nad značajnim dijelom tih zaliha trebalo bi omogućiti povećanje razine kontrole i transparentnosti, barem za taj dio zaliha.
- (15) Kako bi se pomoglo poboljšanju sigurnosti opskrbe u Zajednici, zalihe, poznate kao „posebne zalihe”, koje su kupile države članice ili CSE-ovi i koje su uspostavljene na temelju odluka koje su donijele države članice, trebale bi odgovarati stvarnim potrebama u slučaju krize. Također bi trebale imati poseban pravni status kako bi se osigurala potpuna dostupnost ako izbije takva kriza. U tu svrhu predmetne države članice trebale bi osigurati poduzimanje odgovarajućih mjera za bezuvjetnu zaštitu tih zaliha od svih mjera ovrhe.
- (16) U ovoj fazi, količine koje trebaju biti u vlasništvu CSE-ova ili država članica trebale bi se utvrditi na razini koju svaka predmetna država članica utvrđuje neovisno i dobrovoljno.

- (17) S obzirom na potrebu za povećanjem razine kontrole i transparentnosti, zalihe za slučaj nužde koje nisu posebne zalihe trebale bi podlijevati povećanim zahtjevima praćenja i, u određenim slučajevima, od država članica trebalo bi se zahtijevati da obavješćuju o mjerama pomoću kojih se upravlja dostupnošću zaliha za slučaj nužde te o svim promjenama u vezi s njihovim održavanjem.
- (18) Mogle bi se dozvoliti promjene u količini posebnih zaliha radi pojedinačne zamjene zaliha, kako bi se omogućile radnje koje su potrebne za osiguravanje svježine zaliha, za osiguravanje usklađenosti s promijenjenim specifikacijama proizvoda ili za izdavanje novih natječajâ za skladištenje.
- (19) Ako su zalihe za slučaj nužde i posebne zalihe pomiješane s ostalim zalihama koje drži gospodarski subjekt, trebalo bi pojačati preglednost razine zaliha za slučaj nužde.
- (20) Čini se da učestalost izrade popisa zaliha i krajnji rok za njihovu predaju, kako je propisano Direktivom 2006/67/EZ, nisu usklađeni s različitim sustavima držanja zaliha u ostalim dijelovima svijeta. U rezoluciji o makroekonomskim posljedicama povećanja cijene energije, Europski parlament izrazio je potporu prijedlogu za češćim izvješćivanjem.
- (21) Kako bi se spriječilo dvostruko izvješćivanje s obzirom na podatke koje države članice trebaju dostaviti o različitim kategorijama derivata, Uredba (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetske statistici ⁽¹⁾ trebala bi služiti kao referentna točka za različite kategorije naftnih derivata iz ove Direktive.
- (22) Kako bi se poboljšala sigurnost opskrbe, potpunije obavješćivalo tržište, umirili potrošači u vezi sa stanjem zaliha nafte i optimizirao način na koji se prenose podaci, trebalo bi predvidjeti mogućnost naknadnih izmjena ili pojašnjenja pravila za pripremu i dostavu statističkih sažetaka.
- (23) S istim ciljem na umu trebalo bi proširiti pripremu i dostavu statističkih sažetaka i na ostale zalihe, pored zaliha za slučaj nužde i posebnih zaliha te predvidjeti da se ti sažeci dostavljaju na mjesečnoj osnovi.
- (24) S obzirom na to da postoji mogućnost pojave pogrešaka ili razlika u sažecima koji se dostavljaju Komisiji, trebalo bi zaposlenicima Komisije ili ovlaštenim agentima omogućiti pregledavanje pripremljenosti za hitne slučajeve i držanje zaliha država članica. Kako bi se takvi pregledi obavili učinkovito u skladu s nacionalnim postupcima, trebalo bi se oslanjati na nacionalne režime država članica.
- (25) Primljeni ili prikupljeni podaci trebali bi biti podvrgnuti složenoj elektroničkoj i statističkoj obradi. To zahtijeva upotrebu integriranih alata i postupaka. Komisija bi stoga trebala biti osposobljena za poduzimanje svih odgovarajućih mjera u tu svrhu, osobito razvoj novih računalnih sustava.
- (26) Zaštita pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane država članica uređena je Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka ⁽²⁾, dok je zaštita pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane Komisije uređena Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka ⁽³⁾. Ti akti posebno zahtijevaju da obrada osobnih podataka bude opravdana zakonitim ciljem i određuju da bilo koji osobni podatak koji je slučajno prikupljen mora biti odmah izbrisan.
- (27) Naftni derivati često se miješaju s biogorivima i određenim aditivima. Kada se miješaju ili se namjeravaju miješati s naftnim derivatima, trebalo bi ih moći uzeti u obzir i prilikom izračunavanja obveze držanja zaliha i prilikom izračunavanja zaliha koje se drže.
- (28) Predmetnim državama članicama trebalo bi omogućiti ispunjavanje svih obveza koje im mogu biti nametnute kao rezultat odluke o puštanju u promet zaliha, donesene u skladu sa Sporazumom IEA-e ili njegovim provedbenim mjerama. Pravilno i pravodobno izvršenje odluka IEA-e predstavlja ključan faktor za učinkovit odgovor u slučaju poteškoća u opskrbi. Kako bi to osigurale, države članice trebale bi dio svojih zaliha za slučaj nužde pustiti u promet, u mjeri predviđenoj predmetnom odlukom IEA-e. Komisija bi trebala usko surađivati s IEA-om i aktivnosti na razini Zajednice trebala bi temeljiti na metodologiji IEA-e. Komisiji bi posebno trebalo omogućiti da svim državama članicama preporuči puštanje zaliha u promet ako je to potrebno da dopuni i olakša provedbu odluke IEA-e o pozivanju svojih članica da puste zalihe u promet. Prikladno je da države članice pozitivno odgovore na takve preporuke Komisije, u interesu jake solidarnosti i kohezije u čitavoj Zajednici prilikom odgovora na poremećaj u opskrbi, između onih država članica koje su članice IEA-e i onih koje to nisu.

⁽¹⁾ SL L 304, 14.11.2008., str. 1.

⁽²⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

⁽³⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

(29) Namjena je Direktive Vijeća 73/238/EEZ od 24. srpnja 1973. o mjerama ublažavanja učinaka teškoća u opskrbi sirovom naftom i naftnim derivatima ⁽¹⁾ posebno nadoknaditi ili barem umanjiti štetne učinke bilo kojih teškoća, čak i ako su privremene, čija je posljedica značajno smanjenje opskrbe sirovom naftom i naftnim derivatima, uključujući i ozbiljan poremećaj gospodarske aktivnosti Zajednice, do kojeg bi moglo doći zbog takvog smanjenja. Ova bi Direktiva trebala sadržavati slične mjere.

(30) Direktiva 73/238/EEZ također ima za cilj osnivanje savjetodavnog tijela koje će olakšati koordinaciju praktičnih mjera koje u ovom području poduzimaju ili predlažu države članice. Takvo bi tijelo trebalo predvidjeti ovom Direktivom. I dalje je potrebno da svaka država članica sastavi plan koji se može koristiti u slučaju teškoća u opskrbi sirovom naftom i naftnim derivatima. Svaka bi država članica također trebala uspostaviti organizacijske mjere koje se poduzimaju u slučaju krize.

(31) S obzirom na to da ova Direktiva uvodi brojne nove mehanizme, trebalo bi preispitati njezinu provedbu i funkcioniranje.

(32) Ova Direktiva zamjenjuje ili pokriva sve aspekte kojima se bavi Odluka Vijeća 68/416/EEZ od 20. prosinca 1968. o sklapanju i provedbi pojedinačnih sporazuma između vlada u vezi s obvezom država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata ⁽²⁾. Ta odluka stoga više nema nikakvu svrhu.

(33) Budući da cilj ove Direktive, a to je održavanje visoke razine sigurnosti opskrbe naftom u Zajednici kroz pouzdane i transparentne mehanizme koji se temelje na solidarnosti među državama članicama, uz istodobno poštovanje pravila unutarnjeg tržišta i tržišnog natjecanja, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog svojeg opsega i učinka može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

(34) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive trebalo bi usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽³⁾.

(35) U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva, države članice potiču se da

sastave, u vlastitom interesu i u interesu Zajednice, vlastite tablice koje prikazuju, što je više moguće, korelaciju između ove Direktive i mjera prenošenja te da ih učine javnima.

(36) Direktive 73/238/EEZ i 2006/67/EZ te Odluku 68/416/EEZ stoga bi trebalo staviti izvan snage,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Cilj

Ovom se Direktivom utvrđuju pravila koja imaju za cilj osiguravanje visoke razine sigurnosti opskrbe naftom u Zajednici, kroz pouzdane i transparentne mehanizme koji se temelje na solidarnosti među državama članicama, održavanje minimalnih zaliha sirove nafte i/ili naftnih derivata i uspostavu potrebnih proceduralnih sredstava za rješavanje ozbiljnih nestašica.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

- (a) „referentna godina” znači kalendarska godina podataka o potrošnji ili neto uvozu koji se koriste za izračunavanje zaliha koje treba držati ili zaliha koje se stvarno drže u zadanom vremenu;
- (b) „aditivi” znači spojevi koji nisu ugljikovodici, a koji se dodaju ili miješaju s derivatom kako bi se izmijenila njegova svojstva;
- (c) „biogorivo” znači tekuće ili plinovito gorivo koje se koristi u prijevozu, proizvedeno iz biomase, gdje „biomasa” znači biorazgradiva frakcija proizvoda, otpada i ostataka iz poljoprivrede (uključujući biljne i životinjske tvari), šumarstva i povezanih industrija, kao i biorazgradiva frakcija industrijskog i komunalnog otpada;
- (d) „domaća potrošnja” znači ukupne količine, izračunane u skladu s Prilogom II., isporučene unutar zemlje za upotrebu u energiji i za neenergetsku upotrebu; ovaj zbroj obuhvaća isporuke sektoru energetske transformacije i isporuke sektoru industrije, prometa, kućanstvima i ostalim sektorima za „krajnju” potrošnju; također obuhvaća vlastitu potrošnju energetskog sektora (osim goriva za rafinerije);

⁽¹⁾ SL L 228, 16.8.1973., str. 1.

⁽²⁾ SL L 308, 23.12.1968., str. 19.

⁽³⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

- (e) „stvarna međunarodna odluka o puštanju zaliha u promet” znači svaka važeća odluka Upravljačkog odbora Međunarodne agencije za energetiku o stavljanju sirove nafte ili naftnih derivata na tržište kroz puštanje u promet zaliha njezinih članica i/ili dodatne mjere;
- (f) „središnje tijelo za zalihe” (CSE) znači tijelo ili služba na koju se mogu prenijeti ovlasti za prikupljanje, održavanje ili prodaju zaliha nafte, uključujući i zalihe za slučaj nužde i posebne zalihe;
- (g) „veliki poremećaj u opskrbi” znači značajan i iznenađan pad u opskrbi Zajednice ili države članice sirovom naftom ili naftnim derivatima, bez obzira na to je li zbog toga donesena stvarna međunarodna odluka o puštanju zaliha u promet;
- (h) „međunarodni pomorski spremnici” imaju značenje kao u Prilogu A odjeljku 2.1. Uredbe (EZ) br. 1099/2008;
- (i) „zalihe nafte” znači zalihe energetskih proizvoda navedenih u Prilogu C odjeljku 3.1. prvom stavku Uredbe (EZ) br. 1099/2008;
- (j) „zalihe za slučaj nužde” znači zalihe nafte koje svaka država članica mora održavati na temelju članka 3.;
- (k) „komercijalne zalihe” znači one zalihe nafte koje drže gospodarski subjekti, a čije se održavanje ne zahtijeva ovom Direktivom;
- (l) „posebne zalihe” znači zalihe nafte koje zadovoljavaju uvjete iz članka 9.;
- (m) „fizička dostupnost” znači organiziranje mjesta i prijevoza zaliha kako bi se osiguralo njihovo puštanje u promet ili učinkovitu dostavu krajnjim korisnicima i tržištu, u onom vremenskom okviru i pod uvjetima koji doprinose ublažavanju mogućih problema u opskrbi.

Definicije iz ovog članka mogu se pojasniti ili izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

Članak 3.

Zalihe za slučaj nužde – Izračunavanje obveza držanja zaliha

1. Države članice donose odgovarajuće zakone i druge propise kako bi do 31. prosinca 2012. osigurale da ukupne zalihe nafte, koje se u svako doba održavaju unutar Zajednice u njihovu korist, odgovaraju barem količini od 90 dana prosječnog dnevnog neto uvoza ili od 61 dana prosječne dnevne domaće potrošnje, ovisno o tome koja je količina veća.

2. Prosječni dnevni neto uvoz koji se uzima u obzir izračunava se na temelju ekvivalenta sirove nafte u uvozu iz prethodne kalendarske godine, koji se određuje u skladu s načinima i postupcima iz Priloga I.

Prosječna dnevna domaća potrošnja koja se uzima u obzir izračunava se na temelju ekvivalenta sirove nafte u domaćoj potrošnji tijekom prethodne kalendarske godine, koji se utvrđuje i izračunava u skladu s načinima i postupcima iz Priloga II.

3. Međutim, neovisno o stavku 2., dnevni prosjeci neto uvoza i domaće potrošnje iz tog stavka, za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka svake kalendarske godine, određuju se na temelju količina koje su uvezene ili potrošene tijekom prethodne godine prije predmetne kalendarske godine.

4. Načini i postupci za izračunavanje obveze držanja zaliha predviđeni u ovom članku mogu se izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

Članak 4.

Izračunavanje razine zaliha

1. Razine zaliha koje se drže izračunavaju se pomoću metoda iz Priloga III. Kod izračunavanja razina zaliha koje se drže za svaku kategoriju u skladu s člankom 9., ti se načini primjenjuju samo na derivate iz predmetne kategorije.

2. Razine zaliha koje se drže u zadanom vremenu izračunavaju se pomoću podataka iz referentne godine koja je određena u skladu s pravilima iz članka 3.

3. Bilo koje zalihe nafte mogu se istodobno uključiti i u izračunavanje zaliha države članice za slučaj nužde i u izračunavanje posebnih zaliha države članice, pod uvjetom da te zalihe nafte zadovoljavaju sve uvjete iz ove Direktive za obje vrste zaliha.

4. Načini i postupci izračunavanja razina zaliha iz stavaka 1. i 2. mogu se izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2. Posebno se može pokazati da je potrebno i korisno izmijeniti te načine i postupke, uključujući i primjenu smanjenja iz Priloga III., kako bi se osigurala usklađenost s praksom IEA-e.

Članak 5.

Dostupnost zaliha

1. Države članice osiguravaju da zalihe za slučaj nužde i posebne zalihe uvijek budu na raspolaganju i fizički dostupne u svrhu ove Direktive. One uspostavljaju postupke za identifikaciju, evidenciju i kontrolu tih zaliha kako bi se uvijek mogle provjeriti. Ovaj se zahtjev primjenjuje i na sve zalihe za slučaj nužde i na posebne zalihe koje su pomiješane s ostalim zalihama koje drže gospodarski subjekti.

Države članice poduzimaju sve potrebne mjere za sprečavanje svih prepreka i terećenja koji bi mogli ometati dostupnost zaliha za slučaj nužde i posebnih zaliha. Svaka država članica može postaviti ograničenja ili dodatne uvjete u vezi s mogućnošću držanja svojih zaliha za slučaj nužde i posebnih zaliha izvan svojeg državnog područja.

2. Ako postoji razlog za primjenu hitnih postupaka iz članka 20., države članice zabranjuju i ne poduzimaju nikakve mjere kojima se ometa prijenos, korištenje ili puštanje u promet zaliha za slučaj nužde ili posebnih zaliha druge države, koje za njezin račun drže na svojem državnom području.

Članak 6.

Registar zaliha za slučaj nužde – Godišnje izvješće

1. Svaka država članica vodi i stalno ažurira detaljni registar svih zaliha za slučaj nužde, koje drži za svoje potrebe i koje ne čine posebne zalihe. Taj registar posebno sadrži podatke potrebne za određivanje točne lokacije skladišta, rafinerije ili objekta za držanje zaliha gdje se nalaze predmetne zalihe, kao i njihove količine, vlasnika zaliha i njihovu vrstu, s upućivanjem na kategorije utvrđene u Prilogu C odjeljku 3.1. prvom stavku Uredbe (EZ) br. 1099/2008.

2. Do 25. veljače svake godine svaka država članica dostavlja Komisiji primjerak sažetka registra zaliha iz stavka 1. iz kojeg se vide barem količine i vrsta zaliha za slučaj nužde koje su uvrštene u registar na posljednji dan prethodne kalendarske godine.

3. Države članice također šalju Komisiji cjelovitu kopiju registra u roku od 15 dana od zahtjeva Komisije; u toj kopiji mogu se izostaviti osjetljivi podaci koji se odnose na lokaciju zaliha. Takvi zahtjevi mogu se postaviti najkasnije 5 godina od dana na koji se odnose zatraženi podaci i ne smiju se odnositi na podatke u vezi s razdobljem prije 1. siječnja 2013.

Članak 7.

Središnja tijela za zalihe

1. Države članice mogu osnovati CSE-ove.

Država članica ne može osnovati više od jednog CSE-a ili bilo kojeg sličnog tijela. Država članica može osnovati svoj CSE na bilo kojoj lokaciji unutar Zajednice.

Ako država članica osniva CSE, on ima oblik neprofitnog tijela ili službe koja radi u općem interesu i ne smatra se gospodarskim subjektom u smislu ove Direktive.

2. Osnovna namjena CSE-a je prikupljanje, održavanje i prodaja zaliha nafte u smislu ove Direktive ili u smislu usklađivanja s međunarodnim sporazumima koji se odnose na održavanje zaliha nafte. To je jedino tijelo ili služba na koje se mogu prenijeti ovlasti za prikupljanje ili prodaju posebnih zaliha.

3. CSE-ovi ili države članice mogu, za određeno razdoblje, prenijeti zadatke vezane uz upravljanje zalihama za slučaj nužde i, s iznimkom prodaje i prikupljanja, posebnim zalihama, ali samo na:

(a) drugu državu članicu na čijem se državnom području nalaze takve zalihe ili CSE koji je osnovala ta država članica. Tako preneseni zadaci ne mogu se dalje prenijeti na druge države članice ili na CSE koji su one osnovala. Država članica koja je osnovala CSE, kao i svaka država članica na čijem će se državnom području držati zalihe, ima pravo uvjetovati prijenos svojim odobrenjem;

(b) gospodarske subjekte. Tako preneseni zadaci ne mogu se dalje prenositi. Ako takav prijenos zadataka, ili bilo koja promjena ili proširenje tih zadataka, uključuje zadatke koji se odnose na upravljanje zalihama za slučaj nužde i posebnim zalihama koje se drže u drugoj državi članici, to mora biti unaprijed odobreno i od strane države članice za čiji se račun drže zalihe i od strane svih država članica na čijim će se državnim područjima držati zalihe.

4. Svaka država članica koja ima CSE od njega zahtijeva, u smislu članka 8. stavaka 1. i 2.:

(a) redovno objavljivanje potpunih podataka, razvrstanih po kategorijama derivata, o količinama zaliha za koje može preuzeti održavanje za gospodarske subjekte, ili ako je prikladno, za zainteresirane CSE-ove;

(b) najmanje 7 mjeseci unaprijed, objavljivanje uvjeta pod kojima je spreman pružati usluge u vezi s održavanjem zaliha za gospodarske subjekte. Uvjete pod kojima se mogu pružati usluge, uključujući i uvjete u vezi s vremenskim rasporedom, također mogu odrediti nadležna državna tijela, ili se može utvrditi najbolja ponuda gospodarskih subjekata ili, ako je prikladno, zainteresiranih CSE-ova nakon raspisivanja javnog natječaja.

CSE-ovi prihvaćaju takav prijenos zadataka pod objektivnim, transparentnim i nediskriminacijskim uvjetima. Uplate gospodarskih subjekata za usluge CSE-a ne smiju prelaziti ukupne troškove pruženih usluga i takve se uplate ne smiju tražiti prije formiranja zaliha. CSE može uvjetovati svoj pristanak na prijenos zadataka dostavljanjem garancije ili nekog drugog oblika jamstva od strane gospodarskog subjekta.

Članak 8.**Gospodarski subjekti**

1. Svaka država članica osigurava da svaki gospodarski subjekt kojem nametne obvezu držanja zaliha radi ispunjavanja obveza iz članka 3. ima pravo prenijeti te obveze, barem djelomično i po izboru gospodarskog subjekta, ali samo na:

- (a) CSE države članice za čiji se račun drže takve zalihe;
- (b) jedan ili više CSE-ova koji su unaprijed izjavili da su spremni držati takve zalihe, pod uvjetom da su takav prijenos obveza unaprijed odobrili i država članica za čiji se račun drže takve zalihe i sve države članice na čijem će se državnom području držati zalihe;
- (c) druge gospodarske subjekte koji imaju višak zaliha ili raspoloživih kapaciteta za držanje zaliha izvan državnog područja države članice za čiji se račun unutar Zajednice drže zalihe, pod uvjetom da su takav prijenos obveza unaprijed odobrili i država članica za čiji se račun drže takve zalihe i sve države članice na čijem će se državnom području držati zalihe; i/ili
- (d) druge gospodarske subjekte koji imaju višak zaliha ili raspoloživih kapaciteta za držanje zaliha na državnom području države članice za čiji se račun drže zalihe, pod uvjetom da je takav prijenos obveza unaprijed priopćen državi članici. Države članice mogu nametnuti ograničenja ili uvjete za takav prijenos obveza.

Obveze koje su prenesene u skladu s točkama (c) i (d) ne mogu se dalje prenositi. Bilo koja promjena ili proširenje prijenosa obveza iz točaka (b) i (c) valjani su samo uz prethodno odobrenje svih država članica koje su odobrile prijenos obveza. Bilo koja promjena ili proširenje prijenosa obveza iz točke (d) smatra se novim prijenosom.

2. Svaka država članica može gospodarskim subjektima kojima nameće ili je nametnula obvezu držanja zaliha ograničiti prava na prijenos tih obveza.

Međutim, ako takva ograničenja ograničavaju pravo gospodarskog subjekta da prenese obveze u iznosu koji je manji od 10 % njegove obveze držanja zaliha, država članica osigurava osnivanje CSE-a koji mora prihvatiti prijenos obveza za onu količinu koja je potrebna za zaštitu prava gospodarskog subjekta da prenese najmanje 10 % svoje obveze držanja zaliha.

Minimalni postotak iz ovog stavka povećava će se s 10 % na 30 % do 31. prosinca 2017.

3. Neovisno o odredbama stavaka 1. i 2., država članica može gospodarskom subjektu nametnuti obvezu prijenosa barem dijela njegovih obveza držanja zaliha na CSE države članice.

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi obavijestile gospodarske subjekte o načinima izračunavanja njihove obveze držanja zaliha najkasnije 200 dana prije početka razdoblja na koje se odnosi predmetna obveza. Gospodarski subjekti koriste svoje pravo da prenesu obvezu držanja zaliha na CSE-ove najkasnije 170 dana prije početka razdoblja na koje se odnosi predmetna obveza.

Ako su gospodarski subjekti obaviješteni manje od 200 dana prije početka razdoblja na koje se odnosi obveza držanja zaliha, mogu bilo kada iskoristiti svoje pravo da prenesu tu obvezu.

Članak 9.**Posebne zalihe**

1. Svaka država članica može se obvezati na održavanje minimalne razine zaliha nafte, iskazane u broju dana potrošnje, u skladu s uvjetima iz ovog članka.

Posebne zalihe u vlasništvu su države članice ili CSE-a koji je osnovala država članica i održavaju se na području Zajednice.

2. Posebne zalihe mogu se sastojati samo od jedne ili više sljedećih kategorija derivata, kako je utvrđeno u Prilogu B odjeljku 4. Uredbe (EZ) br. 1099/2008:

- etan,
- UNP,
- motorni benzin,
- benzin za aviomotore,
- benzin za mlazne motore (naftno mlazno gorivo ili JP4),
- kerozinsko mlazno gorivo,
- ostali kerozini,
- plinsko motorno ulje/dizelsko ulje (destilirano loživo ulje),
- loživo ulje (s velikim sadržajem sumpora i s malim sadržajem sumpora),

- *white spirit* i SBP,
- maziva,
- bitumen,
- parafinski voskovi,
- naftni koks.

3. Naftne derivate koji čine posebne zalihe svaka država članica identificira na temelju kategorija iz stavka 2. Države članice osiguravaju da su, za referentnu godinu utvrđenu u skladu s pravilima iz članka 3. i s obzirom na derivate koji se nalaze u upotrijebljenim kategorijama, količine potrošene u državi članici izražene u ekvivalentu sirove nafte jednake najmanje 75 % domaće potrošnje izračunane na način iz Priloga II.

Za svaku kategoriju koju država članica odabere, posebne zalihe za koje je preuzela obvezu održavanja odgovaraju zadanom broju dana prosječne dnevne potrošnje mjerene na temelju njihovog ekvivalenta u sirovoj nafti tijekom referentne godine utvrđene u skladu s pravilima iz članka 3.

Ekvivalenti u sirovoj nafti iz prvog i drugog podstavka izračunavaju se tako da se s faktorom 1,2 pomnoži ukupan zbroj „zabilježenih bruto domaćih isporuka”, kako je utvrđeno u Prilogu C odjeljku 3.2.1. Uredbe (EZ) br. 1099/2008, za derivate koji su obuhvaćeni upotrijebljenim ili predmetnim kategorijama. Međunarodni pomorski spremnici nisu uključeni u izračun.

4. Svaka država članica koja je odlučila održavati posebne zalihe dostavlja Komisiji obavijest koja se objavljuje u *Službenom listu Europske unije*, navodeći razinu zaliha za koje je preuzela obvezu održavanja te trajanje takve obveze koje iznosi najmanje godinu dana. Dostavljeni minimum primjenjuje se jednako na sve kategorije posebnih zaliha koje država članica koristi.

Država članica osigurava da se takve zalihe drže za čitavo vrijeme dostavljenog razdoblja, ne dovodeći u pitanje pravo države članice da privremeno smanji zalihe isključivo radi pojedinačne zamjene zaliha.

Popis kategorija koje koristi država članica ostaje na snazi najmanje godinu dana, a izmjene stupaju na snagu tek na prvi dan kalendarskog mjeseca.

5. Svaka država članica koja se nije obvezala da će čitavu zadanu kalendarsku godinu najmanje 30 dana održavati posebne zalihe, osigurava da najmanje jedna trećina njezine obveze držanja zaliha bude u obliku derivata koji su sastavljeni u skladu sa stavicama 2. i 3.

Država članica, za koju se posebne zalihe drže manje od 30 dana, sastavlja godišnje izvješće u kojem analizira mjere koje poduzimaju njezina nacionalna tijela kako bi osigurala i potvrdila raspoloživost i fizičku dostupnost njezinih zaliha za slučaj nužde iz članka 5. te u istom izvješću pokazuje aktivnosti koje državi članici omogućuju kontrolu nad korištenjem tih zaliha u slučaju poremećaja u opskrbi naftom. Izvješće se dostavlja Komisiji do kraja prvog mjeseca kalendarske godine na koju se odnosi.

Članak 10.

Upravljanje posebnim zalihama

1. Svaka država članica vodi i stalno ažurira detaljni registar svih posebnih zaliha koje drži na svojem državnom području. Taj registar sadrži posebno sve podatke potrebne za određivanje točne lokacije predmetnih zaliha.

Države članice također dostavljaju Komisiji kopiju registra u roku od 15 dana od zahtjeva Komisije. U toj se kopiji mogu izostaviti osjetljivi podatci u vezi s lokacijom zaliha. Takvi se zahtjevi mogu postaviti najkasnije 5 godina od dana na koji se odnose zatraženi podaci.

2. Ako su posebne zalihe pomiješane s ostalim zalihama nafte, države članice ili njihovi CSE-ovi poduzimaju potrebne radnje kako bi spriječili premještanje takvih pomiješanih derivata, u visini dijela koji čini posebne zalihe, bez prethodnog pismenog odobrenja od strane vlasnika posebnih zaliha i tijela države članice na čijem se državnom području nalaze zalihe ili CSE-a koji je ta država članica osnovala.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi dodijelile bezuvjetni imunitet od ovrhe za sve posebne zalihe koje se održavaju ili prevoze na njezinom državnom području, bez obzira na to je li vlasnik tih zaliha ta ili neka druga država članica.

Članak 11.

Učinak prijenosa

Prijenosi iz članka 7. i 8. ni na koji način ne mijenjaju obveze nametnute svakoj državi članici na temelju ove Direktivom.

Članak 12.

Statistički sažeci o zalihama iz članka 3.

1. S obzirom na razine zaliha koje ima obvezu držati na temelju članka 3., svaka država članica sastavlja statističke sažetke i dostavlja ih Komisiji u skladu s pravilima iz Priloga IV.

2. Pravila za sastavljanje, opseg, sadržaj i periodičnost sažetaka iz stavka 1. te rokovi za njihovo dostavljanje mogu se izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2. Pravila za dostavljanje tih sažetaka Komisiji također se mogu izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

3. Države članice u svoje statističke sažetke o zalihama za slučaj nužde ne smiju uključiti količine sirove nafte ili naftnih derivata koji su predmet zapljene ili ovrhe. To vrijedi i za zalihe koje su u vlasništvu poduzeća koja su u stečaju ili prisilnoj nagodbi s vjerovnicima.

Članak 13.

Statistički sažeci o posebnim zalihama

1. Svaka predmetna država članica za svaku kategoriju derivata sastavlja i dostavlja Komisiji statističke sažetke o posebnim zalihama koje postoje na posljednji dan svakog kalendarskog mjeseca, navodeći količine i broj dana prosječne potrošnje u referentnoj godini koju te zalihe predstavljaju. Ako se neke od tih posebnih zaliha drže izvan državnog područja države članice, ona dostavlja detaljne podatke o zalihama koje se održavaju unutar ili uz pomoć raznih država članica i predmetnih CSE-ova. Također dostavlja detaljne podatke o tome je li ona vlasnik svih tih zaliha ili su zalihe u potpunom ili djelomičnom vlasništvu njezinog CSE-a.

2. Svaka predmetna država članica također sastavlja i dostavlja Komisiji sažetak o posebnim zalihama koje se nalaze na njezinom državnom području, a čiji je vlasnik druga država članica ili CSE i koje postoje na posljednji dan svakog kalendarskog mjeseca, po kategorijama derivata koji su razvrstani sukladno s člankom 9. stavkom 4. U tom sažetku država članica također navodi, za svaki pojedini slučaj, predmetnu državu članicu ili CSE i količine.

3. Statistički sažeci iz stavaka 1. i 2. dostavljaju se tijekom kalendarskog mjeseca koji slijedi nakon onog mjeseca na koji se sažeci odnose.

4. Kopije statističkih sažetaka također se šalju odmah nakon zahtjeva Komisije. Takvi se zahtjevi mogu uputiti najkasnije 5 godina od dana na koji se predmetni podatci odnose.

5. Opseg, sadržaj i periodičnost statističkih sažetaka te rokovi za njihovo dostavljanje mogu se izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2. Pravila za dostavljanje tih sažetaka Komisiji također se mogu izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

Članak 14.

Sažeci o komercijalnim zalihama

1. Države članice dostavljaju Komisiji mjesečni statistički sažetak o razinama komercijalnih zaliha koje se drže na njihovom državnom području. Pri tome osiguravaju zaštitu osjetljivih podataka i ne spominju nazive vlasnika predmetnih zaliha.

2. Komisija na zbirnoj razini objavljuje mjesečni statistički sažetak o komercijalnim zalihama u Zajednici, na temelju sažetaka koje su dostavile države članice.

3. Pravila za dostavljanje i objavljivanje statističkih sažetaka, kao i za njihovu periodičnost, mogu se izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

Članak 15.

Obrada podataka

Komisija je odgovorna za razvoj, držanje, upravljanje i održavanje računalnih resursa potrebnih za primanje, čuvanje i obradu svih podataka iz statističkih sažetaka, svih drugih informacija koje su dostavile države članice ili ih je Komisija prikupila u skladu s ovom Direktivom te svih podataka o zalihama nafte koji su prikupljeni u skladu s Uredbom (EZ) br. 1099/2008, a potrebni su za sastavljanje sažetaka u smislu ove Direktive.

Članak 16.

Biogoriva i aditivi

1. Kod izračunavanja obveza držanja zaliha iz članka 3. i 9., biogoriva i aditivi uzimaju se u obzir samo ako su pomiješani s predmetnim naftnim derivatima.

2. Kod izračunavanja razine stvarno održavanih zaliha, biogoriva i aditivi uzimaju se u obzir:

(a) ako su pomiješani s predmetnim naftnim derivatima; ili

(b) ako su uskladišteni na državnom području predmetne države članice, pod uvjetom da je država članica donijela pravila koja osiguravaju da će se miješati s naftnim derivatima koji se drže na temelju zahtjeva za držanje zaliha iz ove Direktive i da će se koristiti u prijevozu.

3. Pravila kojima se biogoriva i aditivi uzimaju u obzir prilikom izračunavanja obveza držanja zaliha i razine zaliha, kako je utvrđeno u stavcima 1. i 2., mogu se izmijeniti u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

Članak 17.**Koordinacijska skupina za naftu i naftne derivate**

1. Ovim se uspostavlja Koordinacijska skupina za naftu i naftne proizvode (dalje u tekstu „Koordinacijska skupina“). Koordinacijska skupina je savjetodavna skupina koja doprinosi analiziranju situacije unutar Zajednice s obzirom na sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima te olakšava koordinaciju i provedbu mjera u tom području.

2. Koordinacijska skupina sastavljena je od predstavnika država članica. Njome predsjedava Komisija. Predstavnička tijela iz predmetnog sektora mogu, na poziv Komisije, sudjelovati u radu Koordinacijske skupine.

Članak 18.**Pregled stanja pripravnosti u hitnim slučajevima i držanje zaliha**

1. Komisija može, u koordinaciji s državama članicama, provesti preglede kako bi potvrdila njihovo stanje pripravnosti u hitnim slučajevima i, ako smatra prikladnim, pregled predmetnog držanja zaliha. Kod pripremanja takvog pregleda Komisija vodi računa o naporima koje poduzimaju ostale institucije i međunarodne organizacije te se savjetuje s Koordinacijskom skupinom.

2. Koordinacijska skupina može se složiti sa sudjelovanjem ovlaštenih agenata i predstavnika drugih država članica u pregledu. Imenovani nacionalni službenici pregledavane države članice mogu pratiti osobe koje provode pregled. Svaka predmetna država članica koja nije Komisiji dostavila osjetljive podatke u vezi s lokacijom zaliha sukladno s člancima 6. i 9., u roku od tjedan dana od objave pregleda iz stavka 1. stavlja te podatke na raspolaganje zaposlenicima Komisije ili ovlaštenim agentima.

3. Države članice osiguravaju da njihova tijela i osobe odgovorne za održavanje i upravljanje zalihama za slučaj nužde i posebnim zalihama pristanu na inspekciju i da pruže pomoć osobama koje je Komisija ovlastila za provođenje tih pregleda. Države članice osobito osiguravaju da te osobe imaju pravo na uvid u sve dokumente i registre koji se odnose na zalihe i da imaju pravo pristupa svim mjestima na kojima se drže zalihe, kao i svim predmetnim dokumentima.

4. Rezultat pregleda provedenih sukladno s ovim člankom dostavlja se pregledanoj državi članici i može se proslijediti Koordinacijskoj skupini.

5. Države članice i Komisija osiguravaju da službenici, agenti i ostale osobe koje rade pod nadzorom Komisije, kao i članovi Koordinacijske skupine, ne odaju nikakve podatke koji su prikupljeni ili razmijenjeni sukladno s ovim člankom i koji su, po

svojoj prirodi, zaštićeni službenom tajnom, kao što je identitet vlasnika zaliha.

6. Ciljevi pregleda iz stavka 1. ne smiju uključivati obradu osobnih podataka. Ne smiju se prikupljati ni uzimati u obzir nikakvi osobni podaci koji su pronađeni ili otkriveni tijekom tih pregleda, a ako su slučajno prikupljeni, odmah se uništavaju.

7. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se svi podaci, arhivi, sažeci i dokumenti koji se odnose na zalihe za slučaj nužde i posebne zalihe čuvaju najmanje 5 godina.

Članak 19.**Zaštita pojedinaca s obzirom na obradu podataka**

Ova Direktiva ne dovodi u pitanje i ni na koji način ne utječe na razinu zaštite pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka koju jamče odredbe prava Zajednice i nacionalnog prava i posebno ne mijenja obveze država članica u vezi s obradom osobnih podataka, kako je utvrđeno Direktivom 95/46/EZ, niti obveze koje su, na temelju Uredbe (EZ) br. 45/2001, nametnute institucijama i tijelima Zajednice u vezi s obradom osobnih podataka prilikom obavljanja dužnosti tih institucija i tijela.

Članak 20.**Postupanje u hitnim slučajevima**

1. Države članice osiguravaju postojanje postupaka i poduzimanje potrebnih mjera kako bi, u slučaju velikog poremećaja u opskrbi, svojim nadležnim tijelima omogućile brzo, učinkovito i transparentno puštanje jednog dijela ili svih zaliha za slučaj nužde i posebnih zaliha u promet te nametanje općih ili posebnih ograničenja potrošnje u skladu s procijenjenim manjkom, *inter alia*, tako da se naftni derivati dodijele određenim skupinama potrošača, na temelju prioriteta.

2. Države članice uvijek imaju planove za nepredviđene situacije koji se provode u slučaju velikog poremećaja u opskrbi i poduzimaju organizacijske mjere kojima se omogućuje provedba takvih planova. Na zahtjev, države članice obavješćuju Komisiju o svojim planovima za nepredviđene situacije te o odgovarajućim organizacijskim planovima.

3. U slučaju stvarne međunarodne odluke o puštanju zaliha u promet, koja utječe na jednu ili više država članica:

(a) predmetne države članice mogu koristiti svoje zalihe za slučaj nužde i posebne zalihe kako bi ispunile svoje međunarodne obveze u okviru te odluke. Svaka država članica koja tako postupi odmah obavješćuje Komisiju, tako da Komisija može sazvati sastanak Koordinacijske skupine ili se elektroničkim putem savjetovati s njezinim članovima, kako bi ocijenila posebno učinak takvog puštanja u promet;

(b) Komisija bi državama članicama trebala preporučiti puštanje u promet jednog dijela ili čitavih zaliha za slučaj nužde i posebnih zaliha, ili poduzimanje drugih mjera s istovrsnim učinkom. Komisija može djelovati tek nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom.

4. Ako ne postoji stvarna međunarodna odluka o puštanju zaliha u promet, ali se pojave poteškoće u opskrbi Zajednice ili države članice sirovom naftom ili naftnim derivatima, Komisija, ako je primjenjivo, obavješćuje IEA-u i prema potrebi se s njom usklađuje te, što je prije moguće, organizira savjetovanje s Koordinacijskom skupinom, bilo na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu. Ako savjetovanje s Koordinacijskom skupinom zatraži država članica, ono se organizira najkasnije 4 dana od zahtjeva, osim ako država članica pristane na dulji rok. Na temelju rezultata istraživanja situacije od strane Koordinacijske skupine Komisija utvrđuje je li nastupio veliki poremećaj u opskrbi.

Ako se utvrdi da je nastupio veliki poremećaj u opskrbi, Komisija odobrava puštanje u promet jednog dijela ili ukupnih količina zaliha za slučaj nužde i posebnih zaliha, koje je predmetna država članica predvidjela za tu svrhu.

5. Države članice mogu pustiti u promet zalihe za slučaj nužde i posebne zalihe ispod razine obveznog minimuma utvrđenog ovom Direktivom u količinama koje su odmah potrebne za početni odgovor u slučajevima osobite hitnosti ili kako bi se odgovorilo na lokalne krize. U slučaju takvog puštanja u promet, države članice odmah obavješćuju Komisiju o količinama koje su puštene u promet. Komisija prenosi te podatke članovima Koordinacijske skupine.

6. Kada se primjenjuju stavak 3., stavak 4. ili stavak 5., države članice mogu privremeno držati zalihe na razinama koje su niže od onih koje su propisane ovom Direktivom. U tom slučaju Komisija na temelju rezultata savjetovanja s Koordinacijskom skupinom i, ako je primjenjivo, u suradnji s IEA-om, a posebno vodeći računa o situaciji na međunarodnim tržištima nafte i naftnih derivata, određuje razuman vremenski okvir u kojem države članice moraju svoje zalihe vratiti na minimalne zahtijevane razine.

7. Odluke koje Komisija donosi na temelju ovog članka ne dovode u pitanje bilo koju međunarodnu obvezu predmetnih država članica.

Članak 21.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama za kršenje nacionalnih odredaba usvojenih u skladu s ovom Direktivom i donose mjere koje su potrebne za osiguranje njihove primjene.

Takve su sankcije učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice priopćuju te odredbe Komisiji do 31. prosinca 2012. te je bez odgađanja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 22.

Preispitivanje

Komisija do 31. prosinca 2015. preispituje provedbu i primjenu ove Direktive.

Članak 23.

Odbor

1. Komisiji pomaže odbor.
2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

Članak 24.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 73/238/EEZ, Direktiva 2006/67/EZ i Odluka 68/416/EEZ ovim se stavljaju izvan snage s učinkom od 31. prosinca 2012.

Upućivanja na direktive stavljene izvan snage i odluku stavljenu izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu.

Članak 25.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 31. prosinca 2012.

Odstupajući od prvog podstavka, države članice koje ne postanu članice IEA-e do 31. prosinca 2012. i koje svoju domaću potrošnju naftnih derivata u cijelosti pokrivaju uvozom, donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člankom 3. stavkom 1. ove Direktive do 31. prosinca 2014. Dok te države članice ne donesu takve mjere, održavaju zalihe nafte koje odgovaraju razdoblju od 81 dana prosječnog dnevnog uvoza.

Kada države članice donose mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donese u području na koje se odnosi ova Direktiva.

*Članak 26.***Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

*Članak 27.***Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. rujna 2009.

Za Vijeće
Predsjednik
C. MALMSTRÖM

PRILOG I.

NAČIN IZRAČUNAVANJA UVOZA NAFTNIH DERIVATA U EKVIVALENTU SIROVE NAFTE

Uvoz naftnih derivata u ekvivalentu sirove nafte iz članka 3. mora se izračunati na sljedeći način:

Uvoz naftnih derivata u ekvivalentu sirove nafte zbroj je neto uvoza sirove nafte, UNP-a, rafinerijskih sirovina i ostalih ugljikovodika kako je definirano u Prilogu B odjeljku 4. Uredbe (EZ) br. 1099/2008, prilagođenog kako bi se uzele u obzir sve promjene zaliha i smanjenog za 4 % radi proizvodnje nafte (ili, ako je prosječna proizvodnja nafte na državnom području veća od 7 %, uz odbijanje neto stvarne potrošnje nafte ili prosječne proizvodnje nafte), na jednoj strani, i neto uvoza svih ostalih naftnih derivata, osim nafte, koji je također prilagođen kako bi se uzele u obzir promjene zaliha i pomnožen faktorom 1,065, na drugoj strani.

Međunarodni pomorski spremnici nisu uključeni u izračunavanje.

PRILOG II.

NAČIN IZRAČUNAVANJA DOMAĆE POTROŠNJE U EKVIVALENTU SIROVE NAFTE

Za potrebe članka 3., domaća potrošnja u ekvivalentu sirove nafte mora se izračunati na sljedeći način:

Domaća potrošnja zbroj je ukupnih „zabilježenih bruto domaćih isporuka”, kako je definirano u Prilogu C odjeljku 3.2.1. Uredbe (EZ) br. 1099/2008, i to samo sljedećih derivata: motorni benzin, benzin za aviomotore, benzin za mlazne motore (naftno mlazno gorivo ili JP4), kerozinsko mlazno gorivo, ostali kerozini, plinsko motorno ulje/dizelsko ulje (destilirano loživo ulje) i loživo ulje (s velikim sadržajem sumpora i s malim sadržajem sumpora) kako je definirano u Prilogu B odjeljku 4. Uredbe (EZ) br. 1099/2008.

Međunarodni pomorski spremnici nisu uključeni u izračunavanje.

Domaća potrošnja u ekvivalentu sirove nafte izračunana je množenjem s faktorom 1,2.

PRILOG III.

NAČINI IZRAČUNAVANJA RAZINE ZALIHA

Razina zaliha mora se izračunati se na sljedeći način:

Ne dovodeći u pitanje slučaj iz članka 4. stavka 3., nijedna se količina ne može računati kao zaliha više od jedanput.

Zalihe sirove nafte smanjene su za 4 %, što odgovara prosječnoj proizvodnji nafte.

Nisu uključene zalihe nafte i naftnih derivata za međunarodne pomorske spremnike.

Ostali naftni derivati uključeni su u brojanje zaliha pomoću jednog od dva gore utvrđena načina. Države članice moraju izabrane načine koristiti tijekom čitave predmetne kalendarske godine.

Države članice mogu:

- (a) uključiti sve ostale zalihe naftnih derivata iz Priloga C odjeljka 3.1. prvog stavka Uredbe (EZ) br. 1099/2008 i izračunavati ekvivalent sirove nafte pomoću množenja količina s faktorom 1,065; ili
- (b) uključiti zalihe samo sljedećih derivata: motorni benzin, benzin za aviomotore, benzin za mlazne motore (naftno mlazno gorivo ili JP4), kerozinsko mlazno gorivo, ostali kerozini, plinsko motorno ulje/dizelsko ulje (destilirano loživo ulje) i loživo ulje (s velikim sadržajem sumpora i s malim sadržajem sumpora) i izračunavati ekvivalent sirove nafte pomoću množenja količina s faktorom 1,2.

Izračunavanje može uključivati količine koje se drže:

- u rafinerijskim cisternama,
- u tovarnim terminalima,
- u cisternama cjevovoda,
- u baržama,
- u obalnim tankerima,
- u tankerima u luci,
- u tovarnim prostorima na brodovima za unutarnju plovidbu,
- na dnu cisterni,
- kao radne zalihe,
- kod velikih potrošača u skladu s propisanim obvezama ili drugim nadzorom javnih tijela.

Međutim, te se količine, osim onih koje se drže u rafinerijskim cisternama, cisternama cjevovoda ili u tovarnim terminalima, ne mogu uključiti u izračunavanje razina posebnih zaliha ako se takve zalihe izračunavaju odvojeno od zaliha za slučaj nužde.

U izračunavanje se nikad ne može uključiti:

- (a) sirova nafta koja još nije proizvedena;
- (b) količine koje se drže:
 - u cjevovodima,
 - u vagonskim cisternama,
 - u tovarnim prostorima na brodovima za morsku plovidbu,
 - na benzinskim crpkama ili prodavaonicama,
 - kod ostalih potrošača,
 - na tankerima koji se nalaze na moru,
 - kao vojne zalihe.

Kod izračunavanja zaliha, države članice moraju za 10 % smanjiti količine zaliha koje su izračunane na gore navedeni način. To smanjenje primjenjuje se na sve količine uključene u navedeni izračun.

Međutim, smanjenje od 10 % ne primjenjuje se kada se izračunava razina posebnih zaliha ili razine različitih kategorija posebnih zaliha ako se takve zalihe ili kategorije promatraju odvojeno od zaliha za slučaj nužde, osobito radi provjere poštovanja minimalne razine utvrđene člankom 9.

PRILOG IV.

Pravila za pripremu i dostavljanje Komisiji statističkih sažetaka o zaliham iz članka 3.

Svaka država članica mora svakog mjeseca sastaviti i dostaviti Komisiji konačni statistički sažetak o razini zaliha koje stvarno drži na zadnji dan kalendarskog mjeseca, a koje su izračunane ili na temelju broja dana neto uvoza nafte ili na temelju broja dana domaće potrošnje nafte, u skladu s člankom 3. Statistički sažetak mora pružiti precizne i detaljne podatke o tome zašto se izračunavanje temelji na broju dana uvoza ili, suprotno, na broju dana potrošnje te mora navesti koji je način izračunavanja iz Priloga III. korišten.

Ako se neke od zaliha koje su uključene u izračunavanje razine zaliha sukladno s člankom 3. drže izvan državnog područja, svaki sažetak daje detaljne podatke o zaliham koje drže različite predmetne države članice i CSE-ovi na posljednji dan razdoblja na koje se odnose. U svojem sažetku svaka država članica mora također navesti, za svaki pojedini slučaj, drže li se zalihe na temelju zahtjeva za prijenos koji je uputio jedan ili više gospodarskih subjekata ili se drže na njezin zahtjev ili na zahtjev njezinog CSE-a.

Za bilo koje zalihe koje drži država članica na svojem državnom području za račun drugih država članica ili CSE-ova, ta država članica mora sastaviti i dostaviti Komisiji sažetak iz kojeg se vide zalihe koje postoje na posljednji dan svakog kalendarskog mjeseca, razvrstane po kategorijama derivata. U tom sažetku država članica mora također navesti, osobito, predmetnu državu članicu ili CSE i količine za svaki pojedinačni slučaj.

Statistički sažeci iz ovog Priloga moraju se dostaviti Komisiji u roku od 55 dana od završetka mjeseca na koji se odnose. Ti se isti sažeci moraju na zahtjev Komisije dostaviti u roku od 2 mjeseca od zahtjeva. Takvi zahtjevi mogu se uputiti najkasnije 5 godina od dana na koji se podaci odnose.

32010D0685

11.11.2010.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 293/67

ODLUKA KOMISIJE**od 10. studenoga 2010.****o izmjeni Priloga I. poglavlja 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina****(Tekst značajan za EGP)****(2010/685/EU)**

EUROPSKA KOMISIJA,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

Članak 1.

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 23. stavak 2.,

Prilog I. poglavlje 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 zamjenjuje se tekstem iz Priloga ovoj Odluci.

Članak 2.

budući da:

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

(1) Uredbom (EZ) br. 715/2009 uspostavljene su smjernice za utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne kako bi korisnici mreže ostvarili djelotvoran pristup sustavu.

Primjenjuje se od 3. ožujka 2011.

(2) Smjernicama bi se trebali uvesti zahtjevi o transparentnosti kako bi se osigurao djelotvoran pristup sustavima za transport prirodnog plina i pružilo minimalno jamstvo jednakih uvjeta pristupa tržištu u praksi.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. studenoga 2010.

(3) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem odbora iz članka 28. Uredbe (EZ) br. 715/2009,

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

PRILOG

„3. Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu, utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti, informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija

3.1. Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu

3.1.1. Oblik objave

1. Operatori transportnih sustava pružaju sve informacije iz stavka 3.1.2. i stavka 3.3. podstavaka 1. do 5. na sljedeći način:
 - (a) na internetskoj stranici koja je dostupna javnosti, bez naplate i bez potrebe za registracijom ili drugim oblicima prijave pri operatoru transportnog sustava;
 - (b) redovito i bez prekida; učestalost ovisi o promjenama do kojih dođe i trajanju usluge;
 - (c) na lako razumljiv način;
 - (d) na jasan, lako dostupan način koji je odrediv po količini i na nediskriminirajućoj osnovi;
 - (e) u obliku koji se može učitati s interneta i koji omogućuje kvantitativne analize;
 - (f) u dosljednim jedinicama, točnije kWh (s referentnom temperaturom izgaranja od 298,15 K) je jedinica za energetska sadržaj, a m³ (pri 273,15 K i 1,01325 bara) je jedinica za zapremninu. Određuje se stalni faktor konverzije u energetska sadržaj. Osim navedenog oblika, moguća je i objava u drugim jedinicama;
 - (g) na službenom jeziku (službenim jezicima) države članice i na engleskom jeziku.
2. Operatori transportnih sustava dostavljaju detalje o stvarnim promjenama svih informacija iz stavka 3.1.2. i stavka 3.3. podstavaka 1. do 5., pravodobno i čim im postanu dostupne.

3.1.2. Sadržaj objave

Operatori transportnih sustava objavljuju najmanje sljedeće informacije o svojim sustavima i uslugama:

- (a) detaljan i sveobuhvatan opis raznih ponuđenih usluga i s njima povezanih naknada;
- (b) različite vrste ugovora o transportu koji su dostupni za navedene usluge;
- (c) mrežni kodeks i/ili standardne uvjete u kojima su opisana prava i odgovornosti svih korisnika mreže, uključujući:
 1. usklađene ugovore o transportu i druge odgovarajuće dokumente;
 2. ako je to bitno za pristup sustavu, specifikaciju odgovarajućih parametara kakvoće plina za sve relevantne točke prema definiciji iz stavka 3.2. ovog Priloga, uključujući barem gornju ogrjevnju vrijednost i Wobbe indeks te financijsku odgovornost ili troškove konverzije za korisnike mreže, ako plin nije u skladu s tim specifikacijama;
 3. ako je to bitno za pristup sustavu, informacije o zahtjevima u vezi s tlakom plina za sve relevantne točke;
 4. postupak u slučaju prekida prekidivog kapaciteta, uključujući, gdje je primjenjivo, vrijeme, opseg i rangiranje pojedinih prekida (primjerice razmjerno ili po načelu „tko se prvi priključi, posljednji se prekida“);
- (d) usklađene postupke koji se primjenjuju pri korištenju transportnog sustava, uključujući definicije ključnih pojmova;
- (e) odredbe o raspodjeli kapaciteta, upravljanju zagušenjem i postupke protiv stvaranja zaliha i ponovne upotrebe;
- (f) pravila koja se primjenjuju na trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu u odnosu na operatora transportnog sustava;
- (g) pravila o uravnoteživanju i metodologija za izračunavanje naknada za neravnotežu;
- (h) ako je potrebno, razine fleksibilnosti i tolerancije koje su uključene u transportne i druge usluge bez posebne naknade, kao i eventualno dodatno ponuđenu fleksibilnost i odgovarajuće naknade;

- (i) detaljan opis plinskog sustava operatora transportnog sustava i njegovih relevantnih točaka međusobnog povezivanja, kako su definirane u stavku 3.2. ovog Priloga, te imena operatora međusobno povezanih sustava ili postrojenja;
- (j) pravila koja se primjenjuju pri priključivanju na sustav kojim upravlja operator transportnog sustava;
- (k) informacije o mehanizmima za slučaj opasnosti, ako je operator transportnog sustava za njih odgovoran, kao što su mjere koje mogu dovesti do isključenja skupina kupaca i druga opća pravila odgovornosti koja se odnose na operatora transportnog sustava;
- (l) postupke koje su operatori transportnih sustava dogovorili na točkama međusobnog povezivanja, koji su bitni za pristup korisnika mreže dotičnim transportnim sustavima, a odnose se na mogućnost međudjelovanja mreže, dogovorene postupke vezane uz nominaciju i usklađivanje te druge dogovorene postupke za oblikovanje odredaba o raspodjeli toka plina i uravnoteživanju, uključujući korištene metode;
- (m) operatori transportnih sustava objavljuju detaljan i sveobuhvatan opis metodologije i postupka, uključujući informacije o korištenim parametrima i ključnim pretpostavkama, koji se rabe za izračunavanje tehničkog kapaciteta.

3.2. Utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti

1. Relevantne točke uključuju najmanje:

- (a) sve ulazne i izlazne točke u transportnu mrežu i iz nje kojom upravlja određeni operator transportnog sustava, uz izuzetak izlaznih točaka koje su povezane samo s jednim krajnjim kupcem i uz izuzetak ulaznih točaka koje su neposredno povezane s proizvodnim postrojenjem samo jednog proizvođača, koji se nalazi unutar EU-a;
- (b) sve ulazne i izlazne točke koje povezuju područja uravnoteživanja operatora transportnih sustava;
- (c) sve točke koje povezuju mrežu operatora transportnog sustava s terminalom za UPP, fizičkim plinskim čvorištima, skladišnim i proizvodnim postrojenjima, osim ako su ta proizvodna postrojenja izuzeta na temelju točke (a);
- (d) sve točke koje povezuju mrežu određenog operatora transportnog sustava s infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, prema definiciji iz članka 2. stavka 14. Direktive 2009/73/EZ.

2. Informacije za pojedine krajnje kupce i proizvodna postrojenja, koje su isključene iz definicije relevantnih točaka opisanih u stavku 3.2. podstavku 1. točki (a), objavljuju se u zbirnom obliku barem za svako područje uravnoteživanja. Taj se zbroj pojedinih krajnjih kupaca i proizvodnih postrojenja, isključenih iz definicije relevantnih točaka opisanih u stavku 3.2. podstavku 1. točki (a), za potrebe primjene ovog Priloga smatra jednom relevantnom točkom.

3. Ako točkama između dva ili više operatora transportnih sustava upravljaju samo dotični operatori, bez ikakvog ugovornog ili operativnog uključivanja korisnika sustava, ili ako točke povezuju transportni sustav s distribucijskim sustavom i na tim točkama nema ugovornog zagušenja, operatori transportnih sustava za te točke izuzimaju se iz obveze objavljivanja zahtjeva iz stavka 3.3. ovog Priloga. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti da operatori transportnih sustava objave zahtjeve iz stavka 3.3. ovog Priloga za skupine ili za sve izuzete točke. U tom se slučaju informacije, ako su dostupne operatoru transportnog sustava, objavljuju u zbirnom obliku i na smisleni način, barem za svako područje uravnoteživanja. Taj se zbroj navedenih točaka za potrebe primjene ovog Priloga smatra jednom relevantnom točkom.

3.3. Informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija

1. Operatori transportnih sustava za sve relevantne točke objavljuju informacije nabrojane u točkama (a) do (g) za sve usluge i pomoćne usluge koje su pružene (posebno informacije o umješavanju, balastiranju i konverziji). Te se informacije objavljuju u brojčanom obliku, za satno ili dnevno razdoblje, jednako najmanjem referentnom razdoblju za rezerviranje kapaciteta i (re)nominaciju te najmanjem obračunskom razdoblju za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu. Ako je najmanje referentno razdoblje različito od dnevnog razdoblja, informacije koje su nabrojane u točkama (a) do (g) stavljaju se na raspolaganje i za dnevno razdoblje. Te se informacije i ažuriranja objavljuju čim postanu dostupni operatoru transportnog sustava („skoro u stvarnom vremenu”):

- (a) tehnički kapacitet za tokove u oba smjera;
- (b) ukupni ugovoreni stalni i prekidivi kapacitet u oba smjera;
- (c) nominacije i renominacije u oba smjera;
- (d) raspoloživi stalni i prekidivi kapacitet u oba smjera;
- (e) stvarni fizički tokovi;

- (f) planirani i stvarni prekid prekidivog kapaciteta;
 - (g) planirani i neplanirani prekidi stalnih usluga te informacije o ponovnom uspostavljanju stalnih usluga (posebno održavanje sustava i vjerojatno trajanje eventualnih prekida zbog održavanja). Planirani prekidi objavljuju se najmanje 42 dana unaprijed.
2. Za sve se relevantne točke informacije iz stavka 3.3. podstavka 1. točaka (a), (b) i (d) objavljuju za razdoblje od najmanje 18 mjeseci unaprijed.
 3. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju povijesne podatke o zahtjevima stavka 3.3. podstavka 1. točaka (a) do (g) za proteklih 5 godina, bez prekida.
 4. Operatori transportnih sustava svakodnevno objavljuju izmjerene vrijednosti gornje ogrjevnice vrijednosti ili Wobbe indeksa za sve relevantne točke. Privremeni se podaci objavljuju najkasnije 3 dana nakon odgovarajućeg plinskog dana. Konačni se podaci objavljuju u roku od 3 mjeseca od završetka odgovarajućeg mjeseca.
 5. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju raspoložive kapacitete, rezervirane i tehničke kapacitete, jednom godišnje za sve godine u kojima je kapacitet ugovoren i jednu dodatnu godinu, a najmanje za sljedećih 10 godina. Te se informacije ažuriraju najmanje jednom mjesečno ili češće, ako su dostupne nove informacije. Objava odražava razdoblje za koje je kapacitet ponuđen tržištu.
- 3.4. *Informacije koje treba objaviti u pogledu transportnog sustava i vremenski raspored za objavu tih informacija*
1. Operatori transportnih sustava osiguravaju svakodnevnu objavu i ažuriranje zbirnih količina ponuđenih kapaciteta i kapaciteta koji su ugovoreni na sekundarnom tržištu (to jest koje je jedan korisnik mreže prodao drugom korisniku mreže), ako operator transportnog sustava raspolaže tim informacijama. Te informacije uključuju sljedeće specifikacije:
 - (a) spojnu točku gdje se prodaje kapacitet;
 - (b) vrstu kapaciteta, to jest ulazni, izlazni, stalni, prekidivi;
 - (c) količinu i trajanje prava korištenja kapaciteta;
 - (d) vrstu prodaje, primjerice transfer ili dodjelu;
 - (e) ukupan broj trgovanja/transfera;
 - (f) sve druge uvjete koji su poznati operatoru transportnog sustava, kako je navedeno u stavku 3.3.Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže.
 2. Operatori transportnih sustava objavljuju usklađene uvjete pod kojima će prihvaćati transakcije kapaciteta (primjerice tranzite i dodjele). Ti uvjeti moraju sadržavati najmanje:
 - (a) opis standardiziranih proizvoda koji se mogu prodati na sekundarnom tržištu;
 - (b) vrijeme koje je potrebno od ideje do realizacije provedbe/prihvata/registracije sekundarnih trgovanja. U slučaju kašnjenja potrebno je objaviti razloge;
 - (c) obavijest prodavatelja ili treće strane iz stavka 3.4. podstavka 1. operatoru transportnog sustava o imenu prodavatelja i kupca te specifikacijama kapaciteta, kako su navedene u stavku 3.4. podstavku 1.Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže.
 3. Svaki operator transportnog sustava, što se tiče usluge uravnoteživanja svojeg sustava, svakom korisniku mreže pruža, za svako razdoblje uravnoteživanja, svoje specifične privremene obujme neravnoteže i podatke o troškovima za svakog pojedinog korisnika mreže, najkasnije mjesec dana od kraja razdoblja uravnoteživanja. Konačni podaci kupaca koji se dostavljaju prema standardiziranim profilima opterećenja mogu se dostaviti do 14 mjeseci kasnije. Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže. Pružanje ovih informacija odvija se poštujući povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

4. Ako su trećim stranama ponuđene usluge u vezi s fleksibilnošću, osim tolerancija, operatori transportnih sustava dan unaprijed objavljuju dnevna predviđanja najveće količine fleksibilnosti, rezervirane količine fleksibilnosti i raspoložive fleksibilnosti na tržištu sljedećeg plinskog dana. Operator transportnog sustava objavljuje i naknadne informacije o zbirnom korištenju svake usluge vezane uz fleksibilnost na kraju svakog plinskog dana. Ako nacionalno regulatorno tijelo smatra da bi takve informacije mogle korisnicima mreže dati priliku za potencijalnu zlorabu, ono može odlučiti da operatora transportnog sustava izuzme iz te obveze.
 5. Operatori transportnih sustava za svako područje uravnoteživanja objavljuju količinu plina u transportnom sustavu na početku svakog plinskog dana i predviđenu količinu plina u transportnom sustavu na kraju svakog plinskog dana. Predviđena količina plina za kraj plinskog dana ažurira se svaki sat tijekom plinskog dana. Ako se naknade za neravnotežu izračunavaju svaki sat, operator transportnog sustava svaki sat objavljuje količinu plina u transportnom sustavu. Isto tako, operatori transportnih sustava mogu za svako područje uravnoteživanja umjesto toga objaviti zbirno stanje neravnoteže svih korisnika na početku svakog razdoblja uravnoteživanja i predviđeno zbirno stanje neravnoteže svih korisnika na kraju svakog plinskog dana. Ako nacionalno regulatorno tijelo smatra da bi takve informacije mogle korisnicima mreže dati priliku za potencijalnu zlorabu, ono može odlučiti da operatora transportnog sustava izuzme iz te obveze.
 6. Operatori transportnih sustava pružaju lako razumljive instrumente za izračunavanje tarifa.
 7. Operatori transportnih sustava najmanje 5 godina vode stvarnu evidenciju svih ugovora o kapacitetu i svih drugih informacija u vezi s izračunavanjem i osiguravanjem pristupa raspoloživim kapacitetima, posebno o pojedinačnim nominacijama i prekidima, tako da budu na raspolaganju mjerodavnim nacionalnim tijelima. Operatori transportnih sustava moraju najmanje 5 godina čuvati dokumentaciju koja se odnosi na sve informacije iz stavka 3.3. podstavaka 4. i 5. te ih staviti na raspolaganje regulatornom tijelu na zahtjev. Obje strane poštuju poslovnu tajnu.”
-

32010R0994

12.11.2010.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 295/1

UREDBA (EU) br. 994/2010 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 20. listopada 2010.****o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/67/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

o uvozu javlja se potreba da se riješi pitanje sigurnosti opskrbe plinom. Osim toga, neke su se države članice našle na plinskom otoku zbog nedostatka infrastrukturne povezanosti s ostatkom Unije.

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

- (3) S obzirom na važnost plina u „energetskom miksu” Unije, cilj je ove Uredbe pokazati kupcima plina da se poduzimaju sve potrebne mjere kako bi im se osigurala neprekinuta opskrba plinom, posebno u slučaju teških klimatskih uvjeta i poremećaja u opskrbi. Potvrđuje se da bi te ciljeve trebalo ostvariti troškovno najučinkovitijim mjerama kako se ne bi narušila relativna konkurentnost ovoga goriva u odnosu na ostala goriva.

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (4) Direktivom Vijeća 2004/67/EZ ⁽³⁾ prvi je put uspostavljen pravni okvir na razini Zajednice u svrhu zaštite sigurnosti opskrbe plinom, koji doprinosi pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta plina u slučaju poremećaja u opskrbi. Tom je direktivom uspostavljena Koordinacijska skupina za plin koja je pomogla u razmjeni informacija i kod definiranja zajedničkih mjera između država članica, Komisije, plinske industrije i potrošača. Uspostavom mreže dopisnika za energetske sigurnost, koju je Europsko vijeće odobrilo u prosincu 2006., povećani su kapaciteti prikupljanja informacija i omogućeno rano upozoravanje na potencijalne prijetnje sigurnosti opskrbe energijom. Novo zakonodavstvo o unutarnjem energetskom tržištu koje su Europski parlament i Vijeće donijeli u srpnju 2009. predstavlja važan korak ka dovršenju unutarnjeg energetskog tržišta i ima izričiti cilj povećati sigurnost opskrbe energijom u Uniji.

- (1) Prirodni plin (plin) bitna je sastavnica opskrbe energijom Europske unije: on čini jednu četvrtinu opskrbe primarnom energijom i uglavnom se koristi za proizvodnju električne energije, grijanje te kao industrijska sirovina i gorivo u prometu.

- (2) Potrošnja plina u Europi u posljednjih se 10 godina ubrzano povećava. Smanjenje domaće proizvodnje dodatno je ubrzalo uvoz plina, a s povećanom ovisnošću

- (5) Međutim, u okviru postojećih mjera sigurnosti opskrbe plinom koje su već provedene na razini Unije države članice još uvijek uživaju visok stupanj diskrecije što se tiče odabira mjera. Ako je ugrožena sigurnost opskrbe

⁽¹⁾ Mišljenje od 20. siječnja 2010. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 21. rujna 2010. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 11. listopada 2010.

⁽³⁾ SL L 127, 29.4.2004., str. 92.

pojedine države članice, prisutan je rizik da bi mjere koje jednostrano utvrdi ta država članica mogle ugroziti pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina i isporuku plina kupcima. Novija su iskustva pokazala da je taj rizik realan. Kako bi unutarnje tržište plina funkcioniralo čak i u slučaju nestašice u opskrbi, nužno je osigurati solidarnost i koordinaciju kao odgovor na krizu u opskrbi, kako u području preventivnog djelovanja tako i u reakciji na konkretne poremećaje opskrbe.

- (6) U pojedine regije Unije isporučuje se niskokalorični plin. S obzirom na njegova svojstva, niskokalorični se plin ne može koristiti u uređajima koji su predviđeni za visokokalorični plin. Međutim, visokokalorični plin moguće je koristiti u uređajima za niskokalorični plin pod uvjetom da se prethodno prevede u niskokalorični plin, primjerice dodavanjem dušika. Specifičnosti niskokaloričnog plina trebalo bi razmotriti na nacionalnoj i regionalnoj razini i uzeti ih u obzir kod procjene rizika i utvrđivanja planova prevencije i interventnih planova na nacionalnoj i regionalnoj razini.
- (7) Diversifikacija putova i izvora opskrbe plinom za Uniju ključna je za poboljšanje sigurnosti opskrbe kako Unije u cjelini tako i njezinih država članica pojedinačno. Sigurnost opskrbe u budućnosti će ovisiti o kretanju mješavine goriva, kretanju proizvodnje u Uniji i trećim zemljama koje opskrbljuju Uniju, ulaganjima u skladišta i diversifikaciju putova i izvora opskrbe plinom unutar Unije i izvan nje, uključujući postrojenja za ukapljeni prirodni plin (UPP). U tom bi kontekstu osobito pozornost trebalo posvetiti prioritetnim infrastrukturnim mjerama, kako je utvrđeno u komunikaciji Komisije od 13. studenoga 2008. pod naslovom „Drugi strateški pregled energetske politike – Akcijski plan za energetske sigurnost i solidarnost EU-a”, npr. južni plinski koridor (Nabucco i spojni plinovod Turska – Grčka – Italija), diversificirana i primjerena dobava UPP-a za Europu, učinkovito povezivanje baltičke regije, sredozemni energetski prsten i primjereno plinsko povezivanje sjever-jug u srednjoj i jugoistočnoj Europi.
- (8) Da bi se umanjio utjecaj mogućih kriza koje bi izazvao poremećaj u opskrbi plinom, države članice trebale bi olakšati diversifikaciju izvora energije te putova i izvora opskrbe plinom.
- (9) Značajniji poremećaj u opskrbi Unije plinom može pogoditi sve države članice, Uniju u cjelini te ugovorne stranke Ugovora o osnivanju energetske zajednice ⁽¹⁾ potpisanog u Ateni 25. listopada 2005. On također može nanijeti veliku gospodarsku štetu čitavom gospodarstvu Unije. Isto tako, poremećaj u opskrbi plinom može imati ozbiljne socijalne posljedice, posebno za osjetljive skupine kupaca.
- (10) Određeni kupci, uključujući, *inter alia*, kućanstva i kupce koji pružaju temeljne socijalne usluge, kao što su zdravstvena zaštita i skrb o djeci, obrazovne djelatnosti i druge socijalne usluge i usluge socijalne skrbi koje su prijeko potrebne za funkcioniranje države članice, posebno su osjetljivi i možda će im biti potrebna zaštita. Široka definicija tih zaštićenih kupaca ne bi smjela biti u suprotnosti s europskim mehanizmima solidarnosti.
- (11) U izvješću o provedbi europske sigurnosne strategije koje je Europsko vijeće odobrilo u prosincu 2008. porast ovisnosti o uvezenoj energiji ističe se kao značajan dodatni rizik za sigurnost opskrbe energijom u Uniji i energetska se sigurnost naglašava kao jedan od novih izazova sigurnosne politike. Unutarnje tržište plina jedan je od ključnih elemenata za povećanje sigurnosti opskrbe energijom u Uniji koji može ublažiti štetne posljedice mogućih poremećaja u opskrbi u pojedinim državama članicama.
- (12) Za dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina bitno je da mjere koje se poduzimaju radi zaštite sigurnosti opskrbe plinom ne dovedu do neprimjerenog narušavanja tržišnog natjecanja i učinkovitog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plina.
- (13) Ispad najvećeg pojedinačnog plinskog infrastrukturnog objekta, takozvano načelo N – 1, realan je scenarij. Ako se ispad takve infrastrukture uzme kao mjerilo koje pokazuje kakav bi poremećaj države članice morale moći kompenzirati, dobiva se valjano polazište za analizu sigurnosti opskrbe plinom svake države članice.
- (14) Dostatna i diversificirana plinska infrastruktura u svakoj državi članici i u čitavoj Uniji – uključujući, posebno, novu plinsku infrastrukturu koja povezuje postojeće izolirane sustave koji čine plinske otoke sa susjednim državama članicama – ključna je za rješavanje problema prekida u opskrbi. Zajednički minimalni kriteriji sigurnosti opskrbe plinom trebali bi osigurati ravnopravne uvjete u odnosu na sigurnost opskrbe plinom, uzimajući u obzir nacionalne i regionalne specifičnosti, i trebali bi dati značajne poticaje za izgradnju potrebne infrastrukture i poboljšanje razine pripravnosti u slučaju krize. Mjere na strani potražnje, kao što je prelazak na drugo gorivo, mogu imati vrijednu ulogu u osiguravanju energetske sigurnosti ako se mogu brzo primijeniti i značajno smanjiti potražnju u slučaju poremećaja u opskrbi. Trebalo bi nastaviti promicati učinkovito korištenje energije, posebno kad su potrebne mjere na strani potražnje. Trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir utjecaj predloženih mjera na okoliš i, vodeći računa o aspektima sigurnosti opskrbe, dati prednost, ako je to moguće, mjerama koje imaju najmanji utjecaj na okoliš.

(¹) SL L 198, 20.7.2006., str. 18.

- (15) Trebalo bi snažno promicati ulaganja u novu plinsku infrastrukturu, a ulaganja provoditi tek nakon odgovarajuće procjene utjecaja na okoliš, u skladu s odgovarajućim pravnim aktima Unije. Ta bi nova infrastruktura trebala povećati sigurnost opskrbe plinom i istodobno osigurati pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina. U načelu, ulaganja bi trebala provoditi poduzeća i ona bi se trebala temeljiti na gospodarskim poticajima. Trebalo bi na odgovarajući način voditi računa o potrebi da se olakša integracija plina iz obnovljivih izvora energije u plinsku mrežnu infrastrukturu. Ako se radi o infrastrukturnom ulaganju prekograničnog karaktera, trebalo bi usko surađivati s Agencijom za suradnju energetske regulatora (Agencija), uspostavljenom Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, i Europskom mrežom operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin), uspostavljenom Uredbom (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽²⁾, u okviru njihovih nadležnosti, kako bi se što bolje uzele u obzir prekogranične implikacije. Podsjeća se da Agencija u skladu s Uredbom (EZ) br. 713/2009 može dati mišljenja i preporuke o prekograničnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti i djelokruga. Agencija i ENTSO za plin, zajedno s drugim sudionicima na tržištu, imaju važnu ulogu u uspostavljanju i provedbi desetogodišnjeg razvojnog plana mreže na razini Unije koji će uključivati, *inter alia*, prognozu primjerenosti europske ponude i koji bi, što se tiče međudržavnih spojnih plinovoda, trebao biti utemeljen, *inter alia*, na razumnim potrebama različitih mrežnih korisnika.
- (16) Nadležna tijela odnosno države članice trebali bi osigurati ispitivanje tržišta plina kao jedan od nužnih koraka u procesu usklađivanja s infrastrukturnim standardom.
- (17) Nadležna tijela bi kod obavljanja zadaća utvrđenih u ovoj Uredbi trebala prema potrebi usko surađivati s ostalim relevantnim nacionalnim tijelima, posebno regulatornim tijelima, ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti na temelju Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina ⁽³⁾.
- (18) U slučaju potrebe za novim međudržavnim spojnim plinovodima ili proširenjem postojećih, uska suradnja između države članice u pitanju, nadležnih tijela i nacionalnih regulatornih tijela, ako su ona različita od nadležnih tijela, trebala bi se ostvariti u ranoj fazi.
- (19) Državama članicama na raspolaganju su različiti izvori financiranja Unije kao potpora u financiranju potrebnih ulaganja u proizvodne i infrastrukturne mjere te mjere energetske učinkovitosti na regionalnoj i lokalnoj razini, poglavito zajmovi i jamstva Europske investicijske banke odnosno sredstva iz regionalnih, strukturnih i kohezijskih fondova. Europska investicijska banka i vanjski instrumenti Unije, kao što je Europski instrument za susjedstvo i partnerstvo, Instrument za pretpriступnu pomoć i Financijski instrument za razvojnu suradnju mogu financirati i mjere u trećim zemljama koje se provode u svrhu poboljšanja sigurnosti opskrbe energijom.
- (20) Ova bi Uredba trebala omogućiti poduzećima za prirodni plin i kupcima da se u slučaju poremećaja u opskrbi što je moguće duže oslanjaju na tržišne mehanizme. Ona bi također trebala osigurati izvanredne mehanizme koji bi se koristili kada tržište samo više nije u mogućnosti na odgovarajući se način nositi s problemom poremećaja u isporuci plina. Čak i u slučaju izvanrednog stanja, trebalo bi dati prednost tržišnim instrumentima kako bi se ublažile posljedice poremećaja u opskrbi.
- (21) Stupanjem na snagu novog zakonodavstva o unutarnjem energetskom tržištu donesenog u srpnju 2009. na plinski će se sektor primjenjivati nove odredbe koje će uspostaviti jasne uloge i odgovornosti država članica, nacionalnih regulatornih tijela, operatora transportnih sustava i Agencije te poboljšati transparentnost tržišta kako bi se poboljšalo njegovo funkcioniranje, sigurnost opskrbe i zaštita kupaca.
- (22) Dovršenje unutarnjeg tržišta plina i učinkovito tržišno natjecanje unutar tog tržišta Uniji pruža najviši stupanj sigurnosti opskrbe za sve njezine države članice pod uvjetom da je tržište sposobno u potpunosti funkcionirati u slučaju poremećaja u opskrbi dijela Unije, bez obzira na razlog poremećaja. Da bi se to postiglo, potreban je sveobuhvatan i učinkovit zajednički pristup sigurnosti opskrbe, a posebno transparentnost, solidarnost i nediskriminirajuće politike koje su u skladu s funkcioniranjem unutarnjeg tržišta i koje ne narušavaju tržište i ne potkopavaju učinak tržišnih odgovora na poremećaje.
- (23) Sigurnost opskrbe plinom zajednička je odgovornost poduzeća za prirodni plin, država članica, posebno njihovih nadležnih tijela, i Komisije, u okviru djelokruga i nadležnosti svakog od njih. Ako su nacionalna regulatorna tijela različita od nadležnih tijela, trebala bi također prema potrebi doprinositi sigurnosti opskrbe plinom u okviru vlastitog djelokruga i nadležnosti u skladu s Direktivom 2009/73/EZ. Osim toga, kupci koji koriste plin za proizvodnju električne energije ili u industrijske svrhe mogu također imati važnu ulogu u sigurnosti opskrbe plinom zahvaljujući sposobnosti da odgovore na krizu mjerama na strani potražnje, primjerice ugovorima s mogućnosti prekida i prelaskom na druga goriva, budući da to izravno utječe na ravnotežu ponude i potražnje.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 1.

⁽²⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

⁽³⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 94.

- (24) Precizna definicija uloga i odgovornosti svih poduzeća za prirodni plin i nadležnih tijela stoga je ključna za održavanje dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plina, posebno u slučaju poremećaja u opskrbi i kriznih stanja. Te uloge i odgovornosti trebalo bi utvrditi tako da se osigura poštovanje pristupa u tri razine, u okviru kojeg se prvo uključuju relevantna poduzeća za prirodni plin i industrija, zatim države članice na nacionalnoj ili regionalnoj razini i zatim Unija. U slučaju krize u opskrbi, sudionicima na tržištu trebalo bi dati dovoljno mogućnosti da odgovore na stanje tržišnim mjerama. Ako odgovor sudionika na tržištu nije dovoljan, države članice i njihova nadležna tijela trebala bi poduzeti mjere za uklanjanje ili ublažavanje posljedica krize u opskrbi. Samo ako te mjere nisu dostatne, trebalo bi poduzeti mjere za uklanjanje odnosno ublažavanje posljedica krize u opskrbi na regionalnoj razini ili na razini Unije. U što je moguće većoj mjeri trebalo bi nastojati pronaći regionalna rješenja.
- (25) Za potrebe provedbe ove Uredbe uspostaviti će se, u duhu solidarnosti, široka regionalna suradnja između javnih tijela i poduzeća za prirodni plin, kako bi se optimizirale koristi u vezi s koordinacijom mjera za ublažavanje utvrđenih rizika i provele mjere koje su troškovno najučinkovitije za stranke u pitanju.
- (26) Trebalo bi utvrditi dovoljno usklađene standarde sigurnosti opskrbe kojima bi se barem obuhvatio slučaj iz siječnja 2009., uzimajući u obzir razlike između država članica te obveze javne usluge i mjere zaštite kupaca iz članka 3. Direktive 2009/73/EZ. Ti standardi sigurnosti opskrbe trebali bi biti čvrsti, kako bi osigurali potrebnu pravnu sigurnost, i jasno definirani te ne bi smjeli predstavljati neprimjereno i nerazmjerno opterećenje za poduzeća za prirodni plin, uključujući nove sudionike i mala poduzeća, niti za krajnje korisnike. Osim toga, ti bi standardi poduzećima za prirodni plin Unije trebali zajamčiti jednak pristup nacionalnim kupcima. Mjere koje su nužne da bi se osiguralo ispunjenje standarda opskrbe mogu uključivati dodatne skladišne kapacitete i količine, operativnu akumulaciju, ugovore o opskrbi, ugovore s mogućnosti prekida i druge mjere sa sličnim učinkom kao i nužne tehničke mjere za osiguravanje sigurnosti opskrbe plinom.
- (27) U interesu dobrog funkcioniranja tržišta plina bitno je da poduzeća za prirodni plin na vrijeme obave potrebna ulaganja u vlastitu proizvodnju i infrastrukturu, npr. spojne plinovode, posebno one koji osiguravaju pristup plinskoj mreži Unije, opremu koja omogućuje dvosmjerni fizički protok plina u plinovodima te skladišta i postrojenja za ponovno uplinjavanje UPP-a, vodeći računa o mogućim poremećajima u opskrbi, poput onih koji su se dogodili u siječnju 2009. Komisija bi, kod izrade prognoza financijskih potreba za plinsku infrastrukturu u odnosu na financijske instrumente Unije, trebala prema potrebi dati prednost infrastrukturnim projektima koji podupiru integraciju unutarnjeg tržišta plina i sigurnost opskrbe plinom.
- (28) Operatore transportnih sustava ne bi se smjelo priječiti da razmotre slučaj gdje bi ulaganja u fizički kapacitet za transport plina u oba smjera (dvosmjerni kapacitet) na međudržavnim spojnim plinovodima s trećim zemljama mogla doprinijeti poboljšanju sigurnosti opskrbe, posebno u slučaju trećih zemalja koje osiguravaju tranzitni protok između dviju država članica.
- (29) Posebno je važno održati kontinuitet opskrbe plinom kućanstava i ograničenog broja dodatnih kupaca – posebno kupaca koji pružaju temeljne socijalne usluge, koje mogu definirati države članice u pitanju – u slučajevima kada ih tržište više nije u mogućnosti opskrbljivati. Bitno je da se mjere koje će se poduzimati za vrijeme krize definiraju unaprijed te da se poštuju sigurnosni zahtjevi, također i u slučaju kad su zaštićeni kupci spojeni na istu distribucijsku mrežu kao i ostali kupci. Te mjere mogu uključivati proporcionalna smanjenja u odnosu na prvotno rezervirani kapacitet u slučajevima kad je kapacitet za pristup infrastrukturi smanjen iz tehničkih razloga.
- (30) Nadležna tijela bi se u pravilu trebala pridržavati svojeg interventnog plana. Ona mogu u posebno opravdanim iznimnim okolnostima poduzeti mjere koje odstupaju od tih planova.
- (31) Raspoloživ je velik izbor instrumenata za ispunjavanje obveza povezanih sa sigurnošću opskrbe. Te bi instrumente trebalo, ovisno o slučaju, koristiti u nacionalnom ili regionalnom kontekstu odnosno u kontekstu Unije kako bi se postigao dosljedan i troškovno učinkovit rezultat.
- (32) Aspektima sigurnosti opskrbe u vezi s dugoročnim planiranjem ulaganja u dostatne prekogranične kapacitete i drugu infrastrukturu, koja osigurava dugoročnu sposobnost sustava da zajamči sigurnost opskrbe i zadovolji razumnu potražnju, bavi se Direktiva 2009/73/EZ. Da bi se zadovoljili standardi sigurnosti opskrbe, možda će biti potrebno određeno prijelazno razdoblje za provedbu potrebnih ulaganja. Desetogodišnji razvojni plan mreže na razini Unije, koji je izradio ENTSO za plin i koji nadzire Agencija, temeljni je alat za utvrđivanje potrebnih ulaganja na razini Unije, *inter alia*, i za potrebe provedbe infrastrukturnih zahtjeva utvrđenih ovom Uredbom.
- (33) ENTSO za plin i Agencija bi, kao članovi Koordinacijske skupine za plin, trebali biti u cijelosti uključeni u proces suradnje i savjetovanja na razini Unije, u okviru svojih nadležnosti.

- (34) Koordinacijska skupina za plin glavno je tijelo s kojim Komisija obavlja savjetovanje u kontekstu utvrđivanja planova prevencije i interventnih planova. Podsjeća se da su ENTSO za plin i Agencija članovi Koordinacijske skupine za plin i da će se s njima obaviti savjetovanje u tom kontekstu.
- (35) Kako bi se osigurao najviši stupanj pripravnosti u slučaju poremećaja u opskrbi, interventne bi planove trebala utvrditi nadležna tijela nakon savjetovanja s poduzećima za prirodni plin. Ti planovi ne bi smjeli biti u suprotnosti s drugim planovima na nacionalnoj i regionalnoj razini odnosno na razini Unije. Ti bi se planovi u sadržajnom smislu trebali oslanjati na najbolje prakse postojećih planova i jasno definirati uloge i odgovornosti za sva poduzeća za prirodni plin i nadležna tijela u pitanju. Gdje god je to moguće i potrebno trebalo bi utvrditi zajedničke interventne planove.
- (36) U svrhu jačanja solidarnosti između država članica u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije, države članice trebale bi predvidjeti mjere solidarnosti kako bi se, posebno, osigurala potpora državama članicama koje su izložene nepovoljnijim geografskim ili geološkim uvjetima. Poduzeća za prirodni plin trebala bi predvidjeti mjere, kao što su npr. poslovni sporazumi, što može uključivati povećani izvoz plina ili povećano povlačenje iz skladišta. Važno je poticati sklapanje sporazuma među poduzećima za prirodni plin. Mjere u okviru interventnog plana trebale bi, prema potrebi, obuhvaćati mehanizme koji osiguravaju pravednu i primjerenu naknadu poduzećima za prirodni plin. Mjere solidarnosti posebno mogu biti primjerene među državama članicama za koje Komisija predlaže uspostavljanje zajedničkih planova prevencije ili interventnih planova na regionalnoj razini.
- (37) Komisiji u kontekstu ove Uredbe pripada važna uloga u slučaju izvanrednog stanja, bilo na razini Unije ili na regionalnoj razini.
- (38) Europska solidarnost bi se prema potrebi trebala očitovati i u obliku pomoći Unije i njezinih država članica u području civilne zaštite. Tu bi pomoć trebalo olakšati i koordinirati mehanizmom Zajednice za civilnu zaštitu uspostavljenim Odlukom Vijeća 2007/779/EZ, Euratom ⁽¹⁾.
- (39) Ova Uredba ne utječe na suverena prava država članica nad vlastitim energetske resursima.
- (40) Direktivom Vijeća 2008/114/EZ od 8. prosinca 2008. o utvrđivanju i označivanju europske kritične infrastrukture i procjeni potrebe poboljšanja njezine zaštite ⁽²⁾ predviđen je postupak za povećanje sigurnosti označene europske kritične infrastrukture u Uniji, uključujući određenu plinsku infrastrukturu. Direktiva 2008/114/EZ doprinosi zajedno s ovom Uredbom stvaranju sveobuhvatnog pristupa energetske sigurnosti u Uniji.
- (41) Interventne planove trebalo bi redovito ažurirati i objavljivati. Oni bi trebali podlijegati stručnim i drugim provjerama.
- (42) Koordinacijska skupina za plin trebala bi djelovati kao savjetnik Komisije kako bi se olakšala koordinacija mjera sigurnosti opskrbe u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije. Ona bi također trebala pratiti prikladnost i primjerenost mjera koje se poduzimaju na temelju ove Uredbe.
- (43) Cilj je ove Uredbe omogućiti poduzećima za prirodni plin i nadležnim tijelima država članica da što je moguće duže osiguraju učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina u slučaju poremećaja u opskrbi, prije nego što nadležna tijela poduzmu mjere kada tržište više nije u mogućnosti osigurati potrebne količine plina. Te bi iznimne mjere trebale biti u cijelosti u skladu sa zakonodavstvom Unije i trebalo bi ih priopćiti Komisiji.
- (44) S obzirom na to da su isporuke plina iz trećih zemalja jedan od ključnih elemenata sigurnosti opskrbe plinom u Uniji, Komisija bi trebala koordinirati mjere koje se tiču trećih zemalja, surađujući s trećim zemljama koje isporučuju plin i obavljaju tranzit plina na pronalaženju rješenja za krizna stanja i osiguravanju stabilnog dotoka plina u Uniju. Komisija bi trebala imati pravo koristiti radnu skupinu koja bi u slučaju krize, uz savjetovanje s trećim zemljama u pitanju, pratila dotok plina u Uniju, a u slučaju da je kriza izazvana problemima u trećoj zemlji, preuzela ulogu posrednika i pomagača.
- (45) Važno je da uvjeti isporuke iz trećih zemalja ne narušavaju tržišno natjecanje i budu u skladu s pravilima unutarnjeg tržišta.
- (46) Ako postoje pouzdane informacije o postojanju stanja izvan Unije koje ugrožava sigurnost opskrbe jedne ili više država članica i može dovesti do aktiviranja mehanizma ranog upozoravanja između Unije i treće zemlje, Komisija bi trebala o tomu bez odlaganja obavijestiti Koordinacijsku skupinu za plin, a Unija bi trebala poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se to stanje ublažilo.

⁽¹⁾ SL L 314, 1.12.2007., str. 9.

⁽²⁾ SL L 345, 23.12.2008., str. 75.

- (47) Vijeće je u veljači 2009. zaključilo da bi trebalo povećati transparentnost i pouzdanost učinkovitom razmjenom informacija između Komisije i država članica o odnosima s trećim zemljama u području energetike, uključujući dugoročna uređenja opskrbe, vodeći računa o tajnosti poslovno osjetljivih informacija.
- (48) Iako se propisi iz Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije, a posebno propisi o tržišnom natjecanju, primjenjuju na usluge od općega gospodarskog interesa u mjeri u kojoj primjena tih pravila ne ometa obavljanje tih usluga, države članice uživaju široku diskreciju u pogledu utvrđivanja, dodjele i organiziranja obveza javne usluge.
- (49) Budući da cilj ove Uredbe, to jest zaštitu sigurnosti opskrbe plinom u Uniji, države članice same ne mogu dostatno ostvariti, nego se, zbog opsežnosti odnosno učinaka djelovanja, taj cilj može na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (50) Direktivu 2004/67/EZ trebalo bi staviti izvan snage,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju odredbe čiji je cilj zaštititi sigurnost opskrbe plinom osiguravanjem pravilnog i neprekinutog funkcioniranja unutarnjeg tržišta prirodnog plina (plin) i omogućavanjem provedbe izvanrednih mjera kada tržište više nije u mogućnosti osigurati potrebne količine plina te utvrđivanjem jasne definicije i podjele odgovornosti između poduzeća za prirodni plin, država članica i Unije kako u pogledu preventivnog djelovanja tako i u odnosu na reakciju na konkretne poremećaje u opskrbi. Ovom su Uredbom, u duhu solidarnosti, predviđeni i transparentni mehanizmi za koordinaciju planiranja izvanrednih stanja na razini država članica, regionalnoj razini i razini Unije te odgovora na ta izvanredna stanja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz Direktive 2009/73/EZ, Uredbe (EZ) br. 713/2009 i Uredbe (EZ) br. 715/2009.

Osim toga, primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „zaštićeni kupci” znači sva kućanstva priključena na plinsku distribucijsku mrežu te, dodatno, ako država članica u pitanju tako odluči:

(a) mala i srednja poduzeća, ako su priključena na plinsku distribucijsku mrežu, i temeljne socijalne službe, ako su priključene na plinsku distribucijsku ili transportnu mrežu, te pod uvjetom da ti dodatni kupci zajedno ne čine više od 20 % krajnje potrošnje plina; i/ili

(b) postrojenja centraliziranoga grijanja, u mjeri u kojoj isporučuju toplinu kućanstvima i kupcima iz točke (a), pod uvjetom da ta postrojenja nemaju mogućnost prelaska na druga goriva i priključena su na plinsku distribucijsku ili transportnu mrežu.

Države članice čim to bude moguće, a najkasnije 3. prosinca 2011., obavješćuju Komisiju namjeravaju li uključiti točku (a) i/ili (b) u svoju definiciju zaštićenih kupaca;

2. „nadležno tijelo” znači nacionalno vladino tijelo ili nacionalno regulatorno tijelo koje je država članica imenovala za osiguravanje provedbe mjera utvrđenih u ovoj Uredbi. Ovo ne dovodi u pitanje mogućnost države članice da nadležnom tijelu omogući da određene zadaće iz ove Uredbe prenese na druga tijela. Tako prenesene zadaće obavljaju se pod nadzorom nadležnog tijela i utvrđuju u planovima iz članka 4.

Članak 3.

Odgovornost za sigurnost opskrbe plinom

1. Sigurnost opskrbe plinom zajednička je odgovornost poduzeća za prirodni plin, država članica, poglavito njihovih nadležnih tijela, i Komisije u okviru djelokruga i nadležnosti svakog od njih. Ta zajednička odgovornost zahtijeva visok stupanj suradnje između njih.

2. Svaka država članica čim to bude moguće, a najkasnije 3. prosinca 2011. imenuje nadležno tijelo koje osigurava provedbu mjera predviđenih ovom Uredbom. Dok se službeno ne imenuje nadležno tijelo, nacionalni subjekti koji su trenutačno zaduženi za sigurnost opskrbe plinom prema potrebi poduzimaju mjere koje provodi nadležno tijelo u skladu s ovom Uredbom. Te mjere uključuju obavljanje procjene rizika iz članka 9. te, na temelju te procjene, utvrđivanje plana prevencije i interventnog plana te redovito praćenje sigurnosti opskrbe plinom na nacionalnoj razini. Nadležna tijela međusobno surađuju s ciljem sprečavanja poremećaja u opskrbi i ograničenja

štete u slučaju poremećaja. Države članice ništa ne priječi da prema potrebi donesu provedbeno zakonodavstvo kako bi ispunile zahtjeve ove Uredbe.

3. Čim država članica imenuje nadležno tijelo, ona Komisiji bez odlaganja priopćuje naziv tog tijela te, prema potrebi, nazive nacionalnih subjekata zaduženih za sigurnost opskrbe plinom koji djeluju kao privremeno nadležno tijelo u skladu sa stavkom 2. Svaka država članica objavljuje ta imenovanja.

4. Nadležno tijelo kod provedbe mjera predviđenih ovom Uredbom utvrđuje uloge i odgovornosti različitih uključenih subjekata na način koji osigurava poštovanje pristupa u tri razine, u okviru kojega se prvo uključuju relevantna poduzeća za prirodni plin i industrija, zatim države članice na nacionalnoj i regionalnoj razini i na kraju Unija.

5. Komisija prema potrebi koordinira postupke nadležnih tijela na regionalnoj razini i na razini Unije, kako je utvrđeno u ovoj Uredbi, *inter alia*, putem Koordinacijske skupine za plin iz članka 12. ili skupine za upravljanje kriznim stanjima iz članka 11. stavka 4., posebno u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili na regionalnoj razini, kako je definirano u članku 11. stavku 1.

6. Mjere za osiguravanje sigurnosti opskrbe sadržane u planovima prevencije i interventnim planovima moraju biti jasno definirane, transparentne, razmjerne, nediskriminirajuće i provjerljive i ne smiju neprimjereno narušavati tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina niti ugrožavati sigurnost opskrbe plinom drugih država članica i Unije u cjelini.

Članak 4.

Utvrđivanje plana prevencije i interventnog plana

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., nadležna tijela svih država članica, nakon savjetovanja s poduzećima za prirodni plin, relevantnim organizacijama koje zastupaju interese kućanstava i industrijskih kupaca te nacionalnim regulatornim tijelom, ako je ono različito od nadležnog tijela, utvrđuje na nacionalnoj razini:

(a) plan prevencije koji sadrži mjere potrebne za uklanjanje i ublažavanje utvrđenih rizika, u skladu s procjenom rizika provedenom na temelju članka 9; i

(b) interventni plan koji sadrži mjere koje se poduzimaju radi uklanjanja odnosno ublažavanja utjecaja poremećaja u opskrbi plinom u skladu s člankom 10.

2. Nadležna tijela prije donošenja plana prevencije i interventnog plana na nacionalnoj razini, a najkasnije 3. lipnja 2012., razmjenjuju svoje nacрте planova prevencije i interventnih planova i savjetuju se međusobno, na odgovarajućoj regionalnoj razini, i s Komisijom kako nacrti njihovih planova i mjere ne bi bili u suprotnosti s planovima prevencije i interventnim planovima drugih država članica i kako bi bili u skladu s ovom Uredbom i ostalim odredbama zakonodavstva Unije. To se savjetovanje posebno provodi između susjednih država članica, poglavito između izoliranih sustava koji tvore plinske otoke i njihovih susjednih država članica, i njime mogu biti obuhvaćene primjerice države članice navedene u indikativnom popisu u Prilogu IV.

3. Nadležna tijela u pitanju mogu, na temelju savjetovanja iz stavka 2. i mogućih preporuka Komisije, donijeti odluku da se dodatno uz planove na nacionalnoj razini utvrde i zajednički planovi prevencije na regionalnoj razini (zajednički planovi prevencije) i zajednički interventni planovi na regionalnoj razini (zajednički interventni planovi). Nadležna tijela u pitanju u slučaju uspostave zajedničkih planova nastoje sklopiti sporazume u svrhu provedbe regionalne suradnje tamo gdje je to primjereno. Države članice prema potrebi službeno potvrđuju te sporazume.

4. Nadležno tijelo kod utvrđivanja i provedbe plana prevencije i interventnog plana na nacionalnoj i/ili regionalnoj razini uzima u obzir činjenicu da plinski sustav mora u svakom trenutku sigurno raditi i ukazuje na tehnička ograničenja koja utječu na rad mreže te navodi ta ograničenja, zajedno s tehničkim i sigurnosnim razlozima koji mogu dovesti do smanjenja protoka u slučaju izvanrednog stanja.

5. Planovi prevencije i interventni planovi uključujući, tamo gdje je to primjereno, zajedničke planove donose se i objavljuju najkasnije 3. prosinca 2012. Ti se planovi dostavljaju Komisiji bez odlaganja. Komisija obavješćuje Koordinacijsku skupinu za plin. Nadležna tijela osiguravaju redovito praćenje provedbe tih planova.

6. U roku od 3 mjeseca nakon što nadležna tijela dostave planove iz stavka 5.:

(a) Komisija te planove ocjenjuje u skladu s točkom (b). Komisija se za potrebe ocjenjivanja o planovima savjetuje s Koordinacijskom skupinom za plin i na primjeren način uzima u obzir njezino mišljenje. Komisija izvješćuje Koordinacijsku skupinu za plin o svojoj ocjeni; i

(b) ako Komisija na temelju tog savjetovanja:

i. ocijeni da plan prevencije ili interventni plan nije prikladan za ublažavanje rizika utvrđenih u procjeni rizika, ona može nadležnom tijelu ili nadležnim tijelima u pitanju dati preporuku da izmijeni plan;

ii. smatra da plan prevencije ili interventni plan nije usklađen sa scenarijima rizika ili planovima drugog nadležnog tijela ili da nije usklađen s odredbama ove Uredbe ili drugim odredbama prava Unije, ona traži da se taj plan izmijeni;

iii. smatra da plan prevencije ugrožava sigurnost opskrbe plinom drugih država članica ili Unije u cjelini, ona donosi odluku kojom se od nadležnog tijela zahtijeva da preispita taj plan prevencije i može navesti konkretne preporuke izmjena. Komisija detaljno obrazlaže svoju odluku.

7. Nadležno tijelo u pitanju u roku od 4 mjeseca od dostave zahtjeva Komisije iz stavka 6. točke (b) podtočke ii. mijenja svoj plan prevencije odnosno interventni plan te Komisiji dostavlja izmijenjeni plan ili Komisiju obavješćuje o razlozima zbog kojih se ne slaže sa zahtjevom. U slučaju neslaganja Komisija može u roku od 2 mjeseca od odgovora nadležnog tijela povući svoj zahtjev ili sazvati sastanak s nadležnim tijelima u pitanju, uključujući Koordinacijsku skupinu za plin ako to smatra potrebnim, kako bi ispitali problem. Komisija daje detaljno obrazloženje svojeg zahtjeva za izmjene plana. Nadležno tijelo u cijelosti uzima u obzir stajalište Komisije. Ako konačna odluka nadležnog tijela odstupa od stajališta Komisije, nadležno tijelo u roku od 2 mjeseca od primitka stajališta Komisije dostavlja obrazloženje svoje odluke i objavljuje ga zajedno sa svojom odlukom i stajalištem Komisije. Tamo gdje je to primjereno, nadležno tijelo bez odlaganja objavljuje izmijenjeni plan.

8. Nadležno tijelo u pitanju u roku od 3 mjeseca od dostave odluke Komisije iz stavka 6. točke (b) podtočke iii. mijenja svoj plan prevencije i Komisiji dostavlja izmijenjeni plan ili Komisiju obavješćuje o razlozima zbog kojih se ne slaže s odlukom. U slučaju neslaganja Komisija može u roku od 2 mjeseca od odgovora nadležnog tijela odlučiti izmijeniti ili povući svoj zahtjev. Ako Komisija ostane pri svojem zahtjevu, nadležno tijelo u pitanju mijenja plan u roku od 2 mjeseca od dostave odluke Komisije, uzimajući u najvećoj mogućoj mjeri u obzir preporuke Komisije iz stavka 6. točke (b) podtočke iii., i dostavlja ga Komisiji.

Komisija obavješćuje Koordinacijsku skupinu za plin i kod sastavljanja mišljenja o izmijenjenom planu, koje je dužna podnijeti u roku od 2 mjeseca od dostave od strane nadležnog

tijela, na odgovarajući način uzima u obzir njezine preporuke. Nadležno tijelo u pitanju u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje Komisije i u roku od 2 mjeseca od primitka mišljenja Komisije donosi i objavljuje odgovarajuće izmijenjeni plan.

9. Osigurava se zaštita tajnosti poslovno osjetljivih informacija.

Članak 5.

Sadržaj nacionalnih i zajedničkih planova prevencije

1. Nacionalni i zajednički planovi prevencije sadrže:

(a) rezultate procjena rizika, kako je utvrđeno u članku 9.;

(b) mjere, količine, kapacitete i vrijeme potrebno da se ispune infrastrukturni standardi i standardi opskrbe, kako je utvrđeno u članku 6. i 8., uključujući, tamo gdje je to primjereno, podatak koliko su mjere na strani potražnje prikladne dostatno i na vrijeme kompenzirati poremećaj u opskrbi iz članka 6. stavka 2., najveći pojedinačni plinski infrastrukturni objekt od zajedničkog interesa u slučaju primjene članka 6. stavka 3. i sve povećane standarde opskrbe iz članka 8. stavka 2.;

(c) obveze nametnute poduzećima za prirodni plin i drugim relevantnim tijelima, uključujući obvezu u pogledu sigurnosti rada plinskog sustava;

(d) druge mjere u svrhu prevencije utvrđenih rizika, kao što su mjere koje se odnose na potrebu poboljšanja spojnih plinovoda između susjednih država članica i mogućnost diversifikacije putova i izvora opskrbe plinom, tamo gdje je to primjereno, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri održao kontinuitet opskrbe plinom svih kupaca;

(e) prema potrebi, mehanizme suradnje s drugim državama članicama u vezi s izradom i provedbom zajedničkih planova prevencije i zajedničkih interventnih planova, kako je navedeno u članku 4. stavku 3.;

(f) informacije o postojećim i budućim spojnim plinovodima, uključujući one koji osiguravaju pristup plinskoj mreži Unije, prekograničnim protocima i prekograničnom pristupu skladištima te fizičkom kapacitetu za transport plina u oba smjera (dvosmjerni kapacitet), posebno u slučaju izvanrednog stanja;

(g) informacije o svim obvezama javne usluge koje se odnose na sigurnost opskrbe plinom.

2. Nacionalni i zajednički planovi prevencije, a posebno mjere radi ispunjenja infrastrukturnog standarda kako je utvrđeno u članku 6., uzimaju u obzir desetogodišnji razvojni plan mreže na razini Unije koji izrađuje ENTSO za plin na temelju članka 8. stavka 10. Uredbe (EZ) br. 715/2009.

3. Nacionalni i zajednički planovi prevencije temelje se ponajprije na tržišnim mjerama i uzimaju u obzir utjecaj na gospodarstvo i učinkovitost mjera, posljedice za funkcioniranje unutarnjeg energetskog tržišta i utjecaj na okoliš i potrošače; oni ne smiju predstavljati neprimjereno opterećenje za poduzeća za prirodni plin i ne smiju imati negativan učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina.

4. Nacionalni i zajednički planovi prevencije ažuriraju se svake 2 godine, osim ako okolnosti nalažu češće ažuriranje, i odražavaju ažuriranu procjenu rizika. Savjetovanje između nadležnih tijela predviđeno u članku 4. stavku 2. obavlja se prije donošenja ažuriranog plana.

Članak 6.

Infrastrukturni standard

1. Države članice odnosno, ako država članica tako odredi, nadležno tijelo osigurava da se potrebne mjere poduzmu tako da najkasnije 3. prosinca 2014. u slučaju poremećaja najvećeg pojedinačnog plinskog infrastrukturnog objekta kapacitet preostale infrastrukture, određen sukladno s formulom $N - 1$ iz Priloga I. točke 2., može, ne dovodeći u pitanje stavak 2. ovog članka, zadovoljiti ukupnu potražnju za plinom izračunanog područja tijekom dana iznimno visoke potražnje za plinom, kakva se prema statističkoj vjerojatnosti javlja jedanput u 20 godina. To ne dovodi u pitanje odgovornost operatora sustava da provedu odgovarajuća ulaganja i na obveze operatora transportnih sustava utvrđene u Direktivi 2009/73/EZ i Uredbi (EZ) br. 715/2009, u slučajevima gdje je to primjereno i potrebno.

2. Obveza u pogledu osiguravanja kapaciteta preostale infrastrukture koji može zadovoljiti ukupnu potražnju za plinom, kako je navedeno u stavku 1., također se smatra ispunjenom ako nadležno tijelo u planu prevencije dokaže da se poremećaj u opskrbi može dostatno i na vrijeme kompenzirati odgovarajućim tržišnim mjerama na strani potražnje. U tu se svrhu koristi formula iz Priloga I. točke 4.

3. Ako je primjereno, u skladu s procjenom rizika iz članka 9., nadležna tijela u pitanju mogu odlučiti da se obveza iz stavka 1. ovog članka ispuni na regionalnoj umjesto na nacionalnoj razini. U tom se slučaju utvrđuju zajednički planovi prevencije na temelju članka 4. stavka 3. Primjenjuje se Prilog I. točka 5.

4. Nadležna tijela, nakon savjetovanja s relevantnim poduzećima za prirodni plin, Komisiji bez odlaganja prijavljuju svako kršenje obveze iz stavka 1. i obavješćuju Komisiju o razlozima tog kršenja.

5. Operatori transportnih sustava što prije, a najkasnije 3. prosinca 2013., omogućuju uspostavu trajnog dvosmjernog kapaciteta na svim međudržavnim spojnim plinovodima između država članica, osim:

(a) u slučaju spojeva s proizvodnim postrojenjima, postrojenjima za UPP i distribucijskim mrežama; odnosno

(b) ako je odobreno izuzeće u skladu s člankom 7.

Operatori transportnih sustava do 3. prosinca 2013. prilagođuju funkcioniranje transportnih sustava djelomično ili u cijelosti kako bi se na međudržavnim spojnim plinovodima omogućio fizički protok plina u oba smjera.

6. Ako za određeni međudržavni spojni plinovod već postoji dvosmjerni kapacitet ili je u izgradnji, obveza iz stavka 5. prvog podstavka smatra se ispunjenom u odnosu na taj spojni plinovod, osim ako su jedna ili više država članica zatražile povećanje kapaciteta zbog sigurnosti opskrbe. Ako je podnesen takav zahtjev za povećanje, primjenjuje se postupak iz članka 7.

7. Države članice odnosno, ako država članica tako odredi, nadležno tijelo osiguravaju da se, kao prvo, tržište uvijek ispituje na transparentan, detaljan i nediskriminirajući način kako bi se utvrdilo zahtijeva li tržište ulaganje u infrastrukturu koja je potrebna da bi se ispunile obveze iz stavaka 1. i 5.

8. Nacionalna regulatorna tijela uzimaju u obzir stvarne troškove ispunjavanja obveze iz stavka 1. kao i troškove uspostavljanja trajnog dvosmjernog kapaciteta, kako bi prilikom transparentnog i detaljnog utvrđivanja odnosno odobravanja tarifa i metodologija u skladu s člankom 41. stavkom 8. Direktive 2009/73/EZ i člankom 13. Uredbe (EZ) br. 715/2009. mogla odobriti primjerene poticaje. Ako tržište ne zahtijeva ulaganje za uspostavljanje dvosmjernog kapaciteta i ako to ulaganje izaziva troškove u više država članica, ili u jednoj državi članici u korist jedne ili više od jedne države članice, nacionalna regulatorna tijela svih dotičnih država članica donose zajedničku odluku o raspodjeli troškova prije nego što se donese bilo kakva odluka o ulaganju. Kod raspodjele troškova uzima se posebno u obzir doprinos koristi od infrastrukturnih ulaganja sigurnosti opskrbe dotičnih država članica. Primjenjuje se članak 8. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.

9. Razvijanjem dobro povezano mreže, nadležno tijelo osigurava da svaki novi objekt transportne infrastrukture doprinosi sigurnosti opskrbe, prema potrebi i putem dostatnog broja prekograničnih ulaznih i izlaznih mjesta sukladno s tržišnom potražnjom i utvrđenim rizicima. Nadležno tijelo u procjeni rizika prema potrebi ocjenjuje gdje se nalaze unutarnja uska grla i imaju li nacionalni ulazni kapacitet i infrastruktura, a posebno transportne mreže, sposobnost prilagoditi nacionalne protoke plina scenariju poremećaja najvećeg pojedinačnog infrastrukturnog objekta utvrđenog u procjeni rizika.

10. Iznimno, Luksemburg, Slovenija i Švedska nisu vezane obvezom iz stavka 1. ovog članka, ali one tu obvezu nastoje ispuniti, vodeći računa o osiguravanju isporuke plina zaštićenim kupcima u skladu s člankom 8. Ovo se izuzeće primjenjuje:

- (a) u slučaju Luksemburga: sve dok ima najmanje dva spojna plinovoda s drugim državama članicama, najmanje dva različita izvora opskrbe i nijedno skladište plina ili postrojenje za UPP na svojem državnom području;
- (b) u slučaju Slovenije: sve dok ima najmanje dva spojna plinovoda s drugim državama članicama, najmanje dva različita izvora opskrbe i nijedno skladište plina ili postrojenje za UPP na svojem državnom području;
- (c) u slučaju Švedske: sve dok na svojem državnom području nema tranzita plina prema drugim državama članicama, njezina unutarnja bruto potrošnja plina iznosi manje od 2 Mtoe godišnje i manje od 5 % ukupne potrošnje primarne energije otpada na plin.

Te tri države članice na transparentan, detaljan i nediskriminirajući način osiguravaju da se tržište redovito ispituje u odnosu na infrastrukturna ulaganja i objavljuju rezultate tih ispitivanja.

Države članice iz prvog podstavka obavješćuju Komisiju o svim promjenama u odnosu na uvjete iz tog podstavka. Izuzeće iz podstavka 1. prestaje se primjenjivati ako više nije ispunjen barem jedan od tih uvjeta.

Države članice iz prvog podstavka do 3. prosinca 2018. Komisiji dostavljaju izvješće u kojemu opisuju stanje u vezi s odgovarajućim uvjetima iz tog podstavka i izgledima za ispunjenje obveze iz stavka 1., uzimajući u obzir gospodarski utjecaj ispunjenja infrastrukturnog standarda, rezultate ispitivanja tržišta i kretanja na tržištu plina te plinske infrastrukturne projekte u regiji. Komisija može na temelju tog izvješća odlučiti, ako su još uvijek zadovoljeni odgovarajući uvjeti iz prvog podstavka ovog stavka, da se izuzeće predviđeno u prvom podstavku može

nastaviti primjenjivati još 4 godine. U slučaju pozitivne odluke, postupak utvrđen u ovom podstavku ponavlja se nakon 4 godine.

Članak 7.

Postupak u vezi s uspostavljanjem dvosmjernog kapaciteta ili zahtjevom za izuzeće

1. Operatori transportnih sustava za svaki međudržavni spojni plinovod između država članica, osim onih koji su izuzeti na temelju članka 6. stavka 5. točke (a) i u slučajevima gdje dvosmjerni kapacitet već postoji ili je u izgradnji i nijedna država članica nije zatražila povećanje kapaciteta zbog sigurnosti opskrbe, najkasnije do 3. ožujka 2012. dostavljaju svojoj državi članici odnosno, ako je država članica tako odredila, nadležnom tijelu ili regulatornom tijelu države članice (koja se u ovom članku zajedno nazivaju „dotična tijela”), nakon savjetovanja sa svim ostalim predmetnim operatorima prijenosnog sustava:

- (a) prijedlog dvosmjernog kapaciteta za povratni smjer (povratni kapacitet); ili
- (b) zahtjev za izuzeće od obveze uspostave dvosmjernog kapaciteta.

2. Prijedlog povratnog kapaciteta odnosno zahtjev za izuzeće iz stavka 1. temelji se na procjeni tržišne potražnje, projekcijama ponude i potražnje, tehničkoj izvedivosti, troškovima povratnog kapaciteta, uključujući pripadajuće ojačanje transportnog sustava, i koristima za sigurnost opskrbe, istodobno uzimajući u obzir, tamo gdje je to primjereno, mogući doprinos povratnog kapaciteta i eventualnih drugih mjera zadovoljenju infrastrukturnog standarda iz članka 6. u slučaju država članica koje imaju koristi od povratnog kapaciteta.

3. Dotično tijelo koje primi prijedlog ili zahtjev za izuzeće o tome bez odlaganja obavješćuje dotična tijela drugih država članica koje bi, sukladno s procjenom rizika, mogle imati koristi od povratnog kapaciteta i Komisiju. Navedeno dotično tijelo tim drugim dotičnim tijelima i Komisiji ostavlja mogućnost da daju mišljenje u roku od 4 mjeseca od primitka te obavijesti.

4. Dotično tijelo u roku od 2 mjeseca od isteka roka iz stavka 3., na temelju kriterija iz stavka 2. i procjene rizika obavljene u skladu s člankom 9. te vodeći u najvećoj mogućoj mjeri računa o mišljenjima primljenima u skladu sa stavkom 3. ovog članka i uzimajući u obzir aspekte koji nisu strogo gospodarske prirode, kao što su sigurnost opskrbe plinom i doprinos unutarnjem tržištu plina:

(a) odobrava izuzeće, ako povratni kapacitet ne bi značajno povećao sigurnost opskrbe nijedne države članice ni regije ili ako bi troškovi ulaganja znatno nadmašili očekivane koristi za sigurnost opskrbe; ili

(b) prihvaća prijedlog povratnog kapaciteta; ili

(c) zahtijeva da operator transportnog sustava izmijeni svoj prijedlog.

Dotično tijelo svoju odluku bez odlaganja dostavlja Komisiji, zajedno sa svim relevantnim informacijama iz kojih su vidljivi razlozi odluke, uključujući mišljenja primljena u skladu sa stavkom 3. ovog članka. Dotična tijela nastoje osigurati da odluke koje su međusobno ovisne i koje se tiču istog spojnog plinovoda ili povezanih cjevovoda ne budu u suprotnosti jedne s drugima.

5. Komisija može u roku od 2 mjeseca od primitka odluke zahtijevati da dotično tijelo izmijeni svoju odluku ako postoje neslaganja između njegove odluke i mišljenja drugih dotičnih tijela. Taj se rok može produljiti za mjesec dana ako Komisija zatraži dodatne informacije. Svaki prijedlog Komisije koji zahtijeva izmjenu odluke dotičnih tijela utemeljen je na elementima i kriterijima iz stavka 2. i stavka 4. točke (a), uzimajući u obzir razloge odluke dotičnih tijela. Dotično tijelo postupa u skladu sa zahtjevom i mijenja svoju odluku u roku od 4 tjedna. Ako Komisija ne poduzme nikakvu radnju unutar tog roka od 2 mjeseca, smatra se da nije stavila primjedbe na odluku dotičnog tijela.

6. Ako je, sukladno s rezultatima procjene rizika obavljene u skladu s člankom 9. potreban dodatni povratni kapacitet, postupak iz stavaka 1. do 5. ovog članka ponavlja se na zahtjev operatora transportnog sustava, dotičnog tijela ili Komisije.

7. Komisija i dotično tijelo vode računa da tajnost poslovno osjetljivih informacija bude u svakom trenutku zaštićena.

Članak 8.

Standard opskrbe

1. Nadležno tijelo zahtijeva da poduzeća za prirodni plin koja ono odredi poduzmu mjere u svrhu osiguravanja opskrbe zaštićenih kupaca države članice plinom u sljedećim slučajevima:

(a) ekstremnih temperatura tijekom sedmodnevnog vršnog razdoblja, kakvo se prema statističkoj vjerojatnosti javlja jedanput u 20 godina;

(b) razdoblju iznimno visoke potražnje plina u trajanju od najmanje 30 dana, kakvo se prema statističkoj vjerojatnosti javlja jedanput u 20 godina; i

(c) razdoblju od najmanje 30 dana kod poremećaja najvećeg pojedinačnog plinskog infrastrukturnog objekta u prosječnim zimskim uvjetima.

Nadležno tijelo određuje poduzeća za prirodni plin iz prvog podstavka najkasnije 3. lipnja 2012.

2. Svaki povećani standard opskrbe koji prelazi razdoblje od 30 dana iz stavka 1. točaka (b) i (c) kao i svaka dodatna obveza uvedena zbog sigurnosti opskrbe plinom moraju biti utemeljeni na procjeni rizika iz članka 9., obuhvaćeni planom prevencije i:

(a) moraju biti u skladu s člankom 3. stavkom 6.;

(b) ne smiju neprimjereno narušavati tržišno natjecanje niti ometati funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina;

(c) ne smiju imati negativan utjecaj na sposobnost bilo koje druge države članice da osigura opskrbu plinom za zaštićene kupce u skladu s ovim člankom u slučaju izvanrednog stanja na nacionalnoj razini, razini Unije ili regionalnoj razini; i

(d) moraju biti u skladu s kriterijima iz članka 11. stavka 5. u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili regionalnoj razini.

Nadležno tijelo, u duhu solidarnosti, u planu prevencije i interventnom planu utvrđuje kako se pojedini povećani standard opskrbe ili dodatna obveza uvedena poduzećima za prirodni plin može privremeno smanjiti u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili regionalnoj razini.

3. Nakon isteka rokova koje definira nadležno tijelo u skladu sa stavcima 1. i 2., ili u uvjetima koji su teži od uvjeta definiranih u stavku 1., nadležno tijelo i poduzeća za prirodni plin nastoje održati kontinuitet opskrbe plinom u najvećoj mogućoj mjeri, posebno za zaštićene kupce.

4. Obveze uvedene poduzećima za prirodni plin u vezi s ispunjenjem standarda opskrbe iz ovog članka moraju biti nediskriminirajuće i ne smiju predstavljati neprimjereno opterećenje za ta poduzeća.

5. Poduzećima za prirodni plin omogućuje se da ispune te obveze na regionalnoj razini ili na razini Unije, ovisno o slučaju. Nadležno tijelo ne smije zahtijevati da se standardi utvrđeni u ovom članku zadovolje isključivo putem infrastrukture koja se nalazi na njegovom državnom području.

6. Nadležno tijelo osigurava da se uvjeti opskrbe zaštićenih kupaca utvrde ne dovodeći u pitanje pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina i po cijeni koja odgovara tržišnoj vrijednosti opskrbe.

Članak 9.

Procjena rizika

1. Svako nadležno tijelo do 3. prosinca 2011. provodi cjelovitu procjenu rizika koji utječu na sigurnost opskrbe plinom u njegovoj državi članici na temelju sljedećih zajedničkih elemenata:

(a) koristeći standarde utvrđene u člancima 6. i 8., prikazom izračuna formule $N - 1$, polaznih pretpostavki, uključujući pretpostavke za izračun formule $N - 1$ na regionalnoj razini, i podataka potrebnih za taj izračun;

(b) uzimajući u obzir sve relevantne nacionalne i regionalne okolnosti, posebno veličinu tržišta, konfiguraciju mreže, stvarne protoke, uključujući izlazne protoke iz države članice u pitanju, mogućnost fizičkog protoka plina u oba smjera, uključujući moguću potrebu za ojačanjem transportnog sustava u vezi s tim, postojanje proizvodnje i skladištenja te ulogu plina u „energetskom miksu”, posebno u odnosu na centralizirano grijanje i proizvodnju električne energije i upravljanje industrijskim postrojenjima, te pitanja sigurnosti i kvalitete plina;

(c) uzimajući u obzir različite scenarije iznimno visoke potražnje za plinom i poremećaja u opskrbi, kao što je ispad glavne transportne infrastrukture, skladišta i terminala za UPP i poremećaj u opskrbi iz trećih zemalja, uzimajući u obzir povijest, vjerojatnost, sezonu, učestalost i trajanje te, prema potrebi, geopolitičke rizike i procjenjujući vjerojatne posljedice tih scenarija;

(d) utvrđujući interakciju i korelaciju rizika s drugim državama članicama, uključujući, *inter alia*, u odnosu na spojne plinovode, prekograničnu opskrbu, prekogranični pristup skladištima i dvosmjerni kapacitet;

(e) uzimajući u obzir maksimalni kapacitet spojnog plinovoda na svakom graničnom ulaznom i izlaznom mjestu.

2. U slučaju primjene članka 4. stavka 3., nadležna tijela u pitanju također obavljaju zajedničku procjenu rizika na regionalnoj razini.

3. Poduzeća za prirodni plin, industrijski kupci plina, relevantne organizacije koje zastupaju interese kućanstava i industrijskih kupaca plina te države članice i nacionalno regulatorno tijelo, ako je ono različito od nadležnog tijela, surađuju s nadležnim tijelom i dostavljaju mu na zahtjev sve potrebne informacije za procjenu rizika.

4. Procjena rizika prvi se put ažurira najkasnije 18 mjeseci nakon donošenja planova prevencije i interventnih planova iz članka 4. te, nakon toga, svake 2 godine do 30. rujna odgovarajuće godine, osim ako okolnosti nalažu češće ažuriranje. U procjeni rizika uzima se u obzir ostvareni napredak u ulaganjima u svrhu zadovoljavanja infrastrukturnog standarda utvrđenog u članku 6. i specifične probleme s kojima se suočava država članica u pitanju u provedbi novih alternativnih rješenja.

5. Procjena rizika i njezine ažurirane verzije dostavljaju se Komisiji bez odlaganja.

Članak 10.

Interventni planovi i krizne razine

1. Nacionalni i zajednički interventni planovi:

(a) temelje se na kriznim razinama utvrđenima u stavku 3.;

(b) definiraju ulogu i odgovornosti poduzeća za prirodni plin i industrijskih kupaca plina, uključujući relevantne proizvođače električne energije, vodeći računa u kojoj je mjeri svaki od njih pogođen u slučaju poremećaja u opskrbi plinom, te njihovu interakciju s nadležnim tijelima i, prema potrebi, nacionalnim regulatornim tijelima na svakoj kriznoj razini definiranoj u stavku 3.;

(c) definiraju ulogu i odgovornosti nadležnih tijela i drugih tijela kojima su prenesene zadaće iz članka 2. stavka 2. na svakoj kriznoj razini definiranoj u stavku 3. ovog članka;

- (d) osiguravaju da poduzeća za prirodni plin i industrijski kupci plina imaju dovoljno prilike za reakciju na svakoj kriznoj razini;
- (e) prema potrebi utvrđuju mjere i radnje koje se trebaju poduzeti u svrhu ublažavanja mogućeg utjecaja poremećaja u opskrbi plinom na daljinsko grijanje i isporuku električne energije iz plina;
- (f) utvrđuju detaljne postupke i mjere za svaku kriznu razinu, uključujući odgovarajuće sheme protoka informacija;
- (g) imenuju kriznog upravitelja ili krizni tim i definiraju njegovu ulogu;
- (h) utvrđuju doprinos tržišnih mjera, poglavito onih navedenih u Prilogu II., prevladavanju situacije na razini uzbunjivanja i ublažavanju posljedica na razini izvanrednog stanja;
- (i) utvrđuju doprinos netržišnih mjera koje su planirane odnosno koje će se provesti na razini izvanrednog stanja, poglavito onih navedenih u Prilogu III., i ocjenjuju u kojoj su mjeri netržišne mjere nužne za prevladavanje krize, procjenjuju njihove učinke i definiraju postupke za njihovu provedbu, uzimajući u obzir činjenicu da se netržišne mjere koriste samo kada tržišni mehanizmi više ne mogu sami osigurati opskrbu, posebno zaštićenih kupaca;
- (j) opisuju mehanizme suradnje s drugim državama članicama za svaku kriznu razinu;
- (k) detaljno utvrđuju obveze izvješćivanja koje se uvode poduzećima za prirodni plin na razini uzbunjivanja i razini izvanrednog stanja;
- (l) utvrđuju popis unaprijed definiranih postupaka za osiguravanje raspoloživosti plina u slučaju izvanrednog stanja, uključujući poslovne sporazume između stranaka koje sudjeluju u tim postupcima i mehanizme nadoknade za poduzeća za prirodni plin, prema potrebi, vodeći računa o zaštiti tajnosti osjetljivih podataka. Ti postupci mogu uključivati prekogranične sporazume između država članica i/ili poduzeća za prirodni plin.

2. Nacionalni i zajednički interventni planovi ažuriraju se svake 2 godine, osim ako okolnosti nalažu češće ažuriranje, i odražavaju ažuriranu procjenu rizika. Savjetovanje između nadležnih tijela predviđeno u članku 4. stavku 2. obavlja se prije donošenja ažuriranih planova.

3. Tri glavne krizne razine su sljedeće:

- (a) razina ranog upozoravanja (rano upozoravanje): kada postoje konkretne, ozbiljne i pouzdane informacije da bi mogao nastupiti događaj koji može rezultirati značajnim pogoršanjem stanja opskrbe i koji može izazvati aktiviranje razine uzbunjivanja ili razine izvanrednog stanja; razina ranog upozoravanja može se aktivirati mehanizmom ranog upozoravanja;
- (b) razina uzbunjivanja (uzbunjivanje): kada se pojavi poremećaj u opskrbi ili iznimno visoka potražnja za plinom koja rezultira značajnim pogoršanjem stanja opskrbe, ali se tržište još uvijek može nositi s tim poremećajem odnosno potražnjom bez oslanjanja na netržišne mjere;
- (c) razina izvanrednog stanja (izvanredno stanje): u slučaju iznimno visoke potražnje za plinom, značajnog poremećaja u opskrbi ili drugog značajnog pogoršanja stanja opskrbe te u slučaju da su provedene sve relevantne tržišne mjere, ali opskrba plinom nije dostatna za zadovoljenje preostale potražnje za plinom, tako da se dodatno moraju uvesti i netržišne mjere, posebno s ciljem osiguravanja opskrbe plinom zaštićenih kupaca u skladu s člankom 8.

4. Nacionalni i zajednički interventni planovi u slučaju izvanrednog stanja osiguravaju održavanje prekograničnog pristupa infrastrukturi u skladu s Uredbom (EZ) br. 715/2009 u mjeri u kojoj je to moguće s tehničkog i sigurnosnog aspekta. Ti planovi moraju biti u skladu s člankom 3. stavkom 6. ove Uredbe i ne smiju uvoditi mjere kojima se neprimjereno smanjuje prekogranični protok plina.

5. Kada nadležno tijelo proglasi bilo koju kriznu razinu iz stavka 3., ono o tome odmah obavješćuje Komisiju i pruža joj sve potrebne informacije, posebno informacije o postupku koji namjerava provesti. U slučaju izvanrednog stanja koje može rezultirati pozivom za pomoć Unije i njezinih država članica, nadležno tijelo države članice u pitanju o tome bez odlaganja obavješćuje Komisijin Centar za praćenje i informiranje.

6. Kada nadležno tijelo proglasi izvanredno stanje, ono postupka u skladu s unaprijed definiranim postupkom utvrđenim u interventnom planu i o tome odmah obavješćuje Komisiju, a posebno o tome koje radnje namjerava provesti u skladu sa stavkom 1. Nadležno tijelo može u iznimnim, posebno opravdanim slučajevima, poduzeti radnje koje odstupaju od interventnog plana. Nadležno tijelo o takvim radnjama odmah obavješćuje Komisiju i pruža odgovarajuće obrazloženje.

7. Države članice, a posebno nadležna tijela osiguravaju da se:

- (a) ni u jednom trenutku ne uvode mjere koje neprimjereno ograničuju protok plina unutar unutarnjeg tržišta;
- (b) ne uvode mjere koje bi mogle ozbiljno ugroziti stanje opskrbe plinom u drugoj državi članici; i
- (c) održi prekogranični pristup infrastrukturi u skladu s Uredbom (EZ) br. 715/2009 u mjeri u kojoj je to moguće s tehničkog i sigurnosnog aspekta, u skladu s interventnim planom.

8. Komisija što prije, a u svakom slučaju u roku od 5 dana od primitka obavijesti nadležnog tijela iz stavka 5., provjerava je li proglašenje izvanrednog stanja opravdano u skladu sa stavkom 3. točkom (c), odgovaraju li poduzete mjere u dovoljnoj mjeri radnjama navedenima u interventnom planu i ne predstavljaju neprimjereno opterećenje za poduzeća za prirodni plin te su u skladu sa stavkom 7. Komisija može na zahtjev nadležnog tijela, poduzeća za prirodni plin ili na vlastitu inicijativu zatražiti da nadležno tijelo izmijeni mjere ako su one u suprotnosti s uvjetima utvrđenima u stavku 7. i u prvoj rečenici ovog stavka. Komisija također može zahtijevati da nadležno tijelo opozove proglašenje izvanrednog stanja ako smatra da ono nije opravdano ili je prestalo biti opravdano u skladu sa stavkom 3. točkom (c).

Nadležno tijelo u roku od 3 dana od obavijesti o zahtjevu Komisije mijenja mjeru i o tomu obavješćuje Komisiju ili obavješćuje Komisiju o razlozima zbog kojih se ne slaže sa zahtjevom. Komisija u tom slučaju može u roku od 3 dana izmijeniti ili povući zahtjev ili sazvati sastanak s nadležnim tijelom odnosno tijelima u pitanju, uključujući Koordinacijsku skupinu za plin ako to smatra potrebnim, kako bi razmotrili problem. Komisija navodi detaljno obrazloženje svojeg zahtjeva za izmjene mjera. Nadležno tijelo u cijelosti uzima u obzir stajalište Komisije. Ako konačna odluka nadležnog tijela odstupa od stajališta Komisije, nadležno tijelo daje obrazloženje svoje odluke.

Članak 11.

Odgovori na izvanredno stanje na razini Unije i na regionalnoj razini

1. Komisija može na zahtjev nadležnog tijela koje je proglasilo izvanredno stanje, nakon provjere u skladu s člankom 10. stavkom 8., proglasiti izvanredno stanje na razini Unije ili na regionalnoj razini za konkretno pogođenu geografsku regiju. Komisija proglašava izvanredno stanje na razini Unije

odnosno na regionalnoj razini na zahtjev najmanje dva nadležna tijela koja su proglasila izvanredno stanje, nakon provjere u skladu s člankom 10. stavkom 8., ako su razlozi tih izvanrednih stanja povezani. Komisija u svakom slučaju, koristeći najprikladnija sredstva komunikacije u danim okolnostima, prikuplja mišljenja drugih nadležnih vlasti i uzima u obzir sve relevantne informacije koje dostave ta tijela. Kada Komisija procijeni da više ne postoji osnova za proglašenje izvanrednog stanja na razini Unije odnosno na regionalnoj razini, ona proglašava prestanak izvanrednog stanja. Komisija u svakom slučaju daje obrazloženje svoje odluke i o njoj obavješćuje Vijeće.

2. Komisija odmah po proglašenju izvanrednog stanja na razini Unije ili na regionalnoj razini saziva sastanak Koordinacijske skupine za plin. Komisija može tijekom izvanrednog stanja na razini Unije odnosno na regionalnoj razini, na zahtjev najmanje triju država članica, ograničiti sudjelovanje u radu Koordinacijske skupine za plin na predstavnike država članica i nadležnih tijela, i to za vrijeme trajanja čitavog sastanka ili dijela sastanka.

3. Komisija u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili regionalnoj razini iz stavka 1. koordinira postupke nadležnih tijela, u cijelosti uzimajući u obzir relevantne informacije Koordinacijske skupine za plin i rezultate savjetovanja s njom. Komisija posebno:

- (a) osigurava razmjenu informacija;
- (b) osigurava dosljednost i učinkovitost postupaka na razini države članice i na regionalnoj razini u odnosu na mjeru na razini Unije;
- (c) koordinira mjere u odnosu na treće zemlje.

4. Komisija može sazvati sastanak skupine za upravljanje u kriznim situacijama sastavljene od kriznih upravitelja iz članka 10. stavka 1. točke (g) država članica pogođenih izvanrednim stanjem. Komisija može u dogovoru s kriznim upraviteljima pozvati na sudjelovanje i druge relevantne aktere. Komisija osigurava da se Koordinacijsku skupinu za plin redovito obavješćuje o radu skupine za upravljanje u kriznim situacijama.

5. Države članice, a posebno nadležna tijela, osiguravaju da:

- (a) se ne uvode mjere koje bi u bilo kom trenutku neprimjereno ograničile protok plina na unutarnjem tržištu, a poglavito dotok plina na pogođena tržišta;

(b) se ne uvode mjere koje bi mogle ozbiljno ugroziti stanje opskrbe plinom u drugoj državi članici; i

(c) se održi prekogranični pristup infrastrukturi u skladu s Uredbom (EZ) br. 715/2009 u mjeri u kojoj je to moguće s tehničkog i sigurnosnog aspekta, u skladu s interventnim planom.

6. Ako Komisija na zahtjev nadležnog tijela ili poduzeća za prirodni plin ili na vlastitu inicijativu zaključi da je za vrijeme izvanrednog stanja postupak koji provodi određena država članica odnosno nadležno tijelo ili ponašanje poduzeća za prirodni plin u suprotnosti sa stavkom 5., ona od te države članice ili nadležnog tijela traži da promijeni postupak ili poduzme radnje u svrhu usklađivanja sa stavkom 5. te ga obavješćuje o razlozima svog zahtjeva. Pritom treba na primjereni način voditi računa da u svakom trenutku bude zajamčen siguran rad plinskog sustava.

Država članica odnosno nadležno tijelo u roku od 3 dana od dostave zahtjeva Komisije mijenja postupak i o tomu obavješćuje Komisiju ili Komisiji navodi razloge zbog kojih se ne slaže sa zahtjevom. Komisija u tom slučaju može u roku od 3 dana izmijeniti ili povući zahtjev ili sazvati sastanak s državom članicom odnosno nadležnim tijelom, uključujući Koordinacijsku skupinu za plin ako to smatra potrebnim, kako bi ispitali problem. Komisija navodi detaljno obrazloženje svojeg zahtjeva za izmjene postupka. Država članica odnosno nadležno tijelo u cijelosti uzima u obzir stajalište Komisije. Ako konačna odluka nadležnog tijela ili države članice odstupa od stajališta Komisije, nadležno tijelo odnosno država članica daje obrazloženje svoje odluke.

7. Komisija nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za plin utvrđuje stalnu rezervnu listu za potrebe rada radne skupine za praćenje, koja se sastoji od industrijskih stručnjaka i predstavnika Komisije. Radna skupina za praćenje može prema potrebi raditi izvan Unije; ona prati i izvješćuje o dotoku plina u Uniju u suradnji s trećim zemljama opskrbljivačima i tranzitnim trećim zemljama.

8. Nadležno tijelo Komisijinom Centru za praćenje i informiranje dostavlja informacije o eventualnim potrebama za pomoći. Centar za praćenje i informiranje procjenjuje stanje u cjelini i daje savjete u pogledu pomoći koju bi trebalo pružiti najteže pogođenim državama članicama i, prema potrebi, trećim zemljama.

Članak 12.

Koordinacijska skupina za plin

1. Koordinacijska skupina za plin uspostavlja se kako bi se olakšala koordinacija mjera u vezi sa sigurnošću opskrbe plinom. Skupina je sastavljena od predstavnika država članica, posebno njihovih nadležnih tijela, te Agencije, ENTSO-a za plin i predstavničkih tijela industrije u pitanju i predstavničkih tijela relevantnih kupaca. Komisija odlučuje o sastavu Skupine u savjetovanju s državama članicama, osiguravajući da ona bude u cijelosti reprezentativna. Komisija predsjedava Skupinom. Skupina donosi svoj poslovnik.

2. U skladu s ovom Uredbom, Komisija se savjetuje s Koordinacijskom skupinom za plin i ona pomaže Komisiji posebno kod sljedećih pitanja:

- (a) sigurnost opskrbe plinom općenito, a posebno u slučaju izvanrednog stanja;
- (b) sve informacije koje su relevantne za sigurnost opskrbe plinom na nacionalnoj i regionalnoj razini te na razini Unije;
- (c) najbolje prakse i moguće smjernice za sve stranke u pitanju;
- (d) razina sigurnosti opskrbe, referentne vrijednosti i metodologije procjene;
- (e) nacionalni i regionalni scenariji te scenariji na razini Unije i ispitivanje razina pripravnosti;
- (f) ocjenjivanje planova prevencije i interventnih planova te provedba mjera koje su u njima predviđene;
- (g) koordinacija mjera za rješavanje izvanrednog stanja unutar Unije, s trećim zemljama koje su stranke Ugovora o osnivanju energetske zajednice i ostalim trećim zemljama;
- (h) pomoć koja je potrebna najteže pogođenim državama članicama.

3. Komisija redovito saziva sastanke Koordinacijske skupine za plin i prosljeđuje informacije primljene od nadležnih vlasti, vodeći računa o tajnosti poslovno osjetljivih informacija.

Članak 13.

Razmjena informacija

1. Države članice koje imaju postojeće obveze javne usluge u pogledu sigurnosti opskrbe plinom objavljuju ih do 3. siječnja 2011. Sve naknadne izmjene odnosno dodatne obveze javne usluge u pogledu sigurnosti opskrbe plinom države članice također objavljuju odmah po njihovom donošenju.

2. Dotična poduzeća za prirodni plin tijekom izvanrednog stanja svakodnevno stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu posebno sljedeće informacije:

(a) prognoze dnevne potražnje i ponude plina za sljedeća 3 dana;

(b) dnevni protok plina na svim prekograničnim ulaznim i izlaznim mjestima te svim mjestima priključenja proizvodnog postrojenja, skladišta ili terminala za UPP na mrežu, u mil. m³/dan;

(c) razdoblje, izraženo u danima, tijekom kojeg se očekuje da će biti moguće osigurati opskrbu zaštićenih kupaca.

3. U slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili regionalnoj razini, Komisija ima pravo zatražiti da joj nadležno tijelo bez odlaganja dostavi barem:

(a) informacije iz stavka 2.;

(b) informacije o mjerama koje nadležno tijelo planira poduzeti i koje je već provelo u svrhu ublažavanja izvanrednog stanja te informacije o njihovoj učinkovitosti;

(c) zahtjeve upućene drugim nadležnim tijelima za poduzimanje dodatnih mjera;

(d) mjere provedene na zahtjev drugih nadležnih tijela.

4. Nadležna tijela i Komisija štite tajnost poslovno osjetljivih informacija.

5. Nadležno tijelo što je prije moguće nakon izvanrednog stanja, a najkasnije 6 tjedana nakon njegovog ukidanja, Komisiji

dostavlja detaljnu ocjenu izvanrednog stanja i učinkovitosti provedenih mjera, uključujući ocjenu utjecaja izvanrednog stanja na gospodarstvo, utjecaja na elektroprivredu i pomoći pružene i/ili primljene od Unije i njezinih država članica. Ta se ocjena stavlja na raspolaganje Koordinacijskoj skupini za plin i uzima se u obzir kod izrade ažuriranih planova prevencije i interventnih planova.

Komisija analizira ocjene nadležnih vlasti i obavješćuje države članice, Europski parlament i Koordinacijsku skupinu za plin o rezultatima svoje analize u zbirnom obliku.

6. Da bi Komisija mogla ocijeniti stanje sigurnosti opskrbe plinom na razini Unije:

(a) države članice najkasnije do 3. prosinca 2011. Komisiji dostavljaju postojeće međuvladine sporazume sklopljene s trećim zemljama koji utječu na razvoj plinske infrastrukture i opskrbe plinom. Države članice obavješćuju Komisiju o sklapanju novih međuvladinih sporazuma s trećim zemljama koji imaju takav utjecaj;

(b) poduzeća za prirodni plin, u slučaju postojećih ugovora najkasnije 3. prosinca 2011. te kod novih ugovora ili izmjena postojećih ugovora, obavješćuju nadležna tijela u pitanju o sljedećim pojedinostima ugovora sklopljenih s dobavljačima iz trećih zemalja s trajanjem duljim od godine dana:

i. trajanje ugovora;

ii. ugovorne količine: ukupna količina, godišnja količina i prosječna mjesečna količina;

iii. u slučaju stanja pripravnosti ili izvanrednog stanja, maksimalne ugovorne dnevne količine;

iv. ugovorna mjesta isporuke.

Nadležno tijelo te podatke dostavlja Komisiji u zbirnom obliku. U slučaju sklapanja novih ugovora ili izmjena postojećih ugovora, čitav set podataka redovito se ponovno dostavlja u zbirnom obliku. Nadležno tijelo i Komisija osiguravaju zaštitu tajnosti informacija.

Članak 14.**Praćenje od strane Komisije**

Komisija obavlja stalno praćenje mjera sigurnosti opskrbe plinom i o tome podnosi izvješće, poglavito putem godišnje ocjene izvješća iz članka 5. Direktive 2009/73/EZ i informacija u vezi s provedbom članka 11. i članka 52. stavka 1. te direktive te, kad one budu raspoložive, informacija sadržanih u procjeni rizika te planovima prevencije i interventnim planovima utvrđenima u skladu s ovom Uredbom.

Komisija najkasnije 3. prosinca 2014., na temelju izvješća iz članka 4. stavka 6. te nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za plin:

- (a) donosi zaključke o mogućim sredstvima za povećanje sigurnosti opskrbe na razini Unije, ocjenjuje izvedivost provedbe procjena rizika i utvrđivanja planova prevencije i interventnih planova na razini Unije te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi ove Uredbe, uključujući, *inter alia*, postignuti napredak u vezi s međusobnom povezanosti tržišta; i
- (b) podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o ukupnoj dosljednosti planova prevencije i interventnih planova država članica i njihovom doprinosu solidarnosti i pripravnosti s gledišta Unije.

Izvješće prema potrebi sadrži preporuke za poboljšanje ove Uredbe.

Članak 15.**Stavljanje izvan snage**

Ne dovodeći u pitanje obveze država članica u vezi s rokovima za prenošenje i primjenu Direktive 2004/67/EZ, ta se Direktiva stavlja izvan snage s učinkom od 2. prosinca 2010., uz izuzetak članka 4. stavaka 1. i 2. te Direktive, koji se primjenjuju dok država članica u pitanju ne definira zaštićene kupce u skladu s

člankom 2. stavkom 1. ove Uredbe i utvrdi poduzeća za prirodni plin u skladu s člankom 8. stavkom 1. ove Uredbe.

Neovisno o stavku 1. ovog članka, članak 4. stavci 1. i 2. Direktive 2004/67/EZ više se ne primjenjuju nakon 3. lipnja 2012.

Članak 16.**Odstupanje**

Ova se Uredba ne primjenjuje na Maltu i Cipar sve dok na njihovom državnom području nema opskrbe plinom. Rokovi koji proizlaze iz članka 2. drugog stavka točke 1., članka 3. stavka 2., članka 4. stavaka 2. i 5., članka 6. stavaka 1. i 5., članka 8. stavka 1. i članka 9. stavka 1. te članka 13. stavka 6. točaka (a) i (b) iznose za Maltu i Cipar kako slijedi:

- (a) članak 2. drugi stavak točka 1., članak 3. stavak 2., članak 9. stavak 1. i članak 13. stavak 6. točke (a) i (b): 12 mjeseci;
- (b) članak 4. stavak 2. i članak 8. stavak 1.: 18 mjeseci;
- (c) članak 4. stavak 5.: 24 mjeseca;
- (d) članak 6. stavak 5.: 36 mjeseci;
- (e) članak 6. stavak 1.: 48 mjeseci;

od dana prve isporuke plina na njihovom državnom području.

Članak 17.**Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 6. stavak 8., članak 10. stavak 4. prva rečenica, članak 10. stavak 7. točka (c) i članak 11. stavak 5. točka (c) primjenjuju se od 3. ožujka 2011.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 20. listopada 2010.

Za Europski parlament
Predsjednik
J. BUZEK

Za Vijeće
Predsjednik
O. CHASTEL

PRILOG I.

IZRAČUN FORMULE N – 1

1. Definicija formule N – 1

Formula N – 1 pokazuje sposobnost tehničkog kapaciteta plinske infrastrukture da zadovolji ukupnu potražnju za plinom u izračunanom području u slučaju poremećaja najvećeg pojedinačnog plinskog infrastrukturnog objekta u danu iznimno visoke potražnje za plinom kakva se prema statističkoj vjerojatnosti javlja jedanput u 20 godina.

Plinska infrastruktura obuhvaća mrežu za transport plina, uključujući spojne plinovode i proizvodna postrojenja, postrojenja za UPP i skladišta koja su povezana s izračunanim područjem.

Tehnički kapacitet ⁽¹⁾ sve preostale raspoložive plinske infrastrukture u slučaju poremećaja najvećeg pojedinačnog plinskog infrastrukturnog objekta trebao bi odgovarati barem ukupnoj dnevnoj potražnji za plinom izračunanog područja u danu iznimno visoke potražnje za plinom kakva se prema statističkoj vjerojatnosti javlja jedanput u 20 godina.

Rezultati dobiveni formulom N – 1, kako je prikazano dolje, trebali bi iznositi najmanje 100 %.

2. Metoda izračuna formule N – 1

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + UPP_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. Definicije parametara formule N – 1:

„Izračunano područje” znači geografsko područje za koje se izračunava formula N – 1, kako ga je odredilo nadležno tijelo.

Definicija na strani potražnje

„D_{max}” znači ukupna dnevna potražnja za plinom (u mil. m³/dan) izračunanog područja u danu iznimno visoke potražnje za plinom kakva se prema statističkoj vjerojatnosti javlja jedanput u 20 godina.

Definicije na strani ponude

„EP_m”: tehnički kapacitet ulaznih mjesta (u mil. m³/dan), osim proizvodnih postrojenja, postrojenja za UPP i skladišta pod P_m, S_m i UPP_m, znači ukupan zbroj tehničkog kapaciteta svih graničnih ulaznih mjesta koja mogu isporučiti plin u izračunano područje.

„P_m”: najveći tehnički proizvodni kapacitet (u mil. m³/dan) znači ukupan zbroj najvećeg tehničkog dnevnog proizvodnog kapaciteta svih postrojenja za proizvodnju plina koji se može dopremiti do ulaznih mjesta u izračunano područje.

„S_m”: najveći tehnički kapacitet dobave iz skladišta (u mil. m³/dan) znači ukupan zbroj najvećeg tehničkog dnevnog kapaciteta povlačenja svih skladišta koji se može dopremiti do ulaznih mjesta u izračunano područje, uzimajući u obzir njihova fizička svojstva.

„UPP_m”: najveći tehnički kapacitet postrojenja za UPP (u mil. m³/dan) znači ukupan zbroj najvećeg tehničkog dnevnog kapaciteta otpreme svih postrojenja za UPP u izračunanom području, uzimajući u obzir kritične elemente, kao što je pražnjenje, pomoćne službe, privremeno skladištenje i ponovno uplinjavanje UPP-a te tehnički kapacitet otpreme u sustav.

„I_m”: znači tehnički kapacitet najvećeg pojedinačnog plinskog infrastrukturnog objekta (u mil. m³/dan) s najvećim kapacitetom opskrbe izračunanog područja. Više plinskih infrastrukturnih objekata koji su povezani sa zajedničkom dobavnom („upstream”) ili opskrbnom („downstream”) infrastrukturom i koji se ne mogu odvojeno koristiti smatraju se jednim plinskim infrastrukturnim objektom.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom 18. Uredbe (EZ) br. 715/2009, „tehnički kapacitet” znači maksimalni stalni kapacitet koji operator transportnog sustava može ponuditi korisnicima mreže, vodeći računa o cjelovitosti sustava i operativnim zahtjevima transportne mreže.

4. Izračun formule N – 1 primjenom mjera na strani ponude

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + UPP_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Definicija na strani potražnje

„D_{eff}” znači dio (u mil. m³/dan) D_{max} koji se u slučaju poremećaja u opskrbi može dostatno i na vrijeme pokriti tržišnim mjerama na strani potražnje u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (b) i člankom 6. stavkom 2.

5. Izračun formule N – 1 na regionalnoj razini

Izračunano područje iz točke 3. može prema potrebi se proširuje na odgovarajuću regionalnu razinu, kako je odrede nadležna tijela država članica u pitanju. Za izračunavanje formule N – 1 na regionalnoj razini koristi se najveći pojedinačni plinski infrastrukturni objekt od zajedničkog interesa. Najveći pojedinačni plinski infrastrukturni objekt od zajedničkog interesa za regiju je najveći pojedinačni plinski infrastrukturni objekt u regiji koji izravno ili neizravno doprinosi opskrbi plinom država članica te regije i definira se u zajedničkom planu prevencije.

Regionalni izračun N – 1 može zamijeniti nacionalni izračun N – 1 samo ako je najveći pojedinačni plinski infrastrukturni objekt od zajedničkog interesa u skladu sa zajedničkom procjenom rizika od velikog značaja za opskrbu plinom svih država članica u pitanju.

PRILOG II.

POPIS TRŽIŠNIH MJERA SIGURNOSTI OPSKRBE PLINOM

Nadležno tijelo kod izrade plana prevencije i interventnog plana uzima u obzir indikativni i netksativni popis mjera navedenih u ovom Prilogu. Nadležno tijelo kod izrade plana prevencije i interventnog plana na odgovarajući način uzima u obzir utjecaj predloženih mjera na okoliš i, vodeći računa o aspektima sigurnosti opskrbe, što je više moguće daje prednost mjerama koje imaju najmanji utjecaj na okoliš.

Mjere na strani ponude:

- povećanje fleksibilnosti proizvodnje,
- povećanje fleksibilnosti uvoza,
- olakšavanje integriranja plina iz obnovljivih izvora energije u plinsku mrežnu infrastrukturu,
- komercijalno skladištenje plina – kapacitet povlačenja i količina plina na skladištu,
- kapacitet terminala za UPP i najveći kapacitet otpreme,
- diversifikacija isporuka plina i putova opskrbe,
- povratni protoci,
- koordinirana otprema operatora transportnih sustava,
- korištenje dugoročnih i kratkoročnih ugovora,
- ulaganja u infrastrukturu, uključujući dvosmjerni kapacitet,
- ugovorni sporazumi s ciljem osiguravanja sigurnosti opskrbe plinom.

Mjere na strani potražnje:

- korištenje ugovora s mogućnosti prekida,
 - mogućnost prelaska na drugo gorivo, uključujući korištenje alternativnih zamjenskih goriva u industrijskim i energetskim postrojenjima,
 - dobrovoljno isključivanje,
 - povećana učinkovitost,
 - povećano korištenje obnovljivih izvora energije.
-

PRILOG III.

POPIS NETRŽIŠNIH MJERA SIGURNOSTI OPSKRBE PLINOM

Nadležno tijelo kod izrade plana prevencije i interventnog plana uzima u obzir doprinos sljedećeg indikativnog i netakativnog popisa mjera samo u slučaju izvanrednog stanja:

Mjere na strani ponude:

- korištenje strateških zaliha plina,
- obvezno korištenje zaliha alternativnih goriva (npr. u skladu s Direktivom Vijeća 2009/119/EZ od 14. rujna 2009. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata ⁽¹⁾),
- obvezno korištenje električne energije iz izvora različitih od plina,
- obvezno povećanje razina proizvodnje plina,
- obvezno povlačenje iz skladišta.

Mjere na strani potražnje:

- različite faze obveznog smanjenja potražnje uključujući:
 - obvezan prelazak na drugo gorivo,
 - obvezno korištenje ugovora s mogućnosti prekida ako nisu u potpunosti iskorišteni u sklopu tržišnih mjera,
 - prisilno isključivanje.

⁽¹⁾ SL L 265, 9.10.2009., str. 9.

PRILOG IV.

REGIONALNA SURADNJA

U skladu s člankom 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te kako je naglašeno u članku 6. Direktive 2009/73/EZ i članku 12. Uredbe (EZ) br. 715/2009, regionalna suradnja odražava duh solidarnosti i jedan je od temelja ove Uredbe. Regionalna je suradnja osobito potrebna kod utvrđivanja procjene rizika (članak 9.), planova prevencije i interventnih planova (članci 4., 5. i 10.), infrastrukturnih standarda i standarda opskrbe (članci 6. i 8.) i odredaba u vezi postupanjem u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije i regionalnoj razini (članak 11.).

Regionalna suradnja iz ove Uredbe nadovezuje se na postojeću regionalnu suradnju između poduzeća za prirodni plin, država članica i nacionalnih regulatornih tijela, između ostalog s ciljem povećanja sigurnosti opskrbe plinom i integracije unutarnjeg energetskeg tržišta, uključujući, između ostalog, tri regionalna tržišta plina u sklopu Regionalne plinske inicijative, Plinsku platformu, skupinu na visokoj razini za Plan međusobnog povezivanja baltičkog energetskeg tržišta („Baltic Energy Market Interconnection Plan”) i Koordinacijsku skupinu za sigurnost opskrbe Energetske zajednice. Međutim, određeni zahtjevi sigurnosti opskrbe plinom mogli bi potaknuti stvaranje novih okvira za suradnju, a postojeća će se područja suradnje morati prilagoditi kako bi se zajamčila najveća moguća učinkovitost.

Primjerice, suradnja između sljedećih država članica može, između ostalog, uz suradnju između dijelova susjednih država članica, s obzirom na sve veće međusobno povezivanje i međusobnu ovisnost tržišta te dovršenje unutarnjeg tržišta plina, povećati njihovu pojedinačnu i zajedničku sigurnost opskrbe plinom:

- Poljska i tri baltičke države (Estonija, Letonija i Litva),
- Pirenejski poluotok (Španjolska i Portugal) i Francuska,
- Irska i Ujedinjena Kraljevina,
- Bugarska, Grčka i Rumunjska,
- Danska i Švedska,
- Slovenija, Italija, Austrija, Mađarska i Rumunjska,
- Poljska i Njemačka,
- Francuska, Njemačka, Belgija, Nizozemska i Luksemburg,
- Njemačka, Češka i Slovačka,
- druge.

Regionalna suradnja između država članica može se, tamo gdje je to potrebno i primjereno, proširiti radi jačanja suradnje sa susjednim državama članicama, posebno u slučaju plinskih otoka, i to u prvom redu s ciljem poboljšanja spojinih sustava. Države članice mogu se uključiti i u različite skupine za suradnju.

32011D0812(01)

C 236/10

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

12.8.2011.

ODLUKA KOMISIJE**od 11. kolovoza 2011.****o utvrđivanju sastava i operativnih odredaba Koordinacijske skupine za plin i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2006/791/EZ****(Tekst značajan za EGP)****(2011/C 236/09)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 994/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/67/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 12.,

budući da:

(1) Člankom 12. Uredbe (EU) br. 994/2010, kako bi se olakšala koordinacija mjera u vezi sa sigurnošću opskrbe plinom, uspostavljena je Koordinacijska skupina za plin. Ta bi se Skupina trebala sastojati od država članica, posebno od njihovih nadležnih tijela, kao i Agencije za suradnju energetske regulatora, Europske mreže operatora transportnih sustava za plin i predstavničkih tijela industrije u pitanju i relevantnih kupaca.

(2) Sigurnost opskrbe plinom zajednička je odgovornost poduzeća za prirodni plin, država članica i Komisije u njihovim područjima aktivnosti i nadležnosti. Osim toga, kupci koji koriste plin za proizvodnju električne energije ili za industrijske namjene mogu također imati važnu ulogu u sigurnosti opskrbe plinom jer mogu odgovoriti na krizu mjera na strani potražnje. Stoga, kako bi se osiguralo najbolja koordinacija mjera koje se trebaju poduzeti u skladu s Uredbom br. 994/2010, predstavnička tijela industrije u pitanju i relevantnih kupaca trebala bi aktivno sudjelovati u radu Koordinacijske skupine za plin.

(3) Komisija bi u savjetovanju s državama članicama trebala donijeti odluku o sastavu Skupine, osiguravajući njezinu potpunu reprezentativnost i poštovanje pristupa na tri razine koji uključuje prvo relevantna poduzeća za prirodni plin i industriju, zatim države članice na nacionalnoj ili regionalnoj razini i konačno Uniju.

(4) Sljedeća bi se tijela industrije u pitanju trebala smatrati reprezentativnima:

— predstavničko europsko udruženje operatora sustava skladišta plina u smislu članka 2. točke 10. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ ⁽²⁾ i operatora terminala za UPP u smislu članka 2. točke 12. Direktive 2009/73/EZ,

— europsko udruženje industrije opskrbe plinom,

— predstavničko međunarodno udruženje proizvođača plina u Europi,

— europsko udruženje trgovaca plinom.

(5) Što se tiče relevantnih potrošača, trebalo bi razlikovati četiri glavna sektora potrošača prirodnog plina:

— industrijski sektor,

— sektor električne energije koji koristi plin kao gorivo,

— sektor kućanstva,

— sektor daljinskoga grijanja.

(6) Koordinacijska skupina za plin trebala bi djelovati kao savjetnik Komisije kako bi se olakšala koordinacija mjera sigurnosti opskrbe u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili na regionalnoj razini. Ona je također glavno tijelo s kojim se Komisija savjetuje u okviru uspostavljanja planova prevencije i interventnih planova. Koordinacijska skupina za plin trebala bi pratiti prikladnost i primjerenost mjera koje se poduzimaju u skladu s Uredbom (EU) br. 994/2010 i razmjenjivati sve informacije relevantne za sigurnost opskrbe plinom na nacionalnoj ili regionalnoj razini te na razini Unije.

(7) Trebalo bi utvrditi pravila za otkrivanje informacija od strane članova skupine.

⁽¹⁾ SL L 295, 12.11.2010., str. 1.

⁽²⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

- (8) Osobni bi se podaci trebali obrađivati u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka ⁽¹⁾.
- (9) Odluku 2006/791/EZ trebalo bi staviti izvan snage,

ODLUČILA JE:

Članak 1.

Sastav Koordinacijske skupine za plin („Skupina”)

1. Skupina je sastavljena od sljedećih članova:
- (a) države članice, posebno njihova nadležna tijela u smislu članka 2. stavka 2. Uredbe (EU) br. 994/2010;
- (b) Agencija za suradnju energetske regulatora („Agencija”);
- (c) Europska mreža operatora transportnih sustava za plin („ENTSO za plin”);
- (d) Tajništvo Energetske zajednice;
- (e) Gas Infrastructure Europe (GIE) kao predstavničko tijelo operatora sustava skladišta plina i operatora terminala za UPP;
- (f) Eurogas;
- (g) International Association of the Oil and Gas Producers (OGP, Međunarodno udruženje proizvođača nafte i plina);
- (h) European Federation of Energy Traders (EFET, Europska federacija trgovaca energijom);
- (i) International Federation of Industrial Energy Consumers (IFIIEC Europe, Međunarodna federacija industrijskih potrošača energije);
- (j) Eurelectric;
- (k) European Consumers’ Organisation (BEUC, Europska organizacija potrošača);
- (l) Euroheat & Power.

2. Svaki član imenuje najviše dva stalna predstavnika i dva zamjenika za sudjelovanje u radu Skupine. Najmanje jedan stalni predstavnik kojeg je imenovala država članica je iz nadležnog tijela. Jedan od stalnih predstavnika koje je imenovala Agencija je direktor. Jedan od stalnih predstavnika koje je

imenovao ENTSO za plin je glavni tajnik. Jedan od stalnih predstavnika koje su imenovala predstavnička tijela industrije i korisnika je glavni direktor ili glavni tajnik.

3. Ako nadležno tijelo nije nacionalno regulatorno tijelo, države članice osiguravaju dostatnu razmjenu informacija između nadležnog tijela i nacionalnog regulatornog tijela u vezi s aktivnostima Skupine.

4. Tijekom izvanrednog stanja na razini Unije, države članice ili na regionalnoj razini, ili u drugim iznimnim situacijama, Komisija može na zahtjev najmanje triju država članica ograničiti sudjelovanje u radu Skupine na predstavnike nadležnih tijela i država članica, i to za vrijeme trajanja čitavog sastanka ili dijela sastanka.

5. Tijekom izvanrednog stanja na razini Unije, države članice ili na regionalnoj razini ili u drugim iznimnim situacijama, članovi Skupine mogu zatražiti od Komisije da imenuje više od dva predstavnika iz njihovih nadležnih tijela ili drugih tijela za sudjelovanje u radu Skupine.

6. Imena članova kao i imena stalnih predstavnika članova i zamjenika članova Skupine objavljuju se u Registru stručnih skupina Komisije i drugih sličnih subjekata („Registar”) ⁽²⁾.

7. Osobni se podaci prikupljaju, obrađuju i objavljuju u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Članak 2.

Zadaci Skupine

1. Skupina se uspostavlja kako bi se olakšala koordinacija mjera u vezi sa sigurnošću opskrbe plinom. Komisija se savjetuje sa Skupinom i ona pomaže Komisiji posebno u vezi s pitanjima iz članka 12. stavka 2. Uredbe (EU) br. 994/2010:

- (a) sigurnost opskrbe općenito, a posebno u slučaju izvanrednog stanja;
- (b) sve informacije koje su relevantne za sigurnost opskrbe plinom na nacionalnoj i regionalnoj razini te na razini Unije;
- (c) najbolje prakse i moguće smjernice za sve stranke u pitanju;
- (d) razina sigurnosti opskrbe, referentne vrijednosti i metodologije procjene;
- (e) nacionalni i regionalni scenariji te scenariji na razini Unije i ispitivanje razina pripravnosti;
- (f) procjena planova prevencije i interventnih planova te provedba mjera koje su u njima predviđene;

⁽¹⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

⁽²⁾ Članovi koji ne žele da se njihova imena objave mogu zatražiti odstupanje od ovog pravila. Zahtjev za neobjavljivanje imena člana stručne skupine smatra se opravdanim kada bi objavljivanje moglo ugroziti njegovu sigurnost ili integritet ili nepropisno naštetiti njegovoj privatnosti.

- (g) koordinacija mjera za rješavanje izvanrednog stanja unutar Unije, s trećim zemljama koje su ugovorne stranke Ugovora o osnivanju energetske zajednice i ostalim trećim zemljama;
- (h) pomoć koja je potrebna najteže pogođenim državama članicama.

2. Kako je navedeno u članku 11. stavku 2. Uredbe (EU) br. 994/2010, Komisija saziva Koordinacijsku skupinu za plin odmah po proglašenju izvanrednog stanja na razini Uniji ili na regionalnoj razini.

Članak 3.

Djelovanje

1. Skupinom predsjedava predstavnik Komisije („predsjednik”).
2. Kako je navedeno u članku 12. stavku 3. Uredbe (EU) br. 994/2010, Komisija redovito saziva Skupinu i proslijeđuje informacije primljene od nadležnih tijela, vodeći računa o tajnosti poslovno osjetljivih informacija.
3. U suglasnosti sa službama Komisije, Skupina može osnovati podskupine kako bi proučila posebna pitanja na temelju mandata koji odredi Skupina. Takve se podskupine raspuštaju odmah po ispunjenju njihova mandata.
4. Predsjednik može pozvati stručnjake izvan Skupine koji imaju posebna stručna znanja o temi dnevnog reda da sudjeluju u radu Skupine ili podskupine na *ad hoc* osnovi. Dodatno, predsjednik može dodijeliti status *ad hoc* ili stalnog promatrača drugim pojedincima ili organizacijama ako one mogu bitno doprinijeti aktivnostima Skupine.
5. Informacije dobivene sudjelovanjem u raspravama Skupine ili podskupine ne smiju se otkrivati ako se te informacije, prema mišljenju Komisije ili bilo kojeg drugog člana Skupine, odnose na povjerljiva pitanja. Članovi stručnih skupina i njihovi predstavnici kao i pozvani stručnjaci i promatrači poštuju obveze čuvanja poslovne tajne utvrđene Ugovorima i njihovim provedbenim pravilima, kao i pravila Komisije o sigurnosti u vezi sa zaštitom klasificiranih podataka EU-a utvrđena u Prilogu Odluci Komisije 2001/844/EZ, EZUČ, Euratom ⁽¹⁾. U slučaju nepoštovanja navedenih obveza Komisija može poduzeti sve odgovarajuće mjere.

6. Sastanci Skupine i njezinih podskupina održavaju se u prostorijama Komisije. Komisija pruža usluge tajništva. Ostale službe Komisije i Europska služba za vanjsko djelovanje mogu biti pozvane na sastanke Skupine i njezinih podskupina ako se pitanja o kojima će se raspravljati izravno odnose na njih.

7. Skupina donosi svoj poslovnik na temelju standardnog poslovnika koji sastavlja Komisija.

8. Ne dovodeći u pitanje stavak 6. ovog članka, Komisija stavlja sve relevantne radne dokumente na raspolaganje članovima Skupine putem radnog prostora za suradnju s partnerima Europske unije (internetska stranica CIRCA-e) i objavljuje relevantne informacije o aktivnostima koje je provela Skupina tako da ih uključi u registar ili putem poveznice iz registra prema odgovarajućoj internetskoj stranici.

Članak 4.

Troškovi sastanaka

1. Sudionici u aktivnostima Skupine ne primaju naknadu za pružene usluge.
2. Komisija nadoknađuje putne troškove jednog predstavnika svake države članice ili njezinog nadležnog tijela. Navedeni se putni troškovi nadoknađuju u granicama raspoloživih odobrenih sredstava dodijeljenih u okviru godišnjeg postupka raspodjele sredstava.

Članak 5.

Stavljanje izvan snage

Odluka 2006/791/EZ ⁽²⁾ stavlja se izvan snage.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. kolovoza 2011.

Za Komisiju
Günther OETTINGER
Član Komisije

⁽¹⁾ SEC(2007) 639 od 25.6.2007.

⁽²⁾ SL L 319, 18.11.2006., str. 49. - 50.

32011L0063

2.6.2011.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 147/15

DIREKTIVA KOMISIJE 2011/63/EU**od 1. lipnja 2011.****o izmjeni, s ciljem njezine prilagodbe tehničkom napretku, Direktive 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzina i dizelskih goriva**

EUROPSKA KOMISIJA,

(a) bilješka 1 zamjenjuje se sljedećim:

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

„⁽¹⁾ Ispitne metode su metode navedene u normi EN 228:2008. Države članice mogu usvojiti metodu ispitivanja navedenu u zamjenskoj normi za EN 228:2008 ako se za nju može dokazati da daje minimalno istu točnost i minimalno istu razinu preciznosti kao metoda ispitivanja koju zamjenjuje”;

uzimajući u obzir Direktivu 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 1998. o kakvoći benzina i dizelskih goriva i o izmjeni Direktive Vijeća 93/12/EEZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 10. stavak 1.,

budući da:

(b) bilješka 6 zamjenjuje se sljedećim:

(1) Direktivom 98/70/EZ utvrđene su okolišne specifikacije i metode ispitivanja za benzin i dizelsko gorivo koji se stavljaju na tržište.

„⁽⁶⁾ Drugi monoalkoholi i eteri s konačnim vrelištem do točke navedene u normi EN 228:2008.”

(2) Te se metode ispitivanja odnose na određene norme koje je uspostavio Europski odbor za normizaciju (CEN). Budući da je CEN zbog tehničkog napretka te norme zamijenio novima, prikladno je ažurirati upućivanja na te norme u prilogima I. i II. Direktivi 98/70/EZ.

2. U Prilogu II. bilješka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„⁽¹⁾ Ispitne metode su metode navedene u normi EN 590:2009. Države članice mogu usvojiti metodu ispitivanja navedenu u zamjenskoj normi za EN 590:2009 ako se za nju može dokazati da daje minimalno istu točnost i minimalno istu razinu preciznosti kao metoda ispitivanja koju zamjenjuje.”

(3) U Prilogu III. Direktivi 98/70/EZ navedeno je dozvoljeno odstupanje tlaka para za benzin koji sadrži bioetanol. Brojke sadržane u tom Prilogu zaokružuju se na dva decimalna mjesta. Normom EN ISO (Međunarodne organizacije za normizaciju) 4259:2006 utvrđena su pravila za zaokruživanje rezultata sukladno preciznosti ispitne metode i propisano je zaokruživanje na jedno decimalno mjesto. Zbog toga je prikladno izmijeniti brojke koje su navedene u Prilogu III. Direktivi 98/70/EZ na odgovarajući način.

3. Prilog III. zamjenjuje se tekstom koji je naveden u Prilogu ovoj Direktivi.

(4) Mjere predviđene u ovoj Direktivi u skladu su s mišljenjem Odbora za kakvoću goriva, uspostavljenog člankom 11. stavkom 1. Direktive 98/70/EZ,

Članak 2.

1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom u roku od 12 mjeseci od njezine objave u Službenom listu.

DONIJELA JE OVU DIREKTIVU:

One primjenjuju te odredbe u roku od 12 mjeseci od objave ove Direktive u Službenom listu.

Članak 1.

Direktiva 98/70/EZ mijenja se kako slijedi:

Kad države članice donose ove odredbe, te odredbe sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine tog upućivanja.

1. Prilog I. mijenja se kako slijedi:

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

⁽¹⁾ SL L 350, 28.12.1998., str. 58.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 1. lipnja 2011.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG

„PRILOG III.

ODOBRENO Odstupanje tlaka pare za benzin koji sadrži bioetanol

Sadržaj bioetanola (% v/v)	Odobreno odstupanje tlaka pare (kPa) ⁽¹⁾
0	0
1	3,7
2	6,0
3	7,2
4	7,8
5	8,0
6	8,0
7	7,9
8	7,9
9	7,8
10	7,8

⁽¹⁾ Vrijednosti navedene u specifikaciji su „stvarne vrijednosti”. Kod utvrđivanja graničnih vrijednosti primijenjena je norma EN ISO 4259:2006 „Naftni proizvodi – određivanje i primjena podataka preciznosti u odnosu na ispitne metode”, a kod određivanja minimalne vrijednosti u obzir je uzeta minimalna razlika 2R iznad nule (R = mjerna obnovljivost). Rezultati pojedinačnih mjerenja tumače se na osnovi kriterija opisanih u normi EN ISO 4259:2006.

Odobreno odstupanje tlaka pare za sadržaj bioetanola između vrijednosti s popisa utvrđuje se pravocrtnom interpolacijom između sadržaja bioetanola neposredno iznad i neposredno ispod međuvrijednosti.”

32012R0244

L 81/18

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

21.3.2012.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 244/2012**od 16. siječnja 2012.****o dopuni Direktive 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća o energetske svojstvima zgrada utvrđivanjem usporednog metodološkog okvira za izračunavanje troškovno optimalnih razina za minimalne zahtjeve energetske svojstava zgrada i dijelova zgrada****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

- (3) Direktiva 2010/31/EU promiče smanjenje korištenja energije u izgrađenom okolišu, ali i naglašava da je zgradarstvo glavni izvor emisija ugljikovog dioksida.

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetske svojstvima zgrada ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 1.,

budući da:

- (4) Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda povezanih s energijom ⁽²⁾ predviđa utvrđivanje minimalnih zahtjeva energetske svojstava takvih proizvoda. Prilikom utvrđivanja nacionalnih zahtjeva za tehničke sustave zgrada, države članice moraju uzeti u obzir provedbene mjere utvrđene tom direktivom. Svojstva građevnih proizvoda koja će se koristiti za izračune prema ovoj Uredbi trebala bi se utvrditi u skladu s odredbama Uredbe (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje na tržište građevnih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 89/106/EEZ ⁽³⁾.

- (1) Direktivom 2010/31/EU od Komisije se zahtijeva da delegiranim aktom utvrdi usporedni metodološki okvir za izračunavanje troškovno optimalnih razina za minimalne zahtjeve energetske svojstava zgrada i dijelova zgrada.

- (2) Države članice odgovorne su za određivanje minimalnih zahtjeva energetske svojstava zgrada i dijelova zgrada. Zahtjevi moraju biti utvrđeni s ciljem ostvarivanja troškovno optimalnih razina. Na državama članicama je da odluče je li nacionalno mjerilo koje se koristi kao konačni rezultat troškovno optimalnih izračuna ono koje je izračunano iz makroekonomske perspektive (promatrajući troškove i koristi ulaganja u energetske učinkovitost za društvo u cjelini) ili sa strogo financijskog gledišta (gledajući samo ulaganje kao takvo). Nacionalni minimalni zahtjevi energetske svojstava ne bi smjeli biti više od 15 % niži od troškovno optimalnih rezultata izračuna uzetog kao nacionalno mjerilo. Troškovno optimalna razina nalazi se u rasponu razina svojstava u kojem je analiza troškova i koristi tijekom vijeka trajanja pozitivna.

- (5) Cilj troškovno učinkovitih odnosno troškovno optimalnih razina energetske učinkovitosti može u određenim okolnostima pružiti opravdanje državama članicama da odrede troškovno učinkovite odnosno troškovno optimalne zahtjeve za dijelove zgrada koji bi u praksi predstavljali prepreke za određene projekte zgrada ili za tehničke mogućnosti te može poticati uporabu proizvoda povezanih s energijom koji imaju bolja energetska svojstva.

- (6) Koraci od kojih se sastoji usporedni metodološki okvir navedeni su u Prilogu III. Direktivi 2010/31/EU i uključuju utvrđivanje referentnih zgrada, definiranje mjera energetske učinkovitosti koje će se primjenjivati na te

⁽¹⁾ SL L 153, 18.6.2010., str. 13.

⁽²⁾ SL L 285, 31.10.2009., str. 10.

⁽³⁾ SL L 88, 4.4.2011., str. 5.

referentne zgrade, procjenu pripadajuće potrebe tih mjera za primarnom energijom i izračun troškova (tj. neto sadašnje vrijednosti) tih mjera.

- (7) Zajednički okvir za izračunavanje energetskeg svojstva, utvrđen u Prilogu I. Direktivi 2010/31/EU, vrijedi i za sve korake troškovno optimalnog metodološkog okvira, posebno za korak u kojem se izračunavaju energetska svojstva zgrada i dijelova zgrada.
- (8) S ciljem prilagodbe usporednog metodološkog okvira nacionalnim okolnostima, države članice trebale bi utvrditi procijenjeni ekonomski vijek trajanja zgrade i/ili dijela zgrade, odgovarajući trošak nositelja energije, proizvoda, sustava i održavanja, operativne troškove i troškove rada, faktore pretvaranja primarne energije, kao i kretanja cijena energije koje je moguće predvidjeti za goriva koja se u njihovim nacionalnim kontekstima koriste za energiju u zgradama, uzimajući u obzir informacije koje daje Komisija. Države članice također bi trebale utvrditi diskontnu stopu koja će se koristiti kako za makroekonomske, tako i za financijske izračune, nakon što provedu analizu osjetljivosti barem dviju kamatnih stopa za svaki izračun.
- (9) Kako bi se osigurao zajednički pristup država članica primjeni usporednog metodološkog okvira, primjereno je da Komisija utvrdi ključne okvirne uvjete potrebne za izračun neto sadašnje vrijednosti, kao što su početna godina izračuna, troškovne kategorije koje se razmatraju te razdoblje koje će se koristiti za izračun.
- (10) Utvrđivanje zajedničkog razdoblja izračuna nije u suprotnosti s pravom država članica da utvrde procijenjeni ekonomski vijek trajanja zgrada i/ili dijelova zgrade s obzirom na to da on može biti i dulji i kraći od utvrđenog razdoblja izračuna. Procijenjeni ekonomski vijek trajanja zgrada i/ili dijelova zgrada ima tek ograničeni utjecaj na razdoblje izračuna jer to je razdoblje prije određeno ciklusom rekonstrukcije zgrade, tj. razdobljem nakon kojeg se na zgradi provodi veća rekonstrukcija.
- (11) Troškovni izračuni i projekcije s mnogo pretpostavki i neizvjesnosti, uključujući primjerice kretanja cijene energije tijekom vremena, obično su popraćeni analizom osjetljivosti kojom se procjenjuje pouzdanost ključnih ulaznih parametara. Za potrebe troškovno optimalnih izračuna, analiza osjetljivosti trebala bi obraditi barem kretanja cijene energije i diskontnu stopu, a u najboljem bi slučaju analiza osjetljivosti trebala sadržavati i buduća kretanja cijene tehnologije kao element za preispitivanje izračuna.
- (12) Usporedni metodološki okvir trebao bi državama članicama omogućiti da rezultate troškovno optimalnih izračuna usporede s minimalnim zahtjevima energetskeg svojstva koji su na snazi te da rezultat usporedbe

koriste kako bi osigurale da cilj utvrđivanja minimalnih zahtjeva energetskeg svojstva bude postizanje troškovno optimalnih razina. Države članice trebale bi razmotriti utvrđivanje minimalnih zahtjeva energetskeg svojstva na troškovno optimalnoj razini i za one kategorije zgrada za koje za sada ne postoje minimalni zahtjevi energetskeg svojstva.

- (13) Troškovno optimalna metodologija tehnološki je neutralna i ne daje prednost jednom tehnološkom rješenju pred nekim drugim. Ona osigurava natjecanje među mjerama, paketima odnosno varijantama tijekom procijenjenog vijeka trajanja zgrade ili dijela zgrade.
- (14) Rezultate izračuna kao i korištene ulazne podatke i pretpostavke potrebno je priopćiti Komisiji, kako je propisano člankom 5. stavkom 2. Direktive 2010/31/EU. Ta izvješća trebala bi Komisiji omogućiti da ocijeni napredak koji su države članice postigle u smislu ostvarenja troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetskeg svojstva te da o tom napretku izvjesti.
- (15) Kako bi smanjile administrativno opterećenje, državama članicama trebalo bi omogućiti smanjenje broja izračuna kroz utvrđivanje referentnih zgrada koje su reprezentativne za više od jedne kategorije zgrada, bez utjecaja na dužnost koju države članice imaju prema Direktivi 2010/31/EU da za određene kategorije zgrada utvrde minimalne zahtjeve energetskeg svojstva,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

U skladu sa člankom 5. i prilogima I. i III. Direktivi 2010/31/EU, ova Uredba utvrđuje usporedni metodološki okvir koji države članice trebaju koristiti za izračunavanje troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetskeg svojstva za nove i postojeće zgrade i dijelove zgrada.

Metodološki okvir navodi pravila za uspoređivanje mjera energetske učinkovitosti, mjera koje uključuju obnovljive izvore energije te paketa i varijanti takvih mjera, na temelju svojstva primarne energije i troškova koji se pripisuju njihovoj provedbi. On također utvrđuje način na koji se ta pravila primjenjuju na odabrane referentne zgrade s ciljem definiranja troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetskeg svojstva.

Članak 2.

Definicije

Uz definicije iz članka 2. Direktive 2010/31/EU, primjenjuju se sljedeće definicije uz napomenu da za izračun na makroekonomskoj razini treba isključiti primjenjive naknade i poreze:

- (1) *Globalni trošak* znači zbroj sadašnje vrijednosti troškova početnog ulaganja, tekućih troškova i troškova zamjene (u odnosu na početnu godinu), kao i troškova odlaganja ako su primjenjivi. Za izračun na makroekonomskoj razini, uvodi se dodatna kategorija *troška emisija stakleničkih plinova*;
- (2) *Troškovi početnog ulaganja* znači svi troškovi koji su nastali do trenutka u kojem se zgrada ili dio zgrade predaje kupcu spreman za uporabu. Ti troškovi uključuju projektiranje, kupnju dijelova zgrade, povezivanje s dobavljačima, procese ugradnje i puštanja u uporabu;
- (3) *Troškovi energije* znači godišnji troškovi te fiksne i maksimalne naknade za energiju uključujući nacionalne poreze;
- (4) *Operativni troškovi* znači svi troškovi povezani s uporabom zgrade uključujući godišnji trošak osiguranja, komunalne naknade i druge stalne naknade i poreze;
- (5) *Troškovi održavanja* znači godišnji troškovi mjera za očuvanje i obnovu željene kvalitete zgrade ili dijela zgrade. Oni uključuju godišnje troškove inspekcije, čišćenja, prilagodbi, popravaka i potrošnih stavki;
- (6) *Tekući troškovi* znači godišnji troškovi održavanja, operativni troškovi i troškovi energije;
- (7) *Troškovi odlaganja* znači troškovi razgradnje na kraju vijeka trajanja zgrade odnosno dijela zgrade i uključuju razgradnju, uklanjanje dijelova zgrade kojima još nije istekao vijek trajanja, prijevoz i recikliranje;
- (8) *Godišnji trošak* znači zbroj tekućih troškova i periodičkih troškova odnosno troškova zamjene plaćenih u određenoj godini;
- (9) *Trošak zamjene* znači nadomjesno ulaganje za dio zgrade u skladu s procijenjenim ekonomskim vijekom trajanja tijekom razdoblja izračuna;
- (10) *Trošak emisija stakleničkih plinova* znači novčana vrijednost štete koju za okoliš uzrokuju emisije CO₂, povezane s potrošnjom energije u zgradama;
- (11) *Referentna zgrada* znači hipotetska ili stvarna referentna zgrada koja predstavlja tipičnu geometriju i sustave zgrada, tipična energetska svojstva ovojnice i sustava zgrade, tipičnu funkcionalnost i tipičnu troškovnu strukturu u državi članici i reprezentativna je u smislu klimatskih uvjeta i zemljopisnog smještaja;
- (12) *Diskontna stopa* znači određena vrijednost za usporedbu vrijednosti novca u različitim trenucima, izražena realno;
- (13) *Diskontni faktor* znači multiplikativni broj koji se koristi za pretvaranje novčanog toka u danom trenutku u njegovu ekvivalentnu vrijednost u ishodišnoj točki. Izvodi se iz diskontne stope;
- (14) *Početna godina* znači godina na kojoj se temelje svi izračuni i koja služi za određivanje razdoblja izračuna;
- (15) *Razdoblje izračuna* znači razdoblje koje se uzima u obzir za potrebe izračuna i obično je izraženo u godinama;
- (16) *Preostala vrijednost zgrade* znači zbroj preostalih vrijednosti zgrade i dijelova zgrade na kraju razdoblja izračuna;
- (17) *Kretanje cijene* znači kretanje cijena energije, proizvoda, sustava u zgradi, usluga, rada, održavanja i ostalih troškova tijekom vremena, a može biti različito od stope inflacije;
- (18) *Mjera energetske učinkovitosti* znači promjena na zgradi koja dovodi do smanjenja potrebe zgrade za primarnom energijom;
- (19) *Paket* znači niz mjera energetske učinkovitosti i/ili mjera koje se temelje na obnovljivim izvorima energije i primjenjuju se na referentnu zgradu;
- (20) *Varijanta* znači globalni rezultat i opis čitavog niza mjera odnosno paketa primijenjenih na zgradu, koji se može sastojati od kombinacije mjera na ovojnici zgrade, pasivnih tehnika, mjera na sustavima u zgradi i/ili mjera temeljenih na obnovljivim izvorima energije;
- (21) *Potkategorije zgrada* znači kategorije vrsta zgrada koje su u odnosu na kategorije utvrđene u Prilogu I. stavku 5. Direktive 2010/31/EU dodatno razvrstane prema veličini, starosti, građevinskom materijalu, uporabnom uzorku, klimatskoj zoni odnosno drugim kriterijima. Upravo se za takve potkategorije utvrđuju referentne zgrade;
- (22) *Isporučena energija* znači energija, izražena po nositelju energije, koja se dovodi u tehnički sustav u zgradi kroz granicu sustava kako bi se zadovoljile promatrane potrebe (za grijanjem, hlađenjem, prozračivanjem, toplom vodom za kućanstva, rasvjetom, uređajima itd.) odnosno kako bi se proizvela električna energija;
- (23) *Energija potrebna za grijanje i hlađenje* znači toplina koja se treba dovesti odnosno odvesti iz klimatiziranog prostora radi održavanja željenih temperaturnih uvjeta tijekom danog razdoblja;
- (24) *Izvezena energija* znači energija izražena po nositelju energije, koju tehnički sustav u zgradi predaje kroz granicu sustava, a koristi se izvan granice sustava;
- (25) *Klimatizirani prostor* znači prostor u kojemu su određeni parametri okružja, kao što su temperatura, vlažnost itd., regulirani tehničkim uređajima poput grijanja i hlađenja itd.;
- (26) *Energija iz obnovljivih izvora* znači energija iz obnovljivih nefosilnih izvora, i to energija vjeta, sunca, aerotermalna, geotermalna, hidrotermalna energija i energija oceana, energija iz hidrocentrala, biomasa, deponijski plin, plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i bioplin.

Članak 3.

Usporedni metodološki okvir

1. Prilikom izračunavanja troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetske svojstava za zgrade i dijelove zgrada, države članice primjenjuju usporedni metodološki okvir utvrđen u Prilogu I. ovoj Uredbi. Okvir propisuje izračun troškovno optimalnih razina kako s makroekonomskog, tako i s financijskog gledišta, no prepušta državama članicama da utvrde koji će od tih izračuna postati nacionalno mjerilo prema kojem će se ocjenjivati minimalni nacionalni zahtjevi energetske svojstava.

2. Za potrebe izračuna države članice:

- (a) kao početnu godinu za izračun uzimaju godinu u kojoj se izračun provodi;
- (b) koriste razdoblje izračuna iz Priloga I. ovoj Uredbi;
- (c) koriste troškovne kategorije iz Priloga I. ovoj Uredbi;
- (d) za utvrđivanje troška ugljika, kao minimalnu donju granicu koriste predviđene ETS cijene ugljika dane u Prilogu II.

3. Države članice nadopunjuju usporedni metodološki okvir utvrđivanjem sljedećeg za potrebe izračuna:

- (a) procijenjeni ekonomski vijek trajanja zgrade i/ili dijela zgrade;
- (b) diskontna stopa;
- (c) troškovi nositelja energije, proizvodâ, sustavâ, održavanja, operativni troškovi i troškovi rada;
- (d) faktori primarne energije;
- (e) kretanja cijene energije koja se mogu pretpostaviti za sve nositelje energije uzimajući u obzir informacije u Prilogu II. ovoj Uredbi.

4. Države članice nastoje izračunati i usvojiti troškovno optimalne razine minimalnih zahtjeva energetske svojstava u odnosu na kategorije zgrada za koje za sada ne postoje posebni minimalni zahtjevi energetske svojstava.

5. Države članice provode analizu kojom utvrđuju osjetljivost rezultata izračuna na promjene u primijenjenim parametrima i u kojoj svakako obrađuju učinak kretanja različitih cijena energije i diskontnih stopa na makroekonomske i financijske izračune, a poželjno je i ostale parametre za koje se očekuje da će imati znatan učinak na rezultat izračuna poput kretanja cijena nepovezanih s energijom.

Članak 4.

Usporedba izračunanih troškovno optimalnih razina s trenutačno važećim minimalnim zahtjevima energetske svojstava

1. Nakon što su izračunale troškovno optimalne obvezne razine kako iz makroekonomske, tako i iz financijske perspektive, države članice odlučuju koji će izračun postati nacionalno mjerilo te o tome izvješćuju Komisiju kao dio izvješćivanja spomenutog u članku 6.

Države članice uspoređuju rezultat izračuna izabranog kao nacionalno mjerilo iz članka 3. s trenutačno važećim zahtjevima energetske svojstava za mjerodavnu kategoriju zgrada.

Države članice koriste ishod ove usporedbe kako bi osigurale da cilj utvrđivanja minimalnih zahtjeva energetske svojstava bude postizanje troškovno optimalnih razina u skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 2010/31/EU. Državama članicama snažno se preporučuje da fiskalne i financijske poticaje vežu uz usklađenost s rezultatom troškovno optimalnog izračuna za istu referentnu zgradu.

2. Ako su države članice definirale referentne zgrade tako da je rezultat troškovno optimalnog izračuna primjenjiv na više kategorija zgrada, taj rezultat mogu koristiti kako bi osigurale da cilj utvrđivanja minimalnih zahtjeva energetske svojstava bude postizanje troškovno optimalnih razina za sve mjerodavne kategorije zgrada.

Članak 5.

Preispitivanje troškovno optimalnih izračuna

1. Države članice preispituju svoje troškovno optimalne izračune prije nego što će preispitati svoje minimalne zahtjeve energetske svojstava koje nalaže članak 4. stavak 1. Direktive 2010/31/EU. U tu svrhu posebno se moraju preispitati kretanja cijena ulaznih troškova te se prema potrebi ti podaci moraju ažurirati.

2. Rezultati ovog preispitivanja dostavljaju se Komisiji u okviru izvješća predviđenog člankom 6. ove Uredbe.

Članak 6.

Izvješćivanje

1. Države članice izvješćuju Komisiju o svim ulaznim podacima i pretpostavkama korištenima za izračune te o rezultatima tih izračuna. To izvješće uključuje primijenjene faktore pretvaranja primarne energije, rezultate izračuna na makroekonomskoj i financijskoj razini, analizu osjetljivosti iz članka 3. stavka 5. ove Uredbe te pretpostavljena kretanja cijene energije i ugljika.

2. Ako ishod usporedbe iz članka 4. ove Uredbe pokazuje da su važeći minimalni zahtjevi energetske svojstava znatno manje energetske učinkoviti od troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetske svojstava, izvješće uključuje sva obrazloženja te razlike. U mjeri u kojoj je tu razliku nemoguće

opravdati, izvješću se prilaže plan koji iznosi odgovarajuće korake za smanjenje razlike na neznatnu razinu u razdoblju do sljedećeg preispitivanja. U tom smislu, znatno manja razina energetske učinkovitosti važećih minimalnih zahtjeva energetske svojstava izračunava se kao razlika između prosjeka svih važećih minimalnih zahtjeva energetske svojstava i prosjeka svih troškovno optimalnih razina izračuna uzetog kao nacionalno mjerilo svih korištenih referentnih zgrada i vrsta zgrada.

3. Države članice mogu koristiti obrazac izvješća prikazan u Prilogu III. ovoj Uredbi.

Članak 7.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Primjenjuje se od 9. siječnja 2013. na zgrade u kojima se nalaze javna tijela, a od 9. srpnja 2013. na ostale zgrade, s iznimkom članka 6. stavka 1. ove Uredbe, koji stupa na snagu 30. lipnja 2012. u skladu s člankom 5. stavkom 2. drugim podstavkom Direktive 2010/31/EU o energetskim svojstvima zgrada.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 16. siječnja 2012.

Za Komisiju

Predsjednik

José Manuel BARROSO

PRILOG I.

Troškovno optimalni metodološki okvir**1. UTVRĐIVANJE REFERENTNIH ZGRADA**

- (1) Države članice utvrđuju referentne zgrade za sljedeće kategorije zgrada:
 1. kuće za jednu obitelj;
 2. stambeni blokovi i kuće za više obitelji;
 3. poslovne zgrade.
- (2) Uz poslovne zgrade, države članice utvrđuju referentne zgrade za ostale nestambene kategorije zgrada, popisane u Prilogu I. stavku 5. točkama (d) do (i) Direktive 2010/31/EU, za koje postoje posebni zahtjevi energetske svojstava.
- (3) Ako država članica u izvješću iz članka 6. ove Uredbe može dokazati da utvrđena referentna zgrada može biti primjenjiva na više od jedne kategorije zgrada, ona može smanjiti broj korištenih referentnih zgrada, a time i broj izračuna. Države članice ovaj pristup opravdavaju na temelju analize koja pokazuje da je kroz referentnu zgradu, koja se koristi za više kategorija zgrada, zastupljen fond zgrada svih obuhvaćenih kategorija.
- (4) Za svaku kategoriju zgrada utvrđuje se barem jedna referentna zgrada za nove zgrade i barem dvije za postojeće zgrade na kojima se provodi veća rekonstrukcija. Referentne se zgrade mogu utvrditi na temelju potkategorija zgrada (primjerice, razlikujući ih prema veličini, starosti, troškovnoj strukturi, građevinskom materijalu, uporabnom uzorku ili klimatskoj zoni) koje uzimaju u obzir obilježja nacionalnog fonda zgrada. Referentne zgrade i njihova obilježja odgovaraju strukturi trenutanih ili planiranih zahtjeva energetske svojstava.
- (5) Države članice mogu koristiti obrazac izvješća prikazan u Prilogu III. kako bi Komisiju izvjestile o parametrima koje su razmatrale prilikom utvrđivanja referentnih zgrada. Ishodišni skup podataka o nacionalnom fondu zgrada, koji se koristi za utvrđivanje referentnih zgrada, trebalo bi dostaviti Komisiji kao dio izvješća iz članka 6. Osobito je potrebno obrazložiti izbor obilježja na kojima se temelji utvrđivanje referentnih zgrada.
- (6) Za postojeće zgrade (kako stambene, tako i nestambene), države članice primjenjuju barem jednu mjeru/paket/varijantu koja predstavlja uobičajene radove rekonstrukcije potrebne za održavanje zgrade odnosno jedinice zgrade (bez dodatnih mjera energetske učinkovitosti kojima se premašuju pravni zahtjevi).
- (7) Za nove zgrade (kako stambene, tako i nestambene), trenutno primjenjivi zahtjevi energetske svojstava predstavljaju osnovni zahtjev koji valja ispuniti.
- (8) Države članice izračunavaju troškovno optimalne razine i za minimalne zahtjeve svojstava kod dijelova zgrade ugrađenih u postojeće zgrade, odnosno izvode ih iz izračuna provedenih na razini zgrada. Prilikom utvrđivanja zahtjeva za dijelove zgrade ugrađene u postojeće zgrade, troškovno optimalni zahtjevi trebali bi u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir međudjelovanje tog dijela zgrade s cijelom referentnom zgradom i ostalim dijelovima zgrade.
- (9) Države članice nastoje u slučaju postojećih zgrada izračunati i utvrditi troškovno optimalne zahtjeve na razini pojedinačnog tehničkog sustava u zgradi, odnosno, u slučaju nestambenih zgrada, izvesti ih iz izračuna provedenih na razini zgrada, i to ne samo za sustave grijanja, hlađenja, tople vode, klimatizacije i prozračivanja (odnosno za kombinacije tih sustava), već i za rasvjetne sustave.

2. UTVRĐIVANJE MJERA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI, MJERA TEMELJENIH NA OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE I/ILI PAKETIMA I VARIJANTAMA TAKVIH MJERA ZA SVAKU REFERENTNU ZGRADU

- (1) Mjere energetske učinkovitosti, kako za nove, tako i za postojeće zgrade, definiraju se za sve ulazne parametre izračuna koji proizvode izravan ili neizravan učinak na energetske svojstvo zgrade, uključujući i za alternativne, visoko učinkovite sustave poput sustava daljinske opskrbe energijom i drugih alternativa popisanih u članku 6. Direktive 2010/31/EU.
- (2) Mjere mogu biti objedinjene u pakete mjera odnosno varijante. Ako određene mjere nisu primjerene u lokalnom, gospodarskom ili klimatskom kontekstu, države članice to bi trebale naznačiti u svojim izvješćima Komisiji u skladu s člankom 6. ove Uredbe.

- (3) Države članice također utvrđuju mjere, pakete odnosno varijante koristeći obnovljivu energiju kako za nove, tako i za postojeće zgrade. Obveze utvrđene prilikom nacionalne primjene članka 13. Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ smatraju se jednom mjerom, paketom odnosno varijantom koja se primjenjuje u toj državi članici.
- (4) Mjere, paketi odnosno varijante energetske učinkovitosti, utvrđene radi izračuna troškovno optimalnih zahtjeva, uključuju mjere potrebne za ispunjenje trenutno primjenjivih minimalnih zahtjeva energetske svojstava. Ako je primjenjivo, one uključuju i mjere, pakete odnosno varijante potrebne za ispunjenje uvjeta iz nacionalnih programa potpore. Države članice također uključuju mjere, pakete odnosno varijante potrebne za ispunjenje minimalnih zahtjeva energetske svojstava za zgrade približno nulte energije u slučaju novih i, po mogućnosti, postojećih zgrada, kako je definirano člankom 9. Direktive 2010/31/EU.
- (5) Ako država članica podnošenjem prethodnih troškovnih analiza, u okviru izvješćivanja iz članka 6., može dokazati da su određene mjere, paketi odnosno varijante daleko od troškovno optimalnih, oni se mogu isključiti iz izračuna. Međutim, takve bi mjere, pakete odnosno varijante, trebalo ponovno razmotriti prilikom sljedećeg preispitivanja izračuna.
- (6) Odabrane mjere energetske učinkovitosti i mjere temeljene na obnovljivim izvorima energije, kao i paketi i varijante, moraju biti sukladne osnovnim zahtjevima građevinskih radova, popisanim u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 305/2011, koje utvrđuju države članice. One također moraju biti sukladne razinama kvalitete zraka i udobnosti zatvorenih prostora, prema CEN normi 15251 o kvaliteti zraka u zatvorenim prostorima odnosno ekvivalentnim nacionalnim standardima. U slučajevima u kojima mjere proizvode različite razine udobnosti, to treba biti jasno vidljivo u izračunima.
3. IZRAČUN POTREBE ZA PRIMARNOM ENERGIJOM KOJA PROIZLAZI IZ PRIMJENE TAKVIH MJERA I PAKETA MJERA NA REFERENTNU ZGRADU
- (1) Energetska svojstva izračunavaju se u skladu sa zajedničkim općim okvirom predviđenim u Prilogu I. Direktivi 2010/31/EU.
- (2) Države članice izračunavaju energetska svojstva mjera, paketa odnosno varijanti tako što za nacionalno definiranu podnu površinu izračunavaju ponajprije energiju potrebnu za grijanje i hlađenje. Nakon toga, izračunava se isporučena energija za grijanje, hlađenje i prozračivanje prostora, toplu vodu za domaćinstvo i rasvjetne sustave.
- (3) Energija proizvedena na licu mjesta oduzima se od potrebe za primarnom energijom i isporučene energije.
- (4) Države članice izračunavaju proizašlo korištenje primarne energije pomoću faktora pretvaranja primarne energije utvrđenih na nacionalnoj razini. One izvješćuju Komisiju o faktorima pretvaranja primarne energije u okviru izvješćivanja iz članka 6. ove Uredbe.
- (5) Države članice koriste:
- (a) ili mjerodavne postojeće CEN standarde za izračun energetske svojstava;
- (b) ili ekvivalentnu nacionalnu metodu izračuna, uz uvjet da je ona u skladu s člankom 2. stavkom 4. i Prilogom I. Direktivi 2010/31/EU.
- (6) Za potrebe troškovno optimalnog izračuna, rezultati energetske svojstava izražavaju se u četvornim metrima korisne podne površine referentne zgrade i odnose se na potrebu za primarnom energijom.

4. IZRAČUN GLOBALNOG TROŠKA KAO NETO SADAŠNJE VRIJEDNOSTI ZA SVAKU REFERENTNU ZGRADU

4.1. Kategorije troškova

Države članice utvrđuju i opisuju sljedeće zasebne troškovne kategorije koje koriste:

- (a) *Troškovi početnog ulaganja;*
- (b) *Tekući troškovi.* Oni uključuju troškove periodične zamjene dijelova zgrade i mogu uključivati, ako je primjereno, zaradu od proizvedene energije koju države članice mogu uzeti u obzir u financijskom izračunu;
- (c) *Troškovi energije* odražavaju ukupni trošak energije, uključujući cijenu energije, tarife kapaciteta i mreže;
- (d) *Troškovi odlaganja* ako je primjereno.

Za izračun na makroekonomskoj razini, države članice dodatno utvrđuju ovu kategoriju troška:

- (e) *Trošak emisija stakleničkih plinova.* On odražava kvantificirane, monetizirane i diskontirane operativne troškove CO₂ proizišle iz emisija stakleničkih plinova u tonama ekvivalenta CO₂ tijekom razdoblja izračuna.

⁽¹⁾ SL L 140, 5.6.2009., str. 16.

4.2. Opća načela izračuna troška

- (1) Prilikom procjene budućih kretanja troška energije, države članice mogu koristiti prognoze kretanja cijene energije u Prilogu II. ovoj Uredbi, i to za naftu, plin, ugljen i električnu energiju, počevši od prosječnih apsolutnih cijena energije (izraženih u eurima) za te izvore energije u godini u kojoj se provodi izračun.

Države članice također utvrđuju nacionalne prognoze kretanja cijene energije za ostale nositelje energije koji se u znatnoj mjeri koriste u njihovom regionalnom odnosno lokalnom kontekstu, te također, ako je primjereno, za tarife vršnog opterećenja. Komisiju izvješćuju o predviđenim cjenovnim trendovima i o trenutačnim udjelima različitih nositelja energije u ukupnom korištenju energije zgrada.

- (2) Učinak (očekivanih) budućih kretanja cijena za troškove nepovezane s energijom, zamjenu dijelova zgrade tijekom razdoblja izračuna, te prema potrebi za troškove odlaganja, također se može uključiti u izračun troškova. Kretanja cijena, uključujući kroz inovacije i prilagodbu tehnologija, moraju se uzeti u obzir prilikom preispitivanja i ažuriranja izračuna.
- (3) Podaci o troškovima za troškovne kategorije (a) do (d) tržišno su utemeljeni i međusobno usklađeni u pogledu mjesta i vremena. Troškovi bi trebali biti izraženi kao realni troškovi bez inflacije. Troškovi se ocjenjuju na razini države.
- (4) Prilikom utvrđivanja globalnog troška mjere, paketa odnosno varijante, sljedeće se može ispustiti:
- (a) troškovi koji su jednaki za sve ocijenjene mjere, pakete odnosno varijante;
 - (b) troškovi povezani s dijelovima zgrade koji nemaju nikakav utjecaj na energetske svojstvo zgrade.

Sve je ostale troškove potrebno u cijelosti uzeti u obzir u izračunu globalnih troškova.

- (5) Preostala vrijednost utvrđuje se linearnom amortizacijom troška početnog ulaganja ili zamjene određenog dijela zgrade do kraja razdoblja izračuna, diskontiranog na početak razdoblja izračuna. Vrijeme amortizacije određuje se ekonomskim vijekom trajanja zgrade odnosno dijela zgrade. Preostale vrijednosti dijelova zgrade možda će trebati biti ispravljene za trošak njihova uklanjanja iz zgrade na kraju procijenjenog ekonomskog vijeka trajanja zgrade.
- (6) Troškovi odlaganja, ako su primjenjivi, trebaju biti diskontirani i mogu biti oduzeti od konačne vrijednosti. Možda će biti potrebno najprije ih diskontirati od procijenjenog ekonomskog vijeka trajanja na kraj razdoblja izračuna, a zatim, u drugom koraku, diskontirati ih na početak razdoblja izračuna.
- (7) Na kraju razdoblja izračuna troškovi odlaganja (ako su primjenjivi) odnosno preostala vrijednost komponenata i dijelova zgrade uzimaju se u obzir radi utvrđivanja konačnih troškova tijekom procijenjenog ekonomskog vijeka trajanja zgrade.
- (8) Države članice koriste razdoblje izračuna od 30 godina za stambene i javne zgrade, odnosno razdoblje izračuna od 20 godina za komercijalne, nestambene zgrade.
- (9) Države članice potiču se na korištenje Priloga A EN-u 15459 o ekonomskim podacima za dijelove zgrade prilikom definiranja procijenjenog ekonomskog vijeka trajanja tih dijelova zgrade. Ako se utvrdi drugačiji procijenjeni ekonomski vijek trajanja dijelova zgrade, o tome bi trebalo izvijestiti Komisiju u okviru izvješćivanja iz članka 6. Države članice na nacionalnoj razini definiraju procijenjeni ekonomski vijek trajanja zgrade.

4.3. Izračun globalnih troškova za financijski izračun

- (1) Prilikom utvrđivanja globalnog troška mjere, paketa odnosno varijante za potrebe financijskog izračuna, mjero-davne cijene koje valja uzeti u obzir jesu cijene koje plaća korisnik, uključujući sve primjenjive poreze s PDV-om i naknadama. Poželjno bi bilo uključiti u izračun i subvencije koje su na raspolaganju za različite varijante, pakete odnosno mjere, no države članice mogu odlučiti ne uključiti subvencije, ali tada moraju osigurati da niti subvencije niti programi potpora za tehnologije, odnosno eventualne subvencije cijena energije, ne budu uključene.
- (2) Globalni troškovi zgrada i dijelova zgrada izračunavaju se zbrajanjem različitih vrsta troškova i primjenjujući na njih diskontnu stopu uz pomoć diskontnog faktora, kako bi ih se moglo izraziti vrijednosno u početnoj godini, te se dodaje diskontirana preostala vrijednost, kako slijedi:

$$C_g(\tau) = C_l + \sum_j \left[\sum_{i=1}^{\tau} (C_{a,i}(j) \times R_d(i)) - V_{f,\tau}(j) \right]$$

gdje:

τ znači razdoblje izračuna

$C_g(\tau)$ znači globalni trošak (u odnosu na početnu godinu τ_0) tijekom razdoblja izračuna

- C_I znači troškovi početnog ulaganja za mjeru odnosno skup mjera j
- $C_{a,I}(j)$ znači godišnji trošak tijekom godine i za mjeru odnosno skup mjera j
- $V_{f,\tau}(j)$ znači preostala vrijednost mjere odnosno skupa mjera j na kraju razdoblja izračuna (diskontirana na početnu godinu τ_0)
- $R_d(i)$ znači diskontni faktor za godinu i temeljen na diskontnoj stopi r koja se izračunava kao:

$$R_d(p) = \left(\frac{1}{1 + r/100} \right)^p$$

gdje p znači broj godina od početnog razdoblja, a r znači realna diskontna stopa.

- (3) Države članice utvrđuju diskontnu stopu koja će se koristiti u financijskom izračunu nakon što su izradile analizu osjetljivosti na barem dvije različite stope po svojem izboru.

4.4. Izračun globalnih troškova za makroekonomski izračun

- (1) Prilikom utvrđivanja globalnog troška mjere, paketa odnosno varijante za potrebe makroekonomskog izračuna, mjerodavne cijene koje valja uzeti u obzir jesu cijene bez primjenjivih poreza, PDV-a, naknada i subvencija.
- (2) Prilikom utvrđivanja globalnog troška mjere, paketa odnosno varijante na makroekonomskoj razini, uz kategorije troškova navedene pod 4.1., potrebno je uključiti i novu kategoriju troška emisija stakleničkih plinova, tako da prilagođena metodologija globalnog troška glasi:

$$C_g(\tau) = C_I + \sum_j \left[\sum_{i=1}^{\tau} (C_{a,i}(j)R_d(i) + C_{c,i}(j)) - V_{f,\tau}(j) \right]$$

gdje

$C_{c,i}(j)$ znači trošak ugljika za mjeru odnosno skup mjera j tijekom godine i .

- (3) Države članice izračunavaju kumulirani trošak ugljika za mjeru, paket odnosno varijantu tijekom razdoblja izračuna uzimajući zbroj godišnjih emisija stakleničkih plinova pomnožen očekivanim cijenama po toni CO₂ ekvivalenta emisijskih jedinica stakleničkih plinova definiranog u certifikatu koji se izdaje svake godine, koristeći najprije kao najnižu donju granicu barem 20 EUR po toni CO₂ ekvivalenta do 2025. godine, 35 EUR do 2030. godine i 50 EUR nakon 2030. godine u skladu s trenutačnim scenarijima Komisije o predviđenim ETS cijenama ugljika (mjerenima u realnim i stalnim cijenama u eurima 2008. koje je potrebno prilagoditi datumima izračuna i izabranoj metodologiji). Ažurirani scenariji uzimaju se u obzir prilikom svakog preispitivanja troškovno optimalnih izračuna.
- (4) Države članice utvrđuju diskontnu stopu koja će se koristiti u makroekonomskom izračunu nakon što su izradile analizu osjetljivosti na barem dvije različite stope, od kojih je jedna 3 %, izražena realno.

5. IZRADA ANALIZE OSJETLJIVOSTI ZA ULAZNE PODATKE O TROŠKOVIMA UKLJUČUJUĆI CIJENE ENERGIJE

Svrha je analize osjetljivosti utvrditi najvažnije parametre troškovno optimalnog izračuna. Države članice izrađuju analizu osjetljivosti na diskontne stope koristeći barem dvije diskontne stope izražene realno za makroekonomski izračun, te dvije stope za financijski izračun. Jedna diskontna stopa koja se koristi u analizi osjetljivosti za makroekonomski izračun iznosi 3 %, izražena realno. Države članice izrađuju analizu osjetljivosti na scenarije kretanja cijene energije za sve nositelje energije koji se u znatnoj mjeri koriste u zgradama u njihovom nacionalnom kontekstu. Preporučuje se proširiti analizu osjetljivosti i na ostale ključne ulazne podatke.

6. IZVOĐENJE TROŠKOVNO OPTIMALNE RAZINE ENERGETSKIH SVOJSTAVA ZA SVAKU REFERENTNU ZGRADU

- (1) Za svaku referentnu zgradu, države članice uspoređuju rezultate globalnih troškova, izračunane za različite mjere energetske učinkovitosti i mjere temeljene na obnovljivim izvorima energije te za pakete odnosno varijante tih mjera.
- (2) U slučajevima u kojima rezultat troškovno optimalnih izračuna daje iste globalne troškove za različite razine energetske svojstava, države članice potiču se na korištenje zahtjeva koji rezultiraju manjom uporabom primarne energije, kao temelj za usporedbu s postojećim minimalnim zahtjevima energetske svojstava.

- (3) Nakon donošenja odluke hoće li makroekonomski ili financijski izračun postati nacionalno mjerilo, izračunavaju se prosjeci izračunanih troškovno optimalnih razina energetske svojstava za sve korištene referentne zgrade promatrane zajedno, radi usporedbe s prosjecima postojećih zahtjeva energetske svojstava za iste referentne zgrade. Ovim se omogućuje izračunavanje razlike između postojećih zahtjeva energetske svojstava i izračunanih troškovno optimalnih razina.
-

PRILOG II.

Informacije o procijenjenim dugoročnim kretanjima cijene energije

Za potrebe svojih izračuna države članice mogu uzeti u obzir procijenjene trendove kretanja cijene goriva i električne energije, koje Europska komisija ažurira na dvogodišnjoj osnovi. Dostupni su na sljedećoj internetskoj stranici: http://ec.europa.eu/energy/observatory/trends_2030/index_en.htm

Dok dugoročna predviđanja ne budu raspoloživa, ti se trendovi mogu ekstrapolirati za razdoblje nakon 2030. godine.

Informacije o procijenjenim dugoročnim kretanjima cijene ugljika

Od država članica zahtijeva se da za potrebe svojih makroekonomskih izračuna koriste kao najnižu donju granicu ETS cijene ugljika predviđene u referentnom scenariju Komisije do 2050. godine, uz pretpostavku provedbe postojećeg zakonodavstva, ali ne i dekarbonizaciju (prvi red u donjoj tablici). Trenutačnim se predviđanjima pretpostavlja cijena po toni od 20 EUR do 2025. godine, 35 EUR do 2030. godine i 50 EUR nakon 2030. godine, mjerena u realnim i stalnim cijenama u eurima 2008. koje je potrebno prilagoditi datumima izračuna i izabranoj metodologiji (vidjeti donju tablicu). Ažurirani scenariji cijena ugljika, koje daje Komisija, uzimaju se u obzir prilikom svakog preispitivanja troškovno optimalnih izračuna.

Kretanje cijene ugljika	2020.	2025.	2030.	2035.	2040.	2045.	2050.
Referenca (fragmentirane mjere, referentne cijene fosilnih goriva)	16,5	20	36	50	52	51	50
Učinkovita tehnologija (globalne mjere, niske cijene fosilnih goriva)	25	38	60	64	78	115	190
Učinkovita tehnologija (fragmentirane mjere, referentne cijene fosilnih goriva)	25	34	51	53	64	92	147

Izvor: Prilog 7.10. na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2011:0288:FIN:EN:PDF>

PRILOG III.

Obrazac izvješća koji države članice mogu koristiti za izvješćivanje Komisije u skladu s člankom 5. stavkom 2. Direktive 2010/31/EU i člankom 6. ove Uredbe

1. REFERENTNE ZGRADE

- 1.1. Izvijestite o referentnim zgradama za sve kategorije zgrada i o tome kako one predstavljaju fond zgrada koristeći se tablicom 1. (postojeće zgrade) i tablicom 2. (nove zgrade). Dodatne se informacije mogu dati u prilogu.
- 1.2. Definirajte referentnu podnu površinu koja se koristi u vašoj zemlji te kako se ona izračunava.
- 1.3. Molimo popišite kriterije odabira koji se koriste za definiranje svake referentne zgrade (i nove i postojeće): primjerice, statistička analiza temeljena na uporabi, starosti, geometriji, klimatskim zonama, troškovnoj strukturi, građevinskom materijalu itd., navodeći i unutarnje i vanjske klimatske uvjete, kao i zemljopisni smještaj.
- 1.4. Molimo navedite je li vaša referentna zgrada uzorak ili virtualna zgrada itd.
- 1.5. Molimo navedite skup podataka na kojima se temelji nacionalni fond zgrada.

Tablica 1.

Referentna zgrada za postojeće zgrade (veća rekonstrukcija)

Za postojeće zgrade	Geometrija zgrade ⁽¹⁾	Udjeli površine prozora na ovojnici zgrade i prozora bez sunčeve svjetlosti	Podna površina m ² kako se koristi u propisima o gradnji	Opis zgrade ⁽²⁾	Opis prosječne tehnologije zgrade ⁽³⁾	Prosječno energetske svojstvo kWh/m ² a (prije ulaganja)	Zahtjevi na razini sastavnih dijelova (tipična vrijednost)
(1) Kuće za jednu obitelj i potkategorije							
Potkategorija 1							
Potkategorija 2 itd.							
(2) Stambeni blokovi i kuće za više obitelji i potkategorije							
(3) Poslovne zgrade i potkategorije							
(4) Ostale kategorije nestambenih zgrada							

⁽¹⁾ P/V (površina po volumenu), orijentacija, površina fasade S/Z/J/I⁽²⁾ Građevinski materijal, tipična zrakonepropusnost (kvalitativna), uporabni uzorak (ako je primjereno), starost (ako je primjereno).⁽³⁾ Tehnički sustavi u zgradi, U-vrijednosti dijelova zgrade, prozori – površina, U-vrijednost, g-vrijednost, zaštita od sunca, pasivni sustavi itd.

Tablica 2.

Referentna zgrada za nove zgrade

Za nove zgrade	Geometrija zgrade ⁽¹⁾	Udjeli površine prozora na ovojnici zgrade i prozora bez sunčeve svjetlosti	Podna površina m ² kako se koristi u propisima o gradnji	Tipično energetska svojstva kWh/m ² a	Zahtjevi na razini sastavnih dijelova
(1) Kuće za jednu obitelj i potkategorije					
Potkategorija 1					
Potkategorija 2 itd.					
(2) Stambeni blokovi i kuće za više obitelji i potkategorije					
(3) Poslovne zgrade i potkategorije					
(4) Ostale kategorije nestambenih zgrada					

⁽¹⁾ P/V, površina fasade S/Z/J/I. Napomena: orijentacija zgrade već sama po sebi može predstavljati mjeru energetske učinkovitosti u slučaju novih zgrada.

Tablica 3.

Primjer osnovne tablice za izvješćivanje o podacima mjerodavnima za energetska svojstva

			Količina	Jedinica	Opis
Izračun	Metoda i alat(i)				Kratki opis usvojene metode izračuna (primjerice, pozivajući se na EN ISO 13790) i komentar o korištenom alatu (alatima) izračuna
	Faktori pretvaranja primarne energije				Vrijednosti faktora pretvaranja isporučene u primarnu energiju (po nositelju energije), koji su korišteni za izračun
Klimatski uvjet	Smještaj				Ime grada s naznakom zemljopisne širine i duljine
	Stupanj-dani grijanja			HDD	Procijeniti u skladu s EN ISO 15927-6, navodeći razdoblje izračuna
	Stupanj-dani hlađenja			CDD	
	Izvor klimatskih podataka				Navesti izvore klimatskih podataka korištenih za izračun
	Opis terena				Primjerice, ruralno područje, predgrađe, gradsko područje. Objasniti je li razmatrana prisutnost obližnjih zgrada
Geometrija zgrade	Duljina × širina × visina			m × m × m	Povezano s volumenom grijanog odnosno hlađenog zraka (EN 13790) i promatrajući horizontalnu dimenziju južno orijentirane fasade kao „duljinu“

			Količina	Jedinica	Opis
	Broj katova			—	
	Omjer P/V (površina po volumenu)			m ² /m ³	
	Omjer površine prozora i ukupne površine ovojnice zgrade	Jug		%	
		Istok		%	
		Sjever		%	
		Zapad		%	
	Orijentacija			°	Azimet južne fasade (odstupanje „južno“ orijentirane fasade od smjera juga)
Unutarnji dobici	Iskorištenje zgrade				U skladu s kategorijama zgrada predloženima u Prilogu I. Direktivi 2010/31/EU
	Prosječni dobitak toplinske energije od stanara			W/m ²	
	Specifična električna energija rasvjetnog sustava			W/m ²	Ukupna električna energija cjelokupnog rasvjetnog sustava klimatiziranih prostorija (sve svjetiljke + kontrolna oprema rasvjetnog sustava)
	Specifična električna energija električne opreme			W/m ²	
Dijelovi zgrade	Prosječna U-vrijednost zidova			W/m ² K	Ponderirana U-vrijednost svih zidova: $U_{zid} = (U_{zid\_1} A_{zid\_1} + U_{zid\_2} A_{zid\_2} + \dots + U_{zid\_n} A_{zid\_n}) / (A_{zid\_1} + A_{zid\_2} + \dots + A_{zid\_n})$; gdje su: U_{zid_i} = U-vrijednost zida vrste i; A_{zid_i} = ukupna površina zida vrste i
	Prosječna U-vrijednost krova			W/m ² K	Slično kao za zidove
	Prosječna U-vrijednost podruma			W/m ² K	Slično kao za zidove
	Prosječna U-vrijednost prozora			W/m ² K	Slično kao za zidove; treba uzeti u obzir toplinski most zbog okvira i razdjelnika (u skladu s EN ISO 10077-1)
	Toplinski mostovi	Ukupna duljina		m	
		Prosječna linearna toplinska propusnost		W/mK	
	Toplinski kapacitet po jedinici površine	Vanjski zidovi		J/m ² K	Procijeniti u skladu s EN ISO 13786
		Unutarnji zidovi		J/m ² K	
		Ploče		J/m ² K	
	Vrsta sustava zaštite od sunca				Primjerice, sjenila, rolete, zastora itd.
	Prosječna g-vrijednost:	Ostakljenje		—	Ukupna propusnost sunčeve energije kod ostakljenja (za zračenje okomito na ostakljenje), ovdje: ponderirana vrijednost u skladu s površinom različitih prozora (procijeniti u skladu s EN 410)
		Ostakljenje + zaštita od sunca		—	Ukupna propusnost sunčeve energije kod ostakljenja i vanjskih uređaja za zaštitu od sunca treba biti procijenjena u skladu s EN 13363-1/-2
	Stopa infiltracije (izmjene zraka po satu)			1/h	Primjerice, izračunana za razliku tlakova između unutarnjeg i vanjskog prostora od 50 Pa

			Količina	Jedinica	Opis
Sustavi u zgradi	Sustav prozračivanja	Izmjene zraka po satu		1/h	
		Učinkovitost povrata topline		%	
	Učinkovitosti sustava grijanja	Proizvodnja		%	Procijeniti u skladu s EN 15316-1, EN 15316-2-1, EN 15316-4-1, EN 15316-4-2, EN 15232, EN 14825, EN 14511
		Distribucija		%	
		Emisija		%	
		Kontrola		%	
	Učinkovitosti sustava hlađenja	Proizvodnja		%	Procijeniti u skladu s EN 14825, EN 15243, EN 14511, EN 15232
		Distribucija		%	
		Emisija		%	
		Kontrola		%	
	Učinkovitosti sustava tople vode za kućanstva	Proizvodnja		%	Procijeniti u skladu s EN 15316-3-2, EN 15316-3-3
		Distribucija		%	
Ciljne vrijednosti i planovi u vezi sa zgradom	Ciljna vrijednost temperature	Zima		°C	Unutarnja operativna temperatura
		Ljeto		°C	
	Ciljna vrijednost vlažnosti	Zima		%	Unutarnja relativna vlažnost, ako je primjenjiva: „Vlažnost ima tek slabi učinak na osjet topline i percipiranu kvalitetu zraka u prostorijama dnevnog boravka“ (EN 15251)
		Ljeto		%	
	Operativni planovi i kontrole	Stanovanje			Dati komentare ili izvore (EN ili nacionalni standardi itd.) u vezi s planovima korištenima za izračun
		Rasvjeta			
		Uređaji			
		Prozračivanje			
		Sustav grijanja			
		Sustav hlađenja			
Potrebe odnosno uporaba energije u zgradi	Doprinos glavnih primijenjenih pasivnih strategija (toplinskoj) energiji	(1) ...		kWh/a	Primjerice, solarni staklenik, prirodno prozračivanje, danje osvjetljenje itd.
		(2) ...		kWh/a	
		(3) ...		kWh/a	
	Energija potrebna za grijanje			kWh/a	Toplina koja će se isporučiti u klimatizirani prostor, odnosno odvesti iz njega, radi održavanja željenih temperaturnih uvjeta tijekom danog razdoblja
	Energija potrebna za hlađenje			kWh/a	
	Energija potrebna za toplu vodu u kućanstvima			kWh/a	Toplina koja će se isporučiti potrebnoj količini tople vode za kućanstva radi dizanja njezine temperature s temperature hladnovodne mreže na unaprijed utvrđenu temperaturu na izlaznoj točki
	Energija potrebna za ostalo (ovlaživanje, odvlaživanje)			kWh/a	Latentna toplota u vodenoj pari koja će se isporučiti u klimatizirani prostor, odnosno odvesti iz njega, uz pomoć tehničkog sustava u zgradi radi održavanja određene najniže ili najviše vlažnosti unutar prostora (ako je primjenjivo)

		Količina	Jedinica	Opis
	Energija potrebna za prozračivanje		kWh/a	Električna energija koja ulazi u sustav prozračivanja za prijenos zraka i povrat topline (ne uključujući ulaznu energiju za prethodno zagrijavanje zraka) i energija koja ulazi u sustav ovlaživanja radi zadovoljenja potreba za ovlaživanjem
	Energija potrebna za unutarnju rasvjetu		kWh/a	Električna energija koja ulazi u rasvjetni sustav i ostale aparate odnosno sustave
	Energija potrebna za ostalo (uređaji, vanjska rasvjeta, pomoćni sustavi itd.)		kWh/a	
Proizvodnja energije na lokaciji zgrade	Toplinska energija iz obnovljivih izvora energije (primjerice, toplinski sunčani kolektori)		kWh/a	Energija iz obnovljivih izvora (koja nije osiromašena ekstrakcijom, kao što je sunčeva energija, energija vjetra i vode, obnovljena biomasa) ili iz suproizvodnje
	Električna energija proizvedena u zgradi i korištena na licu mjesta		kWh/a	
	Električna energija proizvedena u zgradi i izvezena na tržište		kWh/a	
Potrošnja energije	Isporučena energija	Električna energija	kWh/a	Energija, izražena po nositelju energije, isporučena tehničkim sustavima u zgradi kroz granicu sustava, kako bi se omogućila uporaba koja je uzeta u obzir (grijanje, hlađenje, prozračivanje, topla voda za domaćinstva, rasvjeta, uređaji itd.)
		Fosilno gorivo	kWh/a	
		Ostalo (biomasa, daljinsko grijanje/hlađenje itd.)	kWh/a	
	Primarna energija		kWh/a	Energija koja nije podvrgnuta nikakvim postupcima pretvaranja

2. ODABIR VARIJANTI, MJERA ODNOSNO PAKETA

- 2.1. U tabličnom obliku izvijestite o obilježjima odabranih varijanti, mjera odnosno paketa, koji se primjenjuju na troškovno optimalni izračun. Molimo započnite s najčešćim tehnologijama i rješenjima, a zatim prijedite na ona inovativnija. Ako iz prethodnih izračuna postoje dokazi da su mjere daleko od troškovno optimalnih, ne treba popunjavati tablicu, no o tome treba zasebno izvijestiti Komisiju. Može se koristiti prikaz donje tablice, no molimo da imate na umu da su navedeni primjeri samo ilustrativni.

Tablica 4.

Ilustrativna tablica za popisivanje odabranih varijanti/mjera

Svaki bi se izračun trebao odnositi na istu razinu udobnosti. Formalno bi svaka varijanta, paket odnosno mjera trebala predviđati prihvatljivu udobnost. Ako se u obzir uzimaju različite razine udobnosti, osnova za usporedbu bit će izgubljena.

Mjera	Referentni slučaj	Varijanta 1	Varijanta 2	Itđ.
Krovna izolacija				
Zidna izolacija				
Prozori	5,7 W/m ² K (opis)	2,7 W/m ² K (opis)	1,9 W/m ² K (opis)	
Udjel površine prozora u ukupnoj ovoj-nici zgrade				

Mjera	Referentni slučaj	Varijanta 1	Varijanta 2	Itd.
Mjere povezane sa zgradom (termalna masa itd.)				
Sustav grijanja				
Topla voda za kućanstva				
Sustav prozračivanja (uključujući noćno prozračivanje)				
Sustav hlađenja prostorija				
Mjere temeljene na obnovljivim izvorima energije				
Promjena nositelja energije				
Itd.				

Popis mjera je ilustrativan.

Za ovojnicu zgrade: u $\text{W/m}^2\text{K}$

Za sustave: učinkovitost

Moguće je odabrati više razina poboljšanja (primjerice: različite vrijednosti toplinske propusnosti kod prozora)

3. IZRAČUN POTREBE MJERA ZA PRIMARNOM ENERGIJOM

3.1. Ocjena energetskeg svojstva

- 3.1.1. Izvijestite o računskom postupku za ocjenu energetskog svojstva, koji se primjenjuje na referentnu zgradu i usvojene mjere odnosno varijante.
- 3.1.2. Navedite izvore odgovarajućeg zakonodavstva, propisa, standarda i normi.
- 3.1.3. Unesite razdoblje izračuna (20 ili 30 godina), interval izračuna (godišnji, mjesečni ili dnevni) i korištene klimatske podatke po referentnoj zgradi.

3.2. Izračun potrebe za energijom

- 3.2.1. Molimo izvijestite o rezultatima izračuna energetskog svojstva za svaku mjeru, paket odnosno varijantu za svaku referentnu zgradu, uz podjelu barem prema potrebama za energijom za grijanje i hlađenje, uporabi energije, isporučenoj energiji te potrebi za primarnom energijom.

Također unesite i uštede energije.

Tablica 5.

Tablica rezultata izračuna potrebe za energijom

Molimo popunite jednu tablicu za svaku referentnu zgradu i kategoriju zgrada, i to za sve donesene mjere.

[illegible]

Referentna zgrada

Mjera, paket odnosno varijante mjera (kako je opisano u tablici 4.)	Potreba za energijom		Uporaba energije					Isporučena energija, prema izvoru	Potreba za primarnom energijom, u kWh/m ² a	Smanjenje primarne energije u usporedbi s referentnom zgradom
	za grijanje	za hlađenje	grijanje	hlađenje	prozračivanje	topla voda za kućanstva	rasvjeta			

Molimo popunite jednu tablicu za svaku referentnu zgradu.

Izvršavanje se može ograničiti na najvažnije mjere odnosno pakete, ali treba naznačiti koliko je ukupno izračuna izrađeno. Ako iz prethodnih izračuna postoje dokazi da su mjere daleko od troškovno optimalnih, ne treba popunjavati tablicu, no to tome bi trebalo zasebno izvijestiti Komisiju.

3.2.2. U zasebnoj tablici sažeto izvijestite o faktorima pretvaranja primarne energije, koji se koriste u zemlji.

3.2.3. U dodatnoj tablici navedite isporučenu energiju po nositelju.

4. IZRAČUN GLOBALNIH TROŠKOVA

4.1. Izračunajte globalni trošak svake varijante, paketa odnosno mjere, koristeći sljedeće tablice i pozivajući se na niske, srednje odnosno visoke scenarije (o cijeni energije). Izračun troška za referentnu zgradu određen je na 100 %.

4.2. Navedite izvor korištenih kretanja cijene energije.

4.3. Navedite primijenjenu diskontnu stopu za financijski i makroekonomski izračun, kao i rezultat ishodišne analize osjetljivosti na barem dvije različite kamatne stope za svaki izračun.

Tablica 6.

Rezultati i izračuni globalnih troškova

Molimo popunite tablicu za svaku referentnu zgradu koristeći je jednom za makroekonomski, a jednom za financijski izračun. Molimo unesite podatke o troškovima u nacionalnoj valuti.

Varijanta, paket odnosno mjera, kako je prikazano u tablici 5.	Trošak početnog ulaganja (u odnosu na početnu godinu)	Godišnji tekući troškovi			Razdoblje izračuna ⁽¹⁾ 20, 30 godina	Trošak emisija stakleničkih plinova (samo za makro-ekonomski izračun)	Preostala vrijednost	Diskontna stopa (različite stope za makro-ekonomski i financijski izračun)	Procijenjeni ekonomski vijek trajanja	Trošak odlaganja (ako je primjenjivo)	Izračunani globalni troškovi
		Godišnji troškovi održavanja	Operativni troškovi		Trošak ⁽²⁾ energije po gorivu, uz scenarij srednje cijene energije						

⁽¹⁾ Za stambene i javne zgrade uzima se u obzir razdoblje izračuna od 30 godina; za komercijalne, nestambene zgrade barem 20 godina.

⁽²⁾ Učinak (očekivanih) budućih kretanja cijene mora se uzeti u obzir ako se radi o zamjeni sastavnih dijelova tijekom razdoblja izračuna.

4.4. Molimo izvijestite o ulaznim parametrima koje ste koristili za izračun globalnih troškova (primjerice, trošak rada, trošak tehnologije itd.).

4.5. Izradite izračun na temelju analize osjetljivosti za glavne troškove, troškove energije i diskontnu stopu primijenjenu u makroekonomskom i financijskom izračunu. Za svaku varijaciju troška koristite zasebnu tablicu poput gore prikazane tablice.

4.6. Molimo navedite pretpostavljeni trošak emisija stakleničkih plinova za makroekonomske izračune.

5. TROŠKOVNO OPTIMALNA RAZINA ZA REFERENTNE ZGRADE
- 5.1. Izvijestite o ekonomski optimalnoj razini energetskeg svojstva u primarnoj energiji (kWh/m² godina odnosno, ako se slijedi pristup na razini sustava, u odgovarajućoj jedinici, kao što je U-vrijednost) za svaki slučaj u vezi s referentnim zgradama, navodeći radi li se pri tome o troškovno optimalnim razinama izračunanim na makroekonomskoj ili na financijskoj razini.
6. USPOREDBA
- 6.1. Ako je razlika značajna, molimo navedite razlog koji opravdava razliku, kao i plan odgovarajućih koraka za smanjenje razlike ako ona ne može biti (u cijelosti) opravdana.

Tablica 7.

Tablica usporedbe za nove i postojeće zgrade

Referentna zgrada	Troškovno optimalni raspon/razina (od-do) kWh/m ² a (za pristup temeljen na sastavnim dijelovima u odgovarajućoj jedinici)	Trenutačno važeći zahtjevi za referentne zgrade kWh/m ² , a	Razlika

Obrazloženje razlike:

Plan smanjenja razlike koja se ne može opravdati:

32012D0490

L 231/16

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

28.8.2012.

ODLUKA KOMISIJE

od 24. kolovoza 2012.

o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina

(Tekst značajan za EGP)

(2012/490/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 23. stavak 2.,

budući da:

- (1) Uredba (EZ) br. 715/2009 postavlja nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa transportnim sustavima prirodnog plina kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plinom. S obzirom na to da je udvostručavanje transportnih sustava plina u većini slučajeva neekonomično i neučinkovito, tržišno natjecanje na tržištima prirodnog plina potiče se pristupom trećih strana otvarajući infrastrukturu svim opskrbljivačima na transparentan i nediskriminirajući način. Učestala pojava ugovornog zagušenja pri čemu korisnici mreže ne mogu dobiti pristup transportnim sustavima plina unatoč fizičkoj raspoloživosti kapaciteta čini prepreku na putu prema dovršenju unutarnjeg energetskeg tržišta.
- (2) Praksa je pokazala da unatoč primjeni određenih načela upravljanja zagušenjem kao što je ponuda prekidivih kapaciteta, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1775/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽²⁾ i Uredbom (EZ) br. 715/2009, ugovorno zagušenje u mrežama za transport plina Unije ostaje prepreka razvoju dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plinom. Stoga je nužno izmijeniti smjernice o primjeni postupaka upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja. U skladu s člankom 23. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 predložene smjernice trebale bi odražavati razlike između nacionalnih plinskih sustava uz mogućnost postavljanja minimalnih zahtjeva koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uvjeta za pristup mreži s obzirom na postupke upravljanja zagušenjem.
- (3) Postupci upravljanja zagušenjem trebali bi se primjenjivati u slučaju ugovornog zagušenja i usmjereni su ka

rješavanju tih slučajeva dovodeći neiskorišteni kapacitet natrag na tržište kako bi se preraspodijelio tijekom redovitih postupaka raspodjele.

- (4) Kada je točka međupovezivanja učestalo podložna pojavi fizičkog zagušenja, postupci upravljanja zagušenjem često nisu od koristi. U tom slučaju rješenje treba preispitati sa stajališta planiranja mreže i investicija.
- (5) U skladu s Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ Agencija za suradnju energetske regulatora („Agencija”) trebala bi pratiti i analizirati provedbu tih smjernica. Operatori transportnih sustava trebaju objavljivati informacije nužne za utvrđivanje pojave ugovornog zagušenja u praktičnom obliku.
- (6) U skladu s člankom 24. Uredbe (EZ) br. 715/2009 nacionalna regulatorna tijela osiguravaju postupanje po tim smjernicama.
- (7) Kako bi se osigurala najučinkovitija primjena postupaka upravljanja zagušenjem u svim točkama međupovezivanja i s ciljem postizanja najvećih raspoloživih kapaciteta u svim susjednim ulazno-izlaznim sustavima, od velike je važnosti uska međusobna suradnja nacionalnih regulatornih tijela i operatora transportnih sustava iz različitih država članica i unutar država članica. Posebno bi nacionalna regulatorna tijela i operatori transportnih sustava trebali poštovati najbolje prakse i nastojati uskladiti postupke za provedbu tih smjernica. U skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 713/2009 Agencija i nacionalna regulatorna tijela trebali bi osiguravati provedbu najučinkovitijih postupaka upravljanja zagušenjem na primjenjivim ulaznim i izlaznim točkama na području Unije.
- (8) S obzirom da operatori transportnih sustava posjeduju detaljne informacije o fizičkom korištenju sustava i mogu najbolje procijeniti buduće protoke, primjereno je da oni određuju količinu dodatnog kapaciteta koji će se staviti na raspolaganje pored izračunatog tehničkog kapaciteta. Ponudom stalnijeg kapaciteta od onog tehnički raspoloživog, a uzimajući u obzir scenarije protoka i ugovorne kapacitete, operatori transportnih sustava

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

⁽²⁾ SL L 289, 3.11.2005., str. 1.

⁽³⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 1.

poduzimaju rizik koji treba u skladu s time nagraditi. Radi utvrđivanja prihoda operatora transportnih sustava, takav bi dodatni kapacitet trebalo međutim raspodijeliti samo ako je sav ostali kapacitet, uključujući kapacitet proizišao iz primjene ostalih postupaka upravljanja zagušenjem, raspodijeljen. Operatori transportnih sustava trebali bi usko surađivati radi određivanja tehničkog kapaciteta. S ciljem rješavanja potencijalne situacije fizičkog zagušenja operatori transportnih sustava trebali bi primijeniti najisplativiju mjeru, uključujući bilo ponovni otkup kapaciteta ili primjenu ostalih tehničkih ili komercijalnih mjera.

- (9) Uredbu (EZ) br. 715/2009 trebalo bi stoga izmijeniti na odgovarajući način.
- (10) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem odbora osnovanog člankom 51. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prilog I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. kolovoza 2012.

Za Komisiju

Predsjednik

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 94.

PRILOG

Prilog I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Točka 2.2. zamjenjuje se sljedećim:

„2.2. Postupci upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja

2.2.1. Opće odredbe

1. Odredbe iz točke 2.2. primjenjuju se na točke međupovezivanja između susjednih ulazno-izlaznih sustava, bez obzira na to jesu li fizičke ili virtualne, između dvije ili više država članica ili unutar iste države članice ako točke podliježu postupcima rezervacije od strane korisnika. Mogu se također primijeniti na ulazne točke od trećih zemalja i izlazne točke prema trećim zemljama, podložno odluci nadležnog nacionalnog regulatornog tijela. Izlazne točke prema krajnjim potrošačima i distribucijskim mrežama, ulazne točke od terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) i proizvodnih objekata te ulazno-izlazne točke od skladišnih objekata i prema njima ne podliježu odredbama iz točke 2.2.
2. Na temelju podataka koje objavljuju operatori transportnih sustava sukladno odjeljku 3. ovog Priloga i koje, prema potrebi, potvrđuju nacionalna regulatorna tijela, Agencija objavljuje svake godine do 1. ožujka, počevši s 2014. godinom, izvješće o praćenju zagušenja u točkama međupovezivanja s obzirom na proizvode stalnog kapaciteta prodane u prethodnoj godini, uzimajući u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, trgovanje kapacitetom na sekundarnom tržištu i primjenu prekidivog kapaciteta.
3. Svaki dodatni kapacitet raspoloživ putem primjene jednog od postupaka upravljanja zagušenjem kako je predviđeno točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. nudi odgovarajući operator (nude odgovarajući operatori) transportnog sustava u redovitom postupku raspodjele.
4. Mjere predviđene točkama 2.2.2., 2.2.4. i 2.2.5. provode se od 1. listopada 2013. Točka 2.2.3. podtočke 1. do 5. primjenjuju se od 1. srpnja 2016.

2.2.2. Povećanje kapaciteta putem programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa

1. Operatori transportnih sustava predlažu i, nakon odobrenja nacionalnog regulatornog tijela, provode program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temeljenog na poticaju s ciljem ponude dodatnog kapaciteta na stalnoj osnovi. Prije provedbe nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica i uzima u obzir mišljenja nacionalnih regulatornih tijela. Dodatni kapacitet definira se kao stalan kapacitet ponuđen pored tehničkog kapaciteta u točki međupovezivanja izračunan na temelju članka 16. stavka 1. ove Uredbe.
2. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa pruža operatorima transportnih sustava poticaj da stave na raspolaganje dodatni kapacitet, uzimajući u obzir tehničke uvjete, poput kalorične vrijednosti, temperature i očekivane potrošnje, odgovarajućeg ulazno-izlaznog sustava i kapacitete u susjednim mrežama. Operatori transportnih sustava primjenjuju dinamičan pristup s obzirom na ponovni izračun tehničkog ili dodatnog kapaciteta ulazno-izlaznog sustava.
3. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temelji se na režimu poticaja koji odražava rizike operatora transportnih sustava prilikom nuđenja dodatnog kapaciteta. Program je strukturiran tako da se prihodi od prodaje dodatnog kapaciteta i troškovi koji proizlaze iz programa ponovnog otkupa ili mjera sukladno podtočki 6. dijele između operatora transportnih sustava i korisnika mreže. Nacionalna regulatorna tijela odlučuju o raspodjeli prihoda i troškova između operatora transportnog sustava i korisnika mreže.
4. Radi utvrđivanja prihoda operatora transportnih sustava, za tehnički kapacitet, osobito predani kapacitet, kao i, prema potrebi, kapacitet koji proizlazi iz primjene mehanizama „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed i dugoročni kapacitet, smatra se da je raspodijeljen prije nekog dodatnog kapaciteta.
5. Pri utvrđivanju dodatnog kapaciteta, operator transportnog sustava uzima u obzir statističke scenarije za vjerojatnu količinu fizički neiskorištenog kapaciteta u bilo kojem trenutku u točkama međupovezivanja. Također uzima u obzir profil rizika za ponudu dodatnog kapaciteta koji ne dovodi do obveze prekomjernog ponovnog otkupa. Programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa također se procjenjuje vjerojatnost i troškovi ponovnog otkupa kapaciteta na tržištu što se odražava u količini dodatnog kapaciteta koji se stavlja na raspolaganje.
6. Kada je to potrebno radi održanja integriteta sustava, operatori transportnih sustava primjenjuju postupak ponovnog otkupa na tržišnoj osnovi prema kojem korisnici mreže mogu nuditi kapacitet. Korisnici mreže obavješćuju se o primjenjivom postupku ponovnog otkupa. Primjena postupka ponovnog otkupa ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
7. Prije primjene postupka ponovnog otkupa, operatori transportnih sustava provjeravaju može li se alternativnim tehničkim i komercijalnim mjerama održavati integritet sustava na isplativiji način.

8. Prilikom predlaganja programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa, operator transportnog sustava dostavlja nacionalnom regulatornom tijelu sve relevantne podatke, procjene i modele kako bi ono ocijenilo program. Operator transportnog sustava redovito izvješćuje nacionalno regulatorno tijelo o funkcioniranju programa i dostavlja na zahtjev nacionalnog regulatornog tijela sve potrebne podatke. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti od operatora transportnog sustava preispitivanje programa.

2.2.3. *Mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed*

1. Nacionalna regulatorna tijela traže od operatora transportnog sustava da primijene najmanje pravila utvrđena u podtočki 3. za svakog korisnika mreže u točkama međupovezivanja s obzirom na izmjenu početne nominacije ako se, na osnovi godišnjeg izvješća Agencije o praćenju u skladu s točkom 2.2.1. podtočkom 2., pokaže da je u točkama međupovezivanja potražnja nadmašila ponudu, po cijeni rezervacije kada se koriste dražbe, tijekom postupka raspodjele kapaciteta u godini na koju se odnosi izvješće o praćenju za proizvode koji se koriste bilo u toj godini ili u jednoj od naredne dvije godine,
 - (a) za najmanje tri proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana; ili
 - (b) za najmanje dva proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od jednog tromjesečja; ili
 - (c) za najmanje jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od godine dana ili više; ili
 - (d) kada nije ponuđen niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili više.
2. Ako se, na temelju godišnjeg izvješća o praćenju, pokaže da se situacija definirana u podtočki 1. vjerojatno neće ponovno pojaviti u sljedeće tri godine, na primjer kao rezultat raspoloživosti kapaciteta zbog fizičkog širenja mreže ili prekida dugoročnih ugovora, nadležna nacionalna regulatorna tijela mogu donijeti odluku o prekidu mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed.
3. Stalna renominacija dozvoljava se do najviše 90 % i najmanje 10 % ugovornog kapaciteta od strane korisnika mreže u točki međupovezivanja. Međutim, ako nominacija prelazi 80 % ugovornog kapaciteta, polovica nenominirane količine može se renominirati prema gore. Ako nominacija ne prelazi 20 % ugovornog kapaciteta, polovica nominirane količine može se renominirati prema dolje. Primjena ove podtočke ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
4. Prvotni nositelj ugovornog kapaciteta može renominirati ograničeni dio svojeg ugovornog stalnog kapaciteta na prekidivoj osnovi.
5. Podtočka 3. ne primjenjuje se na korisnike mreže – osobe ili poduzeća i poduzeća koja kontroliraju sukladno članku 3. Uredbe (EZ) br. 139/2004 – koji drže manje od 10 % prosječnog tehničkog kapaciteta u prethodnoj godini u točki međupovezivanja.
6. U točkama međupovezivanja gdje se u skladu s podtočkom 3. primjenjuje mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed, nacionalno regulatorno tijelo obavlja procjenu odnosa s programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa sukladno točki 2.2.2., što može rezultirati odlukom nacionalnog regulatornog tijela o neprimjeni točke 2.2.2. u tim točkama međupovezivanja. Takva se odluka odmah priopćuje Agenciji i Komisiji.
7. Nacionalno regulatorno tijelo može donijeti odluku o provedbi mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed sukladno podtočki 3. u točki međupovezivanja. Prije donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica. Prilikom donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo uzima u obzir mišljenja susjednih nacionalnih regulatornih tijela.

2.2.4. *Predaja ugovornog kapaciteta*

Operatori transportnih sustava prihvaćaju svaku predaju stalnog kapaciteta koji je u točki međupovezivanja ugovorio korisnik mreže, izuzev proizvoda kapaciteta trajanja od jednog dana ili kraćeg. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio. Predani kapacitet smatra se preraspodijeljenim samo nakon što je raspoređen sav raspoloživi kapacitet. Operator transportnog sustava odmah obavješćuje korisnika mreže o svakoj preraspodjeli svojeg predanog kapaciteta. Nacionalno regulatorno tijelo odobrava posebne uvjete za predaju kapaciteta, posebno u slučajevima kada nekoliko korisnika mreže predaje svoje kapacitete.

2.2.5. Mehanizam „koristi ili izgubi” za dugoročni kapacitet

1. Nacionalna regulatorna tijela zahtijevaju od operatora transportnih sustava da djelomično ili u potpunosti povuku sustavno neiskorišteni kapacitet u točki međupovezivanja koji koristi korisnik mreže ako taj korisnik nije prodao ili ponudio pod razumnim uvjetima svoj neiskorišteni kapacitet i ako drugi korisnici mreže zahtijevaju stalan kapacitet. Ugovorni kapacitet smatra se sustavno neiskorištenim posebno ako:
 - (a) korisnik mreže koristi manje od prosječnih 80 % svojeg ugovornog kapaciteta od 1. travnja do 30. rujna i od 1. listopada do 31. ožujka na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana za što se ne može pronaći valjano opravdanje; ili
 - (b) korisnik mreže sustavno nominira blizu 100 % svojeg ugovornog kapaciteta i renominira naniže s ciljem zaobilazanja pravila utvrđenih u točki 2.2.3. podtočki 3.
2. Primjena mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed ne smatra se opravdanjem kako bi se spriječila primjena podtočke 1.
3. Posljedica povlačenja za korisnika mreže je gubitak njegovog ugovornog kapaciteta djelomično ili u potpunosti tijekom određenog razdoblja ili za preostalo važeće ugovorno razdoblje. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio.
4. Operatori transportnih sustava redovito dostavljaju nacionalnim regulatornim tijelima sve podatke potrebne za praćenje opsega u kojem se koriste ugovorni kapaciteti na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana ili ponavljajućih tromjesečja tijekom razdoblja od najmanje dvije godine.”

2. Točka 3.1.1. podtočka 1. mijenja se kako slijedi:

- (a) točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) u formatu koji se može preuzeti na računalo, a dogovoren je između operatora transportnih sustava i nacionalnih regulatornih tijela – na temelju mišljenja o usklađenom formatu koji daje Agencija – i koji omogućuje kvantitativne analize;”;

- (b) dodaje se sljedeća točka (h):

„(h) svi podaci dostupni su od 1. listopada 2013. na jedinstvenoj središnjoj platformi na razini cijele Unije, koju uspostavlja ENTSOG na isplativoj osnovi.”

3. U točki 3.3. podtočki 1. dodaju se sljedeće točke (h), (i), (j), (k) i (l):

- „(h) pojava neuspješnih, pravno valjanih zahtjeva za proizvode stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg, uključujući broj i količinu neuspješnih zahtjeva; i
- (i) u slučaju dražbi, gdje su i kada proizvodi stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg prodani po cijenama višima od rezervne cijene;
- (j) gdje i kada se ne nudi niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg u redovitom postupku raspodjele;
- (k) ukupan kapacitet stavljen na raspolaganje putem primjene postupaka upravljanja zagušenjem utvrđenim u točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. za svaki primijenjeni postupak upravljanja zagušenjem;
- (l) točke (h) do (k) primjenjuju se od 1. listopada 2013.”
-

32012D0994

27.10.2012.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 299/13

ODLUKA br. 994/2012/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 25. listopada 2012.****o uspostavi mehanizma razmjene informacija s obzirom na međuvladine sporazume između država članica i trećih zemalja u području energetike****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Europsko vijeće zatražilo je od država članica da od 1. siječnja 2012. obavješćuju Komisiju o svim svojim novim i postojećim bilateralnim sporazumima s trećim zemljama u području energetike. Komisija bi trebala ovu informaciju učiniti dostupnom svim ostalim državama članicama u odgovarajućem obliku, uzimajući u obzir potrebu zaštite poslovno osjetljivih informacija.
- (2) Člankom 4. Ugovora o Europskoj uniji (TEU) od država članica zahtijeva se da poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Ugovora ili akata institucija Unije. Države članice stoga bi trebale izbjegavati ili ukloniti svaku neusklađenost između prava Unije i međunarodnih sporazuma sklopljenih između država članica i trećih zemalja.
- (3) Ispravno funkcioniranje unutarnjeg energetskeg tržišta zahtijeva da se energentima uvezenima u Uniju u potpunosti upravlja prema pravilima o uspostavi unutar-

njeg energetskeg tržišta. Unutarnje energetske tržište koje ne funkcionira ispravno stavlja Uniju u nezaštićen i nepovoljan položaj s obzirom na sigurnost energetske opskrbe i narušava njezine potencijalne koristi za europske potrošače i industriju. Visok stupanj transparentnosti u pogledu sporazuma između država članica i trećih zemalja u području energetike omogućio bi Uniji poduzimanje koordiniranog djelovanja, u duhu solidarnosti, s ciljem osiguranja usklađenosti takvih sporazuma s pravom Unije i učinkovite sigurnosti energetske opskrbe. Takva bi transparentnost također doprinijela postizanju bliske suradnje unutar Unije u području vanjskih energetskeg odnosa i dugoročnih ciljeva politike Unije u pogledu energetike, klimatskih promjena i sigurnosti energetske opskrbe.

- (4) Stoga bi trebalo uspostaviti novi mehanizam razmjene informacija. Mehanizam bi trebao obuhvatiti samo međuvladine sporazume s utjecajem na unutarnje energetske tržište ili na sigurnost energetske opskrbe u Uniji zbog njihove suštinske povezanosti. Za početnu ocjenu o utjecaju međuvladinog sporazuma, ili nekog drugog teksta na koji međuvladin sporazum izričito upućuje, na unutarnje energetske tržište ili sigurnost energetske opskrbe u Uniji, trebale bi biti odgovorne države članice; u slučaju dvojbe, države članice trebale bi se savjetovati s Komisijom. U načelu, sporazumi koji više nisu na snazi ili se više ne primjenjuju nemaju utjecaj na unutarnje energetske tržište ili na sigurnost energetske opskrbe u Uniji i stoga ne bi trebali biti obuhvaćeni ovim mehanizmom razmjene informacija. Mehanizam razmjene informacija trebao bi posebno obuhvatiti sve međuvladine sporazume koji utječu na opskrbu plinom, naftom ili električnom energijom putem utvrđene infrastrukture ili koji utječu na količinu energenata uvezenih u Uniju.
- (5) Međuvladine sporazume koji se moraju u cijelosti priopćiti Komisiji na temelju ostalih akata Unije trebalo bi izuzeti iz mehanizma razmjene informacija. Međutim, to se izuzimanje ne bi smjelo primjenjivati na međuvladine sporazume s trećim zemljama koji utječu na razvoj i korištenje plinske infrastrukture i dobavu plina i koji se moraju priopćiti Komisiji u skladu s člankom 13. stavkom 6. točkom (a) Uredbe (EU) br. 994/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom ⁽³⁾. Takve bi

⁽¹⁾ SL C 68, 6.3.2012., str. 65.⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 13. rujna 2012. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 4. listopada 2012.⁽³⁾ SL L 295, 12.11.2010., str. 1.

sporazume trebalo pripočiti u skladu s pravilima utvrđenima ovom Odlukom. Radi izbjegavanja udvostručavanja, trebalo bi se smatrati da obavijest podnesena u skladu s ovom Odlukom ispunjava obvezu navedenu u članku 13. stavku 6. točki (a) Uredbe (EU) br. 994/2010.

- (6) Međuvladini sporazumi o pitanjima u području primjene Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju ne bi smjeli biti obuhvaćeni ovom Odlukom.
- (7) Ova Odluka ne stvara obveze s obzirom na sporazume između gospodarskih subjekata. Međutim, ona ne sprečava države članice da dobrovoljno obavijeste Komisiju o trgovinskim sporazumima na koje se izričito upućuje u međuvladinim sporazumima. Nadalje, s obzirom na to da je moguće da trgovinski sporazumi sadrže regulatorne odredbe, gospodarski subjekti koji pregovaraju o trgovinskim sporazumima sa subjektima iz trećih zemalja trebali bi imati mogućnost da zatraže upute od Komisije s ciljem izbjegavanja mogućih sukoba s pravom Unije.
- (8) Države članice trebale bi dostaviti Komisiji sve postojeće međuvladine sporazume, bilo da su stupili na snagu ili se privremeno primjenjuju u smislu članka 25. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora, kao i sve nove međuvladine sporazume.
- (9) Više transparentnosti u vezi s budućim međuvladinim sporazumima o kojima će se pregovarati ili o kojima se pregovara između država članica i trećih zemalja u području energetike moglo bi doprinijeti dosljednosti u pristupima država članica takvim sporazumima, usklađenosti s pravom Unije i sigurnosti energetske opskrbe u Uniji. Stoga bi države članice trebale imati mogućnost obavješćivanja Komisije o pregovorima u vezi s novim međuvladinim sporazumima ili izmjenama postojećih međuvladinih sporazuma. Ako države članice izaberu tu mogućnost, trebale bi redovito obavješćivati Komisiju o napretku pregovora. Države članice trebale bi imati mogućnost pozivanja Komisije da sudjeluje u pregovorima kao promatrač.

Komisija bi trebala također imati mogućnost sudjelovanja kao promatrač na svoj vlastiti zahtjev, podložno odobrenju dotične države članice. Države članice trebale bi također imati mogućnost zatražiti od Komisije njezinu pomoć tijekom njihovih pregovora s trećim zemljama. U tom bi slučaju Komisija trebala imati mogućnost davanja savjeta o načinu izbjegavanja neusklađenosti s pravom Unije i ukazivanja na ciljeve energetske politike Unije i načelo solidarnosti između država članica.

- (10) Komisija bi trebala ocijeniti usklađenost postojećih međuvladinih sporazuma s pravom Unije. U slučaju neusklađenosti, države članice trebale bi poduzeti sve potrebne korake kako bi pronašle odgovarajuće rješenje za uklanjanje utvrđene neusklađenosti.

- (11) S ciljem osiguranja veće transparentnosti i izbjegavanja mogućih sukoba s pravom Unije, države članice trebale bi imati mogućnost obavješćivanja Komisije o novom međuvladinom sporazumu s trećom zemljom prije ili tijekom pregovora o tom sporazumu. Ako je država članica koja je pregovarala o međuvladinom sporazumu o tome obavijestila Komisiju prije zaključenja pregovora i dostavila joj nacrt međuvladinog sporazuma, Komisija bi trebala imati mogućnost obavijestiti tu državu članicu o svojem mišljenju o usklađenosti dogovorenog sporazuma s pravom Unije. Komisija ima pravo pokrenuti postupak zbog povrede u skladu s člankom 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) ako smatra da je država članica propustila ispuniti svoje obveze na temelju UFEU-a.
- (12) Sve konačne, ratificirane međuvladine sporazume obuhvaćene ovom Odlukom trebalo bi poslati Komisiji kako bi se omogućila obaviještenost svih ostalih država članica.
- (13) Komisija bi trebala sve informacije koje primi učiniti dostupnima svim ostalim državama članicama u sigurnom elektroničkom obliku. Komisija bi trebala poštovati zahtjeve država članica da s informacijama koje su joj dostavljene postupaju kao s povjerljivima. Zahtjevi za povjerljivošću ne bi smjeli, međutim, ograničavati pristup Komisiji povjerljivim informacijama jer Komisija treba imati sveobuhvatne informacije za svoje vlastite ocjene. Komisija bi trebala biti odgovorna za jamčenje primjene klauzule o povjerljivosti. Zahtjevi za povjerljivošću ne bi smjeli dovoditi u pitanje pravo pristupa dokumentima kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije ⁽¹⁾.
- (14) Ako država članica smatra međuvladin sporazum povjerljivim, trebala bi dostaviti Komisiji njegov sažetak za potrebe prosljeđivanja tog sažetka ostalim državama članicama.
- (15) Trajna razmjena informacija o međuvladinim sporazumima na razini Unije trebala bi omogućiti razvijanje najboljih praksa. Na temelju tih najboljih praksa Komisija, prema potrebi u suradnji s Europskom službom za vanjsko djelovanje (EEAS) u vezi s vanjskih politikama Unije, trebala bi izraditi fakultativne ogledne klauzule koje će se primjenjivati u međuvladinim sporazumima između država članica i trećih zemalja. Primjena takvih oglednih klauzula za cilj bi trebala imati izbjegavanje sukoba međuvladinih sporazuma s pravom Unije, posebno s pravom tržišnog natjecanja i pravilima unutarnjeg energetskog tržišta, te sukoba s međunarodnim sporazumima koje je Unija sklopila. Njihova primjena trebala bi biti fakultativna i trebala bi biti omogućena prilagodba njihovog sadržaja svakoj posebnoj okolnosti.

⁽¹⁾ SL L 145, 31.5.2001., str. 43.

- (16) S obzirom na postojanje unutarnjeg energetskeg tržišta i ciljeva energetske politike Unije, države članice trebale bi voditi računa o tim ciljevima prilikom pregovaranja o međuvladinim sporazumima u području energetike koji utječu na energetske politiku Unije.
- (17) Poboljšano uzajamno poznavanje postojećih i novih međuvladinih sporazuma trebalo bi omogućiti bolje usklađivanje o energetskim pitanjima između država članica te između država članica i Komisije. Takvo poboljšano usklađivanje trebalo bi omogućiti državama članicama da u potpunosti iskoriste prednosti političke i gospodarske težine Unije i omogućiti Komisiji da predloži rješenja problema utvrđenih u području međuvladinih sporazuma.
- (18) Komisija trebala bi olakšati i poticati usklađivanje između država članica s ciljem jačanja sveukupne strateške uloge Unije putem snažnog i učinkovitog usklađenog pristupa zemljama proizvođačima, tranzitnim zemljama i zemljama potrošačima.
- (19) Mehanizam razmjene informacija, uključujući ocjenjivanja koja obavljaju države članice prilikom njegove provedbe, ne dovodi u pitanje primjenu pravila Unije o povredama, državnim potporama i tržišnom natjecanju.
- (20) Komisija bi trebala ocijeniti dostatnost i učinkovitost ove Odluke prilikom osiguranja usklađenosti međuvladinih sporazuma s pravom Unije i visokog stupnja usklađivanja između država članica u vezi s međuvladinim sporazumima u području energetike.
- (21) Budući da cilj ove Odluke, tj. razmjenu informacija između država članica i Komisije u vezi s međuvladinim sporazumima u području energetike, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se, s obzirom na učinke ove Odluke, može na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. TEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Odluka ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Odlukom uspostavlja mehanizam razmjene informacija između država članica i Komisije u vezi s međuvladinim sporazumima u području energetike kako su definirani u članku 2. s ciljem optimiziranja funkcioniranja unutarnjeg energetskeg tržišta.
2. Ova se Odluka ne primjenjuje na međuvladine sporazume koji već u potpunosti podliježu drugim posebnim postupcima obavješćivanja na temelju prava Unije.

Neovisno o prvom podstavku, ova se Odluka primjenjuje na međuvladine sporazume koji se priopćuju Komisiji na temelju članka 13. stavka 6. točke (a) Uredbe (EU) br. 994/2010.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „međuvladin sporazum” znači svaki pravno obvezujući sporazum između jedne ili više država članica i jedne ili više trećih zemalja koji utječe na rad ili funkcioniranje unutarnjeg energetskeg tržišta ili na sigurnost energetske opskrbe u Uniji; međutim, ako takav pravno obvezujući sporazum također obuhvaća ostala pitanja, samo one odredbe koje se odnose na energetiku, uključujući opće odredbe primjenjive na te odredbe koje se odnose na energetiku, čine „međuvladin sporazum”;
2. „postojeći međuvladin sporazum” znači međuvladin sporazum koji je stupio na snagu ili se privremeno primjenjuje prije stupanja na snagu ove Odluke.

Članak 3.

Razmjena informacija između država članica i Komisije

1. Do 17. veljače 2013. države članice dostavljaju Komisiji sve postojeće međuvladine sporazume, uključujući priloge i izmjene tih sporazuma. Kada ti postojeći međuvladini sporazumi izričito upućuju na druge tekstove, države članice također dostavljaju Komisiji te druge tekstove, u mjeri u kojoj sadrže elemente koji utječu na funkcioniranje unutarnjeg energetskeg tržišta ili na sigurnost energetske opskrbe u Uniji. Međutim, ta se obveza ne primjenjuje s obzirom na sporazume između gospodarskih subjekata.

Postojeći međuvladini sporazumi o kojima je Komisija već obaviještena u skladu s člankom 13. stavkom 6. točkom (a) Uredbe (EU) br. 994/2010 na dan stupanja na snagu ove Odluke smatraju se već dostavljenima za potrebe ovog stavka, pod uvjetom da to priopćivanje udovoljava zahtjevima prvog podstavka ovog stavka. Do 17. veljače 2013. države članice obavješćuju Komisiju treba li neki dio takvih međuvladinih sporazuma smatrati povjerljivim i mogu li se dobivene informacije proslijediti ostalim državama članicama.

Kada, sukladno ovom stavku, država članica dostavi Komisiji postojeće međuvladine sporazume također obuhvaćene područjem primjene članka 13. stavka 6. točke (a) Uredbe (EU) br. 994/2010, smatra se da je udovoljeno obvezi priopćivanja navedenog u tom članku.

2. Ako nakon svoje prve ocjene Komisija ima dvojbe oko usklađenosti s pravom Unije sporazuma koji su joj dostavljeni prema stavku 1., posebno s pravom tržišnog natjecanja Unije i zakonodavstvom o unutarnjem energetskom tržištu, Komisija o tome obavješćuje dotične države članice u roku od devet mjeseci od dostavljanja tih sporazuma.

3. Prije ili tijekom pregovora s trećom zemljom o međuvladinom sporazumu ili o izmjeni postojećeg međuvladinog sporazuma, država članica može obavijestiti Komisiju pisanim putem o ciljevima pregovora i odredbama koje njima treba obuhvatiti te može priopćiti Komisiji sve druge bitne informacije. Ako država članica dostavi Komisiji takvu obavijest o pregovorima, dotična država članica redovito obavješćuje Komisiju o napretku pregovora.

Dotična država članica priopćuje Komisiji mogu li se informacije dostavljene na temelju prvog podstavka proslijediti svim ostalim državama članicama. Ako je dotična država članica navela da se informacije mogu proslijediti, Komisija osigurava dostupnost dobivenih informacija svim državama članicama u sigurnom elektroničkom obliku, uz izuzetak svih povjerljivih dijelova utvrđenih u skladu s člankom 4.

4. Ako država članica obavijesti Komisiju o pregovorima sukladno stavku 3., Komisija joj može dati savjet o načinu izbjegavanja neusklađenosti međuvladinog sporazuma ili izmjene postojećeg međuvladinog sporazuma o kojem se pregovora s pravom Unije.

5. Nakon ratifikacije međuvladinog sporazuma ili izmjene međuvladinog sporazuma, dotična država članica dostavlja Komisiji međuvladin sporazum ili izmjenu, uključujući sve priloge sporazumu ili izmjeni.

Kada međuvladin sporazum ili izmjena međuvladinog sporazuma izričito upućuje na druge tekstove, države članice također dostavljaju te druge tekstove, u mjeri u kojoj sadrže elemente koji utječu na funkcioniranje unutarnjeg energetskog tržišta ili na sigurnost energetske opskrbe u Uniji. Međutim, ta se obveza ne primjenjuje s obzirom na sporazume između gospodarskih subjekata.

6. Ne dovodeći u pitanje stavak 7. ovog članka i članak 4., Komisija osigurava dostupnost u sigurnom elektroničkom obliku dokumenata koje je primila na temelju stavaka 1. do 5. svim ostalim državama članicama.

7. Ako država članica uputi Komisiju u skladu s člankom 4. da ne omogući dostupnost postojećeg međuvladinog sporazuma, izmjene postojećeg međuvladinog sporazuma ili novog međuvladinog sporazuma ostalim državama članicama, osigurava dostupnost sažetka dostavljenih informacija. Taj sažetak sadrži najmanje sljedeće informacije o predmetnom sporazumu ili izmjeni:

- (a) predmet;
- (b) cilj i područje primjene;
- (c) trajanje;
- (d) ugovorne stranke;
- (e) informacije o glavnim elementima.

Komisija osigurava dostupnost sažetaka u elektroničkom obliku svim ostalim državama članicama.

Članak 4.

Povjerljivost

1. Prilikom dostavljanja informacija Komisiji u skladu s člankom 3. stavcima 1. do 6., država članica može navesti treba li se neki dio informacija, bilo da se radi o poslovnim ili drugim informacijama čije bi odavanje moglo naštetiti aktivnostima uključenih stranaka, smatrati povjerljivim i mogu li se dobivene informacije proslijediti ostalim državama članicama. Komisija poštuje te upute.

2. Zahtjevi za povjerljivošću na temelju ovog članka ne ograničuju pristup Komisiji povjerljivim informacijama. Komisija osigurava da je pristup povjerljivim informacijama strogo ograničen na službe Komisije za koje je dostupnost tih informacija apsolutno nužna.

Članak 5.

Pomoć Komisije

Ako država članica dostavlja Komisiji obavijest o pregovorima u skladu s člankom 3. stavkom 3., ta država članica može zatražiti pomoć Komisije u tim pregovorima.

Na zahtjev dotične države članice ili na zahtjev Komisije i uz pisano odobrenje dotične države članice, Komisija može sudjelovati u pregovorima kao promatrač.

Ako Komisija sudjeluje u pregovorima kao promatrač, može dotičnoj državi članici dati savjet o načinu izbjegavanja neusklađenosti međuvladinog sporazuma ili izmjene o kojima se pregovara s pravom Unije.

Članak 6.

Ocjena usklađenosti

1. Ako država članica pregovara o međuvladinom sporazumu ili izmjeni postojećeg međuvladinog sporazuma i nije u mogućnosti, na temelju vlastite ocjene, izvesti konkretan zaključak o usklađenosti međuvladinog sporazuma ili izmjene o kojoj se pregovara s pravom Unije, o tome obavješćuje Komisiju prije zaključenja pregovora i dostavlja joj nacrt sporazuma ili izmjene zajedno sa svim prilogima.

2. Komisija, u roku od četiri tjedna od dana primitka nacrtu sporazuma ili izmjene, uključujući njegove priloge, obavješćuje dotičnu državu članicu o svim dvojabama koje može imati u vezi s usklađenosti nacrtu međuvladinog sporazuma ili izmjene s pravom Unije. Ako u tom roku odgovor Komisije izostane, smatra se da Komisija nema nikakve dvojbe.

3. Ako Komisija obavijesti dotičnu državu članicu sukladno stavku 2. da ima dvojbe, ona obavješćuje dotičnu državu članicu o svojem mišljenju o usklađenosti dotičnog nacrtu sporazuma ili izmjene s pravom Unije u roku od 10 tjedana od dana primitka iz stavka 2. (razdoblje ispitivanja). Uz odobrenje dotične države

članice, razdoblje ispitivanja može se produljiti. Ako unutar razdoblja ispitivanja mišljenje Komisije izostane, smatra se da Komisija nema nikakvih primjedbi.

4. Rokovi iz stavaka 2. i 3. mogu se skratiti u dogovoru s Komisijom ako okolnosti to dopuštaju.

Članak 7.

Usklađivanje između država članica

Komisija olakšava i potiče usklađivanje između država članica s ciljem:

- (a) preispitivanja razvoja u odnosu na međuvladine sporazume i težnje ka dosljednosti i koherentnosti u vanjskim odnosima Unije u području energetike sa zemljama proizvođačima, tranzitnim zemljama i zemljama potrošačima;
- (b) utvrđivanja zajedničkih problema u odnosu na međuvladine sporazume i razmatranja odgovarajućeg djelovanja za pristupanje tim problemima i, prema potrebi, predlaganja rješenja;
- (c) razvijanja, na temelju najbolje prakse i savjetovanja s državama članicama, fakultativnih oglednih klauzula, koje bi, ako se primijene, značajno poboljšale usklađenost budućih međuvladinih sporazuma s pravom Unije;
- (d) pružanja podrške, prema potrebi, razvoju multilateralnih međuvladinih sporazuma koji uključuju nekoliko država članica ili Uniju u cjelini.

Članak 8.

Izvješćivanje i preispitivanje

1. Do 1. siječnja 2016. Komisija podnosi izvješće o primjeni ove Odluke Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru.

2. Izvješćem se osobito ocjenjuje u kojoj mjeri ova Odluka promiče usklađenost međuvladinih sporazuma s pravom Unije i visok stupanj usklađivanja između država članica u vezi s međuvladinim sporazumima. Također se ocjenjuje utjecaj ove Odluke na pregovore država članica s trećim zemljama i primjerenost područja primjene ove Odluke i postupaka koje utvrđuje.

3. Nakon podnošenja prvog izvješća iz stavka 1. ovog članka, Komisija dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću svake tri godine izvješće o informacijama primljenima sukladno članku 3., vodeći računa o odredbama o povjerljivosti ove Odluke.

Članak 9.

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 10.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 25. listopada 2012.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
A. D. MAVROYIANNIS

32013D0004

9.1.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 4/1

ODLUKA VIJEĆA**od 11. prosinca 2012.**

o odobrenju sklapanja od strane Europske komisije Sporazuma o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, kojim se Švicarska Konfederacija pridružuje Okvirnom programu Europske zajednice za atomsku energiju za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012.–2013.)

(2013/4/Euratom)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Jedini članak

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegov članak 101. drugi stavak,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

budući da:

- (1) Europska komisija je u skladu sa smjernicama Vijeća u pregovorima dogovorila Sporazum o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, kojim se Švicarska Konfederacija pridružuje Okvirnom programu Europske zajednice za atomsku energiju za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012. - 2013.) („Sporazum“),
- (2) Trebalo bi odobriti sklapanje Sporazuma od strane Europske komisije,

Odobrava se sklapanje od strane Europske komisije Sporazuma o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, kojim se Švicarska Konfederacija pridružuje Okvirnom programu Europske zajednice za atomsku energiju za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012. - 2013.).

Odobrava se Izjava Europske komisije u ime Europske zajednice za atomsku energiju koju je prilikom sklapanja Sporazuma izradio predstavnik Europske komisije i koja se nalazi u Prilogu ovoj Odluci.

Tekst Sporazuma priložen je ovoj Odluci.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2012.

*Za Vijeće**Predsjednik*

A. D. MAVROYIANNIS

*PRILOG***Izjava Europske komisije u ime Europske zajednice za atomsku energiju**

Predstavnici Švicarske Konfederacije zatražili su od Europske komisije da potvrdi da ukupni iznos očekivanih doprinosa Švicarske Konfederacije za 2012. godinu za sve istraživačke aktivnosti Euratoma neće prelaziti 55 milijuna CHF.

Europska komisija potvrđuje da na temelju relevantnih statističkih podataka te uzimajući u obzir faktore proporcionalnosti koji uređuju izračun doprinosa Švicarske Konfederacije za 2012. godinu za sve istraživačke aktivnosti Euratoma, uključujući i one prije sklapanja ovog Sporazuma, ukupan iznos koji Švicarska Konfederacija treba platiti za 2012. godinu neće prelaziti 55 milijuna CHF.

22013A0109(01)

9.1.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 4/3

SPORAZUM

o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, kojim se Švicarska Konfederacija pridružuje Okvirnom programu Europske zajednice za atomsku energiju za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012.–2013.)

EUROPSKA ZAJEDNICA ZA ATOMSKU ENERGIJU,

(dalje u tekstu: „Euratom“),

koju zastupa Europska komisija (dalje u tekstu: „Komisija“),

s jedne strane,

i

ŠVICARSKA KONFEDERACIJA,

(dalje u tekstu: „Švicarska“), koju zastupa Švicarsko savezno vijeće,

s druge strane,

dalje u tekstu: „stranke“,

UZIMAJUĆI U OBZIR da je bliska suradnja između Švicarske i Euratoma korisna za stranke;

UZIMAJUĆI U OBZIR važnost znanstvenih i tehnoloških istraživanja za stranke i njihov zajednički interes za suradnju u tom području zbog boljeg korištenja sredstava i izbjegavanja nepotrebnog udvostručavanja;

BUDUĆI DA stranke trenutačno provode istraživačke programe u područjima od zajedničkog interesa;

BUDUĆI DA su stranke zainteresirane za sudjelovanje u tim programima na uzajamnu korist;

UZIMAJUĆI U OBZIR zanimanje stranaka za poticanje zajedničkog pristupa njihovih istraživačkih institucija aktivnostima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i osposobljavanja;

BUDUĆI DA su Europska zajednica za atomsku energiju i Švicarska 1978. godine sklopile Sporazum o suradnji u području kontrolirane termonuklearne fuzije i fizike plazme (dalje u tekstu: „Sporazum o fuziji“);

BUDUĆI DA su stranke 8. siječnja 1986. sklopile Okvirni sporazum o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji (dalje u tekstu: „Okvirni sporazum“), koji je stupio na snagu 17. srpnja 1987.;

UZIMAJUĆI U OBZIR da članak 6. Okvirnog sporazuma navodi da suradnju kojoj teži Okvirni sporazum treba provoditi putem odgovarajućih sporazuma;

BUDUĆI DA su Europska unija i Švicarska 25. lipnja 2007. potpisale Sporazum o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji koji je stupio na snagu 28. veljače 2008., a retroaktivno se primjenjivao od 1. siječnja 2007.;

UZIMAJUĆI U OBZIR da članak 9. stavak 2. gore navedenog sporazuma predviđa obnavljanje sporazuma ili ponovno pregovaranje o njemu radi sudjelovanja u novim višegodišnjim okvirnim programima za istraživanje i tehnološki razvoj u skladu s međusobno dogovorenim uvjetima;

BUDUĆI DA je Okvirni program Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2012. - 2013.), koji također doprinosi stvaranju Europskog istraživačkog prostora, usvojen Odlukom Vijeća 2012/93/Euratom ⁽¹⁾, Uredbom (Euratom) br. 139/2012 ⁽²⁾ i odlukama Vijeća 2012/94/Euratom ⁽³⁾ i 2012/95/Euratom ⁽⁴⁾ (dalje u tekstu: „Okvirni program Euratoma 2012. - 2013.“);

BUDUĆI DA podložno odredbama Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju ovaj Sporazum i svaka aktivnost koja je poduzeta u okviru njega neće utjecati na ovlasti prenesene na države članice da poduzmu bilateralne aktivnosti sa Švicarskom u području znanosti, tehnologije, istraživanja i razvoja te da, gdje je to prikladno, sklope sporazume u tu svrhu;

⁽¹⁾ SL L 47, 18.2.2012., str. 25.

⁽²⁾ SL L 47, 18.2.2012., str. 1.

⁽³⁾ SL L 47, 18.2.2012., str. 33.

⁽⁴⁾ SL L 47, 18.2.2012., str. 40.

BUDUĆI DA je Euratom sklopio Sporazum o osnivanju Međunarodne organizacije za fuzijsku energiju ITER za zajedničku provedbu projekta ITER. U skladu s člankom 21. tog sporazuma i sporazumima u obliku razmjene pisama između Europske zajednice za atomsku energiju i Švicarske Konfederacije o provedbi Sporazuma ITER, Sporazumom o povlasticama i imunitetima za ITER i Sporazumom o širem pristupu na državnom području Švicarske te o članstvu Švicarske u Europskom zajedničkom poduzeću za ITER i razvoj energije fuzije od 22. studenoga 2007., taj se sporazum primjenjuje na Švicarsku koja u programu Euratoma za fuziju sudjeluje kao potpuno pridružena treća država;

BUDUĆI DA je Euratom član Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije koje je osnovano Odlukom Vijeća od 27. ožujka 2007. U skladu s člankom 2. navedene odluke i sporazumima u obliku razmjene pisama između Europske zajednice za atomsku energiju i Švicarske Konfederacije o primjeni Sporazuma ITER, Sporazumom o povlasticama i imunitetima za ITER i Sporazumom o širem pristupu na državnom području Švicarske te o članstvu Švicarske u Europskom zajedničkom poduzeću za ITER i razvoj energije fuzije od 22. studenoga 2007., Švicarska je postala članicom zajedničkog poduzeća kao treća država koja je svoj istraživački program pridružila programu Euratoma za fuziju;

BUDUĆI DA je Euratom sklopio Sporazum između Europske zajednice za atomsku energiju i Vlade Japana o zajedničkoj provedbi aktivnosti šireg pristupa u području istraživanja energije fuzije. U skladu s člankom 26. tog sporazuma, taj se sporazum primjenjuje na Švicarsku koja u programu Euratoma za fuziju sudjeluje kao potpuno pridružena treća država,

SPORAZUMJELE SU SE:

Članak 1.

Predmet

1. Švicarska u provedbi Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. sudjeluje u skladu s odredbama ovog Sporazuma, ne dovodeći u pitanje odredbe Sporazuma o fuziji.

Pravni subjekti s poslovnim nastanom u Švicarskoj mogu sudjelovati u svim posebnim programima Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013.

2. Švicarski pravni subjekti mogu sudjelovati u aktivnostima Zajedničkog istraživačkog centra Europske unije u mjeri u kojoj to sudjelovanje nije obuhvaćeno stavkom 1.

3. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u Europskoj uniji, uključujući Zajednički istraživački centar, mogu sudjelovati u istraživačkim programima i/ili projektima u Švicarskoj čije su teme istovrijedne onima iz programa Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013.

4. Za potrebe ovog Sporazuma, „pravni subjekt” znači svaka fizička ili pravna osoba osnovana u skladu s nacionalnim pravom u mjestu poslovnog nastana ili u skladu s pravom Europske unije, koja ima pravnu osobnost te koja pod svojim imenom uživa prava i podliježe obvezama. To između ostalog uključuje sveučilišta, istraživačke organizacije, industrijska poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, i pojedince.

Članak 2.

Oblici i načini suradnje

Suradnja poprima sljedeće oblike:

1. Sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Švicarskoj u svim posebnim programima koji su usvojeni u sklopu Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013., u

skladu s uvjetima iz pravila za sudjelovanje poduzeća, istraživačkih centara i sveučilišta u aktivnostima u području istraživanja i osposobljavanja Europske zajednice za atomsku energiju.

2. Financijski doprinos Švicarske proračunu programa usvojenih za provedbu Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013., kako je utvrđeno u Prilogu B.

3. Sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Europskoj uniji u švicarskim istraživačkim programima i/ili projektima o kojima je odlučilo Savezno vijeće čije su teme jednakovrijedne onima iz Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013., u skladu s uvjetima koji su utvrđeni u odgovarajućim švicarskim propisima i uz pristanak partnera na posebnom projektu i voditelja odgovarajućeg švicarskog programa. Ako nije drukčije predviđeno odgovarajućim švicarskim propisima, pravni subjekti s poslovnim nastanom u Europskoj uniji koji sudjeluju u švicarskim istraživačkim programima i/ili projektima sami pokrivaju svoje troškove, uključujući svoj udio u troškovima općeg upravljanja projektom i administrativnim troškovima.

4. Pored pravovremenog pružanja informacija i dokumentacije u vezi s provedbom Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. i švicarskih programa i/ili projekata, suradnja između stranaka može uključivati sljedeće oblike i načine:

(a) redovitu razmjenu stajališta o smjernicama istraživačke politike te prioritetima i planovima u Švicarskoj i u Euratomu,

(b) razmjenu stajališta o izgledima i razvoju suradnje,

(c) pravovremenu razmjenu informacija o provedbi istraživačkih programa i projekata u Švicarskoj i u Euratomu te o rezultatima rada koji se poduzima u okviru ovog Sporazuma,

- (d) zajedničke sastanke,
- (e) posjete i razmjenu istraživača, inženjera i tehničara,
- (f) redovite kontakte i praćenje voditelja programa ili projekata u Švicarskoj i u Euratomu,
- (g) sudjelovanje stručnjaka na seminarima, simpozijima i radionicama.

Članak 3.

Prilogodba

Suradnja se može prilagoditi i razviti u bilo kojem trenutku zajedničkim sporazumom između stranaka.

Članak 4.

Pravo intelektualnog vlasništva i i obveze

1. Podložno Prilogu A i mjerodavnom pravu, pravni subjekti s poslovnim nastanom u Švicarskoj koji sudjeluju u Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013., u pogledu vlasništva, iskorištavanja i širenja informacija i intelektualnog vlasništva koji proizlaze iz takvog sudjelovanja, imaju ista prava i obveze kao pravni subjekti s poslovnim nastanom u Europskoj uniji.

2. Podložno Prilogu A i mjerodavnom pravu, pravni subjekti s poslovnim nastanom u Europskoj uniji koji sudjeluju u švicarskim istraživačkim programima i/ili projektima, kako je predviđeno člankom 2. stavkom 3., u pogledu vlasništva, iskorištavanja i širenja informacija i intelektualnog vlasništva koji proizlaze iz takvog sudjelovanja, imaju ista prava i obveze kao pravni subjekti s poslovnim nastanom u Švicarskoj koji sudjeluju u dotičnim programima i/ili projektima.

Članak 5.

Financijske odredbe

Pravila kojima se uređuje financijski doprinos Švicarske određena su u Prilogu B.

Članak 6.

Istraživački odbor Švicarske/Zajednicâ

1. Istraživački odbor Švicarske/Zajednicâ uspostavljen Okvirnim sporazumom preispituje, ocjenjuje i osigurava pravilnu provedbu ovog Sporazuma. Sva pitanja u vezi s provedbom ili tumačenjem ovog Sporazuma upućuju se tom odboru.

2. Odbor može odlučiti izmijeniti upućivanja na akte Europske unije/Euratoma iz Priloga C.

Članak 7.

Sudjelovanje

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 4., pravni subjekti s poslovnim nastanom u Švicarskoj koji sudjeluju u Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. imaju ista ugovorna prava i obveze kao subjekti s poslovnim nastanom u Europskoj uniji.

2. Za pravne subjekte s poslovnim nastanom u Švicarskoj, uvjeti koji se primjenjuju na podnošenje i ocjenjivanje prijedloga te na dodjeljivanje i sklapanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovora u skladu s Okvirnim programom Euratoma 2012. - 2013. isti su kao oni koji se primjenjuju na sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovore koji se sklapaju u okviru istih programa s pravnim subjektima s poslovnim nastanom u Europskoj uniji.

3. Švicarska kao pridružena država ima pravo u skladu s Uredbom Vijeća (Euratom) br. 139/2012 o utvrđivanju pravila za sudjelovanje poduzeća, istraživačkih centara i sveučilišta u neizravnim djelatnostima iz Okvirnog programa Europske zajednice za atomsku energiju te za širenje rezultata istraživanja (2012. - 2013.) predlagati ocjenjivače za Okvirni program Euratoma 2012. - 2013.

4. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 1. stavka 3., članka 2. stavka 3. i članka 4. stavka 2. kao ni postojeće propise i poslovniike, pravni subjekti s poslovnim nastanom u Europskoj uniji mogu prema jednakim uvjetima kao švicarski partneri sudjelovati u programima i/ili projektima švicarskih istraživačkih programa navedenih u članku 2. stavku 3. Švicarska nadležna tijela mogu uvjetovati sudjelovanje u projektu jednog ili više pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Europskoj uniji zajedničkim sudjelovanjem barem jednog švicarskog subjekta.

Članak 8.

Mobilnost

Svaka se stranka obvezuje, u skladu s postojećom propisima i sporazumima koji su na snazi, zajamčiti ulazak i ostanak - koliko je prijeko potrebno za uspješno ostvarenje dotične aktivnosti - ograničenog broja njezinih istraživača koji u Švicarskoj i u Europskoj uniji sudjeluju u aktivnostima koje su obuhvaćene ovim Sporazumom.

Članak 9.

Revizija i buduća suradnja

1. Ako Euratom revidira ili proširi svoje istraživačke programe, ovaj se Sporazum može revidirati ili proširiti prema zajednički dogovorenim uvjetima. Stranke razmjenjuju informacije i stajališta u pogledu takve revizije ili proširenja, kao i o svim pitanjima koja izravno ili neizravno utječu na suradnju Švicarske u područjima koja su obuhvaćena Okvirnim programom Euratoma 2012. - 2013. Švicarsku se obavješćuje o točnom sadržaju revidiranih ili proširenih programa u roku od dva tjedna od kada ih usvoji Euratom. U slučaju takve revizije ili proširenja istraživačkog programa, Švicarska može otkazati ovaj Sporazum uz šestomjesečni otkazni rok. Stranke o svojoj namjeri otkazivanja ili proširenja ovog Sporazuma obavješćuju u roku od tri mjeseca od usvajanja odluke Euratoma.

2. Ako Euratom donese novi višegodišnji program za istraživanje i osposobljavanje, ovaj se Sporazum može obnoviti ili se o njemu može ponovno pregovarati prema uvjetima koje stranke zajednički dogovore. Stranke razmjenjuju informacije i stajališta o pripremi takvih programa ili drugih trenutačnih i budućih istraživačkih aktivnosti preko Istraživačkog odbora Švicarske/Zajednicâ iz članka 6.

Članak 10.**Odnos prema drugim međunarodnim sporazumima**

1. Odredbe ovog Sporazuma primjenjuju se ne dovodeći u pitanje prednosti predviđene drugim međunarodnim sporazumima koje obvezuju jednu od stranaka i vrijede samo za pravne subjekte s poslovnim nastanom na području te stranke.

2. Pravni subjekt s poslovnim nastanom u državi koja je pridružena Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. (pridružena država) ima ista prava i obveze u okviru ovog Sporazuma kao pravni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici, pod uvjetom da pridružena država u kojoj subjekt ima poslovni nastan pristane dati ista prava i obveze pravnim subjektima iz Švicarske.

Članak 11.**Teritorijalna primjena**

Ovaj se Sporazum primjenjuje, s jedne strane, na područja na kojima se primjenjuje Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju i prema uvjetima utvrđenima u tom Ugovoru te, s druge strane, na državno područje Švicarske.

Članak 12.**Prilozi**

Prilozi A, B i C čine sastavni dio ovog Sporazuma.

Članak 13.**Stupanje na snagu i primjena**

1. Stranke ratificiraju ili sklapaju ovaj Sporazum u skladu sa svojim pravilima. On stupa na snagu na dan posljednje obavijesti o okončanju unutarnjih postupaka koji su u tu svrhu potrebni.

2. Ovaj se Sporazum primjenjuje od početka Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. do 31. prosinca 2013. Neovisno o niže navedenom stavku 5., tijekom razdoblja od

1. siječnja 2013. do 30. lipnja 2013. svaka stranka može ovaj Sporazum otkazati putem pisane obavijesti. U tom se slučaju Sporazum prestaje primjenjivati 31. prosinca 2012.

3. Ako se ovaj Sporazum u skladu sa stavkom 2. prestane primjenjivati 31. prosinca 2012., Euratom ispunjava svoje obveze prema švicarskim korisnicima preuzete dok jedna od stranaka od druge stranke ne primi obavijest iz stavka 2. U slučaju da Švicarska otkáže ovaj Sporazum u skladu sa stavkom 2., Švicarska Euratomu plaća naknadu u iznosu obveza Euratoma prema švicarskim korisnicima za 2013. godinu do trenutka kada Euratom primi obavijest od Švicarske. Ta se naknada plaća najkasnije 45 dana od primitka zahtjeva koji izdaje Komisija. Prilog B stavak II.2 primjenjuje se na odgovarajući način. Stranke zajedničkom suglasnošću dogovaraju bilo koje druge posljedice otkazivanja.

4. Ovaj se Sporazum može izmijeniti samo pisanom suglasnošću stranaka. Postupak stupanja izmjena na snagu jednak je postupku koji se primjenjuje na stupanje ovog Sporazuma na snagu.

5. Svaka stranka može u bilo kojem trenutku otkazati ovaj Sporazum, uz pisanu obavijest podnesenu šest mjeseci ranije.

6. Projekti i aktivnosti koje su u tijeku u vrijeme otkazivanja i/ili isteka ovog Sporazuma nastavljaju se do njihovog završetka prema uvjetima utvrđenima ovim Sporazumom. Stranke zajedničkom suglasnošću dogovaraju bilo koje druge posljedice otkazivanja.

Ovaj je Sporazum sastavljen u po dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

PRILOG A

NAČELA ZA DODJELU PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

I. Područje primjene

Za potrebe ovog sporazuma, „intelektualno vlasništvo” ima značenje određeno u članku 2. Konvencije o osnivanju Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo koja je potpisana u Stockholmu 14. srpnja 1967.

Za potrebe ovog Sporazuma, „znanje” znači rezultati, uključujući informacije, neovisno o tome mogu li se zaštititi ili ne, kao i autorsko pravo ili prava koja se odnose na takve informacije, a proizlaze iz prijava za ili izdavanja patenata, dizajna, biljnih sorti, svjedodžbi o dodatnoj zaštiti ili sličnih oblika zaštite.

II. Pravo intelektualnog vlasništva pravnih subjekata stranaka

1. Svaka stranka osigurava da se s pravom intelektualnog vlasništva pravnih subjekata druge stranke koja sudjeluje u aktivnostima poduzetima sukladno ovom Sporazumu te pravima i obvezama koji proizlaze iz takvog sudjelovanja postupaju sukladno odgovarajućim međunarodnim konvencijama koje se primjenjuju na stranke, posebno sukladno Sporazumu TRIPS (Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, kojim upravlja Svjetska trgovinska organizacija), Bernskoj konvenciji (Pariški akt 1971.) i Pariškoj konvenciji (Stockholmski akt 1967.).

2. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u Švicarskoj koji sudjeluju u neizravnim djelovanjima iz Okvirnog programa Euratoma (2012. - 2013.) imaju prava intelektualnog vlasništva i obveze sukladno uvjetima iz Uredbe Vijeća (Euratom) br. 139/2012 od 19. prosinca 2011. ⁽¹⁾, te iz sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovora koji je sklopljen s Euratomom, u skladu s točkom 1.

3. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u državi članici Europske unije koji sudjeluju u švicarskim istraživačkim programima i/ili projektima imaju ista prava intelektualnog vlasništva i obveze kao pravni subjekti s poslovnim nastanom u Švicarskoj koji sudjeluju u tim istraživačkim programima ili projektima, u skladu s točkom 1.

III. Prava intelektualnog vlasništva stranaka

1. Ako se stranke nisu drukčije dogovorile, na znanje koje proizvode stranke tijekom aktivnosti poduzetih sukladno članku 2. stavku 4. ovog Sporazuma primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) znanje koje proizvede stranka njezino je vlasništvo. Ako se ne može odrediti njihov pojedini doprinos radu, stranke su suvlasnici znanja;
- (b) stranka koja je vlasnik znanja drugoj stranci dodjeljuje pravo na pristup tom znanju, radi djelatnosti iz članka 2. stavka 4. ovog Sporazuma. Odobrenje prava na pristup znanju ne smije se naplaćivati.

2. Ako se stranke nisu drukčije dogovorile, na znanstvenu literaturu stranaka primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) ako stranka objavi podatke, informacije i tehničke i znanstvene rezultate koji proizlaze iz aktivnosti poduzetih sukladno ovom sporazumu u časopisima, člancima, izvješćima i knjigama, uključujući audiovizualna djela i softver, drugoj se stranci dodjeljuje pravo na svjetsku, neisključivu, neopozivu besplatnu licenciju da prevede, prilagodi, prenese i javno distribuira dotična djela;
- (b) sve preslike podataka i informacija s autorskim pravom koje se javno distribuiraju i pripremaju sukladno ovom odjeljku prikazuju imena autora ili više autora, osim ako autor izričito odbija biti imenovan. Preslike također imaju jasno vidljivu potvrdu skupne potpore stranaka.

3. Ako se stranke nisu drukčije dogovorile, na neobjavljene informacije stranaka primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) prilikom podnošenja informacija u vezi s aktivnostima koje se provode na temelju ovog Sporazuma drugoj stranci, svaka stranka određuje informacije za koje želi da ostanu neobjavljene;
- (b) za posebne potrebe primjene ovog Sporazuma, stranka primateljica može na vlastitu odgovornost priopćiti neobjavljene informacije tijelima ili osobama koje su joj podređene;
- (c) uz prethodno pisano odobrenje stranke koja pruža neobjavljene informacije, stranka primateljica može širiti takve informacije šire nego što je inače dopušteno točkom (b). Stranke surađuju u razvijanju postupaka za zahtjev i dobivanje prethodnog pisanog odobrenja za veće širenje, a svaka stranka takvo odobrenje dodjeljuje u mjeri u kojoj to dozvoljava njezina unutarnja politika, propisi i zakoni;

⁽¹⁾ SL L 47, 18.2.2012., str. 1.

- (d) nedokumentarne, neobjavljene ili druge povjerljive informacije dobivene na seminarima ili drugim sastancima predstavnika stranaka koji su organizirani na temelju ovog Sporazuma, ili informacije koje proizlaze iz pridruživanja osoblja, uporabe objekata ili neizravnih djelovanja moraju ostati povjerljive ako je primatelj takvih neobjavljenih ili drugih povjerljivih ili povlaštenih informacija bio obaviješten o povjerljivoj naravi informacija prije nego što su mu priopćene, u skladu s točkom (a),
 - (e) svaka stranka osigurava nadzor neobjavljenih informacija koje prima u skladu s točkama (a) i (d), kako je predviđeno ovim Sporazumom. Ako jedna od stranaka postane svjesna da neće moći, ili se može očekivati da neće moći ispuniti odredbe o neširenju informacija iz točaka (a) i (d), ona o tome odmah obavješćuje drugu stranku. Stranke se nakon toga savjetuju kako bi odredile odgovarajući tijek postupanja.
-

PRILOG B

FINANCIJSKA PRAVILA KOJA UREĐUJU DOPRINOS ŠVICARSKJE**I. Određivanje financijskog doprinosa**

1. Faktor proporcionalnosti koji uređuje švicarski doprinos Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013., osim Programa fuzije Euratoma, izračunava se tako da se odredi omjer između bruto domaćeg proizvoda Švicarske po tržišnim cijenama i zbroja bruto domaćih proizvoda država članica Europske unije po tržišnim cijenama. Faktor proporcionalnosti koji uređuje švicarski doprinos Programu fuzije i dalje se uređuje na temelju Sporazuma o fuziji. Ti se omjeri izračunavaju na temelju najnovijih statističkih podataka iz Eurostata, koji su dostupni na dan objave nacrtu proračuna Europske unije za istu godinu.
2. Komisija u najkraćem mogućem roku, zajedno s relevantnim pomoćnim materijalom, Švicarskoj dostavlja sljedeće:
 - (a) iznose odobrenih sredstava za preuzete obveze u izjavi o izdacima nacrtu proračuna Europske unije koji odgovara Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. za 2013. godinu;
 - (b) procijenjeni iznos doprinosa dobiven na temelju nacrtu proračuna, koji odgovara mogućem sudjelovanju Švicarske u Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. za 2013. godinu.
3. Čim se konačno usvoji opći proračun za 2013. godinu, Komisija obavješćuje Švicarsku o gore navedenim iznosima u izjavi o izdacima.
4. Financijski doprinosi Švicarske koji proizlaze iz sudjelovanja u Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. utvrđuje se, pored iznosa koji je dostupan svake godine u općem proračunu Europske unije, za odobrena sredstva za preuzete obveze radi ispunjavanja financijskih obveza Komisije koje proizlaze iz rada koji treba obaviti u oblicima potrebnima za provedbu, upravljanje i rad programa i aktivnosti obuhvaćenih ovim Sporazumom.

II. Postupci plaćanja

1. Komisija najkasnije 31. prosinca 2012. Švicarskoj šalje zahtjev za osiguravanje sredstava u iznosu koji odgovara njezinom doprinosu u skladu s ovim Sporazumom za 2012. godinu. Taj zahtjev predviđa plaćanje švicarskog doprinosa najkasnije 30 dana odn zaprimanja odgovarajućeg zahtjeva za osiguravanje sredstava. Za potrebe izračuna iznosa u švicarskim francima za 2012. godinu, devizni tečaj između švicarskog franka i eura koji će koristiti Komisija tržišni je tečaj prethodnog dana prethodnog mjeseca koji je objavila Europska središnja banka ili, ako su takvi podaci dostupni, koji oko tog datuma pruže izaslanstva ili drugi odgovarajući izvori.

Osim ako se ovaj Sporazum prestane primjenjivati 31. prosinca 2012. u skladu s člankom 13. stavkom 2., Komisija Švicarskoj nakon 1. srpnja, a najkasnije u studenom 2013., šalje zahtjev za osiguravanje sredstava u iznosu koji odgovara njezinom doprinosu u skladu s ovim Sporazumom za 2013. godinu, a koji je utvrđen na temelju točke I.1. ovog Priloga. Taj zahtjev za osiguravanje sredstava predviđa plaćanje spomenutog doprinosa najkasnije 30 dana od zaprimanja zahtjeva.

2. Doprinosi Švicarske za 2012. godinu plaćaju se u švicarskim francima, a za 2013. godinu izražavaju se i plaćaju u eurima na bankovni račun koji Komisija navede u zahtjevima za plaćanje.
3. Švicarska plaća svoj doprinos na temelju ovog Sporazuma sukladno vremenskom rasporedu iz stavka 1. Svako kašnjenje plaćanja rezultira plaćanjem kamata po stopi koja je jednaka jednomjesečnoj referentnoj kamatnoj stopi na europskom međubankovnom tržištu (EURIBOR) s Reuters stranice EURIBOR01 (stranica 248. Teleratea). Ta se stopa povećava za 1,5 postotni bod za svaki mjesec kašnjenja. Povećana stopa primjenjuje se na čitavo razdoblje kašnjenja. Međutim, kamate se plaćaju samo ako se doprinos uplaćuje nakon dogovorenih rokova plaćanja navedenih u stavku 1.
4. Putne troškove švicarskih predstavnika i stručnjaka u svrhu sudjelovanja u radu istraživačkih odbora i onih koji su uključeni u provedbu Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. nadoknađuje Komisija na istoj osnovi kao te u skladu s postupcima koji su trenutačno na snazi za predstavnike i stručnjake država članica Europske unije.

III. Uvjeti provedbe

1. Financijski doprinosi Švicarske Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. u skladu s ovim Prilogom uobičajeno ostaje nepromijenjen za odgovarajuću proračunsku godinu.
2. U vrijeme zaključivanja poslovnih knjiga za svaku proračunsku godinu (n), u okviru izrade računa prihoda i rashoda, Komisija zakonski uređuje račune u vezi sa sudjelovanjem Švicarske, uzimajući u obzir promjene nastale

zbog doznaka, poništenja, prijenosa ili dodatnog rebalansa proračuna u proračunskoj godini. Takvo uređivanje odvija se prilikom prvog plaćanja za godinu ($n + 1$). Međutim, takvo konačno uređivanje odvija se najkasnije u srpnju četvrte godine nakon završetka Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. Plaćanje koje izvrši Švicarska knjiži se u svrhu programa Euratoma kao proračunski prihod dodijeljen odgovarajućem proračunskom naslovu u izvještaju o prihodima općeg proračuna Europske unije.

IV. Informacije

1. U trenutku plaćanja za 2013. godinu, u skladu s obrascem računa prihoda i rashoda Komisije, priprema se izjava o raspodjeli proračunskih sredstava za Okvirni program Euratoma 2012. - 2013. koja se odnosi na 2012. godinu te se šalje Švicarskoj na znanje.

Najkasnije 30. travnja 2014., u skladu s obrascem računa prihoda i rashoda Komisije, priprema se izjava o raspodjeli proračunskih sredstava za Okvirni program Euratoma 2012. - 2013. koja se odnosi na 2013. godinu te se šalje Švicarskoj na znanje.

2. Komisija Švicarskoj dostavlja statističke i sve druge opće financijske podatke koji se odnose na provedbu Okvirnog programa Euratoma, koji se stavljaju na raspolaganje državama članicama.

PRILOG C

FINANCIJSKI NADZOR ŠVICARSKIH SUDIONIKA U OKVIRNOM PROGRAMU EURATOMA 2012. - 2013.**I. Izravna komunikacija**

Komisija izravno komunicira sa sudionicima u Okvirnom programu Euratoma 2012. - 2013. s poslovnim nastanom u Švicarskoj i s njihovim podugovarateljima. Oni Komisiji izravno dostavljaju sve predmetne informacije i dokumentaciju koju trebaju dostaviti na temelju instrumenata iz ovog Sporazuma i na temelju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovora sklopljenih za njihovu provedbu.

II. Revizije

1. U skladu s Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 ⁽¹⁾, kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ, Euratom) br. 1081/2010 ⁽²⁾, i Uredbom Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 ⁽³⁾, kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ, Euratom) br. 478/2007 ⁽⁴⁾, te drugim pravilima iz ovog Sporazuma, u sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovorima sklopljenima sa sudionicima u programu s poslovnim nastanom u Švicarskoj može se predvidjeti da zastupnici Komisije ili druge osobe koje Komisija ovlasti mogu provoditi znanstvene, financijske, tehnološke ili druge revizije u bilo kojem trenutku u objektima sudionika ili njihovih podugovaratelja.

2. Zastupnici Komisije i druge osobe koje Komisija ovlasti imaju odgovarajući pristup lokacijama, radovima i dokumentima te svim informacijama koje su potrebne za provođenje takvih revizija, uključujući i one u elektroničkom obliku. To se pravo na pristup izričito navodi u sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovorima sklopljenima za provedbu instrumenata iz ovog Sporazuma.

3. Europski revizorski sud ima ista prava kao Komisija.

4. Revizije se mogu provoditi nakon isteka Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. ili ovog Sporazuma, prema uvjetima koji su utvrđeni u predmetnim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovorima.

5. Švicarski državni ured za reviziju unaprijed se izvješćuje o revizijama koje se provode na državnom području Švicarske. Takva obavijest nije pravni preduvjet za provođenje takvih revizija.

III. Provjere na terenu

1. U skladu s uvjetima utvrđenima Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 ⁽⁵⁾ i Uredbom (EZ) br. 1073/1999 ⁽⁶⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, Komisija (OLAF) je u okviru ovog Sporazuma ovlaštena provoditi provjere i inspekcije na terenu na državnom području Švicarske.

2. Provjere i inspekcije na terenu priprema i vodi Komisija u bliskoj suradnji sa Švicarskim državnim uredom za reviziju ili s drugim nadležnim švicarskim tijelima koje odredi Švicarski državni ured za reviziju, koje se pravovremeno obavješćuje o predmetu, svrsi i pravnoj osnovi provjera i inspekcija kako bi mogli pružiti svu potrebnu pomoć. U tom smislu službenici nadležnih švicarskih tijela mogu sudjelovati u provjerama i inspekcijama na terenu.

3. Ako nadležna švicarska tijela tako žele, provjere i inspekcije na terenu mogu obavljati zajedno s Komisijom.

4. Ako se sudionici Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. opiru provjeri ili inspekciji na terenu, švicarska nadležna tijela, postupajući u skladu s nacionalnim pravilima, pomažu inspektorima Komisije kako bi oni mogli izvršiti svoju dužnost tijekom provjere ili inspekcije na terenu.

5. Komisija u najkraćem mogućem roku izvješćuje Švicarski državni ured za reviziju o svakoj činjenici ili sumnji u vezi s nepravilnošću na koju je naišla tijekom provjere ili inspekcije na terenu. U svakom slučaju, od Komisije se zahtijeva da gore spomenuto tijelo izvijesti o rezultatu takvih provjera i inspekcija.

IV. Obavješćivanje i savjetovanje

1. Radi pravilne provedbe ovog Priloga, nadležna tijela Švicarske i Zajednice redovito razmjenjuju informacije i na zahtjev jedne od stranaka provode savjetovanje.

⁽¹⁾ SL L 248, 16.9.2002., str. 1.

⁽²⁾ SL L 311, 26.11.2010., str. 9.

⁽³⁾ SL L 357, 31.12.2002., str. 1.

⁽⁴⁾ SL L 111, 28.4.2007., str. 13.

⁽⁵⁾ SL L 292, 15.11.1996., str. 2.

⁽⁶⁾ SL L 136, 31.5.1999., str. 1.

2. Nadležna švicarska tijela bez odgode izvješćuju Komisiju o svakoj činjenici ili sumnji na koju su naišla vezano uz nepravilnost u vezi sa sklapanjem i provedbom sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili ugovora sklopljenih u primjeni instrumenata iz ovog Sporazuma.

V. Povjerljivost

Informacije priopćene ili dobivene u bilo kojem obliku sukladno ovom Sporazumu poslovna su tajna i zaštićene su jednako kao što su slične informacije zaštićene švicarskim zakonodavstvom i odgovarajućim odredbama koje se primjenjuju na institucije Zajednice. Takve se informacije ne smiju priopćavati osim osobama unutar institucija Zajednice ili u državama članicama ili Švicarskoj čije funkcije zahtijevaju njihovo poznavanje, niti se mogu koristiti u druge svrhe osim za učinkovitu zaštitu financijskih interesa stranaka.

VI. Upravne mjere i sankcije

Ne dovodeći u pitanje primjenu švicarskog kaznenog prava, Komisija može odrediti upravne mjere i sankcije u skladu s uredbama (EZ, Euratom) br. 1605/2002, kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ, Euratom) br. 1081/2010 ⁽¹⁾ i (EZ, Euratom) br. 2342/2002, kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ, Euratom) br. 478/2007 ⁽²⁾ te Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica ⁽³⁾.

VII. Povrat i izvršenje

Odluke koje Komisija donosi na temelju Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. u okviru područja primjene ovog Sporazuma, kojima se nameće novčana obveza za osobe koje nisu države, izvršive su u Švicarskoj. Nalog za izvršenje izdaju tijela koja odredi švicarska vlada, koja o tome izvješćuju Komisiju, pri čemu nije potrebna nikakva daljnja kontrola osim provjere vjerodostojnosti akta. Izvršenje se provodi u skladu sa švicarskim procesnim pravom. Zakonitost odluke o izvršenju podliježe kontroli Suda Europske unije. Presude koje Sud Europske unije donese na temelju arbitražne klauzule u ugovoru u okviru Okvirnog programa Euratoma 2012. - 2013. izvršive su pod istim uvjetima.

⁽¹⁾ SL L 311, 26.11.2010., str. 9.

⁽²⁾ SL L 111, 28.4.2007., str. 13.

⁽³⁾ SL L 312, 23.12.1995., str. 1.

32013R0147

22.2.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 50/1

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 147/2013**od 13. veljače 2013.****o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o energetskej statistici s obzirom na provedbu ažuriranja mjesečne i godišnje energetske statistike**

EUROPSKA KOMISIJA,

podacima o energetici. Sukladno tome, potrebna su redovita ažuriranja s ciljem usklađivanja statističkog područja primjene s rastućim ili promjenjivim potrebama.

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetskej statistici ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 4. stavak 3. i članak 8.,

- (4) Uredbom (EZ) br. 1099/2008 Komisiji su dodijeljene provedbene ovlasti za usklađivanje statističkih priloga. Prvo takvo usklađivanje provedeno je 2010. godine; od tada su provedena nova poboljšanja i usklađivanja mjesečne i godišnje statistike te ih je stoga potrebno uzeti u obzir.

budući da:

- (1) Direktivom 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o promicanju kogeneracije na temelju potražnje korisne topline na unutarnjem tržištu energije ⁽²⁾ i Direktivom 2006/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2006. o energetskej učinkovitosti u krajnjoj potrošnji i energetskej uslugama ⁽³⁾ od država članica zahtijeva se dostavljanje kvantitativnih podataka o energiji. Za praćenje napretka u ostvarivanju ciljeva postavljenih u tim direktivama potrebni su detaljni i najnoviji podaci o energiji, koji se trebaju prikupljati na usklađen i visokokvalitetan način. Takve obveze izvješćivanja su bitne, između ostalog, za ostvarenje ciljeva energetske učinkovitosti i trebale bi stoga ostati stalni element razvoja pravnog okvira EU-a u tom području; dijelovi tih podataka već se priopćuju Komisiji (Eurostat) i ona ih utvrđuje kao godišnju energetskej statistiku.

- (5) Komisija je izradila potrebna ažuriranja i s državama članicama raspravljala o izvedivosti, troškovima proizvodnje, povjerljivosti i opterećenju povezanom s izvješćivanjem.
- (6) Uredbu (EZ) br. 1099/2008 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (7) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Odbora za europski statistički sustav,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilozi Uredbi (EZ) br. 1099/2008 zamjenjuju se Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Uredba Komisije (EU) br. 844/2010 ⁽⁴⁾ stavlja se izvan snage.

Upućivanja na uredbu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu.

⁽¹⁾ SL L 304, 14.11.2008., str. 1.

⁽²⁾ SL L 52, 21.2.2004., str. 50.

⁽³⁾ SL L 114, 27.4.2006., str. 64.

⁽⁴⁾ SL L 258, 30.9.2010., str. 1.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. veljače 2013.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG

„PRILOG A

OBJAŠNJENJE POJMOVA

U ovom se Prilogu daju objašnjenja ili definicije pojmova koji se koriste u drugim prilogima.

1. ZEMLJOPISNE NAPOMENE

Sljedeće zemljopisne definicije primjenjuju se samo za potrebe statističkog izvješćivanja:

- Australija: bez prekomorskih područja,
- Danska: bez Farskih otoka i Grenlanda,
- Francuska: s Monakom, ali bez francuskih prekomorskih područja Guadeloupe, Martinique, Francuska Gvajana, Réunion, Saint Pierre i Miquelon, Nova Kaledonija, Francuska Polinezija, Wallis i Futuna, Mayotte,
- Italija: sa San Marinom i Vatikanom,
- Japan: s Okinawom,
- Nizozemska: bez Surinama i Nizozemskih Antila,
- Portugal: s Azurima i Madeirom,
- Španjolska: s Kanarskim otocima, Balearskim otocima te Ceutom i Melillom,
- Švicarska: bez Lihtenštajna,
- Sjedinjene Američke Države: s 50 saveznih država, Distrikom Columbia, Američkim Djevičanskim Otocima, Portorikom i Guamom.

2. AGREGATI

Proizvođači su razvrstani s obzirom na svrhu proizvodnje:

- proizvođači kojima je to glavna djelatnost: poduzeća u privatnom i javnom vlasništvu čija je glavna djelatnost proizvodnja električne energije i/ili topline za prodaju trećim stranama,
- samostalni proizvođači: poduzeća u privatnom i javnom vlasništvu koja proizvode električnu energiju i/ili toplinu koja je u cijelosti ili djelomično namijenjena za njihovo vlastito korištenje za podršku njihovoj primarnoj djelatnosti.

Napomena: Komisija nakon stupanja na snagu revidirane klasifikacije NACE može dodatno objasniti pojmove dodavanjem relevantnih oznaka NACE u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 11. stavka 2.

2.1. Sektori opskrbe i pretvorbe

Proizvodnja/domaća proizvodnja

Količine izvađenog ili proizvedenog goriva izračunane nakon postupka za odstranjivanje neaktivnih tvari. Proizvodnja uključuje količine koje je proizvođač potrošio u procesu proizvodnje (npr. za grijanje ili rad strojeva i pomoćnih uređaja) kao i količine isporučene drugim proizvođačima energije za pretvorbu ili neke druge namjene.

„Domaća” se odnosi na proizvodnju iz resursa unutar dotične države.

Uvoz/izvoz

Zemljopisne definicije navedene su u dijelu „Zemljopisne napomene”.

Ako nije drukčije utvrđeno, „uvoz” se odnosi na zemlju izvornog podrijetla (zemlju u kojoj je energent proizveden) za korištenje u toj zemlji, a „izvoz” na zemlju krajnje potrošnje proizvedenog energenta.

Količine se smatraju uvezenima ili izvezenima kada prijeđu političke granice zemlje bez obzira na to je li došlo do carinjenja ili ne.

Ako nije moguće utvrditi podrijetlo ili odredište, može se koristiti kategorija „Ostalo”.

Statističke se razlike mogu pojaviti ako su samo ukupni uvoz i izvoz raspoloživi na prethodno navedenom temelju, dok se zemljopisna raspodjela temelji na drukčijem istraživanju, izvoru ili konceptu. U tom se slučaju razlike uključuju u kategoriju „Ostalo”.

Međunarodni pomorski spremnici

Količine goriva isporučene brodovima svih zastava u međunarodnoj plovidbi. Međunarodna plovidba može se odvijati na moru, unutrašnjim jezerima i plovnim putovima te obalnim vodama. Nije uključeno sljedeće:

- potrošnja brodova u unutrašnjoj plovidbi. Razlika između unutrašnje i međunarodne plovidbe određuje se na temelju luke isplavlivanja i luke uplovljavanja, a ne prema zastavi ili državnoj pripadnosti broda,
- potrošnja ribarskih plovila,
- potrošnja vojnih snaga.

Promjene zaliha

Razlika između početne i završne razine zaliha na državnom području.

Bruto potrošnja (izračunana)

Vrijednost koja se izračunava kako slijedi:

domaća proizvodnja + iz drugih izvora + uvoz – izvoz – međunarodni pomorski spremnici + promjene zaliha

Bruto potrošnja (zabilježena)

Količina stvarno zabilježena pomoću istraživanja u sektorima krajnjih korisnika.

Statističke razlike

Vrijednost koja se izračunava kako slijedi:

izračunana bruto potrošnja – zabilježena bruto potrošnja.

Ovdje su uključene promjene zaliha kod krajnjih korisnika kada se ne mogu uključiti u kategoriju „Promjene zaliha”.

Treba navesti razloge za svaku veću razliku.

Proizvođači kojima je to glavna djelatnost – elektrane

Količine goriva korištene za proizvodnju električne energije.

Goriva koja koriste postrojenja s barem jednom kogeneracijskom jedinicom treba navesti u kategoriji „Proizvođači kojima je to glavna djelatnost – kogeneracijska postrojenja”.

Proizvođači kojima je to glavna djelatnost – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)

Količine goriva korištene za proizvodnju topline i električne energije.

Proizvođači kojima je to glavna djelatnost – toplane

Količine goriva korištene za proizvodnju topline.

Samostalni proizvođači – elektrane

Količine goriva korištene za proizvodnju električne energije.

Goriva koja koriste postrojenja s barem jednom kogeneracijskom jedinicom treba navesti u kategoriji „Samostalni proizvođači – kogeneracijska postrojenja”.

Samostalni proizvođači – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)

Količine goriva koje odgovaraju količini proizvedene električne energije i prodane topline.

Samostalni proizvođači – toplane

Količine goriva koje odgovaraju količini prodane topline.

Postrojenja za proizvodnju briketa

Količine korištene za proizvodnju goriva.

Količine korištene za grijanje i rad strojeva ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

Koksare

Količine korištene u koksarama.

Količine korištene za grijanje i rad strojeva ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

Postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)

Količine lignita ili mrkog ugljena korištene za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB) ili količine treseta za proizvodnju briketa od treseta (PB).

Količine korištene za grijanje i rad strojeva ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

Plinare

Količine korištene za proizvodnju plina u plinarama i postrojenjima za uplinjavanje ugljena.

Količine korištene kao gorivo za grijanje i rad strojeva ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

Visoke peći

Količine koksnog ugljena i/ili bitumeniziranog ugljena (što općenito odgovara injektiranju ugljena u prahu, eng. Pulverized Coal Injection, PCI) i koksa iz koksnih peći pretvorenog u visokim pećima.

Količine korištene kao gorivo za grijanje i rad visokih peći (npr. plin iz visokih peći) ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

Ukapljivanje ugljena

Količine goriva korištene za proizvodnju sintetskog ulja.

Rafinerije nafte

Količine korištene za proizvodnju naftnih derivata.

Količine korištene kao gorivo za grijanje i rad strojeva ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

Drugdje nespomenuto – pretvorba

Količine korištene za aktivnosti pretvorbe koje nisu uključene drugdje. Ako se ova kategorija koristi, u izvješću treba obrazložiti što ona obuhvaća.

2.2. Energetski sektor i krajnja potrošnja

Energetski sektor ukupno

Količine potrošene u energetici za dobivanje energije (rudarstvo, proizvodnja nafte i plina) ili za rad postrojenja za pretvorbu energije. To odgovara odjeljcima NACE-a 05, 06, 08.92, 07.21, 09.1, 19 i 35.

Nisu uključene količine goriva pretvorene u druge oblike energije (navesti u sektoru pretvorbe) ili korištene za rad naftovoda, plinovoda i cjevovoda za ugljeni mulj (navesti u sektoru prometa).

Uključena je proizvodnja kemijskih materijala za nuklearnu fisiju i fuziju kao i proizvodi tih procesa.

Elektrane, kogeneracijska postrojenja i toplane

Količine potrošene kao energija u elektranama, postrojenjima za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije i toplanama.

Rudnici ugljena

Količine potrošene u rudarstvu kao energija za vađenje i pripremu ugljena.

Ugljen izgorio u rudničkim elektranama treba navesti u sektoru pretvorbe.

Postrojenja za proizvodnju briketa

Količine potrošene kao energija u postrojenjima za proizvodnju briketa.

Koksare

Količine potrošene kao energija u koksarama.

Postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)

Količine potrošene kao energija u postrojenjima za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena/briketa od treseta.

Plinare/Postrojenja za uplinjavanje

Količine potrošene kao energija u plinarama i postrojenjima za uplinjavanje ugljena.

Visoke peći

Količine potrošene kao energija u visokim pećima.

Ukapljivanje ugljena

Količine potrošene kao energija u postrojenjima za ukapljivanje ugljena.

Rafinerije nafte

Količine potrošene kao energija u rafinerijama nafte.

Vađenje nafte i plina

Količine potrošene kao gorivo u procesu vađenja nafte i plina i u postrojenjima za obradu prirodnog plina.

Nisu uključeni gubici cjevovoda (navesti kao gubitke u distribuciji) i količine energije korištene za rad cjevovoda (navesti u sektoru prometa).

Krajnja potrošnja ukupno

Definira (izračunava) se kako slijedi:

= neenergetsko korištenje ukupno + krajnja potrošnja energije (industrija + promet + drugi sektori)

Nisu uključene količine isporučene za pretvorbu, korištenje u energetici i gubici u distribuciji.

Neenergetsko korištenje

Energenti koji se koriste kao sirovine u raznim sektorima, tj. nisu potrošeni kao gorivo niti pretvoreni u drugo gorivo.

2.3. Specifikacija krajnjeg korištenja energije

Krajnja potrošnja energije

Ukupna potrošnja energije u industriji, prometu i drugim sektorima.

Sektor industrije

Odnosi se na količine goriva potrošene u industrijskim poduzećima u vezi s njihovim glavnim djelatnostima.

Za postrojenja koja proizvode isključivo toplinsku energiju ili kogeneracijska postrojenja primjenjuju se samo one količine goriva potrošene za proizvodnju topline koju koristi samo postrojenje. Količine goriva potrošene za proizvodnju toplinske energije za prodaju i za proizvodnju električne energije treba navesti u odgovarajućem sektoru pretvorbe.

Željezo i čelik: odjelci NACE-a 24.1, 24.2, 24.3, 24.51 i 24.52.

Kemikalije (uključujući i petrokemiju)

Kemijska i petrokemijska industrija; odjelci NACE-a 20 i 21.

Obojeni metali

Industrija obojenih metala; odjelci NACE-a 24.4, 24.53 i 24.54.

Nemetalni mineralni proizvodi

Industrija stakla, keramička industrija, industrija cementa i ostale industrije građevinskog materijala; odjeljak NACE-a 23.

Vozila

Industrija povezana s opremom koja se koristi za prijevoz; odjelci NACE-a 29 i 30.

Strojevi

Proizvodi od metala, strojevi i oprema, osim prijevozne opreme; odjelci NACE-a 25, 26, 27 i 28.

Rudarstvo i vađenje

Odjelci NACE-a 07 (izuzev 07.21), 08 (izuzev 08.92) i 09.9; ne obuhvaća industrije za proizvodnju energije.

Hrana, piće i duhan; odjelci NACE-a 10, 11 i 12.

Celuloza, papir i tiskanje

Uključuje umnožavanje zapisa na medijima; odjelci NACE-a 17 i 18.

Drvo i proizvodi od drva (osim celuloze i papira); odjeljak NACE-a 16.

Građevinarstvo; odjelci NACE-a 41, 42 i 43.

Tekstil i koža; odjelci NACE-a 13, 14 i 15.

Drugdje nspomenuto – industrija

Potrošnja u sektorima koji nisu gore obuhvaćeni.

Sektor prometa

Energija korištena u svim djelatnostima prometa bez obzira na ekonomski sektor u kojem se ta djelatnost odvija; odjelci NACE-a 49, 50 i 51.

Sektor prometa – željeznički promet

Sva potrošnja u željezničkom prometu, uključujući industrijske željeznice; odjelci NACE-a 49.1 i 49.2.

Sektor prometa – unutrašnja plovidba

Količine isporučene plovilima svih zastava koja nisu uključena u međunarodnu plovidbu (vidjeti kategoriju „Međunarodni pomorski spremnici”). Razlika između unutrašnje i međunarodne plovidbe određuje se na temelju luke isplovljavanja i luke uplovljavanja, a ne prema zastavi ili državnoj pripadnosti broda. Odjeljak NACE-a 50.

Sektor prometa – cestovni promet

Količine korištene za cestovna vozila.

Uključeno je gorivo korišteno za poljoprivredna vozila na javnim cestama i maziva koja se koriste u cestovnim vozilima.

Nije uključena energija korištena u stacionarnim motorima (vidjeti kategoriju „Drugi sektori”), za traktore koji se ne nalaze na javnim cestama (vidjeti kategoriju „Poljoprivreda”), za cestovna vozila u vojne svrhe (vidjeti „Drugi sektori” – drugdje nspomenuto), bitumen korišten za površinski sloj ceste i energija korištena za strojeve na gradilištima (vidjeti kategoriju „Industrija”, potkategorija „Građevinarstvo”). Odjelci NACE-a 49.3 i 49.4.

Sektor prometa – cjevovodni transport

Količine korištene kao energija za podršku i rad cjevovoda pri prijenosu plina, tekućina, mulja i ostalih dobara; odjeljak NACE-a 49.5.

Uključuje energiju korištenu za crpne stanice i održavanje cjevovoda.

Ne uključuje energiju korištenu za distribuciju cjevovodom prirodnog ili industrijskog plina, tople vode ili pare od distributera do krajnjih korisnika (navesti u energetske sektoru), energiju korištenu za krajnju distribuciju vode kućanstvima, industrijskim, komercijalnim i drugim korisnicima (navesti u kategoriji „Komercijalne i javne usluge”) i gubitke do kojih dolazi tijekom tog transporta između distributera i krajnjih korisnika (navesti kao gubitke u distribuciji).

Sektor prometa – međunarodni zračni promet

Količine goriva za zračni promet isporučene zrakoplovima u međunarodnom zračnom prometu. Razlika između unutarnjeg i međunarodnog zračnog prometa određuje se na temelju mjesta polijetanja i mjesta slijetanja, a ne prema državnoj pripadnosti zračnog prijevoznika. Dio odjeljka NACE-a 51.

Ne uključuje goriva koja su zračni prijevoznici koristili za svoja cestovna vozila (navesti u kategoriji „Sektor prometa – drugdje nespomenuto”) i goriva za zračni promet u vojne svrhe (navesti u kategoriji „Drugi sektori – drugdje nespomenuto”).

Sektor prometa – unutarnji zračni promet

Količine goriva za zračni promet isporučene zrakoplovima u unutarnjem zračnom prometu – za komercijalne, privatne, poljoprivredne djelatnosti itd. Dio odjeljka NACE-a 51.

Uključuje gorivo za namjene koje se ne odnose na letenje, npr. ispitivanje motora na ispitnom stolu. Razlika između unutarnjeg i međunarodnog zračnog prometa određuje se na temelju mjesta polijetanja i mjesta slijetanja, a ne prema državnoj pripadnosti zračnog prijevoznika.

Ne uključuje goriva koja su zračni prijevoznici koristili za svoja cestovna vozila (navesti u kategoriji „Sektor prometa – drugdje nespomenuto”) i goriva za zračni promet u vojne svrhe (navesti u kategoriji „Drugi sektori – drugdje nespomenuto”).

Sektor prometa – drugdje nespomenuto

Količine korištene za prijevozne djelatnosti koje nisu uključene drugdje.

Uključuje goriva koja su zračni prijevoznici koristili za svoja cestovna vozila i goriva korištena u lukama za istovarišače brodova, razne vrste lučkih dizalica.

Treba navesti podatke koje ova kategorija obuhvaća.

Drugi sektori

Sektori koji nisu posebno navedeni ili nisu dio energetske, industrijske ili prometne kategorije.

Drugi sektori – komercijalne i javne usluge

Goriva koja su potrošila poduzeća i uprava u javnom i privatnom sektoru.

Odjeljci NACE-a 33, 36, 37, 38, 39, 45, 46, 47, 52, 53, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96 i 99.

Drugi sektori – domaćinstva

Treba navesti goriva koja su potrošila sva domaćinstva, uključujući „domaćinstva sa zaposlenim osobljem”. Odjeljci NACE-a 97 i 98.

Drugi sektori – poljoprivreda/šumarstvo

Goriva koja su potrošili korisnici razvrstani kao poljoprivreda, lovstvo i šumarstvo; odjeljci NACE-a 01 i 02.

Drugi sektori – ribarstvo

Goriva isporučena za slatkovodno, morsko i dubokomorsko ribarstvo. Ribolov treba obuhvaćati goriva isporučena brodovima svih zastava koji su se opskrbili gorivom u zemlji (uključujući međunarodni ribolov) kao i energiju korištenu u ribarstvenoj industriji. Odjeljak NACE-a 03.

Drugi sektori – drugdje nespomenuto

To su djelatnosti koje nisu uključene nigdje drugdje. Ova kategorija uključuje potrošnju goriva u vojne svrhe mobilnog i stacionarnog karaktera (npr. za brodove, zrakoplove, cestovna vozila i u stambenim prostorima), bez obzira na to je li gorivo isporučeno za vojsku te zemlje ili neke druge zemlje. Ako se ova kategorija koristi, u izvješću treba obrazložiti što ona obuhvaća.

3. OSTALI POJMOVI

Kratice koje se koriste imaju sljedeće značenje:

- TML: tetrametil olovo,
- TEL: tetraetil olovo,
- SBP: posebno vrelište,

- LPG: ukapljeni naftni plin,
 - NGL: kondenzati prirodnog plina,
 - LNG: ukapljeni prirodni plin,
 - CNG: komprimirani prirodni plin.
-

PRILOG B

GODIŠNJA ENERGETSKA STATISTIKA

U ovom su Prilogu opisani područje primjene, jedinice, izvještajno razdoblje, učestalost, rokovi i načini prosljeđivanja za godišnje prikupljanje energetske statistike.

Pojmovi koji nisu posebno pojašnjeni u ovom Prilogu objašnjeni su u Prilogu A.

1. KRUTA FOSILNA GORIVA I INDUSTRIJSKI PLINOVI

1.1. Primjenjivi energenti

Ako nije drukčije određeno, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na sve sljedeće energente:

Energent	Definicija
1. Antracit	Ugljen visokog stupnja karbonizacije za korištenje u industriji i domaćinstvima. Obično sadrži manje od 10 % hlapljive tvari i sadrži visok stupanj ugljika (oko 90 % fiksnog ugljika). Njegova je bruto kalorična vrijednost veća od 24 000 kJ/kg na bazi vlažnog uzorka bez pepela.
2. Koksni ugljen	Bitumenizirani ugljen pogodan za proizvodnju kokska prikladnog za punjenje visoke peći. Njegova je bruto kalorična vrijednost veća od 24 000 kJ/kg na bazi vlažnog uzorka bez pepela.
3. Drugi bitumenizirani ugljen (ugljen za proizvodnju pare)	Ugljen koji se koristi za proizvodnju pare, obuhvaća sve vrste bitumeniziranog ugljena koje nisu uključene ni pod koksni ugljen ni pod antracit. Za njega je značajan veći udio hlapljive tvari nego kod antracita (više od 10 %) i manje ugljika (manje od 90 % fiksnog ugljika). Njegova je bruto kalorična vrijednost veća od 24 000 kJ/kg na bazi vlažnog uzorka bez pepela. Ako se bitumenizirani ugljen koristi u koksarama, treba ga navesti kao koksni ugljen.
4. Sub-bitumenizirani ugljen	Odnosi se na neaglomerirani ugljen čija je bruto kalorična vrijednost između 20 000 kJ/kg i 24 000 kJ/kg i sadrži više od 31 % hlapljive tvari na bazi suhog uzorka s mineralima.
5. Lignit	Neaglomerirani ugljen čija je bruto kalorična vrijednost manja od 20 000 kJ/kg i sadrži više od 31 % hlapljive tvari na bazi suhog uzorka s mineralima.
6. Briket	Složeno gorivo proizvedeno od praha kamenog ugljena uz dodatak vezivnog sredstva. Količina briketa proizvedenog od kamenog ugljena može stoga biti malo veća od stvarne količine ugljena koji je potrošen u procesu pretvorbe.
7. Koks iz koksnihi peći	Kruti ostatak koji se dobije karbonizacijom ugljena, prije svega koksno ugljena, na visokoj temperaturi, ima nizak stupanj vlažnosti i sadrži mali postotak hlapljive tvari. Koks iz koksnihi peći uglavnom se koristi u industriji željeza i čelika kao izvor energije i kemijsko sredstvo. U ovoj se kategoriji navode koksni ostatak i ljevaonički koks. U ovoj se kategoriji navodi i polukoks (kruti ostatak koji se dobije karbonizacijom ugljena na niskoj temperaturi). Polukoks se koristi kao gorivo u domaćinstvima ili u samim postrojenjima za pretvorbu. Ova kategorija također uključuje koks, koksni ostatak i polukoks koji se dobije od lignita/mrkog ugljena.
8. Koksni plin	Nusproizvod kamenog ugljena koji se koristi za proizvodnju gradskog plina u plinarama. Koksni se plin koristi za grijanje.

Energent	Definicija
9. Ugljeni katran	Proizvodi se destruktivnom destilacijom bitumeniziranog ugljena. Ugljeni je katran tekući nusproizvod destilacije ugljena koji se koristi za dobivanje koksa u koksarama ili se proizvodi od mrkog ugljena (katran otporan na niske temperature). Ugljeni se katran može dalje destilirati u različite organske proizvode (npr. benzen, toluen, naftalan), što bi se obično navelo kao sirovine u petrokemijskoj industriji.
10. BKB (briket od lignita i mrkog ugljena)	BKB je sastavljeno gorivo proizvedeno od lignita/mrkog ugljena ili sub-bitumeniziranog ugljena briketiranjem pod visokim tlakom bez dodavanja vezivnog sredstva, uključujući osušeni fini lignit i prah lignita.
11. Plin iz plinare	Obuhvaća sve vrste plina koji je proizveden u postrojenjima javnih poduzeća ili u privatnim postrojenjima, čija je glavna djelatnost proizvodnja, transport i distribucija plina. Uključuje plin proizveden karbonizacijom (uključujući plin proizveden u koksarama i modificiran u plin iz plinare), potpunim uplinjavanjem, obogaćen naftnim derivatima ili ne (ukapljeni naftni plin, ostaci loživog ulja itd.) te preoblikovanjem i jednostavnim miješanjem plinova i/ili zraka; što se navodi u recima „Iz drugih izvora”. U sektoru pretvorbe navode se količine plina iz plinare koje su modificirane u miješani prirodni plin koji će se distribuirati i trošiti u okviru plinske mreže. Proizvodnju drugih ugljenih plinova (tj. plina iz koksnihi peći, plina iz visokih peći i plina iz peći s kisikom u čeličarama) treba navesti u stupcima koji se odnose na takve plinove, a ne na proizvodnju plinova iz plinara. Ugljene plinove koji su dovedeni u plinare treba navesti (u vlastitom stupcu) u sektoru pretvorbe u retku za plinare. Ukupnu količinu plina iz plinare koja nastaje kao rezultat prijenosa drugih ugljenih plinova treba navesti u retku za proizvodnju plina iz plinare.
12. Plin iz koksnihi peći	Dobiva se kao nusproizvod u proizvodnji koksa iz koksnihi peći za proizvodnju željeza i čelika.
13. Plin iz visokih peći	Proizvodi se tijekom izgaranja koksa u visokim pećima u industriji željeza i čelika. Rekuperira se i koristi kao gorivo dijelom unutar samog postrojenja, a dijelom u drugim procesima u industriji čelika ili u elektranama koje su opremljene za njegovo sagorijevanje. Količinu goriva treba navesti na temelju bruto kalorične vrijednosti.
14. Drugi pridobiveni plinovi	Nusproizvod u proizvodnji čelika u pećima s kisikom, dobiva se pri izlasku iz peći. Ovi su plinovi također poznati i kao konvertorski plin, plin LD ili plin BOS. Količinu rekuperiranog goriva treba navesti na temelju bruto kalorične vrijednosti. Ova kategorija također obuhvaća nespecificirane industrijske plinove koji nisu gore navedeni, poput zapaljivih plinova od čvrstog izvora ugljika dobivenih industrijskim i kemijskim postupcima koji nisu drugdje definirani.
15. Treset	Gorivi, meki, porozni ili komprimirani fosilni sedimentni talog biljnog podrijetla s visokim udjelom vlage (do 90 % u neobrađenom stanju), koji se lako reže, svijetlosmeđe do tamnosmeđe boje. Treset za neenergetsko korištenje ne ulazi u ovu kategoriju. Ovom se definicijom ne dovodi u pitanje definicija obnovljivih izvora energija iz Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Smjernice IPCC-a iz 2006. godine o nacionalnoj evidenciji stakleničkih plinova.

Energent	Definicija
16. Proizvodi od treseta	Proizvodi poput briketa od treseta dobiveni izravno ili neizravno od rezanog treseta i mljevenog treseta.
17. Naftni škriljevac i naftni pijesak	Naftni škriljevac i naftni pijesak su sedimentne stijene koje sadrže organsku tvar u obliku kerogena. Kerogen je voskasti materijal bogat ugljikovodikom koji se smatra prethodnikom nafte. Naftni škriljevac može sagorjeti izravno ili preradom zagrijavanjem radi dobivanja uljnog škriljevca. Uljni škriljevac i ostale proizvode dobivene ukapljivanjem treba navesti u Godišnjem upitniku o nafti u kategoriji „Drugi ugljikovodici”.

(¹) SL L 140, 5.6.2009., str. 16.

1.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

Pojmovi koji nisu posebno pojašnjeni u ovom Prilogu objašnjeni su u Prilogu A.

1.2.1. Sektori opskrbe i pretvorbe

1.	Proizvodnja
1.1.	Od toga: podzemna
	Primjenjuje se samo za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen i lignit.
1.2.	Od toga: nadzemna
	Primjenjuje se samo za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen i lignit.
2.	Iz drugih izvora
	Ovdje treba razlikovati dvije potkategorije:
	— rekuperirani mulj i ostali proizvodi srednje kvalitete koji se dobiju od ugljena koji se ne mogu razvrstati prema vrsti ugljena. Uključen je ugljen rekuperiran iz jalovine i drugih spremnika za otpatke,
	— zalihe goriva čija je proizvodnja obuhvaćena u energetske bilancama drugih goriva, ali čija će se potrošnja zabilježiti u energetske bilancama za ugljen.
2.1.	Od toga: iz naftnih derivata
	Ne primjenjuje se za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen, lignit, treset, proizvode od treseta te naftni škriljevac i naftni pijesak.
	Npr. dodavanje naftnog koksa koksnom ugljenu za korištenje u koksarama.
2.2.	Od toga: iz prirodnog plina
	Ne primjenjuje se za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen, lignit, treset, proizvode od treseta te naftni škriljevac i naftni pijesak.
	Npr. dodavanje prirodnog plina plinu iz plinara za izravnu krajnju potrošnju.
2.3.	Od toga: iz obnovljivih izvora
	Ne primjenjuje se za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen, lignit, treset, proizvode od treseta te naftni škriljevac i naftni pijesak.
	Npr. industrijski otpad kao vezivno sredstvo u proizvodnji briketa.

3.	Uvoz
4.	Izvoz
5.	Međunarodni pomorski spremnici
6.	Promjene zaliha Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.
7.	Bruto potrošnja
8.	Statističke razlike
9.	Sektor pretvorbe ukupno Količine goriva korištene za primarnu ili sekundarnu pretvorbu energije (npr. ugljen u električnu energiju, plin iz koksnih peći u električnu energiju) ili za pretvorbu u derivirane energente (npr. koksnog ugljena u koks).
9.1.	Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – elektrane
9.2.	Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
9.3.	Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – toplane
9.4.	Od toga: samostalni proizvođači – elektrane
9.5.	Od toga: samostalni proizvođači – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
9.6.	Od toga: samostalni proizvođači – toplane
9.7.	Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa
9.8.	Od toga: koksare
9.9.	Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)
9.10.	Od toga: plinare
9.11.	Od toga: visoke peći Količine koksnog ugljena i/ili bitumeniziranog ugljena (što općenito odgovara injektiranju ugljena u prahu, eng. Pulverized Coal Injection, PCI) i koksa iz koksnih peći pretvorenog u visokim pećima. Količine korištene kao gorivo za grijanje i rad visokih peći (npr. plin iz visokih peći) ne navode se u ovoj kategoriji, nego se navode kao potrošnja u energetske sektoru.
9.12.	Od toga: ukapljivanje ugljena Uljni škriljevac i ostale proizvode dobivene ukapljivanjem treba navesti u skladu s poglavljem 4. ovog Priloga.
9.13.	Od toga: za miješani prirodni plin Količine ugljenog plina pomiješane s prirodnim plinom.
9.14.	Od toga: drugdje nespomenuto – pretvorba

1.2.2. Energetski sektor

1.	Energetski sektor ukupno

-
- 1.1. Od toga: elektrane, kogeneracijska postrojenja i toplane

 - 1.2. Od toga: rudnici ugljena

 - 1.3. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa

 - 1.4. Od toga: koksare

 - 1.5. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)

 - 1.6. Od toga: plinare

 - 1.7. Od toga: visoke peći

 - 1.8. Od toga: naftne rafinerije

 - 1.9. Od toga: ukapljivanje ugljena

 - 1.10. Od toga: drugdje nespomenuto – energetika

 2. Gubici u distribuciji
Gubici zbog prijevoza i distribucije, kao i sagorijevanja industrijskih plinova.

 3. Krajnja potrošnja ukupno

 4. Neenergetsko korištenje ukupno

 - 4.1. Od toga: sektor industrije, sektor pretvorbe i energetske sektor
Neenergetsko korištenje u svim podsektorima industrije, pretvorbe i energetike, npr. ugljen za proizvodnju metanola ili amonijaka.

 - 4.1.1. Pod 4.1., od toga: u petrokemijskom sektoru
Neenergetsko korištenje npr. korištenje ugljena kao sirovine za proizvodnju umjetnih gnojiva te kao sirovine za ostale proizvode petrokemijske industrije.

 - 4.2. Od toga: sektor prometa
Neenergetsko korištenje u svim podsektorima prometa.

 - 4.3. Od toga: drugi sektori
Neenergetsko korištenje u komercijalnim i javnim službama, domaćinstvima, poljoprivredi i sektorima „drugdje nespomenuto – drugi sektori”.

1.2.3. Specifikacija krajnjeg korištenja energije

-
1. Krajnja potrošnja energije

 2. Sektor industrije

 - 2.1. Od toga: željezo i čelik

 - 2.2. Od toga: kemijska i petrokemijska industrija

 - 2.3. Od toga: obojeni metali

 - 2.4. Od toga: nemetalni mineralni proizvodi

 - 2.5. Od toga: vozila

-
- 2.6. Od toga: strojevi

 - 2.7. Od toga: rudarstvo i vađenje

 - 2.8. Od toga: hrana, piće i duhan

 - 2.9. Od toga: celuloza, papir i tiskanje

 - 2.10. Od toga: drvo i proizvodi od drva

 - 2.11. Od toga: građevinarstvo

 - 2.12. Od toga: tekstil i koža

 - 2.13. Od toga: drugdje nespomenuto – industrija

 - 3. Sektor prometa

 - 3.1. Od toga: željeznički promet

 - 3.2. Od toga: unutrašnja plovidba

 - 3.3. Od toga: drugdje nespomenuto – promet

 - 4. Drugi sektori

 - 4.1. Od toga: komercijalne i javne usluge

 - 4.2. Od toga: domaćinstva

 - 4.3. Od toga: poljoprivreda/šumarstvo

 - 4.4. Od toga: ribarstvo

 - 4.5. Od toga: drugdje nespomenuto – ostalo

1.2.4. Uvoz i izvoz

Uvoz prema zemlji podrijetla i izvoz prema zemlji odredišta.

Primjenjuje se za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen, lignit, briket, koks iz koksnih peći, ugljeni katran, BKB, treset, proizvode od treseta te naftni škrljevac i naftni pijesak.

1.3. Kalorične vrijednosti

Primjenjuje se za antracit, koksni ugljen, drugi bitumenizirani ugljen, sub-bitumenizirani ugljen, lignit, briket, koks iz koksnih peći, ugljeni katran, BKB, treset, proizvode od treseta, naftni škrljevac i naftni pijesak.

Za sljedeće glavne agregate treba navesti i bruto i neto kaloričnu vrijednost za sljedeće glavne agregate:

-
- 1. Proizvodnja

 - 2. Uvoz

 - 3. Izvoz

 - 4. Korišteno u koksarama

 - 5. Korišteno u visokim pećima

-
6. Korišteno u proizvođačima kojima je to glavna djelatnost – elektranama, postrojenjima za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijskim postrojenjima) i toplanama
 7. Korišteno u industriji
 8. U druge svrhe
-

1.4. Mjerne jedinice

1. Količine energije	10 ³ tona Izuzetak: za plinove (plin iz plinare, plin iz koksnih peći, plin iz visokih peći, drugi pridobiveni plinovi) energetska se vrijednost mjeri izravno, pa se stoga treba koristiti mjerna jedinica TJ (na temelju bruto kalorične vrijednosti).
2. Kalorične vrijednosti	MJ/t

1.5. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

2. PRIRODNI PLIN

2.1. Primjenjivi energenti

Ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na prirodni plin koji obuhvaća plinove, prije svega metan, u tekućem i plinovitom stanju, koji se pojavljuju u podzemnim nalazištima.

Ovdje su uključeni kako „nevezani” plin s polja u kojima se ugljikovodici pojavljuju samo u plinovitom stanju, tako i „vezani” plin proizveden zajedno sa sirovom naftom te metan dobiven u rudnicima ugljena (plin iz rudnika) ili iz slojeva ugljena (plin iz slojeva ugljena).

Nisu uključeni plinovi stvoreni anaerobnom digestijom biomase (npr. gradski plin ili plin iz kanalizacijskog mulja) niti plin iz plinare.

2.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

2.2.1. Sektori opskrbe i pretvorbe

Za sljedeće se agregate navode količine izražene u jedinicama za volumen i energiju, uključujući bruto i neto kalorične vrijednosti:

1.	Domaća proizvodnja
	Sve suhe tržive količine unutar nacionalnih granica uključujući off-shore proizvodnju. Proizvodnja se mjeri nakon pročišćavanja i ekstrakcije NGL-a i sumpora.
	Nisu uključeni gubici koji nastaju u procesima vađenja i količine koje su ponovno injektirane, ispuštene ili zapaljene.
	Uključene su količine korištene u okviru industrije prirodnog plina, pri dobivanju plina, u cjevovodima i postrojenjima za preradu.

1.1.	Od toga: vezani plin
	Prirodni plin proizveden zajedno sa sirovom naftom.

1.2.	Od toga: nevezani plin
	Prirodni plin koji potječe iz nalazišta koja daju ugljikovodike samo u plinovitom stanju.

1.3.	Od toga: plin iz rudnika
	Metan dobiven u rudnicima ugljena ili iz slojeva ugljena koji se cjevovodima dovodi na površinu i troši se u ugljenokopima ili se cjevovodima dovodi do potrošača.

-
2. Iz drugih izvora
Goriva koja se miješaju s prirodnim plinom i koriste se kao mješavina.
-
- 2.1. Od toga: iz naftnih derivata
LPG za poboljšanje kvalitete npr. toplinske vrijednosti.
-
- 2.2. Od toga: iz ugljena
Industrijski plin za miješanje s prirodnim plinom.
-
- 2.3. Od toga: iz obnovljivih izvora
Bioplin za miješanje s prirodnim plinom.
-
3. Uvoz
-
4. Izvoz
-
5. Međunarodni pomorski spremnici
-
6. Promjene zaliha
Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.
-
7. Bruto potrošnja
-
8. Statističke razlike
Ovdje se ne primjenjuje zahtjev navođenja kaloričnih vrijednosti.
-
9. Obnovljivi plin: početne i završne zalihe
Količine plina raspoložive za dostavu tijekom ciklusa povećanja i smanjenja zaliha. To se odnosi na obnovljivi prirodni plin uskladišten u posebnim skladišnim prostorima (iscrpljena plinska i/ili naftna polja, vodonosni bazen napajanja, solna jama, miješane špilje i drugo) kao i na uskladištenje ukapljenog prirodnog plina. Nije uključen plinski jastuk.
Ovdje se ne primjenjuje zahtjev navođenja kaloričnih vrijednosti.
-
10. Ispušteni plin
Količina plina koji je ispušten u atmosferu na crpilištu ili u pogonu za preradu plina.
Ovdje se ne primjenjuje zahtjev navođenja kaloričnih vrijednosti.
-
11. Zapaljeni plin
Količina plina koji je izgorio na crpilištu ili u pogonu za preradu plina.
Ovdje se ne primjenjuje zahtjev navođenja kaloričnih vrijednosti.
-
12. Sektor pretvorbe ukupno
Količine goriva korištene za pretvorbu primarnih oblika energije u sekundarne (npr. prirodni plin u električnu energiju) ili za pretvorbu u derivirane energente (npr. prirodni plin u metanol).
-
- 12.1. Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – elektrane
-
- 12.2. Od toga: samostalni proizvođači – elektrane
-
- 12.3. Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
-
- 12.4. Od toga: samostalni proizvođači – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
-

12.5. Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – toplane

12.6. Od toga: samostalni proizvođači – toplane

12.7. Od toga: plinare

12.8. Od toga: koksare

12.9. Od toga: visoke peći

12.10. Od toga: pretvorba plina u tekućine

Količine prirodnog plina koje se koriste kao sirovina za pretvorbu u tekućine, npr. količine goriva koje se unose u proces proizvodnje metanola za pretvorbu u metanol.

12.11. Od toga: drugdje nespomenuto – pretvorba

2.2.2. Energetski sektor

1. Energetski sektor ukupno

1.1. Od toga: rudnici ugljena

1.2. Od toga: vađenje nafte i plina

1.3. Od toga: inputi u rafinerijama nafte

1.4. Od toga: koksare

1.5. Od toga: visoke peći

1.6. Od toga: plinare

1.7. Od toga: elektrane, kogeneracijska postrojenja i toplane

1.8. Od toga: ukapljivanje (LNG) ili uplinjavanje

1.9. Od toga: pretvorba plina u tekućine

1.10. Od toga: drugdje nespomenuto – energetika

2. Gubici u distribuciji i prijevozu

2.2.3. Specifikacija krajnjeg korištenja energije

Za sve sljedeće agregate potrebno je zasebno navesti potrošnju prirodnog plina za energetske korištenje i (kadgod je primjenjivo) za neenergetsko korištenje:

1. Krajnja potrošnja ukupno

U ovoj kategoriji treba zasebno navesti krajnju potrošnju energije i neenergetsko korištenje.

2. Sektor prometa

2.1. Od toga: cestovni promet

Uključuje i komprimirani prirodni plin (CNG) i bioplin.

2.1.1. Od toga: udio bioplina u cestovnom prometu

2.2. Od toga: cjevovodni transport

2.3. Od toga: drugdje nespomenuto – promet

3. Sektor industrije

3.1. Od toga: željezo i čelik

3.2. Od toga: kemijska i petrokemijska industrija

3.3. Od toga: obojeni metali

3.4. Od toga: nemetalni mineralni proizvodi

3.5. Od toga: vozila

3.6. Od toga: strojevi

3.7. Od toga: rudarstvo i vađenje

3.8. Od toga: hrana, piće i duhan

3.9. Od toga: celuloza, papir i tiskanje

3.10. Od toga: drvo i proizvodi od drva

3.11. Od toga: građevinarstvo

3.12. Od toga: tekstil i koža

3.13. Od toga: drugdje nespomenuto – industrija

4. Drugi sektori

4.1. Od toga: komercijalne i javne usluge

4.2. Od toga: domaćinstva

4.3. Od toga: poljoprivreda/šumarstvo

4.4. Od toga: ribarstvo

4.5. Od toga: drugdje nespomenuto – ostalo

2.2.4. Uvoz i izvoz

Treba navesti ukupne količine prirodnog plina kao i udio ukapljenog prirodnog plina (LNG) i to prema zemlji podrijetla za uvoz i prema zemlji odredišta za izvoz.

2.2.5. Mogućnosti uskladištenja plina

1. Naziv

Naziv lokacije skladišnog prostora.

2. Vrsta

Vrsta uskladištenja, npr. iscrpljeno plinsko polje, solna jama itd.

3. Radni kapacitet

Ukupni kapacitet za uskladištenje plina, od čega se oduzima plinski jastuk. Plinski jastuk je ukupan volumen plina koji je stalno neophodan za održavanje odgovarajućeg tlaka u podzemnom skladištu plina i opskrbe tijekom ciklusa smanjenja zaliha.

4. Vršno opterećenje

Najviša razina na kojoj se plin može iscrpljivati iz dotičnog skladišnog prostora; to odgovara najvećem kapacitetu crpljenja.

2.3. Mjerne jedinice

1. Količine energije	Ako nije drukčije utvrđeno, količine prirodnog plina navode se prema njegovoj energetske vrijednosti, tj. u TJ, na temelju bruto kalorične vrijednosti. Ako su potrebne fizičke količine, jedinica je 10^6 m^3 uz referentne uvjete za plin (15 °C, 101,325 kPa).
2. Kalorične vrijednosti	KJ/m ³ uz referentne uvjete za plin (15 °C, 101,325 kPa).
3. Radni kapacitet skladištenja	10^6 m^3 uz referentne uvjete za plin (15 °C, 101,325 kPa).
4. Vršno opterećenje	$10^6 \text{ m}^3/\text{dan}$ uz referentne uvjete za plin (15 °C, 101,325 kPa).

2.4. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

3. ELEKTRIČNA ENERGIJA I TOPLINA

3.1. Primjenjivi energenti

Ovo poglavlje obuhvaća toplinu i električnu energiju.

3.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

Pojmovi koji nisu posebno pojašnjeni u ovom poglavlju objašnjeni su u Prilogu A. Definicije i jedinice navedene u poglavljima 1., 2., 4. i 5. primjenjuju se na energente iz skupine krutih fosilnih goriva i industrijskih plinova, prirodnog plina, nafte i naftnih derivata, obnovljive energije i energije iz otpada.

3.2.1. Sektori opskrbe i pretvorbe

U ovom se poglavlju primjenjuju sljedeće posebne definicije na agregate u vezi s električnom energijom i toplinom.

- Bruto proizvodnja električne energije: ukupna električna energija koja je proizvedena u svim predmetnim postrojenjima za proizvodnju električne energije (uključujući crpne hidroelektrane) i izmjerena na izlazima glavnih generatora.
- Bruto proizvodnja topline: ukupna toplina proizvedena u postrojenju, uključuje toplinu koju koriste pomoćni uređaji postrojenja koji koriste vruću tekućinu (grijanje prostora, grijanje s tekućim gorivom itd.) i gubitke pri izmjeni topline u postrojenju/mreži, kao i toplinu koja se kao primarni oblik energije koristi u kemijskim procesima.
- Neto proizvodnja električne energije: bruto proizvodnja električne energije umanjena za električnu energiju koju su potrošili pomoćni uređaji za proizvodnju električne energije i gubitke u glavnim transformatorima.
- Neto proizvodnja topline: količina topline koja je isporučena distribucijskom sustavu i izračunana mjerenjem ulaznih i izlaznih tokova topline.

Agregate spomenute u sljedećoj tablici treba navesti zasebno za proizvođače kojima je to glavna djelatnost – elektrane i za samostalne proizvođače – elektrane. U okviru tih dviju vrsta elektrana i bruto i neto proizvodnja električne energije i topline moraju se navesti zasebno, kadgod je primjenjivo, za elektrane, za kogeneracijska postrojenja i za toplane, za sljedeće agregate:

1.	Proizvodnja ukupno
1.1.	Od toga: nuklearna energija
1.2.	Od toga: hidroenergija
1.2.1.	Od toga: udio hidroenergije proizvedene u crpnim hidroelektranama
1.3.	Od toga: geotermalna energija
1.4.	Od toga: solarna energija
1.5.	od toga: energija plime i oseke, valova i oceana
1.6.	Od toga: energija vjetra
1.7.	Od toga: goriva Zapaljive i gorive tekućine, tj. one kod kojih se pri reakciji s kisikom oslobađa znatna količina topline i koje se primjenjuju izravno za proizvodnju električne energije i/ili topline.
1.8.	Od toga: toplinske crpke Toplina koju proizvedu toplinske crpke navodi se samo ako se ona prodaje trećim stranama (tj. u slučajevima kada se proizvodnja odvija u sektoru pretvorbe).
1.9.	Od toga: električni kotlovi Količine topline proizvedene u električnim kotlovima, ako se ona prodaje trećim stranama.
1.10.	Od toga: toplina proizvedena u kemijskim procesima Toplina koja nastaje u egzotermičkim procesima poput kemijskih reakcija. Ne uključuje otpadnu toplinu koja nastaje u energetske procesima i koju treba navesti kao toplinu proizvedenu iz odgovarajućega goriva.
1.11.	Od toga: drugi izvori (navesti) Agregati iz sljedeće tablice moraju se navesti kao ukupne vrijednosti, zasebno za električnu energiju i za toplinu, kadgod je primjenjivo. Za prva tri agregata iz sljedeće tablice količine se trebaju izračunavati na temelju vrijednosti navedenih u prethodnoj tablici te se s njima trebaju podudarati.
1.	Bruto proizvodnja ukupno
2.	Vlastito korištenje postrojenja
3.	Neto proizvodnja ukupno
4.	Uvoz Pogledati također objašnjenje pod 5. „Izvoz”.
5.	Izvoz Količine električne energije smatraju se uvezenima ili izvezenima kada prijeđu političke granice zemlje bez obzira na to jesu li ocarinjene ili ne. Ako električna energija prolazi kroz zemlju, količina te energije prijavljuje se i kao uvoz i kao izvoz.
6.	Korištenje u toplinskim crpkama
7.	Korištenje u električnim parnim kotlovima

8. Korištenje u crpnim hidroelektranama

9. Korištenje za proizvodnju električne energije

10. Isporučena energija

Za električnu energiju: ukupna neto proizvodnja električne energije koju su proizvele sve elektrane u zemlji, umanjena za količinu korištenu istodobno u toplinskim crpkama, električnim parnim kotlovima i za crpljenje te umanjena ili uvećana za količinu električne energije za izvoz u inozemstvo ili uvoz iz inozemstva.

Za toplinu: ukupna neto proizvodnja topline za prodaju koju su proizvela sva postrojenja u zemlji, umanjena za količinu topline korištenu za proizvodnju električne energije te umanjena ili uvećana za količinu topline za izvoz u inozemstvo ili uvoz iz inozemstva.

11. Gubici u prijenosu i distribuciji

Svi gubici koji nastaju zbog prijenosa i distribucije električne energije i topline.

Za električnu su energiju uključeni gubici u transformatorima koji se ne smatraju sastavnim dijelovima elektrana.

12. Potrošnja ukupno (izračunana)

13. Statistička razlika

14. Potrošnja ukupno (zabilježena)

Proizvedena električna energija, prodana toplina i korištene količine goriva, uključujući njihovu odgovarajuću ukupnu energiju iz goriva navedenih u sljedećoj tablici moraju se navesti zasebno za proizvođače kojima je to glavna djelatnost – elektrane i za samostalne proizvođače – elektrane. U okviru tih dviju vrsta elektrana ta se proizvodnja električne energije i topline mora navesti zasebno za elektrane, za kogeneracijska postrojenja i za toplane, kadgod je primjenjivo.

1. Kruta goriva i industrijski plinovi:

1.1. Antracit

1.2. Koksni ugljen

1.3. Drugi bitumenizirani ugljen

1.4. Sub-bitumenizirani ugljen

1.5. Lignit

1.6. Treset

1.7. Briket

1.8. Koks iz koksnihi peći

1.9. Koksni plin

1.10. Ugljeni katran

1.11. BKB (briket od lignita i mrkog ugljena)

1.12. Plin iz plinare

1.13. Plin iz koksnihi peći

1.14. Plin iz visokih peći

1.15. Drugi pridobiveni plinovi

1.16. Proizvodi od treseta

1.17. Naftni škriljevac i naftni pijesak

2. Nafta i naftni derivati

2.1. Sirova nafta

2.2. NGL (kondenzati prirodnog plina)

2.3. Rafinerijski plin

2.4. LPG (ukapljeni naftni plin)

2.5. Laka nafta

2.6. Mlazno gorivo petrolejskog (kerozinskog) tipa

2.7. Ostali kerozini

2.8. Plinsko ulje/dizelsko gorivo (destilirano loživo ulje)

2.9. Teško loživo ulje

2.10. Bitumen (uključujući Orimulsion)

2.11. Naftni koks

2.12. Drugi naftni derivati

3. Prirodni plin

4. Obnovljiva energija i energija iz otpada

4.1. Industrijski otpad (neobnovljivi)

4.2. Komunalni otpad (obnovljivi)

4.3. Komunalni otpad (neobnovljivi)

4.4. Kruta biogoriva

4.5. Bioplinovi

4.6. Biodizel

4.7. Druga tekuća biogoriva

3.2.2. *Potrošnja električne energije i topline u energetsom sektoru*

1. Energetski sektor ukupno

Ne uključuje vlastito korištenje postrojenja i potrošnju u crpnim hidroelektranama, toplinskim crpkama i električnim kotlovima.

1.1. Od toga: rudnici ugljena

1.2. Od toga: vađenje nafte i plina

-
- 1.3. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa
 - 1.4. Od toga: koksare
 - 1.5. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)
 - 1.6. Od toga: plinare
 - 1.7. Od toga: visoke peći
 - 1.8. Od toga: naftne rafinerije
 - 1.9. Od toga: nuklearna industrija
 - 1.10. Od toga: postrojenja za ukapljivanje ugljena
 - 1.11. Od toga: postrojenja za ukapljivanje (LNG) i uplinjavanje
 - 1.12. Od toga: postrojenja za uplinjavanje (bioplin)
 - 1.13. Od toga: pretvorba plina u tekućine
 - 1.14. Od toga: postrojenja za proizvodnju drvenog ugljena
 - 1.15. Od toga: drugdje nespomenuto – energetika
-

3.2.3. Specifikacija krajnjeg korištenja energije

-
- 1. Sektor industrije
 - 1.1. Od toga: željezo i čelik
 - 1.2. Od toga: kemijska i petrokemijska industrija
 - 1.3. Od toga: obojeni metali
 - 1.4. Od toga: nemetalni mineralni proizvodi
 - 1.5. Od toga: vozila
 - 1.6. Od toga: strojevi
 - 1.7. Od toga: rudarstvo i vađenje
 - 1.8. Od toga: hrana, piće i duhan
 - 1.9. Od toga: celuloza, papir i tiskanje
 - 1.10. Od toga: drvo i proizvodi od drva
 - 1.11. Od toga: građevinarstvo
 - 1.12. Od toga: tekstil i koža
 - 1.13. Od toga: drugdje nespomenuto – industrija
 - 2. Sektor prometa
 - 2.1. Od toga: željeznički promet
 - 2.2. Od toga: cjevovodni transport
-

-
2.3.	Od toga: cestovni promet
2.4.	Od toga: drugdje nespomenuto – promet
3.	Domaćinstva
4.	Komercijalne i javne usluge
5.	Poljoprivreda/šumarstvo
6.	Ribarstvo
7.	Drugdje nespomenuto – ostalo
-

3.2.4. Uvoz i izvoz

Uvoz i izvoz količina električne energije i topline po zemljama.

3.2.5. Neto proizvodnja električne energije i neto proizvodnja topline samostalnih proizvođača

Neto proizvodnja električne energije i neto proizvodnja topline samostalnih proizvođača električne energije i topline trebaju se navesti zasebno za kogeneracijska postrojenja, za elektrane i za toplane za sljedeća postrojenja ili djelatnosti:

-
1.	Energetski sektor ukupno
1.1.	Od toga: rudnici ugljena
1.2.	Od toga: vađenje nafte i plina
1.3.	Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa
1.4.	Od toga: koksare
1.5.	Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)
1.6.	Od toga: plinare
1.7.	Od toga: visoke peći
1.8.	Od toga: naftne rafinerije
1.9.	Od toga: postrojenja za ukapljivanje ugljena
1.10.	Od toga: postrojenja za ukapljivanje (LNG) i uplinjavanje
1.11.	Od toga: postrojenja za uplinjavanje (bioplin)
1.12.	Od toga: pretvorba plina u tekućine
1.13.	Od toga: postrojenja za proizvodnju drvenog ugljena
1.14.	Od toga: drugdje nespomenuto – energetika
2.	Sektor prometa
2.1.	Od toga: željeznički promet
2.2.	Od toga: cjevovodni transport
2.3.	Od toga: cestovni promet
2.4.	Od toga: drugdje nespomenuto – promet
-

-
3. Svi ostali sektori: vrijedi popis agregata pod „3.2.3. Specifikacija krajnjeg korištenja energije”.
-

3.3. Strukturni podaci o proizvodnji električne energije i topline

3.3.1. Instalirana električna snaga i vršno opterećenje

Instaliranu električnu snagu treba navesti 31. prosinca odgovarajuće izvještajne godine.

Uključena je električna snaga elektrana i kogeneracijskih postrojenja.

Instalirana električna snaga je suma instaliranih električnih snaga svih pojedinačnih postrojenja tijekom određenog razdoblja rada. Razdoblje rada uređaja koje se pretpostavlja u svrhu ovih statistika traje neprekidno: u praksi je to 15 sati dnevno ili više. Instalirana snaga je najveća snaga koja se u punom pogonu postrojenja neprekidno isporučuje na izlazu iz elektrane. Vršno se opterećenje definira kao najveća vrijednost snage koju mreža ili kombinacija više mreža potroši ili isporuči unutar zemlje.

Instalirana električna snaga mora se navesti i za proizvođače kojima je to glavna djelatnost i za samostalne proizvođače:

1. Ukupno

2. Nuklearna energija

3. Hidroenergija

3.1. Od toga: mješovita postrojenja

3.2. Od toga: isključivo crpne hidroelektrane

4. Geotermalna energija

5. Solarna fotovoltaična energija

6. Solarna toplinska energija

7. Energija plime i oseke, valova i oceana

8. Energija vjetra

9. Goriva

9.1. Od toga: para

9.2. Od toga: unutarnje sagorijevanje

9.3. Od toga: plinska turbina

9.4. Od toga: postrojenja s kombiniranim ciklusom

9.5. Od toga: ostalo

Ako se navodi, dati detaljnije podatke.

Sljedeće informacije o vršnom opterećenju moraju se navesti za mrežu:

10. Vršno opterećenje

11. Raspoloživi kapacitet pri vršnom opterećenju

12. Datum i vrijeme vršnog opterećenja

3.3.2. Instalirana električna snaga postrojenja na gorivo

Instalirana električna snaga postrojenja na gorivo mora se navesti i za proizvođače kojima je to glavna djelatnost i za samostalne proizvođače te zasebno za svaku vrstu postrojenja na jednu ili na više vrsta goriva koji se navode u sljedećoj tablici. Za sva postrojenja na više vrsta goriva moraju se dodati podaci o tome koje se vrste goriva koriste kao primarne, a koje kao alternativne.

1. Postrojenja na jednu vrstu goriva

1.1. Na ugljen ili proizvode od ugljena

Uključeni su plin iz koksnihi peći, plin iz visokih peći i plin iz peći s kisikom u čeličanicama.

1.2. Na tekuća goriva

Uključen je rafinerijski plin.

1.3. Na prirodni plin

Uključen je plin iz plinare.

1.4. Na treset

1.5. Na obnovljiva goriva i otpad

2. Na više vrsta goriva; kruta i tekuća goriva

3. Na više vrsta goriva; kruta goriva i prirodni plin

4. Na više vrsta goriva; tekuća goriva i prirodni plin

5. Na više vrsta goriva; kruta i tekuća goriva te prirodni plin

Sustavi s pogonom na više vrsta goriva uključuju samo one jedinice koje kontinuirano mogu sagorijevati više od jedne vrste goriva. Postrojenja s odvojenim jedinicama koje koriste različite vrste goriva treba razvrstati u odgovarajuće kategorije postrojenja s pogonom na jednu vrstu goriva.

3.4. Podaci o nuklearnoj energiji

Moraju se navesti sljedeći podaci o civilnom korištenju nuklearne energije:

1.	Kapacitet obogaćivanja Godišnji separacijski radni kapacitet operativnih postrojenja za obogaćivanje (izotopska separacija urana).
2.	Proizvodni kapacitet svježih gorivnih elemenata Godišnji proizvodni kapacitet postrojenja za proizvodnju goriva. Nisu uključena postrojenja za proizvodnju goriva MOX.
3.	Proizvodni kapacitet postrojenja za proizvodnju goriva MOX Godišnji proizvodni kapacitet postrojenja za proizvodnju goriva MOX. Gorivo MOX sadrži mješavinu plutonija i urana (miješani oksid).
4.	Proizvodnja svježih gorivnih elemenata Proizvodnja gotovih svježih gorivnih elemenata u postrojenjima za proizvodnju nuklearnoga goriva. Gorivne šipke i drugi nedovršeni proizvodi nisu uključeni. Također nisu uključena postrojenja za proizvodnju goriva MOX.
5.	Proizvodnja gorivnih elemenata MOX Proizvodnja gotovih svježih gorivnih elemenata u postrojenjima za proizvodnju goriva MOX. Gorivne šipke i drugi nedovršeni proizvodi nisu uključeni.

6.	Proizvodnja nuklearne topline Ukupna količina topline proizvedene u nuklearnim reaktorima za proizvodnju električne energije ili za drugu korisnu uporabu topline.
7.	Prosječno godišnje izgaranje konačno istrošenih ozračenih gorivnih elemenata Izračunano prosječno izgaranje gorivnih elemenata koji su konačno istrošeni u nuklearnim reaktorima tijekom dotične referentne godine. Ne uključuje privremeno istrošene gorivne elemente koji će kasnije vjerojatno biti ponovno napunjeni.
8.	Proizvodnja urana i plutonija u postrojenjima za preradu Uran i plutonij proizvedeni tijekom referentne godine u postrojenjima za preradu.
9.	Kapacitet (uran i plutonij) postrojenja za preradu Godišnji kapacitet prerade urana i plutonija.

3.5. Mjerne jedinice

1. Količine energije	Električna energija: GWh Toplina: TJ Kruta goriva i industrijski plinovi: primjenjuju se mjerne jedinice iz poglavlja 1. ovog Priloga. Prirodni plin: primjenjuju se mjerne jedinice iz poglavlja 2. ovog Priloga. Nafta i naftni derivati: primjenjuju se mjerne jedinice iz poglavlja 4. ovog Priloga. Obnovljivi izvori energije i otpad: primjenjuju se mjerne jedinice iz poglavlja 5. ovog Priloga. Uran i plutonij: tHM (tone teških metala).
2. Kapacitet	Kapacitet proizvodnje električne energije: MWe Kapacitet proizvodnje topline: MWt Kapacitet obogaćivanja (izotopska separacija urana): tSWU (tone separacijskih radnih jedinica). Proizvodni kapacitet nuklearnih gorivnih elemenata: tHM (tone teških metala).

3.6. Odstupanja i izuzeća

Za Francusku vrijedi odstupanje u vezi s izvješćivanjem agregata koji se odnose na toplinu. To odstupanje prestaje važiti čim Francuska bude mogla proslijediti ovo izvješće, a u svakom slučaju najkasnije četiri godine od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

4. NAFTA I NAFTNI DERIVATI

4.1. Primjenjivi energenti

Ako nije drukčije određeno, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na sve sljedeće energente:

Energent	Definicija
1. Sirova nafta	Sirova nafta je mineralno ulje prirodnog podrijetla koje sadrži mješavinu ugljikovodika i nečistoća, kao što je sumpor. Pri normalnoj temperaturi okoliša i atmosferskom tlaku u tekućem je stanju, a njezina su fizička svojstva (gustoća, viskoznost itd.) vrlo promjenjiva. Ova kategorija uključuje kondenzate s polja i pogonske kondenzate iz vezanog i nevezanog plina koji se miješaju sa sirovom naftom.

Energent	Definicija
2. NGL (kondenzati prirodnog plina)	NGL su tekući ili ukapljeni ugljikovodici dobiveni iz prirodnog plina u postrojenjima za separaciju ili u pogonima za preradu plina. Kondenzati prirodnog plina uključuju etan, propan, butan (normalni i izobutan), (izo)pentan i različite pentane i više ugljikovodike (ponekad se nazivaju prirodni benzin ili kondenzati postrojenja za obradu (preradu) plina).
3. Rafinerijske sirovine	Rafinerijska sirovina je obrađena nafta namijenjena daljnjoj preradi (npr. loživo ulje dobiveno primarnom destilacijom ili vakuumsko plinsko ulje), ali bez miješanja. U daljnjoj preradi pretvara se u jedan ili više dijelova i/ili u gotove proizvode. Ova definicija također obuhvaća povratke iz petrokemijske industrije u rafineriju (npr. pirolitički benzin, C4 frakcije, frakcije plinskog i loživog ulja).
4. Aditivi/oksigenati	Aditivi su neugljikovodični spojevi dodani ili pomiješani s proizvodom zbog poboljšanja svojstava goriva (oktanski i cetanski broj, ponašanje na hladnoći itd.): — oksigenati, kao što su alkoholi (metanol, etanol) i eteri (kao što je MTBE (metil tercijarni butileter), ETBE (etil tercijarni butileter) i TAME (tercijarni amil metileter)), — esteri (npr. repičin ili dimetilester itd.), — kemijski spojevi (kao što su tetrametil, tetraetil i deterdženti). <i>Napomena:</i> Količine aditiva/oksigenata (alkoholi, eteri, esteri i drugi kemijski spojevi) navedeni u ovoj kategoriji moraju se odnositi na količine namijenjene za miješanje s gorivima ili na količine upotrijebljene kao gorivo.
4.1. Od toga: biogoriva	Biobenzin i biodizel. Primjenjuju se definicije iz poglavlja 5. (Obnovljiva energija i energija iz otpada). Količine tekućih biogoriva navedene u ovoj kategoriji odnose se na količine biogoriva, a ne na ukupni volumen tekućina koji nastaje miješanjem s biogorivima. Nije uključena trgovina biogorivima koja nisu pomiješana s transportnim gorivima (tj. biogoriva u čistom obliku); njih treba navesti prema poglavlju 5. Biogoriva koja čine dio transportnih goriva treba navesti pod odgovarajući proizvod s naznakom udjela biogoriva.
5. Drugi ugljikovodici	Sintetska nafta koja je dobivena iz katranskog pijeska, uljnog škrljevca itd., tekućine iz ukapljivanja ugljena (vidjeti poglavlje 1.), proizvodnja tekućina pretvorboom prirodnog plina u benzin (vidjeti poglavlje 2.), vodik i emulgirana ulja (npr. Orimulsion). Nije uključena proizvodnja uljnog škrljevca, za koju se primjenjuje poglavlje 1. Proizvodnja uljnog škrljevca (sekundarni proizvod) navodi se u rubrici „Iz drugih izvora” u kategoriji „Drugi ugljikovodici”.
6. Rafinerijski plin (neukapljeni)	Rafinerijski plin uključuje mješavinu nekondenzabilnih plinova koji se uglavnom sastoje od vodika, metana, etana i olefinskih ugljikovodika koji se dobiju destilacijom sirove nafte ili obradom naftnih derivata (npr. kreiranje) u rafinerijama. Ovdje su također uključeni povratni plinovi iz petrokemijske industrije.
7. Etan	Etan (C ₂ H ₆) je prirodno plinoviti ugljikovodik s nerazgranatim lancima koji se dobiva iz prirodnog i rafinerijskog plina.

Energent	Definicija
8. LPG (ukapljeni naftni plin)	LPG su laki parafinski ugljikovodici dobiveni rafiniranjem te u postrojenjima za stabilizaciju sirove nafte i postrojenjima za obradu prirodnog plina. Uglavnom se sastoje od propana (C ₃ H ₈) i butana (C ₄ H ₁₀), ali i njihove kombinacije. Oni mogu uključivati i propilen, butilen, izopropilen i izobutilen. LPG se za transport i usklađivanje obično ukapljavaju pod tlakom.
9. Laka nafta	Laka nafta je sirovina za petrokemijsku industriju (npr. proizvodnja etilena ili aromata) ili za proizvodnju benzina reformiranjem ili izomerizacijom u rafineriji. Laka nafta obuhvaća materijale u području destilacije između 30 °C i 210 °C, odnosno u dijelu tog područja.
10. Motorni benzin	Motorni se benzin sastoji od mješavine lakih ugljikovodika dobivenih destilacijom na temperaturi između 35 °C i 215 °C. Koristi se kao gorivo za motorna vozila za cestovni promet s motorima na paljenje na svjećice. Motorni benzin može uključivati aditive, oksigene i sredstva za povećanje oktanskog broja, uključujući spojeve s olovom, kao što su TEL i TML. Uključen je i motorni benzin s komponentama za miješanje (nisu uključeni aditivi/oksigeni), npr. alkilati, izomeri, reformati i kreirani benzin namijenjen korištenju kao gotovi motorni benzin.
10.1. Od toga: biobenzin	Primjenjuju se definicije iz poglavlja 5. (Obnovljiva energija i energija iz otpada).
11. Avionski benzin	Motorni benzin posebno pripremljen za klipne avionske motore, s oktanskim brojem prikladnim za motor, leđištem na – 60 °C i područjem destilacije obično između 30 °C i 180 °C.
12. Mlazno gorivo benzinskog (gazolinskog) tipa (na bazi lake nafte ili JP4)	Ovdje su uključena sva laka ulja na bazi ugljikovodika za pogon turbina zrakoplova koja su dobivena destilacijom na temperaturi između 100 °C i 250 °C. Dobivaju se miješanjem kerozina i benzina ili lake nafte tako da udio aromata ne bude veći od 25 % volumena, a tlak pare je između 13,7 kPa i 20,6 kPa.
13. Mlazno gorivo petrolejskog (kerozinskog) tipa	Naftni destilat koji se koristi za avionske turbine. Ima jednake značajke destilacije između 150 °C i 300 °C (obično ne iznad 250 °C) i žarište kao kerozin. Osim toga, ima i neke posebnosti (npr. leđište) koje je utvrdila Međunarodna udruga zračnih prijevoznika (IATA). Uključuje komponente za miješanje s kerozinom.
13.1. Biokerozin za mlazne motore	Tekuća biogoriva dobivena iz biomase i pomiješana s ili koja zamjenjuju kerozin za mlazne motore.
14. Ostali kerozini	Rafinirani destilati nafte koji se koriste u drugim sektorima, osim u zračnom prometu. Područje destilacije je između 150 °C i 300 °C.
15. Plinsko ulje/dizelsko gorivo (destilirano loživo ulje)	Plinsko ulje/dizelsko gorivo prvenstveno je srednji destilat dobiven destilacijom u području između 180 °C i 380 °C. Uključuje komponente za miješanje. Ovisno o korištenju, na raspolaganju je nekoliko stupnjeva.
15.1. Od toga: dizelska goriva za motorna vozila	Dizelsko gorivo za motorna vozila s dizelskim motorom (automobili, kamioni itd.), obično s malim udjelom sumpora.

Energent	Definicija
15.1.1. Pod 15.1., od toga: biodizel	Primjenjuju se definicije iz poglavlja 5. (Obnovljiva energija i energija iz otpada).
15.2. Od toga: ulje za grijanje i drugo plinsko ulje	Lako ulje za grijanje za industrijsko i komercijalno korištenje, dizelsko gorivo za pogon plovila i dizelsko gorivo za željeznički promet, druga plinska ulja, uključujući teška plinska ulja dobivena destilacijom između 380 °C i 540 °C i koja se koriste kao sirovine u petrokemijskoj industriji.
16. Loživo ulje	Sva rezidualna (teška) loživa ulja (uključujući i ona koja su dobivena miješanjem). Kinematička viskoznost je iznad 10 cSt pri temperaturi od 80 °C. Žarište je uvijek iznad 50 °C, a gustoća je uvijek veća od 0,90 kg/l.
16.1. Od toga: s malim udjelom sumpora	Teško loživo ulje s udjelom sumpora manjim od 1 %.
16.2. Od toga: s velikim udjelom sumpora	Teško loživo ulje s udjelom sumpora od 1 % i više.
17. White Spirit (specijalni teški benzin) i SBP	Rafinirani srednji destilati s destilacijom u rasponu između lake nafte i kerozina. Dijele se na: — industrijski špirit (SBP): laka ulja koja se dobivaju destilacijom između 30 °C i 200 °C. Postoji 7 ili 8 stupnjeva industrijskog špirita s obzirom na granice područja destilacije. Stupnjevi su utvrđeni prema temperaturnoj razlici između destilacijskih točaka od 5 % i 90 % volumena (koja nije veća od 60 °C). — white spirit (specijalni teški benzin): posebni industrijski špirit sa žarištem iznad 30 °C. Destilacijsko područje white spirita (specijalnog teškog benzina) je između 135 °C i 200 °C.
18. Maziva	Ugljikovodici nastali iz destilata nusproizvoda; uglavnom se koriste za smanjivanje trenja među površinama. Uključuju sve konačne oblike mazivih ulja, od ulja za vretena do ulja za cilindre, kao i ulja koja se koriste u mastima za podmazivanje, motorna ulja i sve vrste sirovina za maziva ulja.
19. Bitumen	Čvrsti (tvrdi), polučvrsti (polutvrđi) ili viskozni ugljikovodik koloidne strukture, smeđe do crne boje, dobiva se kao ostatak destilacijom sirove nafte vakuumskom destilacijom ostataka nafte od atmosferske destilacije. Bitumen se često naziva asfalt i prvenstveno se upotrebljava za gradnju cesta i kao materijal za pokrivanje krovova. Uključen je tekući i rezani bitumen.
20. Parafinski vosak	To su zasićeni alifatski ugljikovodici. Taj vosak je ostatak dobiven pri odstranjivanju voska iz mazivih ulja. Imaju kristalnu strukturu koja je više ili manje fina u odnosu na stupanj kvalitete. Njihove su glavne značajke sljedeće: bez boje su i mirisa, propusni za svjetlo, s talištem iznad 45 °C.
21. Naftni koks	Crni kruti nusproizvod dobiven uglavnom krekiranjem i karbonizacijom ostataka sirovina, ostataka vakuumске destilacije, katrana i smole u procesima kao što je kontinuirano ili diskontinuirano koksiranje. Sastoji se uglavnom od ugljika (90 do 95 %) i ima mali udio pepela. Koristi se kao sirovina u koksarama u industriji čelika, za grijanje, za proizvodnju elektroda i za proizvodnju kemikalija. Dvije najvažnije odlike su „zeleni koks” i „kalcinirani koks”.

Energent	Definicija
	Uključuje „koks na katalizatoru” koji se tijekom procesa rafiniranja taloži na katalizatoru; taj koks nije obnovljiv i obično se koristi kao gorivo u rafineriji.
22. Drugi proizvodi	Svi proizvodi koji prethodno nisu posebno spomenuti, primjerice: katran i sumpor. Uključuju arome (npr. BTX ili benzen, toluen i ksilen) i olefinske ugljikovodike (npr. propilen) koji su proizvedeni u rafinerijama.

4.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

4.2.1. Opskrba sirovom naftom, NGL, rafinerijskim sirovinama, aditivima i drugim ugljikovodicima.

Sljedeća se tablica primjenjuje na sirovu naftu, NGL, rafinerijske sirovine, aditive/oksigenate (uključujući biogoriva) i druge ugljikovodike:

1.	Domaća proizvodnja
	Ne primjenjuje se za rafinerijske sirovine i za biogoriva.
2.	Iz drugih izvora Aditivi, biogoriva i drugi ugljikovodici, čija je proizvodnja već obuhvaćena u drugim bilancama u vezi s gorivom.
	Ne primjenjuje se za sirovu naftu, NGL i rafinerijske sirovine.
2.1.	Od toga: iz ugljena
	Uključuje tekućine proizvedene u postrojenjima za ukapljivanje ugljena i tekućine iz koksara.
2.2.	Od toga: iz prirodnog plina
	Kao sirovina za proizvodnju sintetičkog benzina može biti potreban prirodni plin. Količina plina za proizvodnju metanola navodi se prema poglavlju 2., a ovdje se navodi količina primljenog metanola.
2.3.	Od toga: iz obnovljivih izvora
	Uključuje biogoriva za miješanje s transportnim gorivima.
	Proizvodnja se navodi prema poglavlju 5., a ovdje se navode količine za miješanje.
3.	Povratci iz sektora petrokemije
	Gotovi proizvodi ili poluproizvodi koje krajnji potrošači vraćaju u rafinerije u svrhu obrade, miješanja ili prodaje. To su obično nusproizvodi u petrokemijskoj industriji.
	Primjenjuje se samo za rafinerijske sirovine.
4.	Prijenos proizvoda
	Uvezeni naftni derivati koji su reklasificirani kao sirovine za daljnju preradu u rafineriji, bez isporuke krajnjim potrošačima.
	Primjenjuje se samo za rafinerijske sirovine.
5.	Uvoz i izvoz
	Uključuje količine sirove nafte i proizvoda koji su uvezeni ili izvezeni na temelju sporazuma o procesima obrade (tj. rafiniranje na temelju računa). Kod sirove nafte i NGL-a treba navesti zemlju izvornog podrijetla; kod rafinerijskih sirovina i gotovih proizvoda treba navesti zemlju posljednjeg slanja.

Uključeni su svi ukapljeni plinovi (npr. LPG) dobiveni uplinjavanjem uvezenog ukapljenog prirodnog plina i naftni derivati koje je izravno uvezla ili izvezla petrokemijska industrija.

Napomena: Sva trgovina biogorivima koja se ne miješaju s transportnim gorivima (tj. biogoriva u njihovom čistom obliku) moraju se navesti u Upitniku o obnovljivim izvorima energije.

Ponovni izvoz nafte uvezene u svrhu procesa prerade u području pod carinskim nadzorom treba navesti kao izvoz proizvoda iz zemlje u kojoj je prerada obavljena u zemlju odredišta.

6. Neposredno korištenje

Sirova nafta, NGL, aditivi i oksigenati (uključujući biogorivo) i drugi ugljikovodici koji se koriste neposredno, bez prerade u rafinerijama nafte.

Uključena sirova nafta za proizvodnju električne energije.

7. Promjene zaliha

Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.

8. Izračunani input u rafinerije

Izračunana ukupna količina proizvoda koji su ušli u rafineriju. Ta se količina definira kao:

domaća proizvodnja + iz drugih izvora + povratci iz industrije + prijenos proizvoda + uvoz – izvoz – neposredno korištenje + promjene zaliha

9. Statističke razlike

Definiraju se kao izračunani input u rafinerije – zabilježeni input u rafinerije.

10. Zabilježeni input u rafinerije

Izmjerena količina proizvoda koji su ušli u rafineriju.

11. Gubici u rafinerijama

Razlika između inputa u rafinerije (zabilježenog) i bruto proizvodnje rafinerije. Gubici se mogu pojaviti za vrijeme procesa destilacije zbog ishlapljivanja. Navedeni gubici prikazuju se pozitivnom brojkom. Moguća su povećanja volumena, ali ne i mase.

12. Ukupne početne i završne zalihe na državnom području

Sve zalihe na državnom području, uključujući zalihe vlade, zalihe glavnih potrošača i zalihe organizacija koje skladište zalihe, zalihe na prispjelim prekoceanskim brodovima, zalihe na područjima pod carinskim nadzorom i zalihe za treće osobe, bez obzira na to jesu li dio dvostranih vladinih sporazuma ili ne. Početna i završna razina odnosi se na prvi, odnosno na zadnji dan izvještajnog razdoblja.

13. Neto kalorična vrijednost

Proizvodnja, uvoz i izvoz te ukupni prosjek.

4.2.2. Opskrba naftnim derivatima

Sljedeća se tablica primjenjuje na gotove proizvode (rafinerijski plin, etan, LPG, laka nafta, motorni benzin, uključujući biobenzin, avionski benzin, mlazno gorivo benzinskog (gazolinskog) tipa, mlazno gorivo petrolejskog (kerozinskog) tipa, uključujući biogorivo, ostali kerozini, plinsko ulje/dizelsko gorivo, loživo ulje s malim i s velikim udjelom sumpora, white spirit (specijalni teški benzin) i SBP, maziva, bitumen, parafinski vosak, naftni koks i drugi proizvodi). Neposredna primjena sirove nafte i NGL-a navodi se pod isporuku gotovih proizvoda i reklasifikaciju proizvoda.

1.	Primljene sirovine Uključene su količine domaće ili uvezene sirove nafte (uključujući kondenzate) i domaćeg NGL-a koje se koriste neposredno, bez prerade u rafinerijama nafte, i količine povrata iz petrokemijske industrije koje se koriste neposredno iako nisu primarno gorivo.
2.	Bruto proizvodnja rafinerije Proizvodnja gotovih proizvoda u rafineriji ili postrojenju za miješanje. Nisu uključeni gubici u rafinerijama, ali je uključeno gorivo koje je rafinerija potrošila za vlastite potrebe.
3.	Reciklirani proizvodi Gotovi proizvodi koji su ponovno stavljeni na tržište nakon što su jednom isporučeni krajnjim potrošačima (npr. upotrijebljena maziva koja su ponovno prerađena). Ove količine treba razlikovati od povrata iz petrokemijske industrije.
4.	Rafinerijsko gorivo Naftni derivati potrošeni za rad rafinerije. Nisu uključeni proizvodi koje naftne kompanije koriste za druge namjene osim rafiniranja, npr. spremnici i tankeri za prijevoz nafte. Uključena su goriva potrošena u rafineriji za proizvodnju električne energije i topline za prodaju.
4.1.	Od toga: za proizvodnju električne energije Količine potrošene za proizvodnju električne energije u postrojenjima u rafineriji.
4.2.	Od toga: za proizvodnju električne energije i topline Količine potrošene za proizvodnju električne energije i topline u kogeneracijskim postrojenjima rafinerije.
4.3.	Od toga: za proizvodnju topline Količine potrošene za proizvodnju topline u rafinerijama.
5.	Uvoz i izvoz
6.	Međunarodni pomorski spremnici
7.	Reklasifikacija proizvoda Količine reklasificirane ili zbog promjene specifikacije ili zbog miješanja s drugim proizvodom. Negativna vrijednost jednog proizvoda nadoknađuje se s jednom ili više pozitivnih vrijednosti za jedan ili više proizvoda i obrnuto; ukupni neto učinak treba biti jednak nuli.
8.	Prijenos proizvoda Uvezene naftne derivati koji su reklasificirani kao sirovine za daljnju preradu u rafineriji, bez isporuke krajnjim potrošačima.
9.	Promjene zaliha Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.
10.	Izračunane bruto isporuke u tuzemstvu Definiraju se kao: primljene sirovine + bruto proizvodnja rafinerije + reciklirani proizvodi – rafinerijsko gorivo + uvoz – izvoz – međunarodni pomorski spremnici + reklasifikacija proizvoda – prijenos proizvoda + promjene zaliha

11.	Statistička razlika Definiraju se kao izračunane bruto isporuke u tuzemstvu – zabilježene bruto isporuke u tuzemstvu.
12.	Zabilježene bruto isporuke u tuzemstvu Zabilježena isporuka gotovih naftnih derivata iz primarnih izvora (npr. rafinerije, postrojenja za miješanje itd.) na unutarnje tržište. Ovaj se broj može razlikovati od izračunatog zbog npr. razlika u obuhvaćenom području i/ili razlika u definicijama koje se primjenjuju u različitim sustavima izvješćivanja.
12.1.	Od toga: bruto isporuke sektoru petrokemije Količine goriva isporučene sektoru petrokemije.
12.2.	Od toga: energija potrošena u sektoru petrokemije Količine nafte potrošene kao gorivo za petrokemijske procese kao što je parno krekiranje.
12.3.	Od toga: neenergetsko korištenje u sektoru petrokemije Količine nafte potrošene u sektoru petrokemije za proizvodnju etilena, propilena, butilena, sintetičkog plina, aromata, butadiena i drugih sirovina na bazi ugljikovodika, u procesima kao što su parno krekiranje i parno reformiranje te u pogonima za proizvodnju aromata. Nisu uključene količine nafte koje se koriste kao gorivo.
13.	Povratci iz sektora petrokemije u rafinerije
14.	Početne i završne razine zaliha Sve zalihe na državnom području, uključujući zalihe vlade, zalihe glavnih potrošača i zalihe organizacija koje skladište zalihe, zalihe na prispjelim prekomorskim brodovima, zalihe na područjima pod carinskim nadzorom i zalihe za treće osobe, bez obzira na to jesu li dio dvostranih vladinih sporazuma ili ne. Početna i završna razina odnosi se na prvi, odnosno na zadnji dan izvještajnog razdoblja.
15.	Promjene zaliha u javnim poduzećima Promjene zaliha koje drže javna poduzeća, a koje nisu negdje drugdje navedene u razinama zaliha i promjenama zaliha. Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj. Uključeni su sirova nafta i NGL za neposrednu primjenu, ako je primjenjivo.
16.	Neto kalorična vrijednost bruto isporuka u tuzemstvu

4.2.3. Bruto isporuke u tuzemstvu po sektorima

U tablicama koje slijede, sljedeći se agregati primjenjuju za sirovu naftu, NGL, rafinerijski plin, etan, LPG, laku naftu, sav motorni benzin, uključujući biogorivo, avionski benzin, mlazno gorivo benzinskog (gazolinskog) tipa, svo mlazno gorivo kerozinskog tipa, uključujući biogorivo, ostali kerozin, plinsko ulje/dizelskog gorivo (i njegove frakcije dizelskog goriva za motorna vozila, ulje za grijanje i drugo plinsko ulje, biodizel i nebiološko plinsko ulje/dizelskog gorivo), svo loživo ulje (uključujući njegove frakcije s malim i velikim udjelom sumpora), white spirit (specijalni teški benzin) i SBP, maziva, bitumen, parafinski vosak, naftni koks i druge naftne derivate.

Potrebno je navesti količine za energetske i neenergetske korištenje te njihov ukupni zbroj.

1. Sektor pretvorbe ukupno

Ukupne količine goriva korištene za primarnu i sekundarnu pretvorbu energije.

1.1. Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – elektrane

-
- 1.2. Od toga: samostalni proizvođači – elektrane
-
- 1.3. Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
-
- 1.4. Od toga: samostalni proizvođači – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
-
- 1.5. Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – toplane
-
- 1.6. Od toga: samostalni proizvođači – toplane
-
- 1.7. Od toga: plinare/postrojenja za uplinjavanje
-
- 1.8. Od toga: za miješani prirodni plin
-
- 1.9. Od toga: koksare
-
- 1.10. Od toga: visoke peći
-
- 1.11. Od toga: petrokemijska industrija
-
- 1.12. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa
-
- 1.13. Od toga: drugdje nespomenuto – pretvorba
-
2. Energetski sektor ukupno
Ukupna količina koja se koristi kao energija u energetsom sektoru.
-
- 2.1. Od toga: rudnici ugljena
-
- 2.2. Od toga: vađenje nafte i plina
-
- 2.3. Od toga: koksare
-
- 2.4. Od toga: visoke peći
-
- 2.5. Od toga: plinare
-
- 2.6. Od toga: elektrane
Elektrane, kogeneracijska postrojenja i toplane.
-
- 2.7. Od toga: drugdje nespomenuto – energetika
-
3. Gubici u distribuciji
Gubici izvan rafinerije zbog prijevoza i distribucije.
Uključeni gubici u cjevovodima.
-
4. Krajnja potrošnja energije
-
5. Sektor industrije
-
- 5.1. Od toga: željezo i čelik
-
- 5.2. Od toga: kemijska i petrokemijska industrija
-
- 5.3. Od toga: obojeni metali
-
- 5.4. Od toga: nemetalni mineralni proizvodi
-
- 5.5. Od toga: vozila
-

5.6.	Od toga: strojevi
5.7.	Od toga: rudarstvo i vađenje
5.8.	Od toga: hrana, piće i duhan
5.9.	Od toga: celuloza, papir i tiskanje
5.10.	Od toga: drvo i proizvodi od drva
5.11.	Od toga: građevinarstvo
5.12.	Od toga: tekstil i koža
5.13.	Od toga: drugdje nespomenuto – industrija
6.	Sektor prometa
6.1.	Od toga: međunarodni zračni promet
6.2.	Od toga: unutarnji zračni promet
6.3.	Od toga: cestovni promet
6.4.	Od toga: željeznički promet
6.5.	Od toga: unutrašnja plovidba
6.6.	Od toga: cjevovodni transport
6.7.	Od toga: drugdje nespomenuto – promet
7.	Drugi sektori
7.1.	Od toga: komercijalne i javne usluge
7.2.	Od toga: domaćinstva
7.3.	Od toga: poljoprivreda/šumarstvo
7.4.	Od toga: ribarstvo
7.5.	Od toga: drugdje nespomenuto – ostalo
8.	Neenergetsko korištenje ukupno Količine koje su korištene kao sirovine u raznim sektorima, to jest nisu potrošene kao gorivo ili pretvorene u drugo gorivo. Te su količine uključene u gore navedeni popis agregata.
8.1.	Od toga: sektor pretvorbe
8.2.	Od toga: energetski sektor
8.3.	Od toga: sektor prometa
8.4.	Od toga: sektor industrije
8.4.1.	Sektor industrije, od toga: kemijska industrija (uključujući petrokemijsku)
8.5.	Od toga: drugi sektori

4.2.4. Uvoz i izvoz

Uvoz prema zemlji podrijetla i izvoz prema zemlji odredišta. Pogledati također napomene pod točkama 4.2.1., agregat 5.

4.3. Mjerne jedinice

1. Količine energije	10 ³ tona
2. Kalorične vrijednosti	MJ/t

4.4. Odstupanja i izuzeća

Cipar se izuzima od izvješćivanja o agregatima definiranim u odjeljku 4.2.3. pod točkom 4. (Drugi sektori) i točkom 5. (Neenergetsko korištenje ukupno); primjenjuju se samo ukupne vrijednosti.

Cipar ima odstupanje od tri godine od dana stupanja na snagu ove Uredbe za izvješćivanje o agregatima definiranim u odjeljku 4.2.3. pod točkom 2. (Sektor industrije) i točkom 3. (Sektor prometa); u razdoblju odstupanja primjenjuju se samo ukupne vrijednosti.

5. OBNOVLJIVA ENERGIJA I ENERGIJA IZ OTPADA

5.1. Primjenjivi energenti

Ako nije drukčije određeno, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na sve sljedeće energente:

Energent	Definicija
1. Hidroenergija	Potencijalna i kinetička energija vode pretvorena u električnu energiju u hidroelektranama. Moraju biti uključene i crpne hidroelektrane. Treba navesti proizvodnju postrojenja veličine < 1 MW, 1 do < 10 MW, ≥ 10 MW i proizvodnju crpnih hidroelektrana.
2. Geotermalna energija	Energija raspoloživa kao toplota koja isijava iz unutrašnjosti Zemljine kore, obično u obliku tople vode ili pare. Ta proizvodnja energije predstavlja razliku između entalpije tekućine dobivene iz bušotine i krajnje otpadne tekućine. Iskorištava se na prikladnim lokacijama: — za proizvodnju električne energije pomoću suhe pare ili slanice s visokom entalpijom nakon isparavanja, — neposredno kao toplota za grijanje, poljoprivredu itd.
3. Solarna energija	Zračenje sunca koje se iskorištava za proizvodnju tople vode i električne energije. Ta je proizvodnja energije toplota raspoloživa prijenosniku topline, tj. nastala solarna energija manje optički gubici i gubici kolektora. Nije uključena pasivna solarna energija koja se koristi izravno za grijanje, hlađenje i osvjtljavanje domaćinstava i drugih zgrada.
3.1. Od toga: solarna fotovoltaična energija	Sunčeva svjetlost pretvorena u električnu energiju pomoću solarnih ćelija koje su obično napravljene od poluvodičkih materijala koji kad su izloženi svjetlu proizvode električnu energiju.
3.2. Od toga: solarna toplinska energija	Toplina dobivena zračenjem sunca, može se dobiti: (a) u solarnim elektranama ili (b) pomoću opreme za proizvodnju sanitarne tople vode ili za sezonsko grijanje bazena (npr. ravni pločasti solarni kolektori, uglavnom od termosifona).
4. Energija plime i oseke, valova i oceana	Mehanička energija dobivena gibanjem plime, valova ili oceanskih struja, koristi se za proizvodnju električne energije.
5. Energija vjetra	Kinetička energija vjetra koja se koristi za proizvodnju električne energije u vjetrovnim turbinama.

Energent	Definicija
6. Industrijski otpad (neobnovljivi)	Navedi neobnovljivi industrijski otpad (kruti ili tekući) koji se koristi neposredno za proizvodnju električne energije i/ili topline. Količina potrošenog goriva navodi se kao neto kalorična vrijednost. Obnovljivi industrijski otpad treba navesti u kategorijama kruta biomasa, bioplina i/ili tekuća biogoriva.
7. Komunalni otpad	Otpad koji proizvode domaćinstva, bolnice i tercijarni sektor, spaljen u posebnim pogonima, navodi se kao neto kalorična vrijednost.
7.1. Od toga: obnovljivi	Količina komunalnog otpada biološkog podrijetla.
7.2. Od toga: neobnovljivi	Količina komunalnog otpada nebiološkog podrijetla.
8. Kruta biogoriva	Uključuje organski, nefosilni materijal biološkog podrijetla koji se može koristiti kao gorivo za proizvodnju topline ili električne energije. Obuhvaća:
8.1. Od toga: drveni ugljen	Kruti ostatak destruktivne destilacije i pirolize drva i drugih biljnih materijala.
9. Bioplin	Plin koji se uglavnom sastoji od metana i ugljičnog dioksida, proizveden anaerobnom digestijom biomase.
10. Tekuća biogoriva	Količine tekućih biogoriva navedene u ovoj kategoriji odnose se na količine biogoriva, a ne na ukupni volumen tekućina koji nastaje miješanjem s biogorivima. U posebnih slučajevima uvoza i izvoza tekućih biogoriva uzima se u obzir samo trgovinu biogorivima koja nisu pomiješana s transportnim gorivima (tj. biogoriva u čistom obliku); trgovinu biogorivima koja su pomiješana s transportnim gorivima treba navesti pod podatke o nafti u poglavlju 4. Tekuća biogoriva su sljedeća:
10.1. Od toga: biobenzin	Ova kategorija uključuje bioetanol (etanol proizveden iz biomase i/ili biorazgradivog dijela otpada), biometanol (metanol proizveden iz biomase i/ili biorazgradivog dijela otpada), bioETBE (etil tercijarni butileter proizveden na bazi bioetanola; postotni udio biogoriva u bioETBE koji se računa je 47 %) i bioMTBE (metil tercijarni butileter proizveden na bazi biometanola; postotni udio biogoriva u bioMTBE koji se računa je 36 %).
10.1.1. Biobenzin, od toga: bioetanol	Etanol proizveden iz biomase i/ili biorazgradivog dijela otpada.
10.2. Od toga: biodizel	Ova kategorija uključuje biodizel (metilester kvalitete dizela, proizveden iz biljnog ili životinjskog ulja), biodimetileter (dimetileter proizveden iz biomase), gorivo Fischer-Tropsch (gorivo dobiveno iz biomase po postupku Fischer-Tropsch), hladno prešano bioulje (proizvedeno iz sjemenja isključivo mehaničkom obradom) i sva druga tekuća biogoriva koja se dodaju dizelskom gorivu za motorna vozila, s njim se miješaju ili se u čistom obliku koriste kao dizelsko gorivo za motorna vozila.
10.3. Biokerozin za mlazne motore	Tekuća biogoriva dobivena iz biomase i pomiješana s ili koja zamjenjuju kerozin za mlazne motore.
10.4. Druga tekuća biogoriva	Tekuća goriva koja se neposredno koriste kao gorivo, a koja nisu uključena u kategorije biobenzina i biodizela.

5.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

5.2.1. Bruto proizvodnja električne energije i topline

Količine električne energije i topline koje su proizvedene iz energenata iz odjeljka 5.1. (osim za drveni ugljen, biobenzin i biokerozin za mlazne motore) moraju se navesti zasebno, kadgod je primjenjivo:

- za proizvođače kojima je to glavna djelatnost i za samostalne proizvođače,
- za elektrane, za toplane i za kogeneracijska postrojenja.

Ovaj zahtjev ne obuhvaća drveni ugljen. Za tekuća biogoriva, isključuje biobenzin i biokerozin za mlazne motore. Za hidroenergiju treba napraviti razliku među postrojenjima s proizvodnjom električne energije do 1 MW, između 1 i 10 MW i iznad 10 MW.

5.2.2. Sektori opskrbe i pretvorbe

Količine energenata navedene u odjeljku 5.1. (osim za hidroenergiju, solarnu fotovoltaičnu energiju, energiju plime i oseke, valova i oceana te energiju vjetra) i korištene u sektorima opskrbe i pretvorbe moraju se navesti za sljedeće agregate:

1.	Proizvodnja
2.	Uvoz
3.	Izvoz
4.	Promjene zaliha Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.
5.	Bruto potrošnja
6.	Statističke razlike
7.	Sektor pretvorbe ukupno Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za pretvorbu primarnih oblika energije u sekundarne (npr. deponijski plinovi u električnu energiju) ili za pretvorbu u derivirane energente (npr. bioplin za miješani prirodni plin).
7.1.	Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – elektrane
7.2.	Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
7.3.	Od toga: proizvođači kojima je to glavna djelatnost – toplane
7.4.	Od toga: samostalni proizvođači – elektrane
7.5.	Od toga: samostalni proizvođači – postrojenja za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije (kogeneracijska postrojenja)
7.6.	Od toga: samostalni proizvođači – toplane
7.7.	Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za proizvodnju briketa. Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za grijanje i rad opreme moraju se navesti kao potrošnja u energetske sektoru.

-
- 7.8. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)

Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za proizvodnju BKB-a. Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za grijanje i rad opreme moraju se navesti kao potrošnja u energetsom sektoru.

- 7.9. Od toga: plin iz plinare

Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za proizvodnju plina iz plinare. Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za grijanje i rad opreme moraju se navesti kao potrošnja u energetsom sektoru.

- 7.10. Od toga: visoke peći

Količine energije iz obnovljivih izvora (npr. drveni ugljen) pretvorene u visokim pećima.

Količine energije iz obnovljivih izvora korištene za grijanje i rad strojeva ne navode se u ovoj kategoriji, nego kao potrošnja u energetsom sektoru.

- 7.11. Od toga: postrojenja za miješanje s prirodnim plinom

Količine bioplina pomiješane s prirodnim plinom koje se dodaju mreži za prijenos prirodnog plina.

- 7.12. Od toga: za miješanje s motornim benzinom/dizelom/kerozinom

Količine tekućih biogoriva koje nisu isporučene u svrhu krajnje potrošnje, nego se koriste s drugim naftnim derivatima navedenima u upitniku o nafti.

- 7.13. Od toga: postrojenja za proizvodnju drvenog ugljena

Količine drva korištene za proizvodnju drvenog ugljena.

- 7.14. Od toga: drugdje nespomenuto – pretvorba
-

5.2.3. Energetski sektor

Količine energenata navedene u odjeljku 5.1. (osim za hidroenergiju, solarnu fotovoltaičnu energiju, energiju plime i oseke, valova i oceana te energiju vjetra) i korištene u energetsom sektoru ili za krajnju potrošnju moraju se navesti za sljedeće agregate:

1. Energetski sektor ukupno

Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene u energetske industriji za pretvorbu. Npr. količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada korištene za grijanje, osvjetljenje i rad crpki/kompresora.

Količine energije iz obnovljivih izvora i iz otpada pretvorene u drugi oblik energije navode se u sektoru pretvorbe.

- 1.1. Od toga: postrojenja za uplinjavanje
-

- 1.2. Od toga: javne elektrane, kogeneracijska postrojenja i toplane
-

- 1.3. Od toga: rudnici ugljena
-

- 1.4. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa
-

- 1.5. Od toga: koksare
-

- 1.6. Od toga: naftne rafinerije
-

- 1.7. Od toga: postrojenja za proizvodnju briketa od lignita i mrkog ugljena (BKB)/briketa od treseta (PB)
-

- 1.8. Od toga: plin iz plinare
-

- 1.9. Od toga: visoke peći
-

1.10. Od toga: postrojenja za proizvodnju drvenog ugljena

1.11. Od toga: drugdje nespomenuto

2. Gubici u distribuciji

Svi gubici zbog prijevoza i distribucije.

5.2.4. Krajnje korištenje energije

Količine energenata navedene u odjeljku 5.1. (osim za hidroenergiju, solarnu fotovoltaičnu energiju, energiju plime i oseke, valova i oceana te energiju vjetra) moraju se navesti za sljedeće agregate:

1. Krajnja potrošnja energije

2. Sektor industrije

2.1. Od toga: željezo i čelik

2.2. Od toga: kemijska i petrokemijska industrija

2.3. Od toga: obojeni metali

2.4. Od toga: nemetalni mineralni proizvodi

2.5. Od toga: vozila

2.6. Od toga: strojevi

2.7. Od toga: rudarstvo i vađenje

2.8. Od toga: hrana, piće i duhan

2.9. Od toga: celuloza, papir i tiskanje

2.10. Od toga: drvo i proizvodi od drva

2.11. Od toga: građevinarstvo

2.12. Od toga: tekstil i koža

2.13. Od toga: drugdje nespomenuto – industrija

3. Sektor prometa

3.1. Od toga: željeznički promet

3.2. Od toga: cestovni promet

3.3. Od toga: unutrašnja plovidba

3.4. Od toga: drugdje nespomenuto – promet

4. Drugi sektori

4.1. Od toga: komercijalne i javne usluge

4.2. Od toga: domaćinstva

4.3. Od toga: poljoprivreda/šumarstvo

4.4. Od toga: ribarstvo

4.5. Od toga: drugdje nespomenuto – ostalo

5.2.5. *Tehničke karakteristike postrojenja*

Na kraju izvještajne godine treba navesti odgovarajuće sljedeće proizvodne kapacitete električne energije:

1. Hidroenergija

Treba navesti kapacitet za postrojenja veličine < 1 MW, od 1 do < 10 MW, ≥ 10 MW, za mješovita postrojenja i za čisto crpne hidroelektrane, kao i za sve veličine ukupno. Detaljne podatke o veličini postrojenja treba navesti bez crpnih hidroelektrana.

2. Geotermalna energija

3. Solarna fotovoltaična energija

4. Solarna toplinska energija

5. Energija plime i oseke, valova i oceana

6. Energija vjetra

7. Industrijski otpad (neobnovljivi)

8. Komunalni otpad

9. Kruta biogoriva

10. Bioplinovi

11. Biodizel

12. Druga tekuća biogoriva

Treba navesti ukupnu površinu pod solarnim kolektorima.

Treba navesti sljedeće kapacitete za proizvodnju bioplina:

1. Biobenzin

2. Biodizel

3. Biokerozin za mlazne motore

4. Druga tekuća biogoriva

5.2.6. *Uvoz i izvoz*

Za sljedeće proizvode treba navesti uvoz prema zemlji podrijetla i izvoz prema zemlji odredišta:

1. Biobenzin

1.1. Od toga: bioetanol

2. Biokerozin za mlazne motore

3. Biodizel

4. Druga tekuća biogoriva

5. Drvene pelete

5.2.7. *Proizvodnja krutih biogoriva i bioplinova*

Treba navesti proizvodnju sljedećih proizvoda:

1.	Kruta biogoriva (bez drvenog ugljena)
1.1.	Od toga: drveno gorivo, drveni ostaci i nusproizvodi
1.1.1.	Od drvnog goriva, drvnih ostataka i nusproizvoda, od toga: drvene pelete
1.2.	Od toga: crni lug
1.3.	Od toga: otpaci šećerne trske
1.4.	Od toga: životinjski otpad
1.5.	Od toga: drugi biljni materijal i ostaci
2.	Bioplinovi dobiveni anaerobnom fermentacijom
2.1.	Od toga: deponijski plin
2.2.	Od toga: plin kanalizacijskog mulja
2.3.	Od toga: drugi bioplinovi dobiveni anaerobnom fermentacijom
3.	Bioplinovi dobiveni termičkim procesima

5.3. **Kalorične vrijednosti**

Treba navesti prosječne neto kalorične vrijednosti za sljedeće proizvode:

1.	Biobenzin
2.	Bioetanol
3.	Biodizel
4.	Biokerozin za mlazne motore
5.	Druga tekuća biogoriva
6.	Drveni ugljen

5.4. **Mjerne jedinice**

1. Proizvodnja električne energije	MWh
2. Proizvodnja topline	TJ
3. Obnovljivi energenti	Biobenzin, biodizel i druga tekuća goriva: u tonama. Drveni ugljen: 1 000 tona. Svi ostali: TJ (na temelju neto kaloričnih vrijednosti).
4. Površina solarnih kolektora	1 000 m ²
5. Kapacitet postrojenja	Biogoriva: tona/godina Svi ostali: MWe
6. Kalorične vrijednosti	KJ/kg (neto kalorična vrijednost)

5.5. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

6. VAŽEĆE ODREDBE

Sljedeće se odredbe primjenjuju za prikupljanje podataka kako je opisano u svim prethodnim poglavljima.

1. Izvještajno razdoblje:

Kalendarska godina (od 1. siječnja do 31. prosinca).

2. Učestalost

Godišnje.

3. Rok za prosljeđivanje podataka

30. studenoga u godini koja slijedi nakon izvještajnog razdoblja.

4. Oblik i način prosljeđivanja podataka

Oblik u kojemu se podaci prosljeđuju u skladu je s odgovarajućim standardom za izmjenu podataka koji je utvrdio Eurostat.

Podaci se dostavljaju ili unose elektroničkim putem u jedinstvenu ulaznu točku Eurostata za podatke.

PRILOG C

MJESEČNA ENERGETSKA STATISTIKA

U ovom su Prilogu opisani područje primjene, jedinice, izvještajno razdoblje, učestalost, rokovi i načini prosljeđivanja za mjesečno prikupljanje energetske statistike.

Pojmovi koji nisu posebno pojašnjeni u ovom Prilogu objašnjeni su u Prilogu A.

1. KRUTA GORIVA

1.1. **Primjenjivi energenti**

Ako nije drukčije određeno, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na sve sljedeće energente:

Energent	Definicija
1. Kameni ugljen	Kameni ugljen odnosi se na ugljen bruto kalorične vrijednosti jednake ili veće od 20 000 kJ/kg na bazi vlažnog uzorka bez pepela s prosječnim faktorom reflektancije vitrinita od barem 0,6 posto.
2. Lignit	Neaglomerirani ugljen čija je bruto kalorična vrijednost manja od 20 000 kJ/kg i sadrži više od 31 % hlapljive tvari na bazi suhog uzorka s mineralima.
3. Treset	Gorivi, meki, porozni ili komprimirani fosilni sedimentni talog bilnog podrijetla s visokim udjelom vlage (do 90 % u neobrađenom stanju), koji se lako reže, svijetlo smeđe do tamnosmeđe boje. Treset za neenergetsko korištenje ne smije ulaziti u ovu kategoriju. Mljeveni treset ulazi u ovu kategoriju.
4. Briket	Složeno gorivo proizvedeno od praha kamenog ugljena uz dodatak vezivnog sredstva.
5. BKB (briket od lignita i mrkog ugljena)	BKB je sastavljeno gorivo proizvedeno od lignita/mrkog ugljena ili sub-bitumeniziranog ugljena briketiranjem pod visokim tlakom bez dodavanja vezivnog sredstva, uključujući osušeni fini lignit i prah lignita.
6. Koks	Kruti ostatak koji se dobije karbonizacijom ugljena, prije svega koksnog ugljena, na visokoj temperaturi, ima nizak stupanj vlažnosti i sadrži mali postotak hlapljive tvari. Koks iz koksnih peći uglavnom se koristi u industriji željeza i čelika kao izvor energije i kemijsko sredstvo. U ovoj se kategoriji navode kokсни ostatak i ljevaonički koks. U ovoj se kategoriji navodi i polukoks (kruti ostatak koji se dobije karbonizacijom ugljena na niskoj temperaturi). Polukoks se koristi kao gorivo u domaćinstvima ili u samim postrojenjima za pretvorbu. Ova kategorija također uključuje koks, kokсни ostatak, kokсни plin i polukoks koji se dobije od lignita/mrkog ugljena.

1.2. **Popis agregata**

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

Pojmovi koji nisu posebno pojašnjeni u ovom Prilogu objašnjeni su u Prilogu A.

1.2.1. *Sektor opskrbe*

Sljedeći se agregati primjenjuju na kameni ugljen, lignit i treset.

1.	Proizvodnja
2.	Reciklirani proizvodi (primjenjuje se samo na kameni ugljen) Mulj i škrljevac iz rudnika.

3.	Ukupan uvoz
4.	Ukupan izvoz
5.	Zalihe: — početak razdoblja — završetak razdoblja — promjene zaliha Ovo su količine zaliha u rudnicima i zaliha uvoznika. Nisu uključene zalihe potrošača (npr. u elektranama i koksarama), osim zaliha potrošača koji uvoze izravno. Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.
6.	Izračunane isporuke u tuzemstvu Ukupna izračunana količina proizvoda koji su isporučeni za potrošnju u tuzemstvu. Ta se količina definira kao: proizvodnja + reciklirani proizvodi + uvoz – izvoz + promjene zaliha.
7.	Statistička razlika Istovjetna izračunatim minus zabilježene isporuke u tuzemstvu. Primjenjuje se samo na kameni ugljen.
8.	Zabilježene isporuke u tuzemstvu Količine isporučene na unutarnje tržište. Odgovara ukupnoj isporuci različitim potrošačima. Može postojati razlika između izračunane i zabilježene isporuke. Primjenjuje se samo na kameni ugljen.
8.1.	Od toga: isporuke za proizvođače kojima je to glavna djelatnost - elektrane
8.2.	Od toga: isporuke za koksare
8.3.	Od toga: isporuke za postrojenja za proizvodnju briketa Količine korištene za pretvorbu u postrojenjima za proizvodnju briketa (rudničke i samostalne elektrane).
8.4.	Od toga: isporuke za ukupnu industriju
8.5.	Od toga: druge isporuke (usluge, domaćinstva itd.) Količine goriva za domaćinstva (uključujući ugljen iz rudnika isporučen za radnike u rudnicima i srodnim postrojenjima) i usluge (uprava, trgovine itd.) te sektore koji nisu drugdje spomenuti.
Sljedeći se agregati primjenjuju na koks, briket od kamenog ugljena i briket od mrkog ugljena.	
1.	Proizvodnja
2.	Ukupan uvoz
3.	Ukupan izvoz

-
4. Zalihe:
- početak razdoblja
 - završetak razdoblja
 - promjene zaliha
- Količine zaliha u koksarama (koks) i postrojenjima za proizvodnju briketa (briket).
- Nisu uključene zalihe potrošača, osim zaliha potrošača koji uvoze izravno.
- Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.
-
5. Izračunane isporuke u tuzemstvu
- Ukupna izračunana količina proizvoda koji su isporučeni za potrošnju u tuzemstvu. Ta se količina definira kao:
- proizvodnja + uvoz – izvoz + promjene zaliha.
-
6. Isporuke za industriju željeza i čelika (primjenjuje se samo na koks)
-

1.2.2. Uvoz

Za kameni ugljen treba navesti uvoz prema zemlji podrijetla i izvoz prema zemlji odredišta.

1.3. Mjerne jedinice

Sve su količine proizvoda izražene u 10^3 tona.

1.4. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

2. ELEKTRIČNA ENERGIJA

2.1. Primjenjivi energenti

Ovo poglavlje obuhvaća električnu energiju.

2.2. Popis agregata

Navodi se sljedeći popis agregata:

2.2.1. Sektor proizvodnje

Za sljedeće se agregate moraju navesti i bruto i neto količine.

-
1. Proizvodnja električne energije ukupno
-
- 1.1. Od toga: nuklearna energija
-
- 1.2. Od toga: hidroenergija
-
- 1.2.1. Pod 1.2, od toga: udio hidroenergije proizvedene u crpnim hidroelektranama
-
- 1.3. Od toga: geotermalna energija
-
- 1.4. Od toga: konvencionalna toplinska
-
- 1.5. Od toga: energija vjetra
-

Također se moraju navesti sljedeće količine električne energije:

-
2. Uvoz
-
- 2.1. Od toga: uvoz unutar EU-a
-

3. Izvoz

3.1. Od toga: izvoz izvan EU-a

4. Korištenje za crpne hidroelektrane

5. Korištenje na unutarnjem tržištu

Izračunava se kao:

ukupna neto proizvodnja + uvoz – izvoz – korištenje za crpne hidroelektrane.

Za potrošnju goriva u elektranama proizvođača kojima je to glavna djelatnost primjenjuju se sljedeći agregati (za definiciju lignita pogledati Prilog B, a za definiciju kamenog ugljena pogledati Prilog C):

6. Ukupna potrošnja goriva u elektranama proizvođača kojima je to glavna djelatnost

Ukupna količina goriva potrošena za proizvodnju električne energije i proizvodnju topline namijenjenih isključivo za prodaju trećim stranama.

6.1. Od toga: kameni ugljen

6.2. Od toga: lignit

6.3. Od toga: naftni derivati

6.4. Od toga: prirodni plin

6.5. Od toga: sintetski plin (to su industrijski plinovi)

6.6. Od toga: druga goriva

2.2.2. Zalihe goriva proizvođača kojima je to glavna djelatnost

Proizvođači kojima je to glavna djelatnost javna su poduzeća koja proizvode električnu energiju korištenjem goriva. Moraju se navesti sljedeće završne zalihe (zalihe na kraju izvještajnog mjeseca):

1. Kamen i ugljen

2. Lignit

3. Naftni derivati

2.3. Mjerne jedinice

1. Količine energije	Električna energija: GWh Kamen i ugljen, lignit i naftni derivati: u 10^3 tona i u TJ na temelju neto kalorične vrijednosti. Prirodni plin i sintetski plin: TJ na temelju bruto kalorične vrijednosti. Druga goriva: TJ na temelju neto kalorične vrijednosti. Nuklearna toplina: TJ.

2. Zalihe	10 ³ tona

2.4. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

3. NAFTA I NAFTNI DERIVATI

3.1. Primjenjivi energenti

Ako nije drukčije određeno, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na sve sljedeće energente, na koje se primjenjuju definicije iz poglavlja 4. u Prilogu B: sirova nafta, NGL, rafinerijske sirovine, drugi ugljikovodici, rafinerijski plin (neukapljeni), etan, LPG, laka nafta, motorni benzin, avionski benzin, mlazno gorivo benzinskog (gazolinskog) tipa (na bazi lake nafte ili JP4), mlazno gorivo kerozinskog tipa, ostali kerozini, plinsko ulje/dizelsko gorivo (destilirano loživo ulje), transportno dizelsko gorivo, ulje za grijanje i drugo plinsko ulje, loživo ulje (s malim i velikim udjelom sumpora), white spirit (specijalni teški benzin) i SBP, maziva, bitumen, parafinski vosak i naftni koks.

Prema potrebi, motorni se benzin mora navesti u dvije kategorije, i to: biobenzin i nebiološki benzin; kerozin za mlazne motore mora se navesti u dvije kategorije, i to: biokerozin za mlazne motore i nebiološki kerozin za mlazne motore; plinsko ulje/dizelsko gorivo mora se navesti u četiri kategorije, i to: dizelsko gorivo za motorna vozila, ulje za grijanje i drugo plinsko ulje, biodizel i nebiološko plinsko ulje/dizelsko gorivo.

„Drugi proizvodi” uključuju količine koje odgovaraju definiciji u Prilogu B, poglavlju 4., kao i količine white spirita (specijalnog teškog benzina) i SBP, maziva, bitumena i parafinskog voska; ovi se proizvodi ne smiju navesti zasebno.

3.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

3.2.1. Sektor opskrbe

Sljedeća se tablica primjenjuje samo na sirovu naftu, NGL, rafinerijske sirovine, aditive/oksigenate, biogoriva i druge ugljikovodike:

1.	Domaća proizvodnja
	Ne primjenjuje se za rafinerijske sirovine.
2.	Iz drugih izvora
	Aditivi, biogoriva i drugi ugljikovodici čija je proizvodnja već obuhvaćena u drugim bilancama u vezi s gorivom.
	Ne primjenjuje se za sirovu naftu, NGL i rafinerijske sirovine.
3.	Povratci iz sektora petrokemije
	Gotovi proizvodi ili poluproizvodi koje krajnji potrošači vraćaju u rafinerije u svrhu obrade, miješanja ili prodaje. To su obično nusproizvodi u petrokemijskoj industriji. Primjenjuje se samo za rafinerijske sirovine.
4.	Prijenos proizvoda
	Uvezeni naftni derivati koji su reklasificirani kao sirovine za daljnju preradu u rafineriji, bez isporuke krajnjim potrošačima.
	Primjenjuje se samo za rafinerijske sirovine.
5.	Uvoz i izvoz
	Uključuje količine sirove nafte i proizvoda koji su uvezeni ili izvezeni na temelju sporazuma o procesima obrade (tj. rafiniranje na temelju računa). Kod sirove nafte i NGL-a treba navesti zemlju izvornog podrijetla; kod rafinerijskih sirovina i gotovih proizvoda treba navesti zemlju posljednjeg slanja.

Uključeni su svi ukapljeni plinovi (npr. LPG) dobiveni uplinjavanjem uvezenog ukapljenog prirodnog plina i naftni derivati koje je izravno uvezla ili izvezla petrokemijska industrija.

Napomena: Sva trgovina biogorivima koja se ne miješaju s transportnim gorivima (tj. biogoriva u njihovom čistom obliku) moraju se navesti u Upitniku o obnovljivim izvorima energije.

-
6. Neposredno korištenje
- Sirova nafta, NGL i drugi ugljikovodici koji se koriste neposredno, bez prerade u rafinerijama nafte.
- Uključena sirova nafta za proizvodnju električne energije.
-
7. Promjene zaliha
- Povećanje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao negativan broj.
-
8. Izračunani input u rafinerije
- Izračunana ukupna količina proizvoda koji su ušli u rafineriju. Ta se količina definira kao:
- domaća proizvodnja + iz drugih izvora + povratci iz industrije + prijenos proizvoda + uvoz – izvoz – neposredno korištenje – promjene zaliha.
-
9. Statističke razlike
- Definiraju se kao izračunani input u rafinerije – zabilježeni input u rafinerije.
-
10. Zabilježeni input u rafinerije
- Izmjerena količina proizvoda koji su ušli u rafineriju.
-
11. Gubici u rafinerijama
- Razlika između inputa u rafinerije (zabilježenog) i bruto proizvodnje rafinerije. Gubici se mogu pojaviti za vrijeme procesa destilacije zbog ishlapljivanja. Navedeni gubici prikazuju se pozitivnom brojkom. Moguća su povećanja volumena, ali ne i mase.
-

Sljedeća se tablica ne primjenjuje na rafinerijske sirovine niti na aditive/oksigenate:

-
1. Primljene sirovine
- Uključene su količine domaće ili uvezene sirove nafte (uključujući kondenzate) i domaćeg NGL-a koje se koriste neposredno, bez prerade u rafinerijama nafte, i količine povrata iz petrokemijske industrije koje se koriste neposredno iako nisu primarno gorivo.
-
2. Bruto proizvodnja rafinerije
- Proizvodnja gotovih proizvoda u rafineriji ili postrojenju za miješanje.
- Nisu uključeni gubici u rafinerijama, ali je uključeno gorivo koje je rafinerija potrošila za vlastite potrebe.
-
3. Reciklirani proizvodi
- Gotovi proizvodi koji su ponovno stavljeni na tržište nakon što su jednom isporučeni krajnjim potrošačima (npr. upotrijebljena maziva koja su ponovno prerađena). Ove količine treba razlikovati od povrata iz petrokemijske industrije.
-
4. Rafinerijsko gorivo
- Naftni derivati potrošeni za rad rafinerije.
- Nisu uključeni proizvodi koje naftne kompanije koriste za druge namjene osim rafiniranja, npr. spremnici i tankeri za prijevoz nafte.
- Uključena su goriva potrošena u rafineriji za proizvodnju električne energije i topline za prodaju.
-

-
5. Uvoz i izvoz
-
6. Međunarodni pomorski spremnici
-
7. Reklasifikacija proizvoda
- Količine reklasificirane ili zbog promjene specifikacije ili zbog miješanja s drugim proizvodom.
- Negativna vrijednost jednog proizvoda nadoknađuje se s jednom ili više pozitivnih vrijednosti za jedan ili više proizvoda i obrnuto; ukupni neto učinak treba biti jednak nuli.
-
8. Prijenos proizvoda
- Uvezeni naftni derivati koji su reklasificirani kao sirovine za daljnju preradu u rafineriji, bez isporuke krajnjim potrošačima.
-
9. Promjene zaliha
- Povećanje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao negativan broj.
-
10. Izračunane bruto isporuke u tuzemstvu
- Definiraju se kao:
- $$\text{primljene sirovine} + \text{bruto proizvodnja rafinerije} + \text{reciklirani proizvodi} - \text{rafinerijsko gorivo} + \text{uvoz} - \text{izvoz} - \text{međunarodni pomorski spremnici} + \text{reklasifikacija proizvoda} - \text{prijenos proizvoda} - \text{promjene zaliha}$$
-
11. Statistička razlika
- Definiraju se kao izračunane bruto isporuke u tuzemstvu - zabilježene bruto isporuke u tuzemstvu.
-
12. Zabilježene bruto isporuke u tuzemstvu
- Zabilježena isporuka gotovih naftnih derivata iz primarnih izvora (npr. rafinerije, postrojenja za miješanje itd.) na unutarnje tržište.
- Ovaj se broj može razlikovati od izračunatog zbog npr. razlika u obuhvaćenom području i/ili razlika u definicijama koje se primjenjuju u različitim sustavima izvješćivanja.
-
- 12.1. Od toga: isporuke za međunarodni civilni zračni promet
-
- 12.2. Od toga: isporuke za proizvođače kojima je to glavna djelatnost - elektrane
-
- 12.3. Od toga: isporuke LPG za motorna vozila
-
- 12.4. Od toga: isporuke (bruto) sektoru petrokemije
-
13. Povratci iz sektora petrokemije u rafinerije
-
14. Ukupna neto isporuka u tuzemstvu
-

3.2.2. Zalihe

Sljedeće početne i završne zalihe moraju se navesti za sve energente, uključujući aditive/oksigenate, osim za rafinerijski plin.

-
1. Zalihe na državnom području
- Zalihe na sljedećim lokacijama: cisterne u rafinerijama, terminali za utovar rasutog tereta, cjevovodni rezervoari, tegljači i obalni tankeri (ako su polazišna i odredišna luka u istoj zemlji), tankeri u luci države članice (ako se njihov teret istovaruje u luci), spremnici na brodovima u unutrašnjoj plovidbi. Nisu uključene zalihe nafte u cjevovodima, željezničkim cisternama, cestovnim cisternama, spremnici na prekoceanskim brodovima, benzinske crpke, trgovine na malo i spremnici na moru.
-

-
2. Zalihe uskladištene za druge zemlje na temelju dvostranih vladinih sporazuma
Zalihe na državnom području koje pripadaju drugoj zemlji i kojima je zajamčen pristup na temelju sporazuma između dotičnih vlada.
-
3. Zalihe s poznatim inozemnim odredištem
Zalihe na državnom području koje nisu uključene pod točku 2., koje pripadaju drugoj zemlji i njoj su namijenjene. Te zalihe mogu biti smještene unutar ili izvan područja pod carinskim nadzorom.
-
4. Druge zalihe na područjima pod carinskim nadzorom
Uključene su zalihe koje nisu navedene u točkama 2. i 3., bez obzira na to jesu li ocarinjene ili ne.
-
5. Zalihe velikih potrošača
Uključene su zalihe koje su podložne nadzoru vlade. Ovom definicijom nisu obuhvaćene zalihe drugih potrošača.
-
6. Zalihe na dolazećim prekooceanskim brodovima, u luci ili na vezu
Zalihe bez obzira na to jesu li ocarinjene ili ne. Ova kategorija ne uključuje zalihe brodova na pučini.

Uključena je nafta na obalnim tankerima ako su njihova polazišna i odredišna luka u istoj zemlji. U slučaju dolazećih brodova s više od jedne luke istovara, navodi se samo količina koja će se istovariti u zemlji izjaviteljici.
-
7. Zalihe vlade na državnom području
Uključene su zalihe za nevojne svrhe koje vlada skladišti na državnom području i koje su u vlasništvu ili pod nadzorom vlade, a skladište se isključivo za hitne slučajeve.

Nisu uključene zalihe koje skladište državne naftne kompanije ili javna elektroprivredna poduzeća niti zalihe koje neposredno skladište naftne kompanije u ime vlada.
-
8. Zalihe organizacija koje skladište zalihe na državnom području
Zalihe javnih i privatnih društava koja su osnovana u svrhu održavanja zaliha isključivo za hitne slučajeve.

Ne uključuju obvezne zalihe privatnih poduzeća.
-
9. Sve druge zalihe uskladištene na državnom području
Sve druge zalihe koje ispunjavaju uvjete opisane u točki 1. gore.
-
10. Zalihe uskladištene u inozemstvu na temelju dvostranih vladinih sporazuma
Zalihe koje pripadaju zemlji izjaviteljici, ali su uskladištene u drugoj zemlji, kojima je zajamčen pristup na temelju sporazuma između dotičnih vlada.
-
- 10.1. Od toga: zalihe vlade
-
- 10.2. Od toga: zalihe organizacija koje skladište zalihe
-
- 10.3. Od toga: druge zalihe
-
11. Zalihe uskladištene u inozemstvu koje su jasno predviđene za uvoz u zemlju izjaviteljicu
Zalihe koje nisu uključene u kategoriju 10., koje pripadaju zemlji izjaviteljici, ali su uskladištene u drugoj zemlji i tamo čekaju uvoz.
-
12. Druge zalihe na područjima pod carinskim nadzorom
Druge zalihe na državnom području koje nisu uključene u gore navedene kategorije.
-

13. Sadržaj cjevovoda

Nafta (sirova nafta i naftni derivati) sadržana u cjevovodima, potrebna za održavanje protoka u cjevovodima.

Osim toga, mora se navesti raspodjela količina prema odgovarajućoj zemlji za:

- završne zalihe uskladištene za druge zemlje na temelju službenih sporazuma, po korisniku,
- završne zalihe uskladištene za druge zemlje na temelju službenih sporazuma, od kojih kao garancije za čuvanje zaliha (stock tickets), po korisniku,
- završne zalihe s poznatim inozemnim odredištem, po korisniku,
- završne zalihe uskladištene u inozemstvu na temelju službenih sporazuma, po lokaciji,
- završne zalihe uskladištene u inozemstvu na temelju službenih sporazuma, od kojih kao garancije za čuvanje zaliha (stock tickets), po lokaciji,
- završne zalihe uskladištene u inozemstvu koje su jasno predviđene za uvoz u zemlju prijavitelja, po lokaciji.

Početne zalihe označavaju zalihe zadnjeg dana mjeseca prije izvještajnog mjeseca. Završne zalihe odnose se na zalihe zadnjeg dana izvještajnog mjeseca.

3.2.3. Uvoz i izvoz

Uvoz prema zemlji podrijetla i izvoz prema zemlji odredišta.

3.3. Mjerne jedinice

Količine energije: 10^3 tona

3.4. Zemljopisne napomene

Samo za potrebe statističkog izvješćivanja primjenjuju se objašnjenja iz Priloga A, poglavlja 1., uz sljedeće posebne iznimke:

1. Danska uključuje Farske otoke i Grenland.
2. Švicarska uključuje Lihtenštajn.

3.5. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

4. PRIRODNI PLIN**4.1. Primjenjivi energenti**

Prirodni je plin definiran u Prilogu B, poglavlju 2.

4.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

4.2.1. Sektor opskrbe

1. Domaća proizvodnja

Sve suhe tržive količine unutar nacionalnih granica uključujući off-shore proizvodnju. Proizvodnja se mjeri nakon pročišćavanja i ekstrakcije NGL-a i sumpora.

Nisu uključeni gubici koji nastaju u procesima vađenja i količine koje su ponovno injektirane, ispuštene ili zapaljene.

Uključene su količine korištene u okviru industrije prirodnog plina, pri dobivanju plina, u cjevovodima i postrojenjima za preradu.

2. Uvoz

3. Izvoz

-
4. Promjene zaliha
Povećanje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao negativan broj.

 5. Izračunane bruto isporuke u tuzemstvu
Definiraju se kao:
domaća proizvodnja + uvoz – izvoz – promjene zaliha

 6. Statistička razlika
Definiraju se kao izračunane bruto isporuke u tuzemstvu - zabilježene bruto isporuke u tuzemstvu.

 7. Zabilježene bruto isporuke u tuzemstvu
Uključen je plin koji se u plinskoj industriji koristi za grijanje i rad opreme (tj. potrošnja za dobivanje plina, za cjevovode i postrojenja za obradu/prerađu) i gubici u distribuciji.

 8. Početne i završne razine zaliha uskladištenih na državnom području
Količine uskladištene u posebnim skladišnim prostorima (iscrpljena plinska i/ili naftna polja, vodonosni bazen napajanja, solna jama, miješane špilje ili drugo) kao i uskladištenje ukapljenog prirodnog plina. Početne zalihe označavaju zalihe zadnjeg dana mjeseca prije izvještajnog mjeseca. Završne zalihe odnose se na zalihe zadnjeg dana izvještajnog mjeseca.

 9. Vlastito korištenje i gubici u industriji prirodnog plina
Količine korištene u plinskoj industriji za grijanje i rad opreme (tj. potrošnja za dobivanje plina, za cjevovode i postrojenja za obradu/prerađu).
Uključeni gubici u distribuciji.

4.2.2. Uvoz i izvoz

Suprotno definicijama iz Priloga A, u ovom slučaju uvoz i izvoz navode se prema susjednoj zemlji.

4.3. Mjerne jedinice

Količine se moraju izraziti u dvjema jedinicama:

- u obliku fizičkih količina, u 10^6 m^3 uz referentne uvjete za plin
(15 °C, 101,325 kPa),
- u obliku energetske vrijednosti, tj. u TJ, na temelju bruto kalorične vrijednosti.

4.4. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.

5. VAŽEĆE ODREDBE

Sljedeće se odredbe primjenjuju za prikupljanje podataka kako je opisano u svim prethodnim poglavljima.

1. Izvještajno razdoblje:
Kalendarski mjesec.
2. Učestalost
Mjesečno.
3. Rok za proslijeđivanje podataka
Svi podaci opisani u odjeljku 3. (nafta i naftni derivati) i u odjeljku 4. (prirodni plin): u roku od 55 dana od isteka izvještajnog mjeseca.
Svi ostali podaci: u roku od tri mjeseca od isteka izvještajnog mjeseca.
4. Oblik i način proslijeđivanja podataka
Oblik u kojemu se podaci proslijeđuju u skladu je s odgovarajućim standardom za izmjenu podataka koji je utvrdio Eurostat.
Podaci se dostavljaju ili unose elektroničkim putem u jedinstvenu ulaznu točku Eurostata za podatke.

PRILOG D

KRATKOROČNA MJESEČNA STATISTIKA

U ovom su Prilogu opisani područje primjene, jedinice, izvještajno razdoblje, učestalost, rokovi i načini prosljeđivanja za kratkoročno mjesečno prikupljanje statističkih podataka.

Pojmovi koji nisu posebno pojašnjeni u ovom Prilogu objašnjeni su u Prilogu A.

1. PRIRODNI PLIN

1.1. **Primjenjivi energenti**

Ovo poglavlje obuhvaća samo prirodni plin. Prirodni je plin definiran u Prilogu B, poglavlju 2.

1.2. **Popis agregata**

Navodi se sljedeći popis agregata:

1. Proizvodnja

2. Uvoz

3. Izvoz

4. Promjene zaliha

Povećanje zaliha prikazuje se kao negativan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj.

5. Opskrba

Izračunava se kao:

proizvodnja + uvoz – izvoz + promjene zaliha

6. Zalihe na kraju mjeseca

1.3. **Mjerne jedinice**

Količine prirodnog plina moraju se navesti u TJ, na temelju bruto kalorične vrijednosti.

1.4. **Druge važće odredbe**

1. Izvještajno razdoblje:

Kalendarski mjesec.

2. Učestalost

Mjesečno.

3. Rok za prosljeđivanje podataka

U roku od mjesec dana od isteka izvještajnog mjeseca.

4. Oblik i način prosljeđivanja podataka

Oblik u kojemu se podaci prosljeđuju u skladu je s odgovarajućim standardom za izmjenu podataka koji je utvrdio Eurostat.

Podaci se dostavljaju ili unose elektroničkim putem u jedinstvenu ulaznu točku Eurostata za podatke.

1.5. **Odstupanja i izuzeća**

Za Njemačku vrijedi odstupanje od prikupljanja ovih podataka do 30. rujna 2014.

2. ELEKTRIČNA ENERGIJA

2.1. **Primjenjivi energenti**

Ovo poglavlje obuhvaća samo električnu energiju.

2.2. **Popis agregata**

Navodi se sljedeći popis agregata:

-
1. Proizvodnja električne energije ukupno
 Ukupna bruto količina proizvedene električne energije.
 Uključena je vlastita potrošnja elektrana.
-

2. Uvoz
-

3. Izvoz
-

4. Bruto opskrba električnom energijom
 Izračunava se kao:
 proizvodnja električne energije ukupno + uvoz – izvoz
-

2.3. Mjerne jedinice

Količine energije moraju se navesti u GWh.

2.4. Druge važne odredbe

1. Izvještajno razdoblje:
 Kalendarski mjesec.
2. Učestalost
 Mjesečno.
3. Rok za proslijeđivanje podataka
 U roku od mjesec dana od isteka izvještajnog mjeseca.
4. Oblik i način proslijeđivanja podataka
 Oblik u kojemu se podaci proslijeđuju u skladu je s odgovarajućim standardom za izmjenu podataka koji je utvrdio Eurostat.
 Podaci se dostavljaju ili unose elektroničkim putem u jedinstvenu ulaznu točku Eurostata za podatke.

2.5. Odstupanja i izuzeća

Njemačka se izuzima od prikupljanja ovih podataka.

3. NAFTA I NAFTNI DERIVATI

Ovo je prikupljanje podataka obično poznato kao „upitnik JODI”.

3.1. Primjenjivi energenti

Ako nije drukčije određeno, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje na sve sljedeće energente, za koje se primjenjuju definicije iz Priloga B, poglavlja 4.: sirova nafta, LPG, benzin (zbroj motornog i avionskog benzina), kerozin (zbroj mlaznog goriva kerozinskog tipa i ostalih kerozina), plinsko ulje/dizelsko gorivo i loživo ulje (s malim i velikim udjelom sumpora).

Osim toga, ovo se prikupljanje podataka primjenjuje i na „nafta ukupno”, što podrazumijeva zbroj svih tih proizvoda osim sirove nafte, i mora također uključivati druge naftne derivate kao što su rafinerijski plin, etan, laka nafta, naftni koks, white spirit (specijalni teški benzin) i SBP, parafinski vosak, bitumen, maziva i druge.

3.2. Popis agregata

Ako nije drukčije određeno, sljedeći popis agregata navodi se za sve energente navedene u prethodnom stavku.

3.2.1. Sektor opskrbe

Sljedeća se tablica primjenjuje samo na sirovu naftu:

-
1. Proizvodnja
 2. Uvoz
 3. Izvoz
 4. Završne zalihe
-

5. Promjene zaliha

Povećanje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao negativan broj.

6. Input u rafinerije

Zabilježeni protok u rafineriji.

Sljedeća se tablica primjenjuje na sirovu naftu, LPG, benzin, kerozin, plinsko ulje/dizelsko gorivo, loživo ulje i naftu ukupno:

1. Proizvodnja rafinerije

Bruto proizvodnja rafinerije, uključujući vlastitu potrošnju rafinerija.

2. Uvoz**3. Izvoz****4. Završne zalihe****5. Promjene zaliha**

Povećanje zaliha prikazuje se kao pozitivan broj, a smanjenje zaliha prikazuje se kao negativan broj.

6. Potražnja

Isporuka ili prodaja na unutarnjem tržištu (domaća potrošnja) plus vlastita potrošnja rafinerija plus međunarodni pomorski i zrakoplovni spremnici. Potražnja nafte ukupno uključuje sirovu naftu.

3.3. Mjerne jedinice

Količine energije: 10³ tona

3.4. Druge važeće odredbe**1. Izvještajno razdoblje:**

Kalendarski mjesec.

2. Učestalost

Mjesečno.

3. Rok za prosljeđivanje podataka

U roku od 25 dana od isteka izvještajnog mjeseca.

4. Oblik i način prosljeđivanja podataka

Oblik u kojemu se podaci prosljeđuju u skladu je s odgovarajućim standardom za izmjenu podataka koji je utvrdio Eurostat.

Podaci se dostavljaju ili unose elektroničkim putem u jedinstvenu ulaznu točku Eurostata za podatke.

3.5. Odstupanja i izuzeća

Ne primjenjuju se.”

32013R0347

25.4.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 115/39

UREDBA (EU) br. 347/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 17. travnja 2013.****o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 172.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

(1) Europsko vijeće se 26. ožujka 2010. složilo s prijedlogom Komisije o pokretanju nove strategije „Europa 2020.“ Jedan od prioriteta strategije Europa 2020. je postići održivi rast promicanjem resursno učinkovitijeg, održivijeg i konkurentnijega gospodarstva. Tom se strategijom stavljaju energetska infrastruktura u vodeći položaj kao dio inicijative predvodnice „Resursno učinkovita Europa“, naglašavajući nužnost hitne dogradnje europskih mreža, međusobno ih povezujući na kontinentalnoj razini, posebno s ciljem uključivanja obnovljivih izvora energije.

(2) Cilj dogovoren u zaključcima Europskog vijeća iz Barcelone u ožujku 2002. o razini električnih interkonekcija za države članice istovjetnoj najmanje 10 % od njihovog instaliranog kapaciteta proizvodnje nije još postignut.

(3) U Komunikaciji Komisije pod nazivom „Prioriteti energetske infrastrukture za 2020. i dalje - Nacrt za integriranu europsku energetska mrežu“, nakon koje su uslijedili zaključci Vijeća od 28. veljače 2011. i rezolucija Europskog parlamenta ⁽⁴⁾, pozvano je na donošenje nove politike o energetska infrastrukturi radi optimiziranja razvoja mreže na europskoj razini za razdoblje do 2020. i dalje, kako bi se omogućilo Uniji da postigne svoje ključne ciljeve energetske politike o konkurentnosti, održivosti i sigurnosti opskrbe.

(4) Europsko vijeće je 4. veljače 2011. istaknulo potrebu modernizacije i proširenja europske energetske infrastrukture te prekograničnog međusobnog povezivanja mreža s ciljem djelotvornosti solidarnosti između država članica, osiguravanja alternativnih pravaca opskrbe ili tranzita i izvora energije te razvoja obnovljivih izvora energije kao konkurencije tradicionalnim izvorima. Inzistiralo je da niti jedna država članica ne bi smjela ostati izolirana od europskih plinskih i elektroenergetskih mreža nakon 2015. niti bi njihova energetska sigurnost smjela biti ugrožena nedostatkom odgovarajućih povezanosti.

(5) Odlukom br. 1364/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ utvrđuju se smjernice za transeuropske energetska mreže (TEN-E). Ciljevi tih smjernica su poduprijeti uspostavu unutarnjeg energetska tržišta Unije poticanjem racionalnije proizvodnje, prijevoza, distribucije i korištenja energetska resursa, smanjiti izoliranost područja s otežanim uvjetima gospodarenja i otočnih područja, osigurati i diversificirati energetska opskrbe, izvore i pravce Unije, uključujući i suradnju s trećim zemljama, te doprinijeti održivom razvoju i zaštiti okoliša.

(6) Evaluacija sadašnjeg okvira TEN-E jasno je pokazala da ovom okviru, unatoč stvaranja pozitivnog doprinosa odabranim projektima koji su postali politički prepoznatljivi, nedostaje vizija, usredotočenost i fleksibilnost za ispunjavanje utvrđenih praznina u pogledu infrastrukture. Unija bi stoga trebala povećati svoje napore kako bi udovoljila budućim izazovima u tom području i odgovarajuća bi se pažnja trebala posvetiti utvrđivanju potencijalnih budućih raskoraka između energetske potražnje i ponude.

⁽¹⁾ SL C 143, 22.5.2012., str. 125.

⁽²⁾ SL C 277, 13.9.2012., str. 137.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 12. ožujka 2013. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 21. ožujka 2013.

⁽⁴⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 5. srpnja 2011. o prioritetima energetska infrastrukture za 2020. i dalje (SL C 33 E, 5.2.2013., str. 46.).

⁽⁵⁾ SL L 262, 22.9.2006., str. 1.

- (7) Ubrzavanje obnove postojeće energetske infrastrukture i uvođenje nove energetske infrastrukture ključno je za postizanje ciljeva energetske i klimatske politike Unije, koji se sastoje od uspostave unutarnjeg energetskog tržišta, jamstva sigurnosti opskrbe, posebno plinom i naftom, smanjenja emisija stakleničkih plinova za 20 % (30 % pod pravim uvjetima), povećanja udjela obnovljive energije u konačnoj potrošnji energije na 20 % ⁽¹⁾ i postizanja 20 %-tnog povećanja energetske učinkovitosti do 2020. pri čemu veća energetska učinkovitost može doprinijeti smanjenju potrebe za izgradnjom novih infrastrukture. Istodobno, Unija treba pripremiti svoju infrastrukturu za daljnju dugoročnu dekarbonizaciju svojeg energetskog sustava do 2050. Ova bi Uredba stoga trebala moći prihvatiti moguće buduće ciljeve Unije u području energetske i klimatske politike.
- (8) Unatoč činjenici da se Direktivom 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije ⁽²⁾ i Direktivom 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina ⁽³⁾ predviđa unutarnje energetske tržište, tržište ostaje rascjepkano zbog nedovoljne međusobne povezanosti između nacionalnih energetskih mreža i ne posve optimalnog korištenja postojeće energetske infrastrukture. Međutim, integrirane mreže u čitavoj Uniji i uvođenje pametnih mreža ključni su za osiguranje konkurentnog i ispravno funkcionirajućeg integriranog tržišta, postizanje optimalnog korištenja energetske infrastrukture, veću energetske učinkovitost i uključivanje distribuiranih obnovljivih izvora energije te promicanje rasta, zapošljavanja i održivog razvoja.
- (9) Energetsku infrastrukturu Unije trebalo bi stoga dograditi kako bi se spriječili tehnički kvarovi i povećala njezina otpornost na takve kvarove, prirodne nepogode ili nesreće izazvane ljudskim djelovanjem, negativne učinke klimatskih promjena i prijetnje njezinoj sigurnosti, posebno u vezi s europskom kritičnom infrastrukturom kako je navedeno u Direktivi Vijeća 2008/114/EZ od 8. prosinca 2008. o utvrđivanju i označavanju europske kritične infrastrukture i procjeni potrebe poboljšanja njezine zaštite ⁽⁴⁾.
- (10) Transport nafte kopnenim naftovodima radije nego vodenim putem može znatno doprinijeti smanjenju rizika za okoliš povezanog s transportom nafte.
- (11) Važnost pametnih mreža u postizanju ciljeva energetske politike Unije priznata je u komunikaciji Komisije od 12. travnja 2011. pod nazivom „Pametne mreže: od inovacije do uvođenja“.
- (12) Energetski skladišni prostori i objekti za prihvata, skladištenje i uplinjavanje ili dekompresiju ukapljenog prirodnog plina (LNG) i komprimiranog prirodnog plina (CNG) imaju sve značajniju ulogu u europskoj energetskoj infrastrukturi. Proširenje takvih energetskih infrastrukturnih objekata čini važan sastavni dio dobro funkcionirajuće mrežne infrastrukture.
- (13) U komunikaciji Komisije od 7. rujna 2011. pod nazivom „Energetska politika EU-a: povezivanje s partnerima izvan naših granica“ istaknuta je potreba da Unija u svoje vanjske odnose uključi promicanje razvoja energetske infrastrukture s ciljem podupiranja socijalno-gospodarskog razvoja izvan granica Unije. Unija bi trebala olakšati infrastrukturne projekte povezujući energetske mreže Unije s mrežama trećih zemalja, posebno sa susjednim zemljama i sa zemljama s kojima je Unija uspostavila posebnu energetske suradnju.
- (14) S ciljem osiguranja stabilnosti napona i frekvencije, posebna bi se pozornost trebala usmjeriti na stabilnost europske elektroenergetske mreže u promjenjivim uvjetima uzrokovanim rastućim dotokom energije iz obnovljivih izvora koji su po prirodi promjenjivi.
- (15) Ulaganje potrebno do 2020. u infrastrukturu za prijenos električne energije i plina od europskog značaja procijenjeno je na oko 200 milijardi EUR. Značajno povećanje u opsegu ulaganja u odnosu na prijašnje trendove i hitnost provedbe prioriteta energetske infrastrukture zahtijeva novi pristup u načinu uređenja i financiranja energetskih infrastrukture, a posebno onih prekograničnih.
- (16) U radnom dokumentu osoblja Komisije za Vijeće od 10. lipnja 2011. pod nazivom „Potrebe ulaganja u energetsku infrastrukturu i zahtjevi financiranja“ ističe se da za otprilike polovicu ukupnih ulaganja potrebnih za desetljeće do 2020. postoji rizik da ne budu uopće provedena ili ne budu provedena na vrijeme zbog prepreka povezanih s izdavanjem dozvola, regulatornim pitanjima i financiranjem.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 140, 5.6.2009., str. 16.).

⁽²⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 55.

⁽³⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 94.

⁽⁴⁾ SL L 345, 23.12.2008., str. 75.

- (17) Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za pravovremeni razvoj i interoperabilnost transeuropskih energetske mreže kako bi se postigli ciljevi energetske politike Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) o osiguravanju funkcioniranja unutarnjeg energetskeg tržišta i sigurnosti opskrbe u Uniji, promicanju energetske učinkovitosti i ušteda energije te razvoja novih i obnovljivih oblika energije, kao i o promicanju međusobnog povezivanja energetske mreže. S tim ciljevima ova Uredba doprinosi pametnom, održivom i uključivom rastu i donosi koristi čitavoj Uniji u smislu konkurentnosti te gospodarske, društvene i teritorijalne kohezije.
- (18) Za razvoj transeuropskih mreža i njihovu učinkovitu interoperabilnost bitno je osigurati operativnu koordinaciju između operatora prijenosnih sustava (TSO) električne energije. Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu odgovarajućih odredaba Uredbe (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije ⁽¹⁾ u tom smislu, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ⁽²⁾. Postupak ispitivanja trebao bi se koristiti za usvajanje smjernica o provedbi operativne koordinacije između operatora prijenosnih sustava (TSO) električne energije na razini Unije, s obzirom na to da će se te smjernice u pravilu primjenjivati na sve operatore prijenosnih sustava (TSO).
- (19) Agenciji za suradnju energetske regulatora („Agencija”) uspostavljenoj Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ dodijeljeni su važni dodatni zadaci na temelju ove Uredbe i trebalo bi joj dati pravo zaračunavanja naknada za neke od tih dodatnih zadataka.
- (20) Nakon bliskog savjetovanja sa svim državama članicama i dionicima, Komisija je utvrdila 12 strateških prioriteta transeuropske energetske infrastrukture, čija je provedba do 2020. bitna za postizanje ciljeva energetske i klimatske politike Unije. Ti prioriteti obuhvaćaju različita zemljopisna područja ili tematska područja u vezi s prijenosom i skladištenjem električne energije, prijenosom plina, skladištenjem i infrastrukturom za ukapljeni ili komprimirani prirodni plin, pametnim mrežama, elektroenergetskim autocestama, prijevozom ugljikovog dioksida i naftnom infrastrukturom.
- (21) Projekti od zajedničkog interesa trebali bi udovoljavati zajedničkim, transparentnim i objektivnim kriterijima u pogledu njihovog doprinosa ciljevima energetske politike. Kad se radi o električnoj energiji i plinu, kako bi bili prihvatljivi za uključanje u drugi i naredne popise Unije, projekti bi trebali biti dijelom najnovijeg raspoloživog 10-godišnjeg plana razvoja mreže. Taj plan trebao bi posebno uzeti u obzir zaključke Europskog vijeća od 4. veljače 2011. u vezi s potrebom integriranja perifernih energetskeg tržišta.
- (22) Trebalo bi osnovati regionalne skupine za predlaganje i preispitivanje projekata od zajedničkog interesa, što bi dovelo do uspostave regionalnih popisa projekata od zajedničkog interesa. S ciljem osiguranja širokog konsenzusa, te bi regionalne skupine trebale osigurati blisku suradnju između država članica, nacionalnih regulatornih tijela, promotora projekta i relevantnih dionika. Suradnja bi se trebala što je više moguće oslanjati na postojeće strukture regionalne suradnje nacionalnih regulatornih tijela i operatora prijenosnih sustava (TSO) i druge strukture koje su uspostavile države članice i Komisija. U kontekstu te suradnje, nacionalna regulatorna tijela bi se trebala, kad je to potrebno, savjetovati s regionalnim skupinama, između ostalog, o izvedivosti regulatornih aspekata predloženih projekata i o izvedivosti predloženog roka za regulatorno odobrenje.
- (23) Kako bi se osiguralo da popis projekata od zajedničkog interesa na razini Unije („popis Unije”) bude ograničen na projekte koji najviše doprinose provedbi prioriteta koridora i područja strateške energetske infrastrukture, ovlasti usvajanja i preispitivanja popisa Unije trebalo bi dodijeliti Komisiji u skladu s člankom 290. UFEU-a, poštujući istodobno pravo država članica na odobravanje projekata od zajedničkog interesa povezanih s njihovim državnim područjem. U skladu s analizom provedenom u okviru procjene utjecaja koji se prilaže prijedlogu, a koji je doveo do ove Uredbe, broj takvih projekata procjenjuje se na nekih 100 u području električne energije, odnosno 50 u području plina. Uzimajući u obzir tu procjenu i potrebu osiguranja postizanja ciljeva ove Uredbe, ukupan broj projekata od zajedničkog interesa trebao bi ostati savladiv te stoga ne bi smio značajno prelaziti brojku od 220. Prilikom pripreme i izrade delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti Europskom parlamentu i Vijeću šalju istodobno, na vrijeme i na primjeren način.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 15.

⁽²⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

⁽³⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 1.

- (24) Novi bi popis Unije trebalo sastavljati svake dvije godine. Projekti od zajedničkog interesa koji su dovršeni ili više ne ispunjavaju relevantne kriterije i zahtjeve navedene u ovoj Uredbi ne bi se smjeli pojavljivati na sljedećem popisu Unije. Iz tog razloga, postojeći projekti od zajedničkog interesa koji trebaju biti uvršteni u sljedeći popis Unije trebali bi podlijegati istom postupku odabira za uspostavu regionalnih popisa i uspostavu popisa Unije kao predloženi projekti; međutim, trebalo bi voditi računa o smanjenju, što je više moguće, proizašlog administrativnog opterećenja, na primjer korištenjem u najvećoj mogućoj mjeri prethodno dostavljenih podataka i uzimanjem u obzir godišnjih izvješća promotora projekta.
- (25) Projekte od zajedničkog interesa trebalo bi provesti čim prije te detaljno pratiti i evaluirati, uz minimalno administrativno opterećenje za promotore projekta. Komisija bi trebala imenovati europske koordinate za projekte koji se suočavaju s posebnim teškoćama.
- (26) Postupci izdavanja dozvola ne bi smjeli dovesti do administrativnih opterećenja koji su nerazmjerni veličini ili složenosti projekta niti stvoriti prepreke razvoju transeuropskih mreža i pristupa tržištu. U zaključcima Vijeća od 19. veljače 2009. istaknuta je potreba utvrđivanja i uklanjanja prepreka ulaganju, također putem racionalizacije postupaka planiranja i savjetovanja. Ti su zaključci također potkrijepljeni zaključcima Europskog vijeća od 4. veljače 2011. koji ponovno ističu važnost pojednostavljenja i poboljšanja postupaka izdavanja dozvola poštujući nacionalne ovlasti.
- (27) Planiranje i provedbu projekata Unije od zajedničkog interesa u područjima energetske, prometne i telekomunikacijske infrastrukture trebalo bi uskladiti kako bi se stvorile sinergije kada god to ima smisla s cjelokupnoga gospodarskog, tehničkog, okolišnog ili stajališta prostornog planiranja te vodeći računa o relevantnim sigurnosnim aspektima. Tako bi prilikom planiranja raznih europskih mreža prednost mogla biti dana integriranim prometnim, komunikacijskim i energetskim mrežama, kako bi se osiguralo minimalno zauzimanje zemljišta, osiguravajući pri tom, kadgod je moguće, ponovno korištenje postojećih ili napuštenih trasa, s ciljem smanjenja na najmanju mjeru svakog negativnog društvenog, gospodarskog i financijskog utjecaja te utjecaja na okoliš.
- (28) Projekti od zajedničkog interesa trebali bi dobiti „prioritetni status” na nacionalnoj razini radi osiguranja brze administrativne obrade. Nadležna bi tijela trebala smatrati projekte od zajedničkog interesa projektima od javnog interesa. Projekti s negativnim utjecajem na okoliš, zbog prevladavajućeg javnog interesa, trebali bi dobiti odobrenje kada su zadovoljeni svi uvjeti na temelju Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore ⁽¹⁾ i Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike ⁽²⁾.
- (29) Uspostava nadležnog tijela ili nadležnih tijela koja objedinjuju ili usklađuju sve postupke izdavanja dozvola („sve na jednom mjestu”) trebala bi smanjiti složenost, povećati učinkovitost i transparentnost te pomoći jačanju suradnje među državama članicama. Nakon njihovog određivanja, nadležna bi tijela trebala čim prije početi s radom.
- (30) Unatoč postojanju utvrđenih standarda za sudjelovanje javnosti u postupcima donošenja odluka u vezi s okolišom, potrebne su dodatne mjere s ciljem osiguranja najviših mogućih standarda transparentnosti i sudjelovanja javnosti za sva relevantna pitanja u postupku izdavanja dozvola za projekte od zajedničkog interesa.
- (31) Ispravna i usklađena provedba Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš ⁽³⁾, prema potrebi Direktive 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš ⁽⁴⁾, Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, potpisane u Aarhusu 25. lipnja 1998. ⁽⁵⁾ („Aarhuška konvencija”) i Konvencije iz Espooa o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica („Konvencija iz Espooa”) trebala bi osigurati usklađenost glavnih načela procjene učinaka na okoliš, uključujući i u prekograničnom kontekstu. Države članice trebale bi uskladiti svoje procjene projekata od zajedničkog interesa i, prema potrebi, provesti zajedničke procjene. Države bi članice trebalo poticati da razmijene najbolje prakse i ojačaju administrativne sposobnosti za postupke izdavanja dozvola.

⁽¹⁾ SL L 206, 22.7.1992., str. 7.

⁽²⁾ SL L 327, 22.12.2000., str. 1.

⁽³⁾ SL L 26, 28.1.2012., str. 1.

⁽⁴⁾ SL L 197, 21.7.2011., str. 30.

⁽⁵⁾ SL L 124, 17.5.2005., str. 4.

- (32) Važno je pojednostavniti i poboljšati postupke izdavanja dozvola, poštujući - u mjeri u kojoj je to moguće i uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti - nacionalne ovlasti i postupke za izgradnju nove infrastrukture. S obzirom na hitnost razvoja energetske infrastrukture, pojednostavnjenje postupka izdavanja dozvola trebalo bi biti popraćeno jasnim rokom u kojem odgovarajuća tijela donose odluku u vezi izgradnje projekta. Taj bi rok trebao potaknuti učinkovitije definiranje i obradu postupaka i ni u kojem slučaju ne bi smio ugroziti visoke standarde zaštite okoliša i sudjelovanja javnosti. U vezi s maksimalnim rokovima utvrđenima ovom Uredbom, države članice mogle bi unatoč tome težiti njihovom skraćivanju ako je izvedivo. Nadležna bi tijela trebala osigurati usklađenost s rokovima, a države bi članice trebale nastojati osigurati najučinkovitiju moguću obradu žalbi koje osporavaju materijalnu ili postupkovnu zakonitost sveobuhvatne odluke.
- (33) Kada države članice to smatraju primjerenim, u sveobuhvatnu odluku mogu uvrstiti odluke donesene u kontekstu: pregovora s pojedinačnim vlasnicima zemljišta o odobravanju pristupa, vlasništva ili prava na uporabu zemljišta; prostornih planova koji određuju opću namjenu zemljišta određene regije, obuhvaćaju druge razvoje kao što su autoceste, željeznica, zgrade i prirodna zaštićena područja i koji nisu izrađeni za posebnu svrhu planiranog projekta; izdavanja uporabnih dozvola. U kontekstu postupaka izdavanja dozvola, projekt od zajedničkog interesa mogao bi uključivati povezanu infrastrukturu u mjeri u kojoj je to bitno za izgradnju ili funkcioniranje projekta.
- (34) Ova Uredba, a posebno odredbe o izdavanju dozvola, sudjelovanju javnosti i provedbi projekata od zajedničkog interesa, trebala bi se primjenjivati ne dovodeći u pitanje međunarodno pravo i pravo Unije, uključujući odredbe o zaštiti okoliša i zdravlja ljudi te odredbe usvojene na temelju zajedničke ribarske i pomorske politike.
- (35) Troškove razvoja, izgradnje, djelovanja i održavanja projekata od zajedničkog interesa trebali bi u pravilu u potpunosti snositi korisnici infrastrukture. Projekti od zajedničkog interesa trebali bi biti prihvatljivi za prekograničnu raspodjelu troškova kada procjena potražnje na tržištu ili očekivanih učinaka na tarife ukazuje da se ne može očekivati da troškovi budu nadoknađeni tarifama koje plaćaju korisnici infrastrukture.
- (36) Osnova za raspravu o odgovarajućoj raspodjeli troškova trebala bi biti analiza troškova i koristi infrastrukturnog projekta na temelju usklađene metodologije analize energetske sustava, u okviru 10-godišnjih planova razvoja mreže koje je izradila Europska mreža operatora prijenosnih sustava na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009 i Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽¹⁾ i koje je preispitala Agencija. Ta bi analiza mogla uzeti u obzir pokazatelje i odgovarajuće referentne vrijednosti za usporedbu jediničnih troškova ulaganja.
- (37) Na sve više integriranom unutarnjem energetskom tržištu, jasna i transparentna pravila prekogranične raspodjele troškova nužna su s ciljem ubrzavanja ulaganja u prekograničnu infrastrukturu. Europsko vijeće je 4. veljače 2011. podsjetilo na važnost promicanja regulatornog okvira privlačnog ulaganja u mreže, uz određivanje tarifa na razinama sukladnima potrebama financiranja i odgovarajućoj raspodjeli troškova za prekogranična ulaganja, povećavajući tržišno natjecanje i konkurentnost i uzimajući u obzir utjecaj na potrošače. Prilikom odlučivanja o prekograničnoj raspodjeli troškova, nacionalna regulatorna tijela trebala bi osigurati da njezin utjecaj na nacionalne tarife ne predstavlja nerazmjerno opterećenje za potrošače. Nacionalna regulatorna tijela trebala bi također izbjegavati dvostruku potporu projektima uzimajući u obzir stvarne ili procijenjene pristojbe i prihode. Te bi pristojbe i prihode trebalo uzeti u obzir samo u mjeri u kojoj su namijenjeni pokrivanju dotičnih troškova i što je moguće više povezani s projektima. Kada zahtjev za ulaganje uzima u obzir koristi izvan granica dotične države članice, nacionalna bi se regulatorna tijela trebala savjetovati s dotičnim operatorima prijenosnih sustava (TSO) o analizi troškova i koristi za određeni projekt.
- (38) Postojećim pravom unutarnjeg energetskog tržišta zahtijeva se da tarife za pristup plinskim i elektroenergetskim mrežama daju odgovarajuće poticaje za ulaganje. Prilikom primjene prava unutarnjeg energetskog tržišta, nacionalna bi regulatorna tijela trebala osigurati stabilan i predvidiv regulatorni okvir s poticajima za projekte od zajedničkog interesa, uključujući dugoročne poticaje, koji su razmjerni razini specifičnog rizika projekta. To se posebno odnosi na inovativne tehnologije prijenosa električne energije omogućujući integraciju velikih razmjera obnovljive energije, distribuiranih izvora energije ili odgovora na potražnju u međusobno povezanim mrežama te na infrastrukturu za prijenos plina koja bi ponudila veći kapacitet ili dodatnu fleksibilnost tržištu kako bi se omogućilo kratkoročno trgovanje ili rezervna opskrba u slučaju poremećaja u opskrbi.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

- (39) Ova se Uredba primjenjuje samo na izdavanje dozvola, sudjelovanje javnosti i regulatornu obradu projekata od zajedničkog interesa u smislu navedenom u ovoj Uredbi. Države članice mogu unatoč tome primijeniti, na temelju njihovog nacionalnog prava, ista ili slična pravila na druge projekte koji nemaju status projekata od zajedničkog interesa unutar područja primjene ove Uredbe. U pogledu regulatornih poticaja države članice mogu primijeniti, na temelju njihovog nacionalnog prava, ista ili slična pravila na projekte od zajedničkog interesa koji pripadaju kategoriji skladištenja električne energije.
- (40) Države članice koje trenutačno ne predviđaju pravni status najvećeg nacionalnog značaja koji je moguće pripisati energetske infrastrukturnim projektima u kontekstu postupaka izdavanja dozvola trebale bi razmotriti uvođenje takvog statusa, posebno evaluirajući bi li to ubrzalo postupke izdavanja dozvola.
- (41) Europski energetski program za oporavak (EEPR), uspostavljen Uredbom (EZ) br. 663/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ pokazao je dodatnu vrijednost privatnog financiranja financijskom polugom putem značajne financijske pomoći Unije s ciljem omogućivanja provedbe projekata od europskog značaja. Europsko vijeće je 4. veljače 2011. priznalo da neki energetski infrastrukturni projekti mogu zahtijevati ograničeno javno financiranje za pridobivanje privatnog financiranja. U svjetlu gospodarske i financijske krize i proračunskih ograničenja, unutar sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira trebalo bi razviti ciljanu potporu, u obliku bespovratnih sredstava i financijskih instrumenata, koja će privući nove ulagatelje u prioritetne koridore i područja energetske infrastrukture, uz minimalni proračunski doprinos Unije. Relevantne mjere trebale bi se temeljiti na iskustvu stečenom tijekom pilot faze nakon koje bi uslijedilo uvođenje obveznica projekta za financiranje infrastrukturnih projekata.
- (42) Projekti od zajedničkog interesa u području električne energije, plina i ugljikovog dioksida trebali bi biti prihvatljivi za dobivanje financijske pomoći Unije za studije i, u određenim uvjetima, za radove čim takvo financiranje postane raspoloživo na temelju odgovarajuće uredbe o instrumentu za povezivanje Europe u obliku bespovratnih sredstava ili inovativnih financijskih instrumenata. Time će se osigurati da potporu po mjeri mogu dobiti oni projekti od zajedničkog interesa koji nisu održivi unutar postojećeg regulatornog okvira i u tržišnim uvjetima. Važno je izbjeći svako narušavanje tržišnog natjecanja, posebno između projekata koji doprinose postizanju istog prioritetnog koridora Unije. Takva financijska pomoć trebala bi osigurati potrebne sinergije sa Strukturnim fondovima, iz kojih će se financirati pametne energetske distribucijske mreže od lokalnog ili regionalnog značaja. Postupak u tri koraka primjenjuje se na ulaganja u projekte od zajedničkog interesa. Prvo, tržište bi trebalo imati prednost kod ulaganja. Drugo, ako ulaganja nisu učinjena putem tržišta, trebalo bi pronaći regulatorna rješenja, prilagoditi odgovarajući regulatorni okvir ako je potrebno te osigurati ispravnu primjenu odgovarajućeg regulatornog okvira. Treće, ako prva dva koraka nisu dovoljna za dobivanje nužnih ulaganja u projekte od zajedničkog interesa, financijska pomoć Unije mogla bi se odobriti ako projekt od zajedničkog interesa udovoljava primjenjivim kriterijima prihvatljivosti.
- (43) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest razvoj i interoperabilnost transeuropskih energetskih mreža i povezivanje s takvim mrežama, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (44) Uredbe (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (45) Odluku br. 1364/2006/EZ trebalo bi stoga staviti izvan snage,
- DONIJELI SU OVU UREDBU:
- POGLAVLJE I.
- OPĆE ODREDBE**
- Članak 1.
- Predmet i područje primjene**
1. Ovom se Uredbom utvrđuju smjernice za pravovremeni razvoj i interoperabilnost prioritetnih koridora i područja transeuropske energetske infrastrukture iz Priloga I. („prioritetni koridori i područja energetske infrastrukture”).

(¹) SL L 200, 31.7.2009., str. 31.

2. Ovom se Uredbom posebno:

- (a) pristupa utvrđivanju projekata od zajedničkog interesa nužnih za provedbu prioritetnih koridora i područja koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture u području električne energije, plina, nafte i ugljikovog dioksida navedenih u Prilogu II. („kategorije energetske infrastrukture”);
- (b) olakšava pravovremena provedba projekata od zajedničkog interesa pojednostavnjenjem, bliskijom koordinacijom i ubrzavanjem postupaka izdavanja dozvola te većim sudjelovanjem javnosti;
- (c) predviđaju pravila i smjernice za prekograničnu raspodjelu troškova i poticaje povezane s rizikom za projekte od zajedničkog interesa;
- (d) utvrđuju uvjeti prihvatljivosti projekata od zajedničkog interesa za financijsku pomoć Unije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe, pored definicija predviđenih u direktivama 2009/28/EZ, 2009/72/EZ i 2009/73/EZ, uredbama (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „energetska infrastruktura” znači svaka fizička oprema ili objekt koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture, a nalazi se unutar Unije ili povezuje Uniju s jednom ili više trećih zemalja;
- (2) „sveobuhvatna odluka” znači odluka ili niz odluka koje donosi tijelo ili tijela države članice, ne uključujući sudove, koje određuje može li ili ne promotor projekta dobiti odobrenje za izgradnju energetske infrastrukture za realizaciju projekta ne dovodeći u pitanje niti jednu odluku donesenu u kontekstu upravnog žalbenog postupka;
- (3) „projekt” znači jedan ili više vodova, cjevovoda, objekata, opreme ili instalacija koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture;
- (4) „projekt od zajedničkog interesa” znači projekt nužan za provedbu prioritetnih koridora i područja energetske infrastrukture navedenih u Prilogu I. i koji se nalazi na popisu Unije projekata od zajedničkog interesa iz članka 3.;

- (5) „usko grlo energetske infrastrukture” znači ograničenje fizičkih protoka u energetske sustavu zbog nedostatnog kapaciteta prijenosa, što uključuje, između ostalog, nedostatak infrastrukture;
- (6) „promotor projekta” znači jedno od sljedećeg:
 - (a) operator prijenosnog sustava (TSO), operator distribucijskog sustava ili drugi operator ili ulagatelj koji razvija projekt od zajedničkog interesa;
 - (b) ako postoji nekoliko operatora prijenosnih sustava (TSO), operatora distribucijskih sustava, drugih operatora, ulagatelja ili skupina tih osoba, subjekt s pravnom osobnosti na temelju primjenjivog nacionalnog prava, koji je određen njihovim ugovornim sporazumom i koji ima ovlasti prihvatiti pravne obveze i snositi financijsku odgovornost u ime stranaka ugovornog sporazuma;
- (7) „pametna mreža” znači elektroenergetska mreža koja na isplativ način može objediniti ponašanje i djelovanje svih korisnika koji su na nju spojeni, uključujući proizvođače, potrošače i one koje proizvode i troše, s ciljem osiguranja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s malim gubicima i visokom razinom kvalitete, sigurnosti opskrbe i zaštite;
- (8) „radovi” znači kupnja, nabava i uporaba sastavnih dijelova, sustava i usluga, uključujući softver, izradu nacrti i izvođenje građevinskih radova i montažu u vezi s projektom, prihvaćanje tehničkih uvjeta montaže i početak provedbe projekta;
- (9) „studije” znači aktivnosti potrebne za pripremu provedbe projekta, uključujući pripremne studije, studije izvedivosti, evaluacijske studije, studije ispitivanja i validacijske studije, uključujući softver, i sve ostale mjere tehničke podrške, uključujući prethodne aktivnosti utvrđivanja i razvoja projekta te odlučivanja o njegovu financiranju, kao što su izviđanje dotičnih lokacija i priprema financijskog paketa;
- (10) „nacionalno regulatorno tijelo” znači nacionalno regulatorno tijelo određeno u skladu s člankom 35. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ ili člankom 39. stavkom 1. Direktive 2009/73/EZ;
- (11) „puštanje u rad” znači postupak puštanja projekta u rad nakon njegove izgradnje.

POGLAVLJE II.

PROJEKTI OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

Članak 3.

Popis projekata od zajedničkog interesa Unije

1. Ovom se Uredbom utvrđuje dvanaest regionalnih skupina („skupine”) kako je navedeno u Prilogu III.1. Članstvo svake skupine temelji se na svakom prioritetnom koridoru i području i njezinoj dotičnoj geografskoj pokrivenosti kako je navedeno u Prilogu I. Ovlasti odlučivanja u skupinama ograničene su na države članice i Komisiju, na koje se u tu svrhu upućuje kao na tijelo odlučivanja skupina.

2. Svaka skupina donosi svoj poslovnik, uzimajući u obzir odredbe navedene u Prilogu III.

3. Tijelo odlučivanja svake skupine usvaja regionalni popis predloženih projekata od zajedničkog interesa sastavljen u skladu s postupkom navedenim u Prilogu III.2., doprinosom svakog projekta provedbi prioritetnih koridora i područja energetske infrastrukture te njihovom zadovoljenju kriterija iz članka 4.

Skupina prilikom sastavljanja svojeg regionalnog popisa:

(a) za svaki pojedinačni prijedlog projekta od zajedničkog interesa traži odobrenje država članica, na čije se državno područje projekt odnosi; ako država članica donese odluku o nedavanju svojeg odobrenja, dotičnoj skupini navodi opravdane razloge takve odluke;

(b) uzima u obzir savjet Komisije čiji je cilj imati savladiv ukupan broj projekata od zajedničkog interesa.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 16. kojima se utvrđuje popis projekata od zajedničkog interesa Unije („popis Unije”), podložno članku 172. drugom stavku UFEU-a. Popis Unije navodi se u obliku priloga овог Uredbi.

Prilikom izvršavanja svoje ovlasti, Komisija osigurava utvrđivanje popisa Unije svake dvije godine, na temelju regionalnih popisa koje donose tijela odlučivanja skupina kako je utvrđeno u Prilogu III.1. točki (2), slijedeći postupak naveden u stavku 3. ovog članka.

Prvi popis Unije donosi se do 30. rujna 2013.

5. Prilikom donošenja popisa Unije na temelju regionalnih popisa, Komisija:

(a) osigurava uvrštavanje samo onih projekata koji zadovoljavaju kriterije iz članka 4.;

(b) osigurava dosljednost između regija, uzimajući u obzir mišljenje Agencije iz Priloga III.2. točke (12);

(c) uzima u obzir svako mišljenje država članica kako je navedeno u Prilogu III.2. točki (9); i

(d) teži savladivom ukupnom broju projekata od zajedničkog interesa na popisu Unije.

6. Projekti od zajedničkog interesa uvršteni na popis Unije sukladno stavku 4. ovog članka postaju sastavni dio relevantnih regionalnih investicijskih planova na temelju članka 12. uredba (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 i dotičnih nacionalnih 10-godišnjih planova razvoja mreže na temelju članka 22. direktiva 2009/72/EZ i 2009/73/EZ i drugih dotičnih nacionalnih infrastrukturnih planova, prema potrebi. Ti projekti dobivaju najveći mogući prioritet u okviru svakog od tih planova.

Članak 4.

Kriteriji za projekte od zajedničkog interesa

1. Projekti od zajedničkog interesa zadovoljavaju sljedeće opće kriterije:

(a) projekt je nužan za barem jedan od prioritetnih koridora i područja energetske infrastrukture;

(b) potencijalne cjelokupne koristi projekta, procijenjene u skladu s odgovarajućim posebnim kriterijima iz stavka 2., dugoročno nadilaze njegove troškove, i

(c) projekt zadovoljava bilo koji od sljedećih kriterija:

i. uključuje najmanje dvije države članice izravnim prelaskom granice dvije ili više država članica;

ii. nalazi se na državnom području jedne države članice i ima značajan prekogranični učinak naveden u Prilogu IV.1.;

iii. prelazi granicu najmanje jedne države članice i zemlje Europskoga gospodarskog prostora.

2. Sljedeći posebni kriteriji primjenjuju se na projekte od zajedničkog interesa koji pripadaju posebnim kategorijama energetske infrastrukture:

- (a) za projekte prijenosa i skladištenja električne energije koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture navedenim u Prilogu II.1. točkama od (a) do (d), projekt značajno doprinosi barem jednom od sljedećih posebnih kriterija:
- i. integraciji tržišta, između ostalog, ukidanjem izolacije najmanje jedne države članice i smanjenjem uskih grla energetske infrastrukture; tržišnom natjecanju i fleksibilnosti sustava;
 - ii. održivosti, između ostalog, putem uključivanja obnovljive energije u mrežu i prijenosa te energije do velikih potrošačkih centara i skladišta;
 - iii. sigurnosti opskrbe, između ostalog putem interoperabilnosti, odgovarajućih priključaka te sigurnog i pouzdanog rada sustava;
- (b) za plinske projekte koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture navedene u Prilogu II.2., projekt značajno doprinosi barem jednom od sljedećih posebnih kriterija:
- i. integraciji tržišta, između ostalog, ukidanjem izolacije najmanje jedne države članice i smanjenjem uskih grla energetske infrastrukture; interoperabilnosti i fleksibilnosti sustava;
 - ii. sigurnosti opskrbe, između ostalog, putem odgovarajućih priključaka i diversifikacije izvora opskrbe, drugih strana u opskrbi i pravaca;
 - iii. tržišnom natjecanju, između ostalog, putem diversifikacije izvora opskrbe, drugih strana u opskrbi i pravaca;
 - iv. održivosti, između ostalog putem smanjenja emisija, podupiranjem povremene proizvodnje obnovljive energije i povećanjem uporabe obnovljivog plina;
- (c) za projekte električne pametne mreže koji pripadaju kategoriji energetske infrastrukture navedenoj u Prilogu II.1. točki (e), projekt značajno doprinosi barem jednom od sljedećih posebnih kriterija:
- i. povezivanju i uključivanju korisnika mreže s novim tehničkim zahtjevima u vezi s njihovom ponudom i potražnjom električne energije;
 - ii. učinkovitosti i interoperabilnosti prijenosa i distribucije električne energije u svakodnevnom radu mreže;
 - iii. sigurnosti mreže, kontroli sustava i kvaliteti opskrbe;
 - iv. optimiziranom planiranju budućih isplativih ulaganja u mrežu;
 - v. funkcioniranju tržišta i uslugama klijenata;
 - vi. uključivanju korisnika u upravljanje njihovom uporabom energije;
- (d) za projekte transporta nafte koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture navedenim u Prilogu II.3., projekt značajno doprinosi barem jednom od sljedećih posebnih kriterija:
- i. sigurnosti opskrbe smanjenjem ovisnosti o jednom izvoru ili pravcu opskrbe;
 - ii. učinkovitoj i održivoj primjeni resursa putem ublažavanja rizika za okoliš;
 - iii. interoperabilnosti;
- (e) za projekte transporta ugljikovog dioksida koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture navedenim u Prilogu II.4., projekt značajno doprinosi barem jednom od sljedećih posebnih kriterija:
- i. izbjegavanju emisija ugljikovog dioksida održavajući sigurnost energetske opskrbe;
 - ii. povećanju otpornosti i sigurnosti transporta ugljikovog dioksida;
 - iii. učinkovitim korištenju resursa, omogućivanjem povezivanja više izvora ugljikovih dioksida i skladišta putem zajedničke infrastrukture i smanjenjem opterećenja i rizika za okoliš.
3. Za projekte koji pripadaju kategorijama energetske infrastrukture navedenim u Prilogu II.1. do 3., kriteriji navedeni u ovom članku procjenjuju se u skladu s pokazateljima iz Priloga IV.2. do 5.

4. S ciljem olakšavanja procjene svih projekata koji bi mogli biti prihvatljivi kao projekti od zajedničkog interesa i koji bi mogli biti uvršteni na regionalni popis, svaka skupina procjenjuje doprinos svakog projekta provedbi istog prioritetnog koridora ili područja na transparentan i objektivan način. Svaka skupina utvrđuje svoju metodu procjene na osnovi ukupnog doprinosa kriterijima iz stavka 2.; ta procjena dovodi do razvrstavanja projekata za internu primjenu skupine. Niti regionalni popis niti popis Unije ne sadrže nikakvo razvrstavanje niti se takvo razvrstavanje koristi za neke kasnije svrhe osim kako je opisano u Prilogu III.2. točki (14).

Prilikom procjene projekata, svaka skupina može nadalje uzeti u obzir:

- (a) hitnost svakog predloženog projekta kako bi se udovoljilo ciljevima energetske politike Unije o integraciji tržišta, između ostalog, ukidanjem izolacije najmanje jedne države članice i tržišnog natjecanja, održivosti i sigurnosti opskrbe;
- (b) broj država članica na koje svaki projekt utječe, osiguravajući jednake mogućnosti za projekte koji uključuju rubne države članice;
- (c) doprinos svakog projekta teritorijalnoj koheziji; i
- (d) komplementarnost u vezi s drugim predloženim projektima.

Za projekte pametne mreže koji pripadaju kategoriji energetske infrastrukture navedenoj u Prilogu II.1. točki (e), razvrstavanje se provodi za one projekte koji utječu na dvije iste države članice i u obzir se također uzima broj korisnika na koje projekt utječe, godišnja potrošnja energije i udio proizvodnje iz izvora, koje nije moguće revidirati, u području tih korisnika.

Članak 5.

Provedba i praćenje

1. Promotori projekta izrađuju plan provedbe za projekte od zajedničkog interesa, uključujući raspored za svaki od sljedećeg:

- (a) studije izvedivosti i projektne studije;
- (b) odobrenje nacionalnog regulatornog tijela ili nekog drugog dotičnog tijela;
- (c) izgradnju i puštanje u rad;
- (d) izdavanje dozvola iz članka 10. stavka 4. točke (b).

2. Operatori prijenosnih sustava (TSO), operatori distribucijskih sustava i drugi operatori međusobno surađuju s ciljem olakšavanja razvoja projekata od zajedničkog interesa u njihovom području.

3. Agencija i dotične skupine prate napredak postignut na provedbi projekata od zajedničkog interesa i, prema potrebi, daju preporuke kako bi se olakšala provedba projekata od zajedničkog interesa. Skupine mogu zahtijevati dostavljanje dodatnih informacija u skladu sa stavcima 4., 5. i 6., sazivati sastanke s dotičnim stranama i pozvati Komisiju da provjeri dostavljene informacije na mjestu.

4. Do 31. ožujka svake godine nakon godine uključivanja projekta od zajedničkog interesa na popis Unije u skladu s člankom 3., promotori projekta podnose godišnje izvješće, za svaki projekt koji pripada kategorijama navedenima u Prilogu II.1. i 2., nadležnom tijelu iz članka 8. i bilo Agenciji ili, za projekte koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.3. i 4., dotičnoj skupini. U tom je izvješću detaljno opisano sljedeće:

- (a) napredak postignut na razvoju, izgradnji i puštanju projekta u rad, posebno u pogledu postupaka izdavanja dozvola i savjetovanja;
- (b) prema potrebi, kašnjenja u odnosu na plan provedbe, razlozi takvih kašnjenja i drugih teškoća na koje se naišlo;
- (c) prema potrebi, revidirani plan čiji je cilj prevladavanje kašnjenja.

5. U roku od tri mjeseca od primitka godišnjih izvješća iz stavka 4. ovog članka, Agencija podnosi skupinama konsolidirano izvješće za projekte od zajedničkog interesa koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. i 2., evaluirajući postignuti napredak i, prema potrebi, daje preporuke o tome kako prevladati kašnjenja i moguće teškoće. U tom se konsolidiranom izvješću također evaluira, u skladu s člankom 6. stavcima 8. i 9. Uredbe (EZ) br. 713/2009, dosljedna provedba razvojnih planova mreža na razini Unije u vezi s prioritetnim koridorima i područjima energetske infrastrukture.

6. Svake godine nadležna tijela iz članka 8. podnose izvješće odnosnoj skupini o napretku i, prema potrebi, kašnjenjima u provedbi projekata od zajedničkog interesa koji se nalaze na njihovom državnom području s obzirom na postupke izdavanja dozvola te o razlozima takvih kašnjenja.

7. Ako puštanje u rad projekta od zajedničkog interesa kasni u odnosu na plan provedbe, zbog razloga koji nisu viši razlozi izvan kontrole promotora projekta:

- (a) u mjeri u kojoj se mjere iz članka 22. stavka 7. točke (a), (b) ili (c) direktiva 2009/72/EZ i 2009/73/EZ primjenjuju u skladu s odnosnim nacionalnim pravom, nacionalna regulatorna tijela osiguravaju provedbu ulaganja;
- (b) ako se mjere nacionalnih regulatornih tijela u skladu s točkom (a) ne primjenjuju, promotor projekta odabire treću stranu za financiranje ili izgradnju čitavog ili dijela projekta. Promotor projekta to čini prije nego što kašnjenje u odnosu na datum puštanja u rad iz plana provedbe premaši dvije godine;
- (c) ako treća strana nije odabrana u skladu s točkom (b), država članica ili, kada je država članica to predvidjela, nacionalno regulatorno tijelo mogu, u roku od dva mjeseca od isteka razdoblja iz točke (b), odrediti treću stranu za financiranje ili izgradnju projekta koju promotor projekta prihvaća;
- (d) ako kašnjenje u odnosu na datum puštanja u rad iz plana provedbe premaši dvije godine i dva mjeseca, Komisija, podložno sporazumu i uz punu suradnju dotičnih država članica, može pokrenuti poziv na podnošenje prijedloga otvoren svakoj trećoj strani sposobnoj da postane promotor projekta za izgradnju projekta u skladu s dogovorenim rasporedom;
- (e) u slučaju primjene točke (c) ili (d), operator sustava u čijem se području ulaganje nalazi daje operatorima zaduženima za provedbu ili ulagateljima ili trećoj strani sve informacije nužne za realizaciju ulaganja, povezuje nova sredstva s prijenosnom mrežom te općenito ulaže najveće napore s ciljem olakšavanja provedbe ulaganja i sigurnog, pouzdanog i učinkovitog rada i održavanja projekta od zajedničkog interesa.

8. Projekt od zajedničkog interesa može se maknuti s popisa Unije u skladu s postupkom navedenim u članku 3. stavku 4. ako se njegovo uključivanje na taj popis temeljilo na netočnim informacijama koje su bile presudni čimbenik za takvo uvršćavanje ili ako projekt nije u skladu s pravom Unije.

9. Projekti koji više nisu na popisu Unije gube sva prava i obveze povezane sa statusom projekta od zajedničkog interesa koji proizlazi iz ove Uredbe.

Međutim, projekt koji više nije na popisu Unije, ali čiji je zahtjev za prijavu nadležno tijelo prihvatilo na pregled, zadržava prava i obveze koje proizlaze iz poglavlja III., osim ako projekt više nije na popisu zbog razloga navedenih u stavku 8.

10. Ovaj članak ne dovodi u pitanje niti jednu financijsku pomoć Unije odobrenu nekom projektu od zajedničkog interesa prije njegovog uklanjanja s popisa Unije.

Članak 6.

Europski koordinatori

1. Kada projekt od zajedničkog interesa naiđe na značajne teškoće u provedbi, Komisija može odrediti, u dogovoru s dotičnim državama članicama, europskog koordinatora na razdoblje do godinu dana koje se može dvaput obnoviti.

2. Europski koordinator:

- (a) promiče projekte za koje je određen europskim koordinatorom i prekogranični dijalog između promotora projekta i svih dotičnih dionika;
- (b) prema potrebi pomaže svim stranama u savjetovanju s dotičnim dionicima i ishoduju potrebnih dozvola za projekte;
- (c) prema potrebi, savjetuje promotore projekta o financiranju projekta;
- (d) osigurava da dotične države članice dobiju odgovarajuću podršku i strateško usmjerenje za pripremu i provedbu projekata;
- (e) podnosi Komisiji svake godine i, prema potrebi, nakon završetka svojeg mandata, izvješće o napretku projekata i o svim teškoćama i preprekama koje će vjerojatno uzrokovati značajno kašnjenje u pogledu datuma puštanja projekta u rad. Komisija prosljeđuje izvješće Europskom parlamentu i dotičnim skupinama.

3. Europski koordinator odabire se na temelju njegovog iskustva s obzirom na posebne zadatke koji mu se dodjeljuju za dotične projekte.

4. U odluci o određivanju europskog koordinatora određuju se nadležnosti, s detaljima o trajanju mandata, posebne zadaće i odgovarajući rokovi te metodologija koja se mora poštovati. Napori na koordinaciji razmjerni su složenosti i procijenjenim troškovima projekata.

5. Dotične države članice u potpunosti surađuju s europskim koordinatorom u izvršavanju njegovih zadaća iz stavaka 2. i 4.

POGLAVLJE III.

IZDAVANJE DOZVOLA I SUDJELOVANJE JAVNOSTI

Članak 7.

„Prioritetni status” projekata od zajedničkog interesa

1. Donošenjem popisa Unije određuje se, za potrebe bilo koje odluke donesene u postupku izdavanja dozvola, nužnost tih projekata sa stajališta energetske politike, ne dovodeći u pitanje točnu lokaciju, trasu ili tehnologiju projekta.

2. Za potrebe osiguranja učinkovite administrativne obrade zahtjeva za prijavu u vezi s projektima od zajedničkog interesa, promotori projekta i sva dotična tijela osiguravaju takvim zahtjevima najbržu pravno moguću obradu.

3. Kada takav status postoji u nacionalnom pravu, projektima od zajedničkog interesa dodjeljuje se status od najvećeg mogućeg nacionalnog značaja i kao takvi se obrađuju u postupcima izdavanja dozvola - i ako je nacionalnim pravom to omogućeno, u prostornom planiranju - uključujući one u vezi s procjenom utjecaja na okoliš, na način na koji je takva obrada predviđena nacionalnim pravom primjenjivim na odgovarajuću vrstu energetske infrastrukture.

4. Do 16. kolovoza 2013. Komisija izdaje neobvezujuće smjernice kojima državama članicama daje potporu u određivanju primjerenih zakonodavnih i nezakonodavnih mjera za racionalizaciju postupaka procjene utjecaja na okoliš i osigurava usklađenu primjenu postupaka utjecaja na okoliš koji se zahtijevaju na temelju prava Unije za projekte od zajedničkog interesa.

5. Države članice ocjenjuju, vodeći računa o smjernicama iz stavka 4., koje mjere racionalizacije postupaka procjene utjecaja na okoliš i osiguravanja usklađene primjene su moguće i obavješuju Komisiju o rezultatima.

6. U roku od devet mjeseci od datuma izdavanja smjernica iz stavka 4. države članice donose nezakonodavne mjere koje su odredile sukladno stavku 5.

7. U roku od 24 mjeseca od datuma izdavanja smjernica iz stavka 4., države članice donose zakonodavne mjere koje su odredile sukladno stavku 5. Te mjere ne dovode u pitanje obveze koje proizlaze iz prava Unije.

8. S obzirom na utjecaje na okoliš navedene u članku 6. stavku 4. Direktive 92/43/EEZ i članku 4. stavku 7. Direktive 2000/60/EZ, projekti od zajedničkog interesa smatraju se projektima javnog interesa sa stajališta energetske politike i mogu se smatrati projektima od prevladavajućeg javnog interesa, pod uvjetom da su ispunjeni svi uvjeti navedeni u tim direktivama.

Ako se zahtijeva mišljenje Komisije u skladu s Direktivom 92/43/EEZ, Komisija i nadležno tijelo iz članka 9. ove Uredbe osiguravaju da se odluka u vezi prevladavajućeg javnog interesa projekta donese unutar roka sukladno članku 10. stavku 1. ove Uredbe.

Članak 8.

Organizacija postupka izdavanja dozvola

1. Do 16. studenoga 2013., svaka država članica određuje jedno nacionalno nadležno tijelo koje je odgovorno za olakšavanje i koordinaciju postupka izdavanja dozvola za projekte od zajedničkog interesa.

2. Odgovornost nadležnog tijela iz stavka 1. i/ili zadaće s tim u vezi mogu se dodijeliti, ili dati na izvršenje, drugom tijelu u pogledu projekta od zajedničkog interesa ili određene kategorije projekata od zajedničkog interesa, pod uvjetom da:

(a) nadležno tijelo obavijesti Komisiju o takvoj dodjeli i da nadležno tijelo ili promotor projekta objavi te informacije na internetskoj stranici kako je navedeno u članku 9. stavku 7.;

(b) je samo jedno tijelo odgovorno za pojedini projekt od zajedničkog interesa, da je jedini kontakt za promotora projekta u postupku donošenja sveobuhvatne odluke za određeni projekt od zajedničkog interesa i da koordinira dostavu svih relevantnih dokumenata i informacija.

Nadležno tijelo može zadržati odgovornost utvrđivanja rokova, ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene u skladu s člankom 10.

3. Ne dovodeći u pitanje odgovarajuće zahtjeve na temelju međunarodnog prava i prava Unije, nadležno tijelo poduzima radnje s ciljem olakšavanja donošenja sveobuhvatne odluke. Sveobuhvatna odluka donosi se unutar roka iz članka 10. stavka 1. i 2. i u skladu s jednom od sljedećih shema:

(a) integrirana shema: sveobuhvatnu odluku donosi nadležno tijelo i ona predstavlja jedinu pravno obvezujuću odluku koja proizlazi iz zakonskog postupka izdavanja dozvola. Kada se projekt odnosi na druga tijela, ta tijela mogu, u skladu s nacionalnim pravom, dati svoje mišljenje u postupku, koje nadležno tijelo uzima u obzir;

(b) koordinirana shema: sveobuhvatna odluka obuhvaća više pojedinačnih pravno obvezujućih odluka koje je donijelo nekoliko dotičnih tijela, a koje usklađuje nadležno tijelo. Nadležno tijelo može osnovati radnu skupinu u kojoj su zastupljena sva dotična tijela s ciljem sastavljanja rasporeda izdavanja dozvola u skladu s člankom 10. stavkom 4. točkom (b) te praćenja i koordiniranje njegove provedbe. Nadležno tijelo, uz savjetovanje s drugim dotičnim tijelima, prema potrebi, u skladu s nacionalnim pravom, i ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene sukladno članku 10., određuje na pojedinačnoj osnovi razuman rok unutar kojeg se donose pojedinačne odluke. Nadležno tijelo može donijeti pojedinačnu odluku u ime drugog dotičnog nacionalnog tijela ako odluka tog tijela nije donesena unutar roka i ako kašnjenje ne može biti primjereno opravdano; ili ako je predviđeno nacionalnim pravom, i u mjeri u kojoj je to u skladu s pravom Unije, nadležno tijelo može smatrati da je drugo dotično nacionalno tijelo odobrilo ili odbacilo projekt ako odluka tog tijela nije donesena unutar roka. Ako je to predviđeno nacionalnim pravom, nadležno tijelo može zanemariti pojedinačnu odluku drugog dotičnog nacionalnog tijela ako smatra da ta odluka nije dovoljno potkrijepljena s obzirom na osnovne dokaze koje je podnijelo dotično nacionalno tijelo; pri tom nadležno tijelo osigurava poštivanje relevantnih zahtjeva na temelju međunarodnog prava i prava Unije i valjano opravdava svoju odluku;

(c) zajednička shema: sveobuhvatnu odluku koordinira nadležno tijelo. Nadležno tijelo, uz savjetovanje s drugim dotičnim tijelima, prema potrebi u skladu s nacionalnim pravom i ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene sukladno članku 10., određuje na pojedinačnoj osnovi razuman rok unutar kojeg se donose pojedinačne odluke. Ono prati da dotična tijela poštuju rokove.

Ako se ne očekuje da dotično tijelo donese pojedinačnu odluku unutar roka, to tijelo odmah obavješćuje nadležno tijelo uz opravdanje za takvo kašnjenje. Zatim nadležno tijelo ponovno zadaje rok za donošenje takve pojedinačne odluke, pridržavajući se pritom ukupnih rokova utvrđenih sukladno članku 10.

Priznajući nacionalne specifičnosti u postupcima planiranja i izdavanja dozvola, države članice mogu odabrati između triju

shema iz prvog podstavka točaka (a), (b) i (c) s ciljem olakšavanja i koordinacije njihovih postupaka i odlučiti se za provedbu najučinkovitije sheme. Ako država članica odabere zajedničku shemu, obavješćuje Komisiju o razlozima takvog odabira. Komisija evaluira učinkovitost shema u izvješću iz članka 17.

4. Države članice mogu primijeniti različite sheme kako je navedeno u stavku 3. za projekte od zajedničkog interesa na kopnu i moru.

5. Ako projekt od zajedničkog interesa zahtijeva donošenje odluka u dvije ili više država članica, dotična nadležna tijela poduzimaju sve potrebne korake za djelotvornu i učinkovitu međusobnu suradnju i koordinaciju, uključujući u pogledu odredaba iz članka 10. stavka 4. Države članice nastoje osigurati zajedničke postupke, posebno u vezi s procjenom utjecaja na okoliš.

Članak 9.

Transparentnost i sudjelovanje javnosti

1. Do 16. svibnja 2014. država članica ili nadležno tijelo, prema potrebi u suradnji s ostalim zainteresiranim tijelima, objavljuje priručnik o postupanju u postupku izdavanja dozvola koji se odnosi na projekte od zajedničkog interesa. Priručnik se ažurira prema potrebi i dostupan je javnosti. Priručnik sadrži najmanje informacije navedene u Prilogu VI.1. Priručnik nije pravno obvezujući, ali može upućivati na relevantne pravne odredbe ili ih navoditi.

2. Ne dovodeći u pitanje zahtjeve na temelju Aarhuške konvencije i Konvencije iz Espooa te odgovarajućeg prava Unije, sve strane uključene u postupak izdavanja dozvola slijede načela u vezi sa sudjelovanjem javnosti navedena u Prilogu VI.3.

3. Promotor projekta, unutar okvirnog razdoblja od tri mjeseca od početka postupka izdavanja dozvola u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (a), izrađuje i dostavlja nadležnom tijelu koncept sudjelovanja javnosti, pridržavajući se postupka navedenog u priručniku iz stavka 1. i u skladu sa smjernicama navedenima u Prilogu VI. Nadležno tijelo zahtijeva izmjene ili odobrava koncept sudjelovanja javnosti u roku od tri mjeseca; pritom nadležno tijelo uzima u obzir svaki oblik sudjelovanja javnosti i javnog savjetovanja provedenog prije početka postupka izdavanja dozvola, u mjeri u kojoj je takvo sudjelovanje javnosti i javno savjetovanje ispunilo zahtjeve iz ovog članka.

Kada promotor projekta namjerava učiniti značajne promjene odobrenog koncepta, o tome obavješćuje nadležno tijelo. U tom slučaju nadležno tijelo može zatražiti izmjene.

4. Prije podnošenja konačnog i potpunog zahtjeva za prijavu nadležnom tijelu sukladno članku 10. stavku 1. točki (a), promotor projekta ili, kada se to zahtjeva nacionalnim pravom, nadležno tijelo provode najmanje jedno javno savjetovanje. To ne dovodi u pitanje bilo koje javno savjetovanje koje se provodi nakon podnošenja zahtjeva za odobrenje razvoja u skladu s člankom 6. stavkom 2. Direktive 2011/92/EU. U okviru javnog savjetovanja dionici iz Priloga VI.3. točke (a) obavješćuju se o projektu u ranoj fazi te se pomaže utvrditi najprikladnija lokacija ili trasa kao i odgovarajuća pitanja koja će biti navedena u zahtjevu za prijavu. Najmanji zahtjevi koji se odnose na to javno savjetovanje navedeni su u Prilogu VI.5.

Promotor projekta priprema izvješće sa sažetkom rezultata aktivnosti povezanih sa sudjelovanjem javnosti prije podnošenja zahtjeva za prijavu, uključujući one aktivnosti koje se provode prije početka postupka izdavanja dozvola. Promotor projekta dostavlja izvješće nadležnom tijelu zajedno sa zahtjevom za prijavu. Ti se rezultati uzimaju u obzir u sveobuhvatnoj odluci.

5. U slučaju projekata koji prelaze granicu dviju ili više država članica, javna savjetovanja sukladno stavku 4. u svakoj od dotičnih država članica provode se unutar roka od najviše dva mjeseca od datuma početka prvog javnog savjetovanja.

6. U slučaju projekata koji će vjerojatno imati značajne negativne prekogranične utjecaje u jednoj ili više susjednih država članica, kada se primjenjuje članak 7. Direktive 2011/92/EU i Konvencija iz Espooa, određene informacije dostupne su nadležnom tijelu susjednih država članica. Nadležno tijelo susjednih država članica navodi, prema potrebi tijekom postupka obavješćivanja, želi li ono ili neko drugo dotično tijelo, sudjelovati u dotičnim postupcima javnog savjetovanja.

7. Promotor projekta ili, kada je to predviđeno nacionalnim pravom, nadležno tijelo uspostavljaju i redovito ažuriraju internetsku stranicu s bitnim informacijama o projektu od zajedničkog interesa, koja je povezana s internetskom stranicom Komisije i koja udovoljava zahtjevima iz Priloga VI.6. Poslovno osjetljive informacije su povjerljive.

Promotori projekta također objavljuju bitne informacije drugim odgovarajućim sredstvima informiranja koja su javno dostupna.

Članak 10.

Trajanje i provedba postupka izdavanja dozvola

1. Postupak izdavanja dozvola sastoji se od dvaju postupaka:

- (a) postupka prije podnošenja zahtjeva, koji pokriva razdoblje između početka postupka izdavanja dozvola i prihvatanja podnesenog zahtjeva za prijavu od strane nadležnog tijela, a provodi se unutar okvirnog roka od dvije godine.

Taj postupak uključuje pripremu svih izvještaja o utjecaju na okoliš koje će izraditi promotori projekta.

Za potrebe utvrđivanja početka postupka izdavanja dozvola, promotori projekta obavješćuju u pisanom obliku nadležno tijelo dotičnih država članica o projektu, uz podnošenje detaljnog nacrt projekta. Najkasnije tri mjeseca nakon primitka obavijesti, nadležno tijelo, također i u ime ostalih dotičnih tijela, prihvaća ili, ako smatra da projekt još nije dovoljno sazrio da uđe u postupak izdavanja dozvola, odbija obavijest u pisanom obliku. U slučaju odbijanja, nadležno tijelo opravdava svoju odluku, također i u ime drugih dotičnih tijela. Kao početak postupka izdavanja dozvola smatra se datum kada je nadležno tijelo potpisalo primitak obavijesti. Kada su uključene dvije ili više država članica, datum kada je dotično nadležno tijelo prihvatilo posljednju obavijest služi kao datum početka postupka izdavanja dozvola;

- (b) zakonskog postupka izdavanja dozvola, koji obuhvaća razdoblje od datuma prihvatanja dostavljenog zahtjeva za prijavu do donošenja sveobuhvatne odluke, koji ne smije trajati dulje od godinu dana i šest mjeseci. Države članice mogu utvrditi raniji rok, ako to smatraju primjerenim.

2. Ukupno trajanje obaju postupaka iz stavka 1. ne smije biti dulje od tri godine i šest mjeseci. Međutim, ako nadležno tijelo smatra da jedan ili oba postupka u okviru postupka izdavanja dozvola neće biti dovršeni prije rokova utvrđenih u stavku 1., može donijeti odluku, prije njihovog isteka i na pojedinačnoj osnovi, o produljenju jednog ili obaju rokova za najviše devet mjeseci za oba postupka zajedno.

U tom slučaju, nadležno tijelo obavješćuje dotičnu skupinu i predstavlja joj mjere koje su poduzete ili će se poduzeti kako bi se postupak izdavanja dozvola okončao s najmanjim mogućim zakašnjenjem. Skupina može zatražiti od nadležnog tijela redovito podnošenje izvješća o napretku postignutom s tim u vezi.

3. U državama članicama gdje se utvrđivanje trase ili lokacije provedeno samo za posebne potrebe planiranog projekta, uključujući planiranje specifičnih koridora mrežnih infrastruktura, ne može uvrstiti u postupak koji dovodi do sveobuhvatne odluke, odgovarajuća odluka donosi se unutar zasebnog roka od šest mjeseci, počevši od datuma kada je promotor podnio konačne i potpune dokumente zahtjeva.

U tom slučaju, razdoblje produljenja iz stavka 2. skraćuje se na šest mjeseci, uključujući za postupak iz ovog stavka.

4. Postupak prije podnošenja zahtjeva sastoji se od sljedećih koraka:

(a) po primitku obavijesti sukladno stavku 1. točki (a), nadležno tijelo utvrđuje, u bliskoj suradnji s drugim dotičnim tijelima i prema potrebi na temelju prijedloga promotora projekta, opseg gradiva i podrobnost informacija koje promotor projekta mora dostaviti, kao dio zahtjeva za prijavu, za dobivanje sveobuhvatne odluke. Kontrolna lista iz Priloga VI.1. točke (e) služi kao osnova za ovo utvrđivanje;

(b) nadležno tijelo izrađuje, u bliskoj suradnji s promotorom projekta i drugim dotičnim tijelima te uzimajući u obzir rezultate aktivnosti provedenih na temelju točke (a), detaljni raspored za postupak izdavanja dozvola u skladu sa smjernicama iz Priloga VI.2.

Za projekte koji prelaze granicu između dvije ili više država članica, nadležna tijela dotičnih država članica izrađuju zajednički raspored u kojem nastoje uskladiti svoje rasporede;

(c) po primitku nacrt zahtjeva, nadležno tijelo, prema potrebi, i uključujući u ime drugih dotičnih nadležnih tijela, traži od promotora projekta da dostavi podatke koji nedostaju, a koji se mogu odnositi samo na teme utvrđene pod točkom (a). U roku od tri mjeseca od podnošenja informacija koje nedostaju, nadležno tijelo prihvata ispitivanje zahtjeva u pisanom obliku. Dodatne informacije mogu se zatražiti samo ako je to opravdano novim okolnostima.

5. Promotor projekta osigurava cjelovitost i primjerenu kvalitetu zahtjeva za prijavu te traži čim prije mišljenje nadležnog tijela tijekom postupka prije podnošenja zahtjeva. Promotor

projekta u potpunosti surađuje s nadležnim tijelom kako bi se zadovoljili rokovi i poštujući detaljan raspored kako je definirano u stavku 4. točki (b).

6. Rokovi utvrđeni u ovom članku ne dovode u pitanje obveze koje proizlaze iz međunarodnog prava i prava Unije kao ni upravne žalbene postupke i pravna sredstva pred sudom.

POGLAVLJE IV.

REGULATORNA OBRADA

Članak 11.

Analiza troškova i koristi energetskeg sustava

1. Do 16. studenoga 2013., Europska mreža operatora prijenosnih sustava (ENTSO) za električnu energiju i ENTSO za plin objavljuje i dostavlja državama članicama, Komisiji i Agenciji svoje odnosne metodologije, uključujući oblikovanje mreža i tržišta, za usklađenu analizu troškova i koristi energetskeg sustava na razini Unije za projekte od zajedničkog interesa koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama od (a) do (d) i Prilogu II.2. Te se metodologije primjenjuju prilikom izrade svakog narednog 10-godišnjeg plana razvoja mreže koji izrađuje ENTSO za električnu energiju ili ENTSO za plin sukladno članku 8. Uredbe (EZ) br. 714/2009 i članku 8. Uredbe (EZ) br. 715/2009. Metodologije se izrađuju u skladu s načelima navedenima u Prilogu V. i sukladne su pravilima i pokazateljima navedenima u Prilogu IV.

Prije dostavljanja svojih odnosnih metodologija, ENTSO za električnu energiju i ENTSO za plin provode opsežan savjetodavni postupak uključujući najmanje organizacije koje zastupaju sve relevantne dionike - i, ako se to smatra primjerenim, same dionike - nacionalna regulatorna tijela i druga nacionalna tijela.

2. U roku od tri mjeseca od dana primitka metodologija, Agencija daje mišljenje državama članicama i Komisiji o metodologijama i objavljuje ga.

3. U roku od tri mjeseca od primitka mišljenja Agencije, Komisija daje mišljenje o metodologijama, a to isto mogu učiniti države članice. Mišljenja se dostavljaju ENTSO-u za električnu energiju ili ENTSO-u za plin.

4. U roku od tri mjeseca od dana primitka posljednje obavijesti primljene na temelju stavka 3., ENTSO za električnu energiju i ENTSO za plin donose svoje metodologije uzimajući u obzir mišljenja dobivena od država članica, Komisije i Agencije te ih dostavljaju Komisiji na odobrenje.

5. U roku od dva tjedna od odobrenja Komisije, ENTSO za električnu energiju i ENTSO za plin objavljuju svaka svoju metodologiju na svojim internetskim stranicama. Komisiji i Agenciji na njihov zahtjev proslijeđuju odgovarajuće ulazne skupove podatke kako je navedeno u Prilogu V.1. kao i druge relevantne podatke o mreži, protoku opterećenja i tržištu u dovoljno točnom obliku u skladu s nacionalnim pravom i odgovarajućim sporazumima o povjerljivosti. Podaci vrijede od datuma zahtjeva. Komisija i Agencija osiguravaju povjerljivo postupanje s primljenim podacima, kako od strane njih samih tako od strane bilo koje strane koja za njih obavlja analitički posao na temelju tih podataka.

6. Metodologije se redovito ažuriraju i poboljšavaju u skladu sa stavcima od 1. do 5. Agencija, na vlastitu inicijativu ili na opravdani zahtjev nacionalnih regulatornih tijela ili dionika, i nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje zastupaju sve relevantne dionike i Komisiju, može zatražiti takva ažuriranja i poboljšanja uz navođenje opravdanih razloga i vremenskih okvira. Agencija objavljuje zahtjeve nacionalnih regulatornih tijela ili dionika i sve relevantne neposlovne osjetljive dokumente koji dovode do zahtjeva Agencije za ažuriranjem ili poboljšanjem.

7. Do 16. svibnja 2015. nacionalna regulatorna tijela koja surađuju u okviru Agencije utvrđuju i stavljanju na raspolaganje javnosti skup pokazatelja i odgovarajuće referentne vrijednosti radi usporedbe jediničnih troškova ulaganja za usporedive projekte infrastrukturnih kategorija uvrštene u Prilog II.1. i 2. Te referentne vrijednosti mogu koristiti ENTSO za električnu energiju i ENTSO za plin za analize troškova i koristi koje se provode za naredne 10-godišnje planove razvoja mreže.

8. Do 31. prosinca 2016. ENTSO za električnu energiju i ENTSO za plin zajednički podnose Komisiji i Agenciji model usklađenog i međusobno povezanog tržišta i mreže električne energije i plina, uključujući infrastrukturu za prijenos električne energije i plina, kao i skladištenje i objekte za ukapljeni prirodni plin (LNG), koji obuhvaća prioritetne koridore i područja energetske infrastrukture i izrađen je u skladu s načelima navedenim u Prilogu V. Nakon što Komisija odobri taj model u skladu s postupkom navedenim u stavcima od 2. do 4., uvrštava se u metodologije.

Članak 12.

Omogućivanje ulaganja s prekograničnim učincima

1. Učinkovito nastale troškove ulaganja, koji ne uključuju troškove održavanja, u vezi s projektom od zajedničkog interesa koji pripada kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama (a), (b) i (d) i Prilogu II.2. snosi dotični operator prijenosnog sustava (TSO) ili promotori projekta prijenosne infrastrukture

država članica kojima projekt osigurava neto pozitivan učinak i u mjeri u kojoj nisu obuhvaćeni naknadama za zagušenje ili drugim pristojbama, plaćaju ih korisnici mreže putem tarifa za pristup mreže u toj ili tim državama članicama.

2. Za projekt od zajedničkog interesa koji pripada kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama (a), (b) i (d) i Prilogu II.2., stavak 1. primjenjuje se samo ako barem jedan promotor projekta zatražiti od dotičnih nacionalnih tijela primjenu ovog članka za sve ili dijelove troškova projekta. Za projekt od zajedničkog interesa koji pripada kategorijama navedenima u Prilogu II.2., stavak 1. primjenjuje se samo ako je procjena potražnje tržišta već provedena i ako je pokazala da se ne može očekivati da učinkovito nastali troškovi ulaganja budu pokriveni tarifama.

Ako projekt ima nekoliko promotora projekta, dotična nacionalna regulatorna tijela odmah zahtijevaju od svih promotora projekta da zajednički podnesu zahtjev za ulaganje u skladu sa stavkom 3.

3. Za projekt od zajedničkog interesa na koji se primjenjuje stavak 1., promotori projekta redovito obavješćuju sva dotična nacionalna regulatorna tijela, najmanje jednom godišnje i do trenutka puštanja projekta u rad, o napretku tog projekta i utvrđivanju troškova i učinaka s tim u vezi.

Čim se projekt dovoljno razvije, promotori projekta, nakon savjetovanja s operatorima prijenosnih sustava (TSO) iz država članica kojima projekt osigurava značajan neto pozitivan učinak, podnose zahtjev za ulaganje. Taj zahtjev za ulaganje uključuje zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova i podnosi se svim dotičnim nacionalnim regulatornim tijelima te mu se prilaže sljedeće:

(a) analiza troškova i koristi specifična za projekt sukladno metodologiji izrađenoj u skladu s člankom 11. i uzimajući u obzir troškove izvan granica dotične države članice;

(b) plan poslovanja s evaluacijom financijske održivosti projekta, uključujući odabrano rješenje financiranja i za projekt od zajedničkog interesa koji pripada kategoriji iz Priloga II.2., rezultate ispitivanja tržišta; i

(c) utemeljeni prijedlog za prekograničnu raspodjelu troškova ako se promotori projekta s tim suglase.

Ako projekt promiče nekoliko promotora projekta, zajednički podnose zahtjev za ulaganje.

Za projekte uvrštene na prvi popis Unije, promotori projekta podnose svoj zahtjev za ulaganje do 31. listopada 2013.

Nacionalna regulatorna tijela po primitku bez odlaganja šalju primjerak svakog zahtjeva za ulaganje na znanje Agenciji.

Nacionalna regulatorna tijela i Agencija čuvaju povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.

4. U roku od šest mjeseci od datuma kada su dotična nacionalna regulatorna tijela primila zadnji zahtjev za ulaganje, nacionalna regulatorna tijela, nakon savjetovanja s dotičnim promotorima projekta, donose usklađene odluke o raspodjeli troškova ulaganja koje snosi svaki operator sustava za projekt, kao i njihovo uvrštenje u tarife. Nacionalna regulatorna tijela mogu donijeti odluku o raspodjeli samo dijela troškova ili mogu odlučiti o raspodjeli troškova u paket nekoliko projekata zajedničkog interesa.

Prilikom raspodjele troškova nacionalna regulatorna tijela uzimaju u obzir stvarne ili procijenjene:

- naknade za zagušenje ili druge pristojbe,
- prihode koji proizlaze iz mehanizma međusobne naknade operatora prijenosnih sustava, utvrđenog na temelju članka 13. Uredbe (EZ) br. 714/2009.

Pri odlučivanju o raspodjeli troškova preko granica u obzir se uzimaju ekonomski, socijalni i troškovi za okoliš, kao i koristi projekta u dotičnim državama članicama i moguća potreba za financijskom potporom.

Pri odlučivanju o raspodjeli troškova preko granica dotična nacionalna regulatorna tijela, uz savjetovanje s dotičnim promotorima prijenosnih sustava (TSO), traže zajednički dogovor na temelju, ali ne ograničavajući se na informacije navedene u stavku 3. točkama (a) i (b).

Ako projekt od zajedničkog interesa ublažava negativne vanjske učinke, kao što je protok petlje, i ako se taj projekt od zajedničkog interesa provodi u državi članici izvora negativnog

vanjskog učinka, takvo ublaživanje ne smatra se prekograničnom koristi i stoga ne predstavlja temelj za raspodjelu troškova operatorima prijenosnih sustava (TSO) država članica pogodjenih tim negativnim vanjskim učincima.

5. Nacionalna regulatorna tijela, na temelju prekogranične raspodjele troškova iz stavka 4. ovog članka, uzimaju u obzir stvarne troškove koje snosi operator prijenosnog sustava (TSO) ili drugi promotor projekta kao rezultat ulaganja prilikom utvrđivanja ili odobravanja tarifa u skladu s člankom 37. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2009/72/EZ i člankom 41. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2009/73/EZ, u mjeri u kojoj ti troškovi odgovaraju onima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora.

Nacionalna regulatorna tijela obavješćuju Agenciju o odluci o raspodjeli troškova bez odlaganja zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom. Informacije posebno sadrže detaljne razloge na temelju kojih su troškovi raspoređeni između država članica, poput sljedećeg:

- (a) evaluacije utvrđenih učinaka, uključujući dotične tarife za mrežu, na svaku od dotičnih država članica;
- (b) evaluacije plana poslovanja iz stavka 3. točke (b);
- (c) pozitivnih vanjskih učinaka na regionalnoj razini ili na razini Unije koje bi projekt mogao proizvesti;
- (d) rezultata savjetovanja s dotičnim promotorima projekta.

Odluka o raspodjeli troškova objavljuje se.

6. Kada dotična nacionalna regulatorna tijela nisu postigla dogovor o zahtjevu za ulaganje u roku od šest mjeseci od datuma kada je zadnje od dotičnih nacionalnih regulatornih tijela primilo zahtjev, o tome odmah obavješćuju Agenciju.

U tom slučaju ili na temelju zajedničkog zahtjeva dotičnih nacionalnih regulatornih tijela, odluku o zahtjevu za ulaganje uključujući prekograničnu raspodjelu troškova iz stavka 3. kao i načinu na koji se trošak ulaganja odražava u tarifama, donosi Agencija u roku od tri mjeseca od dana njegovog upućivanja Agenciji.

Prije donošenja takve odluke, Agencija se savjetuje s dotičnim nacionalnim regulatornim tijelima i promotorima projekta. Tromjesečno razdoblje iz drugog podstavka može se produljiti za dodatno razdoblje od dva mjeseca kada Agencija traži dodatne informacije. To dodatno razdoblje počinje na dan koji slijedi nakon primitka potpunih informacija.

Odluka o raspodjeli troškova objavljuje se. Primjenjuju se članci 19. i 20. Uredbe (EZ) br. 713/2009.

7. Agencija bez odlaganja dostavlja Komisiji primjerak svih odluka o raspodjeli troškova, zajedno sa svim relevantnim informacijama s obzirom na svaku odluku. Te se informacije mogu podnijeti u zbirnom obliku. Komisija čuva povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.

8. Ta odluka o raspodjeli troškova ne utječe na pravo operatora prijenosnih sustava (TSO) na primjenu i na pravo nacionalnih regulatornih tijela na odobravanje pristojba za pristup mrežama u skladu s člankom 32. Direktive 2009/72/EZ i Direktive 2009/73/EZ, člankom 14. Uredbe (EZ) br. 714/2009 i člankom 13. Uredbe (EZ) br. 715/2009.

9. Ovaj se članak ne primjenjuje na projekte od zajedničkog interesa koji su izuzeti:

(a) iz članaka 32., 33., 34. i članka 41. stavaka 6., 8. i 10. Direktive 2009/73/EZ sukladno članku 36. Direktive 2009/73/EZ;

(b) iz članka 16. stavka 6. Uredbe (EZ) br. 714/2009 ili iz članka 32. i članka 37. stavaka 6. i 10. Direktive 2009/72/EZ u skladu s člankom 17. Uredbe (EZ) br. 714/2009;

(c) na temelju članka 22. Direktive 2003/55/EZ ⁽¹⁾; ili

(d) na temelju članka 7. Uredbe (EZ) br. 1228/2003 ⁽²⁾.

Članak 13.

Poticaji

1. Kada promotor projekta snosi veće rizike razvoja, izgradnje, rada ili održavanja projekta od zajedničkog interesa koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama (a),

⁽¹⁾ Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina (SL L 176, 15.7.2003., str. 57.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije (SL L 176, 15.7.2003., str. 1.).

(b) i (d) i Prilogu II.2., u odnosu na rizike koji se uobičajeno pojavljuju u vezi s usporedivim infrastrukturnim projektom, države članice i nacionalna regulatorna tijela osiguravaju da se odgovarajući poticaji odobre za taj projekt u skladu s člankom 37. stavkom 8. Direktive 2009/72/EZ, člankom 41. stavkom 8. Direktive 2009/73/EZ, člankom 14. Uredbe (EZ) br. 714/2009 i člankom 13. Uredbe (EZ) br. 715/2009.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na projekte od zajedničkog interesa izuzete:

(a) iz članaka 32., 33., 34. i članka 41. stavaka 6., 8. i 10. Direktive 2009/73/EZ sukladno članku 36. Direktive 2009/73/EZ;

(b) iz članka 16. stavka 6. Uredbe (EZ) br. 714/2009 ili iz članka 32. i članka 37. stavaka 6. i 10. Direktive 2009/72/EZ u skladu s člankom 17. Uredbe (EZ) br. 714/2009;

(c) na temelju članka 22. Direktive 2003/55/EZ; ili

(d) na temelju članka 7. Uredbe (EZ) br. 1228/2003.

2. Prilikom odlučivanja o dodjeli poticaja iz stavka 1. nacionalna regulatorna tijela uzimaju u obzir rezultate analize troškova i koristi na temelju metodologije izrađene u skladu s člankom 11. i posebno pozitivnih vanjskih učinaka koje na regionalnoj razini ili na razini Unije proizvodi projekt. Nacionalna regulatorna tijela provode daljnju analizu specifičnih rizika koje snose promotori projekta, poduzetih mjera ublažavanja rizika i opravdanja za taj profil rizika s obzirom na neto pozitivan učinak koji donosi projekt u usporedbi s manje rizičnom alternativom. Prihvatljivi rizici posebno uključuju rizike povezane s novim tehnologijama prijenosa, na kopnu i moru, rizike povezane s nedostatnim povratom troškova i rizike razvoja.

3. Poticaji dodijeljeni odlukom uzimaju u obzir specifičnu prirodu nastalog rizika i mogu, između ostalog, obuhvaćati:

(a) pravila o prethodnom ulaganju; ili

(b) pravila o priznavanju učinkovito nastalih troškova prije puštanja projekta u rad; ili

(c) pravila o osiguranju dodatnog povrata na uloženi kapital za projekt; ili

(d) druge mjere koje se smatraju potrebnima i primjerenima.

4. Do 31. srpnja 2013. svako nacionalno regulatorno tijelo dostavlja Agenciji svoju metodologiju i kriterije korištene za evaluaciju ulaganja u infrastrukturne projekte u području električne energije i plina te prema potrebi veće rizike tih projekata.

5. Uzimajući u obzir informacije primljene sukladno stavku 4. ovog članka, Agencija do 31. prosinca 2013. olakšava razmjenu dobrih praksa i daje preporuke u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 713/2009 u vezi s:

(a) poticajima iz stavka 1. na osnovi uspoređivanja s najboljim praksama nacionalnih regulatornih tijela;

(b) zajedničkom metodologijom evaluacije nastalih većih rizika ulaganja u infrastrukturne projekte u području električne energije i plina.

6. Do 31. ožujka 2014. svako nacionalno regulatorno tijelo objavljuje svoju metodologiju i kriterije korištene za evaluaciju ulaganja u infrastrukturne projekte u području električne energije i plina te prema potrebi veće rizike tih projekata.

7. Kada mjere iz stavaka 5. i 6. nisu dovoljne za osiguranje pravovremene provedbe projekata od zajedničkog interesa, Komisija može izdati smjernice u vezi s poticajima utvrđenima u ovom članku.

POGLAVLJE V.

FINANCIRANJE

Članak 14.

Prihvatljivost projekata za financijsku pomoć Unije

1. Projekti od zajedničkog interesa koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1., 2. i 4. prihvatljivi su za financijsku pomoć Unije u obliku bespovratnih sredstava za studije i financijskih instrumenata.

2. Projekti od zajedničkog interesa koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama od (a) do (d) i Prilogu II.2., izuzev projekata crpnog sustava za balansiranje elektroenergetskog sustava također su prihvatljivi za financijsku pomoć Unije u obliku bespovratnih sredstava za radove ako zadovoljavaju sve sljedeće kriterije:

(a) analiza troškova i koristi određenog projekta u skladu s člankom 12. stavkom 3. točkom (a) daje dokaze o postojanju značajnih pozitivnih vanjskih učinaka, kao što je sigurnost opskrbe, solidarnost ili inovativnost;

(b) za projekt je donesena odluka o prekograničnoj raspodjeli troškova sukladno članku 12.; ili, kada je riječ o projektima od zajedničkog interesa koji pripadaju kategoriji navedenoj u Prilogu II.1. točki (c) i za koje stoga odluka o prekograničnoj raspodjeli troškova nije donesena, cilj projekta je pružiti usluge preko granica, donijeti tehnološku inovaciju i osigurati zaštitu rada prekogranične mreže;

(c) projekt nije poslovno održiv u skladu s planom poslovanja i drugim procjenama, koje su posebno proveli mogući ulagatelji ili davatelji kredita ili nacionalno regulatorno tijelo. Odluka o poticajima i njezino opravdanje iz članka 13. stavka 2. uzimaju se u obzir prilikom ocjenjivanja komercijalne održivosti projekta.

3. Projekti od zajedničkog interesa provedeni u skladu s postupkom iz članka 5. stavka 7. točke (d) također su prihvatljivi za financijsku pomoć Unije u obliku bespovratnih sredstava za radove ako zadovoljavaju kriterije navedene u stavku 2. ovog članka.

4. Projekti od zajedničkog interesa koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točki (e) i 4. također su prihvatljivi za financijsku pomoć Unije u obliku bespovratnih sredstava za radove ako dotični promotori projekta mogu jasno dokazati značajne pozitivne vanjske učinke koje projekti donose i nedostatak njihove komercijalne održivosti, u skladu s planom poslovanja i drugim procjenama, koje posebno provode mogući ulagatelji ili davatelji kredita ili, prema potrebi, nacionalno regulatorno tijelo.

Članak 15.

Smjernice za kriterije dodjele financijske pomoći Unije

Posebni kriteriji navedeni u članku 4. stavku 2. i parametri navedeni u članku 4. stavku 4. također se smatraju ciljevima prilikom utvrđivanja kriterija za dodjelu financijske pomoći Unije u relevantnoj uredbi o instrumentu za povezivanje Europe.

Članak 16.

Izvršavanje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuju se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od četiri godine počevši od 15. svibnja 2013. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja tog razdoblja. Delegiranje ovlasti automatski se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produženju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom mogu trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dana nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

POGLAVLJE VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Izvrješćivanje i evaluacija

Komisija najkasnije 2017. godine objavljuje izvješće o provedbi projekata od zajedničkog interesa i dostavlja ga Europskom parlamentu i Vijeću. U tom se izvješću daje evaluacija:

- (a) napretka postignutog u planiranju, razvoju, izgradnji i puštanju u rad projekata od zajedničkog interesa odabranih u skladu s člankom 3. i, prema potrebi, kašnjenja u provedbi i drugih teškoća koje su se pojavile;
- (b) sredstava koje je Unija rezervirala i isplatila za projekte od zajedničkog interesa u odnosu na ukupnu vrijednost financiranih projekata od zajedničkog interesa;
- (c) u sektorima električne energije i plina, razvoja međusobne povezanosti između država članica, odgovarajućeg razvoja cijena energije, kao i broja kvarova mrežnog sustava, njihovih uzroka i povezanih gospodarskih troškova;

(d) izdavanja dozvola i sudjelovanja javnosti, posebno:

- i. prosječnog i najduljeg ukupnog trajanja postupaka izdavanja dozvola za projekte od zajedničkog interesa, uključujući trajanje svakog koraka postupka prije podnošenja zahtjeva, u odnosu na vrijeme predviđeno početnim glavnim ključnim točkama iz članka 10. stavka 4.;
- ii. razine suprotstavljanja s kojim se suočavaju projekti od zajedničkog interesa (posebno broj pisanih prigovora tijekom postupka javnog savjetovanja, broj pravnih sredstava);
- iii. pregleda najboljih i inovativnih praksa u vezi s angažmanom dionika i ublažavanjem utjecaja na okoliš tijekom postupaka izdavanja dozvola i provedbe projekta;
- iv. učinkovitosti shema predviđenih člankom 8. stavkom 3. u vezi s poštovanjem rokova iz članka 10.;

(e) regulatorne obrade, posebno:

- i. broja projekata od zajedničkog interesa za koje je donesena odluka o prekograničnoj raspodjeli troškova sukladno članku 12.;
- ii. broja i vrste projekata od zajedničkog interesa koji su primili posebne poticaje sukladno članku 13.;

(f) učinkovitosti ove Uredbe u doprinosu ciljevima integracije tržišta do 2014. i 2015., klimatskim i energetske ciljevima za 2020. i dugoročno približavanju gospodarstvu s niskim udjelom ugljika do 2050.

Članak 18.

Informiranje i obavješćivanje javnosti

U roku od šest mjeseci od datuma donošenja prvog popisa Unije, Komisija uspostavlja platformu za transparentnost infrastrukture lako dostupnu javnosti, uključujući i putem interneta. Ta platforma sadržava sljedeće informacije:

- (a) opće, ažurirane informacije, uključujući geografske informacije, za svaki projekt od zajedničkog interesa;
- (b) plan provedbe kako je navedeno u članku 5. stavku 1. za svaki projekt od zajedničkog interesa;

(c) glavne rezultate analize troškova i koristi na temelju metodologije izrađene sukladno članku 11. za dotične projekte od zajedničkog interesa, osim poslovno osjetljivih informacija;

(d) popis Unije;

(e) sredstva koje je Unija raspodijelila i isplatila za svaki projekt od zajedničkog interesa.

Članak 19.

Prijelazne odredbe

Ova Uredba ne utječe na dodjelu, nastavak ili izmjenu financijske pomoći koju dodjeljuje Komisija na temelju poziva na podnošenje prijedloga pokrenutih na temelju Uredbe (EZ) br. 680/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o određivanju općih pravila za dodjelu financijske potpore Zajednice u području transeuropskih prometnih i energetskih mreža ⁽¹⁾ projektima navedenim u prilogima I. i III. Odluci br. 1364/2006/EZ ili s obzirom na ciljeve, koji se temelje na relevantnim kategorijama izdataka za TEN-E, kako je definirano Uredbom Vijeća (EZ) br. 1083/2006 od 11. srpnja 2006. o utvrđivanju općih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu ⁽²⁾.

Za projekte od zajedničkog interesa u postupku izdavanja dozvola za koje je promotor projekta podnio zahtjev za prijavu prije 16. studenoga 2013., odredbe iz poglavlja III. ne primjenjuju se.

Članak 20.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 713/2009

U Uredbi (EZ) br. 713/2009 stavak 1. članka 22. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Agenciji se plaćaju pristojbe za zahtjeve za izuzeće u skladu s člankom 9. stavkom 1. i za odluke o prekograničnoj raspodjeli troškova koje donosi Agencija u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu (*).

(*) SL L 115, 25.4.2013., str. 39.”

⁽¹⁾ SL L 162, 22.6.2007., str. 1.

⁽²⁾ SL L 210, 31.7.2006., str. 25.

Članak 21.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 714/2009

Uredba (EZ) br. 714/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) zajedničke instrumente za rad mreže kako bi se osigurala koordinacija rada mreže u uobičajenim i izvanrednim uvjetima, uključujući zajedničku ljestvicu klasifikacije nezgoda, i planove istraživanja. Tim se instrumentima, između ostalog, određuje:

i. informacije, uključujući odgovarajuće informacije za dan unaprijed, za taj dan i u stvarnom vremenu, korisne za poboljšanje operativne koordinacije, kao i optimalnu učestalost prikupljanja i razmjene takvih informacija;

ii. tehnološka platforma za razmjenu informacija u stvarnom vremenu i, prema potrebi, tehnološke platforme za prikupljanje, obradu i prijenos ostalih informacija iz točke i., kao i za provedbu postupaka kojima se može povećati operativna koordinacija između operatora prijenosnih sustava kako bi se takva koordinacija proširila po cijeloj Uniji;

iii. načini na koji operatori prijenosnih sustava stavljaju na raspolaganje operativne informacije drugim operatorima prijenosnih sustava ili bilo kojem subjektu ovlaštenom da ih podupire u postizanju operativne koordinacije i Agenciji; i

iv. da operatori prijenosnih sustava određuju osobu za kontakt zaduženu za odgovaranje na upite drugih operatora prijenosnih sustava ili bilo kojeg ovlaštenog subjekta iz točke iii. ili Agencije u vezi s takvim informacijama.

ENTSO za električnu energiju dostavlja usvojene specifikacije o gornjim točkama od i. do iv. Agenciji i Komisiji do 16. svibnja 2015.

U roku od 12 mjeseci od donošenja specifikacija, Agencija daje mišljenje u kojem razmatra doprinose li one dovoljno promidžbi prekograničnog trgovanja i osiguranju optimalnog upravljanja, koordiniranog djelovanja, učinkovite primjene i odgovarajućeg tehničkog razvoja europske prijenosne mreže za električnu energiju.”;

(b) u stavku 10. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) temelji se na nacionalnim planovima ulaganja, uzimajući u obzir regionalne planove ulaganja iz članka 12. stavka 1. i, prema potrebi, aspekte planiranja mreže u Uniji kako je navedeno u Uredbi (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu (*); on podliježe analizi troškova i koristi primjenom metodologije utvrđene kako je navedeno u članku 11. te uredbe;

(*) SL L 115, 25.4.2013., str. 39.”

2. Članak 11. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 11.

Troškovi

Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za električnu energiju iz članka od 4. do 12. ove Uredbe i članka 11. Uredbe (EU) br. 347/2013 snose operatori prijenosnih sustava i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.”

3. U članku 18. umeće se sljedeći stavak:

„4.a Komisija može donijeti smjernice o provedbi operativne koordinacije između operatora prijenosnih sustava na razini Unije. Navedene smjernice sukladne su i temelje se na kodovima mreže iz članka 6. ove Uredbe, kao i na usvojenim specifikacijama i mišljenju Agencije iz članka 8. stavka 3. točke (a) ove Uredbe. Prilikom donošenja tih smjernica, Komisija uzima u obzir različite regionalne i nacionalne operativne zahtjeve.

Navedene se smjernice donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 23. stavka 3.”

4. U članku 23. umeće se sljedeći stavak:

„3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (*).

(*) SL L 55, 28.2.2011., str. 13.”

Članak 22.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 715/2009

Uredba (EZ) br. 715/2009 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 8. stavku 10. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) se temelji na nacionalnim planovima ulaganja, uzimajući u obzir regionalne planove ulaganja iz članka 12. stavka 1. i, prema potrebi, aspekte planiranja mreže u Uniji kako je navedeno u Uredbi (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu (*); on podliježe analizi troškova i koristi primjenom metodologije utvrđene kako je navedeno u članku 11. te uredbe.

(*) SL L 115, 25.4.2013., str. 39.”

2. Članak 11. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 11.

Troškovi

Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za plin iz članka od 4. do 12. ove Uredbe i članka 11. Uredbe (EU) br. 347/2013 snose operatori prijenosnih sustava i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.”

Članak 23.

Stavljanje izvan snage

Odluka br. 1364/2006/EZ stavlja se izvan snage od 1. siječnja 2014. Na temelju ove Uredbe nikakva prava ne proizlaze za projekte navedene u prilogima I. i III. Odluci br. 1364/2006/EZ.

*Članak 24.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. lipnja 2013., osim članaka 14. i 15. koji se primjenjuju od dana početka primjene relevantne uredbe o instrumentu za povezivanje Europe.

Ova je Uredba cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 17. travnja 2013.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednica
L. CREIGHTON

PRILOG I.

PRIORITETNI KORIDORI I PODRUČJA ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

Ova se Uredba primjenjuje na sljedeće prioritetne koridore i područja transeuropske infrastrukture:

1. PRIORITETNI ELEKTROENERGETSKI KORIDORI

- (1) Mreža Sjevernih mora („NSOG”): razvoj integrirane elektroenergetske mreže na moru i povezani interkonektori u Sjevernom moru, Irskom moru, Engleskom kanalu, Baltičkom moru i susjednim vodama za prijenos električne energije iz obnovljivih izvora energije na moru do centara potrošnje i skladišta te s ciljem povećanja prekogranične razmjene električne energije.

Dotične države članice: Belgija, Danska, Francuska, Njemačka, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

- (2) Elektroenergetske interkonekcije između sjevera i juga u zapadnoj Europi („NSI Zapad – elektroenergetika”): međusobna povezivanja između država članica regije i s područjem Mediterana, uključujući Iberski poluotok, posebno radi integracije električne energije iz obnovljivih izvora energije i jačanja unutarnjih infrastruktura mreže s ciljem poticanja integracije tržišta u regiji.

Dotične države članice: Austrija, Belgija, Francuska, Njemačka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Malta, Portugal, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina.

- (3) Elektroenergetske interkonekcije između sjevera i juga u srednjoistočnoj i jugoistočnoj Europi („NSI Istok – elektroenergetika”): međusobna povezivanja i unutarnji dalekovodi u smjeru sjever-jug i istok-zapad s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta i integracije proizvodnje iz obnovljivih izvora energije.

Dotične države članice: Austrija, Bugarska, Hrvatska ⁽¹⁾, Češka, Cipar, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija.

- (4) Plan međusobnog povezivanja baltičkog energetskog tržišta u području električne energije („BEMIP Elektroenergetika”): međusobna povezivanja između država članica u baltičkoj regiji i sukladno tome jačanja unutarnjih mrežnih infrastruktura s ciljem okončanja izolacije baltičkih država i poticanja integracije tržišta između ostalog radeći na integraciji obnovljive energije u regiji.

Dotične države članice: Danska, Estonija, Finska, Njemačka, Latvija, Litva, Poljska i Švedska.

2. PRIORITETNI PLINSKI KORIDORI

- (5) Plinske interkonekcije između sjevera i juga u zapadnoj Europi („NSI Zapad – plin”): plinska infrastruktura za protoke plina između sjevera i juga u zapadnoj Europi s ciljem daljnje diversifikacije pravaca opskrbe i povećanja kratkoročnih isporuka plina.

Dotične države članice: Belgija, Danska, Francuska, Njemačka, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina.

- (6) Plinske interkonekcije između sjevera i juga u srednjoistočnoj i jugoistočnoj Europi („NSI Istok – plin”): plinska infrastruktura za regionalna povezivanja između i unutar regije Baltičkog mora, Jadranskog i Egejskog mora, Istočnog Mediteranskog mora i Crnog mora i za poboljšanje diversifikacije i sigurnosti opskrbe plinom.

Dotične države članice: Austrija, Bugarska, Hrvatska ⁽¹⁾, Cipar, Češka, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija.

- (7) Južni plinski koridor („SGC”): infrastruktura za prijenos plina iz Kaspijskog bazena, Središnje Azije, Bliskog istoka i Istočnog Mediteranskog bazena do Unije s ciljem povećanja diversifikacije opskrbe plinom.

⁽¹⁾ Podložno pristupanju Hrvatske i od datuma njezinog pristupanja.

Dotične države članice: Austrija, Bugarska, Hrvatska ⁽²⁾, Češka, Cipar, Francuska, Njemačka, Mađarska, Grčka, Italija, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija.

- (8) Plan međusobnog povezivanja baltičkog energetskog tržišta u području plina („BEMIP Plin”): plinska infrastruktura za okončanje izolacije triju baltičkih država i Finske te njihove ovisnosti o jednom dobavljaču, jačanje unutarnjih mrežnih infrastruktura sukladno tome i povećanje diversifikacija i sigurnosti opskrbe u regiji Baltičkog mora.

Dotične države članice: Danska, Estonija, Finska, Njemačka, Latvija, Litva, Poljska i Švedska.

3. PRIORITETNI NAFTNI KORIDOR

- (9) Povezivanja u području opskrbe naftom u srednjoistočnoj Europi („OSC”): interoperabilnost naftovodne mreže u srednjoistočnoj Europi radi povećanja sigurnosti opskrbe i smanjenja rizika za okoliš.

Dotične države članice: Austrija, Hrvatska ⁽²⁾, Češka, Njemačka, Mađarska, Poljska i Slovačka.

4. PRIORITETNA TEMATSKA PODRUČJA

- (10) Uvođenje pametnih mreža: usvajanje tehnologija pametnih mreža u Uniji s ciljem učinkovite integracije ponašanja i djelovanja svih korisnika povezanih s elektroenergetskom mrežom, posebno proizvodnje velikih količina električne energije iz obnovljivih ili distribuiranih izvora energije i odgovora potrošača na potražnju.

Dotične države članice: sve.

- (11) Elektroenergetske autoceste: prve elektroenergetske autoceste do 2020. s ciljem izgradnje sustava elektroenergetskih autocesta u čitavoj Uniji koji je u mogućnosti:

- (a) iskoristiti sve veći višak proizvodnje energije vjetra u Sjevernom i Baltičkom moru i povećanu proizvodnju obnovljive energije u istočnoj i južnoj Europi te također u sjevernoj Africi;
- (b) povezati ta nova čvorišta proizvodnje s velikim skladišnim kapacitetima u nordijskim zemljama, Alpama i drugim regijama gdje se nalaze glavni centri potrošnje; i
- (c) savladati sve varijabilniju i decentraliziraniju opskrbu električne energije i fleksibilniju potražnju električne energije.

Dotične države članice: sve.

- (12) Prekogranična mreža ugljikovog dioksida: razvoj infrastrukture za transport ugljikovog dioksida između država članica i sa susjednim trećim zemljama s ciljem uvođenja hvatanja i skladištenja ugljikovog dioksida.

Dotične države članice: sve.

⁽²⁾ Podložno pristupanju Hrvatske i od datuma njezinog pristupanja.

PRILOG II.

KATEGORIJE ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

Kategorije energetske infrastrukture koje treba izraditi s ciljem provedbe prioriteta energetske infrastrukture navedene u Prilogu I. su sljedeće:

(1) za električnu energiju:

- (a) visokonaponski nadzemni prijenosni vodovi, ako su projektirani za napon od 220 kV ili veći, te podzemni i podmorski prijenosni kabeli, ako su projektirani za napon od 150 kV ili veći;
- (b) posebno u vezi s elektroenergetskim autocestama, svaka fizička oprema projektirana kako bi se omogućio prijenos električne energije pri visokom i najvišem naponu, s ciljem povezivanja velikih količina proizvodnje ili skladištenja električne energije u jednoj ili nekoliko država članica ili trećim zemljama s velikom potrošnjom električne energije u jednoj ili nekoliko drugih država članica;
- (c) objekti za skladištenje električne energije koji se koriste za stalno ili privremeno skladištenje električne energije u nadzemnoj ili podzemnoj infrastrukturi ili geološkim lokacijama, pod uvjetom da su izravno povezani s visokonaponskim prijenosnim vodovima projektiranim za napon od 110 kV ili veći;
- (d) svaka oprema ili instalacije bitni za zaštićen, siguran i učinkovit rad sustava navedenih u točkama od (a) do (c), uključujući sustave zaštite, praćenja i kontrole za sve razine napona i trafostanice;
- (e) svaka oprema ili instalacija, na razini prijenosa i distribucije pri srednjem naponu, s ciljem postizanja dvosmjerne digitalne komunikacije, u stvarnom vremenu ili što bliže stvarnom vremenu, interaktivnog i inteligentnog praćenja i upravljanja proizvodnjom, prijenosom, distribucijom i potrošnjom električne energije unutar elektroenergetske mreže u pogledu razvoja mreže koja učinkovito objedinjuje ponašanje i djelovanje svih korisnika koji su na nju spojeni - proizvođača, potrošača i onih koji i proizvode i troše - kako bi se osigurao ekonomski učinkovit i održiv elektroenergetski sustav s malim gubicima i visokom kvalitetom uz sigurnost opskrbe i zaštitu;

(2) za plin:

- (a) plinovodi za transport prirodnog plina i bioplina koji su dio mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, isključujući visokotlačne plinovode koji se koriste za potrebe proizvodnje ili lokalne distribucije prirodnog plina;
- (b) podzemni skladišni objekti koji su povezani s gore spomenutim visokotlačnim plinovodima;
- (c) objekti za prihvata, skladištenje i uplinjavanje ili dekompresiju ukapljenog prirodnog plina (LNG) i komprimiranog prirodnog plina (CNG);
- (d) svaka oprema ili instalacije bitni za zaštićen, siguran i učinkovit rad sustava ili omogućavanje dvosmjernog kapaciteta, uključujući kompresorske stanice;

(3) za naftu:

- (a) naftovodi za transport sirove nafte;
- (b) pumpne stanice i skladišni objekti potrebi za rad naftovoda;
- (c) svaka oprema ili instalacije bitni za zaštićen, siguran i učinkovit rad dotičnog sustava, uključujući sustave zaštite, praćenja i kontrole te uređaje za reverzibilni tok;

(4) za ugljikov dioksid:

- (a) namjenski cjevovodi, osim proizvodne cjevovodne mreže, koji se koriste za transport antropogenog ugljikovog dioksida iz više od jednog izvora, tj. industrijskih instalacija (uključujući elektrane) koje proizvode plin od ugljikovog dioksida zbog izgaranja ili drugih kemijskih reakcija koje obuhvaćaju fosilne ili nefosilne spojeve koji sadrže ugljik, za potrebe trajnoga geološkog skladištenja ugljikovog dioksida sukladno Direktivi 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (b) objekti za ukapljivanje i privremeno skladištenje ugljikovog dioksida s ciljem njegovog daljnjeg transporta. To ne uključuje infrastrukturu unutar geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljikovog dioksida sukladno Direktivi 2009/31/EZ i povezane površinske objekte i objekte za ubrizgavanje;
- (c) svaka oprema ili instalacije bitne za zaštićen, siguran i učinkovit rad dotičnog sustava, uključujući sustave zaštite, praćenja i kontrole.

⁽¹⁾ SL L 140, 5.6.2009., str. 114.

PRILOG III.

REGIONALNI POPISI PROJEKATA OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

1. PRAVILA ZA SKUPINE

- (1) Kada se radi o projektima u području električne energije koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1., svaka skupina sastavljena je od predstavnika država članica, nacionalnih regulatornih tijela, operatora prijenosnih sustava (TSO), kao i Komisije, Agencije i ENTSO-a za električnu energiju.

Kada se radi o projektima u području plina koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.2., svaka skupina sastavljena je od predstavnika država članica, nacionalnih regulatornih tijela, operatora prijenosnih sustava (TSO), kao i Komisije, Agencije i ENTSO-a za plin.

Kada se radi o projektima u području transporta nafte i ugljikovog dioksida koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.3. i 4., svaka skupina sastavljena je od predstavnika država članica, promotora projekta zainteresiranih za svaki od relevantnih prioriteta utvrđenih u Prilogu I., i Komisije.

- (2) Tijela odlučivanja iz skupina mogu se spojiti. Sve skupine ili tijela odlučivanja sastaju se prema potrebi kako bi raspravili o pitanjima zajedničkim svim skupinama; takva pitanja mogu uključivati pitanja u vezi dosljednosti između regija ili broja predloženih projekata uvrštenih u nacrt regionalnih popisa kod kojih postoji rizik da postanu nesavladivi.
- (3) Svaka skupina organizira svoj rad u skladu s naporima regionalne suradnje sukladno članku 6. Direktive 2009/72/EZ, članku 7. Direktive 2009/73/EZ, članku 12. Uredbe (EZ) br. 714/2009 i članku 12. Uredbe (EZ) br. 715/2009 te drugim postojećim strukturama regionalne suradnje.
- (4) Svaka skupina poziva, prema potrebi s ciljem provedbe određenog prioriteta utvrđenog u Prilogu I., promotore projekta potencijalno prihvatljivog za odabir kao projekt od zajedničkog interesa, kao i predstavnike nacionalnih uprava, regulatornih tijela te operatore prijenosnih sustava (TSO) iz zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata za pristup EU-u, države članice Europskoga gospodarskog prostora i Europskog udruženja za slobodnu trgovinu, predstavnike iz institucija i tijela iz energetske zajednice, zemlje u okviru europske politike susjedstva i zemlje s kojima je Unija uspostavila posebnu suradnju u području energetike. Odluka o pozivanju predstavnika trećih zemalja temelji se na konsenzusu.
- (5) Svaka skupina savjetuje se s organizacijama koje zastupaju relevantne dionike - i, prema potrebi, izravno s dionicima - uključujući proizvođače, operatore distribucijskih sustava, dobavljače, potrošače i organizacije za zaštitu okoliša. Skupina može organizirati rasprave ili savjetovanja, kada je to potrebno za provedbu njezinih zadaća.
- (6) Komisija objavljuje na platformi za transparentnost iz članka 18. unutarnja pravila, ažurirani popis organizacija članica, redovito ažurirane informacije o napretku rada, dnevnom redu sastanaka, kao i konačne zaključke i odluke svake skupine.
- (7) Komisija, Agencija i skupine teže ka dosljednosti između različitih skupina. Stoga Komisija i Agencija osiguravaju, prema potrebi, razmjenu informacija između dotičnih skupina o svakom radu od međuregionalnog interesa.

Sudjelovanje nacionalnih regulatornih tijela i Agencije u skupinama ne smije ugroziti izvršenje njihovih ciljeva i dužnosti na temelju ove Uredbe ili članaka 36. i 37. Direktive 2009/72/EZ i članaka 40. i 41. Direktive 2009/73/EZ ili na temelju Uredbe (EZ) br. 713/2009.

2. POSTUPAK UTVRĐIVANJA REGIONALNIH POPISA

- (1) Promotori projekta potencijalno prihvatljivog za odabir kao projekta od zajedničkog interesa koji želi dobiti status projekata od zajedničkog interesa dostavljaju skupini zahtjev za odabir kao projekta od zajedničkog interesa, koji uključuje:
- procjenu njihovih projekata s obzirom na doprinos provedbi prioriteta navedenih u Prilogu I.,
 - analizu ispunjenja relevantnih kriterija definiranih u članku 4.,
 - za projekte koji su postigli dovoljan stupanj zrelosti, analizu troškova i koristi za određeni projekt u skladu s člancima 21. i 22. na temelju metodologija koje je izradio ENTSO za električnu energiju, odnosno ENTSO za plin sukladno članku 11., i
 - sve druge bitne informacije za evaluaciju projekta.
- (2) Svi primatelji čuvaju povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.
- (3) Nakon usvajanja prvog popisa Unije, za sve naredne usvojene popise Unije, predloženi projekti prijenosa i skladištenja električne energije koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama (a), (b) i (c), dio su najnovijeg raspoloživog 10-godišnjeg plana razvoja mreže za električnu energiju koji je izradio ENTSO za električnu energiju u skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 714/2009.
- (4) Nakon usvajanja prvog popisa Unije, za sve naredne usvojene popise Unije, predloženi plinski infrastrukturni projekti koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.2. dio su najnovijeg raspoloživog 10-godišnjeg plana razvoja mreže za plin koji je izradio ENTSO za plin u skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 715/2009.
- (5) Podnesene prijedloge projekata koji se odnose na uvrštenje u prvi popis Unije, a nisu prethodno evaluirani u skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 714/2009, procjenjuje na razini Unije:
- ENTSO za električnu energiju u skladu s metodologijom primijenjenom u najnovijem raspoloživom 10-godišnjem planu razvoja mreže za projekte iz Priloga II.1. točaka (a), (b) i (d),
 - ENTSO za plin ili treća strana na dosljedan način na temelju objektivne metodologije za projekte iz Priloga II.2.
- Do 16. siječnja 2014., Komisija izdaje smjernice o kriterijima koje trebaju primjenjivati ENTSO za električnu energiju i ENTSO za plin prilikom izrade svojih 10-godišnjih planova razvoja mreže iz točaka (3) i (4), kako bi osigurali jednaku obradu i transparentnost postupka.
- (6) Predloženi projekti za transport ugljikovog dioksida koji pripadaju kategoriji iz Priloga II.4. predstavljaju se kao dio plana, koji izrađuju najmanje dvije države članice, za razvoj prekogranične infrastrukture za transport i skladištenje ugljikovog dioksida, a koji dotične države članice ili subjekti koji su te države članice odredile predstavljaju Komisiji.
- (7) Kad se radi o projektima koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. i 2., nacionalna regulatorna tijela i, prema potrebi, Agencija, kada je to moguće u kontekstu regionalne suradnje (članak 6. Direktive 2009/72/EZ, članak 7. Direktive 2009/73/EZ), provjeravaju dosljednu primjenu kriterija/metodologije analize troškova i koristi te evaluiraju njihov prekogranični značaj. Svoju procjenu predstavljaju skupini.

- (8) Za predložene projekte transporta nafte i ugljikovog dioksida koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.3. i 4., Komisija evaluira primjenu kriterija iz članka 4. Za predložene projekte u pogledu ugljikovog dioksida koji pripadaju kategoriji navedenoj u Prilogu II.4., Komisija također uzima u obzir moguće buduće proširenje kako bi se uključile dodatne države članice. Komisija svoju procjenu predstavlja skupini.
- (9) Svaka država članica na čije se državno područje predloženi projekt ne odnosi, ali na koje predloženi projekt može imati mogući neto pozitivan učinak ili mogući značajni učinak, na primjer na okoliš ili na rad energetske infrastrukture na njezinom državnom području, može iznijeti svoje mišljenje skupini navodeći svoje zabrinutosti.
- (10) Tijelo odlučivanja skupine ispituje, na zahtjev države članice iz te skupine, utemeljene razloge koje je država članica iznijela sukladno članku 3. stavku 3., za neodobravanje projekta od zajedničkog interesa na njezinom državnom području.
- (11) Skupina se sastaje kako bi razmotrila i razvrstala predložene projekte uzimajući u obzir procjenu regulatora ili procjenu Komisije za projekte transporta nafte i ugljikovog dioksida.
- (12) Nacrte regionalnih popisa predloženih projekata iz kategorija navedenih u Prilogu II.1. i 2. koje su sastavile skupine, zajedno sa svim mišljenjima iz točke (9), dostavlja se Agenciji šest mjeseci prije datuma usvajanja popisa Unije. Agencija procjenjuje nacrt regionalnih popisa i pripadajuća mišljenja u roku od tri mjeseca od datuma primitka. Agencija daje mišljenje o nacrtu regionalnih popisa, posebno o dosljednoj primjeni kriterija i analize troškova i koristi po regijama. Mišljenje Agencije donosi se u skladu s postupkom iz članka 15. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.
- (13) U roku od mjesec dana od datuma primitka mišljenja Agencije, tijelo odlučivanja svake skupine usvaja konačni regionalni popis, poštujući odredbe iz članka 3. stavka 3., na temelju prijedloga skupina i uzimajući u obzir mišljenje Agencije i procjenu nacionalnih regulatornih tijela dostavljenu u skladu s točkom (7) ili procjenu Komisije za projekte transporta nafte i ugljikovog dioksida predložene u skladu s točkom (8). Skupine dostavljaju konačne regionalne popise Komisiji, zajedno sa svim mišljenjima kako je navedeno u točki (9).
- (14) Ako bi, na temelju primljenih regionalnih popisa i uzevši u obzir mišljenje Agencije, ukupan broj predloženih projekata od zajedničkog interesa na popisu Unije premašio savladivu brojku, Komisija razmatra, nakon savjetovanja sa svakom dotičnom skupinom, neuvrštavanje na popis Unije projekata koje je dotična skupina razvrstala najniže u skladu s razvrstavanjem utvrđenim sukladno članku 4. stavku 4.
-

PRILOG IV.

PRAVILA I POKAZATELJI U VEZI S KRITERIJIMA ZA PROJEKTE OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

- (1) Projekt sa značajnim prekograničnim učinkom je projekt na državnom području države članice koji ispunjava sljedeće uvjete:
- (a) u pogledu prijenosa električne energije, projekt povećava kapacitet prijenosa mreže ili kapacitet raspoloživ za komercijalne protoke, na granici te države članice s jednom ili nekoliko drugih država članica ili nekom drugom relevantnom presjeku istog prijenosnog koridora s učinkom povećanja prekograničnog kapaciteta prijenosa mreže, za najmanje 500 megavata (MW) u uspoređi sa stanjem kada projekt nije pušten u rad;
 - (b) u pogledu skladištenja, projekt predviđa najmanje 225 MW instaliranog kapaciteta i ima skladišni kapacitet koji omogućuje neto godišnju proizvodnju električne energije od 250 gigavat sati godišnje;
 - (c) u pogledu transporta plina, projekt se odnosi na ulaganje u kapacitete reverzibilnog toka ili promjene sposobnosti transporta plina preko granica dotičnih država članica za najmanje 10 % u odnosu na stanje prije puštanja projekta u rad;
 - (d) u pogledu skladištenja plina ili ukapljenog/komprimiranog prirodnog plina, cilj projekta je izravno ili neizravno opskrbiti najmanje dvije države članice ili zadovoljiti normu u pogledu infrastrukture (pravilo N-1) na regionalnoj razini u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 994/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
 - (e) u pogledu pametnih mreža, projekt je namijenjen opremi i instalacijama pri visokom i srednjem naponu projek-tiranim za napon od 10 kV ili veći. Uključuje operatore prijenosnih i distribucijskih sustava iz najmanje dvije države članice, što pokriva najmanje 50 000 korisnika koji proizvode ili troše električnu energiju ili oboje u području potrošnje od najmanje 300 gigavat sati godišnje, od čega barem 20 % dolazi iz obnovljivih izvora koji su po prirodi varijabilni.
- (2) U pogledu projekata koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točkama od (a) do (d), kriteriji iz članka 4. evaluiraju se na sljedeći način:
- (a) integracija tržišta, tržišno natjecanje i fleksibilnost sustava mjere se u skladu s analizom provedenom u okviru najnovijeg raspoloživog 10-godišnjeg plana razvoja mreže na razini Unije u području električne energije, posebno:
 - izračunom, za prekogranične projekte, učinka na prijenosnu sposobnost mreže u oba smjera protoka energije, izmjerenog u odnosu na količinu električne energije (u megavatima) i njihovog doprinosa postizanja minimalnog kapaciteta interkonekcije od 10 % instaliranog kapaciteta proizvodnje ili, za projekte sa značajnim prekograničnim učinkom, učinka na prijenosnu sposobnost mreže na granicama između dotičnih država članica, između dotičnih država članica i trećih zemalja ili unutar dotičnih država članica te na ravnotežu ponude i potražnje i rada mreža u dotičnim državama članicama,
 - procjenom učinka, za područje analize iz Priloga V.10., u odnosu na troškove proizvodnje i prijenosa te razvoja i konvergencije tržišnih cijena za cjelokupni energetske projekt u okviru različitih planskih scenarija, posebno vodeći računa o promjenama nastalima u redoslijedu vrijednosti;
 - (b) prijenos električne energije iz obnovljivih izvora do glavnih centara potrošnje i lokacija skladištenja mjeri se u skladu s analizom provedenom u okviru najnovijeg raspoloživog 10-godišnjeg plana razvoja mreže u području električne energije, posebno:
 - u pogledu prijenosa električne energije, ocjenom količine kapaciteta proizvodnje iz obnovljivih izvora energije (prema tehnologiji, u megavatima), koja je povezana i prenosi se zbog projekta, u usporedbi s količinom planiranog ukupnog kapaciteta proizvodnje iz tih vrsta izvora obnovljive energije u dotičnoj državi članici u 2020. u skladu s nacionalnim akcijskim planovima za obnovljivu energiju kako je definirano u članku 4. Direktive 2009/28/EZ,

⁽¹⁾ SL L 295, 12.11.2010., str. 1.

- u pogledu skladištenja električne energije, usporedbom novog kapaciteta predviđenog projektom s ukupnim postojećim kapacitetom za istu tehnologiju skladištenja u području analize iz Priloga V.10.;
- (c) sigurnost opskrbe, interoperabilnost i siguran rad sustava mjere se u skladu s analizom provedenom u okviru najnovijeg raspoloživog 10-godišnjeg plana razvoja mreže u području električne energije, posebno procjenom učinka projekta na gubitak očekivanog opterećenja za područje analize kako je definirano u Prilogu V.10. s obzirom na primjerenost proizvodnje i prijenosa za niz karakterističnih razdoblja opterećenja, vodeći računa o očekivanim promjenama kod ekstremnih vremenskih prilika povezanih s klimatskim područjem i njihov utjecaj na otpornost infrastrukture. Prema potrebi, mjeri se učinak projekta na samostalnu i pouzdanu kontrolu rada sustava i usluga.
- (3) U pogledu projekata koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.2, kriteriji iz članka 4. evaluiraju se na sljedeći način:
- (a) integracija tržišta i interoperabilnost mjere se izračunom dodatne vrijednosti projekta za povezivanje tržišnih područja i konvergenciju cijena, cjelokupnu fleksibilnost sustava, uključujući razinu kapaciteta ponuđenog za reverzibilne tokove prema raznim scenarijima;
- (b) tržišno natjecanje mjeri se na temelju diversifikacije, uključujući olakšanje pristupa domaćim izvorima opskrbe, uzimajući u obzir, uzastopno: diversifikaciju izvora; diversifikaciju drugih strana; diversifikaciju pravaca; učinak novog kapaciteta na Herfindahl-Hirschmann indeks (HHI) izračunan na razini kapaciteta za područje analize kako je definirano u Prilogu V.10.;
- (c) sigurnost opskrbe plinom mjeri se izračunom dodatne vrijednosti projekta na kratkoročnu i dugoročnu prilagodljivost plinskog sustava Unije i jačanje preostale fleksibilnosti sustava u slučaju poremećaja opskrbe država članica prema raznim scenarijima, kao i dodatnog kapaciteta predviđenog projektom koji je izmjeren u odnosu na normu u pogledu infrastrukture (pravilo N-1) na regionalnoj razini u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 994/2010;
- (d) održivost se mjeri kao doprinos projekta smanjenju emisija, potpori rezervnog sustava proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ili pretvorbi energije u plin i transportu bioplina, vodeći računa o očekivanim promjenama u klimatskim uvjetima.
- (4) U pogledu projekata koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.1. točki (e), svaka funkcija navedena u članku 4. evaluira se prema sljedećim kriterijima:
- (a) razina održivosti: ovaj kriterij mjeri se procjenom smanjenja emisija stakleničkih plinova i utjecaja na okoliš elektroenergetske mrežne infrastrukture;
- (b) kapacitet prijenosnih i distribucijskih mreža za povezivanje i prijenos električne energije od korisnika i do njih: ovaj se kriterij mjeri ocjenom instaliranog kapaciteta distribuiranih izvora energije u distribucijskim mrežama, najvećeg dozvoljenog unosa električne energije bez rizika zagušenja u prijenosnim mrežama i energije koja nije uključena u obnovljive izvore energije zbog rizika zagušenja ili sigurnosnih rizika;
- (c) povezanost mreže i pristup svim kategorijama korisnika mreže: ovaj kriterij mjeri se procjenom metoda usvojenih za izračun pristojba i tarifa, kao i njihove strukture, za proizvođače, potrošače i one koji i proizvode i troše, te operativne fleksibilnosti za dinamičko uravnoteženje električne energije u mreži;
- (d) sigurnost i kvaliteta opskrbe: ovaj kriterij mjeri se procjenom omjera između pouzdanog raspoloživog kapaciteta proizvodnje i vršne potrošnje, udjela električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora, stabilnosti elektroenergetskog sustava, trajanja i učestalosti prekida po potrošaču, uključujući poremećaje povezane s klimatskim uvjetima i učinkovitost s obzirom na kvalitetu napona;

- (e) učinkovitost i kvaliteta usluge u opskrbi električnom energijom i radu mreže: ovaj kriterij mjeri se procjenom razine gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, omjera između najmanje i najveće potražnje električne energije u određenom vremenskom razdoblju, sudjelovanja na strani potražnje na tržištima električne energije i u mjerama energetske učinkovitosti, postotka iskorištenosti (tj. prosječnog opterećenja) sastavnih dijelova elektroenergetske mreže, raspoloživosti sastavnih dijelova mreže (u vezi s planiranim i neplaniranim održavanjem) i njenog utjecaja na učinkovitost rada mreže te stvarne raspoloživosti kapaciteta mreže s obzirom na standardnu vrijednost;
 - (f) doprinos prekograničnim tržištima električne energije putem nadzora protoka opterećenja radi umanjenja protoka petlje i povećanja kapaciteta interkonekcije: ovaj kriterij ocjenjuje se procjenom omjera između kapaciteta interkonekcije države članice i njezine potražnje električne energije, iskorištenja kapaciteta interkonekcije i naknada za zagušenje u interkonekcijama.
- (5) U pogledu projekata transporta nafte koji pripadaju kategorijama navedenima u Prilogu II.3., kriteriji iz članka 4. evaluiraju se na sljedeći način:
- (a) sigurnost opskrbe naftom mjeri se procjenom dodatne vrijednosti novog kapaciteta koji projekt nudi za kratkoročnu i dugoročnu prilagodljivost sustava i preostale fleksibilnosti sustava u slučaju poremećaja opskrbe prema raznim scenarijima;
 - (b) interoperabilnost se mjeri procjenom opsega u kojem projekt poboljšava rad naftovodne mreže, posebno osiguranjem mogućnosti reverzibilnih protoka;
 - (c) učinkovito i održivo korištenje resursa mjeri se procjenom opsega u kojem projekt koristi već postojeću infrastrukturu i doprinosi smanjenju opterećenja i rizika za okoliš i klimatske promjene.
-

PRILOG V.

ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI ENERGETSKOG SUSTAVA

Metodologija za usklađenu analizu troškova i koristi cjelokupnog energetskeg sustava za projekte od zajedničkog interesa zadovoljava sljedeća načela utvrđena u ovom Prilogu.

- (1) Metodologija se temelji na zajedničkom skupu ulaznih podataka koji predstavljaju elektroenergetske i plinske sustave Unije u godinama $n + 5$, $n + 10$, $n + 15$, i $n + 20$, gdje je n godina kada je analiza provedena. Ovaj skup podataka obuhvaća najmanje:
 - (a) u području električne energije: scenarije za potražnju, kapacitete proizvodnje prema vrsti goriva (biomasa, geotermalna energija, hidroenergija, plin, nuklearna energija, kruta goriva, energija vjetra, solarna fotovoltaična energija, koncentrirana solarna energija, druge obnovljive tehnologije) i njihovom geografskom položaju, cijene goriva (uključujući biomasu, ugljen, plin i naftu), cijene ugljikovog dioksida, sastav prijenosne i, prema potrebi, distribucijske mreže i njezin razvoj, uzimajući u obzir sve nove značajne projekte proizvodnje (uključujući kapacitet opremljen za hvatanje ugljikovog dioksida), skladištenja i prijenosa za koje je donesena konačna odluka o ulaganju i čiji je rok puštanja u rad do kraja godine $n + 5$;
 - (b) u području plina: scenariji za potražnju, uvoz, cijene goriva (uključujući ugljen, plin i naftu), cijene ugljikovog dioksida, sastav prijenosne mreže i njezin razvoj, uzimajući u obzir sve nove značajne projekte za koje je donesena konačna odluka o ulaganju i čiji je rok puštanja u rad do kraja godine $n + 5$.
- (2) Skup podataka u skladu je s pravom Unije i nacionalnim pravom na snazi na datum analize. Skupovi podataka koji se koriste za električnu energiju, odnosno plin sukladni su, posebno s obzirom na pretpostavke o cijenama i količinama na svakom tržištu. Skup podataka razrađuje se nakon formalnog savjetovanja s državama članicama i organizacijama koje zastupaju sve relevantne dionike. Komisija i Agencija osiguravaju, prema potrebi, pristup potrebnim komercijalnim podacima od trećih strana.
- (3) Metodologija daje smjernice za razvoj i primjenu modela mreže i tržišta potrebnih za analizu troškova i koristi.
- (4) Analiza troškova i koristi temelji se na usklađenoj evaluaciji troškova i koristi za različite kategorije analiziranih projekata i pokriva najmanje vremensko razdoblje iz točke (1).
- (5) Analiza troškova i koristi u obzir uzima najmanje sljedeće troškove: kapitalne izdatke, operativne izdatke i izdatke održavanja tijekom tehničkog vijeka trajanja projekta i, prema potrebi, troškove prestanka rada i gospodarenja otpadom. Metodologija također daje smjernice o diskontnim stopama koje se koriste za izračune.
- (6) U području prijenosa i skladištenja električne energije, analiza troškova i koristi uzima najmanje u obzir učinak i nadoknade koji proizlaze iz primjene članka 13. Uredbe (EZ) br. 714/2009, učinke i pokazatelje definirane u Prilogu IV., kao i sljedeće učinke:
 - (a) emisije stakleničkih plinova i gubitke pri prijenosu tijekom tehničkog vijeka trajanja projekta;
 - (b) buduće troškove novih ulaganja u proizvodnju i prijenos tijekom tehničkog vijeka trajanja projekta;
 - (c) operativnu fleksibilnosti, uključujući optimizaciju reguliranja energetskeg i pomoćnih usluga;
 - (d) otpornost sustava, uključujući otpornost na nesreće i klimatske promjene, te sigurnost sustava posebno za europske kritične infrastrukture kako je definirano u Direktivi 2008/114/EZ.

- (7) U području plina, analiza troškova i koristi uzima u obzir barem rezultate ispitivanja tržišta, učinke na pokazatelje iz Priloga IV. i sljedeće učinke:
- (a) otpornost na nesreće i klimatske promjene, te sigurnost sustava posebno za europske kritične infrastrukture kako je definirano u Direktivi 2008/114/EZ;
 - (b) zagušenje plinske mreže.
- (8) U području pametnih mreža, analiza troškova i koristi uzima u obzir učinke na pokazatelje iz Priloga IV.
- (9) Detaljna metoda koja se koristi za uzimanje u obzir pokazatelja iz točaka od 6. do 8. razrađuje se nakon formalnog savjetovanja s državama članicama i organizacijama koje zastupaju sve relevantne dionike.
- (10) Metodologijom se određuje analiza koja će se provesti, na temelju relevantnog skupa ulaznih podataka, utvrđivanjem učinaka realizacije i nerealizacije svakog projekta. Područje za analizu pojedinačnog projekta uključuje sve države članice i treće zemlje, na čijem se državnom području projekt gradi, sve izravne susjedne države članice i sve druge države članice na koje projekt ima značajan učinak.
- (11) Analizom se utvrđuju države članice na koje projekt ima neto pozitivne učinke (korisnici) i one države članice na koje projekt ima neto negativan učinak (nositelji troškova). Svaka analiza troškova i koristi uključuje analize osjetljivosti u vezi skupa ulaznih podataka, datuma puštanja u rad različitih projekata u istom području analize i druge bitne parametre.
- (12) Operatori prijenosnih sustava, sustava skladištenja i terminala za komprimirani i ukapljeni prirodni plin te operatori distribucijskih sustava razmjenjuju informacije nužne za izradu metodologije, uključujući odgovarajuće modele mreže i tržišta. Svaki operator prijenosnog ili distribucijskog sustava koji prikuplja informacije u ime drugih operatora prijenosnih ili distribucijskih sustava, daje povratnu informaciju o rezultatima prikupljanja podataka sudjelujućim operatorima prijenosnih i distribucijskih sustava.
- (13) Za zajednički model tržišta i mreže za električnu energiju i plin naveden u članku 11. stavku 8., skup ulaznih podataka iz točke (1) obuhvaća godine $n + 10$, $n + 20$ i $n + 30$, pri čemu model omogućuje potpunu procjenu gospodarskih i socijalnih te učinaka na okoliš, posebno uključujući vanjske troškove poput onih povezanih s emisijama stakleničkih plinova i konvencionalnih onečišćivača zraka ili sigurnosti opskrbe.
-

PRILOG VI.

SMJERNICE ZA TRANSPARENTNOST I SUDJELOVANJE JAVNOSTI

- (1) U priručniku o postupanju iz članka 9. stavka 1. utvrđuje se najmanje sljedeće:
 - (a) mjerodavno pravo na kojem se temelje odluke i mišljenja za različite vrste dotičnih projekata od zajedničkog interesa, uključujući zakonodavstvo u području okoliša;
 - (b) relevantne odluke i mišljenja koja treba dobiti;
 - (c) imena i kontaktni podaci nadležnog tijela, drugih tijela i glavnih dotičnih dionika;
 - (d) tijek rada, s opisom svake faze postupka, uključujući okvirni vremenski okvir i sažet pregled postupka odlučivanja;
 - (e) informacije o opsegu, strukturi i razini detalja dokumenata koji se dostavljaju uz zahtjev za donošenje odluka, uključujući kontrolnu listu;
 - (f) faze i načini sudjelovanja javnosti u postupku.
- (2) U detaljnom rasporedu iz članka 10. stavka 4. točke (b) utvrđuje se najmanje sljedeće:
 - (a) odluke i mišljenja koja treba dobiti;
 - (b) tijela, dionici i javnost na koje se postupak vjerojatno odnosi;
 - (c) pojedine faze postupka i njihovo trajanje;
 - (d) glavne ključne točke koje treba postići i njihove rokove s obzirom na sveobuhvatnu odluku koju treba donijeti;
 - (e) sredstva koja planiraju tijela i moguća dodatna sredstva koja budu potrebna.
- (3) S ciljem povećanja sudjelovanja javnosti u postupku izdavanja dozvola i osiguranja prethodne obaviještenosti i dijaloga s javnosti, primjenjuju se sljedeća načela:
 - (a) dionici na koje utječe projekt od zajedničkog interesa, uključujući relevantna nacionalna, regionalna i lokalna tijela, vlasnike zemljišta i građane koji žive u blizini projekta, opću javnost i njihova udruženja, organizacije ili skupine, detaljno se obavješćuju i savjetuju u ranoj fazi, kada se moguće zabrinutosti javnosti još mogu uzeti u obzir i to na otvoren i transparentan način. Prema potrebi, nadležno tijelo aktivno podupire aktivnosti koje poduzima promotor projekta.
 - (b) nadležna tijela osiguravaju da se postupci javnog savjetovanja za projekte od zajedničkog interesa grupiraju kada je to moguće. Svako javno savjetovanje obuhvaća sva predmetna pitanja vezana uz određenu fazu postupka i niti jedno predmetno pitanje vezano uz određenu fazu postupka ne upućuje se na više od jednog javnog savjetovanja; međutim, jedno javno savjetovanje može se održati na više od jedne geografske lokacije. Pitanja upućena na javno savjetovanje jasno se navode u priopćenju o javnom savjetovanju.
 - (c) komentare i primjedbe moguće je dati samo u razdoblju od početka javnog savjetovanja do isteka roka.
- (4) Koncept sudjelovanja javnosti uključuje informacije o:
 - (a) dotičnim i upućenim dionicima;
 - (b) predviđenim mjerama, uključujući predložene lokacije i datume namjenskih sastanaka;
 - (c) vremenskom rasporedu;
 - (d) ljudskim resursima kojima su dodijeljeni određeni zadaci.

- (5) U kontekstu javnog savjetovanja koje se provodi prije podnošenja zahtjeva za prijavu, dotične strane najmanje:
- (a) objavljuju informativni letak od najviše 15 stranica, u kojem se jasno i sažeto daje pregled namjene i preliminarni vremenski raspored projekta, nacionalni plan razvoja mreže, razmatrane alternativne trase, očekivani učinci, uključujući prekogranične učinke i moguće mjere za ublažavanje, koji se objavljuje prije početka savjetovanja; pored toga, u informativnom letku navode se pored toga internetske adrese platforme za preglednost iz članka 18. i priručnika o postupanju iz točke (1);
 - (b) obavješćuju o projektu sve dionike na koje isti utječe, putem internetske stranice navedene u članku 9. stavku 7. i drugim odgovarajućim sredstvima informiranja;
 - (c) pismeno pozivaju relevantne dionike na koje projekt utječe na namjenske sastanke, na kojima se raspravlja o zabrinutostima.
- (6) Na internetskoj stranici projekta objavljuje se najmanje sljedeće:
- (a) informativni letak iz točke (5);
 - (b) netehnički i redovito ažurirani sažetak na najviše 50 stranica s opisom trenutnog statusa projekta i jasnim navođenjem, u slučaju ažuriranja, promjena u odnosu na prijašnje verzije;
 - (c) planovi projekta i javnog savjetovanja s jasno navedenim datumima i lokacijama javnih savjetovanja i rasprava te predložena problematika u vezi s tim raspravama;
 - (d) kontaktni podaci s ciljem dobivanja potpunih dokumenta za podnošenje zahtjeva;
 - (e) kontaktni podaci za prenošenje komentara i primjedbi tijekom javnih savjetovanja.
-

Izjava Europske komisije u pogledu prihvatljivosti projekata od zajedničkog interesa za financijsku pomoć EU-a u okviru transeuropskih energetske infrastrukture (poglavlje V. Uredbe (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾)

Komisija naglašava kako smatra potrebnim da potpora iz sredstava EU-a i nacionalnih sredstava obuhvati i bespovratna sredstva za radove s ciljem omogućivanja provedbe projekata od zajedničkog interesa kojima se povećava diversifikacija izvora opskrbe energijom, trasa i drugih strana u opskrbi. Komisija zadržava pravo da u tom smjeru daje prijedloge na temelju iskustva stečenog u praćenju provedbe projekata od zajedničkog interesa u okviru izvješća predviđenog člankom 17. Uredbe o smjernicama za transeuropske energetske infrastrukture.

⁽¹⁾ SL L 115, 25.4.2013., str. 39.

32013L0012

L 141/28

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

28.5.2013.

DIREKTIVA VIJEĆA 2013/12/EU**od 13. svibnja 2013.****o prilagodbi Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti zbog pristupanja Republike Hrvatske**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Ugovor o pristupanju Hrvatske, a posebno njegov članak 3. stavak 4.,

uzimajući u obzir Akt o pristupanju Hrvatske, a posebno njegov članak 50.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 50. Akta o pristupanju Hrvatske, ako je akte institucija koji su doneseni prije pristupanja potrebno prilagoditi zbog pristupanja, a potrebne prilagodbe nisu predviđene u tom aktu o pristupanju ili njegovim prilogima, Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, u tu svrhu donosi potrebne akte ako Komisija nije donijela izvorni akt.
- (2) U Završnom aktu Konferencije na kojoj je sastavljen i usvojen Ugovor o pristupanju Hrvatske navodi se da su visoke ugovorne stranke postigle politički dogovor o nizu prilagodbi akata koje su donijele institucije, a potrebne su zbog pristupanja, te su pozvale Vijeće i Komisiju da te prilagodbe usvoje prije pristupanja, upotpunjene i ažurirane prema potrebi, kako bi se uzeo u obzir razvoj prava Unije.
- (3) Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ zahtijeva se od država članica da utvrde okvirne nacionalne ciljeve energetske učinkovitosti pri čemu bi države članice trebale voditi računa o potrošnji energije Unije 2020.
- (4) Zbog pristupanja Hrvatske potrebno je tehnički prilagoditi podatke o predviđenoj potrošnji energije Unije u 2020. radi odražavanja potrošnje u 28 država članica. Predviđanja iz 2007. pokazuju da je potrošnja primarne energije u 2020. iznosila 1 842 Mtoe za 27 država

članica. Ista predviđanja pokazuju potrošnju primarne energije u 2020. od 1 853 Mtoe za 28 država članica, uključujući Hrvatsku. Smanjenjem od 20 % dobiva se iznos od 1 483 Mtoe u 2020., tj. smanjenje od 370 Mtoe u odnosu na predviđanja. Ova tehnička prilagodba je potrebna kako bi se Direktiva 2012/27/EU mogla primjenjivati u Hrvatskoj.

- (5) Direktivu 2012/27/EZ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Direktiva 2012/27/EU mijenja se kako je utvrđeno u Prilogu ovoj Direktivi.

Članak 2.

Izmjene iz Priloga ovoj Direktivi ne dovode u pitanje rok predviđen u članku 28. stavku 1. prvom podstavku Direktive 2012/27/EU.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu podložno stupanju na snagu Ugovora o pristupanju Hrvatske i od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. svibnja 2013.

Za Vijeće

Predsjednik

S. COVENEY

⁽¹⁾ SL L 315, 14.11.2012., str. 1.

PRILOG

Članak 3. Direktive 2012/27/EU mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. drugom podstavku točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) da potrošnja energije u Uniji 2020. ne smije biti veća od 1 483 Mtoe primarne energije, odnosno 1 086 Mtoe krajnje energije;”;

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Komisija do 30. lipnja 2014. procjenjuje ostvareni napredak i vjerojatnost da će Unija ostvariti potrošnju energije od najviše 1 483 Mtoe primarne energije i/ili najviše 1 086 Mtoe krajnje energije u 2020.”;

(c) u stavku 3. točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) uspoređuje rezultate iz točaka od (a) do (c) s količinom potrošene energije potrebne kako u 2020. potrošnja energije ne bi prelazila 1 483 Mtoe primarne energije i/ili 1 086 Mtoe krajnje energije.”

32013D0242

L 141/48

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

28.5.2013.

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE

od 22. svibnja 2013.

o utvrđivanju obrasca za nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost u skladu s Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća

*(priopćena pod brojem dokumenta C(2013) 2882)***(Tekst značajan za EGP)**

(2013/242/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 24. stavak 2. i Prilog XIV.,

budući da:

- (1) Direktivom 2012/27/EU zahtijeva se da svaka država članica podnese nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost do 30. travnja 2014. i nakon toga svake tri godine. Tim se planovima trebaju odrediti mjere za značajno poboljšanje energetske učinkovitosti i očekivane i/ili ostvarene uštede energije, uključujući one koje se odnose na opskrbu, prijenos i distribuciju energije, kao i krajnju potrošnju energije, kako bi se postigli ciljevi energetske učinkovitosti navedeni u članku 3. stavku 1. Direktive 2012/27/EU. Nacionalni akcijski planovi za energetske učinkovitost u svakom slučaju obuhvaćaju informacije navedene u Prilogu XIV. dijelu 2. Direktive 2012/27/EU. Nacionalni akcijski planovi za energetske učinkovitost dopunjuju se ažuriranim procjenama očekivane cjelokupne potrošnje primarne energije u 2020., kao i procijenjenim razinama potrošnje primarne energije u sektorima navedenima u Prilogu XIV. dijelu 1. Direktive 2012/27/EU.
- (2) U skladu s člankom 24. stavkom 2. drugim podstavkom Direktive 2012/27/EU, Komisija osigurava obrazac kao

smjernicu za nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost, koji se donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 26. stavka 2. Direktive. Člankom 26. stavkom 1. Direktive predviđa se da Komisiji pomaže odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, a člankom 26. stavkom 2. predviđa se primjena članka 4. te uredbe.

- (3) Pri mjerama predviđenima u ovoj Odluci u najvećoj mogućoj mjeri vodi se računa o raspravama unutar odbora direktive o energetske učinkovitosti,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Donosi se obrazac za nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost u skladu sa zahtjevima iz članka 24. stavka 2. i Priloga XIV. Direktivi 2012/27/EU, kako je utvrđeno u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 22. svibnja 2013.

Za Komisiju
Günther OETTINGER
Član Komisije

⁽¹⁾ SL L 315, 14.11.2012., str. 1.

⁽²⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

PRILOG

**OBRAZAC ZA OBVEZNE ELEMENTE
NACIONALNI AKCIJSKI PLAN ZA ENERGETSKU UČINKOVITOST**

Ovdje unesite datum plana (*Napomena: prvi plan treba dostaviti do 30. travnja 2014.*)

SADRŽAJ (POPIS OBVEZNIH ELEMENATA)

1. Uvod
2. Pregled nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti i ušteda
 - 2.1 Nacionalni ciljevi energetske učinkovitosti za 2020.
 - 2.2 Dodatni ciljevi energetske učinkovitosti
 - 2.3 Uštede primarne energije
 - 2.4 Uštede krajnje energije
3. Mjere politike o provedbi direktive o energetskej učinkovitosti (DEU)
 - 3.1 Horizontalne mjere
 - 3.1.1 Sustavi obveze energetske učinkovitosti i alternativne mjere politike (članak 7. i Prilog XIV. dio 2. točka 3.2 DEU-a)
 - 3.1.2 Energetski pregledi i sustavi gospodarenja energijom (članak 8. DEU-a)
 - 3.1.3 Mjerenje i obračun (članci od 9. do 11. DEU-a)
 - 3.1.4 Programi obavješćivanja i osposobljavanja potrošača (članci 12. i 17. DEU-a)
 - 3.1.5 Raspoloživost kvalifikacijskih, akreditacijskih i certifikacijskih sustava (članak 16. DEU-a)
 - 3.1.6 Energetske usluge (članak 18. DEU-a)
 - 3.1.7 Ostale mjere energetske učinkovitosti horizontalne naravi (članci 19. i 20. DEU-a)
 - 3.2 Energetska učinkovitost u zgradarstvu
 - 3.2.1 Strategija obnove zgrada (članak 4. DEU-a)
 - 3.2.2 Ostale mjere energetske učinkovitosti u sektoru graditeljstva
 - 3.3 Energetska učinkovitost zgrada javnih tijela
 - 3.3.1 Zgrade središnje vlasti (članak 5. DEU-a)
 - 3.3.2 Zgrade drugih javnih tijela (članak 5. DEU-a)
 - 3.3.3 Kupnja od strane javnih tijela (članak 6. DEU-a)
 - 3.4 Ostale mjere energetske učinkovitosti krajnje potrošnje uključujući industriju i promet
 - 3.5 Promicanje učinkovitog grijanja i hlađenja
 - 3.5.1 Sveobuhvatna procjena (članak 14. DEU-a)
 - 3.5.2 Ostale mjere učinkovitog grijanja i hlađenja (članak 14. DEU-a)
 - 3.6 Pretvorba, prijenos i distribucija energije te odgovor na potražnju
 - 3.6.1 Kriteriji energetske učinkovitosti u mrežnim tarifama i regulacija (članak 15. DEU-a)
 - 3.6.2 Olakšavanje i promicanje odgovora na potražnju (članak 15. DEU-a)
 - 3.6.3 Energetska učinkovitost u projektiranju mreža i regulaciji (članak 15. DEU-a)

1. Uvod

U ovom obrascu određuju se informacije koje države članice trebaju navesti u svojim nacionalnim akcijskim planovima za energetska učinkovitost o mjerama koje su donesene ili se planiraju donijeti s ciljem provedbe glavnih elemenata direktive o energetska učinkovitosti (DEU, 2012/27/EU), kako je navedeno u članku 24. stavku 2. Direktive i njezinom Prilogu XIV. Stoga, kada su u obrascu navedeni obvezni elementi izvješćivanja, to se ne odnosi na mjere koje države članice nisu donijele i nisu planirale. Obrazac služi državama članicama kao smjernica za nacionalne akcijske planove za energetska učinkovitost kako je navedeno u članku 24. stavku 2. drugom podstavku DEU-a.

Kada tekst obrasca upućuje na informacije koje treba navesti u prvom i/ili drugom nacionalnom akcijskom planu za energetska učinkovitost, to odražava tekst DEU-a, a kada nema takvog upućivanja, informacije treba navesti u prvom i svim kasnijim nacionalnim akcijskim planovima za energetska učinkovitost.

Ovaj obrazac dopunjuje se smjernicama o nacionalnim akcijskim planovima za energetska učinkovitost [umeću se upućivanja na povezani radni dokument službe Komisije koji sadrži daljnje savjete].

2. Pregled nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti i ušteda

2.1 Nacionalni ciljevi energetske učinkovitosti za 2020.

- (1) Navedite okvirni nacionalni cilj energetske učinkovitosti za 2020. kako se zahtijeva člankom 3. stavkom 1. DEU-a (članak 3. stavak 1. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.1 DEU-a).
- (2) Navedite očekivani učinak cilja na cjelokupnu potrošnju primarne i krajnje energije u 2020. i objasnite kako i na temelju kojih podataka je to izračunano (članak 3. stavak 1. DEU-a).
- (3) Navedite ocjenu potrošnje primarne energije u 2020., ukupno i po sektorima (članak 24. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 DEU-a).

2.2 Dodatni ciljevi energetske učinkovitosti

Navedite sve dodatne nacionalne ciljeve u vezi energetske učinkovitosti, bilo da se odnose na čitavo gospodarstvo ili određene sektore (Prilog dio 2.1 XIV. DEU-a).

2.3 Uštede primarne energije

Navedite pregled ušteda primarne energije postignut do trenutka izvješćivanja i ocjene očekivanih ušteda za 2020. (članak 3. stavak 1., članak 24. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 točka (a) DEU-a).

2.4 Uštede krajnje energije

- (1) Za potrebe Direktive 2006/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, u prvom i drugom nacionalnom akcijskom planu za energetska učinkovitost, navedite informacije o ostvarenim uštedama krajnje energije i predviđenim uštedama u krajnjoj potrošnji energije do 2016. (članak 4. stavci 1. i 2. Direktive 2006/32/EZ i Prilog XIV. dio 2.2 točka (b) DEU-a).
- (2) Za potrebe Direktive 2006/32/EZ, u prvom i drugom nacionalnom akcijskom planu za energetska učinkovitost, navedite metodologiju mjerenja i/ili izračuna korištenu za izračun ušteda krajnje energije (Prilog XIV. dio 2.2 točka (b) drugi stavak DEU-a).

3. Mjere politike o provedbi direktive o energetska učinkovitosti (DEU)

3.1 Horizontalne mjere

3.1.1 Sustavi obveze energetske učinkovitosti i alternativne mjere politike (članak 7. DEU-a i Prilog XIV. dio 2. točka 3.2 DEU-a)

- (1) Navedite informacije o ukupnoj količini ušteda energije tijekom razdoblja obveze kako bi se ostvario cilj postavljen u skladu s člankom 7. stavkom 1. i, prema potrebi, o načinu primjene mogućnosti navedenih u članku 7. stavcima 2. i 3. (članak 7. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 točka (a) DEU-a).
- (2) Ukratko opišite nacionalni sustav obveze energetske učinkovitosti iz članka 7. stavka 1., uključujući informacije o načinu osiguranja praćenja i provjere (članak 7. stavci 1. i 6. te članak 20. stavak 6. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.3.2 DEU-a).

⁽¹⁾ SL L 114, 27.4.2006., str. 64.

- (3) Navedite informacije o alternativnim mjerama politike donesenim primjenom članka 7. stavka 9. i članka 20. stavka 6., uključujući informacije o načinu osiguranja praćenja i provjere te načinu osiguranja njihove istovjetnosti (*članak 7. stavci 9. i 10. te članak 20. stavak 6. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.3.2 DEU-a*).
- (4) Prema potrebi, predstavite objavljene uštede energije ostvarene kao rezultat provedbe sustava obveze energetske učinkovitosti (*članak 7. stavci 6. i 8. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 točka (a) DEU-a*).
- (5) Prema potrebi, predstavite objavljene uštede energije ostvarene kao rezultat provedbe alternativnih mjera politike (*članak 7. stavak 10. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 točka (a) DEU-a*).
- (6) Navedite detalje o nacionalnim koeficijentima odabranim u skladu s Prilogom IV. DEU-u (*Prilog XIV. dio 2.3.2 DEU-a*).
- (7) Navedite informacije o svakoj metodi, osim one predviđene u Prilogu V. dijelu 2.e DEU-a, korištenoj kako bi se uzelo u obzir vrijeme trajanja ušteda energije i objasnite način osiguranja da to dovede do najmanje iste ukupne količine ušteda (*Prilog V. točka 2(e) DEU-a*).

3.1.2 Energetski pregledi i sustavi gospodarenja energijom (članak 8. DEU-a)

Navedite pregled planiranih ili već poduzetih mjera na promicanju energetskih pregleda i sustava gospodarenja energijom, uključujući informacije o broju provedenih energetskih pregleda, navodeći one provedene u velikim poduzećima, s naznakom ukupnog broja velikih trgovačkih društava na državnom području države članice i broja trgovačkih društava na koje se primjenjuje članak 8. stavak 5. (*Prilog XIV. dio 2.3.3 DEU-a*).

3.1.3 Mjerenje i obračun (članci od 9. do 11. DEU-a)

Opišite provedene i planirane mjere koje su donesene ili se planiraju donijeti u vezi s mjerenjem i obračunom (*članak 9., članak 10. i članak 11. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a*).

3.1.4 Programi obavješćivanja i osposobljavanja potrošača (članci 12. i 17. DEU-a)

Navedite informacije o mjerama koje su donesene ili se planiraju donijeti na promicanju i olakšavanju učinkovite primjene energije od strane MSP-a i domaćih kupaca (*članak 12. i članak 17. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a*).

3.1.5 Raspoloživost kvalifikacijskih, akreditacijskih i certifikacijskih sustava (članak 16. DEU-a)

Navedite informacije o postojećim ili planiranim certifikacijskim ili akreditacijskim sustavima ili istovjetnim kvalifikacijskim sustavima (uključujući, prema potrebi, programe osposobljavanja) za pružatelje energetskih usluga i energetskih pregleda, te za menadžere u području energetike i instalatere dijelova zgrada povezanih s energijom kako je definirano u članku 2. stavku 9. Direktive 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ (*članak 16. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.3.7 DEU-a*).

3.1.6 Energetske usluge (članak 18. DEU-a)

- (1) Navedite informacije o mjerama koje se donesene ili se planiraju donijeti s ciljem promicanja energetskih usluga. Opis mora sadržavati internetsku poveznicu na popis raspoloživih pružatelja energetskih usluga i njihove kvalifikacije (*Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica i Prilog XIV. dio 2.3.8 DEU-a*).
- (2) Navedite kvalitativni pregled nacionalnog tržišta energetskih usluga s opisom njegovog sadašnjeg stanja i navodeći buduće razvoje tržišta (*članak 18. stavak 1. točka (e) DEU-a*).

3.1.7 Ostale mjere energetske učinkovitosti horizontalne naravi (članci 19. i 20. DEU-a)

- (1) Navedite u prvom nacionalnom akcijskom planu za energetske učinkovitost, mjere energetske učinkovitosti poduzete s ciljem provedbe članka 19. DEU-a. Posebno navedite popis mjera poduzetih na uklanjanju regulatornih i neregulatornih prepreka energetske učinkovitosti (npr. podjela poticaja kad se radi o nekretninama s više vlasnika, javna nabava i godišnji proračun te računovodstvo javnih tijela) (*članak 19. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.3.9 DEU-a*).

⁽¹⁾ SL L 153, 18.6.2010., str. 13.

- (2) Navedite informacije o nacionalnom fondu za energetske učinkovitost (članak 20. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.2 Energetska učinkovitost u zgradarstvu

3.2.1 Strategija obnove zgrada (članak 4. DEU-a)

Navedite dugoročnu nacionalnu strategiju obnove zgrada (članak 4. zadnji stavak DEU-a).

3.2.2 Ostale mjere energetske učinkovitosti u sektoru graditeljstva

Navedite detalje o mjerama za značajno poboljšanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu s ciljem postizanja nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti iz članka 3. stavka 1. (članak 24. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.3 Energetska učinkovitost zgrada javnih tijela

3.3.1 Zgrade središnje vlasti (članak 5. DEU-a)

Navedite informacije o objavljenom popisu grijanih i hlađenih zgrada središnje vlasti (članak 5. stavak 5. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.3.2 Zgrade drugih javnih tijela (članak 5. DEU-a)

- (1) Navedite informacije o poduzetim ili planiranim mjerama na poticanju javnih tijela i tijela za socijalno stanovanje na koja se primjenjuje javno pravo da donesu planove za energetske učinkovitost pokazujući primjer javnih tijela u pogledu energetske učinkovitosti u zgradarstvu (članak 5. stavak 7. točka (a) DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

- (2) Navedite popis javnih tijela koja su izradila akcijski plan za energetske učinkovitost (Prilog XIV. dio 2.3.1 DEU-a).

3.3.3 Kupnja od strane javnih tijela (članak 6. DEU-a)

Navedite informacije o poduzetim ili planiranim koracima na osiguranju da središnja vlast kupuje samo proizvode, usluge i zgrade s visokim energetske svojstvima (članak 6. stavak 1. DEU-a) i o poduzetim ili planiranim mjerama na poticanju ostalih javnih tijela da čine isto (članak 6. stavak 3. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.4 Ostale mjere energetske učinkovitosti krajnje potrošnje uključujući industriju i promet

- (1) Navedite detalje o mjerama za značajno poboljšanje energetske učinkovitosti u industriji s ciljem postizanja nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti iz članka 3. stavka 1. (članak 24. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

- (2) Navedite detalje o mjerama za značajno poboljšanje energetske učinkovitosti u putničkom i teretnom prometu s ciljem postizanja nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti iz članka 3. stavka 1. (članak 24. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

- (3) Navedite detalje o drugim značajnim mjerama energetske učinkovitosti u vezi krajnje potrošnje energije koje doprinose nacionalnim ciljevima energetske učinkovitosti o kojima nije drugdje izvješteno u nacionalnom akcijskom planu za energetske učinkovitost (članak 24. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.5 Promicanje učinkovitog grijanja i hlađenja

3.5.1 Sveobuhvatna procjena (članak 14. DEU-a)

- (1) U drugom i kasnijim nacionalnim akcijskim planovima za energetske učinkovitost navedite procjenu napretka postignutog u provedbi sveobuhvatne procjene potencijala za primjenu visokoučinkovite kogeneracije i učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja iz članka 14. stavka 1. (članak 14. stavak 1. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.3.4 DEU-a).

- (2) Opišite postupak i metodologiju korištenu za provedbu analize troškova i koristi kako bi se zadovoljili kriteriji iz Priloga IX. DEU-a (članak 14. stavak 3. DEU-a, Prilog IX. dio 1. zadnji stavak DEU-a, Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.5.2 Ostale mjere koje se odnose na učinkovito grijanje i hlađenje (članak 14. DEU-a)

Opišite mjere, strategije i politike, uključujući programe i planove, na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini za razvijanje gospodarskog potencijala visokoučinkovite kogeneracije i učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja te drugih učinkovitih sustava grijanja i hlađenja, kao i uporabe grijanja i hlađenja iz otpadne topline i obnovljivih izvora energije (članak 14. stavci 2. i 4. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.6 Pretvorba, prijenos i distribucija energije te odgovor na potražnju

3.6.1 Kriteriji energetske učinkovitosti u mrežnim tarifama i regulacija (članak 15. DEU-a)

(1) Opišite planirane ili donesene mjere za osiguranje ukidanja onih poticaja u tarifama koji su štetni za cjelokupnu učinkovitost proizvodnje, prijenosa/transporta i distribucije energije te opskrbe njome ili onih koji mogu onemogućiti sudjelovanje u odgovoru na potražnju na tržištima uravnoteženja i prilikom nabave pomoćnih usluga (članak 15. stavak 4. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

(2) Opišite planirane ili donesene mjere za pružanje poticaja mrežnim operaterima s ciljem poboljšanja učinkovitosti putem projektiranja i rada infrastrukture (članak 15. stavak 4. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

(3) Opišite planirane ili donesene mjere za osiguranje da tarife dobavljačima omogućuju poboljšanje sudjelovanja potrošača u učinkovitosti sustava, uključujući odgovor na potražnju (članak 15. stavak 4. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.2 prva rečenica DEU-a).

3.6.2 Olakšavanje i promicanje odgovora na potražnju (članak 15. DEU-a)

Navedite informacije o drugim donesenim ili planiranim mjerama za omogućivanje i razvijanje odgovora na potražnju, uključujući one koje se odnose na tarife za podupiranje dinamičkog određivanja cijena (Prilog XI. točka 3. i Prilog XIV. dio 2.3.6 DEU-a).

3.6.3 Energetska učinkovitost u projektiranju mreža i regulaciji (članak 15. DEU-a)

Izvijestite o napretku postignutom na procjeni potencijala za povećanje energetske učinkovitosti nacionalne infrastrukture za plin i električnu energiju, kao i donesene i planirane mjere i ulaganja za uvođenje troškovno učinkovitih poboljšanja energetske učinkovitosti u mrežnu infrastrukturu i rokove njihova uvođenja (članak 15. stavak 2. DEU-a i Prilog XIV. dio 2.3.5 DEU-a).

32013L0018

L 158/230

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

10.6.2013.

DIREKTIVA VIJEĆA 2013/18/EU**od 13. svibnja 2013.****o prilagodbi Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora zbog pristupanja Republike Hrvatske**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

U Prilogu I. dijelu A Direktive 2009/28/EZ, u tablicu se nakon unosa za Francusku umeće sljedeće:

uzimajući u obzir Ugovor o pristupanju Hrvatske, a posebno njegov članak 3. stavak 4.,

„Hrvatska	12,6 %	20 %”

Članak 2.

uzimajući u obzir Akt o pristupanju Hrvatske, a posebno njegov članak 50.,

1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do datuma pristupanja Hrvatske Uniji. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

One primjenjuju te odredbe od datuma pristupanja Hrvatske Uniji.

budući da:

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

(1) U skladu s člankom 50. Akta o pristupanju Hrvatske, ako je akte institucija koji su doneseni prije pristupanja potrebno prilagoditi zbog pristupanja, a potrebne prilagodbe nisu predviđene u tom aktu o pristupanju ili njegovim prilogima, Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, u tu svrhu donosi potrebne akte ako Komisija nije donijela izvorni akt.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu podložno stupanju na snagu Ugovora o pristupanju Hrvatske i na dan njegovog stupanja na snagu.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. svibnja 2013.

(2) U Završnom aktu Konferencije na kojoj je sastavljen i usvojen Ugovor o pristupanju Hrvatske navodi se da su visoke ugovorne stranke postigle politički dogovor o nizu prilagodbi akata koje su donijele institucije, a potrebne su zbog pristupanja, te su pozvale Vijeće i Komisiju da te prilagodbe usvoje prije pristupanja, upotunjene i ažurirane prema potrebi, kako bi se uzeo u obzir razvoj prava Unije.

(3) Direktivu 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

Za Vijeće
Predsjednik
S. COVENEY

⁽¹⁾ SL L 140, 5.6.2009., str. 16.

32013R0543

15.6.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 163/1

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 543/2013**od 14. lipnja 2013.****o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1228/2003 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 18. stavak 5.,

budući da:

- (1) Uredbom (EZ) br. 714/2009, a posebno njezinim člankom 15. i točkom 5. Smjernica o upravljanju i dodjeli raspoloživih prijenosnih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih sustava, navedenih u Prilogu I. toj uredbi, utvrđuje se zahtjevi za operatore prijenosnih sustava (TSO) o objavljivanju podataka o raspoloživosti mreža, kapacitetima prekograničnih interkonektora i proizvodnje, opterećenju i prekidima mreže.
- (2) U članku 4. stavku 4. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije ⁽²⁾ navodi se da objava povlaštenih informacija u skladu s Uredbom (EZ) br. 714/2009 ili smjernicama donesenima u skladu s njom predstavlja istodobno, potpuno i djelotvorno objavljivanje.
- (3) Raspoloživost takvih podataka nužna je za sudionike na tržištu jer im omogućuje učinkovito donošenje odluka o proizvodnji, potrošnji i trgovanju. Intenzivnija integracija tržišta i brzi razvoj izvora za povremenu proizvodnju obnovljive energije, kao što su energija vjetra i sunčeva

energija, zahtijevaju objavljivanje potpunih, pravovremeno dostupnih, visokokvalitetnih i jednostavno uporabljivih informacija koje se odnose na temeljne čimbenike ponude i potražnje.

- (4) Pravovremena dostupnost cjelokupnih skupova podataka o temeljnim čimbenicima trebala bi također povećati sigurnost energetske opskrbe. Također bi trebala sudionicima na tržištu omogućiti precizno usklađivanje ponude i potražnje smanjujući rizik od nestanka struje. To bi operatorima prijenosnih sustava trebalo omogućiti bolju kontrolu i upravljanje njihovim mrežama u predvidljivijim i sigurnijim uvjetima.
- (5) Postojeće mjere transparentnosti ne zadovoljavaju u potpunosti te kriterije. Pored toga, relevantne informacije o tržištu nejednako su raspoređene između sudionika na tržištu među kojima su veliki etablirani igrači koji imaju isključiv pristup informacijama u vezi s vlastitim sredstvima što nove sudionike na tržištu ili one bez vlastitih sredstava stavlja u nepovoljan položaj.
- (6) Sudionicima na tržištu trebalo bi omogućiti pravovremene informacije o očekivanoj potrošnji. Te bi informacije trebalo redovito ažurirati i davati za različite vremenske okvire. Stvarni rezultat očekivane potrošnje također bi trebao biti dostupan ubrzo nakon stvarnog vremena.
- (7) Planirana i neplanirana neraspoloživost jedinica za proizvodnju i potrošnju električne energije jedna je od najvažnijih relevantnih informacija o ponudi i potražnji za sudionike na tržištu. Sudionicima na tržištu i operatorima prijenosnih sustava treba osigurati detaljne informacije o mjestu, vremenu i razlozima sadašnje i buduće neraspoloživosti jedinica za proizvodnju ili potrošnju i očekivanom vremenu njihovog povratka u rad. To bi također trebalo pomoći operatorima prijenosnih sustava da bolje preraspodijele rezerve smanjujući time vjerojatnost nestanka struje.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 15.

⁽²⁾ SL L 326, 8.12.2011., str. 1.

- (8) Sudionici na tržištu i operatori prijenosnih sustava trebali bi također dobiti detaljne informacije o cjelokupnom instaliranom kapacitetu proizvodnje, procjenama ukupne planirane proizvodnje, uključujući zasebno za povremenu proizvodnju, te podatke o stvarnoj proizvodnji po jedinici većih objekata proizvodnje.
- (9) Kako bi tržištu bio omogućen prijenos električne energije od mjesta gdje je dostupna do mjesta gdje je najpotrebnija i kako bi se sukladno tome prilagodio portfelj, tržištu bi trebalo dati informacije o planiranoj i neplaniranoj neraspoloživosti postojeće prekogranične prijenosne infrastrukture i planovima o razvoju infrastrukture. Operatori prijenosnih sustava trebali bi također osigurati i redovito ažurirati podatke o planiranim i ponuđenim prekograničnim prijenosnim kapacitetima za različite vremenske okvire, kao i informacije u vezi s raspodjelom i korištenjem kapaciteta.
- (10) Brzim uvođenjem sredstava za povremenu proizvodnju izvan središta potrošnje dolazi do sve većeg zagušenja prijenosne infrastrukture u velikom dijelu Europe. S ciljem smanjivanja zagušenja, operatori prijenosnih sustava sve više interveniraju u djelovanje tržišta dajući upute sudionicima na tržištu da promijene svoje obveze u pogledu proizvodnje ili trgovanja. Kako bi se tržištu omogućilo razumijevanje o tome kada i zašto su mjere upravljanja zagušenjem postale nužne, operatori prijenosnih sustava trebaju osigurati pravovremene, detaljne i utemeljene informacije o svojim djelovanjima.
- (11) Čak i nakon pažljivog planiranja, proizvođači, dobavljači i trgovci mogli bi se naći u neravnoteži i biti izloženi režimu uravnoteženja i obračuna operatora prijenosnih sustava. S ciljem optimalnog ublažavanja rizika neravnoteže, sudionici na tržištu trebaju točne, jasne i pravovremene informacije o tržištima uravnoteženja. Operatori prijenosnih sustava trebali bi takve informacije osigurati u prekograničnom usporedivom obliku, uključujući detalje o ugovorenim rezervama, cijenama koje su platili i količinama koje su aktivirali u svrhu uravnoteženja.
- (12) Operatori prijenosnih sustava često su primarni izvor relevantnih temeljnih informacija. Također se koriste za prikupljanje i procjenu velikih količina informacija za potrebe rada sustava. Kako bi se omogućio cjelokupan pregled relevantnih informacija u čitavoj Uniji, operatori prijenosnih sustava trebali bi olakšati prikupljanje, provjeru i obradu podataka, a Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO za električnu energiju) trebala bi podatke učiniti dostupnima javnosti putem središnje platforme za transparentnost informacija. Kako bi se postojeći izvori transparentnosti najbolje iskoristili, ENTSO za električnu energiju trebao bi moći dobivati podatke za objavu putem trećih strana, kao što su burze električne energije i platforme za transparentnost.
- (13) Prilog I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (14) Ova Uredba donesena je na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009 koju dopunjuje i čiji je sastavni dio. Upućivanja na Uredbu (EZ) br. 714/2009 u drugim pravnim aktima smatraju se također upućivanjima na ovu Uredbu.
- (15) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem odbora iz članka 23. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 714/2009,
- DONIJELA JE OVU UREDBU:
- Članak 1.**
- Predmet**
- Ovom se Uredbom utvrđuje najmanji zajednički skup podataka u vezi s proizvodnjom, prijenosom i potrošnjom električne energije koji treba učiniti dostupnim sudionicima na tržištu. Njome se također predviđa središnje prikupljanje i objava podataka.
- Članak 2.**
- Definicije**
- Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se definicije iz članka 2. Uredbe (EZ) br. 714/2009. Osim toga, primjenjuju se i sljedeće definicije:
- (1) „rezerve uravnoteženja” znači sva sredstva, ako su nabavljena unaprijed (*ex ante*) ili u stvarnom vremenu, ili sukladno zakonskim obvezama, koja su dostupna operatorima prijenosnih sustava za potrebe uravnoteženja;
 - (2) „vremenska jedinica uravnoteženja” znači razdoblje za koje je ustanovljena cijena za rezerve uravnoteženja;
 - (3) „zona nadmetanja” znači najveće zemljopisno područje unutar kojeg sudionici na tržištu mogu razmjenjivati energiju bez raspodjele kapaciteta;
 - (4) „raspodjela kapaciteta” znači dodjela kapaciteta među zonama;
 - (5) „jedinica potrošnje” znači izvor koji prima električnu energiju za vlastitu primjenu, isključujući operatore prijenosnih sustava i operatore distribucijskih sustava (DSO);
 - (6) „kontrolno područje” znači usklađen dio međusobno povezanog sustava, kojim upravlja jedan operator sustava i obuhvaća povezana fizička opterećenja i/ili proizvodne jedinice ako ih ima;

- (7) „usklađeni neto kapacitet prijenosa” znači metoda izračuna kapaciteta na temelju načela procjene i utvrđivanja unaprijed (*ex ante*) najveće razmjene energije između susjednih zona nadmetanja;
- (8) „kritični element mreže” znači element mreže bilo unutar zone nadmetanja ili između zona nadmetanja koji je uzet u obzir u postupku izračuna kapaciteta, ograničavajući količinu električne energije koja se može razmjenjivati;
- (9) „uravnoteženje između kontrolnih područja” znači sustav uravnoteženja gdje operator prijenosnog sustava može primiti ponude za aktivaciju iz područja drugih operatora prijenosnih sustava. Ne uključuje ponovnu otpremu ili isporuku energije u izvanrednim situacijama;
- (10) „kapacitet između zona” znači sposobnost međusobno povezanog sustava da prihvati prijenos energije između zona nadmetanja;
- (11) „valuta” je euro ako je barem jedan dio dotične zone (dotičnih zona) nadmetanja dio zemlje u kojoj je euro zakonsko sredstvo plaćanja. U svim ostalim slučajevima, to je lokalna valuta;
- (12) „vrijeme prekida” znači trenutak kada operatori prijenosnih sustava trebaju potvrditi sve usklađene nominacije na tržištu. Vrijeme prekida ne odnosi se samo na dnevna tržišta ili tržišta unutar dana, već također i na različita tržišta koja obuhvaćaju prilagodbe neravnoteže i raspodjelu rezervi;
- (13) „kompenzacija” znači razmjena između zona koju su pokrenuli operatori sustava između dvije zone nadmetanja radi ublažavanja fizičkog zagušenja;
- (14) „davatelj podataka” znači subjekt koji šalje podatke u središnju platformu za transparentnost informacija;
- (15) „izričita raspodjela” znači samo raspodjela kapaciteta među zonama, bez prijenosa energije;
- (16) „parametri na temelju protoka” znači raspoložive granice na kritičnim elementima mreže s povezanim čimbenicima distribucije prijenosa snage;
- (17) „proizvodna jedinica” znači jedinstveni generator električne energije koji pripada jedinici proizvodnje;
- (18) „neizričita raspodjela” znači metoda upravljanja zagušenjem pri čemu se energija dobiva istodobno s kapacitetom između zona;
- (19) „tržišna vremenska jedinica” znači razdoblje za koje je ustanovljena tržišna cijena ili najkraće moguće zajedničko razdoblje za dvije zone nadmetanja, ako su njihove tržišne vremenske jedinice različite;
- (20) „ponuđeni kapacitet” znači kapacitet između zona koji je na tržištu ponudio dodjelitelj prijenosnog kapaciteta;
- (21) „planirani” znači događaj koji primarni vlasnik podataka poznaje unaprijed;
- (22) „čimbenik distribucije prijenosa snage” znači prikaz fizičkog protoka na kritičnom elementu mreže koji je prouzročila razlika neto položaja zone nadmetanja;
- (23) „primarni vlasnik podataka” znači subjekt koji stvara podatke;
- (24) „jedinica proizvodnje” znači objekt za proizvodnju električne energije koji čini jedna proizvodna jedinica ili skup proizvodnih jedinica;
- (25) „profil” znači zemljopisna granica između jedne zone nadmetanja i nekoliko susjednih zona nadmetanja;
- (26) „ponovna otprema” znači mjera koju je aktivirao jedan ili nekoliko operatora sustava izmjenom obrasca proizvodnje i/ili opterećenja s ciljem promjene fizičkih protoka u prijenosnom sustavu i ublažavanja fizičkog zagušenja;
- (27) „ukupno opterećenje”, uključujući gubitke bez električne energije koja se koristi za skladištenje energije, znači opterećenje jednako proizvodnji i uvozu umanjeno za izvoz i električnu energiju koja se koristi za skladištenje energije;
- (28) „dodjelitelj prijenosnog kapaciteta” znači subjekt koji su operatori prijenosnih sustava ovlastili da upravlja raspodjelom kapaciteta između zona;
- (29) „vertikalno opterećenje” znači ukupna količina električne energije koja protječe iz prijenosne mreže prema distribucijskim mrežama, izravno povezanim krajnjim kupcima ili potrošnom dijelu proizvodnje;
- (30) „granica predviđanja za godinu unaprijed” znači razlika između godišnjeg predviđanja raspoloživog kapaciteta proizvodnje i godišnjeg predviđanja najvećeg ukupnog opterećenja uzimajući u obzir predviđanje ukupnog kapaciteta proizvodnje, predviđanje raspoloživosti proizvodnje i predviđanje rezervi ugovorenih za usluge sustava;
- (31) „vrijeme” znači lokalno vrijeme u Bruxellesu.

Članak 3.

Uspostava središnje platforme za transparentnost informacija

1. Središnja platforma za transparentnost informacija uspostavlja se i radi na učinkovit i isplativ način u okviru Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju („ENTSO za električnu energiju”). ENTSO za električnu energiju objavljuje na središnjoj platformi za transparentnost informacija sve podatke koje operatori prijenosnih sustava trebaju dostaviti ENTSO-u za električnu energiju u skladu s ovom Uredbom.

Središnja platforma za transparentnost informacija dostupna je javnosti besplatno putem interneta i barem na engleskom jeziku.

Podaci su ažurirani, lako dostupni, moguće ih je preuzeti i raspoloživi su najmanje pet godina. Ažuriranja podataka datiraju se, arhiviraju i dostupna su javnosti.

2. ENTSO za električnu energiju dostavlja prijedlog u vezi s radom središnje platforme za transparentnost informacija i povezanim troškovima Agenciji za suradnju energetske regulatora (Agencija) u roku od četiri mjeseca od stupanja na snagu ove Uredbe. Agencija daje svoje mišljenje u roku od tri mjeseca od datuma podnošenja prijedloga.

3. ENTSO za električnu energiju osigurava rad središnje platforme za transparentnost informacija 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 4.

Dostava i objavljivanje podataka

1. Primarni vlasnici podataka dostavljaju podatke operatorima prijenosnih sustava u skladu s člancima od 6. do 17. Oni osiguravaju da su podaci koje daju operatorima prijenosnih sustava, ili kada je to predviđeno sukladno stavku 2., davateljima podataka, potpuni, tražene kvalitete i dobiveni na način koji operatorima prijenosnih sustava ili davateljima podataka omogućuje pravovremenu obradu i dostavu podataka ENTSO-u za električnu energiju čime se ENTSO-u za električnu energiju omogućuje ispunjavanje njegovih obveza na temelju ove Uredbe s obzirom na rok objavljivanja informacija.

Operatori prijenosnih sustava i, prema potrebi, davatelji podataka, obrađuju primljene podatke i pravovremeno ih dostavljaju ENTSO-u za električnu energiju za objavljivanje.

2. Primarni vlasnici podataka mogu ispuniti svoju obvezu utvrđenu u stavku 1. dostavljanjem podataka izravno središnjoj platformi za transparentnost informacija pod uvjetom da koriste treću stranu koja u njihovo ime nastupa kao davatelj podataka. Taj način podnošenja podataka podložan je prethodnoj suglasnosti operatora prijenosnog sustava u čijem se kontrolnom području nalazi primarni vlasnik. Prilikom davanja svoje suglasnosti, operator prijenosnog sustava procjenjuje je li davatelj podataka udovoljio zahtjevima iz članka 5. prvog podstavka točaka (b) i (c).

3. Operatori prijenosnih sustava smatraju se primarnim vlasnicima podataka za potrebe članka od 6. do 17., osim ako je drukčije navedeno.

4. U slučaju da se zona nadmetanja sastoji od nekoliko kontrolnih područja u različitim državama članicama, ENTSO za električnu energiju objavljuje podatke iz stavka 1. zasebno za dotične države članice.

5. Ne dovodeći u pitanje obveze operatora prijenosnih sustava i ENTSO-a za električnu energiju navedene u stavku 1. i članku 3., podaci se mogu također objaviti na internetskim stranicama operatora prijenosnih sustava ili drugih strana.

6. Nacionalna regulatorna tijela osiguravaju da se primarni vlasnici podataka, operatori prijenosnih sustava i davatelji podataka pridržavaju svojih obveza na temelju ove Uredbe.

Članak 5.

Priručnik za postupanje

ENTSO za električnu energiju izrađuje priručnik u kojem se utvrđuju:

- (a) detalji i obrazac dostave podataka iz članka 4. stavka 1.;
- (b) standardizirani načini i obrasci priopćivanja i razmjene podataka između primarnih vlasnika podataka, operatora prijenosnih sustava, davatelja podataka i ENTSO-a za električnu energiju;
- (c) tehnički i operativni kriteriji koje bi davatelji podataka trebali ispuniti prilikom davanja podataka središnjoj platformi za transparentnost informacija;
- (d) odgovarajuće razvrstavanje vrsta proizvodnje iz članka 14. stavka 1., članka 15. stavka 1. i članka 16. stavka 1.

ENTSO za električnu energiju izrađuje priručnik nakon otvorenog i transparentnog savjetovanja sa zainteresiranim stranama.

ENTSO za električnu energiju stavlja priručnik na raspolaganje javnosti.

ENTSO za električnu energiju prema potrebi ažurira priručnik. Prije objavljivanja ili ažuriranja priručnika, ENTSO za električnu energiju dostavlja nacrt Agenciji na mišljenje, koje Agencija daje u roku od dva mjeseca. Nacrt prve objave dostavlja se Agenciji u roku od četiri mjeseca od stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 6.

Informacije o ukupnom opterećenju

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava izračunavaju i dostavljaju sljedeće podatke ENTSO-u za električnu energiju za svaku zonu nadmetanja:

- (a) ukupno opterećenje po tržišnoj vremenskoj jedinici;
- (b) predviđanje za dan unaprijed ukupnog opterećenja po tržišnoj vremenskoj jedinici;

- (c) predviđanje za tjedan unaprijed ukupnog opterećenja za svaki dan sljedećeg tjedna, koje za svaki dan uključuje najveću i najmanju vrijednost opterećenja;
- (d) predviđanje za mjesec unaprijed ukupnog opterećenja za svaki tjedan sljedećeg mjeseca, koje uključuje za određeni tjedan najveću i najmanju vrijednost opterećenja;
- (e) predviđanje za godinu unaprijed ukupnog opterećenja za svaki tjedan sljedeće godine, koje uključuje za određeni tjedan najveću i najmanju vrijednost opterećenja.

2. Informacije iz:

- (a) stavka 1. točke (a) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja;
- (b) stavka 1. točke (b) objavljuju se najkasnije dva sata prije zatvaranja trgovanja na tržištu za dan unaprijed u zoni nadmetanja i ažuriraju se kada nastupe značajne promjene;
- (c) stavka 1. točke (c) objavljuju se svaki petak najkasnije dva sata prije zatvaranja trgovanja na tržištu za dan unaprijed u zoni nadmetanja i ažuriraju se kada nastupe značajne promjene;
- (d) stavka 1. točke (d) objavljuju se najkasnije tjedan dana prije mjeseca isporuke i ažuriraju se kada nastupe značajne promjene;
- (e) stavka 1. točke (e) objavljuju se najkasnije 15. kalendarskog dana u mjesecu prije godine na koju se podaci odnose.

3. Proizvodne jedinice smještene unutar kontrolnog područja operatora prijenosnog sustava dostavljaju tom operatoru prijenosnog sustava sve relevantne informacije potrebne za izračun podataka iz stavka 1. točke (a).

Proizvodne jedinice smatraju se primarnim vlasnicima relevantnih informacija koje dostavljaju.

4. Operatori distribucijskih sustava, smješteni unutar kontrolnog područja operatora prijenosnog sustava dostavljaju tom operatoru prijenosnog sustava sve relevantne informacije potrebne za izračun podataka iz stavka 1. točaka od (b) do (e).

Operatori distribucijskih sustava smatraju se primarnim vlasnicima relevantnih informacija koje dostavljaju.

Članak 7.

Informacije koje se odnose na neraspoloživost jedinica potrošnje

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

- (a) planiranu neraspoloživost od 100 MW ili više jedinice potrošnje, uključujući promjene od 100 MW ili više planirane neraspoloživosti jedinica potrošnje, u trajanju od najmanje jedne tržišne vremenske jedinice, navodeći:

- zonu nadmetanja,
 - raspoloživi kapacitet po tržišnoj vremenskoj jedinici tijekom događaja,
 - razlog neraspoloživosti,
 - procijenjeni datum (dan, sat) početka i završetka promjene u raspoloživosti;
- (b) promjene u stvarnoj raspoloživosti jedinice potrošnje nazivne snage od 100 MW ili više, navodeći:

- zonu nadmetanja,
- raspoloživi kapacitet po tržišnoj vremenskoj jedinici tijekom događaja,
- razlog neraspoloživosti,
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti.

2. Informacije iz stavka 1. točke (a) objavljuju se u zbirnom obliku po zoni nadmetanja navodeći zbroj neraspoloživog kapaciteta potrošnje po tržišnoj vremenskoj jedinici tijekom određenog razdoblja što je prije moguće, ali najkasnije jedan sat nakon donošenja odluke u vezi planirane neraspoloživosti.

Informacije iz stavka 1. točke (b) objavljuju se u zbirnom obliku po zoni nadmetanja navodeći zbroj neraspoloživog kapaciteta potrošnje po tržišnoj vremenskoj jedinici tijekom određenog razdoblja što je prije moguće, ali najkasnije jedan sat nakon promjene u stvarnoj raspoloživosti.

3. Jedinice potrošnje smještene u kontrolnom području operatora prijenosnog sustava izračunavaju i dostavljaju podatke iz stavka 1. tom operatoru prijenosnog sustava.

Jedinice potrošnje smatraju se primarnim vlasnikom podataka koje podnose.

Članak 8.

Granica predviđanja za godinu unaprijed

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava izračunavaju i daju za svaku zonu nadmetanja granicu predviđanja za godinu unaprijed procijenjenu po lokalnoj tržišnoj vremenskoj jedinici ENTSO-u za električnu energiju.

Informacije se objavljuju tjedan dana prije godišnje raspodjele kapaciteta, a najkasnije 15. kalendarskog dana u mjesecu prije godine na koju se podaci odnose.

2. Proizvodne jedinice i operatori distribucijskih sustava, smješteni unutar kontrolnog područja operatora prijenosnog sustava dostavljaju tom operatoru prijenosnog sustava sve relevantne informacije potrebne za izračun podataka iz stavka 1.

Proizvodne jedinice i operatori distribucijskih sustava smatraju se primarnim vlasnicima podataka koje podnose.

Članak 9.

Prijenosna infrastruktura

Operatori prijenosnih sustava utvrđuju i dostavljaju ENTSO-u za električnu energiju za naredne tri godine informacije o budućim promjenama u elementima mreže i projektima spojnih vodova, uključujući proširenje ili uklanjanje u svojim prijenosnim mrežama. Te se informacije daju samo za mjere za koje se očekuje da će imati učinak od barem 100 MW na kapacitet između zona između zona nadmetanja ili na profile najmanje tijekom jedne tržišne vremenske jedinice. Te informacije uključuju:

- (a) utvrđivanje dotičnih sredstava;
- (b) lokaciju;
- (c) vrstu sredstva;
- (d) učinak na kapacitet interkonekcije za svaki smjer između zona nadmetanja;
- (e) procijenjeni datum dovršetka.

Informacije se objavljuju tjedan dana prije godišnje raspodjele kapaciteta, a najkasnije 15. kalendarskog dana u mjesecu prije godine na koju se raspodjela odnosi. Informacije se ažuriraju relevantnim promjenama prije kraja ožujka, kraja lipnja i kraja rujna godine na koju se raspodjela odnosi.

Članak 10.

Informacije koje se odnose na neraspoloživost prijenosne infrastrukture

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava izračunavaju i dostavljaju ENTSO-u za električnu energiju:

- (a) planiranu neraspoloživost, uključujući promjene u planiranoj neraspoloživosti interkonekcija i prijenosnoj mreži koje smanjuju kapacitete između zona između zona nadmetanja za 100 MW ili više tijekom najmanje jedne tržišne vremenske jedinice, navodeći:
 - utvrđivanje dotičnih sredstava,
 - lokaciju,
 - vrstu sredstva,
 - procijenjeni učinak na kapacitet između zona za svaki smjer između zona nadmetanja,
 - razloge neraspoloživosti,
 - procijenjeni datum (dan, sat) početka i završetka promjene u raspoloživosti;
- (b) promjene u stvarnoj raspoloživosti interkonekcija i prijenosnoj mreži koje smanjuju kapacitete između zona između zona nadmetanja za 100 MW ili više tijekom najmanje jedne tržišne vremenske jedinice, navodeći:
 - utvrđivanje dotičnih sredstava,

- lokaciju,
- vrstu sredstva,
- procijenjeni učinak na kapacitet između zona za svaki smjer između zona nadmetanja,
- razloge neraspoloživosti,
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti;

(c) promjene u stvarnoj raspoloživosti mrežne infrastrukture na moru koje smanjuju dobavu električne energije iz energije vjetra za 100 MW ili više tijekom najmanje jedne tržišne vremenske jedinice, navodeći:

- utvrđivanje dotičnih sredstava,
- lokaciju,
- vrstu sredstva,
- instalirani kapacitet proizvodnje električne energije iz energije vjetra (MW) povezan sa sredstvom,
- dobavu električne energije iz energije vjetra (MW) u trenutku promjene u raspoloživosti,
- razloge neraspoloživosti,
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti.

2. Informacije iz stavka 1. točke (a) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon donošenja odluke u vezi planirane neraspoloživosti.

3. Informacije iz stavka 1. točaka (b) i (c) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon promjene u stvarnoj raspoloživosti.

4. U pogledu informacija navedenih u stavku 1. točkama (a) i (b), operatori prijenosnih sustava mogu odabrati neutvrđivanje dotičnog sredstva i nenavođenje njegove lokacije ako su te informacije u njihovim državama članicama klasificirane kao osjetljive informacije povezane sa zaštitom kritične infrastrukture, kako je predviđeno u članku 2. točki (d) Direktive Vijeća 2008/114/EZ ⁽¹⁾. To ne dovodi u pitanje njihove ostale obveze navedene u stavku 1. ovog članka.

Članak 11.

Informacije koje se odnose na procjenu i ponudu kapaciteta između zona

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava ili, prema potrebi, dodjelitelji prijenosnog kapaciteta, izračunavaju i dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju dovoljno prije postupka raspodjele:

- (a) predviđeni i ponuđeni kapacitet (MW) za svaki smjer između zona nadmetanja u slučaju usklađenog neto kapaciteta prijenosa na temelju raspodjele kapaciteta; ili

⁽¹⁾ SL L 345, 23.12.2008., str. 75.

(b) relevantne parametre na temelju protoka u slučaju raspodjele kapaciteta na temelju protoka.

Operatori prijenosnih sustava ili, prema potrebi, dodjelitelji prijenosnog kapaciteta smatraju se primarnim vlasnicima informacija koje izračunavaju i dostavljaju.

2. Informacije iz stavka 1. točke (a) objavljuju se kako je navedeno u Prilogu.

3. S obzirom na vodove istosmjerne struje, operatori prijenosnih sustava dostavljaju ažurirane informacije o svim ograničenjima stavljenim na korištenje raspoloživog prekograničnog kapaciteta, uključujući putem primjene ograničenja naglog povećanja proizvodnje električne energije ili ograničenja prijenosa unutar dana najkasnije jedan sat nakon što je s tim informacijama upoznat ENTSO za električnu energiju.

Operatori vodova istosmjerne struje smatraju se primarnim vlasnicima ažuriranih informacija koje dostavljaju.

4. Operatori prijenosnih sustava ili, prema potrebi, dodjelitelji prijenosnog kapaciteta, dostavljaju godišnje izvješće ENTSO-u za električnu energiju navodeći:

- (a) glavne kritične elemente mreže koji ograničavaju ponuđeni kapacitet;
- (b) kontrolno područje (kontrolna područja) kojem (kojima) pripadaju kritični elementi mreže;
- (c) opseg u kojem bi rasterećenje kritičnih elementa mreže povećalo ponuđeni kapacitet;
- (d) sve moguće mjere koje bi se mogle provesti s ciljem povećanja ponuđenog kapaciteta, zajedno s njihovim procijenjenim troškovima.

Prilikom izrade izvješća, operatori prijenosnih sustava mogu odabrati neutvrđivanje dotičnog sredstva i nenavođenje njegove lokacije ako su te informacije u njihovim državama članicama klasificirane kao osjetljive informacije povezane sa zaštitom kritične infrastrukture, kako je predviđeno u članku 2. točki (d) Direktive 2008/114/EZ.

Operatori prijenosnih sustava ili, prema potrebi, dodjelitelji prijenosnog kapaciteta smatraju se primarnim vlasnicima izvješća koji dostavljaju.

Članak 12.

Informacije koje se odnose na korištenje kapaciteta između zona

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava izračunavaju i dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

- (a) u slučaju izričitih raspodjela, za svaku tržišnu vremensku jedinicu i svaki smjer između zona nadmetanja;

— kapacitet (MW) koji zahtijeva tržište,

— kapacitet (MW) raspodijeljen tržištu,

— cijenu kapaciteta (valuta/MW),

— prihod od dražbe (u valuti) za svaku granicu između zona nadmetanja;

- (b) za svaku tržišnu vremensku jedinicu i svaki smjer između zona nadmetanja, ukupan nominirani kapacitet;

- (c) prije svake raspodjele kapaciteta, ukupan kapacitet već dodijeljen putem prethodnih postupaka raspodjele po tržišnoj vremenskoj jedinici i smjeru;

- (d) za svaku tržišnu vremensku jedinicu, cijene za dan unaprijed u svakoj zoni nadmetanja (valuta/MWh);

- (e) u slučaju neizričitih raspodjela, za svaku tržišnu vremensku jedinicu, neto položaje svake zone nadmetanja (MW) i prihod od zagušenja (u valuti) za svaku granicu između zona nadmetanja;

- (f) planirane komercijalne razmjene za dan unaprijed u zbirnom obliku između zona nadmetanja za svaki smjer i tržišnu vremensku jedinicu;

- (g) fizičke protoke između zona nadmetanja po tržišnoj vremenskoj jedinici;

- (h) kapacitete između zona raspodijeljene između zona nadmetanja u državama članicama i trećim zemljama po smjeru, raspoređenom proizvodu i razdoblju.

2. Informacije iz:

- (a) stavka 1. točaka (a) i (e) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon svake raspodjele kapaciteta;

- (b) stavka 1. točke (b) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon svakog kruga nominacije;

- (c) stavka 1. točke (c) objavljuju se najkasnije kada treba objaviti brojke za ponuđeni kapacitet kako je navedeno u Prilogu;

- (d) stavka 1. točke (d) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon zatvaranja trgovanja;

- (e) stavka 1. točke (f) objavljuju se svakog dana najkasnije jedan sat nakon posljednjeg vremena prekida i ažuriraju se, prema potrebi, najkasnije dva sata nakon svakog postupka nominacije unutar dana;

- (f) stavka 1. točke (g) objavljuju se za svaku tržišnu vremensku jedinicu što je moguće bliže stvarnom vremenu, a najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja;

(g) stavka 1. točke (h) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon raspodjele.

3. Dodjelitelji prijenosnog kapaciteta ili, prema potrebi, burze električne energije, dostavljaju operatorima prijenosnih sustava sve relevantne informacije potrebne za izračun podataka navedenih u stavku 1.

Dodjelitelji prijenosnog kapaciteta smatraju se primarnim vlasnicima informacija koje dostavljaju.

Burze električne energije smatraju se primarnim vlasnicima informacija koje dostavljaju.

Članak 13.

Informacije koje se odnose na mjere upravljanja zagušenjem

1. Za svoja kontrolna područja operatori prijenosnih sustava dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

(a) informacije u vezi s ponovnom otpremom za tržišnu vremensku jedinicu, navodeći:

- poduzete mjere (tj. povećanje ili smanjenje proizvodnje, povećanje ili smanjenje opterećenja),
- utvrđivanje, lokaciju i vrstu elemenata mreže na koje se mjere odnose,
- razloge mjera,
- kapacitet na koji poduzete mjere utječu (MW);

(b) informacije u vezi s kompenzacijom za tržišnu vremensku jedinicu, navodeći:

- poduzete mjere (tj. povećanje ili smanjenje razmjene između zona),
- dotične zone nadmetanja,
- razloge mjera,
- promjenu u razmjenama između zona (MW);

(c) troškove nastale u određenom mjesecu zbog mjera iz točaka (a) i (b) i bilo koje druge popravne mjere.

2. Informacije iz:

(a) stavka 1. točaka (a) i (b) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja, osim zbog razloga koji se objavljuju što je prije moguće, a najkasnije jedan dan nakon operativnog razdoblja;

(b) stavka 1. točke (c) objavljuju se najkasnije mjesec dana nakon završetka navedenog mjeseca.

Članak 14.

Predviđanje proizvodnje

1. Za svoja kontrolna područja operatori prijenosnih sustava izračunavaju i dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

(a) zbroj kapaciteta proizvodnje (MW) instaliran za sve postojeće jedinice proizvodnje koji je jednak ili veći od 1 MW instaliranog kapaciteta proizvodnje, po vrsti proizvodnje;

(b) informacije o jedinicama proizvodnje (postojećim i planiranim) čiji je instalirani kapacitet proizvodnje jednak ili veći od 100 MW. Informacije sadrže:

- naziv jedinice,
- instalirani kapacitet proizvodnje (MW),
- lokaciju,
- priključni napon,
- zonu nadmetanja,
- vrstu proizvodnje;

(c) procjenu ukupne planirane proizvodnje (MW) za svaku zonu nadmetanja, po svakoj tržišnoj vremenskoj jedinici sljedećeg dana;

(d) predviđanje proizvodnje električne energije iz energije vjetra i sunčeve energije (MW) za svaku zonu nadmetanja, po svakoj tržišnoj vremenskoj jedinici sljedećeg dana.

2. Informacije iz:

(a) stavka 1. točke (a) objavljuju se godišnje najkasnije tjedan dana prije kraja godine;

(b) stavka 1. točke (b) objavljuju se godišnje za tri sljedeće godine najkasnije tjedan dana prije početka prve godine na koju se podaci odnose;

(c) stavka 1. točke (c) objavljuju se najkasnije u 18.00 sati po briselskom vremenu, jedan dan prije stvarne isporuke;

(d) stavka 1. točke (d) objavljuju se najkasnije u 18.00 sati po briselskom vremenu, jedan dan prije stvarne isporuke. Informacije se redovito ažuriraju i objavljuju tijekom trgovanja unutar dana pri čemu se barem jedno ažuriranje objavljuje u 8.00 sati po briselskom vremenu na dan stvarne isporuke. Informacije se daju za sve zone nadmetanja samo u državama članicama gdje je dobava električne energije proizvedene iz energije vjetra ili sunčeve energije veća od 1 % godišnje ili za zone nadmetanja gdje je dobava električne energije proizvedene iz energije vjetra ili sunčeve energije veća od 5 % godišnje.

3. Jedinice proizvodnje smještene u kontrolnom području operatora prijenosnog sustava dostavljaju tom operatoru prijenosnog sustava sve relevantne informacije potrebne za izračun podataka iz stavka 1.

Jedinice proizvodnje smatraju se primarnim vlasnicima relevantnih informacija koje dostavljaju.

Članak 15.

Informacije koje se odnose na neraspoloživost proizvodnih jedinica i jedinica proizvodnje

1. Za svoja kontrolna područja operatori prijenosnih sustava dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

(a) planiranu neraspoloživost od 100 MW ili više proizvodne jedinice, uključujući promjene od 100 MW ili više planirane neraspoloživosti te proizvodne jedinice, u očekivanom trajanju od najmanje jedne tržišne vremenske jedinice do tri godine unaprijed, navodeći:

- naziv jedinice proizvodnje,
- naziv proizvodne jedinice,
- lokaciju,
- zonu nadmetanja,
- instalirani kapacitet proizvodnje (MW),
- vrstu proizvodnje,
- raspoloživi kapacitet tijekom događaja,
- razlog neraspoloživosti,
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti;

(b) promjene od 100 MW ili više stvarne raspoloživosti proizvodne jedinice, u očekivanom trajanju od najmanje jedne tržišne vremenske jedinice, navodeći:

- naziv jedinice proizvodnje,
- naziv proizvodne jedinice,
- lokaciju,
- zonu nadmetanja,
- instalirani kapacitet proizvodnje (MW),
- vrstu proizvodnje,
- raspoloživi kapacitet tijekom događaja,
- razlog neraspoloživosti, i
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti;

(c) planiranu neraspoloživost jedinice proizvodnje od 200 MW ili više, uključujući promjene od 100 MW ili više planirane neraspoloživosti te jedinice proizvodnje, ali koja nije objavljena u skladu s točkom (a), u očekivanom trajanju od najmanje jedne tržišne vremenske jedinice do tri godine unaprijed, navodeći:

- naziv jedinice proizvodnje,
- lokaciju,
- zonu nadmetanja,
- instalirani kapacitet proizvodnje (MW),
- vrstu proizvodnje,
- raspoloživi kapacitet tijekom događaja,
- razlog neraspoloživosti,
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti;

(d) promjene od 100 MW ili više stvarne raspoloživosti jedinice proizvodnje instaliranog kapaciteta proizvodnje od 200 MW ili više, ali koje nisu objavljene u skladu s točkom (b), u očekivanom trajanju od najmanje jedne tržišne vremenske jedinice, navodeći:

- naziv jedinice proizvodnje,
- lokaciju,
- zonu nadmetanja,
- instalirani kapacitet proizvodnje (MW),
- vrstu proizvodnje,
- raspoloživi kapacitet tijekom događaja,
- razlog neraspoloživosti, i
- datum početka i procijenjeni datum (dan, sat) završetka promjene u raspoloživosti.

2. Informacije iz stavka 1. točaka (a) i (c) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon donošenja odluke u vezi planirane neraspoloživosti.

Informacije iz stavka 1. točaka (b) i (d) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon promjene u stvarnoj raspoloživosti.

3. Proizvodne jedinice smještene u kontrolnom području operatora prijenosnog sustava dostavljaju tom operatoru prijenosnog sustava podatke navedene u stavku 1.

Proizvodne jedinice smatraju se primarnim vlasnicima podataka koje dostavljaju.

Članak 16.

Stvarna proizvodnja

1. Za svoja kontrolna područja operatori prijenosnih sustava izračunavaju i dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

- (a) stvarnu količinu proizvodnje (MW) po tržišnoj vremenskoj jedinici i proizvodnoj jedinici od 100 MW ili više instaliranog kapaciteta proizvodnje;
- (b) ukupnu količinu proizvodnje po tržišnoj vremenskoj jedinici i vrsti proizvodnje;
- (c) stvarnu ili procijenjenu proizvodnju električne energije iz energije vjetra i sunčeve energije (MW) u svakoj zoni nadmetanja po tržišnoj vremenskoj jedinici;
- (d) ukupnu tjednu prosječnu brzinu punjenja svih spremnika za vodu i akumulacijskih hidroelektrana (MWh) po zoni nadmetanja, uključujući brojku za isti tjedan prethodne godine.

2. Informacije iz:

- (a) stavka 1. točke (a) objavljuju se pet dana nakon operativnog razdoblja;
- (b) stavka 1. točke (b) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja;

- (c) stavka 1. točke (c) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja i ažuriraju na temelju izmjerenih vrijednosti čim budu raspoložive. Informacije se daju za sve zone nadmetanja samo u državama članicama gdje je dobava električne energije proizvedene iz energije vjetra ili sunčeve energije veća od 1 % godišnje ili za zone nadmetanja gdje je dobava električne energije proizvedene iz energije vjetra ili sunčeve energije veća od 5 % godišnje;
- (d) stavka 1. točke (d) objavljuju se trećeg radnog dana nakon tjedna na koji se informacije odnose. Informacije se daju za sve zone nadmetanja samo u državama članicama gdje je dobava električne energije ove vrste proizvodnje veća od 10 % godišnje ili za zone nadmetanja gdje je dobava električne energije ove vrste proizvodnje veća od 30 % godišnje.

3. Proizvodne jedinice i jedinice proizvodnje smještene unutar kontrolnog područja operatora prijenosnog sustava dostavljaju tom operatoru prijenosnog sustava sve relevantne informacije potrebne za izračun podataka iz stavka 1.

Proizvodne jedinice, odnosno jedinice proizvodnje smatraju se primarnim vlasnicima relevantnih informacija koje dostavljaju.

Članak 17.

Uravnoteženje

1. Za svoja kontrolna područja, operatori prijenosnih sustava ili, prema potrebi, operatori tržišta uravnoteženja, gdje takva tržišta postoje, dostavljaju sljedeće informacije ENTSO-u za električnu energiju:

- (a) pravila o uravnoteženju, uključujući:
- postupke nabave različitih vrsta rezervi uravnoteženja i energije uravnoteženja,
 - metodologiju naknade za osiguranje rezervi i aktivirane energije uravnoteženja,
 - metodologiju izračuna troškova neravnoteže,
 - prema potrebi, opis načina provođenja prekograničnog uravnoteženja između dvaju ili više kontrolnih područja te uvjete uključivanja proizvođača i opterećenja;
- (b) količinu ugovorenih rezervi uravnoteženja operatora prijenosnog sustava (MW), navodeći:
- izvor rezerve (proizvodnja ili opterećenje),
 - vrstu rezerve (npr. rezerva za ograničavanje frekvencije, rezerva za obnovu frekvencije, zamjenska rezerva),
 - razdoblje za koje su rezerve ugovorene (npr. sat, dan, tjedan, mjesec, godina itd.);
- (c) cijene koje plaća operator prijenosnog sustava prema vrsti nabavljene rezerve uravnoteženja i razdoblju nabave (valuta/MW/razdoblje);

- (d) prihvaćene zbirne ponude po vremenskoj jedinici uravnoteženja, zasebno za svaku vrstu rezerve uravnoteženja;
- (e) količinu aktivirane energije uravnoteženja (MW) prema vremenskoj jedinici uravnoteženja i prema vrsti rezerve;
- (f) cijene koje plaća operator prijenosnog sustava za aktiviranu energiju uravnoteženja prema vremenskoj jedinici uravnoteženja i prema vrsti rezerve; informacije o cijenama dostavljaju se zasebno za regulaciju prema gore i prema dolje;
- (g) cijene neravnoteže prema vremenskoj jedinici uravnoteženja;
- (h) ukupnu količinu neravnoteže prema vremenskoj jedinici uravnoteženja;
- (i) mjesečnu financijsku bilancu kontrolnog područja, navodeći:
- troškove koje snosi operator prijenosnog sustava za nabavu rezervi i aktiviranje energije uravnoteženja,
 - neto prihod operatora prijenosnog sustava nakon podmirenja računa neravnoteže sa stranama odgovornim za uravnoteženje;
- (j) prema potrebi, informacije u vezi s uravnoteženjem između kontrolnih područja prema vremenskoj jedinici uravnoteženja, navodeći:
- količine podnesenih ponuda i ponuda razmijenjenih po vremenskoj jedinici nabave,
 - najveće i najniže cijene podnesenih ponuda i ponuda razmijenjenih po vremenskoj jedinici nabave,
 - količinu energije uravnoteženja aktivirane u dotičnim kontrolnim područjima.

Operatori tržišta uravnoteženja smatraju se primarnim vlasnicima informacija koje dostavljaju.

2. Informacije iz:

- (a) stavka 1. točke (b) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije dva sata prije provođenja sljedećeg postupka nabave;
- (b) stavka 1. točke (c) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon završetka postupka nabave;
- (c) stavka 1. točke (d) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja;
- (d) stavka 1. točke (e) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije 30 minuta nakon operativnog razdoblja. U slučaju preliminarnih podataka, brojke se ažuriraju kada podaci budu raspoloživi;
- (e) stavka 1. točke (f) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja;

- (f) stavka 1. točke (g) objavljuju se što je prije moguće;
- (g) stavka 1. točke (h) objavljuju se što je prije moguće, a najkasnije 30 minuta nakon operativnog razdoblja. U slučaju preliminarnih podataka, brojke se ažuriraju kada podaci budu raspoloživi;
- (h) stavka 1. točke (i) objavljuju se najkasnije tri mjeseca nakon operativnog mjeseca. U slučaju preliminarnog obračuna, brojke se ažuriraju nakon završnog obračuna;
- (i) stavka 1. točke (j) objavljuju se najkasnije jedan sat nakon operativnog razdoblja.

Članak 18.

Odgovornost

Odgovornost primarnog vlasnika podataka, davatelja podataka i ENTSO-a za električnu energiju na temelju ove Uredbe ograničava se na slučajeve grube nepažnje i/ili namjerne povrede. Ni u

kojem slučaju nisu dužni nadoknaditi osobi koja koristi podatke bilo koji gubitak dobiti, gubitak posla ili neku drugu neizravnu slučajnu, posebnu ili posljedičnu štetu bilo koje vrste koja proizlazi iz povrede njihovih obveza na temelju ove Uredbe.

Članak 19.

Izmjena Uredbe (EZ) br. 714/2009

Točke od 5.5 do 5.9 Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 brišu se s učinkom od 5. siječnja 2015.

Članak 20.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4. stavak 1. primjenjuje se 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe.

Ova je Uredba cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. lipnja 2013.

Za Komisiju

Predsjednik

José Manuel BARROSO

PRILOG

Objava informacija iz članka 11. stavka 2.

Razdoblje raspodjele kapaciteta	Predviđeni kapacitet između zona koji se objavljuje	Ponuđeni kapacitet koji se objavljuje
Godišnje	Tjedan dana prije godišnjeg postupka raspodjele, a najkasnije 15. prosinca, za sve mjesece sljedeće godine	Tjedan dana prije godišnjeg postupka raspodjele, a najkasnije 15. prosinca
Mjesečno	Dva radna dana prije mjesečnog postupka raspodjele za sve dane sljedećeg mjeseca	Dva radna dana prije mjesečnog postupka raspodjele
Tjedno	Svaki petak za sve dane sljedećeg tjedna	Jedan dan prije tjednog postupka raspodjele
Dan unaprijed		Jedan sat prije zatvaranja trgovanja na promptnom tržištu za svaku tržišnu vremensku jedinicu
Unutar dana		Jedan sat prije prve raspodjele unutar dana i zatim u stvarnom vremenu, za svaku tržišnu vremensku jedinicu

32013R0617

27.6.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 175/13

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 617/2013**od 26. lipnja 2013.****o provedbi Direktive 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa zahtjevima za ekološki dizajn računala i računalnih poslužitelja****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 15. stavak 1.,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim forumom iz članka 18. Direktive 2009/125/EZ,

budući da:

- (1) Na temelju Direktive 2009/125/EZ Komisija treba utvrditi zahtjeve za ekološki dizajn proizvoda povezanih s energijom koji predstavljaju značajan opseg prodaje i trgovine, imaju značajan utjecaj na okoliš i predstavljaju značajan potencijal za poboljšanje u smislu njihovog utjecaja na okoliš bez nametanja prekomjernih troškova.
- (2) Člankom 16. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2009/125/EZ predviđa se da Komisija, u skladu s postupkom iz članka 19. stavka 3. i kriterijima određenima u članku 15. te nakon savjetovanja sa Savjetodavnim forumom, prema potrebi, uvodi provedbenu mjeru za uredsku opremu.
- (3) Komisija je provela pripremnu studiju gdje su analizirani tehnički, okolišni i ekonomski aspekti računala. Studija je uključivala dionike i zainteresirane strane iz Unije i trećih zemalja, a rezultati su dostupni javnosti.
- (4) Pripremna studija pokazala je da je potencijal isplativog poboljšanja u potrošnji električne energije računala između 2011. i 2020. procijenjen na oko 93 TWh, što odgovara emisijama CO₂ od 43 Mt, a u 2020. na između 12,5 TWh i 16,3 TWh, što odgovara emisijama CO₂ od 5,0-6,5 Mt. Shodno tome, računala predstavljaju skupinu proizvoda za koju bi trebalo utvrditi zahtjeve za ekološki dizajn.
- (5) S obzirom na to da je značajan dio potencijala ušteda energije stolnih tankih računala, radnih stanica, malih

poslužitelja i računalnih poslužitelja povezan s učinkovitošću njihovog unutarnjeg napajanja i s obzirom na to da su tehničke specifikacije unutarnjeg napajanja za te proizvode slične onima za stolna računala i integrirana stolna računala, odredbe o učinkovitosti unutarnjeg napajanja ove Uredbe trebale bi se također primjenjivati na one prve navedene. Međutim, na druge aspekte okolišne učinkovitosti stolnih tankih računala, radnih stanica, mobilnih radnih stanica, malih poslužitelja i računalnih poslužitelja mogla bi se primijeniti određenija mjera za provedbu Direktive 2009/125/EZ.

- (6) Zasloni imaju posebne značajke i stoga bi trebali biti izuzeti iz područja primjene ove Uredbe. Međutim, uzimajući u obzir njihov značajan utjecaj na okoliš i njihov značajan potencijal za poboljšanje, na njih bi se mogla odnositi neka druga mjera za provedbu Direktive 2009/125/EZ i/ili Direktive 2010/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o označavanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda povezanih s energijom uz pomoć oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu ⁽²⁾.
- (7) Zahtjevi za ekološki dizajn ne bi smjeli imati nikakav značajan negativan učinak na funkcionalnost proizvoda ili na potrošače, a posebno u pogledu novčane dostupnosti proizvoda, troškova životnog ciklusa i industrijske konkurentnosti. Nadalje, zahtjevi ne bi smjeli nametati proizvođačima primjenu zaštićene tehnologije ili prekomjerno administrativno opterećenje, niti bi smjeli negativno utjecati na zdravlje, sigurnost i okoliš.
- (8) Poboljšanja u energetske učinkovitosti računala trebalo bi postići primjenom postojećih nezaštićenih i isplativih tehnologija kojima se mogu smanjiti ukupni združeni nabavni i operativni troškovi.
- (9) Zahtjevi za ekološki dizajn trebali bi se uvoditi postupno kako bi se proizvođačima osigurao dovoljan rok za redizajniranje proizvoda koji podliježu ovoj Uredbi. Rokovi bi trebali biti takvi da se izbjegnu negativni učinci na ponudu računala te da se uzmu u obzir troškovi za proizvođače, posebno za mala i srednja poduzeća, osiguravajući pritom pravodobno postizanje ciljeva ove Uredbe.
- (10) Preispitivanje ove Uredbe predviđa se najkasnije tri i pol godine od njezinog stupanja na snagu.

⁽¹⁾ SL L 285, 31.10.2009., str. 10.⁽²⁾ SL L 153, 18.6.2010., str. 1.

- (11) Energetsku učinkovitost računala trebalo bi odrediti putem pouzdanih, točnih i ponovljivih metoda mjerenja, koje uzimaju u obzir priznate najsuvremenije, uključujući, prema potrebi, usklađene norme utvrđene u skladu s primjenjivim europskim zakonodavstvom o normizaciji ⁽¹⁾.
- (12) S obzirom na to da zahtjevi za ekološki dizajn za primjenu električne energije u električnoj i elektroničkoj kućanskoj i uredskoj opremi u stanju pripravnosti i isključenosti ne odgovaraju u potpunosti značajkama računala, zahtjevi Uredbe Komisije (EZ) br. 1275/2008 od 17. prosinca 2008. o provedbi Direktive 2005/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa zahtjevima za ekološki dizajn za korištenje električne energije u električnoj i elektroničkoj kućanskoj i uredskoj opremi u stanju pripravnosti i isključenosti ⁽²⁾ ne bi se trebali primjenjivati na računala. Shodno tome, posebne zahtjeve u vezi s upravljanjem potrošnjom električne energije, kao i stanjem mirovanja, stanjem isključenosti i stanjem najmanje potrošnje kod računala trebalo bi odrediti u ovoj Uredbi, a Uredbu (EZ) br. 1275/2008 trebalo bi izmijeniti na odgovarajući način.
- (13) Unatoč izuzimaju računala iz područja primjene Uredbe (EZ) br. 1275/2008, odredbe Uredbe Komisije (EZ) br. 278/2009 od 6. travnja 2009. o provedbi Direktive 2005/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na zahtjeve za ekološki dizajn za korištenje električne energije u uvjetima bez opterećenja i prosječnu učinkovitost pod opterećenjem vanjskih izvora dobave električne energije ⁽³⁾ primjenjuju se na vanjska napajanja stavljena na tržište s računalima.
- (14) Sukladno članku 8. Direktive 2009/125/EZ, ovom bi se Uredbom trebali utvrditi primjenjivi postupci ocjene sukladnosti.
- (15) S ciljem olakšavanja provjera sukladnosti, od proizvođača bi trebalo zatražiti da u tehničkoj dokumentaciji iz priloga IV. i V. Direktivi 2009/125/EZ navedu informacije u mjeri u kojoj se te informacije odnose na zahtjeve utvrđene u ovoj Uredbi.
- (16) Kako bi se osiguralo pošteno tržišno natjecanje, postizanje potencijalnih predviđenih ušteda energije i pružanje potrošačima točnih informacija o energetske učinkovitosti proizvoda, u ovoj bi se Uredbi trebalo jasno navesti da proizvođači ne bi smjeli koristiti dopuštena odstupanja, propisana za nacionalna tijela za nadzor nad tržištem prilikom provedbe fizičkih ispitivanja radi utvrđivanja je li određen model proizvoda povezanog s energijom u skladu s ovom Uredbom, kako bi dobili prostora za prijavu povoljnijih karakteristika modela nego što ih mogu opravdati mjerenja i izračuni navedeni u tehničkoj dokumentaciji proizvoda.
- (17) Trebalo bi odrediti referentne vrijednosti za trenutačno dostupne tehnologije visoke energetske učinkovitosti. To će pomoći osigurati široku raspoloživost i laku dostupnost informacija, posebno malim i srednjim poduzećima, što će dodatno olakšati uključivanje najbolje dizajniranih tehnologija i omogućiti razvoj učinkovitijih proizvoda za smanjenje potrošnje energije.
- (18) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem odbora osnovanog člankom 19. stavkom 1. Direktive 2009/125/EZ,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju zahtjevi za ekološki dizajn za stavljanje na tržište računala i računalnih poslužitelja.
2. Ova se Uredba također primjenjuje na sljedeće proizvode koji se mogu napajati izravno iz električne mreže izmjenične struje (AC), uključujući putem vanjskog ili unutarnjeg napajanja:
 - (a) stolna računala;
 - (b) integrirana stolna računala;
 - (c) prijenosna računala (uključujući tablet računala, slate računala i mobilna tanka računala);
 - (d) stolna tanka računala;
 - (e) radne stanice;
 - (f) mobilne radne stanice;
 - (g) male poslužitelje;
 - (h) računalne poslužitelje.
3. Ova se Uredba ne primjenjuje na sljedeće skupine proizvoda:
 - (a) blade sustav i sastavne dijelove;
 - (b) uređaje poslužitelja;
 - (c) poslužitelje s više čvorova;
 - (d) računalne poslužitelje s više od četiri procesorska utora;
 - (e) igraće konzole;
 - (f) priključne stanice.

⁽¹⁾ Direktiva 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih standarda i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 204, 21.7.1998., str. 37.).

⁽²⁾ SL L 339, 18.12.2008., str. 45.

⁽³⁾ SL L 93, 7.4.2009., str. 3.

Članak 2.

Definicije

Primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „računalo” znači uređaj koji obavlja logičke operacije i obrađuje podatke, sposoban je koristiti ulazne uređaje i prikazivati izlazne podatke na zaslonu te uobičajeno uključuje središnju procesorsku jedinicu (CPU) za izvršavanje radnji. Ako središnja procesorska jedinica (CPU) ne postoji, tada uređaj mora funkcionirati kao klijentski uređaj za povezivanje (*client gateway*) na računalni poslužitelj koji funkcionira kao računalna procesorska jedinica;
- (2) „računalni poslužitelj” znači računalni proizvod koji pruža usluge i upravlja mrežnim resursima za uređaje klijenta, kao što su stolna računala, prijenosna računala, stolna tanka računala, telefoni s internetskim protokolom (IP) ili drugi računalni poslužitelji. Računalni poslužitelj uobičajeno se stavlja na tržište za primjenu u podatkovnim centrima i uredskom/korporativnom okruženju. Računalnom poslužitelju ponajprije se pristupa putem mrežnih veza, a ne putem izravnih korisničkih ulaznih uređaja, kao što je tipkovnica ili miš.

Računalni poslužitelj ima sljedeće značajke:

- (a) namijenjen je podršci operativnih sustava (OS) računalnog poslužitelja i/ili hipervizora, a cilj mu je pokretanje poslovnih aplikacija koje je instalirao korisnik;
- (b) podržava kod za ispravak pogrešaka (ECC) i/ili međumemoriju (uključujući i konfiguracije s priključkom dvostrukog memorijskog modula (DIMM) i konfiguracija s ugrađenom međumemorijom (BOB));
- (c) stavljen je na tržište s jednim ili više izvora napajanja AC-DC (izmjenična struja - istosmjerna struja);
- (d) svi procesori imaju pristup zajedničkoj memoriji sustava i samostalno su vidljivi jednom operativnom sustavu (OS) ili hipervizoru;
- (3) „vanjsko napajanje” znači uređaj koji ima sljedeće značajke:
 - (a) namijenjen je pretvaranju ulazne snage izmjenične struje (AC) iz ulaznog izvora snage električne mreže u istosmjernu struju (DC) nižeg napona ili izlaznu AC;
 - (b) istodobno je moguća pretvorba u samo jedan izlazni napon istosmjerne struje (DC) ili izmjenične struje (AC);
 - (c) namijenjen je primjeni sa zasebnim uređajem koji čini primarno opterećenje;
 - (d) nalazi se u kućištu koje je fizički odvojeno od uređaja koji čini primarno opterećenje;
 - (e) povezan je s uređajem koji čini primarno opterećenje putem pomičnog ili fiksnog žičanog vanjskog/unutarnjeg električnog priključka, kabela, vrpce ili drugog ožičenja; i

(f) izlazna snaga na nazivnoj pločici nije veća od 250 W (vata);

- (4) „unutarnje napajanje” znači sastavni dio namijenjen pretvaranju napona izmjenične struje (AC) iz električne mreže u napon(e) istosmjerne struje (DC) za potrebe napajanja računala ili računalnog poslužitelja i ima sljedeće značajke:
 - (a) nalazi se unutar kućišta računala ili računalnog poslužitelja, ali odvojeno od glavne ploče računala ili računalnog poslužitelja;
 - (b) napajanje je povezano s električnom mrežom putem jednog kabela bez posrednih veza između napajanja i električne mreže; i
 - (c) svi električni priključci između napajanja i sastavnih dijelova računala ili računalnog poslužitelja, uz izuzetak priključka istosmjerne struje (DC) za zaslon kod integriranog stolnog računala, nalaze se unutar kućišta računala.

Unutarnji pretvarači istosmjerne struje u istosmjernu struju koji se koriste za pretvaranje jednog napona istosmjerne struje (DC) iz vanjskog napajanja u više napona koje koristi računalo ili računalni poslužitelj ne smatraju se unutarnjim napajanjima;

- (5) „stolno računalo” znači računalo kod kojeg je glavna jedinica smještena na stalnoj lokaciji i nije namijenjena prenošenju, a namijenjen je uporabi s vanjskim zaslonom i vanjskim perifernim jedinicama kao što su tipkovnica i miš.

Za potrebe ove Uredbe definirane su sljedeće kategorije stolnih računala:

- (a) stolno računalo „kategorije A” znači stolno računalo koje ne odgovara definiciji stolnog računala kategorije B, kategorije C ili kategorije D;
- (b) stolno računalo „kategorije B” znači stolno računalo s:
 - i. dvije fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
 - ii. najmanje dva gigabajta (GB) memorije sustava;
- (c) stolno računalo „kategorije C” znači stolno računalo s:
 - i. tri ili više fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
 - ii. konfiguracijom od najmanje jedne od sljedećih dviju značajki:
 - najmanje dva gigabajta (GB) memorije sustava, i/ili
 - odvojena grafička kartica (dGfx);
- (d) stolno računalo „kategorije D” znači stolno računalo s:
 - i. najmanje četiri fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i

- ii. konfiguracijom od najmanje jedne od sljedećih dviju značajki:
 - najmanje četiri gigabajta (GB) memorije sustava, i/ili
 - odvojena grafička kartica (dGfx) koja udovoljava klasifikaciji G3 (podatkovne širine slikovnog međuspremnik (FB) > 128 bitova), G4, G5, G6 ili G7;

(6) „integrirano stolno računalo” znači računalo kod kojeg računalo i prikazni uređaj funkcioniraju kao jedinstvena jedinica koja prima svoje napajanje izmjeničnom strujom (AC) putem jednog kabela. Integrirana stolna računala dolaze u jedan od dva moguća oblika: (1) proizvod kod kojeg su prikazni uređaj i računalo fizički spojeni u jednu jedinicu; ili (2) proizvod kod kojeg je prikazni uređaj odvojen od računala, ali je povezan s glavnim okvirom električnim kabelom istosmjerne struje (DC). Integrirano stolno računalo namijenjeno je postavljaju na stalnoj lokaciji i nije namijenjeno za prenošenje. Integrirana stolna računala nisu prvotno namijenjena za prikaz i prihvrat audiovizualnih signala.

Za potrebe ove Uredbe definirane su sljedeće kategorije integriranih stolnih računala:

- (a) integrirano stolno računalo „kategorije A” znači integrirano stolno računalo koje ne odgovara definiciji integriranog stolnog računala kategorije B, kategorije C ili kategorije D;
- (b) integrirano stolno računalo „kategorije B” znači integrirano stolno računalo s:
 - i. dvije fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
 - ii. najmanje dva gigabajta (GB) memorije sustava;
- (c) integrirano stolno računalo „kategorije C” znači integrirano stolno računalo s:
 - i. tri ili više fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
 - ii. konfiguracijom od najmanje jedne od sljedećih dviju značajki:
 - najmanje dva gigabajta (GB) memorije sustava, i/ili
 - odvojena grafička kartica (dGfx);
- (d) integrirano stolno računalo „kategorije D” znači integrirano stolno računalo s:
 - i. najmanje četiri fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
 - ii. konfiguracijom od najmanje jedne od sljedećih dviju značajki:
 - najmanje četiri gigabajta (GB) memorije sustava, i/ili
 - odvojena grafička kartica (dGfx) koja udovoljava klasifikaciji G3 (podatkovne širine slikovnog međuspremnik (FB) > 128 bitova), G4, G5, G6 ili G7;

(7) „prijenosno računalo” znači računalo namijenjeno posebno za prenošenje i rad tijekom duljih vremenskih razdoblja bilo s izravnim vezom na izvor izmjenične struje (AC) ili bez nje. Prijenosna računala koriste ugrađeni zaslon, s gledljivim dijagonalnim monitorom veličine od najmanje 22,86 cm (9 inča) i sposobna su raditi pomoću ugrađene baterije ili drugog prijenosnog izvora napajanja.

Prijenosna računala također obuhvaćaju sljedeće podvrste:

- (a) „tablet računalo” znači proizvod koji je vrsta prijenosnog računala, a uključuje pričvršćeni zaslon osjetljiv na dodir i pričvršćenu fizičku tipkovnicu;
- (b) „slate računalo” znači vrsta prijenosnog računala koje uključuje ugrađeni zaslon osjetljiv na dodir, ali nema stalno pričvršćenu fizičku tipkovnicu;
- (c) „mobilno tanko računalo” znači vrsta prijenosnog računala koje se oslanja na vezu s udaljenim računalnim izvorima (npr. računalni poslužitelj, udaljena radna stanica) za postizanje prvotne funkcije i nema rotacijske medije za pohranjivanje ugrađene u proizvod.

Za potrebe ove Uredbe definirane su sljedeće kategorije prijenosnih računala:

- (a) prijenosno računalo „kategorije A” znači prijenosno računalo koje ne odgovara definiciji prijenosnog računala kategorije B ili kategorije C;
- (b) prijenosno računalo „kategorije B” znači prijenosno računalo s najmanje jednom odvojenom grafičkom karticom (dGfx);
- (c) prijenosno računalo „kategorije C” znači prijenosno računalo s najmanje sljedećim značajkama:
 - (a) najmanje dvije fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU);
 - (b) najmanje dva gigabajta (GB) memorije sustava; i
 - (c) odvojena grafička kartica (dGfx) koja udovoljava klasifikaciji G3 (podatkovne širine slikovnog međuspremnik (FB) > 128 bitova), G4, G5, G6 ili G7;

Proizvodi koji bi inače odgovarali definiciji prijenosnog računala, ali čija je potrebna snaga u stanju mirovanja manja od 6 W, ne smatraju se prijenosnim računalima za potrebe ove Uredbe;

(8) „stolno tanko računalo” znači računalo koje se oslanja na vezu s udaljenim računalnim izvorima (npr. računalni poslužitelj, udaljena radna stanica) za postizanje prvotne

funkcije i nema rotacijske medije za pohranjivanje ugrađene u proizvod. Namjena glavne jedinice stolnog tankog računala mora biti uporaba na stalnoj lokaciji (npr. na stolu), a ne prenošenje. Stolna tanka računala mogu prikazivati izlazne podatke bilo na vanjskom ili, ako je uključen s proizvodom, unutarnjem prikaznom uređaju;

(9) „radna stanica” znači računalo visokog učinka namijenjeno jednom korisniku koje se ponajprije koristi za grafiku, računalno projektiranje, razvoj softvera, financijske i znanstvene primjene između ostalih računalnih intenzivnih zadataka, sa sljedećim značajkama:

(a) ima srednje vrijeme između kvarova (MTBF) od najmanje 15 000 sati;

(b) posjeduje kod za ispravak pogrešaka (ECC) i/ili međumemoriju;

(c) udovoljava trima od sljedećih pet značajki:

(1) ima dodatno električno napajanje za održavanje visokokvalitetne grafike (tj. dodatno napajanje od 12 V sabirnice koja povezuje vanjske uređaje i središnju jedinicu (PCI)-E 6-pin);

(2) njegov sustav je ožičen za veće od x4 PCI-E na matičnoj ploči pored utora za grafičku karticu i/ili PCI-X podrške;

(3) ne podržava grafiku jedinstvenog pristupa memoriji (UMA);

(4) uključuje pet ili više PCI, PCI-E ili PCI-X utora;

(5) sposobno je pružiti višeprocorsku podršku za dvije ili više središnjih procesorskih jedinica (CPU) (mora podržavati fizički odvojene CPU pakete/utore, tj. ne podržavati jedan CPU s više jezgri);

(10) „mobilna radna stanica” znači računalo visokog učinka namijenjeno jednom korisniku koje se ponajprije koristi za grafiku, računalno projektiranje, razvoj softvera, financijske i znanstvene primjene između ostalih računalnih intenzivnih zadataka, isključujući igranje igara i koje je namijenjeno posebno za prenošenje i rad tijekom duljih vremenskih razdoblja bilo s izravnom vezom na izvor izmjenične struje (AC) ili bez nje. Mobilne radne stanice koriste ugrađeni zaslon i sposobne su raditi pomoću ugrađene baterije ili drugog prijenosnog izvora napajanja. Većina mobilnih radnih stanica koristi vanjsko napajanje i većina ih ima ugrađenu tipkovnicu i pokazni uređaj.

Mobilna radna stanica ima sljedeće značajke:

(a) ima srednje vrijeme između kvarova (MTBF) od najmanje 13 000 sati;

(b) ima najmanje jednu odvojenu grafičku karticu (dGfx) koja udovoljava klasifikaciji G3 (podatkovne širine slikovnog međuspremnika (FB) > 128 bitova), G4, G5, G6 ili G7;

(c) podržava uključivanje tri ili više unutarnja uređaja za pohranjivanje;

(d) podržava najmanje 32 GB memorije sustava;

(11) „mali poslužitelj” znači vrsta računala koja uobičajeno koristi sastavne dijelove stolnog računala u standardnom stolnom obliku, ali je ponajprije namijenjen da služi kao glavno računalo za pohranu za ostala računala i obavlja funkcije kao što su pružanje usluga mrežne infrastrukture i obrada podataka/medija te ima sljedeće značajke:

(a) osmišljen je u obliku postolja, tornja ili drugom standardnom obliku sličnom onima stolnih računala tako da se sva obrada podataka, pohrana i mrežno sučelje nalaze unutar jednog okvira;

(b) namijenjen je radu 24 sata dnevno sedam dana u tjednu;

(c) namijenjen je ponajprije za rad u okruženju s istodobno više korisnika opslužujući nekoliko korisnika putem umreženih jedinica klijenta;

(d) kada se stavlja na tržište s operativnim sustavom, operativni sustav namijenjen je aplikacijama za kućnog poslužitelja ili najjeftinijeg poslužitelja;

(e) nije stavljen na tržište s odvojenom grafičkom karticom (dGfx) koja udovoljava bilo kojoj klasifikaciji osim G1;

(12) „blade sustav i sastavni dijelovi” znači sustav sastavljen od kućišta („blade kućište”) u koji se umeću različite vrste blade pohrane i poslužitelja. Kućište osigurava zajedničke resurse o kojima ovise poslužitelji i pohrana. Blade sustavi osmišljeni su kao skalarno rješenje za povezivanje više računalnih poslužitelja ili jedinica pohrane unutar jednog kućišta i dizajnirani su tako da tehničari mogu jednostavno dodati ili zamijeniti (brza zamjena) tzv. bladeove (npr. blade poslužitelji) na terenu;

(13) „uređaj poslužitelja” znači računalni poslužitelj u paketu s prethodno instaliranim operativnim sustavom i aplikacijskim softverom koji se koristi za obavljanje namjenske funkcije ili skupa usko povezanih funkcija. Uređaj poslužitelja pruža usluge putem jedne ili više mreža i njime se uobičajeno upravlja putem mrežnog ili linijskog sučelja naredbi. Prodavatelj prilagođava strojne i programske konfiguracije uređaja poslužitelja radi izvršavanja određenog zadatka, uključujući umreženje ili pohranu, te one nisu predviđene za programsku opremu koju pribavlja korisnik;

- (14) „poslužitelj s više čvorova” znači sustav sastavljen od kućišta u kojem su stavljena dva ili više samostalnih računalnih poslužitelja (ili čvorova), koji dijele jedno ili više napajanja. Kombinirana snaga za sve čvorove raspodjeljuje se putem zajedničkog (zajedničkih) napajanja. Poslužitelj s više čvorova osmišljen je i izgrađen kao jedinstveno kućište i nije predviđen za tzv. brzu izmjenu (mogućnost priključivanja na računalo i početka rada bez prethodnoga gašenja računala);
- (15) „poslužitelj s dva čvora” znači zajednička konfiguracija poslužitelja s više čvorova koja se sastoji od dva čvora poslužitelja;
- (16) „računalni poslužitelj s više od četiri procesorska utora” znači računalni poslužitelj koji sadrži više od četiri sučelja predviđenih za ugradnju procesora;
- (17) „igrača konzola” znači samostalni uređaj s napajanjem iz električne mreže čija je osnovna funkcija omogućivanje igranja video igara. Igrača konzola uobičajeno je predviđena za pružanje izlaza na vanjski zaslon kao glavni prikazni uređaj za igru. Igrače konzole u pravilu uključuju središnju procesorsku jedinicu (CPU), memoriju sustava i grafičku procesorsku jedinicu (jedinice) (GPU) te može uključivati tvrdi disk ili druge opcije unutarnje pohrane kao i optički disk. Igrače konzole uobičajeno koriste ručne upravljače ili druge interaktivne upravljače kao svoj primarni ulazni uređaj radije nego vanjsku tipkovnicu ili miš. Igrače konzole u pravilu ne uključuju konvencionalne osobne računalne operativne sustave, već umjesto toga koriste operativne sustave specifične za konzolu. Ručni uređaji za igranje, s ugrađenim zaslonom kao primarnim prikaznim uređajem za igranje igara i koji ponajprije funkcioniraju pomoću ugrađene baterije ili drugog prijenosnog izvora napajanja, a ne putem izravne veze na izvor izmjenične struje (AC), smatraju se vrstom igrača konzole;
- (18) „priključna stanica” znači odvojeni proizvod namijenjen priključivanju na računalo s ciljem obavljanja funkcija kao što je proširenje povezanosti ili objedinjavanje veza s perifernim uređajima. Priključne stanice mogu također olakšati punjenje unutarnjih baterija u povezanom računalo;
- (19) „središnja procesorska jedinica (CPU)” znači sastavni dio računala koja nadzire tumačenje i provedbu naredbi. Središnje procesorske jedinice mogu sadržavati jedan ili više fizičkih procesora poznatih kao „izvršne jezgre”. Izvršna jezgra znači procesor koji je fizički prisutan. Dodatni „virtualni” ili „logički” procesori koji proizlaze iz jedne ili više od jedne izvršne jezgre nisu fizičke jezgre. Više izvršnih jezgri može se nalaziti u procesorskom paketu zauzimajući jedan fizički utor središnje procesorske jedinice (CPU). Ukupan broj izvršnih jezgri u središnjoj procesorskoj jedinici (CPU) je zbroj izvršnih jezgri koje osiguravaju uređaji povezani sa svim fizičkim utorima središnje procesorske jedinice;
- (20) „odvojena grafička kartica” (dGfx) znači odvojeni unutarnji sastavni dio koji sadrži jednu ili više grafičkih procesorskih jedinica (GPU) s lokalnim sučeljem memorijskog upravljača i lokalnom memorijom specifičnom za grafiku i pripada jednoj od sljedećih kategorija:
- (a) G1 ($FB\_BW \leq 16$);
 - (b) G2 ($16 < FB\_BW \leq 32$);
 - (c) G3 ($32 < FB\_BW \leq 64$);
 - (d) G4 ($64 < FB\_BW \leq 96$);
 - (e) G5 ($96 < FB\_BW \leq 128$);
 - (f) G6 ($FB\_BW > 128$ (podatkovne širine slikovnog međuspremnik (FB) < 192 bitova));
 - (g) G7 ($FB\_BW > 128$ (podatkovne širine slikovnog međuspremnik (FB) ≥ 192 bitova));
- „širina pojasa slikovnog međuspremnik (FB_BW) znači količina podataka koju sve grafičke procesorske jedinice (GPU) na odvojenoj grafičkoj kartici (dGfx) obrađuju u sekundi, a koja se izračunava pomoću sljedeće formule:
- $$\text{Širina pojasa slikovnog međuspremnik} = (\text{brzina podataka} \times \text{podatkovna širina}) / (8 \times 1000)$$
- gdje je:
- (a) širina pojasa slikovnog međuspremnik iskazana u gigabajtima u sekundi (GB/s);
 - (b) brzina podataka efektivna frekvencija podataka memorije u MHz;
 - (c) podatkovna širina podatkovna širina slikovnog međuspremnik memorije (FB), iskazana u bitovima (b);
 - (d) „8” pretvara izračun u bajtove;
 - (e) dijeljenje s 1 000 pretvara megabajte u gigabajte;
- (21) „unutarnja pohrana” znači sastavni dio ugrađen u računalo koji osigurava trajnu pohranu podataka;
- (22) „vrsta proizvoda” znači stolno računalo, integrirano stolno računalo, prijenosno računalo, stolno tanko računalo, radna stanica, mobilna radna stanica, mali poslužitelj, računalni poslužitelj, blade sustav i sastavni dijelovi, poslužitelj s više čvorova, uređaj poslužitelja, igrača konzola, priključna stanica, unutarnje napajanje ili vanjsko napajanje;
- (23) „stanje mirovanja prikaznog uređaja” znači stanje potrošnje u kojem se prikazni uređaj nalazi nakon primanja signala iz priključenog uređaja ili unutarnjeg podražaja (kao što je sat ili senzor zauzetosti). Prikazni uređaj također može ući u ovo stanje na temelju signala dobivenog zbog unosa korisnika. Prikazni uređaj mora se probuditi po primitku signala iz priključenog uređaja, mreže, daljinskog upravljanja i/ili unutarnjeg podražaja. Dok je prikazni uređaj u ovom načinu, ne proizvodi vidljivu sliku, uz moguću iznimku funkcija usmjerenih prema korisniku ili zaštitnih funkcija, kao što su informacije o proizvodu ili prikazi statusa, ili funkcije koje se temelje na senzoru.

Za potrebe prilogâ dodatne definicije utvrđene su u Prilogu I.

Članak 3.

Zahtjevi za ekološki dizajn

Zahtjevi za ekološki dizajn računala i računalnih poslužitelja navedeni su u Prilogu II.

Usklađenost računala i računalnih poslužitelja s primjenjivim zahtjevima za ekološki dizajn mjeri se u skladu s metodama navedenima u Prilogu III.

Članak 4.

Izmjena Uredbe (EZ) br. 1275/2008

U Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 1275/2008 točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

- „2. Oprema informacijske tehnologije namijenjena ponajprije za uporabu u domaćem okruženju, ali isključujući stolna računala, integrirana stolna računala i prijenosna računala kako je definirano u Uredbi Komisije (EU) br. 617/2013 (*).

(*) SL L 175, 27.6.2013., str. 13.”

Članak 5.

Primjena Uredbe (EZ) br. 278/2009

Članak 2. točka 1. podtočka (g) Uredbe (EZ) br. 278/2009 zamjenjuje se sljedećim:

- „(g) namijenjena je uporabi s električnom i elektroničkom kućanskom i uredskom opremom kako je navedeno u članku 2. točki 1. Uredbe (EZ) br. 1275/2008 ili s računalima kako je definirano u Uredbi Komisije (EU) br. 617/2013 (*).

(*) SL L 175, 27.6.2013., str. 13.”

Članak 6.

Ocjena sukladnosti

Postupak ocjene sukladnosti iz članka 8. Direktive 2009/125/EZ je sustav unutarnje kontrole dizajna naveden u Prilogu IV. toj direktivi ili sustav upravljanja za ocjenjivanje sukladnosti naveden u Prilogu V. toj direktivi.

Članak 7.

Nadzor nad tržištem i postupak provjere

Nadzor nad tržištem provodi se u skladu s pravilima utvrđenima u Direktivi 2009/125/EZ.

Provjera sukladnosti računala i računalnih poslužitelja s primjenjivim zahtjevima za ekološki dizajn provodi se u skladu s postupkom provjere navedenim u Prilogu III. točki 2. ove Uredbe.

Članak 8.

Okvirne referentne vrijednosti

Okvirne referentne vrijednosti za najučinkovitije proizvode i tehnologiju dostupne na tržištu u trenutku stupanja na snagu ove Uredbe utvrđene su u Prilogu IV.

Članak 9.

Preispitivanje

Komisija preispituje ovu Uredbu i predstavlja rezultate tog preispitivanja Savjetodavnom forumu za ekološki dizajn najkasnije tri i pol godine od dana njezinog stupanja na snagu s obzirom na tehnološki napredak.

U svjetlu brzog tehnološkog razvoja, to preispitivanje uzima u obzir razvoje u programu Energy Star i mogućnosti pooštavanja zahtjeva za ekološki dizajn kako bi se značajno smanjila ili uklonila dopuštena energetska odstupanja, posebno za odvojene grafičke kartice (dGfx), ažurirale definicije/područje primjene i mogućnost uključivanja potrošnje energije integriranih zaslona.

Nadalje, preispitivanjem se posebno uzimaju u obzir različite faze životnog ciklusa, izvedivost uspostave i primjene zahtjeva za ekološki dizajn na druge značajne aspekte okoliša kao što je buka i učinkovitost uporabe materijala, uključujući zahtjeve o izdržljivosti, demontaži, mogućnosti recikliranja, standardizirana sučelja za punjače, kao i zahtjevi u vezi s informacijama o sadržaju određenih kritičnih sirovina te pitanjima o najmanjem broju ciklusa punjenja i zamjene baterija.

Članak 10.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Točke 3. i 6.1 Priloga II. primjenjuju se od stupanja na snagu Uredbe.

Točke 1.1, 1.3, 2., 4., 5.1, 5.2, 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.2.5, 6.2.6, 7.1, 7.2 i 7.3 Priloga II. primjenjuju se od 1. srpnja 2014.

Točke 1.2 i 1.4 Priloga II. primjenjuju se od 1. siječnja 2016.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 26. lipnja 2013.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG I.

Definicije koje se primjenjuju za potrebe priloga

1. „Godišnja ukupna potrošnja energije (E_{TEC})” znači električna energija koju je proizvod potrošio tijekom određenih vremenskih razdoblja u utvrđenim načinima i stanjima potrošnje.
2. „Stanje isključenosti” znači razina potrebne snage u stanju male potrošnje koje korisnik ne može isključiti (utjecati na njega), osim pomicanjem mehaničke sklopke, i koje može neprekidno trajati dok je uređaj povezan s napajanjem električne energije iz električne mreže i koristi se u skladu s uputama proizvođača. Ako se primjenjuju standardi naprednog sučelja konfiguracije i upravljanja napajanjem (ACPI), stanje isključenosti u pravilu odgovara stanju G2/S5 razine sustava ACPI („soft off” - blaga isključenost).

„ $P_{isključeno}$ ” predstavlja snagu u vatima (W) u stanju isključenosti izmjereno u skladu s postupcima navedenima u Prilogu II.

3. „Stanje najmanje potrošnje” znači stanje ili način rada kada je potrebna snaga računala najmanja. U ovo stanje ili način može se ući ili ga takvim ostaviti na mehanički način (npr. prekidanjem napajanja računala pomicanjem mehaničke sklopke) ili automatski.
4. „Stanje mirovanja” znači stanje male potrošnje u koje je računalo sposobno ući automatski nakon razdoblja nedjelovanja ili ručnim odabirom. U ovom načinu računalo će odgovoriti na događaj buđenja. Ako se primjenjuju standardi naprednog sučelja konfiguracije i upravljanja napajanjem (ACPI), stanje mirovanja u pravilu odgovara stanju G1/S3 razine sustava ACPI (obustavljeno u RAM).

„ $P_{mirovanje}$ ” predstavlja snagu u vatima (W) u stanju mirovanja izmjereno u skladu s postupcima navedenima u Prilogu II.

5. „Stanje praznog hoda” znači stanje računala kada su operativni sustav i druga programska oprema (softver) završili punjenje, korisnički profil je kreiran, računalo nije u stanju mirovanja, a aktivnost je ograničena na one osnovne aplikacije koje operativni sustav započinje kako je unaprijed zadano.

„ $P_{prazan\ hod}$ ” predstavlja snagu u vatima (W) u stanju praznog hoda izmjereno u skladu s postupcima navedenima u Prilogu II.

6. „Dodatna unutarnja pohrana” znači sve unutarnje uređaje za pohranu, uključujući tvrde diskove (HDD), poluvodičke diskove (SSD) i hibridne tvrde diskove (HHD), ugrađene dodatno u računalo.
7. „Televizijski prijamnik” znači odvojeni unutarnji sastavni dio koji omogućuje računalu prijem televizijskih signala;
8. „Audio kartica” („zvučna kartica”) znači odvojeni unutarnji sastavni dio koji obrađuje ulazne i izlazne audio signale prema i od računala;
9. „Događaj buđenja” znači događaj koji dolazi od korisnika, planirani ili vanjski događaj ili podražaj koji uzrokuje prijelaz računala iz stanja mirovanja ili stanja isključenosti u aktivan način rada. Događaj buđenja uključuje, ali se ne ograničava na, sljedeće događaje:

- i. pokret miša;
- ii. radnju pomoću tipkovnice;
- iii. ulazni signal s upravljača;
- iv. događaj koji uzrokuje sat u stvarnom vremenu;
- v. pritisak dugmeta na okviru; i
- vi. u slučaju vanjskih događaja, podražaj prenesen putem daljinskog upravljanja, mreže ili modema;

10. „Aktivno stanje” znači stanje u kojem računalo obavlja koristan rad kao odgovor na (a) prethodni ili istovremeni unos korisnika ili (b) prethodnu ili istovremenu naredbu putem mreže. Ovo stanje uključuje aktivnu obradu, pretraživanje podataka iz pohrane, memorije ili predmemorije, uključujući vrijeme kada je računalo u stanju praznog hoda čekajući daljnji unos korisnika i prije ulaska u stanje male potrošnje.
11. „Buđenje na LAN mreži (WOL, tzv. daljinsko buđenje)” znači funkcija koja omogućuje računalu prijelaz iz stanja mirovanja ili stanja isključenosti (ili nekog sličnog stanja male potrošnje) na temelju zahtjeva putem Ethernet mreže.
12. „UMA” znači jedinstveni pristup memoriji.
13. „Prikaz informacije ili statusa” znači kontinuirana funkcija pružanja informacije ili indikacije statusa računala na prikaznom uređaju, uključujući satove.

PRILOG II.

Zahtjevi za ekološki dizajn i vremenski raspored

1. E_{TEC}

Stolno računalo i
integrirano stolno
računalo

1.1 **Od 1. srpnja 2014.**1.1.1 Godišnja ukupna potrošnja energije (E_{TEC} u kWh/godišnje) ne smije prelaziti:

- (a) za računalo kategorije A: 133,00;
- (b) za računalo kategorije B: 158,00;
- (c) za računalo kategorije C: 188,00;
- (d) za računalo kategorije D: 211,00.

E_{TEC} se određuje pomoću sljedeće formule:

$$E_{TEC} = (8\,760/1\,000) \times (0,55 \times P_{\text{isključeno}} + 0,05 \times P_{\text{mirovanje}} + 0,40 \times P_{\text{prazan hod}}).$$

Za računala koja nemaju odvojeno stanje mirovanja, ali je njihova potrebna snaga u stanju praznog hoda manja ili jednaka 10,00 W, snaga u stanju praznog hoda ($P_{\text{prazan hod}}$) može se koristiti umjesto mirovanja ($P_{\text{mirovanje}}$) u gornjoj jednadžbi, tako da se formula zamijeni s:

$$E_{TEC} = (8\,760/1\,000) \times (0,55 \times P_{\text{isključeno}} + 0,45 \times P_{\text{prazan hod}})$$

Svi P_x su vrijednosti snage u naznačenom načinu/stanju kako je navedeno u odjeljku definicija, izmjereni u vatima (W) u skladu s postupcima navedenima u Prilogu III.

1.1.2 Primjenjuju se sljedeće prilagodbe mogućnosti:

- (a) za memoriju: 1 kWh/godišnje po GB nad osnovom, gdje je osnovna memorija 2 GB (za računala kategorije A, B i C) i 4 GB (za računala kategorije D);
- (b) za dodatnu unutarnju pohranu: 25 kWh/godišnje;
- (c) za odvojeni televizijski prijamnik: 15 kWh/godišnje;
- (d) za odvojenu audio karticu: 15 kWh/godišnje;
- (e) za prvu i svaku dodatnu odvojenu grafičku karticu (dGfx):

	Kategorija odvojenih grafičkih kartica (dGfx)	Dopušteno odstupanje TEC (kWh/godišnje)
Prva odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	34
	G2	54
	G3	69
	G4	100
	G5	133
	G6	166
	G7	225
Svaka dodatna odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	20
	G2	32
	G3	41
	G4	59
	G5	78
	G6	98
	G7	133

1.1.3 Prilagodbe mogućnosti za odvojene grafičke kartice (dGfx), odvojeni televizijski prijamnik i odvojenu audio karticu navedene u točki 1.1.2 i točki 1.2.2 primjenjuju se samo na kartice i prijamnik koji su omogućeni tijekom ispitivanja stolnih računala ili integriranih računala.

1.1.4 Stolna računala i integrirana stolna računala kategorije D koja udovoljavaju svim sljedećim tehničkim parametrima izuzimaju se iz odredaba navedenih u točkama 1.1.1 i 1.1.2 te njihovih revizija navedenih u točki 1.2:

- (a) najmanje šest fizičkih jezgri unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
- (b) jedna ili više odvojenih grafičkih kartica (dGfx) koje osiguravaju ukupne širine pojasa slikovnog međuspremnika iznad 320 GB/s; i
- (c) najmanje 16 GB memorije sustava; i
- (d) PSU nazivne izlazne snage od najmanje 1 000 W.

1.2 Od 1. siječnja 2016.

1.2.1 Primjenjuju se sljedeće revizije godišnje ukupne potrošnje energije navedene u točki 1.1.1:

Godišnja ukupna potrošnja energije (E_{TEC} u kWh/godišnje) ne smije prelaziti:

- (a) za računalo kategorije A: 94,00;
- (b) za računalo kategorije B: 112,00;
- (c) za računalo kategorije C: 134,00;
- (d) za računalo kategorije D: 150,00.

1.2.2 Primjenjuju se sljedeće revizije prilagodbi mogućnosti za odvojene grafičke kartice (dGfx) navedene u točki 1.1.2 podtočki (e):

	Kategorija odvojenih grafičkih kartica (dGfx)	Dopušteno odstupanje TEC (kWh/godišnje)
Prva odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	18
	G2	30
	G3	38
	G4	54
	G5	72
	G6	90
	G7	122
Svaka dodatna odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	11
	G2	17
	G3	22
	G4	32
	G5	42
	G6	53
	G7	72

Prijenosno računalo

1.3 Od 1. srpnja 2014.

1.3.1 Godišnja ukupna potrošnja energije (E_{TEC} u kWh/godišnje) ne smije prelaziti:

- (a) za računalo kategorije A: 36,00;
- (b) za računalo kategorije B: 48,00;
- (c) za računalo kategorije C: 80,50;

E_{TEC} se određuje pomoću sljedeće formule:

$$E_{TEC} = (8\,760/1\,000) \times (0,60 \times P_{isključeno} + 0,10 \times P_{mirovanje} + 0,30 \times P_{prazan\ hod})$$

gdje su svi P_x vrijednosti snage u naznačenom načinu/stanju kako je navedeno u odjeljku definicija, izmjereni u vatima (W) u skladu s postupcima navedenima u Prilogu III.

1.3.2 Primjenjuju se sljedeće prilagodbe mogućnosti:

- (a) za memoriju: 0,4 kWh/godišnje po GB nad osnovom, gdje je osnovna memorija 4 GB;
- (b) za dodatnu unutarnju pohranu: 3 kWh/godišnje;
- (c) za odvojeni televizijski prijamnik: 2,1 kWh/godišnje;
- (d) za odvojenu grafičku karticu (dGfx) (za prvu i svaku dodatnu odvojenu grafičku karticu (dGfx))

	Kategorija odvojenih grafičkih kartica (dGfx)	Dopušteno odstupanje TEC (kWh/godišnje)
Prva odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	12
	G2	20
	G3	26
	G4	37
	G5	49
	G6	61
	G7	113
Svaka dodatna odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	7
	G2	12
	G3	15
	G4	22
	G5	29
	G6	36
	G7	66

1.3.3 Prilagodbe mogućnosti za odvojene grafičke kartice (dGfx) i odvojeni televizijski prijamnik navedene u točki 1.3.2 i točki 1.4.2 primjenjuju se samo na kartice i prijamnik koji su omogućeni tijekom ispitivanja prijenosnih računala.

1.3.4 Prijenosna računala kategorije C koja udovoljavaju svim sljedećim tehničkim parametrima izuzimaju se iz odredaba navedenim u točkama 1.3.1 i 1.3.2 te njihovih revizija navedenih u točki 1.4:

- (a) najmanje četiri fizičke jezgre unutar središnje procesorske jedinice (CPU); i
- (b) jedna ili više odvojenih grafičkih kartica (dGfx) koje osiguravaju ukupne širine pojasa slikovnog međuspremnik iznad 225 GB/s; i
- (c) najmanje 16 GB memorije sustava.

1.4 **Od 1. siječnja 2016.**

1.4.1 Primjenjuju se sljedeće revizije godišnje ukupne potrošnje energije navedene u točki 1.3.1:

Godišnja ukupna potrošnja energije (E_{TEC} u kWh/godišnje) ne smije prelaziti:

- (a) za računalo kategorije A: 27,00;
- (b) za računalo kategorije B: 36,00;
- (c) za računalo kategorije C: 60,50;

1.4.2 Primjenjuju se sljedeće revizije prilagodbi mogućnosti za odvojene grafičke kartice (dGfx) navedene u točki 1.3.2 podtočki (d):

	Kategorija odvojenih grafičkih kartica (dGfx)	Dopušteno odstupanje TEC (kWh/godišnje)
Prva odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	7
	G2	11
	G3	13
	G4	20
	G5	27
	G6	33
	G7	61
Svaka dodatna odvojena grafička kartica (dGfx)	G1	4
	G2	6
	G3	8
	G4	12
	G5	16
	G6	20
	G7	36

2. STANJE MIROVANJA

Stolno računalo, integrirano stolno računalo i prijenosno računalo

2. Od 1. srpnja 2014.

- 2.1 Proizvod omogućuje stanje mirovanja i/ili neko drugo stanje koje omogućuje funkciju stanja mirovanja i ne prelazi primjenjive zahtjeve potrebne snage za stanje mirovanja.
- 2.2 Potrebna snaga u stanju mirovanja ne smije prelaziti 5,00 W kod stolnih računala i integriranih stolnih računala te 3,00 W kod prijenosnih računala.
- 2.3 Za stolna računala i integrirana stolna računala kod kojih je potrebna snaga u stanju praznog hoda manja ili jednaka 10,00 W ne zahtijeva se odvojeni sustav stanja mirovanja.
- 2.4 Ako se proizvod stavlja na tržište s WOL funkcijom omogućenom u stanju mirovanja:
- (a) može se primijeniti dodatno dopušteno odstupanje od 0,70 W;
 - (b) mora se ispitati s omogućenom i onemogućenom WOL funkcijom i mora zadovoljavati oba zahtjeva.
- 2.5 Ako se proizvod stavlja na tržište bez Ethernet mogućnosti, ispituje se bez omogućene WOL funkcije.

3. STANJE NAJMANJE POTROŠNJE

Stolno računalo, integrirano stolno računalo i prijenosno računalo

3. Od stupanja na snagu Uredbe

- 3.1 Potrebna snaga u stanju najmanje potrošnje ne smije prelaziti 0,50 W.
- 3.2 Proizvod omogućuje stanje ili način potrošnje koji ne premašuje primjenjive zahtjeve potrebne snage za stanje najmanje potrošnje kada je priključen na izvor električne energije.
- 3.3 Ako se proizvod stavlja na tržište s prikazom informacija ili statusa, može se primijeniti dodatno dopušteno odstupanje od 0,50 W.

4. STANJE ISKLJUČENOSTI

Stolno računalo, integrirano stolno računalo i prijenosno računalo	4.	Od 1. srpnja 2014.
	4.1	Potrebna snaga u stanju isključenosti ne smije prelaziti 1,00 W.
	4.2	Proizvod omogućuje stanje isključenosti i/ili neko drugo stanje koje ne premašuje primjenjive zahtjeve potrebne snage u stanju isključenosti kada je priključen na izvor električne energije.
	4.3	Ako se proizvod stavlja na tržište s WOL funkcijom omogućenom u stanju isključenosti: (a) može se primijeniti dodatno dopušteno odstupanje od 0,70 W; (b) mora se ispitati s omogućenom i onemogućenom WOL funkcijom i mora zadovoljavati oba zahtjeva.
	4.4	Ako se proizvod stavlja na tržište bez Ethernet mogućnosti, ispituje se bez omogućene WOL funkcije.

5. UČINKOVITOST UNUTARNJEG NAPAJANJA

Stolno računalo, integrirano stolno računalo, stolno tanko računalo, radna stanica i mali poslužitelj	5.1 Od 1. srpnja 2014. Sva unutarnja napajanja računala moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) 85 % učinkovitosti pri 50 % nazivne izlazne snage; (b) 82 % učinkovitosti pri 20 % i 100 % nazivne izlazne snage; (c) faktor snage = 0,9 pri 100 % nazivne izlazne snage. Unutarnja napajanja najveće nazivne izlazne snage manje od 75 W izuzimaju se iz zahtjeva u vezi s faktorom snage.
Računalni poslužitelji	5.2 Od 1. srpnja 2014. 5.2.1 Sva napajanja s više izlaza (AC-DC) moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) 85 % učinkovitosti pri 50 % nazivne izlazne snage; (b) 82 % učinkovitosti pri 20 % i 100 % nazivne izlazne snage. 5.2.2 Sva napajanja s više izlaza (AC-DC) moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) faktor snage 0,8 pri 20 % nazivne izlazne snage; (b) faktor snage 0,9 pri 50 % nazivne izlazne snage; (c) faktor snage 0,95 pri 100 % nazivne izlazne snage. 5.2.3 Sva napajanja s jednim izlazom (AC-DC) nazivne izlazne snage ne veće od 500 W moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) 70 % učinkovitosti pri 10 % nazivne izlazne snage; (b) 82 % učinkovitosti pri 20 % nazivne izlazne snage; (c) 89 % učinkovitosti pri 50 % nazivne izlazne snage; (d) 85 % učinkovitosti pri 100 % nazivne izlazne snage. 5.2.4 Sva napajanja s jednim izlazom (AC-DC) nazivne izlazne snage ne veće od 500 W moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) faktor snage 0,8 pri 20 % nazivne izlazne snage; (b) faktor snage 0,9 pri 50 % nazivne izlazne snage; (c) faktor snage 0,95 pri 100 % nazivne izlazne snage. 5.2.5 Sva napajanja s jednim izlazom (AC-DC) nazivne izlazne snage veće od 500 W, ali ne veće od 1 000 W, moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) 75 % učinkovitosti pri 10 % nazivne izlazne snage; (b) 85 % učinkovitosti pri 20 % i 100 % nazivne izlazne snage; (c) 89 % učinkovitosti pri 50 % nazivne izlazne snage.

	5.2.6 Sva napajanja s jednim izlazom (AC-DC) nazivne izlazne snage veće od 500 W, ali ne veće od 1 000 W, moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) faktor snage 0,65 pri 10 % nazivne izlazne snage; (b) faktor snage 0,8 pri 20 % nazivne izlazne snage; (c) faktor snage 0,9 pri 50 % nazivne izlazne snage; (d) faktor snage 0,95 pri 100 % nazivne izlazne snage. 5.2.7 Sva napajanja s jednim izlazom (AC-DC) nazivne izlazne snage veće od 1 000 W moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) 80 % učinkovitosti pri 10 % nazivne izlazne snage; (b) 88 % učinkovitosti pri 20 % i 100 % nazivne izlazne snage; (c) 92 % učinkovitosti pri 50 % nazivne izlazne snage. 5.2.8 Sva napajanja s jednim izlazom (AC-DC) nazivne izlazne snage veće od 1 000 W moraju imati najmanje sljedeće karakteristike: (a) faktor snage 0,8 pri 10 % nazivne izlazne snage; (b) faktor snage 0,9 pri 20 % nazivne izlazne snage; (c) faktor snage 0,9 pri 50 % nazivne izlazne snage; (d) faktor snage 0,95 pri 100 % nazivne izlazne snage.

6. OMOGUĆIVANJE UPRAVLJANJA POTROŠNJOM ELEKTRIČNE ENERGIJE

Stolno računalo, integrirano stolno računalo i prijenosno računalo	6.1 Od stupanja na snagu Uredbe Računalo nudi funkciju upravljanja potrošnjom električne energije ili sličnu funkciju koja, kada računalo ne obavlja svoju glavnu funkciju ili kada drugi proizvodi koji koriste energiju nisu ovisni o njegovim funkcijama, automatski prebacuje računalo u stanje potrošnje koje zahtijeva manju potrebnu snagu od primjenjivih zahtjeva potrebne snage u stanju mirovanja. 6.2 Od 1. srpnja 2014. 6.2.1 Računalo smanjuje brzinu svih aktivnih Ethernet mrežnih veza od 1 gigabit u sekundi (Gb/s) prilikom prelaska u stanje mirovanja ili stanje isključivanja WOL funkcije. 6.2.2 Kada je u stanju mirovanja, do odgovora na „događaje buđenja”, kao što su oni putem mrežnih veza ili uređaja korisničkog sučelja, trebalo bi doći uz čekanje od ≤ 5 sekundi od početka događaja buđenja do potpunog korištenja sustava, uključujući prikazivanje zaslona. 6.2.3 Računalo se stavlja na tržište sa stanjem mirovanja zaslona postavljenim tako da se aktivira u roku od 10 minuta od nedjelovanja korisnika. 6.2.4 Računalo s Ethernet mogućnosti ima sposobnost omogućivanja i onemogućivanja WOL funkcije, ako je dostupna, za stanje mirovanja. Računalo s Ethernet mogućnosti ima sposobnost omogućivanja i onemogućivanja WOL funkcije za stanje isključenosti ako je WOL funkcija iz stanja isključenosti podržana. 6.2.5 Ako postoji odvojeno stanje mirovanja ili neko drugo stanje koje omogućuje funkciju stanja mirovanja, to se stanje aktivira u roku od 30 minuta od nedjelovanja korisnika. Ova funkcija upravljanja potrošnjom električne energije aktivira se prije stavljanja proizvoda na tržište. 6.2.6 Korisnici imaju mogućnost jednostavnog aktiviranja i deaktiviranja svih bežičnih mrežnih veza i dobivaju jasan signal u obliku simbola, svjetla ili istovjetan, o tome kada su bežične mrežne veze aktivirane ili deaktivirane.

7. INFORMACIJE KOJE DOSTAVLJAJU PROIZVOĐAČI

Stolno računalo,
integrirano stolno
računalo i prije-
nosno računalo

7.1 Od 1. srpnja 2014.

7.1.1 Proizvođači navode u tehničkoj dokumentaciji i javno objavljuju na slobodno dostupnim internetskim stranicama sljedeće informacije:

- (a) vrstu proizvoda i kategoriju prema definiciji u članku 2. (samo jedna kategorija);
- (b) naziv proizvođača, registrirani trgovački naziv ili registrirani žig i adresu na kojoj ih se može kontaktirati;
- (c) broj modela proizvoda;
- (d) godinu proizvodnje;
- (e) E_{TEC} vrijednost (kWh) i prilagodbe mogućnosti koje se primjenjuju kada su sve odvojene grafičke kartice (dGfx) onemogućene i ako je sustav ispitan s preklapanjem grafike i prikaza koji pokreće UMA;
- (f) E_{TEC} vrijednost (kWh) i prilagodbe mogućnosti koje se primjenjuju kada su sve odvojene grafičke kartice (dGfx) omogućene;
- (g) potrebnu snagu u stanju praznog hoda (u vatima);
- (h) potrebnu snagu u stanju mirovanja (u vatima);
- (i) potrebnu snagu u stanju mirovanja pri omogućenoj WOL funkciji (u vatima) (kada je omogućeno);
- (j) potrebnu snagu u stanju isključenosti (u vatima);
- (k) potrebnu snagu u stanju isključenosti pri omogućenoj WOL funkciji (u vatima) (kada je omogućeno);
- (l) učinkovitost unutarnjeg napajanja pri 10 %, 20 %, 50 % i 100 % nazivne izlazne snage;
- (m) učinkovitost vanjskog napajanja;
- (n) razine buke računala (prijavljena A-ponderirana razina zvučne snage);
- (o) najmanji broj ciklusa punjenja koje baterije mogu izdržati (odnosi se samo na prijenosna računala);
- (p) metodologiju mjerenja korištenu za utvrđivanje informacija navedenih u točkama od (e) do (o);
- (q) redoslijed radnji za postizanje stabilnog stanja s obzirom na potrebnu snagu;
- (r) opis načina odabira ili programiranja stanja mirovanja i/ili isključenosti;
- (s) redoslijed radnji potrebnih da se dođe do stanja u kojem se oprema automatski prebacuje u stanje mirovanja i/ili isključenosti;
- (t) trajanje stanja praznog hoda prije nego računalo automatski dođe u stanje mirovanja ili neko drugo stanje koje ne prelazi primjenjive zahtjeve potrebne snage u stanju mirovanja;
- (u) vremensko razdoblje nakon razdoblja nedjelovanja korisnika u kojem računalo automatski dolazi u stanje potrošnje koje zahtijeva manju potrebnu snagu od stanja mirovanja;
- (v) vremensko razdoblje prije postavljanja stanja mirovanja zaslona tako da se aktivira nakon nedjelovanja korisnika;
- (w) informacije korisnicima o mogućnosti uštede energije pomoću funkcije upravljanja potrošnjom električne energije;
- (x) informacije korisnicima o načinu omogućivanja funkcije upravljanja potrošnjom električne energije;
- (y) za proizvode s ugrađenim zaslonom koji sadrže živu, ukupan udio žive iskazan u X,X mg;

	(z) ispitne parametre za mjerenja: — ispitni napon u V i frekvenciju u Hz, — ukupnu harmoničku distorziju sustava napajanja električnom energijom, — informacije i dokumentaciju o instrumentaciji, podešenim postavkama i krugovima za električno ispitivanje. 7.1.2 Ako je model proizvoda stavljen na tržište u više konfiguracija, informacije o proizvodu koje se zahtijevaju na temelju točke 7.1.1. mogu se navesti jednom prema kategoriji proizvoda (kako je definirano u članku 2.), za konfiguraciju koja zahtijeva najviše potrebne snage, a raspoloživa je unutar te kategorije proizvoda. Popis svih konfiguracija modela koje predstavlja model za koji su informacije navedene prilaže se dostavljenoj informaciji.
Prijenosno računalo	7.2 Od 1. srpnja 2014. Ako prijenosno računalo radi pomoću baterije/baterija kojoj (kojima) laički korisnik ne može pristupiti i zamijeniti ih, pored informacija navedenih u točki 7.1, proizvođači navode u tehničkoj dokumentaciji i objavljuju na slobodno dostupnim internetskim stranicama te na vanjskom pakiranju prijenosnog računala, sljedeću informaciju: „Bateriju (baterije) u ovom proizvodu korisnici sami ne mogu lako zamijeniti.” Informacije navedene na vanjskom pakiranju prijenosnog računala jasno su vidljive i čitljive i na svim službenim jezicima zemlje gdje se proizvod prodaje.
Radna stanica, mobilna radna stanica, stolno računalo, mali poslužitelj i računalni poslužitelj	7.3. Od 1. srpnja 2014. 7.3.1 Proizvođači navode u tehničkoj dokumentaciji i javno objavljuju na slobodno dostupnim internetskim stranicama sljedeće informacije: (a) vrstu proizvoda prema definiciji u članku 2. (samo jedna kategorija); (b) naziv proizvođača, registrirani trgovački naziv ili registrirani žig i adresu na kojoj ih se može kontaktirati; (c) broj modela proizvoda; (d) godinu proizvodnje; (e) učinkovitost unutarnjeg/vanjskog napajanja; (f) ispitne parametre za mjerenja: — ispitni napon u V i frekvenciju u Hz, — ukupnu harmoničku distorziju sustava napajanja električnom energijom, — informacije i dokumentaciju o instrumentaciji, podešenim postavkama i krugovima za električno ispitivanje. (g) najveću snagu (u vatima); (h) snagu u stanju praznog hoda (u vatima); (i) snagu u stanju mirovanja (u vatima); (j) snagu u stanju isključenosti (u vatima); (k) razine buke računala (prijavljena A-ponderirana razina zvučne snage); (l) metodologiju mjerenja korištenu za utvrđivanje informacija navedenih u točkama od (e) do (k). 7.3.2 Ako je model proizvoda stavljen na tržište u više konfiguracija, informacije o proizvodu koje se zahtijevaju na temelju točke 7.3.1 mogu se navesti jednom prema kategoriji proizvoda (kako je definirano u članku 2.), za konfiguraciju koja zahtijeva najviše potrebne snage, a raspoloživa je unutar te kategorije proizvoda. Popis svih konfiguracija modela koje predstavlja model za koji su informacije navedene prilaže se dostavljenoj informaciji.

PRILOG III.

Mjerenja i postupak provjere radi nadzora nad tržištem

1. MJERENJA

Za potrebe usklađenosti i provjere usklađenosti s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe, mjerenja i izračuni izvode se na temelju usklađenih normi čiji su referentni brojevi objavljeni u *Službenom listu Europske unije*, ili na temelju drugih pouzdanih, preciznih i ponovljivih metoda koje uzimaju u obzir općenito priznate suvremene mjerne metode i donose rezultate za koje se smatra da imaju nisku razinu nesigurnosti.

Računala koja se stavljaju na tržište bez operativnog sustava koji može podržati sustav naprednog sučelja konfiguracije i upravljanja napajanjem (ACPI) ili sličan sustav, ispituju se s operativnim sustavom koji podržava ACPI (ili sličnim).

2. POSTUPAK PROVJERE

Pri izvođenju provjera radi nadzora nad tržištem iz članka 3. stavka 2. Direktive 2009/125/EZ, tijela država članica primjenjuju sljedeći postupak provjere za zahtjeve za ekološki dizajn utvrđene u Prilogu II. ovoj Uredbi:

 E_{TEC} , stanje mirovanja, stanje isključenosti i stanje najmanje potrošnje

- 2.1 Za zahtjeve potrebne snage veće od 1,00 W ili kada zahtjevi potrošnje energije navedeni u TEC-u rezultiraju zahtjevom potrebne snage veće od 1,00 W u najmanje jednom stanju potrošnje, tijela država članica ispituju samo jednu jedinicu kako slijedi:

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 i 2.3 Priloga II. ako rezultati ispitivanja ne prelaze primjenjive granične vrijednosti za više od 7 %.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 2.2 Priloga II. ako rezultati ispitivanja ne prelaze primjenjive granične vrijednosti za više od 7 %. Dodatno dopušteno odstupanje kako je navedeno u točki 2.4 Priloga II. može se dodati rezultatima ispitivanja ako se konfiguracija modela stavlja na tržište s WOL funkcijom omogućenom u stanju mirovanja. Konfiguracija modela mora se ispitati s omogućenom i onemogućenom WOL funkcijom i mora zadovoljavati oba zahtjeva. Konfiguracija modela koji se stavlja na tržište bez Ethernet mogućnosti ispituje se bez omogućene WOL funkcije.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, ispituju se tri dodatne jedinice iste konfiguracije modela.

Nakon ispitivanja tri dodatne jedinice istog modela i konfiguracije, konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.2. i 2.3 Priloga II. ako prosječni rezultati ispitivanja zadnjih triju jedinica ne prelaze primjenjive granične vrijednosti za više od 7 %.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, smatra se da konfiguracija modela i svi modeli obuhvaćeni istim informacijama o proizvodu (navedenim u Prilogu II. točkama 7.1.2 i 7.3.2) nisu usklađeni s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.2 i 2.3 Priloga II.

- 2.2 Za zahtjeve potrebne snage manje od ili jednake 1,00 W, tijela država članica ispituju samo jednu jedinicu kako slijedi:

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 3.1 Priloga II. ako rezultati ispitivanja ne prelaze primjenjive granične vrijednosti za više od 0,10 W. Dodatno dopušteno odstupanje kako je navedeno u točki 3.3 Priloga II. može se dodati rezultatima ispitivanja ako se konfiguracija modela stavlja na tržište s „prikazom informacija ili statusa”.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 4.1 Priloga II. ako rezultati ispitivanja ne prelaze primjenjive granične vrijednosti za više od 0,10 W. Dodatno dopušteno odstupanje kako je navedeno u točki 4.3 Priloga II. može se dodati rezultatima ispitivanja ako se konfiguracija modela stavlja na tržište s WOL funkcijom omogućenom u stanju isključenosti. Konfiguracija modela mora se ispitati s omogućenom i onemogućenom WOL funkcijom i mora zadovoljavati oba zahtjeva. Konfiguracija modela koji se stavlja na tržište bez Ethernet mogućnosti ispituje se bez omogućene WOL funkcije.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, ispituju se tri dodatne jedinice iste konfiguracije modela.

Nakon ispitivanja tri dodatne jedinice istog modela i konfiguracije, konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama 3.1 i 4.1 Priloga II. ako prosječni rezultati ispitivanja zadnjih triju jedinica ne prelaze primjenjive granične vrijednosti za više od 0,10 W.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, smatra se da konfiguracija modela i svi modeli obuhvaćeni istim informacijama o proizvodu (navedenim u Prilogu II., točkama 7.1.2 i 7.3.2) nisu usklađeni s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama 3.1 i 4.1 Priloga II.

Učinkovitost unutarnjeg napajanja

2.3 Tijela država članica ispituju samo jednu jedinicu.

Model se smatra usklađenim s odredbama navedenima u točki 5. Priloga II. ako:

- (a) aritmetički prosjek učinkovitosti u uvjetima opterećenja kako je definirano u Prilogu II. nije niži od primjenjive granične vrijednosti za prosječnu učinkovitost u aktivnom stanju za više od 2 %; i
- (b) aritmetički prosjek faktora snage kako je definirano u Prilogu II. nije niži od primjenjive granične vrijednosti za faktor snage za više od 10 %.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, ispituju se tri dodatne jedinice istog modela.

Nakon ispitivanja tri dodatne jedinice istog modela, model se smatra usklađenim s odredbama navedenima u točki 5. Priloga II. ako:

- (a) prosjek aritmetičkih prosjeka učinkovitosti u uvjetima opterećenja kako je definirano u Prilogu II. nije niži od primjenjive granične vrijednosti za prosječnu učinkovitost u aktivnom stanju za više od 2 %; i
- (b) aritmetički prosjek faktora snage kako je definirano u Prilogu II. nije niži od primjenjive granične vrijednosti za faktor snage za više od 10 %.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, smatra se da konfiguracija modela i svi modeli obuhvaćeni istim informacijama o proizvodu (navedenim u Prilogu II., točkama 7.1.2 i 7.3.2) nisu usklađeni s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 5. Priloga II.

Omogućivanje upravljanja potrošnjom električne energije

2.4 Za zahtjeve navedene u točki 6.1 Priloga II., tijela država članica koriste primjenjivi postupak za mjerenje potrebne snage nakon što je oprema pomoću funkcije upravljanja potrošnjom električne energije ili slične funkcije, prebačena u primjenjivo stanje potrošnje.

2.5 Za zahtjeve navedene u točkama od 6.2.1 do 6.2.6 Priloga II., tijela država članica ispituju samo jednu jedinicu kako slijedi:

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 6.2.1 ako se brzina svih aktivnih Ethernet mrežnih veza od 1 gigabit u sekundi (Gb/s) smanjuje kada stolno računalo, integrirano stolno računalo ili prijenosno računalo prelazi u stanje mirovanja ili stanje isključivanja WOL funkcije.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 6.2.2 ako stolno računalo, integrirano stolno računalo ili prijenosno računalo postaje u potpunosti uporabljivo, uključujući prikazivanje svih povezanih zaslona, u roku od 5 sekundi nakon pokretanja događaja buđenja tijekom stanja mirovanja.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 6.2.3 ako zaslon spojen sa stolnim računalom, integriranim stolnim računalom ili prijenosnim računalom uđe u stanje mirovanja u roku od 10 minuta od nedjelovanja korisnika.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 6.2.4 ako se WOL funkcija u stanju mirovanja i stanju isključenosti može omogućiti i onemogućiti.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 6.2.5 ako stolno računalo, integrirano stolno računalo ili prijenosno računalo uđe u stanje mirovanja u roku od 30 minuta od nedjelovanja korisnika.

Konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točki 6.2.6 ako korisnici imaju mogućnost jednostavnog aktiviranja i deaktiviranja svih bežičnih mrežnih veza i dobivaju jasan signal u obliku simbola, svjetla ili istovjetan, o tome kada su bežične mrežne veze aktivirane ili deaktivirane.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, treba ispitati tri dodatne jedinice iste konfiguracije modela.

Nakon ispitivanja tri dodatne jedinice istog modela i konfiguracije, konfiguracija modela smatra se usklađenom s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama od 6.2.1. do 6.2.6. Priloga II. ako sve tri dodatne jedinice udovoljavaju zahtjevima.

Ako se gore navedeni rezultati ispitivanja ne postignu, smatra se da konfiguracija modela i svi modeli obuhvaćeni istim informacijama o proizvodu (navedenim u Prilogu II., točkama 7.1.2 i 7.3.2) nisu usklađeni s primjenjivim zahtjevima navedenima u točkama od 6.2.1 do 6.2.6 Priloga II.

Dopuštena odstupanja prilikom provjere definirana u ovom Prilogu odnose se samo na provjeru parametara koja su izmjerila tijela država članica i proizvođač ih ne smije koristiti kao dopušteno odstupanje od vrijednosti u tehničkoj dokumentaciji radi postizanja usklađenosti sa zahtjevima. Prijavljene vrijednosti ne smiju biti povoljnije za proizvođača od vrijednosti navedenih u tehničkoj dokumentaciji.

PRILOG IV.

Okvirne referentne vrijednosti

Za potrebe Priloga I. dijela 3. točke 2. Direktive 2009/125/EZ utvrđuju se sljedeće okvirne referentne vrijednosti.

One se odnose na najbolju raspoloživu tehnologiju u trenutku izrade ove Uredbe.

Najbolja trenutačna izvedba računala na tržištu je:

- E_{TEC} se razlikuje prema kategorijama - vidjeti donju tablicu;
- stanje mirovanja 0,4 W;
- stanje isključenosti 0,0 W.

Tablica **E_{TEC} najbolja trenutačna izvedba**

		E_{TEC} (kWh/godišnje) ⁽¹⁾
Stolno računalo i integrirano stolno računalo	Kategorija A	33,4
	Kategorija B	28,7
	Kategorija C	75,8
	Kategorija D	63,5
Prijenosno računalo	Kategorija A	10,9
	Kategorija B	18,1
	Kategorija C	26,3

⁽¹⁾ Zadnji podaci na dan 20. ožujka 2012.

32013R0665

13.7.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 192/1

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 665/2013**od 3. svibnja 2013.****o dopuni Direktive 2010/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu označivanja energetske učinkovitosti usisavača****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2010/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o označivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda povezanih s energijom uz pomoć oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu⁽¹⁾, a posebno njezin članak 11.,

budući da:

- (1) Direktivom 2010/30/EU zahtijeva se da Komisija donese delegirane akte u pogledu označivanja proizvoda povezanih s energijom koji predstavljaju važan potencijal za uštedu energije i imaju veliki raspon radnih značajki uz jednaku funkcionalnost.
- (2) Električna energija koju troše usisavači čini značajan udio u ukupnim potrebama kućanstava za električnom energijom u Uniji. Mogućnosti za smanjivanje potrošnje energije usisavača su značajne.
- (3) Usisavači za mokro usisavanje, usisavači za mokro i suho usisavanje, robotski usisavači, industrijski usisavači, centralni i akumulatorski usisavači i aparati za laštenje poda i usisavači za vanjsku upotrebu imaju posebne značajke i stoga bi trebali biti izuzeti iz područja primjene ove Uredbe.
- (4) Podaci na oznaci trebali bi biti dobiveni pouzdanim, točnim i ponovljivim mjernim postupcima koji uzimaju u obzir najsuvremenije priznate mjerne metode uključujući, kada su raspoložive, usklađene norme koje su usvojile europske organizacije za standardizaciju, kao što je navedeno u Prilogu I. Uredbi (EU) 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji⁽²⁾.
- (5) Ovom bi se Uredbom trebao utvrditi jednoobrazni izgled i sadržaj oznaka za usisavače.

(6) Dodatno, ovom bi se Uredbom trebali utvrditi zahtjevi u pogledu tehničke dokumentacije i informacijskih listova za usisavače.

(7) Osim toga, ovom bi se Uredbom trebali utvrditi zahtjevi u pogledu podataka koje je potrebno osigurati za bilo koji oblik prodaje na daljinu, oglašavanje i tehničke promotivne materijale za usisavače.

(8) Primjereno je predvidjeti preispitivanje odredaba ove Uredbe uzimajući u obzir tehnološki napredak,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.**Predmet i područje primjene**

1. Ovom se Uredbom utvrđuju zahtjevi za označivanje i pružanje dodatnih podataka o proizvodu za električne usisavače, uključujući hibridne usisavače.

2. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

(a) usisavače za mokro usisavanje, usisavače za mokro i suho usisavanje, akumulatorske, robotske, industrijske ili centralne usisavače;

(b) aparate za laštenje poda;

(c) usisavače za vanjsku upotrebu.

Članak 2.**Definicije**

Uz definicije iz članka 2. Direktive 2010/30/EU, za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(1) „usisavač” znači uređaj koji uklanja prljavštinu s površine predviđene za čišćenje pomoću zračnog toka koji stvara podtlak koji nastaje unutar jedinice;

⁽¹⁾ SL L 153, 18.6.2010., str. 1.

⁽²⁾ SL L 316, 14.11.2012., str. 12.

- (2) „hibridni usisavač” znači usisavač koji se može napajati iz električne mreže ili baterijski;
- (3) „usisavač za mokro usisavanje” znači usisavač koji uklanja suhi i/ili mokri materijal (prljavštinu) s površine djelujući deterdžentom na vodenoj osnovi ili parom na površinu predviđenu za čišćenje i uklanjajući ga, kao i prljavštinu, pomoću zračnog toka koji stvara podtlak koji nastaje unutar jedinice, uključujući tipove općenito poznate kao ekstrakcijski usisavači;
- (4) „usisavač za mokro i suho usisavanje” znači usisavač konstruiran za uklanjanje više od 2,5 litre tekućine, u kombinaciji s funkcionalnošću usisavača za suho usisavanje;
- (5) „usisavač za suho usisavanje” znači usisavač osmišljen za uklanjanje prljavštine koja je uglavnom suha (prašina, vlakna, niti), uključujući tipove opremljene aktivnim akumulatorskim nastavkom za usisavanje;
- (6) „aktivni akumulatorski nastavak za usisavanje” znači glava za čišćenje opremljena pokretnim uređajem s baterijskim napajanjem za bolje uklanjanje prljavštine;
- (7) „akumulatorski usisavač” znači usisavač s isključivo akumulatorskim napajanjem;
- (8) „robotski usisavač” znači usisavač s akumulatorskim napajanjem koji može raditi bez ljudskog posredovanja unutar utvrđenog perimetra, a sastoji se od mobilnog dijela i bazne postaje i/ili drugih dodataka koji pomažu njegovom radu;
- (9) „industrijski usisavač” znači usisavač konstruiran kako bi bio sastavni dio proizvodnog procesa, konstruiran za uklanjanje opasnih tvari, konstruiran za uklanjanje teške prašine u građevinskoj industriji, industriji lijevanja željeza, rudarskoj ili prehrambenoj industriji te kao dio industrijskog stroja ili alata i/ili komercijalni usisavač sa širinom glave većom od 0,50 m;
- (10) „komercijalni usisavač” znači usisavač za profesionalnu upotrebu u kućanstvu, namijenjen laicima, osoblju zaduženom za čišćenje ili profesionalnim čistačima koji pružaju usluge čišćenja ureda, prodajnih prostora, bolnica i hotela, kako ga je proizvođač deklarirao u izjavi o sukladnosti koja se odnosi na Direktivu 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (11) „centralni usisavač” znači usisavač s fiksnim (nepomičnim) mjestom izvora podtlaka i utičnicama za cijevi koje se nalaze na fiksnim mjestima u zgradi;
- (12) „aparatus za laštenje poda” znači električni uređaj namijenjen zaštiti, zaglađivanju i/ili laštenju određenih vrsta podova najčešće u kombinaciji sa sredstvima za laštenje koja se pomoću uređaja nanose na pod, a koji obično ima pomoćnu funkciju usisavača;
- (13) „usisavač za vanjsku upotrebu” znači uređaj namijenjen korištenju na otvorenom za skupljanje otpada poput pokošene trave i lišća u spremnik pomoću protoka zraka nastalog podtlakom koji se stvara unutar uređaja, a koji može biti opremljen napravom za usitnjavanje te funkcionirati kao puhalo za lišće;
- (14) „veliki akumulatorski usisavač” znači akumulatorski usisavač koji, kada je u potpunosti napunjen, može očistiti 15 m² površine poda primjenom dvaju dvostrukih prijelaza na svakom dijelu površine bez ponovnog punjenja;
- (15) „usisavač s vodenim filtrom” znači usisavač za suho usisavanje koji koristi više od 0,5 litara vode kao glavni medij za filtriranje pri čemu usisni zrak prolazi kroz vodu u kojoj se prilikom toga zadrži usisani suhi materijal;
- (16) „usisavač za kućnu upotrebu” znači usisavač namijenjen kućanskoj ili domaćoj upotrebi, kako ga je proizvođač deklarirao u izjavi o sukladnosti koja se odnosi na Direktivu 2006/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾;
- (17) „općenamjenski usisavač” znači usisavač opremljen fiksnim ili najmanje jednim odvojivim nastavkom namijenjenim čišćenju tepiha i tvrdih podloga ili opremljen najmanje jednim odvojivim nastavkom posebno namijenjenim za čišćenje tepiha i najmanje jednim odvojivim nastavkom za čišćenje tvrdih podloga;
- (18) „usisavač za tvrde podloge” znači usisavač opremljen fiksnim nastavkom posebno namijenjenim čišćenju tvrdih podloga, ili opremljen isključivo jednim ili više odvojivih nastavaka posebno namijenjenih čišćenju tvrdih podloga;
- (19) „usisavač za tepihe” znači usisavač opremljen fiksnim nastavkom posebno namijenjenim čišćenju tepiha, ili opremljen isključivo jednim ili više odvojivih nastavaka posebno namijenjenih čišćenju tepiha;
- (20) „ekvivalentni usisavač” znači model usisavača stavljen na tržište, koji ima jednaku ulaznu snagu, godišnju potrošnju energije, kapacitet prihvata prašine s tepiha i tvrdih podloga, emisiju prašine i razinu zvučne snage kao i neki drugi model usisavača koji je isti proizvođač stavio na tržište pod drugom trgovačkom šifrom.

Članak 3.

Obveze dobavljača i vremenski raspored

1. Dobavljači osiguravaju da je od 1. rujna 2014.:

- (a) svaki usisavač označen tiskanom oznakom čiji su izgled i sadržaj utvrđeni u Prilogu II;

⁽¹⁾ SL L 157, 9.6.2006., str. 24.

⁽²⁾ SL L 374, 27.12.2006., str. 10.

- (b) dostupan informacijski list proizvoda, kako je utvrđen u Prilogu III.;
- (c) nadležnim tijelima država članica i Komisiji na zahtjev dostupna tehnička dokumentacija kako je utvrđena u Prilogu IV.;

- (d) u svakom oglasu za određeni model usisavača naveden razred energetske učinkovitosti ako se u oglasu objavljuju podaci vezani uz potrošnju energije ili cijenu;
- (e) u svakom tehničkom promotivnom materijalu koji se odnosi na određeni model usisavača i koji opisuje njegove specifične tehničke parametre naveden razred energetske učinkovitosti tog modela.

2. Oblik oznake kako je određen u Prilogu II. primjenjuje se u skladu sa sljedećim vremenskim rasporedom:

- (a) za usisavače koji se stavljanju na tržište od 1. rujna 2014. oznake su usklađene s oznakom 1 iz Priloga II.;
- (b) za usisavače koji se stavljaju na tržište od 1. rujna 2017. oznake su usklađene s oznakom 2 iz Priloga II.

Članak 4.

Obveze distributera

Distributeri osiguravaju da od 1. rujna 2014.:

- (a) svaki model koji se nalazi na prodajnom mjestu nosi oznaku koju dobavljači osiguravaju u skladu s člankom 3., postavljenu s vanjske strane uređaja ili obješenu na njega tako da je jasno vidljiva;
- (b) se usisavači ponuđeni za prodaju, najam ili kupoprodaju s obročnom otplatom cijene, kada se ne može očekivati da će krajnji korisnik vidjeti izloženi proizvod, kao što je utvrđeno u članku 7. Direktive 2010/30/EU, prodaju s priloženim informacijama koje dobavljač osigurava u skladu s Prilogom V. ovoj Uredbi;
- (c) svaki oglas za određeni model usisavača sadržava razred energetske učinkovitosti, ako se u oglasu objavljuju podaci povezani s potrošnjom energije ili cijenom;

- (d) svi tehnički promotivni materijali o određenom modelu usisavača u kojima su navedeni njegovi specifični tehnički parametri sadržavaju razred energetske učinkovitosti tog modela.

Članak 5.

Mjerne metode

Podaci koje je potrebno osigurati sukladno člancima 3. i 4. dobivaju se pouzdanim, točnim i ponovljivim mjernim metodama i metodama izračuna, koje uzimaju u obzir najsuvremenije priznate mjerne metode i metode izračuna, kako je utvrđeno u Prilogu VI.

Članak 6.

Postupak provjere u svrhu nadzora nad tržištem

Pri ocjenjivanju sukladnosti deklariranih razreda energetske učinkovitosti, razreda učinkovitosti čišćenja, razreda emisije prašine, godišnje potrošnje energije i razine zvučne snage, države članice primjenjuju postupak utvrđen u Prilogu VII.

Članak 7.

Preispitivanje

Komisija preispituje ovu Uredbu s obzirom na tehnološki napredak najkasnije pet godina od njezina stupanja na snagu. U okviru preispitivanja posebno se ocjenjuju dopuštena odstupanja određena u Prilogu VII., treba li u područje primjene uvrstiti velike akumulatorske usisavače i je li moguće koristiti mjerne metode za godišnju potrošnju energije, kapacitet prihvata prašine i emisiju prašine koje se temelje na mjerenju provedenom s djelomično punim, a ne praznim spremnikom.

Članak 8.

Prijelazna odredba

Ova se Uredba primjenjuje na usisavače s vodenim filtrom od 1. rujna 2017.

Članak 9.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 3. svibnja 2013.

Za Komisiju

Predsjednik

José Manuel BARROSO

PRILOG I.

Razredi energetske učinkovitosti, učinkovitosti čišćenja i emisije prašine**1. Razredi energetske učinkovitosti**

Razred energetske učinkovitosti usisavača određuje se sukladno njegovoj godišnjoj potrošnji energije koja je određena u tablici 1. Godišnja potrošnja energije usisavača određuje se sukladno Prilogu VI.

Tablica 1.

Razredi energetske učinkovitosti

Razred energetske učinkovitosti	Godišnja potrošnja energije (AE) [kWh/god]	
	Oznaka 1	Oznaka 2
A+++	n/a	$AE \leq 10,0$
A++	n/a	$10,0 < AE \leq 16,0$
A+	n/a	$16,0 < AE \leq 22,0$
A	$AE \leq 28,0$	$22,0 < AE \leq 28,0$
B	$28,0 < AE \leq 34,0$	$28,0 < AE \leq 34,0$
C	$34,0 < AE \leq 40,0$	$34,0 < AE \leq 40,0$
D	$40,0 < AE \leq 46,0$	$AE > 40,0$
E	$46,0 < AE \leq 52,0$	n/a
F	$52,0 < AE \leq 58,0$	n/a
G	$AE > 58,0$	n/a

2. Razredi učinkovitosti čišćenja

Razred učinkovitosti čišćenja usisavača određuje se sukladno njegovom kapacitetu prihvata prašine (dpu) koji je određen u tablici 2. Kapacitet prihvata prašine usisavača određuje se sukladno Prilogu VI.

Tablica 2.

Razredi učinkovitosti čišćenja

Razred učinkovitosti čišćenja	Kapacitet prihvata prašine na tepihu (dpu_c)	Kapacitet prihvata prašine na tvrdoj podlozi (dpu_{hf})
A	$dpu_c \geq 0,91$	$dpu_{hf} \geq 1,11$
B	$0,87 \leq dpu_c < 0,91$	$1,08 \leq dpu_{hf} < 1,11$
C	$0,83 \leq dpu_c < 0,87$	$1,05 \leq dpu_{hf} < 1,08$
D	$0,79 \leq dpu_c < 0,83$	$1,02 \leq dpu_{hf} < 1,05$
E	$0,75 \leq dpu_c < 0,79$	$0,99 \leq dpu_{hf} < 1,02$
F	$0,71 \leq dpu_c < 0,75$	$0,96 \leq dpu_{hf} < 0,99$
G	$dpu_c < 0,71$	$dpu_{hf} < 0,96$

3. Emisija prašine

Razred emisije prašine usisavača određuje se sukladno njegovoj emisiji prašine koja je određena u tablici 3. Emisija prašine usisavača određuje se sukladno Prilogu VI.

Tablica 3.

Razredi emisije prašine

Razred emisije prašine	Emisija prašine (<i>dre</i>)
A	$dre \leq 0,02 \%$
B	$0,02 \% < dre \leq 0,08 \%$
C	$0,08 \% < dre \leq 0,20 \%$
D	$0,20 \% < dre \leq 0,35 \%$
E	$0,35 \% < dre \leq 0,60 \%$
F	$0,60 \% < dre \leq 1,00 \%$
G	$dre > 1,00 \%$

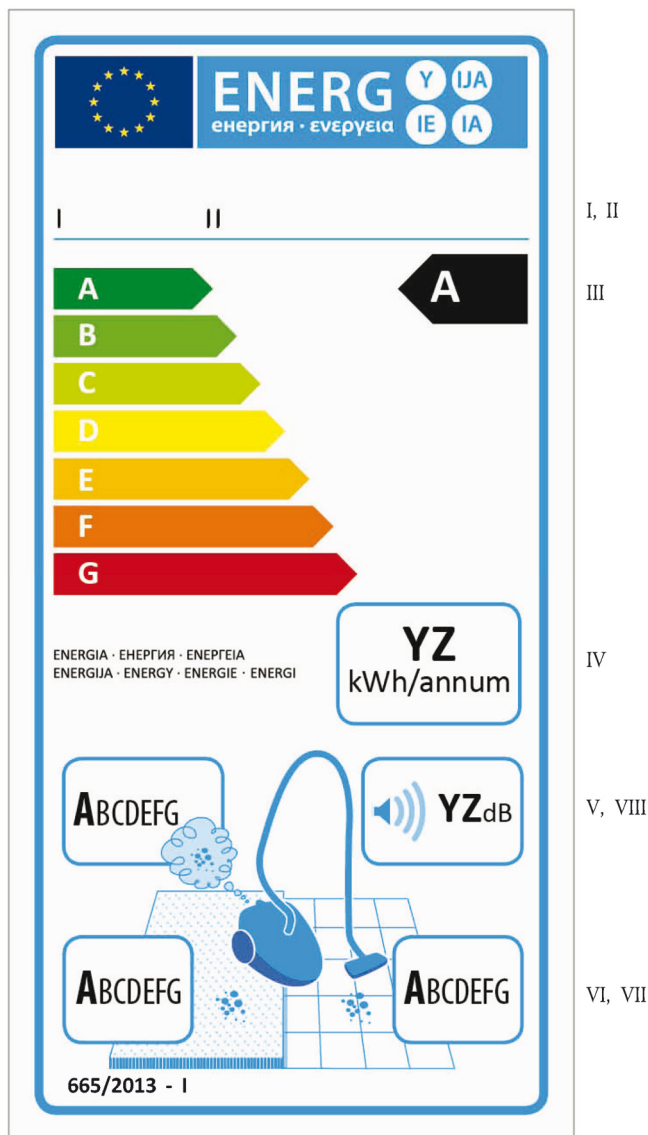
PRILOG II.

Oznaka

1. OZNAKA 1

1.1 Općenamjenski usisavači

Oznaka sadržava sljedeće podatke:

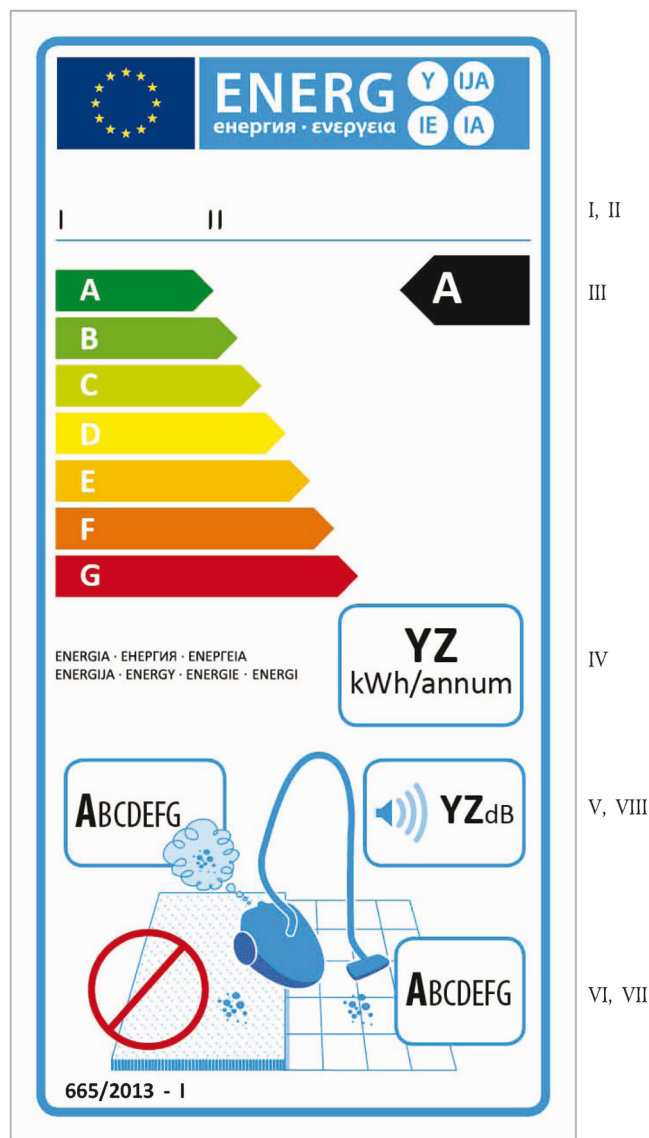
- I. naziv ili zaštićeni znak dobavljača;
- II. dobavljačevu identifikacijsku oznaku modela, pri čemu „identifikacijska oznaka modela” znači oznaka, obično alfanumerička, po kojoj se određeni model usisavača razlikuje od ostalih modela označenih istim zaštićenim znakom ili nazivom dobavljača;
- III. razred energetske učinkovitosti, kako je utvrđen u Prilogu I.; vrh strelice s oznakom razreda energetske učinkovitosti usisavača postavljen je na istu visinu kao vrh strelice s oznakom relevantnog razreda energetske učinkovitosti;
- IV. prosječnu godišnju potrošnju energije, kako je utvrđena u Prilogu VI.;
- V. razred emisije prašine, određen u skladu s Prilogom I.;
- VI. razred učinkovitosti čišćenja na tepihu, određen u skladu s Prilogom I.;

VII. razred učinkovitosti čišćenja na tvrdoj podlozi, određen u skladu s Prilogom I.;

VIII. razinu zvučne snage, kako je utvrđena u Prilogu VI.

Izgled oznaka u skladu je s točkom 4.1 ovog Priloga. Odstupajući od navedenog, ako je nekom modelu dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, može se dodati preslika znaka za okoliš EU-a.

1.2 Usisavači za tvrde podloge

Oznaka sadržava sljedeće podatke:

- I. naziv ili zaštićeni znak dobavljača;
- II. dobavljačevu identifikacijsku oznaku modela, pri čemu „identifikacijska oznaka modela” znači oznaka, obično alfanumerička, po kojoj se određeni model usisavača razlikuje od ostalih modela označenih istim zaštićenim znakom ili nazivom dobavljača;
- III. razred energetske učinkovitosti, kako je utvrđen u Prilogu I.; vrh strelice s oznakom razreda energetske učinkovitosti usisavača postavljen je na istu visinu kao vrh strelice s oznakom relevantnog razreda energetske učinkovitosti;

⁽¹⁾ SL L 27, 30.1.2010., str. 1.

IV. prosječnu godišnju potrošnju energije, kako je utvrđena u Prilogu VI.;

V. razred emisije prašine, određen u skladu s Prilogom I.;

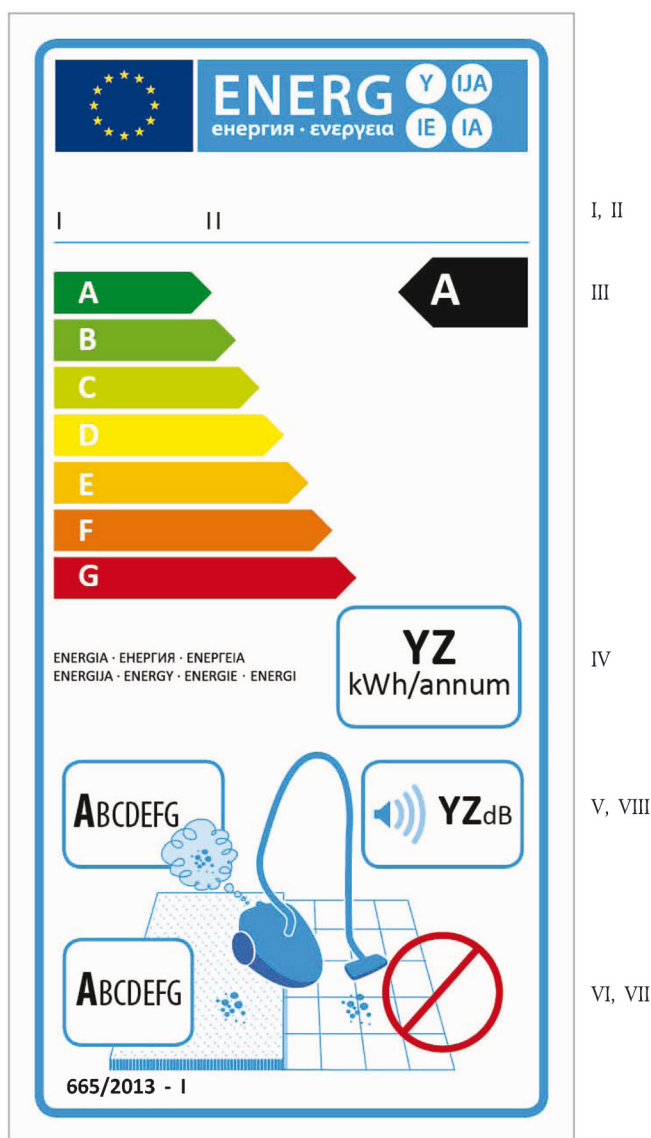
VI. oznaku izuzeća;

VII. razred učinkovitosti čišćenja na tvrdj podlozi, određen u skladu s Prilogom I.;

VIII. razinu zvučne snage, kako je utvrđena u Prilogu VI.

Izgled oznaka u skladu je s točkom 4.2 ovog Priloga. Odstupajući od navedenog, ako je nekom modelu dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, može se dodati preslika znaka za okoliš EU-a.

1.3 Usisavači za tepihe

Oznaka sadržava sljedeće podatke:

I. naziv ili zaštićeni znak dobavljača;

II. dobavljačevu identifikacijsku oznaku modela, pri čemu „identifikacijska oznaka modela” znači oznaka, obično alfanumerička, po kojoj se određeni model usisavača razlikuje od ostalih modela označenih istim zaštićenim znakom ili nazivom dobavljača;

III. razred energetske učinkovitosti, kako je utvrđen u Prilogu I.; vrh strelice s oznakom razreda energetske učinkovitosti usisavača postavljen je na istu visinu kao vrh strelice s oznakom relevantnog razreda energetske učinkovitosti;

IV. prosječnu godišnju potrošnju energije, kako je utvrđena u Prilogu VI.;

V. razred emisije prašine, određen u skladu s Prilogom I.;

VI. razred učinkovitosti čišćenja na tepihu, određen u skladu s Prilogom I.;

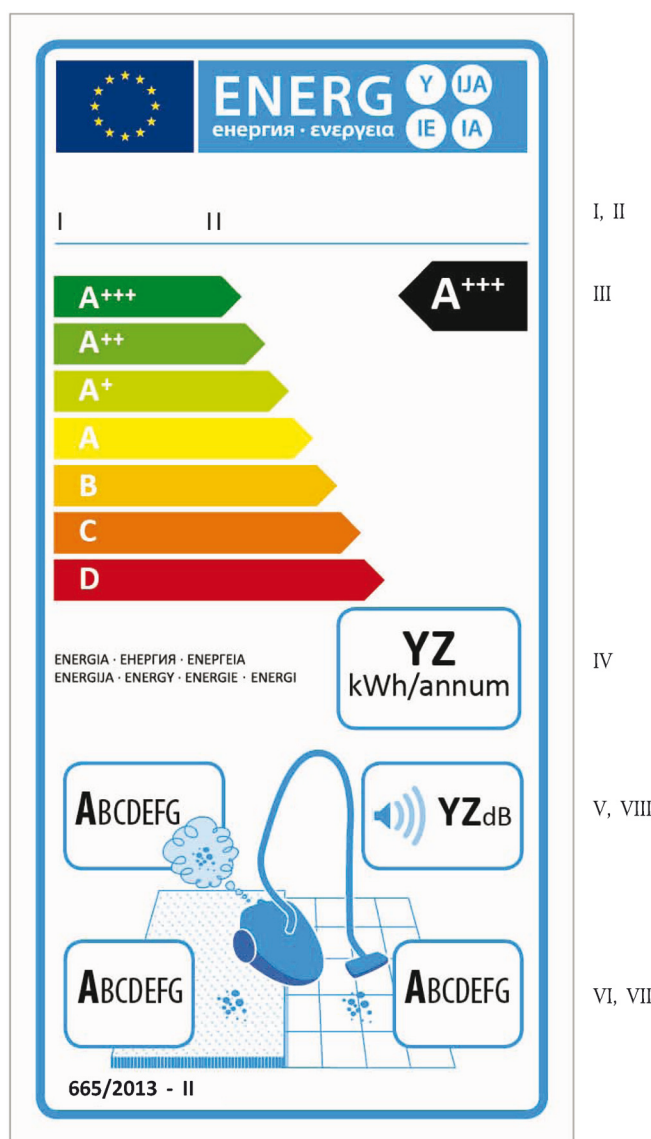
VII. oznaku izuzeća;

VIII. razinu zvučne snage, kako je utvrđena u Prilogu VI.

Izgled oznaka u skladu je s točkom 4.3 ovog Priloga. Odstupajući od navedenog, ako je nekom modelu dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, može se dodati preslika znaka za okoliš EU-a.

2. OZNAKA 2

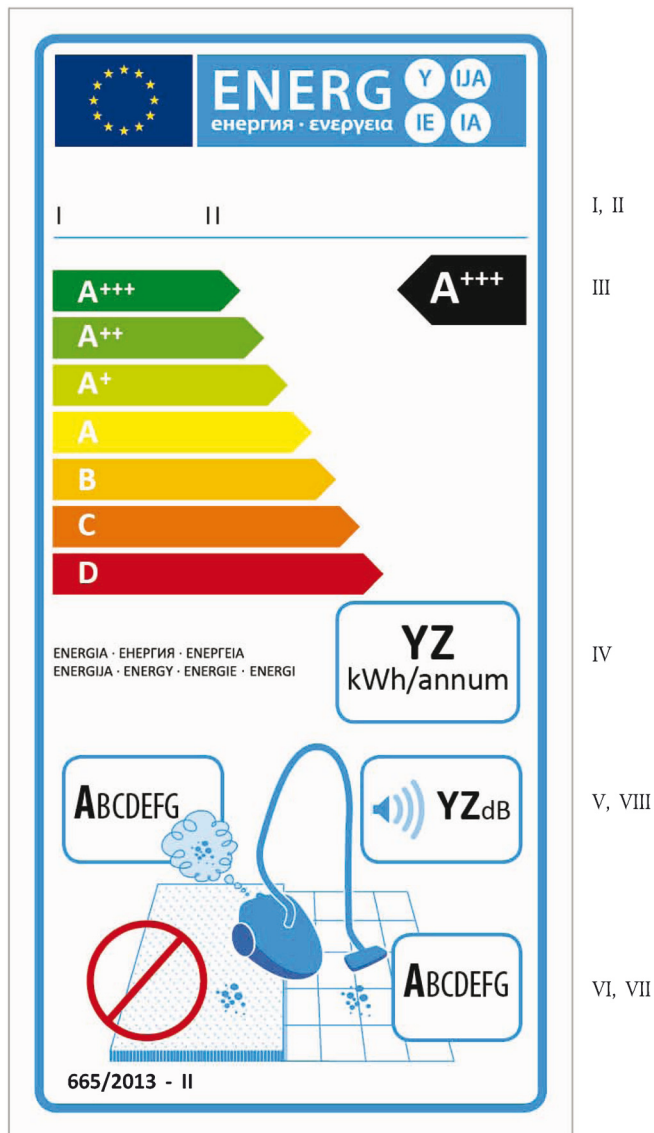
2.1 Općenamjenski usisavači

Oznaka sadržava podatke navedene u točki 1.1.

Izgled oznaka u skladu je s točkom 4.1 ovog Priloga. Odstupajući od navedenog, ako je nekom modelu dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, može se dodati preslika znaka za okoliš EU-a.

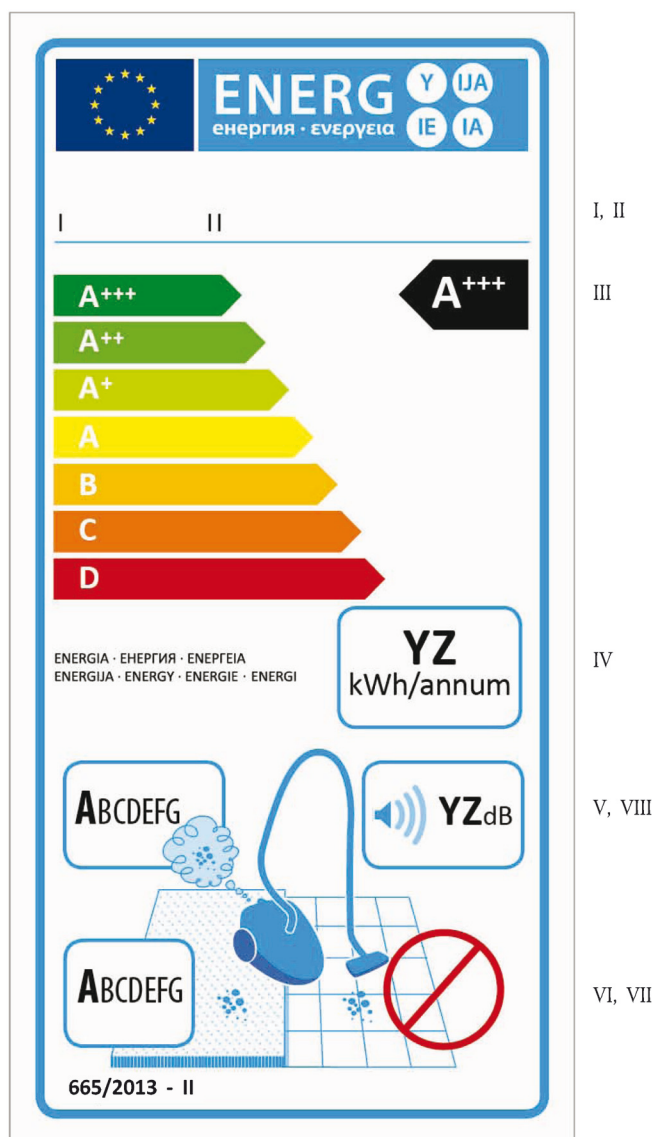
2.2 Usisavači za tvrde podloge

Oznaka sadržava podatke navedene u točki 1.2.

Izgled oznaka u skladu je s točkom 4.2 ovog Priloga. Odstupajući od navedenog, ako je nekom modelu dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, može se dodati preslika znaka za okoliš EU-a.

2.3 Usisavači za tepihe

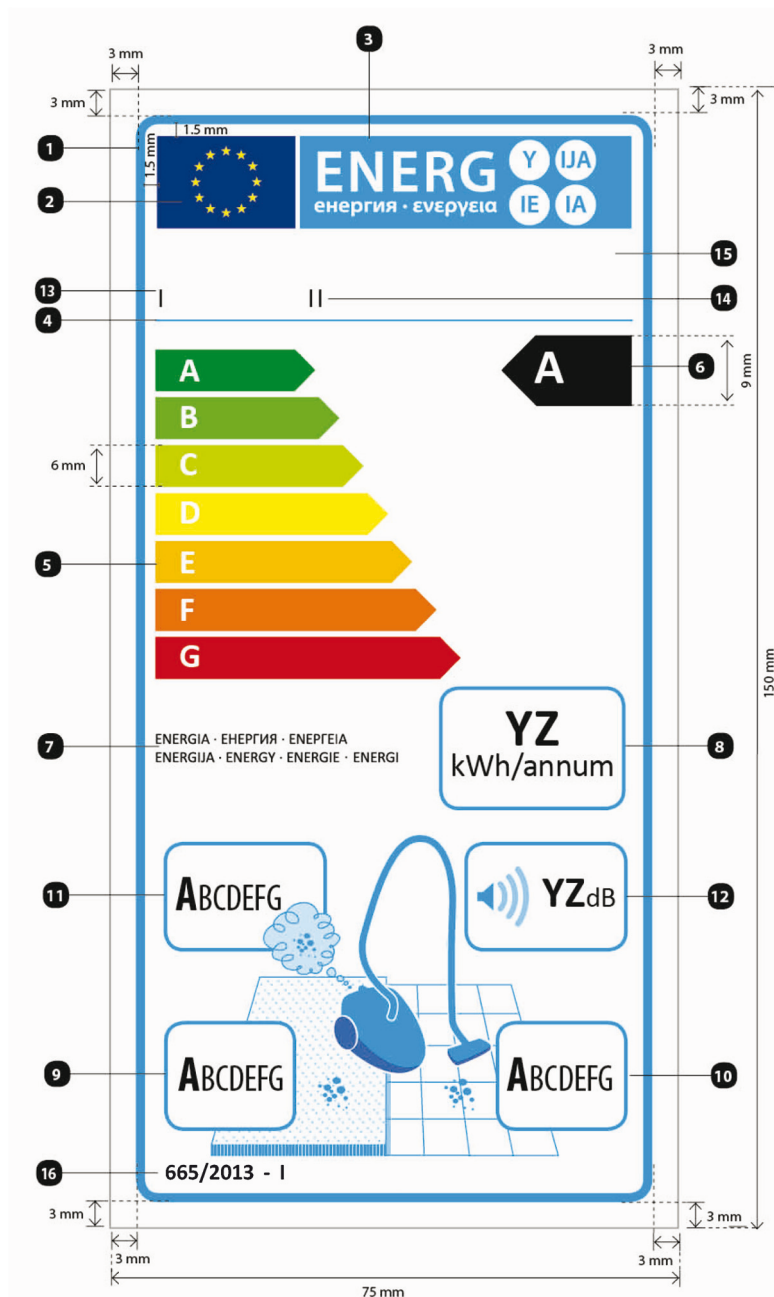

Oznaka sadrži podatke navedene u točki 1.3.

Izgled oznaka u skladu je s točkom 4.3 ovog Priloga. Odstupajući od navedenog, ako je nekom modelu dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, može se dodati preslika znaka za okoliš EU-a.

3. IZGLED OZNAKA

3.1 Izgled oznaka za općenamjenske usisavače je sljedeći:

Pri čemu:

- Oznaka je široka najmanje 75 mm i visoka najmanje 150 mm. Ako je oznaka otisnuta u većem formatu, elementi koje sadržava unatoč tome moraju ostati u gore navedenom omjeru.
- Pozadina je bijela.
- Boje su CMYK – cijan, magenta, žuta i crna, kao u ovom primjeru: 00-70-X-00: 0 % cijan, 70 % magenta, 100 % žuta, 0 % crna.
- Oznaka ispunjava sve dolje navedene zahtjeve (brojke se odnose na gornju sliku):

1 Ogrub oznake EU-a: crta 3,5 pt – boja: cijan 100 % – zaobljeni uglovi: 2,5 mm.

2 Logotip EU-a – boje: X-80-00-00 i 00-00-X-00.

❸ **Logotip za energiju:** boja: X-00-00-00. Piktogram kako je prikazan; logotip EU-a + logotip za energiju: širina: 62 mm, visina: 12 mm.

❹ **Obrub ispod logotipa:** 1 pt – boja: cijan 100 % – dužina: 62 mm.

❺ **Skale A-G i A+++D:**

— **Strelica:** visina: 6 mm, razmak: 1 mm – boje:

Najviši razred: X-00-X-00,

Drugi razred: 70-00-X-00,

Treći razred: 30-00-X-00,

Četvrti razred: 00-00-X-00,

Peti razred: 00-30-X-00,

Šesti razred: 00-70-X-00,

Najniži razred: 00-X-X-00.

— **Tekst:** Calibri bold 13 pt, velika slova, bijela boja.

❻ **Razred energetske učinkovitosti**

— **Strelica:** širina: 17 mm, visina: 9 mm, 100 % crna boja;

— **Tekst:** Calibri bold 18,5 pt, velika slova, bijela boja; simboli „+”: Calibri bold 11 pt, bijela boja, poravnato u jednom redu.

❼ **Energija**

— **Tekst:** Calibri regular 6 pt, velika slova, crna boja.

❽ **Godišnja potrošnja energije u kWh/godina:**

— **Vrijednost „YZ”:** Calibri bold 20 pt, 100 % crna boja;

— **Tekst „kWh/annum”:** Calibri bold 12 pt, 100 % crna boja.

❾ **Učinkovitost čišćenja na tepihu:**

— **Obrub:** 1,5 pt – boja: cijan 100 % – zaobljeni uglovi: 2,5 mm;

— **Slova:** Calibri regular 13,5 pt, 100 % crna; i Calibri bold 18 pt, 100 % crna boja.

❿ **Učinkovitost čišćenja na tvrdj podlozi:**

— **Obrub:** 1,5 pt – boja: cijan 100 % – zaobljeni uglovi: 2,5 mm;

— **Slova:** Calibri regular 13,5 pt, 100 % crna; i Calibri bold 18 pt, 100 % crna boja.

⓫ **Emisija prašine:**

— **Obrub:** 1,5 pt – boja: cijan 100 % – zaobljeni uglovi: 2,5 mm;

— **Slova:** Calibri regular 13,5 pt, 100 % crna; i Calibri bold 18 pt, 100 % crna boja.

⓬ **Razina zvučne snage:**

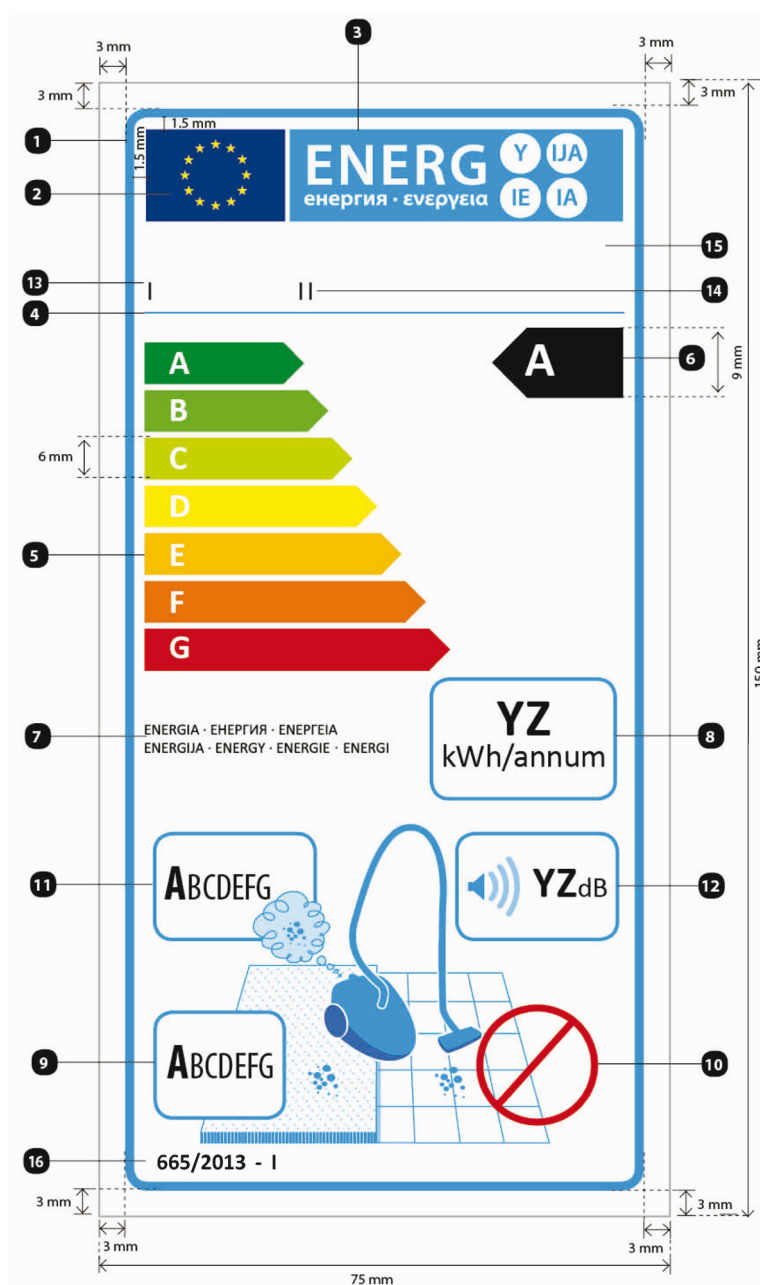
— **Obrub:** 1,5 pt – boja: cijan 100 % – zaobljeni uglovi: 2,5 mm;

— **Vrijednost:** Calibri bold 16 pt, 100 % crna boja;

9 Učinkovitost čišćenja na tepihu:

— **Oznaka izuzeća:** obrub 3 pt – boja: 00-X-X-00 (100 % crvena) – promjer 16 mm.

3.3 Izgled oznaka za usisavače za tepihe je sljedeći:

Pri čemu:

Izgled oznake je u skladu s točkom 4.1 ovog Priloga, osim broja 10, za koji vrijedi sljedeće:

10 Učinkovitost čišćenja na tvrdj podlozi:

— **Oznaka izuzeća:** obrub 3 pt – boja: 00-X-X-00 (100 % crvena) – promjer 16 mm.

PRILOG III.

Informacijski list proizvoda

1. U informacijskom listu proizvoda za usisavače, podaci se navode sljedećim redoslijedom i uvrstavaju se u brošuru proizvoda ili druge tiskane materijale koji se isporučuju uz proizvod:
 - (a) naziv ili zaštićeni znak dobavljača;
 - (b) dobavljačeva identifikacijska oznaka modela, koja znači oznaka, obično alfanumerička, po kojoj se određeni model usisavača razlikuje od ostalih modela označenih istim zaštićenim znakom ili nazivom dobavljača;
 - (c) razred energetske učinkovitosti, kako je utvrđen u Prilogu I.;
 - (d) godišnja potrošnja energije u kWh/god, zaokružena na jedno decimalno mjesto, kako je utvrđena u Prilogu VI.; opisuje se kao: „Okvirna godišnja potrošnja energije (kWh u godini), izračunana na temelju 50 čišćenja. Stvarna godišnja potrošnja energije ovisit će o načinu na koji se uređaj koristi.”;
 - (e) za općenamjenske usisavače i usisavače za tepihe, razred učinkovitosti čišćenja na tepihu, određen u skladu s Prilogom I. Za usisavače za tvrde podloge, izjava „nije namijenjen za upotrebu na tepisima s priloženim nastavkom”;
 - (f) za općenamjenske usisavače i usisavače za tvrde podloge, razred učinkovitosti čišćenja na tvrdoj podlozi, određen u skladu s Prilogom I. Za usisavače za tepihe, izjava „nije namijenjen za upotrebu na tvrdoj podlozi s priloženim nastavkom”;
 - (g) razred emisije prašine, određen u skladu s Prilogom I.;
 - (h) razina zvučne snage, kako je utvrđena u Prilogu VI.;
 - (i) nazivna ulazna snaga, kako je utvrđena u Prilogu VI.;
 - (j) ako je usisavaču dodijeljen „znak za okoliš EU-a” u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010, može se dodati taj podatak.
 2. Jedan informacijski list može se odnositi na više modela usisavača koje isporučuje isti dobavljač.
 3. Podaci sadržani u informacijskom listu mogu se prikazati u obliku preslike oznake, koja može biti u boji ili crno-bijela. U tom slučaju, moraju se navesti i podaci iz točke 1. koji nisu prikazani na oznaci.
-

PRILOG IV.

Tehnička dokumentacija

1. Tehnička dokumentacija iz članka 3. sadržava:

- (a) naziv i adresu dobavljača;
- (b) opći opis tipa i/ili model i/ili trgovačku šifru usisavača, dovoljan za njegovo nedvosmisleno i jednostavno prepoznavanje;
- (c) prema potrebi, upućivanja na korištene usklađene norme;
- (d) prema potrebi, ostale korištene tehničke norme i specifikacije;
- (e) ime i potpis osobe koja je ovlaštena obvezati dobavljača;
- (f) tehničke parametre, izmjerene i izračunane u skladu s Prilogom VI.:
 - i. gdje je primjenjivo, specifičnu potrošnju energije za vrijeme ispitivanja na tepihu;
 - ii. gdje je primjenjivo, specifičnu potrošnju energije za vrijeme ispitivanja na tvrdoj podlozi;
 - iii. kapacitet prihvata prašine na tepihu i tvrdoj podlozi, kako je primjenjivo;
 - iv. emisiju prašine;
 - v. razinu zvučne snage;
 - vi. nazivnu ulaznu snagu;
 - vii. specifične vrijednosti iz točaka 3. i 4. Priloga VI., kako je primjenjivo.
- (g) rezultate izračuna napravljenih u skladu s Prilogom VI.

2. Ako su podaci uvršteni u dosje tehničke dokumentacije za određeni model usisavača dobiveni izračunima na temelju podataka o ekvivalentnom usisavaču, tehnička dokumentacija sadržava pojedinosti o tim izračunima, kao i o ispitivanjima koja je dobavljač obavio kako bi provjerio točnost navedenih izračuna. Tehnički podaci isto tako sadržavaju popis svih ostalih ekvivalentnih modela usisavača za koje su podaci dobiveni na istoj osnovi.

3. Podaci navedeni u toj tehničkoj dokumentaciji mogu se spojiti s tehničkom dokumentacijom osiguranom u skladu s mjerama iz Direktive 2009/125/EZ.

PRILOG V.

Informacije koje treba osigurati kada se ne može očekivati da će krajnji korisnik vidjeti izloženi proizvod

1. Informacije iz članka 4. točke (b) navode se sljedećim redoslijedom:
 - (a) razred energetske učinkovitosti, određen u skladu s Prilogom I.;
 - (b) godišnja potrošnja energije, kako je određena u Prilogu VI.;
 - (c) za općenamjenske usisavače i usisavače za tepihe, razred učinkovitosti čišćenja na tepihu, određen u skladu s Prilogom I. Za usisavače za tvrde podloge, izjava „nije namijenjen za upotrebu na tepisima“;
 - (d) za općenamjenske usisavače i usisavače za tvrde podloge, razred učinkovitosti čišćenja na tvrdoj podlozi, određen u skladu s Prilogom I. Za usisavače za tepihe, izjava „nije namijenjen za upotrebu na tvrdoj podlozi“;
 - (e) razred emisije prašine, određen u skladu s Prilogom I.;
 - (f) razina zvučne snage, kako je utvrđena u Prilogu VI.
 2. Ako se navode i drugi podaci sadržani u informacijskom listu proizvoda, navode se u obliku i prema redoslijedu utvrđenom u Prilogu III.
 3. Veličina i oblik slova koja se koriste za tisak ili prikaz podataka iz ovog Priloga moraju biti čitljivi.
-

PRILOG VI.

Mjerne metode i metode izračuna

1. Za potrebe usklađenosti i provjeru usklađenosti sa zahtjevima iz ove Uredbe, provode se mjerenja i izračuni primjenom pouzdanih, točnih i ponovljivih metoda koje uzimaju u obzir najsuvremenije priznate metode mjerenja i izračunavanja, uključujući usklađene norme čiji su referentni brojevi u tu svrhu objavljeni u *Službenom listu Europske unije*. Moraju ispunjavati tehničke definicije, uvjete, jednadžbe i parametre utvrđene ovim Prilogom.

2. Tehničke definicije

- (a) „ispitivanje na tvrdoj podlozi” znači ispitivanje u dva ciklusa čišćenja tijekom kojih glava za čišćenje usisavača koja radi na najjačoj usisnoj snazi prelazi površinom drvene ispitne ploče čija je širina jednaka širini glave za čišćenje i primjerene dužine, preko koje je dijagonalno (45°) položena ispitna pukotina, pri čemu se primjerenom učestalošću neprekidno mjere i bilježe proteklo vrijeme, potrošnja električne energije i relativan položaj središta glave za čišćenje u odnosu na ispitnu površinu i gdje se na kraju svakog ciklusa čišćenja primjereno procjenjuje smanjenje mase ispitne pukotine;
- (b) „ispitna pukotina” znači odstranjiv uložak u obliku slova „U”, odgovarajućih dimenzija, koji se na početku ciklusa čišćenja puni odgovarajućom umjetnom prašinom;
- (c) „ispitivanje na tepihu” znači ispitivanje s odgovarajućim brojem ciklusa čišćenja na ispitnoj napravi Wilton tijekom kojih glava za čišćenje usisavača koja radi na najjačoj usisnoj snazi prelazi ispitnom površinom širine jednake širini glave za čišćenje i primjerene dužine, na kojoj se nalazi ravnomjerno raspodijeljena i primjereno umetnuta ispitna prašina odgovarajućeg sastava, pri čemu se primjerenom učestalošću neprekidno mjere i bilježe proteklo vrijeme, potrošnja električne energije i relativan položaj središta glave za čišćenje u odnosu na ispitnu površinu i gdje se na kraju svakog ciklusa čišćenja primjereno ocjenjuje povećanje mase posude za prašinu;
- (d) „širina glave za čišćenje” u metrima, koja se određuje na tri decimalna mjesta, znači najveća moguća vanjska širina glave za čišćenje;
- (e) „ciklus čišćenja” znači niz od pet dvostrukih prijelaza usisavača po ispitnoj površini svojstvenoj za vrstu poda („tepih” ili „tvrda podloga”);
- (f) „dvostruki prijelaz” znači da glava za čišćenje u usporednom uzorku izvede jedno kretanje naprijed i jedno kretanje natrag pri jednoličnoj brzini ispitnog prijelaza i s određenom dužinom ispitnog prijelaza;
- (g) „brzina ispitnog prijelaza” u m/h znači primjerena brzina glave za čišćenje u svrhu ispitivanja, koja se po mogućnosti postiže elektromehaničkim pogonom. Proizvodi s glavama za čišćenje na vlastiti pogon trebaju se što više približiti primjerenoj brzini, iako je odstupanje dopušteno ako je to izričito navedeno u tehničkoj dokumentaciji;
- (h) „dužina ispitnog prijelaza” u metrima znači dužina ispitne površine plus udaljenost koju prelazi središte glave za čišćenje kada prelazi preko odgovarajućih zona za ubrzanje ispred i iza ispitne površine;
- (i) „kapacitet prihvata prašine” (dpu), uz točnost na tri decimalna mjesta, znači omjer mase odstranjene umjetne prašine, koja se za tepihe utvrđuje na temelju povećanja mase posude za prašinu, a za tvrde podloge na temelju smanjenja mase ispitne pukotine, nakon više izvedenih dvostrukih prijelaza glave za čišćenje, i mase umjetne prašine prvotno nanese na ispitnu površinu, koja se za tepihe ispravlja uzimajući u obzir specifične ispitne uvjete, a za tvrde podloge dužinu i položaj ispitne pukotine;
- (j) „referentni sustav usisavača” znači električna laboratorijska oprema koja se koristi za mjerenje kalibriranog i referentnog kapaciteta prihvata prašine na tepisima s danim zračnim parametrima za poboljšanje ponovljivosti rezultata ispitivanja;
- (k) „nazivna ulazna snaga” u W znači električna ulazna snaga koju je deklarirao proizvođač, pri čemu se za uređaje koji se osim usisavanja koriste i za druge namjene, navodi samo električna ulazna snaga koja se odnosi na usisavanje;

- (l) „emisija prašine” znači omjer, izražen kao postotak uz točnost na dva decimalna mjesta, broja svih čestica prašine veličine od 0,3 do 10 µm koje usisavač ispusti i broja svih čestica prašine jednake veličine koje uđu kroz usisni otvor kada se usisavaču dovodi određena količina prašine s česticama navedene veličine. Vrijednost ne uključuje samo prašinu izmjerenu na izlazu usisavača nego i ispuštanje prašine zbog propuštanja ili ispusta koji proizvodi usisavač;
- (m) „razina zvučne snage” znači emisija buke koja se prenosi zrakom izraženu u dB(A) re 1 pW i zaokruženu na najbliži cijeli broj.

3. Godišnja potrošnja energije

Godišnja potrošnja energije AE izračunava se u kWh/god prema sljedećoj jednadžbi i zaokružuje na jedno decimalno mjesto:

u slučaju usisavača za tepihe:

$$AE_c = 4 \times 87 \times 50 \times 0,001 \times ASE_c \times \left(\frac{1 - 0,20}{dpu_c - 0,20} \right)$$

u slučaju usisavača za tvrde podloge:

$$AE_{hf} = 4 \times 87 \times 50 \times 0,001 \times ASE_{hf} \times \left(\frac{1 - 0,20}{dpu_{hf} - 0,20} \right)$$

u slučaju općenamjenskih usisavača:

$$AE_{gp} = 0,5 \times AE_c + 0,5 \times AE_{hf}$$

pri čemu je:

- ASE_c prosječna specifična potrošnja energije u Wh/m² za vrijeme ispitivanja na tepihu, izračunana kako je navedeno u nastavku;
- ASE_{hf} prosječna specifična potrošnja energije u Wh/m² za vrijeme ispitivanja na tvrdoj podlozi, izračunana kako je navedeno u nastavku;
- dpu_c kapacitet prihvata prašine na tepihu, utvrđen u skladu s točkom 4. ovog Priloga;
- dpu_{hf} kapacitet prihvata prašine na tvrdoj podlozi, utvrđen u skladu s točkom 4. ovog Priloga;
- 50 standardni broj čišćenja na godinu;
- 87 standardna stambena površina u m² predviđena za čišćenje;
- 4 standardni broj prelazaka usisavačem preko svake točke na podu (dva dvostruka prijelaza);
- 0,001 pretvorbeni faktor iz Wh u kWh;
- 1 standardni kapacitet prihvata prašine;
- 0,20 standardna razlika između kapaciteta prihvata prašine nakon pet dvostrukih prijelaza i nakon dva dvostruka prijelaza.

Prosječna specifična potrošnja energije (ASE)

Prosječna specifična potrošnja energije za vrijeme ispitivanja na tepihu (ASE_c) i za vrijeme ispitivanja na tvrdoj podlozi (ASE_{hf}) utvrđuje se kao specifična potrošnja energije (SE) broja ciklusa čišćenja koji čine ispitivanje na tepihu i tvrdoj podlozi. Opća jednadžba za specifičnu potrošnju energije SE u Wh/m² na ispitnoj površini, koja se zaokružuje na tri decimalna mjesta, primjenjiva na usisavače za tepihe, tvrde podloge i općenamjenske usisavače s odgovarajućim indeksima, glasi:

$$SE = \frac{(P + NP) \times t}{A}$$

pri čemu je:

- P prosječna snaga u W , koja se zaokružuje na dva decimalna mjesta, u periodu ciklusa čišćenja tijekom kojeg središte glave za čišćenje prelazi preko ispitne površine;
- NP prosječni ekvivalent snage u W , koji se zaokružuje na dva decimalna mjesta, aktivnih akumulatorskih nastavaka za usisavače, ako ih usisavač ima, izračunan kako je navedeno u nastavku;
- t ukupno vrijeme u satima, koje se zaokružuje na četiri decimalna mjesta, u ciklusu čišćenja za vrijeme kojeg središte glave za čišćenje, tj. točka na polovici puta između bočnog, prednjeg i stražnjeg ruba glave za čišćenje prelazi preko ispitne površine;
- A površina u m^2 , koja se zaokružuje na tri decimalna mjesta, koju glava za čišćenje prijeđe u jednom ciklusu čišćenja, izračunana kao desetostruki umnožak širine glave i primjerene dužine ispitne površine. Ako širina glave usisavača za kućnu upotrebu premašuje 0,320 m, vrijednost 0,320 m mijenja se širinom glave iz ovog izračuna.

Za ispitivanja na tvrdoj podlozi u gornjoj jednadžbi primjenjuju se indeks hf i oznake parametara SE_{hf} , P_{hf} , NP_{hf} , t_{hf} i A_{hf} . Za ispitivanja na tepihu u gornjoj jednadžbi primjenjuju se indeks c i oznake parametara SE_c , P_c , NP_c , t_c i A_c . Vrijednosti SE_{hf} , P_{hf} , NP_{hf} , t_{hf} , A_{hf} i/ili SE_c , P_c , NP_c , t_c , A_c uključuju se za svaki ciklus čišćenja, prema potrebi, u tehničku dokumentaciju.

Ekvivalent snage aktivnih akumulatorskih nastavaka (NP)

Opća jednadžba za prosječni ekvivalent snage aktivnih akumulatorskih nastavaka NP u W , koja se primjenjuje na usisavače za tepihe, tvrde podloge i općenamjenske usisavače s odgovarajućim indeksima, glasi:

$$NP = \frac{E}{t_{bat}}$$

pri čemu je:

- E potrošnja električne energije u Wh , koja se zaokružuje na tri decimalna mjesta, aktivnog akumulatorskog nastavka za usisavače potrebne za povratak prvotno potpuno napunjenog akumulatora u njegovo prvotno potpuno napunjeno stanje nakon ciklusa čišćenja;
- t_{bat} ukupno vrijeme u satima, koje se zaokružuje na četiri decimalna mjesta, u ciklusu čišćenja u kojem je aktivni akumulatorski nastavak za usisavače aktiviran u skladu s uputama proizvođača.

Ako usisavač nije opremljen aktivnim akumulatorskim nastavkom, vrijednost NP jednaka je nuli.

Za ispitivanja na tvrdoj podlozi u gornjoj jednadžbi primjenjuju se indeks hf i oznake parametara NP_{hf} , E_{hf} , $t_{bat_{hf}}$. Za ispitivanja na tepihu u gornjoj jednadžbi primjenjuju se indeks c i oznake parametara NP_c , E_c , t_{bat_c} . Vrijednosti E_{hf} , $t_{bat_{hf}}$ i/ili E_c , t_{bat_c} , prema potrebi, za svaki ciklus čišćenja uključuju se u tehničku dokumentaciju.

4. Kapacitet prihvata prašine

Kapacitet prihvata prašine na tvrdoj podlozi (dpu_{hf}) utvrđuje se kao prosjek rezultata dvaju ciklusa čišćenja u okviru ispitivanja na tvrdoj podlozi.

Kapacitet prihvata prašine na tepihu (dpu_c) utvrđuje se kao prosjek rezultata dvaju ciklusa čišćenja u okviru ispitivanja na tepihu. Za ispravak odstupanja od prvotnih svojstava ispitnog tepiha, kapacitet prihvata prašine na tepihu (dpu_c) izračunava se prema sljedećoj jednadžbi:

$$dpu_c = dpu_m \times \left(\frac{dpu_{cal}}{dpu_{ref}} \right)$$

pri čemu je:

- dpu_m izmjereni kapacitet prihvata prašine usisavača;
- dpu_{cal} kapacitet prihvata prašine referentnog sustava usisavača kada je tepih bio u prvotnom stanju;

— dpu_{ref} izmjereni kapacitet prihvata prašine referentnog sustava usisavača.

Vrijednosti dpu_m za svaki ciklus čišćenja, dpu_c , dpu_{cal} i dpu_{ref} uključuju se u tehničku dokumentaciju.

5. Emisija prašine

Emisija prašine utvrđuje se dok usisavač radi pri najvećem mogućem protoku zraka.

6. Razina zvučne snage

Razina zvučne snage utvrđuje se na tepihu.

7. Hibridni usisavači

Za hibridne usisavače sva se mjerenja provode samo s usisavačima s mrežnim napajanjem i aktivnim akumulatorskim nastavkom.

PRILOG VII.

Postupak provjere u svrhu nadzora nad tržištem

U svrhu provjere sukladnosti s uvjetima iz članaka 3. i 4., nadležna tijela država članica primjenjuju sljedeći postupak provjere:

1. Tijela država članica ispituju samo jednu jedinicu po modelu.
2. Model usisavača smatra se usklađenim s primjenjivim zahtjevima ako vrijednosti i razredi na oznaci i u informacijskom listu odgovaraju vrijednostima u tehničkoj dokumentaciji i ako se ispitivanjem relevantnih parametara modela navedenih u tablici 4. pokaže sukladnost za sve navedene parametre.
3. Ako se ne postigne rezultat određen u točki 2., tijela država članica nasumce odabiru tri dodatne jedinice istog modela za ispitivanje. Alternativno, tri dodatne izabrane jedinice mogu pripadati jednom ili više različitih modela koji su u tehničkoj dokumentaciji proizvođača navedeni kao jednakovrijedni usisavači.
4. Model usisavača smatra se usklađenim s primjenjivim zahtjevima ako se ispitivanjem relevantnih parametara modela navedenih u tablici 4. pokaže sukladnost za sve navedene parametre.
5. Ako se ne postignu rezultati određeni u točki 4., smatra se da model i svi jednakovrijedni modeli usisavača nisu usklađeni s ovom Uredbom.

Nadležna tijela država članica primjenjuju mjerne metode i metode izračuna utvrđene u Prilogu VI.

Dopuštena odstupanja pri provjeri utvrđena u ovom Prilogu odnose se samo na provjeru parametara koje su izmjerila nadležna tijela država članica i koje dobavljač ne smije upotrijebiti kao dopušteno odstupanje za utvrđivanje vrijednosti u tehničkoj dokumentaciji. Vrijednosti i razredi na oznaci i u informacijskom listu ne smiju biti povoljniji za dobavljača od vrijednosti navedenih u tehničkoj dokumentaciji.

Tablica 4.

Parametar	Dopuštena odstupanja pri provjeri
Godišnja potrošnja energije	Utvrđena vrijednost ⁽¹⁾ viša je od deklarirane vrijednosti za najviše 10 %.
Kapacitet prihvata prašine na tepihu	Utvrđena vrijednost ⁽¹⁾ niža je od deklarirane vrijednosti za najviše 0,03.
Kapacitet prihvata prašine na tvrdj podlozi	Utvrđena vrijednost ⁽¹⁾ niža je od deklarirane vrijednosti za najviše 0,03.
Emisija prašine	Utvrđena vrijednost ⁽¹⁾ viša je od deklarirane vrijednosti za najviše 15 %.
Razina zvučne snage	Utvrđena vrijednost ⁽¹⁾ nije viša od deklarirane vrijednosti.

⁽¹⁾ Aritmetička sredina vrijednosti utvrđenih u primjeru tri dodatne jedinice ispitane kako je propisano u točki 3.

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) omogućuje izravan i besplatan pristup zakonodavstvu Europske unije. Ta stranica omogućuje pregled *Službenog lista Europske unije*, kao i Ugovora, zakonodavstva, sudske prakse i pripremljenih akata.

Više obavijesti o Europskoj uniji može se pronaći na stranici: <http://europa.eu>

7. listopada 2014.
FX-AZ-13-291-HR-C

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HR